

Holy Bible

Aionian Edition®

Біблія свободи
Ukrainian Freedom Bible
New Testament

Holy Bible Aionian Edition ®

Біблія свободи
Ukrainian Freedom Bible
New Testament
Language: Ukrainian
Ukraine

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 9/10/2025

Source copyright: Public Domain

Ivan Semenovych Nechui-Levytsky, Ivan Pavlovych Puluj, 2024

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously and <https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Передмова

Український at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0/, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Український at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
- 09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Зміст

НОВИЙ ЗАВІТ

Від Матвія	1
Від Марка	28
Від Луки	45
Від Івана	74
Дії	95
До римлян	123
1 до коринтян	134
2 до коринтян	145
До галатів	152
До ефесян	156
До филип'ян	160
До колоссян	163
1 до солунян	166
2 до солунян	169
1 Тимофію	171
2 Тимофію	174
До Тита	177
До Филимона	179
До євреїв	180
Якова	188
1 Петра	191
2 Петра	194
1 Івана	196
2 Івана	199
3 Івана	200
Юда	201
Об'явлення	202

Додаток

Керівництво для Читачів

Глосарій

Карти

Доля

Ілюстрації, Doré

НОВИЙ ЗАВІТ

Ісус же рече: Отче, відпусти їм; не знають бо, що роблять.
Від Луки 23:34

Від Матвія

1 Книга родоводу Ісуса Христа, сина Давидового, сина Авраамового. 2 Авраам породив Ісаака; а Ісаак породив Якова; а Яков породив Юду та братів його; 3 а Юда породив Фареса та Зару від Тамари; а Фарес породив Єсрому; а Єсрому породив Арама; 4 а Арам породив Аминадава; а Аминадав породив Насона; а Насон породив Салмона; 5 а Салмон породив Вооза від Рахави; а Вооз породив Овіда від Рутти; а Овід породив Єссея; 6 а Єссей породив Давида царя; а Давид цар породив Соломона від Урієвої; 7 а Соломон породив Ровоама; а Ровоам породив Авію; а Авія породив Асу; 8 а Аса породив Йосафата; а Йосафат породив Йорама; а Йорам породив Озію; 9 а Озія породив Йоатама; а Йоатам породив Ахаза; а Ахаз породив Єзекію; 10 а Єзекія породив Манассію; а Манассія породив Амона; а Амон породив Йосію; 11 а Йосія породив Єхонію та братів його, під час переселення у Вавилон; 12 а після того, як переселено їх у Вавилон, Єхонія породив Салатіїла, а Салатійл породив Зоравеля; 13 а Зоравель породив Авіюда; а Авіюд породив Єліякима; а Єліяким породив Азору; 14 а Азор породив Садока; а Садок породив Ахима; а Ахим породив Єліюду; 15 а Єліюд породив Єліазара; а Єліазар породив Маттана; а Маттан породив Якова; 16 а Яков породив Йосифа, чоловіка Mariїного, що від неї родився Ісус, на прізвище Христос. 17 То всіх родів од Авраама до Давида чотирнайцять родів; а від Давида до переселення у Вавилон до Христа чотирнайцять родів. 18 Різд во ж Ісуса Христа стало ся так. Скоро Його матір Марию заручено Йосифові, перш ніж вони зійшли ся, постережено, що вона мала в утробі від святого Духа. 19 Йосиф же, чоловік її, будучи праведний, і не хотячи ославити її, хотів був потай відпустити її. 20 Та як він про се думав, аж ось явивсья йому ввін сні ангел Господень, глаголючи: Йосифе, сину Давидові, не бій ся

взяти до себе Марию, жінку твою; бо що в ній зачалось, те від святого Духа. 21 І вродить вона сина, і даси йому ім'я Ісус; бо він спасе людей своїх од гріхів їх. 22 Усе ж се стало ся, щоб справдилось, що промовив Господь через пророка, глаголючи: 23 Ось діва мати ме в утробі, і вродить сина, і дадуть йому ім'я Емануїл, що перекладом є: З нами Бог. 24 Прокинувшись тоді Йосиф од сна, зробив так, як ангел Господень повелів йому, й узяв до себе жінку свою; 25 і не знав її, аж поки вона вродила сина свого перворідня, і дав йому ім'я Ісус.

2 Як же народивсья Ісус у Витлеємі Юдейському за царя Ірода, прийшли мудрці зі сходу в Єрусалим, 2 говорячи: Де народжений цар Жидівський? бачили бо ми зорю його на сході, й прийшли поклонитись йому. 3 Почувши ж цар Ірод, стрівожив ся, і ввесь Єрусалим із ним. 4 I, зібравши всіх архиєреїв і письменників людських, допитував ся в них, де Христу родити ся. 5 Вони ж казали йому: В Витлеємі Юдейському, бо ось як написано в пророка: 6 I ти, Витлеєме, земле Юдина, нічим не гірша еси між князями Юдиними; бо з тебе прийде гетьман, що старшинувати ме над народом моїм Ізраїлем. 7 Закликавши тоді Ірод тайкома мудрців, пильно в них випитував, якого часу показалася зоря. 8 I послав їх у Витлеєм, і каже: Йдіть та розпитайтеся пильно про те хлопятко; а як знайдете, принесіть мені звістку, щоб і мені пійти поклонитись йому. 9 Вони ж, вислухавши царя, вийшли; коли се зоря, що бачили на сході, йде поперед них, поки прийшла та й стала зверху, де було хлопятко. 10 Побачивши ж вони зорю, зраділи вельми великою радостю. 11 I, ввійшовши в господу, знайшли хлопятко з Мариєю, матір'ю його, й, пріпавши, поклонились йому; й, відкривши скарби свої, піднесли йому дари: золото, ладан і миро. 12 I, бувши остережені ввін сні, не вертатись до Ірода, вернулись в свою землю іншим шляхом. 13 Як же вони вийшли, ось ангел Господень являється ся

Йосифов вві снї, глаголючи: Встань, візьми приходило до хрещення його, сказав до них: хлопяtkо й матір його, та втікай в Єгипет, Кодло гадюче, хто остеріг вас, щоб утікали і перебудь там, поки сповіщу тебе; бо Ірод від настигаючого гніва? 8 Принесіть же овощ шукати ме хлопяtkа, щоб убити його. 14 Він достойний покаяння; 9 і не думайте казати же, вставши, взяв хлопяtkо й матір його в серці своєму: В нас батько Авраам; бо я ночі, та й пішов у Єгипет. 15 І пробував там вам кажу, що Бог зможе з цього каміння аж до смерти Іродової, щоб справдилось, що підняті дітей Авраамові. 10 Вже ж і сокира сказав Господь через пророка, глаголючи: Із коло кореня дерева лежить; тим кожне Єгипту покликав я сина моого. 16 Бачивши дерево, що не дає доброго овошу, зрубують, тоді Ірод, що мудрці насьміялись із него, та й кидають увогонь. 11 Я още хрещу розлютував ся велими, та й послав побивати вас водою на покаяннє; а Той, що йде за всіх дітей у Витлеємі й у всіх границях мною, потужніший від мене; недостоен я його, од двох років і менше, по тому часу, Йому й обувя носити: Він вас хрестити ме що про него він пильно довідував ся в Духом съятим та огнем. 12 У руці в Него мудрців. 17 Тоді справдилось, що промовив лопата, й перечистить Він тік свій, і збере Єремія пророк, глаголючи: 18 Чути в Рамі пшеницю свою в клуню, а полову спалить голосинне і плач і тяжке наріканне: Рахиля огнем невгласимим. 13 Приходить тоді Ісус із плаче по дітях своїх, і не дає розважати Галилеї на Йордан до Йоана, охреститись від себе, бо їх нема вже. 19 Як же вмер Ірод, ось него. 14 Та Йоан не допускав Його, говорячи: являється ся ангел Господень уві снї Йосифу Мені самому треба в Тебе хреститись, а Ти в Єгипті, 20 глаголючи: Устань, та візьми прийшов до мене? 15 Відказуючи Йому Ісус, хлопяtkо й матір його, та йди в землю рече до него: Допусти тепер, бо так годить Ізраїлеву: бо ті померли, що шукали душі ся нам чинити всяку правду. Тоді допустив хлопяtkа. 21 І встав він, і взяв хлопяtkо й Його. 16 І охрестившись Ісус, вийшов зараз матір його, та й пішов у землю Ізраїлеву. із води; й ось відчинилося Йому небо, і 22 Та, почувши, що Архелай царює в Юдеї побачив він Духа Божого, що спустився як замість батька свого Ірода, побоявсь ійти голуб, і злинув на Него. 17 І ось голос із неба, туди; а, бувши осторежений уві снї, звернув глаголючи: Се мій Син любий, що я вподобав у сторони Галилейські: 23 і, прийшовши, Його.

жив у городі, що його звали Назарет, щоб справдилось сказане в пророків: Що звати меть ся Назореем.

4 Тоді повів Ісуса дух у пустиню на спокусу дияволську. 2 І постив він сорок днів і сорок ночей, потім забажав істи. 3

3 Того часу прийшов Йоан Хреститель, і прийшовши спокусник до Него, каже: проповідуючи в пустині Юдейській, 2 Коли ти Син Божий, звели сим камінням і глаголючи: Покайтесь: наблизилося бо зробиться хлібом. 4 Він же, озвавшись, царство небесне. 3 Се ж бо той, про сказав: Писано: Не самим хлібом жити ме кого казав пророк Ісаїя, глаголючи: Голос чоловік, а кожним словом, що виходить із покликучого в пустині: Приготовте дорогу уст Божих. 5 Тоді диявол бере Його в съятий Господню, правими робіть стежки Його. 4 город, і ставить Його на церковнім крилі, Сам же Йоан мав одежу свою з верблюжого 6 і каже до Него: Коли ти Син Божий, кинь волосу, і шкуряний пояс на поясниці твоїй; ся вниз, писано бо: Що накаже про Тебе а їдою його була сарана та дикий мед. 5 Тоді ангелам своїм, і на руках понесуть Тебе, виходили до него Єрусалим, і вся Юдея, і щоб не вдаривсь часом об камінь ногою вся околиця Йорданська, 6 і хрестились в Твою. 7 Рече Йому Ісус: Писано знов: Не Йордан від него, сповідаючи гріхи свої. 7 Та, спокушуй Господа Бога твого. 8 Знов бачивши він, що багато Фарисеїв і Садукеїв Його диявол на гору височенну, і показує

Йому всі царства на сьвіті й славу їх; **9** їх, глаголючи: з Блаженні вбогі духом, бо і каже до Него: Оце все дам тобі, коли, їх царство небесне. **4** Блаженні сумні, бо припавши, поклонишся мені. **10** Рече тоді такі втішаться. **5** Блаженні тихі, бо такі йому Ісус: Геть від мене, сатано! писано осягнуть землю. **6** Блаженні голодні й жадні бо: Господу Богу твоєму кланяти мешся, правди, бо такі наситяться. **7** Блаженні і йому одному служити меш. **11** Зоставив милостиві, бо такі будуть помилувані. **8** тоді Його диявол, і ось ангели приступили Блаженні чисті серцем, бо такі побачять й служили Йому. **12** Як же почув Ісус, що Бога. **9** Блаженні миротворці, бо такі синами Йоана видано, то перейшов у Галилею; **13** Божими звати муться. **10** Блаженні, кого і, покинувши Назарет, пішов і пробував гонять за правду, бо їх царство небесне. **11** у Капернаумі, що при морю, у гряницах Блаженні ви, коли вас безчестити муть, та Завулона та Нефталима: **14** щоб справдилось гонити муть, та казати муть на вас usяке слово Ісаї пророка, глаголючого: **15** Земля лихе слово не по правді, ради мене. **12** Завулон і земля Нефталим, на морському Радуйтесь і веселітесь: бо велика нагорода шляху, за Йорданом, Галилея поганська; ваша на небі; так бо гонили й пророків, **16** люди сидячі в темряві побачили сьвітло що бували перше вас. **13** Ви сіль землі; велике, й тим, що сидять у крайній тіні коли ж сіль звітріє, то чим солити? Ні-смертній, засяло сьвітло. **17** З того часу почав на-що не годиться тоді вона, тільки щоб Ісус проповідувати й глаголати: Покайтесь, викинути геть і щоб топтали її люди. **14** Ви наблизилося бо царство небесне. **18** I, сьвітло сьвіту. Не може город сковати ся, йдучи Ісус попри море Галилейське, побачив стоячи на горі; **15** i, засьвітивши сьвічку, двох братів, Симона, званого Петром, та не ставлять під посудину, а на сьвічнику; Андрея, брата його, що закидали невід у то й сьвітить вона всім, хто в хаті, **16** так море; були бо рибалки. **19** I промовив до нехай сяє сьвітло ваше перед людьми, щоб них: Ідіть за мною, то зроблю вас ловцями вони бачили ваші добре діла, й прославляли людськими. **20** Вони ж зараз, покинувши Отця вашого, що на небі. **17** Не думайте, що неводи свої, пішли слідом за Ним. **21** я прийшов знівечити закон або пророків; I, йдучи звідтіля, побачив інших двох не прийшов я знівечити, а сповнити. **18** братів, Якова Зеведеєвого та Йоана, брата Істино бо глаголю вам: Доки перейде небо його, у човні з Зеведеєм, батьком їх, як й земля, одна йота, або одна титла не налагоджували неводи свої; і покликав їх. перейде з закону, аж поки все станеться. **22** Вони ж зараз, покинувши човен і батька **19** Тим, хто поламле одну найменшу з сих свого, пішли слідом за Ним. **23** I ходив заповідей і навчить так людей, той звати Ісус по всій Галилеї, навчаючи по школах меться найменшим у царстві небесному; а їх, і проповідуючи евангелию царства, та хто сповнить і навчить, той звати меться сціляючи всякий недуг і всякі болести поміж великим у царстві небесному. **20** Глаголю бо людьми. **24** I розійшлась чутка про Него по вам: Що коли ваша правда не переважить всій Сиршині; й приводжено до Него всіх письменників та Фарисеїв, то не вийдете в недужніх, що боліли всякими болещами царство небесне. **21** Чували ви, що сказано та муками, й біснуватих, і місячників, і старосьвіцьким: Не вбий, а хто вбє, на того розслаблених; і сціляв їх. **25** I йшло за Ним буде суд. **22** Я ж вам глаголю: Хто сердить **23** ся на брата свого без причини, на того буде суд; а хто скаже на брата свого: Рака, на того буде громадський суд; хто ж скаже: дурню, на того буде огонь пекольний. (Geenna g1067) **23** Тим, коли принесеш дар свій до

5 Побачивши ж народ, зійшов на гору, і, як сів, приступили до Него ученики Його; **2** і відкрив Він уста свої, і навчав

жертівнї, й згадаєш там, що твій брат має Любі ближнього твого, й ненавидь ворога що проти тебе; **24** зостав свій дар перед твого. **44** Я ж вам глаголю: Любіть ворогів жертівнею, і йди геть, помирись перш із ваших, благословляйте, хто клене вас, робіть братом твоїм, а тоді прийди й подай дар добро, хто ненавидить вас, і молітвя ся за тих, твій. **25** Мирись із твоїм противником хутко, що обижають вас і гонять вас; **45** щоб вам доки ти ще в дорозі з ним, щоб не віддав бути синами Отця вашого, що на небі; Він бо тебе противник суддї, а суддя не віддав тебе веліть сонцю своєму сходити над лихими й осавулі (слузі), і не вкинуто тебе в темницю. над добрими, й посилає дощ на праведних і **26** Істино глаголю тобі: Не вийдеш звідтіля, неправедних. **46** Бо коли ви любите тих, що доки не віддаси й останнього шеляга. **27** люблять вас, то за що вам нагорода? хиба Чували ви, що сказано старосьвіцьким: Не й митники не те саме роблять? **47** І коли чини перелюб. **28** Я ж вам глаголю: Хто витаєте тільки братів ваших, то що надто спогляне на жінку жадібним оком, той уже робите? хиба й митники не так роблять? **48** вчинив перелюб із нею в серці своїм. **29** Коли Още ж бувайте звершенні, як Отець ваш, що на ж око твоє праве блазнить тебе, вирви його, небі, звершений.

й кинь од себе; бо більша користь тобі, щоб один із членів твоїх згинув, а не все тіло вкинуто в пекло. (Geenna g1067) **30** І коли права рука твоя блазнить тебе, відотні її, й кинь од себе; більша бо користь тобі, щоб один із членів твоїх згинув, а не все тіло твое вкинуто в пекло. (Geenna g1067) **31** Сказано ж:

Що хто розводить ся з жінкою своею, нехай дасть їй розвідний лист. **32** Я ж вам глаголю: Що хто розведеть ся з жінкою своею, хиба що за перелюб, доводить її до перелюбу; й хто оженить ся з розвідкою, чинить перелюб. **33**

Знову чували, що сказано старосьвіцьким: Не кленись криво, а сповняй перед Господом обітницї твої. **34** Я ж вам глаголю: Не кляніть ся зовсім: ні небом, бо воно престол Божий; **35** ні землею, бо вона підніжок ніг Його; ні Єрусалимом, бо се город великого царя; **36** ні головою твоєю не клянись, бо не зможеш зробити ні одного волоса білим або чорним. **37** Слово ж ваше нехай буде: так, так; ні, ні; бо що більш над се, те від лихого. **38**

Чували ви, що сказано: Око за око, й зуб за зуб. **39** Я ж вам глаголю: Не противтесь лихому, а хто вдарить тебе у праву щоку твою, повернись до него й другою. **40** І хто скоче судитись із тобою і зняти з тебе свиту, віддай йому й жупанок. **41** І хто силувати ме тебе ѿти мілю, йди з ним дві. **42** Дай, хто в тебе просить, і хто хоче в тебе позичити, не одвертайсь од него. **43** Чували ви, що сказано:

6 Остерегайтесь подавати милостиню вашу перед людьми, щоб вони вас бачили; а то не мати мете ніякої нагороди від Отця вашого, що на небі. **2** Тим, коли подаєш милостиню, то не труби в трубу перед собою, як роблять лицеміри по школах та по улицях, щоб здобути слави в людей. Істино глаголю вам: Мають вони нагороду собі. **3** Ти ж, як подаєш милостиню, то нехай ліва рука твоя не знає, що робить права: **4** щоб твоя милостиня була потайна; а Отець твій, що бачить потайнє, віддасть тобі прилюдно. **5** І коли молиш ся, не будь таким, як лицеміри; бо вони люблять молитись, стоячи в школах та по росхідних улицях, щоб їх бачили люди. Істино глаголю вам: Мають вони нагороду собі. **6** Ти ж, коли молиш ся, увійди в хатину твою та, зачинивши двері, помолись Отцю твоєму потай; а Отець твій, що бачить потайнє, віддасть тобі прилюдно. **7** Як же молитесь, то не говоріть багато, як погане: бо вони думають, що за довгі молитви будуть вислухані. **8** Не приподоблюйте ся ж до них; бо Отець ваш знає, чого вам треба, перш ніж просите в Него. **9** Тим же то моліться ось як: Отче наш, що на небі! Нехай святитись ся імя твое. **10** Нехай прийде царство твое. Нехай буде воля твоя, як на небі, так і на землі. **11** Хліб наш щоденний дай нам сьогодні. **12** І прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим. **13** І не введи нас у

спокусу, а ізбави нас од лукавого. Бо твоє або: Що пити мем? або: Чим зодягнемось? 32
єсть царство й сила, й слава по віки. Амінь. Про все таке побивають ся погане; бо Отець
14 Бо коли прощати метe людям провини їх, ваш небесний знає, що вам усього того треба.
то й Отець ваш небесний прощати ме вам. 33 А шукайте перш царства Божого та правди
15 Як же не прощати метe людям провин Його; се ж усе додасть ся вам. 34 Оце ж не
їх, то й Отець ваш небесний не прощати журітъ ся про завтра; бо завтра журити меть
буде провин ваших. 16 Коли ж постите, ся само про свое. Доволі в кожного дня лиха
нехай не буде в вас, як у лицемірів, сумного свого.

виду: зміняють бо лиця свої, щоб здаватись людям постниками. Істинно глаголю вам:
Що мають вони нагороду собі. 17 Ти ж, коли постиш, намасти голову твою, і вмий лице
твоє; 18 щоб не здавав ся людям постником, а Отцеві твоєму, що потай; а Отець твій, що
бачить потайне, віддасть тобі прилюдно. 19 Не збирайте собі скарбів на землі, де міль і
ржа єсть, і де злодїї підкопують ся і крадуть. 20 Збирайте ж собі скарби на небі, де ні міль,
ні ржава не єсть, і де злодїї не підкопують ся й не крадуть. 21 Бо де скарб ваш, там
буде й серце ваше. 22 Світло тілу око; тим, коли око в тебе ясне, то й все тіло твоє буде
світле. 23 Коли ж у тебе око лихе, то й все тіло твоє буде темне. Тим, коли съвітло, що в
тобі, буде темрява, то яка велика се темрява! 24 Ніхто не може служити двом панам, бо,
або одного ненавидіти ме, а другого любити ме; або до одного прихилити ся, а другим
гордувати ме. Не можете Богу служити й мамонї. 25 Тим глаголю вам: Не журітъ ся
життєм вашим, що вам єсти або пити; анї тілом вашим, чим зодягти ся. Чи душа ж не
більше їжі, а тіло одежі? 26 Спогляньте на птаство небесне, що не сіють і не жнутъ, анї
зибають у клуню; от же Отець ваш небесний годує їх. А ви хиба не луччі від них? 27 Хто з
vas, журячись, може прибавити собі зросту хоч на один локіть? 28 I оджею чого вам
 журитись? Придивітъ ся до польових лілій, як вони ростуть; не працюють, ні прядуть;
29 глаголю ж вам: Що й Соломон у всій славі своїй не одягавсь так, як одна з них. 30 Коли
ж Бог так з'одягає польове зілле, що сьогодні воно є, а завтра вкинуть його в піч, то чи не
більше ж з'одягати ме вас, маловірні? 31 Тим же то не журітъ ся, кажучи: Що єсти мем?

7 Не судіть, щоб вас не суджено. 2 Бо яким судом судите, вас судити муть; і якою мірою міряєте, вам одміряєть ся. 3 Чого ж дивиш ся на порошину в оці брата твого, у своему ж оці поліна не чуеш? 4 Або, як скажеш ти братові твоєму: Дай я вийму порошину тобі з ока, а он у тебе самого поліно в оці? 5 Лицеміре, перш вийми в себе самого з ока ломаку; тоді добре бачити меш, як вийняти братові твоєму з ока порошину. 6 Не давайте съятого собакам, і не кидайте ваших перел перед свинями, щоб не потоптали їх ногами своїми й, обернувшись, не порвали вас. 7 Просіть, то й дасть ся вам; шукайте, то й знайдете; стукайте, то й відчинить ся вам: 8 кожен бо, хто просить, одержує; і хто шукає, знаходить; і хто стукає, тому відчиняють. 9 Або, чи є між вами така людина, що в неї син попросить хліба, а вона подала б йому каменя? 10 або коли попросить риби, а вона подала б йому гадюку? 11 Коли ж ви, бувши лихими, умієте давати добрі дари діттям вашим, то чи не більше ж давати ме все добре Отець ваш, що на небі, тим, хто просить у Него? 12 Оце ж, усе, що бажаєте, щоб робили вам люде, так і ви робіть їм; се бо єсть закон і пророки. 13 Увіходьте вузкими дверима, бо широкі ті двері й розлога та дорога, що веде до погибелі, й багацько таких, що ними входять: 14 вузкі бо ті двері, й тісна та дорога, що веде до життя, і мало таких, що їх знаходять. 15 Остерегайтесь лжепророків, що приходять до вас ув одежі овечій, а в середині вони вовки хижі. 16 Познаєте їх по овощам їх. Чи збирають виноград із тернини, або фіги з бодяків? 17 Так усяке доброе дерево родить овощ добрий, а пусте дерево

родить овощ лихий. **18** Не може добре дерево й одужає слуга мій. **9** Бо сам я чоловік родити лихого овощу, ані пусте дерево під властю, і маю воїни під собою; і скажу родити овощу доброго. **19** Усяке дерево, що съому: Йди, то й іде; а другому: Прийди, не родить доброго овощу, рубають і кидають то й прийде, а слузі моєму: Роби те, то й увогонь. **20** Оце ж по овощам їх познаєте їх. робить. **10** Почувши се Ісус, дивував ся, і **21** Не кожен, хто говорить до мене: Господи, рече до тих, що йшли слідом за Ним: Істинно Господи! увійде в царство небесне, а той, хто кажу вам: Навіть в Ізраїлі не знайшов я такої чинить волю Отця мого, що на небі. **22** Многі віри. **11** І кажу вам: Що многі прийдуть од казати муть до мене того дня: Господи, сходу й заходу, та й сядуть з Авраамом, з Господи, чи не в твоє ж ім'я ми пророкували? Ісааком і з Яковом у царстві небесному, **12** а й не твоїм ім'ям біси виганяли? й не твоїм сини царства будуть повицдані у темряву ім'ям великих чудеса робили? **23** І промовлю надвірно: там буде плач і скриготання зубів, тоді до них: Ніколи я вас не знав; ійдіть од **13** І рече Ісус до сотника: Йди, і, як вірував мене, ви, що чините беззаконне. **24** Оттим еси, станеть ся тобі. І одужав слуга його же, всякий, хто слухає сі слова мої й чинить тієї самої години. **14** І прийшов Ісус до їх, того уподоблю я чоловікові мудрому, що Петрової господи, та й побачив, що теща збудував свій будинок на камені; **25** і полили його лежить у пропасниці. **15** І приторкнувсь дощі, і надійшла повінь і забуяли вітри, і до руки її, і покинула пропасниця її; і наперли на той будинок; та й не впав він; вставши вона, послуговала їм. **16** Як же бо основано його на камені. **26** А всякий, настав вечір, приведено до Него багато хто слухає сі слова мої, та й не чинить їх, біснуватих; і повиганяв Він біси словом, і уподобить ся чоловікові необачному, що сцілив усіх недужих; **17** щоб справдилось, збудував свій будинок на піску; **27** і полили що сказав Ісаїя пророк, глаголючи: Узяв дощі, і надійшла повінь, і забуяли вітри, і Він на себе недуги наші, і поніс болещі наперли на той будинок; і впав він, і велика наша. **18** Як же побачив Ісус великий натовп була руйна його. **28** І сталося, як скінчив Ісус кругом себе, то звелів плисти на той бік. оці слова, дивувавсь народ науковою Його: **29** **19** І приступивши один письменник, каже бо Він їх навчав, яко маючий власть, а не як до Него: Учителю, пійду слідом за Тобою, письменники.

8 Як же зійшов з гори, багато народу ишло слідом за Ним. **2** Коли се приступив прокажений і вклонивсь Йому, кажучи: Господи, коли хочеш, то зможеш очистити мене, **3** і простяг Ісус руку, і приторкнувсь до него, і рече: Хочу, очистись. І зараз очистилася проказа його. **4** І рече до него Ісус: Гледи ж, не кажи ні кому, а йди та покажись священикові, і принеси дар, який повелів Мойсей на съвідкуваннє їм. **5** А як увійшов Ісус у Капернаум, приступив до Него сотник, благаючи Його, **6** й говорячи: Господи, слуга мій лежить дома розслаблений, і тяжко мучить ся. **7** І рече до него Ісус: Я пійду та сцілю його. **8** Озвав ся же сотник і сказав: Господи, не заслужив я того, щоб Ти ввійшов під мою стелю; а промов одно слово, то

куди б Ти ні пішов. **20** Ісус же рече до него: Лисиці мають нори, і птаство небесне гнізда; Синові ж чоловічому ніде й голови прихилити. **21** Другий же ученик Його каже до Него: Господи, дозволь мені перш піти поховати батька моого. **22** Ісус ж рече до него: Йди слідом за мною; нехай мертві ховають мерці свої. **23** І, як увійшов у човен, повіходили слідом за Ним ученики Його. **24** Аж ось схопилась велика хуртовина на морі, така що філя заливалася човна; Він же спав. **25** І, приступивши ученики Його, розбудили Його, кажучи: Господи, спаси нас: погибаємо. **26** І рече до них: Чого ви злякалися, маловірні? Тоді встав, і погрозив вітрам та морю; і настало велика тиша. **27** Люде ж дивувались, говорячи: Хто се такий, що й вітри й море слухають Його! **28** І як

переплив на той бік у Гергесинську землю, не жертви. Не прийшов бо я звати праведних зустріло Його два біснуватих, що вийшли а грішних до покаяння. 14 Приступили з гробів, вельми злющі, так що ніхто не тоді до Него ученики Йоанові, говорячи: важив ся ходити дорогою тією. 29 I ось, Чого ми та Фарисеї постимо часто, а твої закричали, говорячи: Що нам і Тобі, Ісусе, ученики не постять. 15 I рече їм Ісус: Чи Сину Божий? чи на те прийшов еси сюди, можуть весільні синове сумувати, поки з щоб нас заздалегідь мучити? 30 Оддалеки ж ними жених? Прийдуть же дні, що візьмуть од них пас ся великий гурт свиней. 31 А біси од них жениха, тоді й постити муть. 16 благали Його, кажучи: Коли нас виженеш, то Ніхто не пришиває шматка нового сукна дозволь нам увійти в гурт свинячий. 32 I рече до старої одежини, бо відодреть ся його до них: Ідіть. I, вийшовши вони, увійшли в латка від одежини, й дірка буде гірша. 17 стадо свиняче: коли се увесь гурт свинячий I не наливають нового вина у старі міхи, кинувсь із кручі в море, та й потонув у воді. ато міхи прорвуться, і вино витече, й міхи 33 А пастихи повтікали й, прибігши в город, пропадуть; а наливають нове вино в міхи росказали про все й про біснуватих. 34 I нові, то й буде все ціле. 18 Говорить Він ось увесь город вийшов назустріч Ісусові, а, їм се, аж ось приходить один старшина, і, побачивши Його, благали, щоб вийшов геть вклонившися Йому, каже: Дочка моя тільки із границь їх.

9 I ввійшов Він у човен, та й переплив, і прийшов у свій город. 2 Коли се принесено до Него розслабленого, лежачого на постелі; і бачивши Ісус віру їх, рече розслабленому: Бодрись, сину; одпускають ся тобі гріхи твої. 3 Аж тут деякі письменники кажуть собі: Сей хулий. 4 I знаючи Ісус мислі їх, рече: На що ви думаєте лукаве в серцях ваших? 5 Що ж бо легше: сказати: Одпускають ся тобі гріхи, чи сказати: Устань, та й ходи? 6 От же, щоб знали ви, що Син чоловічий має власть на землі прощати гріхи, (тоді рече до розслабленого:) Устань, візьми постіль твою, та й іди до дому твого! 7 I, вставши, пішов до дому свого! 8 Народ же, бачивши се, дивував ся і прославляв Бога, що дав таку власть людям. 9 I проходячи Ісус ізвідтіля, побачив чоловіка, на ім'я Маттея, що сидів на митниці: і рече до него: Йди слідом за мною. I, вставши, пішов слідом за Ним. 10 I сталося, як сидів Він за столом у господі, аж ось поприходило багато митників і грішників, та й посадили з Ним і з учениками Його. 11 I бачивши се Фарисеї, казали ученикам Його: Як се ваш учитель єсть із митниками та грішниками? 12 Ісус же, почувши, рече до них: Дужим не треба лікаря, тільки недужим. 13 От же йдіть та навчіть ся, що воно єсть: Милости хочу, а

що скінчилася; та прийди положи на неї руку твою, то й оживе. 19 I вставши Ісус, пішов за ним, і ученики Його. 20 I ось жінка, що нездужала кровотічко дванайцять років, приступила ззаду й приторкнулась до краю одежі Його: 21 бо казала сама собі: Як тільки приторкнусь до краю одежі Його, то спасусь. 22 Ісус же, обернувшись і побачивши її, рече: Дочки, бодрись; віра твоя спасла тебе. I спаслась жінка з того часу. 23 I ввійшовши Ісус у господу до старшини, та побачивши сопільників та голосільників, 24 рече до них: Уступіть ся: не вмерло бо дівча, а спить. I насыміхались із Него. 25 От же, як випроваджено людей, та ввійшов Він і взяв її за руку, то дівча і встало. 26 I рознеслась про се чутка широко по всій землі тій. 27 I як вийшов Ісус ізвідтіля, ійшло слідом за Ним двоє сліпих, і, покликуючи, казали: Сину Давидів, помилуй нас. 28 I, як увійшов у господу, приступили до Него сліпі; й рече їм Ісус: Чи віруєте ви, що я можу се зробити? Кажуть Йому: Так, Господи. 29 Тоді приторкнув ся Він до очей їх, і рече: По вірі вашій нехай станеться вам. 30 I відкрились їм очі. I заказав їм Ісус: Гледіть, щоб ніхто не довідався. 31 Вони ж, вийшовши, розпустили про Него чутку по всій землі тій. 32 Як же вони виходили, ось приведено

до Него німого чоловіка біснуватого. **33** І, **15** Істинно глаголю вам: Легше буде землі як вигнав Він біса, почав німий говорити; Содомській та Гоморській судного дня, ніж й дивувались люди, кажучи: Ніколи не городові тому. **16** Оце я посилаю вас, як явилось такого в Ізраїлі. **34** Фарисеї ж овечок між вовки; тим бувайте мудрі, як казали: Виганяє Він біси князем бісовським. вужі, та тихі, як голуби. **17** Та й стережіть **35** І ходив Ісус по всіх городах і селах, ся людей: бо вони видавати муть вас у навчаючи по школах їх, і проповідуючи судові зборища, й в школах своїх бити вас євангелию царства, й сціляючи всяку болість будуть; **18** і водити муть вас перед старших і всяку неміч між людьми. **36** Поглядаючи та перед царів за мене, на съвідкуваннє їм ж на людей, жалкував над ними, що були і поганам. **19** Як же видавати муть вас, не потомнені й розпорошенні, як вівці без дбайте про те, як і що вам казати; бо дастъ пастиря. **37** Рече тоді ученикам своїм: Жнива ся вам того часу, що вам казати. **20** Не ви багато, робітника ж мало. **38** Просить Господа бо промовляти мете, а дух Отця вашого жнива, щоб вислав женців на жниво своє.

10 І, приклекавши дванадцять учеників своїх, дав їм власть над нечистими духами, щоб виганяли їх, і сціляли всяку болість і всяку неміч. **2** На ймя ж дванадцять апостолів були: перший Симон, що прозвано Петром, та Андрій брат його; Яков Заведеїв, та Йоан брат його; **3** Филип, та Вартоломей; Тома, та Маттей митник: Яков Алфеїв, та Леввій, на прізвище Тадей; **4** Симон Хананець, та Юда Іскариотський, що й зрадив Його. **5** Сих дванадцятьох послав Ісус, і наказав їм, глаголючи: Не йдіть шляхом поган, і не ввіходьте в город Самарянський; **6** а радніщ ідіть до загублених овечок дому Ізраїлевого; **7** а ходячи проповідуйте, глаголючи: Царство небесне наблизилося. **8** Сціляйте недужих, очищайте прокажених, воскрешайте мертвих, виганяйте біси; дармо прийняли, дармо й давайте. **9** Не беріть собі ні золота, ні срібла, ні грошей у череси ваші, **10** ані торбини на дорогу, ані двох одежин, ні обувя, ні палиці: бо робітник достоен харчі свої. **11** І в який город чи село ввійдете, роспитайте, хто там є достойний; там і пробувайте, аж поки вийдете. **12** А як увійдете в яку господу, витайте її, кажучи: Мир сїй господї. **13** І, коли господа достойна, нехай упокій ваш зійде на неї. Коли ж вона недостойна, то нехай упокій ваш вернеть ся до вас. **14** А хто вас не прийме й не слухати ме словес ваших, то, виходячи з такого дому чи города того, отрусять і порох із ніг ваших.

промовляти ме в вас. **21** Видавати ж ме брат брата на смерть, і батько дитину, і вставати муть діти на родителів, і вбивати муть їх. **22** І ненавидіти муть вас усі за ймя моє; хто ж видержить до кінця, той спасеть ся. **23** Коли ж вас гонити муть у тому городі, втікайте в інший: істинно бо глаголю вам: Не перейдете ще городів Ізраїлевих, доки Син чоловічий прийде. **24** Ученик не старший од учителя свого, ані слуга од пана свого. **25** Доволі з ученика, коли буде, як учитель його, а слуга, як пан його. Коли господаря дому названо Вельзевулом, то як більше домашніх його? **26** Тим же то не лякайтесь їх: нема бо нічого закритого, що не відкриється, ані захованого, що не виявить ся. **27** Що я кажу вам потемки, кажіть повидні; й що чуете на ухо, проповідуйте на домах. **28** І не лякайтесь тих, що вбивають тіло, душі ж не здолють убити; а лякайтесь більше того, хто зможе погубити і душу й тіло в пеклі. (*Geenna 91067*) **29** Хиба не два горобці продають ся за шага? а ні один з них не впаде на землю без Отця вашого. **30** У вас же і все волоссе на голові перелічене. **31** Оце же не лякайтесь: ви дорожчі многих горобців. **32** От же всякий, хто мене визнавати ме перед людьми, того й я визнавати му перед Отцем моїм, що на небі. **33** А хто відречеть ся мене перед людьми, того й я відречусь перед Отцем моїм, що на небі. **34** Не думайте, що я прийшов послати впокій на землю; не прийшов я послати впокій, а меч. **35** Бо прийшов я, щоб поставити

чоловіка різно проти батька його, й дочку дня царство небесне здобувається ся силою, і проти матери її, й невістку противі свекрухи хто здобуває, той силоміць бере його. 13 Бо її. 36 I будуть ворогами чоловікові домашні всі пророки й закон пророкували до Йоана. його. 37 Хто любить батька або матір більш 14 I коли хочете прийняти, він єсть Ілля, мене, недостоєн мене; й хто любить сина що має прийти. 15 Хто має уші слухати, або дочку більш мене, недостоєн мене. 38 нехай слухає. 16 Кому ж я уподоблю рід I хто не візьме хреста свого, й не пійде сей? Подібен він тим дітям, що сидять на слідом за мною, недостоєн мене. 39 Хто торгу, та гукають до своїх товаришів, 17 та б знайшов душу свою, погубить її; а хто кажуть: Ми вам сурмили, а ви не скакали; б згубив душу свою задля мене, знайде її. ми вам жалібно приговорювали, а ви не 40 Хто приймає вас, мене приймає; а хто плакали. 18 Бо прийшов Йоан, не єсть і не приймає мене, приймає Того, хто послав пе, а вони кажуть: Диявола має. 19 Прийшов мене. 41 Хто приймає пророка в ім'я пророка, Син чоловічий, єсть і пе, а вони кажуть: Ось одержить нагороду пророчу; й хто приймає чоловік прожора та пяниця, друг митникам праведника в ім'я праведника, одержить та грішникам. I оправдилась премудрість од нагороду праведничу. 42 I хто напоїть одного дітей своїх. 20 Тоді почав докоряти городам, з сих малих тільки чашею холодної води, в де сталося найбільше чудес Його, що не ім'я ученика, істинно глаголю вам: Не втерає покаялись: 21 Горе тобі, Хоразине! горе тобі, нагороди своєї.

11 I сталося, як скінчив Ісус, наказуючи дванадцятьом ученикам своїм, пішов звідтіля навчати й проповідувати по городах їх. 2 Почувши ж Йоан у темниці про діла Христові, послав двох учеників своїх, з сказати Йому: Чи ти грядущий, чи іншого ждати нам? 4 Одказав Ісус і рече їм: Ідіть та сповістіть Йоана про все, що чули й бачили: 5 сліпі бачять, і криві ходять, прокажені очищаються, і глухі чують, мертві встають, і вбогі проповідують благовістте. 6 I щасливий, хто не поблазнить ся мною. 7 Як же вони відходили, почав Ісус говорити людям про Йоана: Чого виходили ви в пустиню дивитись? На тростину, що вітер колище? 8 Або чого виходили ви дивитись? На чоловіка одягненого в мяку одежду? ось ті, що носять мяку одежду, вони в царських будинках. 9 Або чого виходили ви дивитись? На пророка? Так, глаголю вам: I більше пророка. 10 Се ж бо той, про кого писано: Ось посилаю ангела моого перед лицем твоїм, що приготовить дорогу твою перед тобою. 11 Істинно глаголю вам: Не явив ся між нарощеними від жінок більший од Йоана Хрестителя; найменший же у царстві небесному більший од него. 12 рвати колосс та їсти. 2 Побачивши се I від часів Йоана Хрестителя та й до сього Фарисеї, казали до Него: Ось Твої ученики

роблять, чого не годить ся робити в суботу. до них: Всяке царство, що поділить ся у собі,
3 Він же рече до них: Хиба ви не читали, що спустіє; і всякий город і господа, що поділить зробив Давид, як зголоднів він і ті, що були ся у собі, не встоїть. 26 I коли сатана сатану з ним: 4 як він увійшов до Божого дому, та виганяє, то розділив ся сам у собі; як же поїв хліби показні, що не годилося йому стояти ме царство його? 27 I коли я виганяю їсти, нї тим, що були з ним, а тільки одним бісі Вельзевулом, то ким виганяють їх сини священикам? 5 Або, хиба ви не читали ваші? Тим вони будуть вашими суддями. в законі, як у суботу священики в церкві 28 Коли ж я виганяю біси Духом Божим, то ламлють суботу, та й не винуваті? 6 Я ж вам вже приспіло до вас царство Боже. 29 Або, глаголю: Що тут єсть більший од церкви. 7 А як може хто увійти в господу сильного, та коли б ви знали, що воно є: Милости хочу, а пожакувати надоби його, хиба що звяже не жертви, то не осуджували б невинуватих. перше сильного, й тоді пожакує господу 8 Bo Син чоловічий — Він Господь і суботи. його? 30 Xто не зо мною, той проти мене; і 9 I, пішовши звідтіля, увійшов у школу їх. хто не збирає зо мною, той розсипає. 31 Тим 10 I ось був там чоловік із сухою рукою. I глаголю вам: Усякий гріх і хула простить питали Його, кажучи: Чи годить ся в суботу ся людям; а хула на Духа не простить ся сціляти? щоб обвинувати його. 11 Він же людям. 32 I хто скаже слово проти Сина рече до них: Де між вами чоловік, що має чоловічого, простить ся йому; а хто скаже одну вівцю, і коли впаде вона субітнього слово проти Духа святого, не простить ся дня в яму, він не візьме, та й не витягне йому нї в сому віку, нї в будучому. (aiōn g165) її? 12 Як же більше лучший чоловік од вівцї? 33 Або посадите дерево добре, то й овоць його Тим годить ся чинити добро і в суботу. добрий; або посадите дерево пусте, то й овоць 13 Рече тоді до чоловіка: Простягни руку його пустий; бо дерево познається по овощу. твою. I простяг, і стала вона здорова, як 34 Кодло гадюче, як можете промовляти і друга. 14 Фарисеї ж, вийшовши, радили добрі речі, бувши лихими? бо від переповні ради противі Него, як погубити Його. 15 Та серця уста промовляють. 35 Добрий чоловік довідавшись про се Ісус, вийшов ізвідтіля; із доброго скарбу серця виносить добре, а і пішло слідом за Ним багато народу, і лихий чоловік із лихого скарбу виносить сцілив він усіх, 16 та й наказав їм, щоб лихе. 36 Я ж вам глаголю: Що за всяке не виявляли Його: 17 щоб справдилось, що пусте слово, яке говорити муть люди, дадуть сказав Ісаїя пророк, глаголючи: 18 Се слуга одвіт суднього дня. 37 Bo по словам твоїм мій, що я вибрав; любий мій, що вподобала оправдиша ся, й по словам твоїм осудиш Його душа моя; положу духа моого на Него, ся. 38 Озвались тоді противі цього деякі з й вістити ме поганам суд; 19 не змагати письменників та Фарисеїв, кажучи: Учителю, меть ся, і не кричати ме, й голосу його хочемо від тебе ознаку бачити. 39 Він же, ніхто не чути ме по улицях; 20 приломаної озвавшись, рече їм: Лукаве та перелюбне тростили не доломить, і льону димуючого кодло ознаки шукає, та ознака не дасть ся не потушить, доки не доведе суду до подуги; йому, як тільки ознака Йони пророка. 40 21 і на ймя його вповати муть погане. 22 Bo, як Йона був три дні й три ночі у кита в Приведено тоді до Него біснуватого, сліпого череві, так буде й Син чоловічий три дні й й німого; і сцілив його, так що сліпий і три ночі в серці землі. 41 Ниневяне встануть німий розмовляв і бачив. 23 I здивувавсь на суд із кодлом сим, та й осудять його, увесь народ, і казали: Чи сей не син Давидів? бо покаялись по проповіді Йониній; а ось 24 Почувши ж се Фарисеї, казали: Не інакше тут більший од Йони. 42 Полуденна цариця виганяє сей біси, як Вельзевулом, князем встане на суд із кодлом сим та й осудить бісовським. 25 Знав же Ісус думки їх, і рече його: бо прийшла з найдальших країн

землі слухати премудрості Соломонової; приповістями: бо, дивлячись, не бачять, а ось тут більший од Соломона. **43** Як же і слухаючи, не чують, ані розуміють. **14** нечистий дух вийде з чоловіка, то блукає і справджується на них пророцтво Ісаїї, по безвіддях, шукаючи відпочинку, та й не що глаголе: Слухом слухати мете, та й не знаходить. **44** Тоді каже: Вернусь у домівку зрозумієте, й, дивлячись, бачити мете, та мою, звідкіля я вийшов; і, прийшовши, й не постережете. **15** Затверділо бо серце знаходить її порожню, виметену й прибрану. народу сього, й уshima тяжко чують, **й** **45** Йде тоді, й бере до себе сім інших духів, очі свої вони заплющили, щоб інколи не ще зліщих ніж сам, і ввіходять та й живуть побачити очима, й не почуті уshima, й не там; і буде останнє чоловіка того гірше зрозуміти серцем, і не навернутись, щоб ніж перше. Так станеться й кодлу сьому сцілів я їх. **16** Ваші ж очі блаженні, бо бачить, лукавому. **46** Ще ж промовляв Він до людей, і уші ваші, бо чують. **17** Істино бо глаголю аж ось мати й брати Його стояли надворі, вам: Що многі пророки й праведники бажали бажаючи говорити з Ним. **47** Каже ж один бачити, що ви бачите, та й не бачили; **й** до Него: Он мати Твоя й брати Твої стоять чути, що ви чуєте, та й не чули. **18** Оце ж надворі, бажаючи говорити з Тобою. **48** Він послухайте приповісті про сіяча. **19** Коли хто же, озвавшись, рече до говорячого йому: Хто чує слово царства, й не зрозуміє, приходить се мати мої? і хто брати мої? **49** І, простягши лукавий, та й хапає, що посіяно у него руку свою на учеників своїх, рече: Ось мати в серці. Се — засіяний край шляху. **20** А моя й брати мої! **50** Бо хто чинити ме волю засіяний на каменистому, се той, що чує Отця мого, що на небі, той брат мені, й слово, й зараз приймає його з радостю: **21** сестра, й мати.

13 Того ж дня вийшов Ісус із господи, та й сів край моря. **2** І зібралось до Него багато народу, так що Він увійшов у човен, та й сів; а ввесь народ стояв на березі. **3** І промовляв до него багато приповістями, глаголючи: Ото вийшов сіяч сіяти; **4** і як він сіяв, інше впало край шляху, й прилетіло птаство, та й повизбирувало його. **5** Інше ж упало на каменистому, де не мало землі багато, й зараз посходило, бо не мало глибокої землі; **6** як же зійшло сонце, то й повяло воно, а, не мавши кореня, посохло. **7** А інше попадало між тернину, й тернина, розвившись, поглушила його. **8** Інше ж упало на добру землю, і дало овош, одно в сотеро, друге в шістьдесятіро, інше ж у трийцятеро. **9** Хто має уші слухати, нехай слухає. **10** І, приступивши ученики, казали до Него: На що ти глаголеш до них приповістями? **11** Він же, озвавшись, рече до них: Вам дано знати тайни царства небесного, їм же не дано. **12** Хто бо має, тому дастъ ся, й надто мати ме; а хто не має, в того візьметъ ся й те, що має. **13** Тим я глаголю до них

тільки же не має він кореня в собі, він до часу; як настане горе або гоненне за слово, зараз блазнить ся. **22** А засіяний в тернині, се той, що чує слово, та журба віку сього і омана бogaцтва глушить слово, й робить ся без'овочним. (*aiōn g165*) **23** Засіяний же на добрій землі, се той, що чує слово й розуміє, й дає овош; і родить одно в сотero, друге в шістьдесятіро, інше ж у трийцятеро. **24** Ще іншу приповість подав їм, глаголючи: Уподобилось царство небесне чоловікові, що сіє добре насіннє на ниві своїй; **25** як же люди спали, прийшов ворог його, й насіяв куклю між пшеници, та й пійшов. **26** Як же зійшов засів, та приніс овош, показавсь тоді й кукль. **27** І прийшли слуги господаря того, та й кажуть йому: Пане, хиба ти не добре насіннє сіяв на твоїй ниві? Звідкіля ж уязв ся кукль? **28** Він же рече їм: Се зробив чоловік ворог. Слуги ж сказали йому: Чи хочеш, щоб ми пійшли та випололи його? **29** Він же рече: Ні, щоб виполюючи кукль, разом з ним і пшениці не повиривали. **30** Нехай ростуть обе до жнив, а в жнива я скажу женцям: Зберіть перш кукль та повяжіть у снопи, щоб

спалити, а пшеницю зложіть у клуні в мене. **31** Іншу приповість подав їм, глаголючи: Царство небесне подібне зерну горчиці, що, взявши чоловік, посіяв на ниві своїй. **32** повідають їх увогняну піч: там буде плач і Найдрібніше воно між усяким насіннем; скреготаннє зубів. **51** I рече Ісус до них: Чи як же виросте, то стане найбуйнішим між зрозуміли це все? Кажуть вони Йому: Так, яриною, і зробить ся деревом, так що Господи. **52** Він же рече їм: Тим же то кожен птаство небесне прилітає кублитись між письменник, навчений про царство небесне, гіллем його. **33** Іншу приповість сказав їм, подібен чоловікові господареві, що виносить глаголючи: Царство небесне подібне квасу, із свого скарбу нове й старе. **53** I сталося, як що жінка візьме та й рощинить ним три скінчiv Ісус оці приповіті, пішов ізвідтіля. мітки борошна (муки), поки все вкисне. **34** **54** I, прийшовши у свою країну, навчав їх у Все це говорив Ісус людям приповістями, школі їх, так що вони дивувались і казали: а без приповіостей не говорив їм: **35** щоб Звідкіля в Сього така премудрість і сила? **55** спрavdiloсь, що сказав пророк, глаголючи: Хиба він не син теслі? хиба не Його мати Одкрію в приповістях уста мої, промовлю звать ся Марія? а брати Його Яков, та Йосій, втасне від настання сьвіта. **36** Тоді одіслав та Симон, та Юда? **56** хиба не Його сестри Ісус людей та й пішов до дому; і приступили між нами? Звідкіля ж се все в Него? **57** I до Него ученики Його, говорячи: Виясни поблазнились Ним. Ісус же рече до них: Не є нам приповість про кукіль на ниві. **37** Він же, пророк без чести, хиба що в своїй отчині та озвавшись, рече їм: Сюочий добре насіннє, се в своїй домівці. **58** I не зробив там многих Син чоловічий; **38** а нива, се сьвіт; добре ж чудес через недовірство їх. насіннє, се сини царства; а кукіль, се сини лукавого; **39** ворог, що всіяв його, се диявол; жнива, се конець сьвіта; а женці, се ангели. **(aiōn g165)** **40** Оце ж, як той кукіль збирається та палить ся огнем, так буде при кінці сьвіта сього: **(aiōn g165)** **41** Пошле Син чоловічий ангели свої, й позирають вони з царства Його все, що блазнить, і всіх, що роблять беззаконне, **42** та й повідають їх увогняну піч: там буде плач і скреготаннє зубів. **43** Тоді праведні сияти муть, як сонце в царстві Отця свого. Хто має уші слухати, нехай слухає. **44** Знов, царство небесне подібне скарубу, закопаному на ниві: що, знайшовши його чоловік, приховав, і, радіючи, йде та й продає все, що має, та й купує ту ниву. **45** Знов, царство небесне подібне чоловікові купцеві, що шукає добрих перел; **46** і знайшовши він одну перлу дорогоцінну, пішов та й продав усе, що мав, та й купив її. **47** Знов, царство небесне подібне неводові, що закинуто в море, ѹ що зайняв усячини; **48** як же став повен, то витягли його на беріг, і посадивши, вибрали, що добре, у посуд, а що погане, те

14 Того часу Ірод четверовластник почув чутку про Ісуса, і рече до слуг своїх: Се Йоан Хреститель; він устав з мертвих, то й чудеса діють ся від него. **3** Bo Ірод п'ймав був Йоана, звязав його, і вкинув у темницю за Іродіяду, жінку брата свого Філипа. **4** Bo казав йому Йоан: Не годить ся тобі мати її. **5** I, хотів його стратити, та опасувавсь народу; бо мали його за пророка. **6** У день же родин Іродових, дочка Іродіадина танцювала перед ними й догодила Іродові. **7** За се обіцяв він, клянучись, що дасть їй, чого просити ме. **8** Вона ж, наперед навчена від матері: Дай мені, каже, тут на блoudi голову Йоана Хрестителя. **9** I засумів Ірод; однак, задля клятви й задля тих, що сиділи з ним за столом, звелів дати. **10** I, пославши, стяв Йоана в темницю. **11** I принесено голову його на блoudi, й дано дівчині, вона ж віднесла матері своїй. **12** I прийшли ученики його, і взяли тіло, й поховали його, й прийшовши, сповістили Ісуса. **13** Почувши про се Ісус, поплив звідтіля човном у пустиню сам один; і почувши народ, пішов слідом за Ним

пішки з городів. 14 І, вийшовши Ісус, побачив одежі Його; й скільки їх доторкувалось, багато народу, й жалкував над ними, й одужували.

сцілив недужих їх. 15 Як же настав вечір, приступили до Него ученики Його, говорячи: Тут пустиня, і час уже минув; відошли народ, нехай іде в села, та накупить харчі собі. 16 Ісус же рече їм: Не треба їм ійти; дайте ви їм істи. 17 Вони ж кажуть Йому: Не маємо тут, як тільки п'ять хлібів та дві риби. 18 Він же рече: Принесіть мені їх сюди. 19 І звелів народові посідати на траві, і, взявши п'ять хлібів та дві риби, й поглянувши на небо, поблагословив, і, ламлючи, подавав хліби ученикам, а ученики людям. 20 І їли вони всі, й понайдались; і назирали окрушин, що позоставались, дванайцять повних кошів. 21 А тих, що їли, було тисяч із п'ять чоловіка, oprіч жінок та дітей. 22 І примусив зараз Ісус учеників своїх увійти в човен, і плисти поперед Него на той бік, поки Він одпустить народ. 23 А відпустивши народ, зійшов на гору самотою молитись; і як настав вечір, був там один. 24 Човен же був уже серед моря, і било його філями; бо вітер був противний. 25 У четверту ж сторожу ночі, прийшов до них Ісус, ідучи по морю. 26 І побачивши ученики, що Він іде по морю, стрівожились, кажучи, що се мара, й кричали з переляку. 27 Ісус же заговорив зараз до них, глаголючи: Спокойте ся: се я: не лякайтесь. 28 Петр же, озвавшись, каже до Него: Господи, коли се Ти, звели мені йти до Тебе по воді. 29 Він же рече: Іди. І вийшов Петр із човна, й пішов по воді, щоб ійти до Ісуса. 30 Та, бачивши сильний вітер, злякавсь, і, почавши тонути, кричав, говорячи: Господи, спаси мене. 31 Ісус же простяг зараз руку, вхопив його, й рече до него: Маловіре, чого всумнів ся еси? 32 І як увійшли вони в човен, утих вітер. 33 А ті, що були в човні, приступивши, поклонились Йому, кажучи: Істино Божий Син еси. 34 І, попливши, прибули вони в землю Генісарецьку. 35 І познавши Його тамешні люди, послали по всій тій околиці, і приводили до Него всіх недужих; 36 і благали Його, щоб тільки приторкнутись їм до краю

15 Тоді прийшли до Ісуса письменники та Фарисеї з Єрусалиму, кажучи: 2 Чого Твої ученики переступають переказ старших? бо не миють рук своїх, як їдять хліб. 3 Він же, озвавшись, рече до них: Чого ж се й ви переступаєте заповідь Божу ради переказу вашого? 4 Бог бо заповідав, глаголючи: Поважай батька твого й матір, і: Хто лає батька або матір, нехай умре смертю. 5 Ви ж кажете: Хто скаже батькові або матері: Се дар (Божий), чим би ти з мене мав покористуватись, 6 той може не поважати батька свого або матери своєї. І знівечили ви заповідь Божу ради переказу вашого. 7 Лицеміри, добре прорік про вас Ісаїя, глаголючи: 8 Народ сей приближується до мене губами своїми, й устами мене шанує, серце ж їх далеко від мене. 9 Та марно вони поклоняються мені, навчаючи наук заповідей чоловічих. 10 І, прикладавши людей, рече до них: Слухайте та й розумійте: 11 Не те, що входить в уста, сквернить чоловіка, а що виходить із уст, те сквернить чоловіка. 12 Приступивши тоді ученики, рекли до Него: Чи знаєш, що Фарисеї, чувши слово, поблазнилися? 13 Він же, озвавшись, рече: Усяка рослина, що не насаджував Отець мій небесний, викоренить ся. 14 Не вважайте на них: проводирі вони сліпі сліпих. А коли сліпий веде сліпого, обідва впадуть у яму. 15 Озвав ся ж Петр і каже до Нego: Виясни нам сю приповість. 16 Ісус же рече: Чи й ви ще без розуму? 17 Чи ще не зрозуміли, що те, що входить в уста, йде в живіт, і звергається в одхідник; 18 а те, що виходить із уст, береться з серця, і воно сквернить чоловіка. 19 Бо з серця беруться ледачі думки, душогубства, перелюбки, блуд, крадіж, криве съвідкуваннє, хула. 20 Оце, що сквернить чоловіка; а їсти, непомивши рук, се не сквернить чоловіка. 21 Вийшов тоді Ісус ізвідтіля, і перешов у Тирські та в Сидонські сторони. 22 Коли се жінка Канаанка прийшла з тих границь, і кричала

до Него, кажучи: Помилуй мене, Господи, говорите: Погода, бо червоніє небо. 3 А сину Давидів; дочка моя тяжко біснується вранці: Сьогодні непогідь, бо небо червоніє ся. 23 Він же не відказав їй ні слова. І, та хмарить ся. Лицеміри, лице неба вмісте приступивши ученики Його, благали Його, познавати, а ознак часу не можете? 4 кажучи: Відпусти її, бо кричить за нами. 24 Кодло лукаве та перелюбне ознаки шукає; а Він же, озвавшись, рече: Послано мене тільки ознака не дасть ся йому, хиба тільки ознака до загублених овечок дому Ізраїлевого. 25 Йони пророка. І, покинувши їх, пішов. 5 Вона ж, приступивши, поклонилася Йому, Та ученики Його, перепливши на той бік, кажучи: Господи, поможи мені. 26 Він же, забули взяти хліба. 6 Ісус же рече до них: озвавшись, рече: Не годить ся взяти в дітей Гледіть, остерегайтесь квасу Фарисейського хліб, і кинути собакам. 27 А вона каже: Так, та Садукеїського. 7 Вони ж міркували Господи; тільки ж і собаки їдять кришки, собі, кажучи: Се, що не взяли ми хліба, що падають із стола в господаря їх. 28 Тоді 8 Постерігши ж се Ісус, рече до них: Що озвавшись Ісус і рече до неї: Жінко, велика віра ви міркуєте собі, маловіри, що хліба не твоя: нехай станеть ся тобі, як бажаеш. І взяли? 9 Хиба ще не зрозуміли, та й не одужала дочка її з того часу. 29 І, перешовши памятаєте пяти хлібів п'ятьтом тисячам, і Ісус ізвідтіля, прийшов близько до моря скільки кошів набрали? 10 ані семи хлібів Галилейського, й, зійшовши на гору, сів чотирьом тисячам, і скільки кошів набрали? там. 30 І поприходило до Него пребагато 11 Як се не розумієте, що не про хліб я казав людей, маючи з собою кривих, сліпих, німих, вам, остерегатись квасу Фарисейського та калік і багацько інших, та й клали їх у Садукеїського? 12 Тоді зрозуміли, що не ногах в Ісуса, й сілив їх, 31 так що люди казав остерегатись квасу хлібного, а науки дивувались, бачивши, що німі говорять, Фарисейської та Садукеїської. 13 Як же калік здорові, криві ходять, а сліпі бачять; прийшов Ісус у сторони Кесарії Филиппової, і прославляли Бога Ізраїлевого. 32 Ісус же, то питав учеників своїх, глаголючи: За кого покликавши учеників своїх, рече: Жаль мені мають люде мене, Сина чоловічого? 14 Вони людей, бо вже вони три дні пробувають ж сказали: Одні за Йоана Хрестителя, другі зо мною, й не мають що юсти; а не хочу за Ілию, інші ж за Єремію або одного з відпустити їх голодних, щоб не помліли на пророків. 15 Рече до них: Ви ж як кажете? дорозі. 33 І кажуть Йому ученики Його: Де хто я? 16 Озвавшись Симон Петр, каже: Ти ж нам узяти стільки хліба в пустині, щоб еси Христос, Син Бога живого. 17 І озвавшись нагодувати стільки народу? 34 І рече їм Ісус: Ісус, рече до него: Блажен еси, Симоне, сину Скільки хлібів маєте ви? Вони ж кажуть: Йонин, бо тіло й кров не відкрила тобі цього, Сім, та кілька рибок. 35 І звелів народові а Отець мій, що на небі. 18 Скажу ж і я тобі: Що посідати на землі. 36 І, взявши сім хлібів та ти еси Петр, і на сьому камені збудую церкву рибу, oddав хвалу, ламав і давав ученикам мою, і ворота пекольні не подужають її. (Hadès) своїм, а ученики народові. 37 І їли всі, і 986 19 І дам я тобі ключі царства небесного; понадались; і назирали останків ламаного й що звяжеш на землі, буде звязане на небі; сім повних кошів. 38 А тих, що їли, було а що розвяжеш на землі, буде розвязане на чотири тисячі чоловіка, oprіч жінок та дітей. небі. 20 Тоді наказав ученикам своїм, щоб не 39 І, відпустивши народ, увійшов у човен, та казали нікому, що Він Ісус Христос. 21 З того й прибув у граници Магдалські. часу почав Ісус виявляти ученикам своїм,

16 Поприходили також Фарисеї та Садукеї, що мусить ійти в Єрусалим, і багато терпіти й, спокушуючи Його, бажали від Него, од старших, та архиереїв, та письменників, щоб показав їм ознаку з неба. 2 Він же, і бути вбитим, і встати третього дня. 22 І озвавшись, рече їм: Як настане вечір, ви взявши Його Петра, почав докоряті Йому,

кажучи: Пожаль ся себе, Господи; нехай се ме від них. **13** Тоді зрозуміли ученики, що не станеться Тобі. **23** Він же обернувсь і глаголав їм про Йоана Хрестителя. **14** І, рече до Петра: Геть від мене, сатано! ти як прийшли вони до народу, приступив блазниш мене, бо не гадаєш про Боже, а до Него чоловік, припавши Йому до ніг і про чоловіче. **24** Рече тоді Ісус ученикам говорячи: **15** Господи, помилуй моого сина; своїм: Коли хоче йти слідом за мною, він бо місячник, і тяжко мучить ся: почасту нехай відречеться себе самого, і візьме бо падає в огонь, і почасту в воду. **16** І привів хрест свій, та й іде слідом за мною. **25** Хто бо я його до учеників Твоїх, та й не змогли хоче спасти душу свою, той погубить її; хто вони сціліти його. **17** Озвав ся ж Ісус і рече: ж погубить душу свою ради мене, знайде О кодло невірне та розвратне! Доки буду з тію. **26** Що бо за користь чоловікові, хоч би вами? доки терпіти му вас? Приведіть мені съїт увесь здобув, а душу свою занапастив? його сюди. **18** І погрозив Йому Ісус і вийшов з або що дасть чоловік у замін за душу свою? него диявол, і одужав хлопець з того часу. **19** **27** Прийде бо Син чоловічий у славі Отця Приступивши тоді ученики до Ісуса, сказали свого з ангелами своїми; й тоді віддасть на самоті: Чом не змогли ми вигнати його? кожному по ділам його. **28** Істино глаголю **20** Ісус же рече їм: Через невіру вашу, істино вам: Єсть деякі між стоячими тут, що не бо глаголю вам: Коли б ви мали віри з зерно вкусять смерти, аж поки побачять Сина горчиці, то сказали б оцій горі: Перейди чоловічого, грядущого в царстві своїм.

17 А через шість день бере Ісус Петра,

Якова, та Йоана брата його, й веде їх на гору високу окроме, **2** й переобразивсь перед ними: й сияло лице Його як сонце, а одежа Його стала біла, як съвітло. **3** Коли се явивсь їм Мойсей та Ілля, розмовляючи з Ним. **4** Озвав ся ж Петр, і рече до Ісуса: Господи, добре нам тут бути: коли хочеш, зробимо тут три намети: один Тобі, один Мойсейові, а один Ілії. **5** Ще він говорив, аж ось ясна хмара отінила їх, і ось голос із хмари глаголючий: Се Син мій любий, що я Його вподобав; Його слухайте. **6** Зачувши се ученики, припали лицем до землі, й полякались вельми. **7** І прийшовши Ісус, торкнув їх, і рече: Устаньте й не лякайтесь. **8** Вони ж, знявши очі свої, не бачили нікого, тільки одного Ісуса. **9** І, як сходили вони з гори, наказав їм Ісус, глаголючи: Не кажіть нікому про сю із'яву, аж поки Син чоловічий устане з мертвих. **10** І питали в Него ученики Його, кажучи: Що ж се кажуть письменники, що Ілля мусить небесному? **11** Ісус же, озвавшись, рече до себе, поставив його серед них, **3** і рече: їм: Ілля прийде попереду, і налагодить усе. Істино глаголю вам: Коли не навернетесь, та **12** Я ж глаголю вам: Що Ілля вже прийшов, не станете як діти, то не ввійдете в царство та й не познали його, а зробили на Йому, небесне. **4** Оце ж, хто смирить ся, як хлопятко що схотіли. Так і Син чоловічий терпіти се, той більший у царстві небесному. **5** І хто

звідселя туди; та й перейде; й нічого не буде неможливого вам. **21** Се ж кодло не виходить, як тільки молитвою та постом. **22** Як же пробували вони в Галилеї, рече до них Ісус: Син чоловічий буде виданий у руки людям; **23** і вбить Його, а третього дня Він устане. І засуміли вони вельми. **24** Як же прийшли в Капернаум, приступили ті, що данину збиралі, до Петра, й казали: Чи не дасть ваш учитель данини? **25** Каже: Так. І як увійшов у господу, попередив його Ісус, глаголючи: Що ти думаєш, Симоне? з кого земні царі збирають данину? з своїх синів, чи з чужих? **26** Каже до Него Петр: Із чужих. Рече Йому Ісус: То сини вільні. **27** Тільки ж, щоб не блазнити нам їх, ійди до моря, та закинь удку, й першу рибу, що піймається, візьми й, роззвивши їй рот, знайдеш статира; взявши його, дай їм за мене ї за себе.

18 Того часу приступили ученики до Ісуса, кажучи: Хто більший у царстві небесному? **2** І, покликавши Ісус хлопятко прийти попереду, і налагодить усе. Істино глаголю вам: Коли не навернетесь, та **12** Я ж глаголю вам: Що Ілля вже прийшов, не станете як діти, то не ввійдете в царство та й не познали його, а зробили на Йому, небесне. **4** Оце ж, хто смирить ся, як хлопятко що схотіли. Так і Син чоловічий терпіти се, той більший у царстві небесному. **5** І хто

прийме одно таке хлопяtko в ім'я моє, мене Него, рече: Господи, скільки раз грішти приймає. 6 Xто ж зблазнить одного з сих ме проти мене брат мій, і я прощати му малих, що вірують у мене, лучче йому, щоб йому? до семи раз? 22 Рече йому Ісус: Не повішено млинове жорно на шию йому, та й кажу тобі: До семи раз, а: До сімдесять раз утоплено в глибині морській. 7 Горе съвітові семи. 23 Тим же то уподобилось царство від поблазней! треба бо прийти поблазням, небесне чоловіку цареві, що схотів узяти тільки ж горе тому чоловікові, що через него поблазнь приходить! 8 Коли ж рука твоя або нога твоя блазнить тебе, відотни її, та й кинь од себе: лучче тобі вийти в життє кривим або калікою, нїж мавши дві руці чи дві нозі, бути вкинутим ув огонь вічний. (aīōnios g166) 9 I коли око твоє блазнить тебе, вирви його, та й кинь од себе: лучче тобі увийти в життє однооким, аніж мавши дві очі, бути вкинутим ув огняне пекло. (Geenna g1067) 10 Гледіть, щоб не погордувати одним із малих сих: глаголю бо вам: Що сотню денарийв; i, вхопивши його, давив, ангели їх на небі по всяк час бачить лице кажучи: Віддай мені, що винен. 29 Упавши Отця моого небесного. 11 Син бо чоловічий тоді товариш його в ноги йому, благав його, прийшов спасати загублене. 12 Як вам здається кажучи: Потерпи мені, і все віддам тобі. 30 ся? коли буде в якого чоловіка сотня овечок, Він же не схочеть, а, відійшовши, укинув його та заблудить одна з них, чи не покине він в темницю, поки віддасть довг. 31 Бачивши дев'ятьдесят і девять, та не пійде в гори, й не ж товариш його, що сталося, жалкували шукати ме заблудної? 13 I коли доведеться вельми, й, пійшовши, сказали своєму панові знайти її, істино глаголю вам, що веселить все, що сталося. 32 Тоді, призвавши його ся над нею більше, нїж над дев'ятьдесят і пан його, рече йому: Слugo ледачий, увесь дев'ятьма, що не заблудили. 14 Так нема волі довг той простив я тобі, як благав еси перед Отцем вашим, що на небі, щоб загинув мене; 33 чи не слід було й тобі помилувати один із сих малих. 15 Коли ж погрішить товариша твого, як і я тебе помилував? 34 проти тебе брат твій, ійди й обличи його I, розгнівившись пан його; передав його між тобою й ним самим. Коли послухає мучителям, аж поки віддасть увесь довг тебе, здобув еси брата твого; 16 коли ж не йому. 35 Так і Отець мій небесний робити послухає, візьми з собою ще одного або двох, ме вам, як не прощати метe кожен братові щоб при устах двох съвідків, або трьох, стало

кожне слово. 17 Коли ж не послухає їх, скажи церкві. Коли ж і церкви не послухає, нехай буде тобі, як поганин і митник. 18 Істино глаголю вам: Що звязете на землі, буде звязане на небі; а що розвязете на землі, буде розвязане на небі. 19 Знов глаголю вам: Що коли двоє з вас згодяться на землі про всяку річ, якої просити муть, станеться їм від Отця моого, що на небі. 20 Де бо двоє або троє зберуться в ім'я моє, там я посеред них. 21 Приступивши тоді Петр до

19 I сталось, як скінчив Ісус ці слова, вийшов він з Галилеї, і прийшов у границі Юдейські, за Йорданом. 2 I йшло слідом за Ним пребагато народу, й вигойв їх там. 3 I приступили до Него Фарисеї, спокушуючи Його, й кажучи Йому: Чи годиться чоловікові розводитись із жінкою своюю за всяку вину? 4 Він же, озвавшись, рече їм: Хиба ви не читали, що хто втворив у почині, — чоловіком і жінкою втворив їх? 5 I рече: Тому чоловік покине батька й матір

та пригорнеть ся до жінки своєї, й будуть вам: Легше верблюдові кріз ушко голки уdboх тіло одно; 6 так що вже не двос, а пройти, нїж багатому в царство Боже ввійти. тіло одно. Оце ж, що Бог злучив, чоловік 25 Почувши ж ученики Його, дивувались нехай не розлучує. 7 Кажуть вони Йому: вельми, кажучи: Хто ж зможе спастися? 26 На що ж звелів Мойсей давати розвідний Ісус же, глянувши, рече їм: У людей се не лист і розводиться із нею? 8 Рече їм: Мойсей можливе, у Бога ж все можливе. 27 Озвавсь задля жорстокости сердець ваших дозволив тоді Петр і каже до Него: Ось ми покинули вам розводиться із жінками вашими; у все, та й пішшли слідом за Тобою; що ж буде почині ж не було так. 9 Глаголю ж вам: нам? 28 Ісус же рече до них: Істино глаголю Хто розведеть ся з жінкою своєю — хиба за вам: Що ви, пійшовши слідом за мною, перелюб — та оженить ся з іншою, робить у новонастанню, як сяде Син чоловічий перелюб; і хто з розвідкою оженить ся, на престолі слави своєї, сядете також на робить перелюб. 10 Кажуть Йому ученики 29 І кожен, хто покинув родів Ізраїлевих. 29 І кожен, хто покинув не добре женитись. 11 Він же рече їм: Не всї зміщають слово се, а кому дано. 12 Єсть бо скопці, що з утроби матерної родились так; і є скопці, що скопились од людей; і є скопці, що скопили себе задля царства небесного.

Хто може змістити, нехай містить. 13 Тоді поприводили до Него діток, щоб положив руки на них, та помолив ся; ученики ж заказували їм. 14 Ісус же рече: Пустіть діток, не з'упиняйте їх прийти до мене, бо таких царство небесне. 15 І, положивши руки на них, пішов звідтіля. 16 І ось один, приступивши, каже Йому: Учителю благий, що доброго робити мені, щоб мати житте вічне? (aiōnios g166) 17 Він же рече до Него: Чого ти звеш мене благим? ніхто не благий, тільки один, Бог. Коли ж бажаєш увійти в житте, держи заповіді. 18 Каже до Него: Котрі? Ісус же рече: Оці: Не вбивай, Не роби перелюбу, Не крадь, Не съвідкуй крові; 19 Поважай батька твого й матір, і: Люби близького твого, як себе самого. 20 Каже Йому молодець: Все се хоронив я з малку мого; чого ще не достає мені? 21 Рече до него Ісус: Коли хочеш бути звершений, іди продай, що маєш, і дай убогим, а мати меш скарб на небі; і приходь, та й іди слідом за мною. 22 Як же почув молодець се слово, одійшов засмутившись; бо мав достатки велики. 23 Ісус же рече до учеників своїх: Істино глаголю вам: Що тяжко багатому ввійти в царство небесне. 24 Знов же глаголю

дванайцяти престолах, судячи дванайцять родів Ізраїлевих. 29 І кожен, хто покинув доми, або братів, або сестер, або батька, або матір, або жінку, або дітей, або поля, задля імена мого, в сотero прийме, й житте вічне осягне. (aiōnios g166) 30 Тільки ж многі перві будуть останні, а останні — перві.

20 Подібне бо царство небесне чоловіку господареві, що вийшов рано вранці наймати робітників у виноградник свій. 2 І, згодившись із робітниками по денарию на день, післав їх у виноградник свій. 3 І, вийшовши коло третьої години, побачив інших, що стояли на торгу без діла, 4 і рече до них: Ідіть і ви у виноградник, і що буде право, дам вам. Вони й пішли. 5 Вийшовши знов коло шостої і девятої години, зробив так само. 6 Вийшовши ж коло одинайцятої години, знайшов інших, що стояли без діла, 7 і рече до них: Чого тут стоїте увесь день без діла? 7 Кажуть вони йому: Бо ніхто не найняв нас. Рече він їм: Ідіть і ви в виноградник, і що буде право, одержите. 8 Як же настав вечір, рече пан виноградника доморядникові своєму: Поклич робітників, та роздай їм нагороду, почавши від останніх аж до первих. 9 І прийшовши ті, що коло одинайцятої години, взяли по денарию. 10 Прийшовши ж перші, думали, що більше візьмуть; та взяли й вони по денарию. 11 І взявиши вони, нарекали на господаря, 12 говорячи: Що сі останні одну годину робили, їй зрівняв еси їх із нами, що зносили тяготу дня і спеку. 13 Він же, озвавшись, рече

одному з них: Друже, не кривдju тебе; хиба кажучi: Помилуй нас, Господи, сину Давидiв. не за денария згодив ся еssi zo мною? **14** **32** I, зупинившись Ісус, покликав їх, і рече: Візьми свое, та й iди: я ж хочу й сьому Що хочете, щоб зробив вам? **33** Кажуть останньому дати, що й тобi. **15** Хиба ж не йому: Господи, щоб очi нашi відкрились. **34** вiльno менi робити, що хочу, з добром моїм? Змилосердив ся ж Ісус, і доторкнуvсь очей Чи того твоє oко лихе, що я добрий? **16** Так їх, і зараз прозріли очi їх, і пiйшли вони будуть останнi первi, а первi останнi; багато слiдом за Ним.

бо званих, мало ж вибраних. **17** I, iдучи Ісус у Єрусалим, узяв дванадцять ученикiв на самоту в дорозi, й рече до них: **18** Оце ми йдемо в Єрусалим; і буде виданий Син чоловiчий архиереям, та письменникам, і осудять вони Його на смерть; **19** і видадуть Його поганам, щоб з Него насымiхались, та били, та розпяли, а третього ж дня вiн воскресне. **20** Тодi приступила до Него мати синiв Зеведеївих iз синами своїми, кланяючись та просячи чогось у Него. **21** Вiн же рече до ней: Чого хочеш? Каже вона до Него: Скажи, щоб сидiли oцi два сини мої, один по правицi Tвоїй, а другий по лiвицi у царствi Tвоєму. **22** Озвав ся ж Ісус і рече: Не знаєте, чого просите. Чи зможете ви пити чашу, яку я пити му, й хреститись хрещеннem, яким я хрещусь? Кажуть йому: Зможемо. **23** I рече до них: Ви-то чашу мою пити метe, й хрещеннem, яким я хрещусь, хрестити метесь; тiльки ж, щоб вам сидiти по правицi в мене й по лiвицi в мене, се не есть мое дати, а кому приготовленo вiд Отця мого. **24** I почувши десять, ремствуvalи на двох братiв. **25** Ісус же, покликавши їх, рече: Ви знаєте, що в поган князi панують над ними, й велиki управляють ними. **26** Не так же буде в вас: нi, хто хоче бути великим мiж вами, нехай буде вам слугою; **27** i хто хоче мiж вами бути першим, нехай вам буде рабом, **28** як Син чоловiчий не пришов, щоб служено Йому, а служити, й дати душу свою яко викуп за многих. **29** I як виходили вони з Єрихона, йшло слiдом за Ним багато народу. **30** I ось двоє слiпих, що сидiли над шляхом, почувши, що Ісус переходить, кричали, кажучi: Помилуй нас, Господи, сину Давидiв. **31** Народ же сваривсь на них, щоб мовчали; а вони ще бiльш кричали,

21 А як зближались до Єрусалиму, й прийшли в Витфагию, до гори Оливної, послав тодi Ісус двох ученикiв, 2 глаголючи їм: Ідiть у село, що перед вами, й зараз знайдете ослицю, привязану й ося з нею; одвязавши, приведiть менi. **3** I коли чо вam казати me що, скажiть: Що Господевi треба iх, зараз же вiдпустить їх. **4** Се ж усесталось, щоб справдiлось, що промовив пророк, глаголючи: **5** Скажiть дочцi Сионськiй: Ось цар твiй iде до тебе, тихий, сидячи на ослi й на осятi, синовi пiдяремної. **6** Пiйшовши ж ученики, вчинили, як звелiв їм Ісус, **7** i привели ослицю i ося, й положили на них одежду свою, та й посадили Його верх ней. **8** Пребагато ж народу простилали одежду свою по дорозi; іншi ж рiзали вiттe з дерева i встилали дорогу. **9** Народ же, що йшов попереду й позаду, покликував, говорячи: Осанна сину Давидовому: Благословен грядущий в iмя Господнe; Осанна на viшнах. **10** A як uвiйшов Вiн у Єрусалим, здвигнуvсь uвесь город, говорячи: Хто се такий? **11** Народ же казав: Се Ісус, пророк iз Назарета Галилейського. **12** I прийшов Ісус у церкву Божу, й повиганяв усiх, що продавали да торгували в церкvi, й поперевертав столi в мiняльникiв, і ослони в тих, що продавали голубi; **13** i рече до них: Писано: Дом мiй дом молитви звати меть ся; ви ж його зробили вертепом розбiйникiв. **14** I приходили до Него в церкvi слiпi й кривi, i сцiляв їх. **15** Бачивши ж архиереi та письменники чудеса, що Вiн робив, i хлопят, що покликували в церкvi, й казали: Осанна сину Давидовому, розлютувались, **16** i казали до Нego: Чи чуеш, що oцi кажуть? Ісус же рече їм: Так. Хиба ви нiколи не читали: Що з уст немовлятк i ссущих вирядив еси

хвалу? 17 І, покинувши їх, вийшов остроронь що насадив виноградник, і обгородив його із города в Витанию, й пробував там. 18 тином, і викопав у йому винотоку, й збудував Уранці ж, вертаючись у город, зголоднів. 19 I, побачивши одну смоківницю на дорозі, віддав його виноградарям, та й ній, тільки саме листе, і рече до неї: Щоб ніколи з тебе овошу не було до віку. І зараз усохла смоківниця. (aiōn g165) 20 I бачивши їх укаменували. 36 Знов післав він інші ученики Його, здивувались, кажучи: Як зараз слуги, більш ніж перше, й зробили ім так усохла смоківниця! 21 Ісус же, озвавшись, само. 37 На останок же післав до них сина рече до них: Істино глаголю вам: Коли б ви свого, кажучи: Посоромлять ся сина мого. 38 мали віру й не сумнились, ви б не тільки Виноградарі ж, побачивши сина, казали між се смоківниці зробили, а коли б і сїй горі собою: Се наслідник: ходімо вбємо його, та сказали: Двигнись і кинь ся в море; станеть ся; 22 і все, чого ви просити мете в молитві, вивели геть з виноградника, та й убили. 40 Як віруючи, одержите. 23 А як прийшов Він у церкву, поприходили до Него, навчаючого, він виноградарям тим? 41 Кажуть вони до архиерея та старші людські, кажучи: Якою Него: Лютих люто погубить їх, а виноградник властю робиш се? Їхто дав тобі сю властю? 24 Ісус же, озвавшись, рече ім: Поспитаю вас муть йому овощ пори своєї. 42 Рече до них і я про одну річ, про котру як скажете мені, Ісус: Хиба ніколи не читали в писаннях: то й я скажу вам, якою властю се роблю. 25 Камінь, що відкинули будівничі, сей став Хрещенне Йоанове звідкіля було: з неба, чи ся головою угла. Від Господа стало ся се, ѹ від людей? Вони ж міркували собі, говорячи: дивне воно в очах наших? 43 Тим я глаголю Коли скажемо: З неба, то скаже нам: Чом же вам: Що відніметь ся од вас царство Боже, ви не вірували йому? 26 коли ж скажемо: Їхто дасть ся народові, що робити ме овощі Від людей, то боїмо ся народу; всі бо мають його. 44 І хто впаде на сей камінь, розіб'єтъ Йоана за пророка. 27 І, озвавшись, сказали ся; на кого ж він упаде, роздавить того. 45 І Ісусові: Не знаємо. Рече ім і Він: То й я не вислухавши архиерея та Фарисеї приповісти скажу вам, якою властю се роблю. 28 Ви його, догадались, що про них говорить. ж як думаете? Чоловік мав двоє дітей; і, 46 І, шукаючи вхопити його, опасувалися прийшовши до одного, рече: Дитино, йди народу; бо мав його за пророка.

сьогодні роби в винограднику моїм. 29 Він же, озвавшись, сказав: Не хочу; опісля ж, одумавшись, пійшов. 30 I, прийшовши до другого, рече так само. Він же, озвавшись, сказав: Ійду, Господи; та й не пійшов. 31 Которий з двох увілив волю отця? Кажуть вони до Него: Первий. Рече ім Ісус: Істино глаголю вам: Що митники та блудниці попередять вас у царство Боже. 32 Прийшов бо Йоан до вас дорогою правди, й не вірували йому; митники ж та блудниці вірували йому; ви ж, бачивши, не одумались навпослі, щоб вірувати йому. 33 Іншої приповісті послухайте: Був один чоловік господар,

22 I, озвавшись Ісус, знов промовив до них приповістями, глаголючи: 2 Уподобилось царство небесне чоловіку цареві, що нарядив весілле синові своєму; 3 і післав слуги свої кликати запрошених на весілле; і не схотіли прийти. 4 Знов післав інші слуги, говорячи: Скажіть запрошеним: Ось я обід мій наготовив; воли мої й годоване побито, і все налагоджене; ідіть на весілле. 5 Вони ж, занехавши, пійшли собі, один на хутір, другий до свого торгу; 6 а останні, взявші слуг його, знущались із них, та й повбивали. 7 Цар же, почувши, прогнівив ся, і піславши військо своє, вигубив тих

роздишишак, і запалив город їх. 8 Рече тоді до ся, а будуть як ангели Божі на небі. 31 Про слуг своїх: Весілле налагоджене, запрошені воскресенне ж мертвих хиба не читали, що ж не були достойні. 9 Ійдіть же на росхідні сказано вам од Бога, глаголючого: 32 Я Бог шляхи, й кого знайдете, запрошуйте на Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів? Не есть весілле. 10 I вийшовши слуги ті на шляхи, Бог Богом мертвих, а живих. 33 I, слухаючи зібрали всіх, кого знайшли, й лихих і добрих; народ, дивував ся науковою Його. 34 Фарисеї і було весілле повне гостей. 11 Цар же, ж, почувши, що Він примусив Садукеїв ввійшовши подивитись на гості, побачив там мовчали, зібрались ради того. 35 I спитав чоловіка, не одягнено у весільну одежду; 12 один з них, учитель закону, спокушуючи і рече до него: Друже, як се увійшов еси сюди, Його й кажути: 36 Учителю, корота заповідь не мавши весільної одежі? Він же мовчав. велика в законі? 37 Ісус же рече Йому: Люби 13 Рече тоді цар до слуг: Звязавши Йому ноги Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всею твоїми руками, візьміть його й викиньте в темряву душою твоєю, і всею думкою твоєю. 38 Се надвірно; там буде плач і скретання зубів. перша й велика заповідь. 39 Друга ж подібна 14 Багато бо званих, мало ж вибраних. 15 й: Люби ближнього твого, як себе самого. 40 Тоді пішли Фарисеї, і радили раду, як би На сих двох заповідях увесь закон і пророки піймати Його на слові. 16 I висилають до стоять. 41 Як же зібрались Фарисеї, питав Него учеників своїх з Іродиянами, говорячи: їх Ісус, 42 глаголючи: Що ви думаете про Учителю, знаємо, що ти правдивий еси, Христа? чий Він син? Кажуть Йому: Давидів. й на путь Божий правдою наставляєш, і 43 Рече Він до них: Як же се Давид зве Його ні про кого не дбаєш; бо не дивиш ся на в дусі Господом, говорячи: 44 Рече Господь лицем людей. 17 Скажи ж тепер нам: Як тобі Господеві моєму: Сиди по правиці в мене, здається ся? годить ся давати данину кесареві, доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг чи ні? 18 Постеріг же Ісус лукавство їх, і твоїх? 45 Коли ж Давид зве Його Господом, рече: Що ви мене спокушуете, лицеміри? то як же Він син Йому? 46 I ніхто не з'умів 19 Покажіть мені гріш податковий. Вони Йому відказати ні слова, й ніхто з того часу ж принесли Йому денарія. 20 I рече до не важив ся питати Його ніколи.

них: Чие обличче се й надпис? 21 Кажуть Йому: Кесареве. Тоді рече до них: Віддайте ж кесареве кесареві, а Боже Богові. 22 I, вислушавши, здивувались, і, лишивши Його, пішли. 23 Того ж дня приступили до Него Садукеї, що кажуть: нема воскресення, і питали Його, 24 говорячи: Учителю, Мойсей сказав: Коли хто вмре, не мавши дітей, то нехай брат його оженить ся з жінкою його, й воскресить насінне братові своєму. 25 Було ж у нас сім братів; і перший, оженившись, умер, і, не мавши насіння, покинув жінку свою братові своєму; 26 так само й другий брат, і третій, аж до семого. 27 Опісля ж усіх умерла й жінка. 28 Оце ж у воскресенню кому з сімох буде вона жінкою? всі бо мали її. 29 Озвав ся ж Ісус і рече до них: Помилуетесь ви, не знаючи писання, ані сили Божої. 30 Бо в воскресенню не женяться, ні віддають

23 Рече тоді Ісус до народу, та до учеників своїх, 2 глаголючи: На Мойсейових сідальцях посідали письменники та Фарисеї. 3 Тим усе, що скажуть вам держати, держіть і робіть; по ділам же їх не робіть: говорять бо, й не роблять. 4 Вяжуть бо тяжкі оберемки, що важко носити, й кладуть людям на плечі; самі ж і пальцем своїм не хочуть двигнути їх. 5 Усі ж діла свої роблять, щоб бачили їх люде: ширять філактерії свої, й побільшують поли в одежі своїй, 6 і люблять перші місця на бенкетах, і перші сідання по школах, 7 і витання на торгах, і щоб звали їх люде: Учителю, учителю. 8 Ви ж не зовіться ся учителями, один бо ваш учитель — Христос; усі ж ви брати. 9 I отця не звіть собі на землі, один бо Отець у вас, що на небі. 10 I не звіть ся наставниками, один бо в вас наставник — Христос. 11 Більший же між

вами нехай буде вам слугою. 12 Хто ж нести памятники праведників, 30 і мовляєте: Коли меться вгору, принизиться, а хто принизить би ми були за часів батьків наших, не були ся, пійде вгору. 13 Горе ж вам, письменники б спільниками їх у крові пророків. 31 Сим та Фарисеї, лицеміри! що зачиняєте царство небесне перед людьми; ви бо не входите, й же съвідкуєте самі на себе, що ви сини тих, тих, що входять, не пускаєте ввійти. 14 Горе міру батьків ваших. 33 Змії, кодло гадюче, як вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що вбивали пророків. 32 І ви доповнуйте тих, що жерете доми вдовиць, й задля виду Тим же то ось я посилаю до вас пророків, довго молитесь; тим ще тяжчий приймете осуд. 15 Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що проходите море й землю, щоб зробити одного нововірця, і коли станеться, уся кров праведна, пролита на землі від (Geenna g1067) 16 Горе вам, проводирі сліпі, що крові Авеля праведного до крові Захарії, кажете: Хто клясти меться церквою, нічого; сина Варахіїного, що вбили ви між церквою чи ж покленеться золотом церковним, й жертівнею. 36 Істино глаголю вам: Все винуватий! 17 Дурні й сліпі: що бо більше: те прийде на кодло се. 37 Ерусалиме, золото, чи церква, що осъвячує золото? 18 І: Ерусалиме, що повбивав еси пророків, і Хто клясти меться жертівнею, нічого; хто ж покаменував посланих до тебе! скільки раз покленеться даром, що на нїй, винуватий. 19 хотів я зібрати дітей твоїх, як курка збирає Дурні й сліпі: що бо більше: дар, чи жертівня, курчат своїх під крила, й не схочіли! 38 Оце що осъвячує дар? 20 Оце ж, хто кленеться ж оставляється ся вам дом ваш пустий. 39 ся жертівнею, кленеться ся нею і всім, що Глаголю бо вам: Не побачите мене від нині, зверху неї. 21 І хто кленеться церквою, аж поки скажетe: Благословен грядущий в кленеться ся нею й тим, що живе в нїй. 22 І ім'я Господнє!

хто кленеться небом, кленеться престолом Божим і тим, хто сидить на нїм. 23 Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що даєте десятину з мяти, й кропу, й кмину, а залишили важніше в законі: суд, і милості, і віру. Се повинні були робити, да й того не залишати. 24 Проводирі сліпі, що відциджаєте комара, верблюда ж глітаєте. 25 Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що очищаєте зверху чашу й блюдо, у середині ж повні вони здирства та неправди. 26 Фарисею сліпий, очисти перш середину чаші й блюда, щоб і верх їх став ся чистий. 27 Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що подобитеся гробам побіляним, що зверху являють ся гарними, в середині ж повні кісток мертвих і всякої нечисті. 28 Так і ви зверху являєтесь людям праведні, в середині ж повні лицемірства та беззаконня. 29 Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що будуете гроби пророків та украшаєте

24 І, вийшовши Ісус, пішов із церкви; і приступили ученики Його, показати Йому будівлю церковну. 2 Ісус же рече їм: Чи бачите се все? Істино глаголю вам: Не зостанеться тут камінь на камені, щоб не зруйновано. 3 Як же сидів на горі Оливній, поприходили до Него ученики самотою, кажучи: Скажи нам, коли се буде? й який знак Твого приходу й кінця съвіту? (aiōn g165) 4 І озвавшись Ісус, рече їм: Гледіть, щоб хто не звів вас. 5 Багато бо приходить ме в імя мое, кажучи: Я Христос; і зведуть многих. 6 Чути мете ж про воїни й чутки воєнні; гледіть же, не трівожтесь; мусить бо все статись, та се ще не конець. 7 Бо встане нарід на нарід і царство на царство, й буде голоднеча, й помір, і трус по місцях. 8 Все ж се почин горя. 9 Тоді видавати муть вас на муки, й вбивати муть вас; і зненавидять вас усі народи задля імя моє. 10 І тоді поблазнять ся многі, й видавати

муть одно одного, й ненавидіти муть одно дверима. **34** Істино глаголю вам: Не перейде одного. **11** І багато лжепророків устане, й рід сей, як усе тес станеться. **35** Небо й земля зведуть многих. **12** І задля намноженого перейде, слова ж мої не перейдуть. **36** Про беззаконня, прохолоне любовь многих. **13** день же той і годину ніхто не знає, ні ангели Хто ж видержить до останку, той спасеть небесні, тільки сам Отець мій. **37** Як же дні ся. **14** І проповідувати меться євангелия Ноєві, так буде й прихід Сина чоловічого. царства по всій вселенній на съвідкуваннє **38** Бо, як були за днів перед потопом, що всім народам; і тоді прийде конець. **15** Оце їли, й пили, женились, і віддавались, аж до ж, як побачите гидоту спустіння, що сказав дня, коли увійшов Ной у ковчег, **39** та й не Даниїл пророк, стоячу на місці съвідому знали, аж прийшла повідь і позносила всіх; (хто читає, нехай розуміє), **16** тоді, хто в так буде й прихід Сина чоловічого. **40** Тоді Юдеї, нехай втікає на гори; **17** хто на криші, буде двоє в полі; один візьметься, а один нехай не злазить узяти що з хати своєї; **18** і зоставить ся. **41** Дві молоти муть на жорнах; хто в полі, нехай не вертається ся назад узяти одна візьметься, а одна зоставить ся. **42** Ото одежду свою. **19** Горе ж важким і годуючим під ж пильнуйте, бо не знаєте, котрої години той час! **20** Моліться ж, щоб не довелось вам Господь ваш прийде. **43** Се ж відайте, що утікати зими, ані в суботу: **21** буде бо тоді коли б господар знат, у яку сторожу прийде мука велика, якої не було від настання съвіту злодій, то пильнував би, та й не попустив до съвітого часу, й не буде. **22** І коли б тих днів би підкопати хати своєї. **44** Тим же й ви не вкорочено, то жодне б тіло не спасло ся; будьте готові; бо тієї години, як і не думаете, тільки ж задля вибраних укорочені будуть Син чоловічий прийде. **45** Який есть вірний дні тиї. **23** Тоді, коли хто вам скаже: Дивись, слуга й розумний, що поставив пан його над ось Христос, або онде; не йміть віри. **24** челяддю своєю, щоб роздавав їй харч у пору? Устануть бо лжехристи й лжепророки, й **46** Щасливий той слуга, котрого, прийшовши давати муть ознаки великі й дива, щоб, коли пан його, застане, що робить так. **47** Істино можна, звести й вибраних. **25** Оце ж наперед глаголю вам: Що поставить його над усім сказав я вам. **26** Коли ж скажуть вам: Ось він добром своїм. **48** А котрий лукавий слуга у пустині; не виходьте; Ось він у коморах; не казати ме в серці своїм: Забарить ся мій пан діймайтє віри. **27** Бо, як близкавка виходить прийти, **49** та й зачне бити своїх товаришів, зі сходу та сяє аж до заходу, так буде й та істі й пити з пяницями; **50** то прийде прихід Сина чоловічого. **28** Де бо є труп, там пан того слуги дня, якого не сподівається ся, і збирати муться вірли. **29** І зараз після горя години, якої не відає, **51** та й відлучить його, днів тих сонце померкне, й місяць не давати й долю його з лицемірами положити: там мє съвітла свого, й зорі попадають із неба, й буде плач і скреготаннє зубів.

сили небесні захищають ся. **30** І тоді явиться ознака Сина чоловічого на небі; й тоді заголосять усі роди землі, і побачять Сина чоловічого, грядущого на хмарах небесних із силою й славою великою. **31** І пішло він ангели свої з голосним гуком трубним, і позбирають вони вибраних його від чотирох вітрів, од кінців неба до кінців його. **32** Від смоківницї ж навчіться приповісти: Коли вже вітте її стане мягкє й пустить листе, знайте, що близько літо. **33** Так само й ви: як оце все побачите, відайте, що близько під

25 Тоді уподобить ся царство небесне десяти дівчатам, що, взявши каганції свої, вийшли назустріч женихові. **2** Пять же були з них розумні, а пять необачні. **3** Котрі необачні, взявши каганції свої, не взяли з собою олії. **4** Розумні ж узяли олії в пляшечки свої з каганцями своїми. **5** Як же жених барив ся, задрімали всі, та й поснули. **6** О півночі ж постав крик: Ось жених ійде; виходьте назустріч йому! **7** Тоді повставали всі дівчата тиї, та й украсили каганції свої. **8** Необачні ж казали до розумних: Дайте

нам олії вашої, бо каганці наші гаснуть. та дайте тому, що має десять талантів. 29
9 Відказали ж розумні, говорячи: Щоб не Кожному бо маючому всюди дасть ся, і стало нам і вам; а йдіть лучче до тих, що надто мати ме; у немаючого ж, і що має, продають, та й купіть собі. 10 Як же йшли візьметь ся від него. 30 І викиньте слугу вони купувати, прийшов жених; і що були нікчемного у темряву надвірню: там буде готові, увійшли з ним на весілле; і зачинено плач і скреготаннє зубів. 31 Як же прийде двері. 11 Опісля ж приходять і другі дівчата, Син чоловічий у славі своїй, і всі съяті та й кажуть: Господи, Господи, відчини нам. ангели з ним, тоді сяде він на престолі слави 12 Він же, озвавшись, рече: Істино глаголю своєї; 32 і зберуть ся перед него всі народи; й вам: Не знаю вас. 13 Отим же то пильнуйте, бо відлучить він іх одних од других, як пастух не знає дня, ні години, коли Син чоловічий одлучує овець од козлів; 33 і поставить овець прийде. 14 Бо, як чоловік, відіжджаючи, по правиці в себе, а козлів по лівиці. 34 приликав слуги свої, і передав їм достатки Тоді скаже царь тим, що по правиці в него: свої, 15 і одному дав пять талантів, другому Прийдіть, благословенні Отця мого, осягніть два, іншому ж один, кожному по його сназі, царство, приготовлене вам од основання та й відіхав зараз. 16 Пійшовши ж той, съвіту. 35 Бо я голодував, а ви дали мені їсти; що взяв пять талантів, орудував ними, й жаждував, і напоїли мене; був чуженицею, і придбав других пять талантів. 17 Так само прийняли мене; 36 нагий, і з'одягли мене; та й той, що два, придбав і він других два. 18 недугував, і одвідали мене; був у темниці, Той же, що взяв один, пійшовши, закопав і прийшли до мене. 37 Озвуть ся тоді до у землю, і сховав срібло пана свого. 19 По него праведні, кажучи: Господи, коли ми довгому ж часу, приходить пан слуг тих, бачили тебе голодного, та й накормили? або і бере перелік із них. 20 І, приступивши жадного, та й напоїли? 38 Коли ж бачили тебе той, що взяв пять талантів, приніс і других чуженицею, та й прийняли? або нагим, та й пять талантів, говорячи: Пане, пять талантів з'одягли? 39 Коли ж бачили тебе недужим, мені передав еси; ось других пять талантів або в темниці, та й прийшли до тебе? 40 І придбав я ними. 21 Рече ж до него пан його: озвавшись цар, промовить до них: Істино Гаразд, слugo добрий і вірний: у малому був глаголю вам: Скільки раз ви чинили се еси вірен, над многим поставлю тебе. Увійди одному з сих братів моїх найменших, мені в радощі пана твого. 22 Приступивши ж і чинили. 41 Тоді скаже він і до тих, що по той, що взяв два таланти, сказав: Пане, два лівіці: Ідіть од мене, прокляті, ув огонь таланти мені передав еси; ось других два вічний, приготовлений дияволі та ангелам таланти придбав я ними. 23 Рече до него пан його: (αἰδοίος g166) 42 бо я голодував, і не дали його: Гаразд, слugo добрий і вірний: у малому ви мені їсти; жаждував, і не напоїли мене; 43 був еси вірен, над многим поставлю тебе. був чуженицею, і не прийняли мене; нагим, Увійди в радощі пана твого. 24 Приступивши і не з'одягли мене; недужим і в темниці, і не ж і той, що взяв один талант, сказав: Пане, одвідали мене. 44 Тоді озвуть ся до него й знат я тебе, що жорстокий еси чоловік, що сї, кажучи: Господи, коли ми бачили тебе жнеш, де не сіяв, і збираєш, де не розсипав; 25 голодного, або жадного, або чуженицею, або і, злякавшись, пійшов та сховав твій талант у нагого, або недужого, або в темниці, та й не землі. Оце ж маєш твоє. 26 Озвав ся ж пан його послужили тобі? 45 Озветь ся тоді до них і й рече до него: Лукавий слugo й лінівий, промовить, глаголючи: Істино глаголю вам: знат еси, що жну, де не сіяв, і збираю, де не Скільки раз не чинили ви сього одному з сих розсипав: 27 так треба було oddati срібло найменших, і мені не чинили. 46 І пійдуть мое міньяльникам, і, прийшовши, взяв би я сї на вічні муки, а праведні на життя вічне. своє з лихвою. 28 Візьміть же від него талант, (αἰδοίος g166)

26 I сталося, як скінчив Ісус, усі ці слова, було б йому, коли б не родив ся чоловік рече до учеників своїх: **2** Ви знаєте, що той. **25** Озвав ся ж Юда, зрадник Його, і через два дні буде пасха, й Сина чоловічого каже: Аже ж не я, учителю? Рече до него: видадуть на розпяттє. **3** Тоді зібрались Ти сказав єси. **26** Як же вони їли, взявши архиерей, та письменники, та старші людські Ісус хліб і поблагословивши, ламав, і давав у двір до архиерея, на прізвище Каяфи, **4** ученикам, і рече: Прийміть, їжте: се єсть і радились, щоб узяти Ісуса підступом і тіло мое. **27** I, взявши чащу, й оддавши хвалу, вбити. **5** Та казали: Тільки не в съято, щоб подав їм, глаголючи: Пийте з неї всі; **28** не було бучі між народом. **6** Як же був Ісус у се бо есть кров моя нового завіту, що за Витанії в господі в Симона прокаженого, **7** многих проливається ся на оставленне гріхів. приступила до Него жінка, маючи посудинку **29** Глаголю ж вам: Що не пити му від нині з предорогого мира, та й злила на голову цього плоду виноградного аж до дня того, Йому, як сидів за столом. **8** Побачивши ж коли його пити му з вами новим у царстві ученики Його, сердились, кажучи: На що така Отця мого. **30** I засьпівавши вони, вийшли втрати? **9** Можна бо було се миро продати на гору Оливну. **31** Тоді рече до них Ісус: дорого та дати вбогим. **10** Зрозумівши ж Ісус, Всі ви поблазнитесь мною сієї ночі. Писано рече до них: Що ви смутите жінку? діло бо: Поражу пастиря, і розсиплють ся вівці добре вчинила на мені. **11** Всякого бо часу стада. **32** По воскресенню ж моїм попереджу маєте вбогих із собою, мене ж не всякого вас у Галилею. **33** Озвав ся ж Петр і каже часу маєте. **12** Зливши бо вона миро се на до Него: Хоч усі поблазнять ся Тобою, я тіло мое, на погребенне мое зробила. **13** ніколи не зблазнюсь. **34** Рече до него Ісус: Істинно глаголю вам: Де б ні проповідувалась Істино глаголю тобі: Що сієї ночі, перше ніж євангелия ся по всьому съвіту, казати меть півень запіє, тричі відречеш ся мене. **35** Каже ся й те, що зробила оця, на спомин її. **14** Йому Петр: Хоч би мені з Тобою і вмерти, Тоді, пійшовши один з дванайцятьох, на не відречусь Тебе. Так і всі ученики казали. ймя Юда Іскариотський, до архиереїв, **15** **36** Тоді приходить з ними Ісус на вроцище каже: Що хочете дати мені, а я вам видам Гетсиман, і рече до учеників: Сидіть тут, Його? Вони ж поставили йому трийцять поки, пійшовши, помолюсь оттам. **37** I взяв срібняків. **16** I з того часу шукав нагоди, із собою Петра та двох синів Зеведевих, і щоб Його видати. **17** У перший же день почав скорбіти та вдаватись у тугу. **38** Тоді опрісnochний приступили ученики до Ісуса, рече до них: Тяжко сумна душа моя аж до кажучи Йому: Де хочеш, щоб приготовили смерті. Підождіть тут, і не спіте зо мною. Тобі їсти пасху? **18** Він же рече: Йдіть у **39** I пройшовши трохи далі, припав лицем город до оттакого, та скажіть йому: Учитель своїм, молячись і глаголючи: Отче мій, коли рече: Час мій близько; у тебе зроблю пасху можна, нехай мимо йде від мене чаша ся; з учениками моїми. **19** I зробили ученики, тільки ж не як я хочу, а як Ти. **40** I приходить як повелів їм Ісус; і приготовили пасху. до учеників, і знаходить їх сплячих, і рече **20** Як же настав вечір, сів Він за столом із до Петра: Так не змогли ви однієї години дванайцятьма. **21** I, як вони їли, рече: Істинно попильнувати зо мною? **41** Пильнуйте та глаголю вам, що один з вас зрадить мене. **22** моліть ся, щоб не ввійшли в спокусу. Дух I, засумівши тяжко, почали говорити до Него то охочий, тіло ж немошне. **42** Знов, удруге кожен з них: Аже ж не я, Господи? **23** Він же, відійшовши, молив ся, глаголючи: Отче мій, озвавшись, рече: Хто вмочає зо мною руку в як не може ся чаша мимо йти від мене, коли миску, той зрадить мене. **24** Син чоловічий не пити му її, нехай станеть ся воля твоя. **43** I, іде, як писано про Него; горе ж чоловікові прийшовши, знаходить їх знов сплячих, були тому, що Сина чоловічого зрадить! Добре бо очі в них важкі. **44** I, зоставивши їх, пійшов

ізнов, і моливсь утретє, промовляючи те ж архиєрей, каже до Него: Заклинаю Тебе саме слово. **45** Тоді приходить до учеників Богом живим, щоб сказав нам, чи Ти еси своїх, і рече їм: Спіть уже й спочивайте, ось Христос, Син Божий? **64** Рече йому Ісус: настиг час, і Син чоловічий буде виданий Ти сказав еси. Тільки ж глаголю вам: Від у руки грішникам. **46** Уставайте, ходімо: нині побачите Сина чоловічого, по правиці ось наближується зрадник мій. **47** Ще він сили, й грядущого на хмарах небесних. **65** говорив, коли се Юда, один з дванайцяти, Тоді архиєрей роздер одежду свою, кажучи: приходить, а з ним багато народу з мечами! Ось сказав хулу; на що нам іще съвідків? дручем, од архиєрів та старших людських. Ось тепер чули хулу Його; **66** як вам здається **48** Зрадник же Його дав знак їм, кажучи: Кого ся? Вони ж, озвавшись, сказали: Винен есть я пощілу, той і есть він: беріть Його. **49** І, смерти. **67** Тоді плювали в лицце Йому, й зараз приступивши до Ісуса, каже: Радуй били по щоках Його, і знущались із Него, **68** ся, учителю; та й пощілував Його. **50** Ісус кажучи: Проречи нам, Христе, хто се вдарив же рече йому: Друже, чого прийшов еси? Тебе? **69** Петр же знадвору сидів у дворі. І Тоді, приступивши, наложили руки на Ісуса, приступила до него одна дівчина, кажучи: та й узяли Його. **51** І ось один з тих, що І ти був з Ісусом Галилейським. **70** Він же з Ісусом, простягши руку, вихопив меча відрік ся перед усіма, кажучи: Не знаю, що свого, й, вдаривши слугу архиєрейського, говориш. **71** Як же вийшов він до воріт, відтяг йому вухо. **52** Тоді рече до него Ісус: побачила його друга, та й каже до тих, що Верни меч твій в місце його: всі бо, що там були: І сей був з Ісусом Назарейським. візьмуться за меч, од меча погинуть. **53** Або **72** І знов одрік ся він, кленучись: Що не знаю думаєш, що не міг би нині вблагати Отця чоловіка. **73** Трохи ж згодом, приступивши мого, й приставив би мені більш дванайцяти ті, що стояли, кажутъ Петрові: Справдї ти ли легіонів ангелів? **54** Як же тоді справдились еси з них, бо й твоя говірка виявляє тебе. **74** би писання, що так мусить статись? **55** Тоді почав він проклинатись та клястись: Що Тієї же години рече Ісус до народу: Чи се не знаю чоловіка. І зараз півень запіяв. **75** І як на розбійника вийшли ви з мечами та згадав Петр слово Ісуса, промовлене до него: киями, брати мене? Щодня сидів я в вас, Що перше ніж півень запіє, тричі відречеш навчаючи в церкві, і не брали мене. **56** Се ся мене. І, вийшовши геть, плакав гірко.

ж усе стало ся, щоб справдились писання пророчі. Тоді всі ученики, покинувши Його, повтікали. **57** Вони ж, узявиши Ісуса, повели Його до Каяфи архиєрея, де письменники та старші зібралися. **58** Петр же йшов слідом за Ним oddалеки до двору архиєрейського, і, ввійшовши в двір, сів із слугами, щоб бачити конець. **59** Архиєреї ж, і старші, і вся рада шукали кривого съвідчення на Ісуса, щоб Його вбити, **60** і не знайшли. І коли багато лжесъвідків поприходило, не знайшли. Опісля ж, приступивши два лжесъвідки, **61** говорили: Сей казав: Я можу зруйнувати церкву Божу, і за три дні збудувати її. **62** І, вставши архиєрей, каже до Него: Нічого не відказуеш, що сі проти Тебе съвідкують? **63** Ісус же мовчав. І, озвавшись

27 Як же настав ранок, зробили раду всі архиєреї й старші людські на Ісуса, щоб убити Його; **2** і, звязавши Його, повели тай передали Його Понтійському Пилату, ігемонові. **3** Тоді, побачивши Юда, зрадник Його, що Його осуджено, розкява ся, і вернув трийцять срібняків архиєреям та старшині, **4** кажучи: Згрішив я, зрадивши кров невинну. Вони ж сказали: Що нам до того? ти побачиш. **5** І, покинувши він срібняки в церкві, вийшов і відійшовши, повісив ся. **6** Архиєреї ж, взявши срібняки, сказали: Не годить ся класти їх у скарбоню, бо се ціна крові. **7** Зробивши ж раду, купили за них ганчарське поле, щоб ховати на йому захожих. **8** Через се звать ся поле се Кріваве Поле по сей день. **9** Тоді справдилось, що сказав Еремія

пророк, глаголючи: І взяли вони трийцять брали тростину, й били по голові Його. срібняків, ціну цінного, котрого цінено **31** І, як насыміались із Него, знали з Него з синів Ізраїля, **10** і дали їх на ганчарське плащ, і наділи на Него одежду Його, й повели поле, як повелів мені Господь. **11** Ісус же Його на розпяттє. **32** Виходячи ж, знайшли стояв перед ігемоном; і питав Його ігемон, чоловіка Киринейського, на імя Симона; кажучи: Чи Ти цар Жидівський? Ісус же рече сього заставили нести хрест Його, **33** І Йому: Ти сказав еси. **12** А, як винуватили Його прийшовши на вроцище (місце) Голгота, архиерей та старші, не відказував нічого. чи то б сказати Черепове місце, **34** дали **13** Тоді каже до Него Пилат: Хиба не чуеш, Йому пити оцту, змішаного з жовчю; і, скільки съвідкують на Тебе? **14** І не відказав покуштувавши, не хотів пити. **35** Розпявши Він Йому ні на одно слово, так що ігемон ж Його, поділили одежду Його, кинувши велими дивував ся. **15** На съято ж звик був жереб, щоб справдилось, що сказав пророк: ігемон одпускати народові одного вязника, Поділили собі шати мої, й на одежду мою которого вони хотіли. **16** Мали ж тоді знаного кинули жереб. **36** І, посадивши, стерегли Його вязника, на прізвище Вараву. **17** Як же вони там; **37** і прибили над головою Його написану зібрались, сказав їм Пилат: Кого хочете, щоб вину Його: Се Ісус, цар Жидівський. **38** Тоді одпустив вам: Вараву, чи Ісуса, на прізвище розпято з Ним двох розбійників, одного по Христа? **18** Знав бо, що через зависть видали правиці, а другого по лівиці. **39** Мимойдучи Його. **19** Як же сидів він на судищі, прислала ж хулили Його, киваючи головами своїми, до него жінка його кажучи: Нічого тобі **40** і кажучи: Ти, що руйнуеш церкву, й за ти праведнику сьому; багато бо терпіла я три дні будуеш її, спаси ся сам. Коли ти сьогоднії вві сні через Него. **20** Архиерей ж Син Божий, зійди з хреста. **41** Так само ж і старші наустили народ, щоб випросили архиєрея, насыміхаючись із письменниками Вараву, Ісуса ж убили. **21** Озвав ся ж ігемон та старшими, казали: **42** Інших спасав, а себе і рече до них: Кого хочете з двох, щоб не може спасти. Коли Він царь Ізраїльський, випустив вам? Вони ж сказали: Вараву. **22** нехай тепер зійде з хреста, й ввіруємо в Него; Каже до них Пилат: Що ж оце робити му з **43** Він уповав на Бога; нехай тепер визволить Ісусом, на прізвище Христом? Кажуть Йому Його, коли хоче Його; казав бо: Я Син Божий. всі: Нехай буде розпятий. **23** Ігемон же каже: **44** Так само ж розбійники, що були розпяті з Що бо злого зробив? Вони ж кричали ще Ним, докоряли Йому. **45** Від шестої ж години гірш: Нехай буде розпятий. **24** Бачивши ж настала темрява по всій землі до години Пилат, що нічого не врадить, а ще більш девятої. **46** Коло девятої ж години покликнув росте буча, взявші води, помив руки перед Ісус великим голосом, глаголючи: Ілі, Ілі народом, і каже: Невинен я крові праведника лама савахтані; те єсть: Боже мій, Боже мій, сього; ви побачите. **25** І, озвавшись увесь чом мене покинув еси? **47** Деякі ж, що там народ, сказав: Кров Його на нас і на діти стояли, почувши, казали: Що Ілию кличе наші. **26** Тоді відпустив їм Вараву; Ісуса ж, сей. **48** І зараз, побігши один із них, і взявші побивши, передав, щоб розпято Його. **27** Тоді губку, сповнивши оцтом і, настромивши на воїни ігемонові, взявші Ісуса на судище, тростину, поїв Його. **49** Останні ж казали: зібрали на Него всю роту. **28** І, роздягнувши Нехай; побачимо, чи прийде Ілля спасати Його, накинули на Него червоний плащ; Його. **50** Ісус же, знов покликнувши великим **29** і, сплівші вінець із тернини, положили голосом, зітхнув духа. **51** І ось завіса церковня на голову Йому, а тростину в правицю роздерлась надвое од верху до низу, й земля Його; і кидаючись на коліна перед Ним, затрусилась, і скелі порозпадались; **52** і насыміхались із Него, кажучи: Радуй ся, гроби порозкривались; і многі тіла съятих царю Жидівський! **30** І, плюючи на Него, усопших повставали, **53** і, вийшовши з гробів

після воскресення Його, поприходили у і ось попередить вас у Галилею; там Його святий город, і показались многим. 54 побачите: Ось я вам сказав. 8 І, вийшовши Сотник же да ті, що були з ним і стерегли хутко від гробу із страхом і великою радостю, Ісуса, побачивши трус і те, що сталося, побігли сповістити учеників Його. 9 Як полякались тяжко, кажучи: Справді, Божий же йшли вони сповіщати учеників Його, Син був сей. 55 Було там багато жінок, що аж ось Ісус зустрів їх, глаголючи: Радуйтеся, оддалеки дивились, котрі прийшли слідом ся: Вони ж, приступивши, обняли ноги за Ісусом із Галилеї, служачи Йому. 56 Між Його, й поклонились Йому. 10 Тоді рече ними була Марія Магдалина, й Марія, мати до них Ісус: Не лякайтесь; ійдіть сповістіть Яковова та Йосифа, й мати синів Зеведеєвих. братів моїх, щоб ійшли в Галилею; і там 57 Як же настав вечір, прийшов чоловік мене побачить. 11 Як же йшли вони, аж заможний з Аритматеї, на ім'я Йосиф, що й ось деякі з сторожі, прийшовши в город, сам учив ся в Ісуса. 58 Сей, приступивши до сповістили архиереїв про все, що сталося. 12 Пилата, просив тіла Ісусового. Тоді Пилат і І, зібравшись вони з старшими й зробивши звелів oddати тіло. 59 І взявши тіло Йосиф, раду, дали доволі срібняків воїнам, 13 обгорнув його плащеницею чистою, 60 говорячи: Кажіть, що ученики Його в ночі положив його у новім своїм гробі, що висік прийшовши вкрали Його, як ми спали. 14 І у скелі; й прикотивши великого каменя як дочується ся про се ігемон, ми вговоримо до дверей гробу, одійшов. 61 Була ж там Його, й вас безпечними зробимо. 15 Вони Марія Магдалина й друга Марія, і сиділи ж, узявиши срібняки, зробили, як їх навчену; навпроти гроба. 62 Завтрашнього ж дня, що й рознеслось слово се у Жидів аж до цього після пятниці, зібрались архиереї та Фарисеї дня. 16 Однайцять же учеників пійшли в до Пилата, 63 кажучи: Пане, загадали ми, Галилею, на гору, куди повелів їм Ісус. 17 І, що той обманщик казав, ще живий: Через побачивши Його, поклонились Йому; інші ж три дні встану. 64 Звели ж оце стерегти сумнились. 18 І, приступивши Ісус, промовив гроба до третього дня, щоб прийшовши до них, глаголючи: Дано мені всяка властиві ученики Його в ночі, не вкрали Його, й не на небі й на землі. 19 Ійдіть же навчайте всіх сказали народові: Устав із мертвих; і буде народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і остання омана гірша першої. 65 Сказав же їм съятого Духа, 20 навчаючи їх додержувати Пилат: Маєте сторожу: йдіть забезпечте, як всього, що я заповідав вам; і ось я з вами по знаєте. 66 Вони ж, пійшовши, забезпечили всі дні, до кінця сьвіта. Амінь. (αὶον γ165) гріб, запечатавши камінь, із сторожею.

28 Після ж вечора субітнього, як почало світати в одну із субіт, прийшла Марія Магдалина та друга Марія подивитись на гріб. 2 І ось трус великий став ся, ангел бо Господень, зійшовши з неба, прийшов, відкотив камінь від дверей, і сів на нім. 3 Був же вид його як блискавиця, й одежа його біла як сніг. 4 Од страху ж його затрусились ті, що стерегли його, й стали наче мертві. 5 Озвав ся ж ангел і рече до жінок: Не лякайтесь, знаю бо, що Ісуса розпятого шукаєте. 6 Нема Його тут; устав бо, як казав. Ідіть подивить ся на місце, де лежав Господь. 7 І хутко вертайтесь і скажіть ученикам Його, що встав із мертвих,

Від Марка

Зеведея в човні з наймитами, пійшли слідом за Ним. 21 І приходять у Капернаум; і зараз

1 Почин євангелий Ісуса Христа, Сина субітнього дня, увійшовши в школу, навчав. Божого, 2 як написано в пророків: Ось я 22 І дивувались науковою Його, навчав бо їх яко посилаю ангела моого перед лицем Твоїм, маючий власть, а не як письменники. 23 І що приготувати дорогу Твою перед Тобою. був у них у школі чоловік з духом нечистим; 3 Голос покликуючого в пустині: Готовте і закричав, 24 кажучи: Остав! що нам і Тобі, дорогу Господню, простими робіть стежки Ісусе Назарянине? чи прийшов еси погубити Його. 4 Появивсь Йоан, хрестячи в пустині, нас? Знаю Тебе, хто еси: Святий Божий. Й проповідуючи хрещенне покаяння на 25 І погрозив йому Ісус, глаголючи: Мовчи прощенне гріхів. 5 І виходила до него й вийди з него. 26 І стрепенувши його дух вся сторона Юдейська й Єрусалимці, і нечистий, і закричавши голосом великим, хрестилися від него всі в ріці Йордані, вийшов з него. 27 І полякались усі так, що сповідаючи гріхи свої. 6 Був же Йоан питали один в одного, говорячи: Що се таке? одягнений у верблюжий волос і в пояс що се за наука така нова? що по власти шкуряний на поясниці своїй; а їв сарану й духам нечистим повеліває, і слухають та дикий мед; 7 і проповідував, глаголючи: Його? 28 І розійшлась чутка про Него зараз Гряде потужніший над мене слідом за мною; по всій околиці Галилейській. 29 І зараз, із у Него недостоен я, нахилившись, розвязати школи вийшовши, пійшли в господу Симона ремінь обувя Його. 8 Я хрестив вас водою, та Андрея, з Яковом та Йоаном. 30 Теща Він же хрестите ме вас Духом святим. ж Симонова лежала в пропасниці, і зараз 9 І сталося тими днями: Прийшов Ісус із кажуть Йому про неї. 31 І приступивши Назарету Галилейського, і охрестивсь у Він, підвів її, взявши за руку її; і покинула Йоана в Йордані. 10 І, зараз вийшовши з її пропасниця зараз; і послугувала вона води, побачив небеса, що відчинились, і їм. 32 Як же настав вечір, після заходу Дух, як голуб, злінув на Него. 11 І зійшов сонця, поприносili до Него всіх недужих голос із небес: Ти еси Син мій любий, що я і біснуватих. 33 І ввесь город зібрav ся до вподобав. 12 І зараз Дух випровадив Його дверей. 34 І сцілив многих недужих на всякі в пустиню. 13 І був там у пустині днів болесті, і бісів многих вигнав; і не дозволяв сорок, спокушуваний од сатани; і пробував з говорити бісам, бо вони знали Його. 35 І дикими звірми; і ангели служили Йому. 14 вранці, ще геть за ночи, вставши, вийшов, Як же видано Йоана, прийшов Ісус у Галилею, і пійшов у пусте місце, і там молив ся. 36 проповідуючи євангелию царства Божого, 15 І пустились за Ним Симон і ті, що з ним. і глаголючи: Що сповнив ся час, і наблизило 37 І, знайшовши Його, кажуть Йому: Що всі ся царство Боже. Покайтесь і віруйте в шукають Тебе. 38 І рече до них: Ходімо в євангелию. 16 Ходячи ж понад морем близькі містечка, щоб і там проповідував; Галилейським, побачив Симона та Андрея, на те бо прийшов я. 39 І проповідував по брати його, як вони закидали невід у море; школах їх скрізь по всій Галилії, і виганяв були бо рибалки. 17 І рече до них Ісус: Ідіть біси. 40 І приходить до Него прокажений, слідом за мною, то зроблю, що станеться і благаючи Його, впавши на коліна перед ловцями людей. 18 І, зараз покинувши Ним, каже до Него: Коли хочеш, зможеш неводи свої, пійшли слідом за Ним. 19 І, мене очистити. 41 Ісус же, змилосердившись, відійшовши трохи дальше звідтіля, побачив простяг руку, доторкнувшись до него, і рече Якова Зеведеєвого та Йоана, брати його, так йому: Хочу; очистись. 42 І, як Він сказав, само в човні, налагоджуючих неводи. 20 І зараз зникла з него проказа, і очистив ся. 43 зараз покликав їх; і, покинувши батька свого І, заказавши Йому, зараз відослав Його, 44 і

рече до него: Гледи ж, нікому нічого не кажи, грішниками, казали до учеників Його: Як а йди, покажись священикові, і принеси се, що Він з митниками та грішниками за очищеннє твоє, що повелів Мойсей на єсть і пе? 17 I почувши Ісус, рече до них: съвідкуваннє їм. 45 Він же, вийшовши, почав Не треба здоровим лікаря, а недужим. Не проповідувати багато, й ширити кругом прийшов я звати праведників, а грішників чутку; так, що Він не міг уже явно ввійти в до покаяння. 18 А були ученики Йоанові город, а пробував остронь у пустих місцях; та Фарисейські постниками; й приходять і приходили до Него звідусюди.

2 I знов увійшов у Капернаум через кілька днів; і розголосено, що Він у господї. 2 I зараз назбиралось багато, так що не було місця ані перед дверима. I проповідував Він їм слово. 3 I приходять до Него, несучи розслабленого; несло його четверо. 4 I, не можучи приступити до Него за народом, розкрили стелю, де був; i, проламавши, спустили ліжко, на котрому лежав розслаблений. 5 Бачивши ж Ісус віру їх, рече до розслабленого: Сину, оставляють ся тобі гріхи твої. 6 Були ж деякі з письменників, що там сиділи, і казали в серцях своїх: 7 Що за хулу сей так говорить? хто може оставляти гріхи, як тільки один Бог? 8 I зараз, постерігши Ісус духом своїм, що так мислять собі, рече до них: На що се кажете в серцях ваших? 9 що легше? сказати розслабленому: Оставляють ся тобі гріхи твої, або сказати: Устань, і візьми постіль твою, та й ходи. 10 От же, щоб ви знали, що Син чоловічий має властивість оставляти на землі гріхи (рече до розслабленого:) 11 Тобі глаголю: Устань, і візьми постіль твою, та й іди до дому твого. 12 I встав зараз, і взявши постіль, вийшов перед усіма; так що здивувались усі, і прославляли Бога, говорячи: Що ніколи такого не бачили. 13 I вийшов знов над море; а весь народ пішов до Него, й навчав їх. 14 I, йдучи мимо, побачив Левію Алфеєвого, сидячого на митниці, і рече йому: Йди слідом за мною. I, вставши, до Ним. 15 I сталося, як сидів слідом за Ним. 16 I бачивши письменники та Фарисеї, що Він єсть із митниками та

і кажуть Йому: Чого ученики Йоанові та Фарисейські постять, Твої ж ученики не постять? 19 I рече їм Ісус: Чи можуть синове весільні постити, як жених з ними? Доки мають із собою жениха, не можуть постити. 20 Прийдуть же дні, коли візьметься від них жених, і тоді постити муть в ті дні. 21 I ніхто не пришиває латки з нової тканини до старої одежини, ато нова латка урве старого, й гірша буде дірка. 22 I ніхто не наливає нового вина в старі бурдюки, ато нове вино порозриває бурдюки, й вино витече й бурдюки пропадуть; нове ж вино в нові бурдюки наливати. 23 I довелось переходити Йому в суботу через засіви; й почали ученики Його дорогу верстати, рвучи колоссе. 24 I казали до Него Фарисеї: Дивись, чого вони роблять у суботу, що не годить ся? 25 A Він рече до них: Чи ніколи не читали ви, що зробив Давид, як був у нужді і голодував він і ті, що були з ним? 26 Як увійшов він у Божий дом за Авиятара архиєрея, та й ів хліби показні, що не годилось їсти, як тільки священикам, і дав і тим, що були з ним? 27 I рече до них: Субота ради чоловіка постала, не чоловік задля суботи. 28 Тим Син чоловічий — Господь і суботи.

3 I ввійшов ізнов у школу; і був там чоловік, що мав суху руку. 2 I назиралі Його, чи сцілить його в суботу, щоб обвинуватити Його. 3 I рече до сухорукого чоловіка: Стань посередині. 4 I рече до них: Чи годить ся в суботу добро робити, чи зло робити? життє спасати, чи погубляти? Вони ж мовчали. 5 I, позирнувши на них кругом гнівно, жалкуючи над скаменіlostю сердець їх, рече чоловікові: Простягни руку твою. I простяг, і стала рука його здорована, як і друга. 6 I вийшовши Фарисеї, зараз з Іродиянами

зробили раду на Него, як Його погубити. **7** Ісус же відійшов з учениками своїми до моря; а великий натовп із Галилеїй йшов за Ним, і з Юдеї, **8** і з Єрусалиму, і з Ідумеї, мати Його, ї стоячи на дворі, послали до і зза Йордану; і ті, що кругом Тира та Сидона, натовп великий, прочувши, скільки Него; кажуть же Йому: Ось мати Твоя і брати Він робив, поприходили до Него. **9** І сказав Твої на дворі шукають Тебе. **33** І, озвавшись Він ученикам своїм наготовити Йому човна до них, рече: Хто се мати моя, або брати мої? задля народу, щоб не тиснулись до Него. **10** **34** І, позирнувши кругом по тих, що сиділи Многих бо сцілив, так що кидались на Него, коло Него, рече: Оце мати моя, і брати мої! щоб приторкнувшись до Него, хто з них мав **35** Хто бо чинити ме волю Божу, той брат недуги. **11** А духи нечисті, як бачили Його, то падали ниць перед Ним, і кричали, говорячи:

Ти еси Син Божий. **12** І остро грозив їм, щоб Його не виявляли. **13** І вийшов Він на гору, і покликав, кого схотів сам; і поприходили до Него. **14** І настановив дванайцятьох, щоб були з Ним, і щоб посилати їх проповідувати, **15** і щоб мали силу сціляти недуги, і виганяти біси. **16** І дав Симонові імя Петр; **17** та Якова Зеведеєвого, та Йоана, брата Якового, і дав їм імена Воанергес, що есть: Сини громові; **18** та Андрея, та Филипа, та Вартоломея, та Matteя, та Тому, та Якова Алфеєвого, та Тадея, та Симона Хананця, **19** та Юду Іскаріоцького, що зрадив Його. **20** Входять вони в господу, і знов сходить ся народ, так що не могли ані хліба з'їсти. **21** І прочувши свояки Його, вийшли взяти Його; казали бо, що Він не при собі. **22** А письменники, поприходивши з Єрусалиму, казали, що Вельзевула має, і що бісовським князем виганяє біси. **23** І, покликавши їх, говорив до них приповістями: Як може сатана сатану виганяти? **24** І коли царство проти себе розділить ся, не може стояти царство те. **25** І коли господа против себе розділить ся, не може стояти господа тая. **26** І коли сатана устав против себе, і розділив ся, не може стояти, а конець Йому. **27** Не може ніхто надоби сильного, ввійшовши в господу Його, пожакувати, як перше сильного не звяже; аж тоді господу Його пограбить. **28** Істино глаголю вам: Що всї гріхи відпустяять ся синам чоловічим, і хули, якими б вони ні хулили; **29** хто ж хулити ме на Духа съятого,

не має прощення во віki, а винен вічного осуду: [aiōn g165, aiōpios g166] **30** бо казали: Духа нечистого має. **31** Приходять тоді брати й мати Його, ї стоячи на дворі, послали до і зза Йордану; і ті, що кругом Тира та Сидона, натовп великий, прочувши, скільки Него; кажуть же Йому: Ось мати Твоя і брати Він робив, поприходили до Него. **32** І сидів народ круг

4 **1** почав знов навчати над морем; і назбиралось багато народу, так що Він увійшов у човен, щоб сидіти на морі; а ввесь народ був на землі при морю. **2** І навчав їх багато приповістями, і глаголав до них у науці своїй: **3** Слухайте: Ось вийшов сіяч сіяти: **4** і сталося, як сіяв, одно впало над шляхом, і налетіло птаство небесне, і пожерло Його. **5** Інше ж упало на каменистому, де не мало доволі землі, і зараз посходило, бо не мало глибокої землі. **6** Як же зійшло сонце, повяло, й, не маючи кореня, посохло. **7** А інше попадало між тернину, і тернина, розвившись, поглушила Його, і овощу не дало. **8** А інше впало на землю добру, і дало плід, що сходив і ріс, і вродило одно в трийцяtero, а одно в шістьдесятюро а одно в сотеро. **9** І рече до них: Хто має уші слухати, нехай слухає. **10** Як же був на самоті, питались у Него ті, що з Ним, разом з дванайцятьма, про приповість. **11** І рече до них: Вам дано знати тайну царства Божого; тим же, що осторонь, у приповістях усе стається, **12** щоб дивлячись дивились, та й не бачили, і слухаючи слухали, та й не розуміли, щоб інколи не навернулись, і не простились їм гріхи. **13** І рече до них: Хиба не знаєте приповісті сієї? як же всі приповісті зрозумієте? **14** Сіяч слово сіє. **15** Що ж над шляхом, се ті, де сіється слово, й, як почують, зараз приходить сатана, і забирає слово, посіяне в серцях їх. **16** Подібно ж і ті, що на каменистому посіяні, котрі, як почують слово, зараз із радостю приймають

його, 17 та не мають кореня в собі, а тільки чи Тобі байдуже, що погибаємо? 39 І вставши, до часу вони; опісля ж, як настане горе або погрозив вітрові, і рече до моря: Мовчи, гоненне за слово, зараз блазнять ся. 18 А ті, перестань! І втих вітер, і настала тишина велика. 40 І рече їм: Чого ви такі полохливі? Як се? нема в вас віри? 41 І полякались страхом великим; і казали один до одного: Хто оце Сей, що й вітер і море слухає Його?

20 А на землю добру посіяні, се ті, що чують слово Й приймають, і приносять овощ, одno в трийцяtero, друге в шістьдесятєро, а інше в сотеро. 21 І рече до них: Чи на те приносять съвітло, щоб ставити його під посудину, або під ліжко, а не щоб на съвічнику ставити? 22 Нема бо нічого скованого, щоб не обявилось; і не втаено, а щоб на яв вийшло. 23 Коли хто має уші слухати, нехай слухає. 24 І рече їм: Вважайте, що чуєте: Якою мірою міряєте, відміряєть ся вам, і прибавить ся вам, що слухаете. 25 Хто бо має, дастъ ся йому; а хто не має, і що має, візьметъ ся від него. 26 І рече: Так есть царство Боже, як коли чоловік, що вкине зерно у землю, 27 та й спить, і встає в ночі і в день, а зерно сходить і росте, як — він не знає. 28 Від себе бо земля родить: спершу траву, потім колос, а далі повну пшеницю в колосі. 29 Як же доспіє овощ, зараз посилає серпа, бо настали жнива. 30 І рече: Кому уподобимо царство Боже? або до якої приповісти приложимо його? 31 Воно мов зерно горчиці, що, як сієш його в землю, то воно дрібніше від усіх зерен, які є на землі; 32 а як посіть ся, сходить, і робить ся більшим над усі зілля, і ширить велике вітте, так що під тінню його кублитись може птаство небесне. 33 І многими такими приповістями глаголав їм слово, скільки могли слухати. 34 Без приповісті ж не говорив їм; на самоті ж ученикам своїм виясновав усе. 35 І рече їм того дня, як настав вечір: Перевезімось на той бік. 36 І, відпустивши народ, узяли Його, як був в човні. І інші ж човни були з Ним. 37 І схопилась велика вітряна буря, а філії заливали човен, так що вже тонув. 38 А був Він на кермі, сплючи на подусці. І розбудили Його, і кажуть Йому: Учителю,

5 І перевезлись на той бік моря, у землю Гадаринську. 2 І скоро вийшов Він із човна, зараз зустрів Його чоловік із гробів у дусі нечистому, 3 що думував між гробами, і навіть залізами ніхто не міг його звязати: 4 часто бо заковувано його в кайдани й заліза, й розривав заліза на собі, й ламав кайдани, і ніхто його не здолів уgamувати. 5 І по всякий час у ночі і в день пробував він у горах та гробах, кричавши, та бивши себе каміннем. 6 Побачивши ж Ісуса оддалеки, прибіг та й уклонив ся Йому, 7 і, закричавши голосом великим, каже: Шо мені й Тобі, Ісусе, Сину Бога Вишнього? Заклинаю Тебе Богом, не муч мене. 8 (Рече бо йому: Види, душа нечистий, з чоловіка.) 9 І спітив його: Яке ім'я твоє? І відповів, кажучи: Ім'я мое Легіон, бо нас багато. 10 І благав Його вельми, щоб не висилав їх геть із тієї сторони. 11 Пасся ж там поблизу гір великий гурт свиней. 12 І благали Його всі біси, кажучи: Пішли нас у свині, щоб ми ввійшли в них. 13 І зараз дозволив їм Ісус. І вийшовши нечисті духи, увійшли в свині; і кинув ся гурт із кручі в море, (було ж їх тисяч зо дві,) та й потонули в морі. 14 А ті, що пасли свині, побігли, та й розказали в городі і в селах. І повиходили дивитись, що се стало. 15 І приходять до Ісуса, й бачять біснуватого; сидить одягнений і при розумі, того, що мав Легиона, та й полякались. 16 І розказували їм ті, що бачили, що стало біснуватому, і про свині. 17 І почали вони просити Його вийти з їх грязниць. 18 І як увійшов Він у човен, просив Його той, що був біснуватий, щоб бути з Ним. 19 Ісус же не дозволив йому, а рече до него: Йди до дому твого до твоїх, і розкажи їм, що тобі Господь зробив, і як помилував тебе. 20 І пішов і почав

проповідувати в Десятиграді, що зробив дівча лежало. **41** І, взявши дівча за руку, йому Ісус; і всі дивувались. **21** А як переплив рече їй: Талита куми, що есть перекладом: Ісус човном ізнов на той бік, зібралось багато Дівчинко, тобі глаголю: встань. **42** І зараз народу до Него; а був Він над морем. **22** І устало дівча, й ходило, бо було дванайцяти ось приходить один із школьних старшин, років. І дивувались дивом великим. **43** І на ім'я Яір, і, побачивши Його, упав у ноги пильно наказав їм, щоб ніхто не довідав ся Йому, **23** і вельми благав Його, говорячи: про се; й казав дати їй їсти.

Дочка моя кінчить ся, прийди й положи на неї руки, нехай одужає і буде жива. **24** І пішов із ним, і слідом за Ним пішло багато народу, й тиснулись до Него. **25** Жінка ж одна, що була в кровотічі років дванайцять, **26** і багато витерпіла від багатьох лікарів, і витратила все, що мала, й ніякої пільги не дізнала, а ще більш її погіршало, **27** почувши про Ісуса, приступила між народом іззаду, та й приторкнулась до одежі Його. **28** Казала бо: Що, коли до одежі Його приторкнусь, спасу ся. **29** І зараз висохло жерело крові її, і почула вона в тілі, що сцілилась од недуги. **30** І зараз Ісус, почувши в собі, що сила вийшла з Него, обернувшись між народом, рече: Хто приторкнувсь до одежі моєї? **31** І казали Йому ученики Його: Ти бачиш, як народ товпить ся до Тебе, та й питаш: Хто приторкнув ся до мене? **32** І позирнув Він кругом, щоб побачити ту, що се зробила. **33** Жінка ж, злякавшись і затрусишись, знаючи, що сталося із нею, приступила, та й упала перед Ним, та й сказала Йому всю правду. **34** Він же рече їй: Дочки, віра твоя спасла тебе. Йди з упокоєм, і будь здорова від недуги твоєї. **35** Ще говорив Він, приходять від школьного старшини, кажучи: Що дочка твоя вмерла; на що ще трудиш учителя? **36** Ісус же, почувши сказане слово, рече зараз школьному старшині: Не лякайсь, тільки віруй. **37** І не дозволив нікому йти з собою, тільки Петрові, та Якову, та Йоанові, брату Якова. **38** І приходить у господу до школьного старшини, й бачить трівогу, й плачущих, і голосячих вельми. **39** І, ввійшовши, рече їм: Чого трівожитесь та голосите? Дівча не вмерло, а спить. **40** І насыміхали ся з Него. Він же, виславши всіх, бере батька та матір дівчинки, й тих, що з Ним, і ввіходить, де

6 І вийшовши звідтіля, прибув у свою країну; і йшли слідом за Ним ученики Його. **21**, як настала субота, почав у школі навчати; і многі, слухаючи, дивувались, кажучи: Звідкіля се в Него? і що се за розум даний Йому, що дива такі руками Його роблять ся? з Хиба ж сей не тесля, син Mariї, брат Яковів, і Йосіїв, і Юдин, і Симонів? і хиба не тут між нами сестри Його? І поблазнились Ним. **4** Рече ж їм Ісус: Не есть пророк без чести, хиба що в країні своїй, та в родині, і в домівці своїй. **5** І не міг там ніякого чуда зробити, тільки на деяких недужих положивши руки, сцілив їх. **6** І дивувавсь недовірством їх. І ходив кругом по селах, навчаючи. **7** І покликав дванайцятьох, та й почав їх посилати по двоє, і дав їм владу над духами нечистими; **8** і звелів їм, щоб нічого не брали на дорогу, тільки одну палицю: ні торбини, ні хліба, ні у через грошей, **9** щоб обувались у постоли й не вдягались у дві одежині. **10** І рече їм: Де б ви ні зайшли в яку господу, там пробуйайте, аж поки вийдете звідтіля. **11** А хто не прийме вас, ані слухати ме вас, то, виходячи звідтіля, обтрусіть і порох із під ніг ваших, на съвідкуваннє їм. Істино глаголю вам: Одрадніще буде Содомові та Гоморі суднього дня, ніж городові тому. **12** І вийшовши вони, проповідували, щоб каялись. **13** І бісів багато виганяли, й намащували оливою багато недужих, і сціляли. **14** І дочув ся цар Ірод (явне бо зробилось імя Його), і каже: Що Йоан Хреститель із мертвих устав, і того роблять ся чудеса від него. **15** Інші казали, що се Ілля; інші ж казали, що се пророк або один з пророків. **16** Почувши ж Ірод, сказав: Що се Йоан, котрого я стяв, він устав з мертвих. **17** Сей бо Ірод, піславши, взяв Йоана, та й

звязав його в темниці за Іродияду, жінку місце, і вже час пізний, — 36 відпусти їх, щоб, Філипа, брата свого; бо оженивсь із нею. пійшовши по околичних хуторах та селах, 18 Сказав бо Йоан Іродові: Що не годить ся купили собі хліба: не мають бо що їсти. 37 Він тобі мати жінку брата твого. 19 Іродияда ж же, озвавшись, рече до них: Дайте ви їм їсти. лютувала на него, й хотіла його вбити, та І кажуть Йому: Хиба, пійшовши, купимо за не могла. 20 Ірод бо боявся Йоана, зневіси двісті денаріїв хліба, й дамо їм їсти? 38 його, яко чоловіка праведного й съятого, Він же рече до них: Скільки хлібів маєте? то й беріг його й, слухаючи його, багато йдеть та подивітесь ся. І, зневіси, кажуть: робив, і залюбки його слухав. 21 Як же настав П'ять, та дві риби. 39 І звелів їм садовити день нагідний, коли Ірод на свої родини всіх купа коло купи на зеленій траві, 40 і бенкет справив дукам своїм, та гетьманам, посідали вони ряд коло ряду по сотням і та значним Галилейським, 22 і як увійшла по півсотням. 41 І, взявши п'ять хлібів та дві дочка тієї Іродияди, танцювала, й додогила риби, й поглянувшись на небо, благословив, Іродові, й тим, що сиділи з ним, озвав ся і ламав хліби, та й давав ученикам своїм, цар до дівиці: Проси в мене, чого бажаєш, а щоб клали перед ними; й дві риби поділив дам тобі. 23 І поклявсь їй: Що, чого б у мене усім. 42 І їли всі, й наситились. 43 І набрали нї попросила, дам тобі, хоч би й половину окружин дванайцять повних кошів, та й із царства мого. 24 Вона ж, вийшовши, каже риб. 44 А тих, що їли хліби, було з п'ять матері своїй: Чого просити? Та ж каже: тисяч чоловіка. 45 І зараз примусив учеників Голови Йоана Хрестителя. 25 І, ввійшовши своїх увійти в човен, та плисти на той бік зараз швидко до царя, просила, кажучи: попереду 'д Витсаїд', поки сам одпустить Хочу, щоб мені дав зараз на блюді голову народ. 46 І, відпустивши їх, пійшов на гору Йоана Хрестителя. 26 І зажурившись вельми молитись. 47 І як настав вечір, був човен цар, та задля клятьби й задля тих, що з ним серед моря, а він один на землі. 48 І бачив, сиділи, не хотів її відмовити. 27 І зараз як вони силкувались, веслючуючи; був бо вітер піславши цар ката, звелів принести голову противний їм; і коло четвертої сторожи його; він же пійшовши, стяв його в темниці. ночі приходить до них, ідучи по морю, і 28 І приніс голову його на блюді, і дав її хотів минути їх. 49 Вони ж, бачивши Його, дівиці, а дівиця дала її матері своїй. 29 І, що ходить по морю, думали, що се мара, довідавшись ученики його, пійшли і взяли та й закричали: 50 всі бо Його бачили, й тіло його, та й положили його в гроті. 30 І потрівожились. І зараз заговорив до них, і походили апостоли до Ісуса, й сповістили рече їм: Бодріть ся; се я; не лякайтесь. 51 І Його про все, й що робили, й чого навчали. ввійшов до них у човен; і втих вітер, і вельми, 31 І рече до них: Ійдіть ви самі окроме в над міру здумілись у собі, і дивувались. 52 пусте місце, та відпочиньте трохи; було бо Не зрозуміли бо про хліби: було бо серце багато, що приходили й відходили, й навіть їх засліплене. 53 І, перепливши, прибули ніколи було їм їсти. 32 І поплили в пусте в землю Генисарецьку, й причалили. 54 І місце човном, окроме. 33 І бачив їх народ, як вийшли вони з човна, зараз, пізнавши як відчалювали, й пізнали Його многі, і Його, 55 кинулись по всій тій околиці, та збігались туди пішки з усіх городів, та й почали приносити на ношах тих, що випередили їх, і походили до Него. 34 І нездужали, як почули, що Він там єсть. 56 вийшовши Ісус, побачив багато народу, й І куди ні приходив Він, у села, чи городи, жалкував над ними, що були як вівці, не чи хутори, на майданах клали недужих, і маючі пастиря; і почав навчати їх багато. 35 благали Його, щоб їм хоч до краю одежі Його І як уже багато часу минуло, приступивши приторкнувшись, і хто тільки доторкнувсь до Него ученики Його, кажуть: Що се пусте Його, спасав ся.

7 I сходяться до Него Фарисеї та деякі з ж: Що виходить з чоловіка, те поганить письменників, прийшовши з Єрусалиму. чоловіка. **21** З середини бо, з серця чоловіка, **2 I**, побачивши деякіх з учеників Його, що думки лихі виходять, перелюбки, блуд, нечистими руками, се єсть немитими, ідять душогубство, **22** злодійства, зажерливість, хліб, судили: **3** (бо Фарисеї і всі Жиди, поки по ледарство, підступ, роспутність, лихе око, локіть не помилють рук, не ідять, додержуючи хула, гордощі, дурощі: **23** все се лихе з переказу старших; **4** і з торгу, поки не середини виходить, і поганить чоловіка. **24 I**, обмлюють ся, не ідять; і іншого багацько, піднявшись ізвідтіля, пішов на узграниця що прийняли додержувати: обмиванне чаш, Тирські та Сидонські, і ввійшовши в господу, і глеків, і мідянного посуду, і столів). **5** хотів, щоб ніхто не знав; та не міг утійтися. Тоді питали Його Фарисеї та письменники: **25** Почувши бо жінка, в котрої дочка її Чом ученики Твої не живуть по переказу мала духа нечистого, приступила і впала старших, а ідять хліб непомитими руками? в ноги Йому. **26** Була ж жінка Грекиня, **6** Він же, озвавшись, рече їм: Що добре родом Сирофиникиянка; й благала Його, щоб пророкував Ісаїя про вас, лицемірів, як вигнав біса з дочки її. **27** Ісус же рече їй: Дай писано: Сей народ устами мене шанує, серце перше наїстись дітям: не добре бо взяти хліб ж їх далеко від мене. **7** Марно ж покланяють у дітей, і кинути собакам. **28** Вона ж озвалась, ся мені, навчаючи наук, заповідей чоловічих. та й каже до Него: Так, Господи; тільки ж і **8** Занехаявши бо заповідь Божу, держите ви собаки під столом ідять кришки від дітей. переказ чоловічий, обмиванне глеків та чаш, **29 I** рече їй: За се слово йди; вийшов біс із і іншого подібного такого багато робите. **9 I** дочки твоєї. **30 I**, пішовши в домівку свою, рече до них: Добре відкідаєте ви заповідь знайшла, що біс вийшов, і дочка її лежить Божу, щоб переказ ваш хоронити. **10** Мойсей на постелі. **31 I**, знов вийшовши з границь бо сказав: Поважай батька твого й матір Тирських та Сидонських, прийшов до моря твою; і: Хто налає батька або матір, нехай Галилейського, у границі Десятиградські. **32 I** смертю вмре. **11** Ви ж кажете: Коли скаже приводять до Него глухого й тяжкомовного; чоловік батькові або матері: Корван (що й просять Його, щоб положив на него есть: Дар), чим би ти з мене покористував руку. **33 I**, взявши його від народу ся; **12 i** не даєте йому нічого більше окроме, вложив пучки свої в уші йому, й робити батькові своєму, або матері своїй, сплюнувши, приторкнувшись до язика йому; **13** обертаючи в ніщо слово Боже переказом **34 I**, позирнувши на небо, зітхнув і рече вашим, що ви переказали; й подібного до него: Єфата, се єсть: Одчинись. **35 I** такого багато робите. **14 I**, покликавши зараз одчинив ся йому слух, і розімкнулись ввесь народ, рече до них: Слухайте мене окови язика його, й заговорив добре. **36 I** всі, та й розумійте: **15** Нема нічого остроронь наказав їм, щоб нікому не говорили. Що ж чоловіка, що ввійшовши в него, могло б більше Він наказував, то надто більше вони опоганити його; а що виходить від него, проповідували; **37 I** превельми дивувались, ся те, що поганить чоловіка. **16** Коли хто кажучи: Гаразд усе вчинив: і глухим дає має уші слухати, нехай слухає. **17 I** як чути, й німим говорити.

увійшов у господу від людей, питали в Него ученики Його про приповість. **18 I** рече до них: Так і ви нерозумливі? Не зрозуміли, що все, що остроронь і входить у чоловіка, не може його опоганити; **19** бо не входить йому в серце, а в живіт, і виходить в одхідник, очищаючи всяку їжу? **20** Рече

8 Тими днями, як було пребагато народу й не мали що їсти, покликавши Ісус учеників своїх, рече їм: **2** Жаль мені народу, що вже три дні пробувають зо мною, і не мають що їсти; **3** А коли відпушу їх голодних до домівок їх, помліють в дорозі; деякі бо з них здалека поприходили. **4I** відказали Йому

ученики Його: Звідкіля ж сих зможе хто тут відослав його до домівки його, глаголючи: нагодувати хлібом у пустині? 5 I питав їх: Ані в село не входь, ані розказуй нікому в Скільки маєте хлібів? Вони ж кажуть: Сім. 6 I селі. 27 I вийшов Ісус і ученики Його у села звелів Він народові сідати на землі; і взявши Кесарії Филипової, і дорогою питав учеників сім хлібів, оддавши хвалу, ламав і давав своїх, глаголючи їм: Хто я, — кажуть люди? ученикам своїм, щоб клали перед ними; і 28 Вони ж одказали: Йоан Хреститель; а інші: клали перед народом. 7 I мали рибок кілька; Ілля; інші ж: Один з пророків. 29 А він рече й поблагословивши, казав покласти й те. їм: Ви ж, хто я, скажете? Озвався ж Петр і 8 Їли ж і наситились, і назирали останківкаже Йому: Ти еси Христос. 30 I наказав їм, ламаного сім кошів. 9 Було ж тих, що їли, щоб нікому не казали про Него. 31 I почав з чотири тисячі; і відпустив їх. 10 I, зараз навчати їх, що мусить Син чоловічий багато увійшовши в човен з учениками своїми, терпіти, й відцуряють ся Його старші, та прибув у сторони Далманутанські. 11 I архиереї, та письменники, і вбють, і в третій вийшли Фарисеї, та й почали перепитуватись день воскресне Він. 32 I явно слово глаголав. із Ним, допевняючись у Него ознаки з неба, і взявши Його Петр, почав докоряти Йому. спокушуючи Його. 12 I зітхнувши Він духом 33 Він же, обернувшись і поглянувши на своїм, рече: Чого кодло се ознаки шукає? учеників своїх, докорив Петру, глаголючи: Істино глаголю вам: Не дастъ ся кодлу Іди геть, сатано: бо мислиш не про Боже, а сьому ознака. 13 I, оставивши їх, увійшов про чоловіче. 34 I, приклікавши народ укупі знов у човен, і поплив на той бік. 14 I з учениками своїми, рече їм: Хто хоче йти забули взяти хліба, й oprіч одного хліба за мною, нехай одречеть ся себе, й візьме не мали з собою в човні. 15 I наказував хрест свій, та й іде слідом за мною. 35 Xto bo їм, глаголючи: Гледіть, остерегайтесь квасу хоче душу свою спасти, погубить її; хто ж Фарисейського й квасу Іродового. 16 I погубить душу свою задля мене та євангелії, міркували вони між собою, кажучи: Се, що той спасе її. 36 Шо бо за користь чоловікові, хліба не маємо. 17 I зрозумівши Ісус, рече коли здобуде съйт увесь, а занапастить душу їм: Чого міркуете, що хліба не маєте? Невже свою? 37 Або що дастъ чоловік у замін душі ж ви ще не постерегаете й не розумієте? своєї? 38 Xto bo соромити меть ся мене й Чи ще затверділе маєте серце ваше? 18 Очі моїх словес між кодлом сим перелюбним і мавши, не бачите? й, уші мавши, не чуєте, й грішним, і Син чоловічий соромити меть вже не памятаєте? 19 Як п'ять хлібів ламав ся його, як прийде в славі Отця свого з я на п'ять тисяч, скільки кошиків повних ангелами съятими.

ламаного назирали ви? Кажуть Йому: Дванайцять. 20 Як же сім на чотири тисячі, скільки кошів повних ламаного назирали ви? Вони кажуть: Сім. 21 I рече їм: Як же ви не розумієте? 22 I приходить у Витсаду; й приводять Йому сліпого, й просяять Його, щоб до него приторкнув ся. 23 I взявши за руку сліпого, вивів його остронь села; й, плюнувши на очі його, положив руки на него, й спітав його, чи що бачить. 24 I, позирнувши вгору, каже: Бачу людей, що мов дерева ходять. 25 Опісля знов положив руки на очі його, й заставив його позирнути вгору; і сцілив ся він, і бачив ясно все. 26 I

9 I рече їм: Істино глаголю вам: Що є деякі між стоячими тут, котрі не вкусять смерти, поки побачать царство Боже, що прийде в потузі. 2 A через шість день бере Ісус Петра, та Якова, та Йоана, й веде їх на гору високу окроме самих; і переобразивсь перед ними. 3 I стала одежа Його осияна, велими біла мов сніг, якої біляр на землі не може вблити. 4 I явився їм Ілля з Мойсейом, і розмовляли з Ісусом. 5 I озвавшись Петром, каже до Ісуса: Учителю, добре нам тут бути; зробимо три намети, Тобі один, і Мойсейові один, і Ілій один. 6 Не знати бо, що казати: були бо полякані. 7 I постала хмара отіняюча

їх, і вийшов голос із хмари, глаголючи: Се більш не входь в него. **26** І закричавши, й Син мій любий; Його слухайте. **8** І зараз вельми потрясши ним, вийшов; і став наче озирнувшись, уже нікого не бачили, тільки мертвий; так що многі казали: Що вмер. **27** Ісуса одного з собою. **9** Як же вони сходили з Ісуса же, взявши його за руку, підвів його; гори, наказав їм, щоб нікому не казали, що й він устав. **28** І, як увіходив у господу, бачили, аж поки Син чоловічий з мертвих ученики Його питали Його окроме: Чому ми воскресне. **10** І задержали вони се слово в не змогли вигнати його. **29** І рече їм: Се кодло себе, перепитуючись, що се есть: із мертвих нічим не може вийти, тільки молитвою та воскреснути. **11** І питали Його, говорячи: постом. **30** І, вийшовши звідтіля, переходили Що се кажуть письменники, що Ілля мусить через Галилею; і не хотів, щоб хто зінав. прийти перше? **12** Він же, озвавшись, рече **31** Навчав бо учеників своїх, і глаголав їм: Їм: Ілля, прийшовши перше, налагодить Що Син чоловічий буде виданий у руки усе; і як писано про Сина чоловічого, щоб чоловічі, і вбить Його, і вбитий, Він третього Він багато витерпів і був погордженій. **13** дні воскресне. **32** Вони ж не розуміли слова, Тільки ж глаголю вам: Що Ілля прийшов, і й боялись Його спитати. **33** І прийшов у зробили йому, що схотіли, як писано про Капернаум, і, бувши в господі, спитав їх: Про него. **14** І, прийшовши до учеників, побачив що ви дорогою між собою міркували? **34** Вони багато народу кругом них, і письменників, ж мовчали; перемовлялись бо між собою що перепитують ся з ними. **15** І зараз увесь в дорозі, хто більший. **35** І сівши, призвав народ, побачивши Його, вельми сполохнув дванайцятьох, і рече їм: Коли хоче ся, і прибігаючи витали Його. **16** І питав Він першим бути, нехай буде з усіх останнім і письменників: Про що ви перепитуєте ся з всім слугою. **36** І, взявши дитину, поставив її ними? **17** І озвавшись один з народу, каже: серед них, і обнявши її, рече їм: **37** Хто одно з Учителю, привів я сина моого до тебе, що таких дітей прийме в імя моє, мене приймає; має духа німого. **18** І як схопить його, то а хто мене приймає, не мене приймає, а рве його, й пінить ся він, і скрігоче зубами пославшого мене. **38** Озвавсь до Него Йоан, своїми, та все сохне. І казав я ученикам говорячи: Учителю, бачили ми одного, що твоїм, щоб його вигнали, та не здоліли. ім'ям Твоїм виганяв біси, а не ходить слідом **19** Він же, озвавшись, рече йому: О кодло за нами, й заборонили йому; бо не ходить невірне! доки в вас буду? доки терпіти му слідом за нами. **39** Ісус же рече: Не бороніть вас? Приведіть його до мене. **20** І привели йому, нема бо такого, що зробить чудо в його до Него. І, побачивши Його, зараз дух ім'я моє, і зможе скоро злословити мене, затряс ним; і впавши той на землю, качав ся **40** Хто бо не проти вас, той за вас. **41** Хто запінівшись. **21** І спитав батька його: З якого бо напоїть вас чашею води в імя моє, що се часу, що так сталося йому? Він же казав: ви Христові, істино глаголю вам: не втеряє З малку. **22** І почасту в огонь кидав його і нагороди свої. **42** Та хто зблазнить одного з в воду, щоб погубити його. Тільки ж, коли малих віруючих у мене, лучче йому, коли б що зможеш, поможи нам, змілосердившись почеплено жорно млинове на шию йому, та над нами. **23** Ісус же рече йому: Коли й укинуто в море. **43** І коли зблазнить тебе можеш у те вірувати, то все можливе рука твоя, відотни її; лучче тобі калікою в віруючому. **24** І зараз, заголосивши, батько життє ввійти, ніж, дві руці мавши, піти в хлопчика, каже кріз сльози: Вірую, Господи; пекло, в огонь невгласаючий, (*Geenna g1067*) **44** помоги моєму недовірству. **25** Бачивши ж де червяк їх не вмирає, й огонь не вгасає. Ісус, що збігається з народом, погрозив духам **45** І коли нога твоя зблазнить тебе, відотни нечистому, глаголючи йому: Душа німий її; лучче тобі ввійти в життє кривим, ніж і глухий, я тобі повеліваю, вийди з него й дві нозі мавши, бути вкинутим у пекло, в

огонь невгласаючий, (Geenna g1067) 46 де червяк іх не вмирає й огонь не вгасає. 47 I коли око твоє блазнить тебе, вирви його; лучче тобі однооким увійти в царство Боже, ніж, дві оці мавши, бути вкинутим увогняне пекло, (Geenna g1067) 48 де червяк іх не вмирає, й огонь не вгасає. 49 Кожен бо огнем посолить ся, і кожна жертва сіллю посолить ся. 50 Добро тобі не достає: ійди, що маєш, продай і сіль; коли ж сіль несолона стане, то чим солити її? Майте в собі сіль, і майте впокій між собою.

10 I, вставши звідтіля, приходить у границі Юдейські через той бік Йордану; і знов сходяться люди до Него, й своїм звичаем знов навчав їх. 2 I приступивши Фарисеї, питали Його: Чи годить ся чоловікові з жінкою розводитись? спокушуючи Його. 3 Він же, озвавшись, рече їм: Що заповідав вам Мойсей? 4 Вони ж сказали: Мойсей дозволив написати розвідний лист, та й відпустити. 5 I озвавшись Ісус, рече їм: Ради жорстокости серця вашого написав вам заповідь сю. 6 З почину ж творення — чоловіком і жінкою створив їх Бог. 7 Тим покине чоловік батька свого й матір, і пригорнеть ся до жінки своєї, 8 і будуть удою тіло одно; то вже їх більш не двое, а одно тіло. 9 Оце ж, що Бог злучив, чоловік нехай не розлучує. 10 А в господі знов ученики Його про се питали Його. 11 I рече їм: Хто розведеть ся з жінкою своєю, і оженить ся з іншою, робить перелюб з нею. 12 I коли жінка розведеть ся з чоловіком своїм, та вийде за іншого, робить перелюб. 13 I принощено Йому дітей, щоб приторкнувшись до них; ученики ж заказували тим, що приносили. 14 Побачивши ж Ісус, прогнівив ся, і рече їм: Дайте дітям приходити до мене, й не бороніть їм; таких бо царство Боже. 15 Істино глаголю вам: Хто не прийме царства Божого, як мала дитина, не ввійде в него. 16 I, обнявши їх, положив руки на них, і благословив їх. 17 I, як виходив Він у дорогу, прибіг один, і впавши перед Ним на коліна, питав Його: Учителю благий, що робити мені, щоб життє вічне наслідувати? (aiōnios g166) 18 Ісус же рече Йому: Чого мене звеш благим? Ніхто не благий, тільки один, Бог. 19 Заповіді знаєш: Не роби перелюбу, Не вбивай, Не кради, Не съвідкуй криво, Не обижай, Поважай батька твого й матір. 20 Він же, озвавшись, каже Йому: Учителю, се все я хоронив з малку моого. 21 Ісус же, поглянувши на него, уподобав його, і рече Йому: Одного прийди, та й іди слідом за мною, взявші хрест. 22 Він же, зажурившись од слова цього, пійшов сумуючи: мав бо достатки великі. 23 I позирнувши Ісус округи, рече ученикам своїм: Як тяжко багацтва маючим у царство Боже ввійти! 24 Ученики ж вжахнулись од словес Його. Ісус же, знов озвавшись, рече їм: Діти, як тяжко вповаючим на багацтва в царство Боже ввійти! 25 Легше верблюдові кріз ушко голки пройти, ніж багатому в царство Боже ввійти. 26 Вони ж, надто здивувались, говорячи між собою: То хто ж може спастись? 27 Споглянувши ж на них Ісус, рече: У людей неможливе, та не в Бога; все бо можливе в Бога. 28 I почав Петр говорити Йому: Ось ми покинули все, та й пійшли слідом за Тобою. 29 Озвав ся ж Ісус і рече: Істино глаголю вам: Нема чоловіка, що покинув домівку, або братів, або сестер, або батька, або матір, або жінку, або дітей, або поля ради мене і євангелії, 30 та й не прийняв у сотero тепер, часу цього, серед гонення, домівок, і братів, і сестер, і матірок, і дітей, і земель, а в віку будучому життє вічнє. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Многі ж перві будуть останні, а останні перві. 32 Були ж вони в дорозі, іduchi в Єрусалим, і випередив їх Ісус; й вжахнули ся вони; і, йduchi за ним, лякалися. I, взявші знов дванайцятьох, почав їм глаголати, що Йому станеться: 33 Що ось ідемо в Єрусалим, і Син чоловічий буде виданий архіереям та письменникам, і осудять вони Його на смерть, і видадуть Його поганам; 34 і насымікати муть ся з Него, ї бити муть Його, ї плювати муть на Него, і вбить Його; ї третього дня воскресне. 35 I приступають до Него Яков та Йоан, сини

Зеведеєві, кажучи: Учителю, хочемо, щоб, в него, знайдете осля привязане, на котре про що просити мем, зробив нам. **36** Він ніхто з людей не сідав; одвязавши його, же рече їм: Шо хочете, щоб зробив вам? **37** приведіть. **3** І, коли хто вам скаже: Шо се Вони ж кажуть Йому: Дай нам, щоб один робите? скажіть: Шо Господеві його треба; й по правиці в Тебе, а один по лівиці в Тебе зараз його відошле сюди. **4** Пійшли ж вони, сиділи ми в славі Твоїй. **38** Ісус же рече й знайшли осля привязане коло дверей їм: Не знаєте, чого просите. Чи зможете знадвору, на роздоріжжю, та й одвязали пити чашу, яку я пю, і хрещеннем, яким я його. **5** І деякі, що там стояли, казали їм: Шо хрещу ся, хрестити ся? **39** Вони ж кажуть ви робите, одвязуючи осля? **6** Вони ж сказали Йому: Можемо. Ісус же рече їм: Ви-то чашу, їм, як звелів Ісус; і пустили їх. **7** І привели яку я пю, пити мете, й хрещеннем, яким осля до Ісуса, й накинули на него одежу я хрещусь, хрестити метесь; **40** тільки ж, свою, і посадили на него. **8** Многі ж одежу щоб сидіти вам по правиці в мене й по свою розстилали по дорозі, інші ж гілле лівиці в мене, се не єсть моє дати, а кому різали з дерев, і встилали дорогу. **9** Інші, що приготовлено. **41** почувши десять, почали попереду йшли, і що слідом за Ним ійшли, ремствувати на Якова та Йоана. **42** Ісус же, покликували, кажучи: Осанна! Благословен покликавши їх, рече їм: Ви знаєте, що котрі, грядущий в ім'я Господне; **10** благословенне здається ся, князюють над поганами, панують грядуще в ім'я Господа царство отця нашого над ними, й велики їх управляють ними. Давида. Осанна на вишинах! **11** І ввійшов **43** Не так же буде в вас; ні, хто хоче стати Ісус в Єрусалим і в церкву, й, оглянувши ся великом між вами, нехай буде слугою все, як пізня вже була година, вийшов у вам; **44** і хто хоче між вами стати ся першим, Витанію з дванайцятьма. **12** І назавтра, як нехай буде усім рабом. **45** Бо Й Син чоловічий вийшли вони з Витанії, зголоднів, **13** і, не прийшов, щоб служено Йому, а служити заглядівші смоківницю oddaleki, що мала й дати душу свою викуп за многих. **46** І листе, прийшов, чи не знайде чого на ній. приходять у Ерихон; і як виходив Він із І, прийшовши до неї, нічого не знайшов, Ерихону, й ученики Його, й багато народу, тільки листе; не була бо ще пора на смокви. син Тимеїв, Вартимей сліпий, сидів над **14** І, озвавшись Ісус, рече до неї: Шо ніколи шляхом, просячи. **47** І, почувши, що се Ісус з тебе по вік ніхто овощу не єв. І чули Назарянин, почав кричати й казати: Сину ученики Його. (aiōn g165) **15** І приходять у Давидів Ісусе, помилуй мене. **48** І сварили Єрусалим, і ввійшовши Ісус у церкву, почав на него многі, щоб мовчав; він же ще більше виганяти продаючих і купуючих у церкві, кричав: Сину Давидів, помилуй мене. **49** І, і столи міняльників, і ослони продаючих зупинившись Ісус, звелів його покликати. І голуби поперевертав, **16** і не давав, щоб покликали сліпого, говорячи йому: Бодрись, хто носив посуд через церкву. **17** І навчав, устань; кличе тебе. **50** Він же, скинувши глаголючи їм: Хиба не писано: Шо дом мій одежу свою, встав і приступив до Ісуса. **51** дом молитви звати меть ся у всіх народів? І, озвавшись, рече йому Ісус: Шо хочеш, виж зробили його вертепом розбійників. **18** І щоб зробив тобі? Сліпий же каже Йому: чули письменники та архиереї, й шукали, як Учителю, щоб прозрів. **52** Ісус же рече йому: би Його погубити: боялись бо Його, бо ввесь Іди, віра твоя спасла тебе. І зараз прозрів народ дивував ся науковою Його. **19** І, як вечір він, й пійшов слідом за Ісусом дорогою. настав, вийшов Він остронь із города. **20** А вранці, мимо йдучи, побачили смоківницю всхолу від коріння. **21** І споглянувши Петр, рече Йому: Учителю, дивись, смоківниця, у село, що перед вами, і зараз, увійшовши що прокляв єси, всхола. **22** І озвавшись

11 І як наблизились до Єрусалиму, до Витфагії й Витанії, до гори Оливної, посилає двох учеників своїх, **21** рече їм: Ійдіть

Iсус, рече їм: Майте віру Божу. **23** Істино його, то й наше буде наслідство. **8** І, глаголю вам: Що хто скаже горі сїй: Двигнись взявши його, вбили, та й викинули геть і кинь ся в море, та й не сумнити меть ся із виноградника. **9** Що ж зробить пан в серці своїм, а вірувати ме, що, що каже, виноградника? Прийде та й вигубить станеть ся, буде йому, що скаже. **24** Тим виноградарів, і дасть виноградник іншим. глаголю вам: Усе, чого молячись просите, **10** Чи й писання цього не читали: Камінь, що віруйте, що одержите, й буде вам. **25** І як відкинули будівничі, сей став ся головою стоїте молячись, прощайте, коли що маєте угла? **11** Від Господа стало ся се, й дивне проти кого, щоб і Отець ваш, що на небі, в очах наших. **12** І шукали Його взяти, відпустив вам провини ваші. **26** Коли ж та лякались народу; зрозуміли бо, що до ви не прощаєте, то й Отець ваш, що на них приповість сказав; і зоставивши Його, небі, не простить вам провин ваших. **27** І пішли. **13** І посилають до Него деяких приходять знов у Єрусалим; і, як по церкві Фарисеїв та Іродиян, щоб Його піймати ходив Він, приступають до Него архиєреї, словом. **14** Вони ж, прийшовши, кажуть та письменники, та старші, **28** і кажуть Йому: Учителю, знаємо, що праведний еси, Йому: Якою властю Ти се робиш? і хто Тобі й не дбаєш нї про кого, бо не дивиш ся властю таку дав, щоб се робити? **29** Iсус же, на лиці людей, а на путь Божий правдою озвавшись, рече їм: Спитаю вас і я про одну наставляеш. Годить ся данину кесареві річ; відкажіть менї, то й я скажу вам, якою давати, чи нї? Давати нам, чи не давати? **15** властю се роблю. **30** Хрещенне Йоанове чи Він же, знаючи їх лицемірство, рече їм: Що з неба було, чи від людей? Відкажіть менї. мене спокушуєте? Принесіть мені денарія, **31** І міркували між собою, говорячи: Коли щоб я бачив. **16** Вони ж принесли. І рече їм: скажемо: З неба, то скаже: Чом же не поняли Чие обличче се й надпис? Вони ж сказали віри йому? **32** Коли ж скажемо: Від людей, Йому: Кесареве. **17** І озвавшись Iсус, рече їм: то боялись людей: всі бо мали Йоана, що він Оддайте кесареве кесареві, а Боже Богові. І справдї пророк був. **33** І, озвавшись, кажуть дивувались Йому. **18** І приходять Садукеї до Iсусові: Не знаємо. Iсус, озвавшись, рече їм: Него, що кажуть: нема воскресення, та й То й я не кажу вам, якою властю се роблю. питали Його, говорячи: **19** Учителю, Мойсей написав нам, що, як у кого брат умре та зоставить жінку, а дітей не зоставить, дак щоб узяв брат його жінку його, й воскресив насінне братові своєму. **20** Сім оце братів було; й перший узяв жінку, і вмираючи, не зоставив насіння; **21** і другий узяв її, та й він не зоставив насіння; і третій також так. **22** І брали її семеро, та й не зоставили насіння; остання з усіх умерла й жінка. **23** Оце ж у воскресенню, як воскреснуть, которого з них буде жінка? семеро бо мали її за жінку. **24** І озвавшись Iсус, рече їм: Чи не того ви помиляєтесь, що не знаєте писання, нї сили Божої? **25** Коли бо з мертвих устануть, то нї женять ся, нї віддають ся, а будуть як ангели на небесах. **26** Про мертвих же, що встають, хиба не читали в книзі Мойсейовій, як коло купини промовив до него Бог, глаголючи: Я

12 І почав їм приповістями промовляти:

Виноградник насадив чоловік, і обгородив тином, і викопав винотоку, і збудував башту, і передав його виноградарям, тай відіхав. **2** І післав до виноградарів у пору слугу, щоб у виноградарів узяв овощу виноградного. **3** Вони ж, ухопивши його, били, та й відослали впорожні. **4** І знов післав до них іншого слугу, та й на того кидаючи каміннем, пробили йому голову, і відослали зневаженого. **5** І знов іншого післав, та й того вбили, і багато інших, одних побили, а других повбивали. **6** Ще ж одного сина мавши, любого свого, післав і його до них на останок, говорячи: Що посоромляться сина моого. **7** Виноградарі ж тиї казали між собою: Що се наслідник; ходімо вбємо

Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів? 27 ся ж з недостатку свого: все, що мала, Не єсть Бог мертвих, а Бог живих. Ви оце вкинула, увесь прожиток свій.

вельми помиляєтесь. 28 I пруступивши один з письменників, почувши їх перепитуванне, і вбачаючи, що добре їм відповів, спитав Його: Котора перша з усіх заповідь? 29 Icус же відказав йому: Що перша з усіх заповідей: Слухай, Ізраїлю: Господь Бог ваш, Господь один єсть; 30 i: Люби Господа Бога твоого всім серцем твоїм, і всією душою твоєю, і всією думкою твоєю, і всією силою твоєю. Оце перша заповідь. 31 A друга подібна, така: Люби близького твоого як себе самого. Більшої від сих іншої заповіді нема. 32 I каже Йому письменник: Добре, учителю; правду промовив єси, що один єсть Бог, і нема іншого, тільки Він; 33 i що любити Його всім серцем, і всією думкою, і всією душою, і всією силою, і любити близького, як себе самого, се більше ніж усі огняни жертвій посьвяти. 34 I вбачаючи Icус, що він розумно відказав, рече йому: Не далеко єси від царства Божого. I ніхто ніколи не важив ся Його питати. 35 I озвавшись Icус, глаголав, навчаючи в церкві: Як се кажуть письменники, що Христос син Давидів? 36 Сам бо Давид промовив Духом съятим: „Рече Господь Господеві моєму: Сиди по правиції в мене, доки положу вороги твої підніжком ніг твоїх.“ 37 Сам оце ж Давид зве його Господем: звідкіля ж він син його? I багато народу слухало Його любо. 38 I глаголав їм у науці своїй: Остерегайтесь письменників, що люблять в шатах ходити, та витання на торгах, 39 та перші сідалища по школах, та перші місця на бенкетах; 40 що жеруть доми удовиць, і задля виду довго молять ся. Сі приймуть ще тяжчий осуд. 41 I сівши Icус навпроти скарбони, дививсь, як народ кидає гроші в скарбону. I многі заможні кидали по багато. 42 I прийшовши одна вдовиця вбога, вкинула дві лепти, чи то шеляг. 43 I приклікавши учеників своїх, рече їм: Істино глаголю вам: Що вдовиця ся вбога більш усіх укинула, що кидали в скарбону. 44 Усі бо з достатку свого кидали,

13 I, як виходив з церкви, каже Йому один з учеників Його: Учителю, дивись, яке камінне і яка будівля. 2 A Icус, озвавшись, рече йому: Чи бачиш сю велику будівлю? не заставити ся тут камінь на камені, щоб не зруйновано. 3 A як сидів на горі Оливній, навпроти церкви, питали Його на самоті Петр, та Яков, та Йоан, та Андрей: 4 Скажи нам, коли се буде, яка ознака, коли має все те скінчитись? 5 Icус же, озвавшись до них, почав глаголати: Остерегайтесь, щоб хто вас не звів. 6 Багато бо приходить муть в імя моє, говорячи, що се я, і многих зведуть. 7 Як же чути мете про войни та про слухи воєн, не тривожтесь: мусить бо стати ся; та ще не конець. 8 Устане бо народ на народ і царство на царство, й буде трус по місцях і буде голоднеча та буча: се почин горя. 9 Ви ж самі остерегайтесь: видавати муть бо вас у ради, й по школах будете биті, і перед воїводи та царі ставлені задля мене, на съвідкуваннє їм. 10 I між усіма народами мусить перше проповідатись євангелия. 11 Як же вести муть вас, видаючи, не дбайте заздалегідь, що казати мете, ані надумуйтесь, а, що дасть ся вам тієї години, те й промовляйте: не ви бо промовляєте, а Дух съятий. 12 Видавати ме ж брат брата на смерть, і батько дитину; і вставати муть діти на родителів, та й убивати муть їх. 13 I ненавидіти муть вас усі задля ім'я моє; хто ж витерпить до останку, той спасеть ся. 14 Як же побачите гидоту спустіння, що сказав Даниїл пророк, стоячу, де не слід (хто читає, нехай розуміє), тоді хто в Юдеї, нехай втікає на гори; 15 хто ж на криші, нехай не злазить у хату, ані ввіходить узяти що з хати своєї; 16 i хто в полі, нехай не вертається ся назад узяти одежду свою. 17 Горе ж важким і годуючим під той час! 18 Моліть ся ж, щоб не довелось утікати вам зимою. 19 Будуть бо дні тиї горе, якого не було від почину творення, як творив Бог, до сього часу, й не буде. 20 I коли б Господь не вкоротив днів, то не спасло ся

б жадне тіло; та задля вибраних, що вибрав триста денарийв, та дати вбогим. І дорікали їх, укоротить днї. **21** І, тоді коли хто вам їй. **6** Ісус же рече: Оставте її. На що завдаєт скаже: Дивись, ось Христос, або: Дивись, он; їй жалю? добре діло вчинила на мені. **7** не йміть віри. **22** Постануть бо лжехристи і Всякого бо часу вбогих маєте з собою, і лжепророки, й давати муть ознаки та дива, коли схочете, можете їм добро робити; мене щобзвести, коли можна, й вибраних. **23** ж не всякого часу маєте. **8** Що змогла ся, Ви ж гледіть: ось я наперед сказав вам усе. зробила: попередила намастити тіло моє **24** Тільки ж у ті дні, після горя того, сонце на погребенне. **9** Істинно глаголю вам: Де б померкне, й місяць не давати ме съвітла нї проповідувалась евангелия ся по всьому свого, **25** і зорі з неба падати муть, і сили, що съвіту, казати меть ся й те, що зробила на небесах, захитають ся. **26** І тоді побачять оця, на спомин її. **10** А Юда Іскариоцький, Сина чоловічого, грядущого на хмара, з один з дванайцятьох, пішов до архиереїв, силою великою і славою. **27** І тоді пішло щоб їм зрадити Його. **11** Вони ж почувши, ангели свої, і позирає вибраних своїх од зраділи, й обіцяли Йому срібняків дати. І чотирох вітрів, од кінця землї до кінця неба. шукав, як би у добру годину Його зрадити. **28** Від смоківницї ж возьміть собі приклад: **12** І первого дня опрісночного, як пасхове Коли все вітте її мягке стане та пустить ягня кололи, кажуть Йому ученики Його: Де листе, знайте, що близько літо. **29** Так і ви: хочеш, щоб пійшовши, наготовили Тобі їсти як побачите, що се стало ся, знайте, що пасху? **13** І посилає двох з учеників своїх, і близько, під дверима. **30** Істинно глаголю вам: рече їм: Ідіть у город, і зустрінє вас чоловік, Що не перейде рід сей, доки все це станеть несучи глек води; Ідіть за ним, **14** і куди ся. **31** Небо й земля перейдуть, слова ж мої ввійде він, скажіть господареві: Що учител не перейдуть. **32** Про день же той і годину каже: Де съвітиця, щоб пасху з учениками ніхто не знає, ні ангели, що на небі, ні Син, моїми мені їсти? **15** Він вам покаже гірницю тільки Отець. **33** Гледіть, пильнуйте й молітв простору, прибрану й готову; там приготовте ся; не знаєте бо, коли пора. **34** Як чоловік, що нам. **16** І вийшли ученики Його, й прийшли відїжджає, зоставивши господу свою і давши в город, й знайшли, як Він сказав їм, і слугам своїм власті, і кожному діло Його, а приготовили пасху. **17** І, як настав вечір, воротарев звелів, щоб пильнував. **35** Оце ж приходить з дванайцятьма. **18** І, як сидії пильнуйте: (не знаєте бо, коли пан господи вони за столом та їли, рече Ісус: Істинно прийде, увечері, чи опівночі, чи в півні, чи глаголю вам: Що один з вас зрадить мене, вранцї); **36** щоб, прийшовши несподівано, не котрий єсть зо мною. **19** Вони ж почали знайшов вас сплячих. **37** Що ж я вам глаголю, смутити ся і казати до Него один по одному: усім глаголю: Пильнуйте.

14 Була ж пасха й опрісноки по двох днях; і шукали архиереї, та письменники, як би Його, підступом узявши, вбити. **2** Та казали: Тільки не в съвято, щоб бучі не було в народі. **3** А як був Він у Витанії, в господі Симона прокаженного, та сидів за столом, прийшла жінка, маючи любастровий збаночок мира нардового, правдивого, предорого, й розбивши посудинку, злила Йому на голову. **4** Були ж деякі, що сердились у собі, кажучи: На що ся втрата мира? **5** Можна бо було се продати більш ніж за

Аже ж не я? і другий: Аже ж не я? **20** Він же, озвавшись, рече їм: Один з дванайцяті, що вмочає зо мною руку в миску. **21** Син чоловічий іде, як писано про Него; горе ж чоловікові тому, що Сина чоловічого зрадить! Добре було б Йому, коли б не родив ся чоловік той. **22** Як же їли вони, взявиши Ісус хліб і поблагословивши, ламав і давав їм, і рече: Прийміть їжте: се есть тіло мое. **23** І, взявиши чашу, й оддавши хвалу, подав їм, і пили з неї всі. **24** І рече їм: Се есть кров моя нового завіту, що за многих проливається ся. **25** Істинно глаголю вам: Що

більше не пити му від плоду винограднього, наложили на Него руки свої, і взяли Його. 47 аж до дня того, коли його пити му новим. Один же хтось із тих, що стояли, вихопивши у царстві Божому. 26 I засыпавши вони, меча, вдарив слугу архиерейського, й відтяв вийшли на гору Оливну. 27 I рече їм Ісус: йомуухо. 48 I озвавшись Ісус, рече їм: Чи се Що всі поблазнитесь мною ночі сієї, бо як на розбійника вийшли ви з мечами та писано: Поражу пастиря і розсиплють ся киями брати мене? 49 Що-дня був я з вами в вівці. 28 Тільки ж по воскресенню моїм церкві навчаючи, й не брали ви мене; та щоб попереджу вас у Галилею. 29 Петр же рече справдились писання. 50 I, покинувши Його, Йому: Хоч і всі поблазнять ся, тільки не я. всі повтікали. 51 А один якийся молодець 30 I рече Йому Ісус: Істино глаголю тобі: Що ійшов за ним, одягнений полотном по сьогодні, ночі сієї, перш ніж двічі півень нагому, й хапають його молодці (воїни); 52 запіє, тричі відречеш ся мене. 31 Він же ще він же, зоставивши полотно, нагий утік од більш говорив: Хоч би мені і вмерти з Тобою, них. 53 I повели Ісуса до архиерея; і сходяться не відречусь Тебе. Так само ж і всі казали. до него всі архиереї, і старші й письменники. 32 I приходять на врочище Гетсиман; і рече 54 А Петр oddaleki ийшов за ними, аж у ученикам своїм: Сидіть тут, поки молити середину в двір архиерейський; і сидів із мусь. 33 I бере Петра, та Якова, та Йоана слугами, та й грівською багаття. 55 Архиерей з собою, і почав скорбіти та вдаватись у ж і вся рада шукали на Ісуса съвідчення, тугу; 34 і рече їм: Тяжко сумна душа моя аж щоб убити Його, та й не знайшли. 56 Многі до смерти. Підождіть тут і пильнуйте. 35 I, бо криво съвідкували проти Него, й не пройшовши трохи далі, припав до землі, сходились съвідчення їх. 57 I деякі, вставши, і молив ся, щоб, коли можна, мимо йшла криво съвідкували на Него, кажучи: 58 Що ми від Него ся година. 36 I рече: Авва, Отче, все чули, як він казав: Що я зруйную церкву сю можливе Тобі: мимо неси від мене чашу рукотворну, й за три дні іншу нерукотворну сю; тільки ж не що я хочу, а що Ти. 37 I збудую. 59 Та й так не сходились съвідчення приходить і знаходить їх сплячих, і рече до їх. 60 I ставши архиерей посередині, спитав Петра: Симоне, ти спиш? не міг ти однієї Ісуса, кажучи: Нічого не відказуеш? Що години попильнувати? 38 Пильнуйте та сі на Тебе съвідкують? 61 Він же мовчав, моліть ся, щоб не ввійшли у спокусу. Дух-то і нічого не відказав. Знов спитав Його охочий, тіло ж немошне. 39 I знов пішовши, архиерей, і каже Йому: Чи Ти еси Христос, молив ся, те ж саме слово промовляючи. Син Благословленного? 62 Ісус же рече: Се я; і 40 I вернувшись знайшов їх знов сплячих: бачити мете Сина чоловічого, сидячого по були бо їх очі важкі; і не знали вони, що правиці сили і йдучого на хмарах небесних. Йому відказати. 41 I приходить утретє, і рече 63 Архиерей же, роздерши одежу свою, каже: їм: Спіть уже й спочивайте. Годі, пристигла На що нам іще съвідків? 64 Ви чули хулу: як година; ось виданий буде Син чоловічий у вам здається? Вони ж усі осудили Його, що руки грішникам. 42 Вставайте, ходімо: ось винен смерти. 65 I почали деякі плювати зрадник мій наближується ся. 43 I зараз, як на Него, й закривати лицце Йому, й бити ще Він промовляв, приходить Юда, один з по щоках Його, й казали Йому: Проречи; дванадцять, й з ним багато народу з мечами і слуги знущалися над Ним. 66 I як був й киями, від архиерейів, та письменників, та Петр у дворі внизу, приходить одна з дівчат старших. 44 Дав же зрадник Його знак їм, архиерейських, 67 i, бачивши Петра, що говорячи: кого поцілує, той і есть Він; беріть гріється ся, і позирнувши на него, каже: I ти Його, та й ведіть остережно. 45 I пришовши, був з Ісусом Назарянином? 68 Він же одрік зараз приступив до Него, й каже: Учителю, ся, кажучи: Не знаю, ані розумію, що ти учителю, та й поцілував Його. 46 Вони ж кажеш. I вийшов геть до придвору; а півень

запіяв. **69** І дівчина, побачивши його знов, як насьміялись із Него, роздягнули Його з почала казати тим, що стояли: Що сей з них. багряниці, і одягнули Його в одежду Його, **70** Він же знов одрік ся. І трохи згодом ті, та й виводять Його, щоб розпяти Його. **21** що стояли, сказали знов Петрові: Справді з І заставили мимойдущого якогось Симона них еси, бо ти й Галилець, і говірка твоя Киринея, ідущого з поля, батька Александра подобна. **71** Він же почав проклинатись та та Руфа, щоб ніс хрест Його. **22** І приводять клястись: Що не знаю чоловіка цього, про Його на Голготу місце, що прозване Черепове котрого кажете. **72** І вдруге півень запіяв. І місце. **23** І дали Йому пити вина з смирою; згадав Петр слово, що промовив Йому Ісус: Він же не прийняв. **24** І розпинателі Його що перш ніж півень запіє двічі, одречеш ся мене тричі. І став плакати.

15 І зараз уранці, порадившись архиерей

з старшими та письменниками, і вся рада, звязавши Ісуса, повели та й видали Пилатові. **2** І спитав Його Пилат: Чи ти еси цар Жидівський? Він же озвавшись, рече Йому: Ти кажеш. **3** І винуватили Його архиерей багато. **4** Пилат же знов спитав Його, кажучи: Не відказуеш нічого? Он, скільки на Тебе съвідкуть; **5** Ісус же більш нічого не відказав, так що дивував ся Пилат. **6** На съвіто ж відпускат він їм одного вязника, про которого просили. **7** Був же названий Варава з своїми затязцями увязнений, котрі під бунт убийство зробили. **8** І туткаючи народ, почав просити, щоб, як що-разу, зробив їм. **9** Пилат же відказав їм, говорячи: Чи хочете, щоб випустив вам царя Жидівського? **10** Знав бо, що через зависть видали Його архиерей. **11** Архиерей ж наустили народ, щоб лучче Вараву відпустив їм. **12** Пилат же, озвавшись ізнов, сказав їм: Що ж оце хочете, щоб зробив із тим, кого звете царем Жидівським? **13** Вони ж знов закричали: Розпни Його. **14** Пилат же каже їм: Яке ж бо зло зробив? Вони ж ще гірш кричали: Розпни Його. **15** Пилат же, хотівші народові догодити, відпустив їм Вараву, й передав Ісуса, побивши, щоб розпято Його. **16** Воїни ж повели Його в середину двору, чи то в Преторі, і скликали всю роту. **17** І одягли Його в багряницю, і положили на Него, сплівши з тернини, вінець, **18** та й почали витати Його: Радуй ся, царю Жидівський! **19** І били Його по голові тростиною, і плювали на Него, й, кидаючись на коліна, кланялись Йому. **20** І,

поділили одежду Його, кинувши жереб на неї, що кому впаде. **25** Була ж година третя, і розпяли Його. **26** І була надпись вини Його надписана: Цар Жидівський. **27** І розпяли з Ним двох розбійників, одного по правиці, а одного по лівиці в Него. **28** І справдилось писанне, що глаголе: І з беззаконними полічено Його. **29** І мимоходячі хулили Його, киваючи головами своїми та говорячи: Овва! Ти, що руйнуеш церкву і в три дні будуеш, **30** спаси себе й зійди з хреста. **31** Так само й архиерей, насьміхаючись один до одного з письменниками, казали: Інших спасав, себе не може спасти. **32** Христос, цар Жидівський, нехай зійде тепер з хреста, щоб побачили ми, й увіруємо. І розпяти з Ним зневажали Його. **33** Як же настала година шеста, темрява стала по всій землі аж до години девятої. **34** А години девятої покликнув Ісус голосом великим: Елоі, Елоі, лама саватані? що есть перекладом: Боже мій, Боже мій, на що мене покинув еси? **35** І деякі з тих, що тут стояли, почувши казали: Ось Ілію кличе. **36** Побігши ж один і сповнивши губку оцтом, і настромивши на тростину, поїв Його, кажучи: Стривайте, побачимо, чи прийде Ілія зняти Його. **37** Ісус же, пустивши голос великий, зітхнув. **38** І завіса церковня роздерлась надвое з верху аж до низу. **39** Бачивши ж сотник, що там стояв проти Него, що, так закричавши, зітхнув, каже: Справді чоловік сей Син був Божий. **40** Були ж і жінки, oddалеки дивлячись, між котрими була й Марія Магдалина, й Марія, Якова меншого та Йосії мати, й Саломія, **41** що, як був у Галилеї, ходили слідом за Ним, і послугували Йому, і інших багато, що

поприходили з Ним у Єрусалим. 42 А як уже їх і жорстокостю серця, що тим, котрі настав вечір, бо була пятниця, чи то перед бачили Його воскресшого, не поняли віри. суботою, 43 прийшов Йосиф з Ариматеї, 15 І рече їм: Ідіть по всьому сьвіту й поважний радник, що також сподівавсь проповідувати евангелію усякому твориву. царства Божого, й зосьміливши, увійшов 16 Хто вірувати ме та охрестить ся, спасеть до Пилата й просив тіла Ісусового. 44 Пилат ся; а хто не вірувати ме, осудить ся. 17 Ознаки же дивувавсь, що вже вмер би; й покликавши ж віруючим такі будуть: ім'ям моїм бісів сотника, спитав його, чи давно вмер. 45 А виганяти муть; мовами заговорять новими; довідавшись од сотника, дав тіло Йосифові. 18 гадюк брати муть, і, коли смертного 46 І, купивши плащеницю і знявши Його, чого виплють, не шкодити ме їм; на недужих обгорнув Його плащеницею, та й положив руки класти муть, і одужувати муть. 19 Його у гробі, що був висічений із скелі, та й Господь же, після того, як промовив до них, прикотив каменя до дверей гробу. 47 Мария возніс ся на небо, й сів по правиці в Бога. 20 ж Магдалина й Мария Йосіїна дивились, де Вони ж вийшовши, проповідували всюди, Його положено.

а Господь допомагав, і слово стверджував
услід ознаками. Амінь.

16 І, як минула субота, Мария Магдалина,

та Мария Яковова, та Саломія купили
пахощів, щоб, прийшовши, намастити Його.

21 вельми рано первого дня тижня приходять
до гробу, як сходило сонце. 3 І казали
між собою: Хто відкотить нам каменя від
дверей гробу? 4 І поглянувши, побачили,
що відкоcheno каменя; був бо великий дуже.

5 І, ввійшовши в гріб, побачили молодця,
сидячого з правого боку, одягненого в шату
білу, та й вжахнулись. 6 Він же рече їм:
Не жахайтесь. Ісуса шукаете Назарянина,
розпятого. Устав; нема Його тут. Ось місце,
де положено Його. 7 Тільки ж ійдіть скажіть
ученикам Його та Петрові, що попередить
vas у Галилею. Там Його побачите, як сказав
вам. 8 І вийшовши вони хутко, побігли від
гробу; бо обняв їх трепет і страх, та й нікому
нічого не сказали: боялись бо.

9 (note: The
most reliable and earliest manuscripts do not include Mark
16:9-20.) Воскреснувши ж уранці первого дня
тижня, явивсь найперше Марії Магдалині,
що з неї вигнав сїм бісів. 10 Вона пійшовши,
сповістила тих, що були з Ним, як сумували
та плакали. 11 А ті, почувши, що живий, і
вона Його бачила, не поняли віри. 12 Після ж
того двоїм із них в дорозі явив ся в іншому
виді, як ійшли на село. 13 І вони, пійшовши,
сповістили других, та й тим не поняли
віри. 14 Опісля явивсь одинайцятъом їм
сидячим за столом, і дорікав їм недовірством

Від Луки

1 Яко ж бо многі заходились споряджувати повість про добре знані нам речі, як передали нам ті, що з почину були самовидцями й слугами слова; то здалось і мені гаразд, довідавшись од почину про все пильно, поряду тобі написати, високоповажний Теофиле, щоб знати про певноту того, чого тебе навчено. **5** Був за Ірода, царя Юдейського, один съвященик, на ім'я Захарія, з черги Авиїної, а жінка його з дочок Ааронових, а ймя її Єлісавета. **6** Були ж праведні обое перед Богом, ходячи у всіх заповідях та наказах Господніх безпорочні. **7** І не було в них дитини: бо Єлісавета була неплідна, й обое постарілись у днях своїх. **8** Стало ся ж, як служив він порядком черги своєї перед Богом, **9** то, звичаєм съвященства, довелось йому кадити, увійшовши в церкву Господню. **10** А все множество народу молилось із надвору під час кадження. **11** Явив ся ж йому ангел Господень, стоячи правобіч жертвінї кадильної. **12** І вжахнув ся Захарія побачивши, і страх обняв його. **13** Рече ж до него ангел: Не лякай ся, Захаріе: **14** І буде радість тобі й веселість; **15** і многі різдвом його радувати муть ся. **16** І многих синів Ізраїлевих наверне до Господа Бога їх. **17** Ійти ме він перед Ним духом і силою Ілії, щоб навернути серця батьків до дітей, і неслухняних до мудрости праведних, приготовити Господеві людей готових. **18** І рече Захарія до ангела: По чим же знати му се? я бо старий, і жінка моя із старілась у днях своїх. **19** І озвавшись ангел, рече йому: Я Гавриїл, що стою перед Господем; і послано мене промовити до тебе та сповістити тебе про се. **20** І ось замовкнеш і не зможеш говорити, аж по день, коли станеть ся се, за те що не поняв віри словам

моїм, котрі справдяять ся пори своєї. **21** I ждав народ Захарії, і дивував ся, що барить ся він у церкви. **22** Вийшовши ж він, не зміг видіннє бачив у церкві; бо він кивав до них, і зоставсь німий. **23** I сталось, як сповнились дні служення його, пішов до господи своєї. **24** Після ж тих днів зачала Єлісавета, жінка його, й тайлась пять місяців, говорячи: **25** Що так мені дав Господь у ті дні, як зглянув ся, зняти з мене докір між людьми. **26** Місяця ж шестого післав Бог ангела Гавриїла в город Галілейський, званий Назарет, **27** до діви, зарученої чоловікові, на ім'я Йосифові, з дому Давидового; а ймя діви Марія. **28** І **29** Вона ж, побачивши його, вжахнулась словами його, та й подумала, єси між женами. **30** Рече ангел їй: Не лякай ся, Маріе: знайшла бо єси ласку врости Сина, й наречеш імя Йому Ісус. **31** I ось значеш ти в утробі твоїй, і вродиш Сина, Сей буде великий, і Сином Вишнього звати Захарія побачивши, і страх обняв його. **32** Рече ж до него ангел: Не лякай ся, Захаріе: **33** І царювати ме Він над бо вислухана молитва твоя, і жінка твоя Елісавета вродить сина тобі, й даси ймя **34** Рече ж Марія до йому Йоан. **35** I буде радість тобі й веселість; **36** I ось озвавшись ангел, рече їй: Дух съвятый найде Буде бо великий перед Господем, і вина нї міцного напитку не пити ме; й Духом съвятим сповнить ся ще з утроби матери своєї. **37** І озвавшись ангел, рече їй: Дух съвятый найде на тебе, й сила Вишнього отінить тебе; тим і, що вродить ся съвяте, звати меть ся Сином Божим. **38** I ось Елісавета, родичка твоя, вона також зачала сина в старості своїй, і се шестий місяць їй, званій неплідною. **39** Bo не буде неможливе у Бога всяке слово. **40** Рече ж Марія: Се рабиня Господня: нехай станеть ся мені по слову твоему. I пішов не від неї ангел. **41** Уставши ж Марія тими дніми, пішла швидко в підгірре, у город Юдин; **42** I ввійшла в господу Захаріїну, і виталась із Елісаветою. **43** I сталось, як почула Елісавета витаннє Маріїне, кинулась дитина в утробі її; і сповнилась Елісавета Духом съвятим, і промовила голосом великим, і рече: Благословенна єси

між женами, й благословенний плід утроби народові своєму, 69 і підняв ріг спасення твоєї. 43 І звідкіля мені се, що прийшла нам у дому Давида, слуги свого, 70 (як мати Господа мого до мене? 44 Ось бо, промовляв устами святих од віку пророків як дійшов голос витання твого до ушей своїх,) (aiōn g165) 71 спасенне од ворогів наших моїх, кинулась з радості дитина в утробі і з руки всіх ненавидників наших, 72 щоб моїй. 45 І благословенна, що увірувала, бо зробити милость отцям нашим, і спогадати сповнить ся, що сказано їй від Господа. 46 завіт свій съятий, 73 клятву, що кляв ся І рече Мария: Величає душа моя Господа, перед Авраамом, отцем нашим, 74 та що 47 і зрадував ся дух мій у Бозї Спасї моїм, дастъ нам без страху, з рук ворогів наших 48 що споглянув на смиренне слуги своєї: визволившись, 75 служити Йому в съятості ось бо від нинੋ блаженною звати муть та праведності перед Ним, по всї дні життя мене всї роди: 49 бо зробив мені велике нашого. 76 А ти, дитино, пророком Вишнього Сильний; і съяте імя Його. 50 І милость звати меш ся: ходити меш бо перед лицем Його від роду до роду на боячих ся Його. 51 Господнім, готовити дороги Його; 77 щоб Зробив силу рукою своєю; розсипав гордих давати знанне спасення народові Його в удумках сердець їх; 52 поскидав потужних оставленню гріхів їх, 78 по благій милості з престолів, і підняв угору смиренних; 53 Бога нашого, в котрій одвідав нас Схід з голодних сповнив добром, а багатих одіслав висоти, 79 щоб засияв сидячим у темряві упорожній; 54 прийняв Ізраїля, слугу свого, і тіні смертній, щоб направити ноги наші на спомин милости, 55 (як промовив до батьків наших) Авраамові й насінню його по віki. (aiōn g165) 56 Пробувала ж Мария

з нею місяців зо три, та й вернулась до домівки своєї. 57 Єлизаветї ж сповнив ся час родити, й вродила вона сина. 58 І чули сусіде її і родина її, що Господь показав велику милость свою до неї, і радувались із нею. 59 І сталося, восьмого дня прийшли обрізати хлопяtko, і хотіли назвати його ймям батька його, Захарією. 60 І озваввшись мати його, каже: Ні, а нехай назоветь ся Йоаном. 61 І казали до неї: Що нікого нема в родині твоїй, щоб звати ся ім'ям сим. 62 Кивали ж батькові його, як схотів би назвати його. 63 І, попросивши таблиці, написав слова: Йоан буде йм'я йому. І дивувались усі. 64 Відкрили ся ж уста його зараз, і язик його, й заговорив, прославляючи Бога. 65 І був на всіх страх, що жили кругом них; і по всьому підгіррю Юдейському пронеслись усі слова ті. 66 І положили всі, хто чув, у серці своїм, кажучи: Що ж то за дитина се буде! І рука Господня була з ним. 67 І Захарія, батько його, сповнив ся Духом съятим, і прорік, глаголючи: 68 Благословен Господь Бог Ізраїлів, що одвідав і зробив ізбавленне

2 Стало ся ж тими днями, вийшло повелінne від кесаря Августа переписати всю вселенну. 2 Ся перепись була перва за правлення Киринея в Сириї. 3 Ійшли всі вписуватись, кожен у свій город. 4 Пішов же й Йосиф із Галилеї, з города Назарета, в Юдею, в город Давидів, що зветь ся Витлеем: (був бо він з дому й роду Давидового) 5 вписатись із Мариєю, зарученою йому жінкою, що була тяжка. 6 Стало ж ся, як були вони там, сповнились дні родити їй. 7 І вродила Сина свого перворідня, і сповила Його, й положила Його в ясла, бо не було їм місця в гостинницї. 8 І були пастухи в стороні тій, що почлігували та стерегли сторожею вночі отари своєї. 9 І ось ангел Господень став коло них, і слава Господня осияла їх; і полякались страхом великим. 10 І рече їм ангел: Не бійтесь, ось бо благовіщу вам радість велику, що буде всім людям. 11 Бо народивсь вам сьогодні Спас, що есть Христос Господь, у городі Давидовому. 12 І се вам ознака: Знайдете дитинку сповиту, лежачу в яслах. 13 І зараз явилось із ангелом

множество воїнства небесного, хвалячи Бога котрої говорити муть, 35 (і тобі самій перейде й глаголючи: 14 Слава на вишинах Богу, а на душу меч,) щоб відкрились многих сердець землї впокій, між людьми благоволені. 15 I думки. 36 I була Анна пророчиця, дочка сталося, як пійшли від них на небо ангели, Фануїлова, з роду Асирового; ся зістарілась пастухи казали один до одного: Ходімо ж у днях многих, живши з чоловіком сїм аж у Витлеєм, та побачимо слово се, що років од дївування свого; 37 і ся вдова сталося, що Господь обявив нам. 16 I пійшли до восьмидесяти й чотирох років, що не з поспіхом, та й знайшли Марію і Йосифа, відходила від церкви, постом та молитвою й дитинку лежачу в яслах. 17 I побачивши, служила ніч і день. 38 I вона тієї ж години обявили слово, сказане їм про хлопятко прийшовши, oddala хвалу Господеві, й се. 18 I всї, слухаючи, дивувались тим, що говорила про Него всім, що сподівали ся розказували пастухи перед ними. 19 Марія збавлення в Єрусалимі. 39 I, як скінчили ж хвала всї слова сї, роздумуючи в серцї все по закону Господньому, вернулись у своїм. 20 I вернулись пастухи, прославляючи Галилею, у город свій Назарет. 40 Хлопятко та хвалячи Бога за все, що чули й бачили, як ж росло й міцніло духом, сповняючись казано до них. 21 I як сповнилось вісім днів, премудростю; і благодать Божа була на щоб обрізати хлопятко, наречено Йому імя Ньому. 41 I ходили батько-мати Його щороку Ісус, наречене від ангела, перш нїж зачавсь в Єрусалим у съято пасхи. 42 I як було Йому Він в утробі. 22 I, як сповнились дні очищення дванайцять років, пійшли вони в Єрусалим її по закону Мойсейовому, понесли Його съятивковим звичаем, 43 і, сповнивші дні, в Єрусалим, поставити перед Господом, як вертались, зостав ся хлопчик Ісус у 23 як написано в законі Господньому: Що Єрусалимі; й не знав Йосиф і мати Його, 44 а всяке мужеське, відчинивши утробу, съяте думаючи, що Він між товариством, увійшли Господеві звати меть ся; 24 і принесли на день ходи; ѿ шукали Його між родиною жертву, по сказаному в законі Господньому: та знакомими. 45 I, не знайшовши Його, Пару горлиць або двоє голубенят. 25 I ось був вернувшись у Єрусалим, шукаючи Його. 46 I чоловік у Єрусалимі на ім'я Симеон; і чоловік сталось, через три дні знайшли Його в церкві, сей праведний та побожний сподівавсь сидячого серед учителів, і слухаючого їх, потіхи Ізраїлеві; ѿ Дух съятивий був на Йому. і питаючого. 47 Дивували ся ж усі, хто 26 I було йому сповіщено від Духа съяного, слухав Його, розумом і відповідями Його, що не бачити ме він смерти, перш нїж 48 I, побачивши Його, здивувались вони, побачить Христа Господнього. 27 I прийшов й сказала мати Його до Него: Дитино, що він Духом у церкву; ѿ, як принесли батько- се зробив еси з нами? ось батько Твій і я, мати хлопятко Ісуса, щоб зробити їм, що боліючи, шукали Тебе. 49 I рече Він до них: треба, по звичаю законному для Него, 28 Чого ж шукали мене? хиба ж не знали, що в узяв він Його на руки свої, і благословив тому, що есть Отця моого, треба бути мені? 50 Бога, і сказав: 29 Нинੀ відпускаеш раба твого, Та ѿ вони не зрозуміли слова, що промовив Владико, по глаголу твоєму, з упокоєм: їм. 51 I пійшов з ними, і прийшов у Назарет, 30 бо виділи очі мої спасенне твоє, 31 що і був слухняний їм; і мати Його хвала всї приготовив еси перед лицем усіх людей, слова тиї в серцї своїм. 52 I виростав Ісус 32 съвітло на одкритте поганам, і славу премудростю й станом, у ласцї в Бога і в народа Твого Ізраїля. 33 I дивувавсь Йосиф людей.

і мати Його тим, що сказано про Него. 34 **3** У пятнайцятий же рік правлення Тиверія I благословив їх Симеон, і рече до Марії, матері Його: Ось Сей лежить на паданнє і вставаннє многих в Ізраїлі і на ознаку, проти кесаря, як був ігемоном Понтийський Пилат в Юдеї, а четверовластником у Галилеї Ірод, Филип же, брат його,

четверовластником в Ітуреї і Трахонській навчаючи, благовіствував людям. **19** Ірод землі, а Лисаний четверовластником в же четверовластник, докореній від него Авилини, **2** за архиерейв Анни та Каяфи, за Іродияду, жінку Филипа, брата свого, і стало ся слово Боже до Йоана, Захарійного за все, що коїв лихого Ірод, **20** додав ще й сина, у пустині. **3** І ходив він по се до всього, й запер Йоана в темниці. **21** всій околиці Йорданській, проповідуючи Стало ж ся, як хрестились усі люде й Ісус хрещенне покаяння на прощене гріхів, хрестив ся та молив ся, відчинилось небо, **4** як писано в книзі словес Ісаїї пророка, **22** і злинув Дух святий, у тілесному виді, глаголючого: Голос покликаючого в пустині: як голуб, на Него, й голос із неба роздав Приготовте дорогу Господню, правими ся, глаголючи: Ти еси Син мій любий, тебе робіть стежки Його. **5** Всяка долина нехай вподобав я. **23** А тому Ісусові починав ся заповнить ся, і всяка гора і горб принизить мало не трийцтю рік, і був Він, як думали, ся, і крива нехай буде права, і грудністі син Йосифів, Іліїв, **24** Маттатів, Левіїн, нехай будуть дорогами рівними; **6** і побачить Мелхіїн, Янаїв, Йосифів, **25** Мататіїв, Амосів, усяке тіло спасенне Боже. **7** Говорив тоді Наумів, Єслимів, Наггейв, **26** Маатів, Мататіїв, до людей, що вийшли охреститись від него: Семеїв, Йосифів, Юдин, **27** Йоананів, Кодло гадюче, хто остеріг вас, щоб утікали Рисаїв, Зоровавелів, Салатілів, Нириїв, **28** від настигаючого гніва? **8** Принесіть же овощ Мелхіїв, Адіїв, Косамів, Єлмодамів, Ирів, достойний покаяння, і не починайте казати **29** Йосіїв, Еліезерів, Йоримів, Маттатів, самі собі: В нас отець Авраам; глаголю бо Левіїн, **30** Симеонів, Юдин, Йосифів, вам: Що зможе Бог з каміння сього підняти Йонанів, Єлиякімів, **31** Мелеаїв, Маінанів, дітей Авраамові. **9** Вже ж і сокира коло Мататаїв, Нatanів, Давидів, **32** Єсеїв, Овидів, кореня дерева лежить; тим кожне дерево, Воозів, Салмонів, Насонів, **33** Аминадавів, що не дає доброго овощу, зрубують та й Арамів, Єсромів, Фаресів, Юдин, **34** Яковів, в огонь кидають. **10** І питав його народ, Ісааків, Авраамів, Тарин, Нахорів, **35** кажучи: Що ж оце робити мем? **11** Озвав Сарухів, Рахавів, Фалеків, Єверів, Салин, **36** ся ж і каже їм: Хто має дві одежині, нехай Каїнанів, Арфаксадів, Симів, Ноїв, Ламехів, наділить немаючого; й хто має харч, нехай **37** Матусалів, Єнохів, Яредів, Малелейлів, так само робить. **12** Прийшли ж і митники Кайнанів, **38** Єносів, Ситів, Адамів, Божий. хреститись, і промовили до него: Учителю, що нам робити? **13** Він же каже до них: Нічого більш над те, що звелено вам, не вимагайте. **14** Питали ж його й воїни, кажучи: А нам що робити? І рече до них: Нікому не робіть насилия, ані обвинувачуйте криво, і вдовольняйтесь платою вашою. **15** Як же були в непевності люде, і всі говорили в серці своїм про Йоана, чи не Христос він, **16** озвавсь Йоан до всіх, глаголючи: Я водою хрещу вас; ійде ж потужніший від мене, котрому недостоен я розвязати ременя обуя Його: Той хрестити ме вас Духом святим і огнем; **17** котрого лопата в руці Його, й перечистить тік свій, і збере пшеницию в клуню свою, а половину спалить огнем невгласаочим. **18** І багато іншого,

4 Ісус же, Духа святого повний, вернувсь од Йордану, і був ведений Духом у пустиню, **2** і сорок днів спокушуваний від диявола. І не ів нічого днів тих, а як скінчились вони, опісля зголоднів. **3** І каже Йому диявол: Коли ти Син Божий, скажи каменеві съому, щоб став ся хлібом. **4** І озвавсь Ісус до него, глаголючи: Писано, що не хлібом самим жити ме чоловік, а кожним словом Божим. **5** І вивівши Його диявол на гору високу, показав Йому всі царства вселенної в одну хвилину. **6** І каже Йому диявол: Тобі дам власті оцю всю і славу їх, бо мені передано, я кому я схочу, дам її. **7** Ти ж коли поклонишся передо мною, буде твое все. **8** І, озвавшись до него, рече Ісус: Геть від мене, сатано, писано бо: Кланяти меш ся Господеві Богу

твоєму, љ Йому одному служити меш. **9** I се, **29** і вставши вигнали Його геть із города, і повів він Його в Єрусалим, і поставив Його випровадили Його аж на верх гори, на котрій на крилі церковньому, ѹ каже Йому: Коли ти город їх збудовано, щоб скинути Його. **30** Син Божий, кинь ся звідсіля вниз: **10** писано Він же, пройшовши серед них, пійшов, **31** і бо: Шо ангелам своїм накаже про Тебе, прийшов у Капернаум, город Галилейський, оберегати Тебе, **11** і що на руках підіймуть і навчав їх по суботам. **32** I дивувались вони Тебе, ѹоб и ноколи не вдаривсь об камінь науковою Його, бо з властю було слово Його. **33** ногою Твоєю. **12** I озвавшись рече Йому Ісус: I був у школі чоловік, маючи духа нечистого, ѹо сказано: Не будеш спокушувати Господа ѹ кричав голосом великим, **34** кажучи: Бога твого. **13** I скінчивши всі спокуси, диявол Остав; ѹ нам і Тобі, Ісусе Назарянине? чи одійшов од Него до часу. **14** I вернувшись Ісус у прийшов єси вигубити нас? Я знаю Тебе, силі Духа в Галилею; і поголос розійшов ся ѿт єси: Святий Божий. **35** I погрозив Йому по всій околиці про Него, **15** I навчав Він по Ісус, глаголючи: Мовчи ѹ вийди з него. I школах їх, славлений од усіх. **16** I прийшов кинувши ним диявол на середину, вийшов у Назарет, де був зрощений, і прийшов з него, нічого не зашкодивши Йому. **36** I звичаєм своїм, субітнього дня в школу, і став обняв страх усіх, і говорили один до одного, читати. **17** I подано Йому книгу Ісаї пророка. кажучи: ѹо се за слово, ѹо властю і силою I, розгорнувшись книгу, знайшов місце, де було повеліває нечистим духам, ѹиходять? **37** I написано: **18** Дух Господень на мені, котрого розійшов ся поголос про Него скрізь по всій ради намастив мене; благовістити вбогим околиці. **38** Уставши ж Він із школи, ввійшов післав мене, сціляти розбитих серцем, у господу Симонову. Тещу ж Симонову проповідувати полонянам визвіл і сліпим схопила пропасниця велика, ѹ благали Його прозрінне, випускати замучених на волю, за неї. **39** I, ставши над нею, погрозив **19** проповідувати рік Господень приятний. пропасниці, і покинула її; зараз же уставши, **20** I, згорнувшись книгу, віddав слузі, та ѿт сів. послугувала їм. **40** Як же заходило сонце, I очі всіх у школі були звернені на Него. всі, в кого були недужі на всякі недуги, **21** Почав же глаголати до них: ѹо сьогодні приводили їх до Него; Він же, на кожного з справдилось писанне се в ушах ваших. них руки складаючи, сціляв їх. **41** Виходили **22** I всі съвідкували Йому, ѹ дивувались ж і бісі з багатьох, і кричали, кажучи: ѹо благодатніми словами, виходячими з уст Ти єси Христос, Син Божий. I грязачи, не Його. I казали: Хиба сей не син Йосиф? **23** I давав їм говорити, бо вони знали, ѹо Він рече до них: Певно скажете мені приповість Христос. **42** Як же настав день, вийшовши оцю: Лікарю, вилічи себе самого; про ѹо мі пійшов у пусте місце; ѹ люде шукали Його, чули, ѹо сталося у Капернаумі, зроби ѿт тут ѹ прийшли до Него, ѹ вдержували Його, у своїй країні. **24** Рече ж: Істино глаголю ѹоб не юшов від них. **43** Він же рече до них: вам: ѹо ні один пророк не єсть приятен в ѹо ѿт іншим городам благовістити мені отчині своїй. **25** По правді ж глаголю вам: треба царство Боже; бо на се я посланий. **44** I Багато вдовиць було за днів Ілії в Ізраїлі, проповідував по школах Галилейських. як зачинилось небо на три роки ѿ ѿт шість місяців, і голоднеча велика стала по всій землі; **26** та ѿт до жодної з них не послано Ілії, тільки в Сарепту Сидонську до жінки вдовиці. **27** I багато прокажених було за Єлисея пророка в Ізраїлі, та ѿт жоден з них не очистивсь, тільки Нееман Сиріянин. **28** I сповнились усі лютостю в школі, почувши

5 I сталося, ѹак народ товпивсь до Него слухати слово Боже, Він стояв коло озера Генисарецького. **2** I побачив два човни, ѹо стояли край озера, рибалки ж, одійшовши від них, полоскали неводи. **3** Ввійшовши ж ув один з човнів, ѹо був Симонів, просив його від землі відчалити трохи. I сівши, навчав народ із човна. **4** Як же перестав

глаголати, рече до Симона: Поступи на та Фарисеї, кажучи: Хто сей, що говорить глибінь, та закиньте неводи ваші на ловитву. хулу? Хто може оставляти гріхи, як тільки 5 I озвавшись Симон, каже Йому: Наставниче, один Бог? 22 Постерігши ж Ісус думки їх всю ніч трудившись, нічого не піймали ми; і озвавшись, рече до них: Що ви говорите тільки ж, по слову Твоєму, закину невода. в серцях ваших? 23 Що легше? сказати: 6 I, се зробивши, вловили пребагато риби; Оставляють ся тобі гріхи твої; або сказати: роздер ся ж невід їх, 7 і махнули вони на Встань та й ходи? 24 От же, щоб знали товаришів своїх, що були в другому човні, ви, що властє має Син чоловічий на землі щоб прийшли помогти їм. I прийшли вони, оставляти гріхи, (рече розслабленому:) Тобі й сповнили обидва човни, так що потопали глаголю: Устань, і, взявши постіль твою, вони. 8 Бачивши ж Симон Петр, припав до йди до дому твого. 25 I зараз уставши перед колін Ісусових, кажучи: Йди від мене: бо я ними й узявши на чому лежав, пішов до чоловік грішний, Господи. 9 Страх бо обняв дому свого, прославляючи Бога. 26 I острах його і всіх із ним од улову риби, що вловили. обняв усіх, і прославляли Бога, й сповнили 10 Так само й Якова і Йоана, синів Зеведеївих, ся страхом, кажучи: Що бачили предивне що були спільніками Симоновими. I рече сьогодні. 27 А після сього вийшов, і побачив до Симона Ісус: Не лякай ся, від нині людей митника на ймя Левію, сидячого на митниці, ловити меш. 11 I пригнавши вони човни і рече Йому: Йди слідом за мною. 28 I, свої до берега, та покинувши все, пішшли зоставивши все, уставши пішов слідом за слідом за Ним. 12 I сталось, як був Він ув Ним. 29 I справив гостину велику Левій однім городі, аж ось чоловік увесь у проказі. Йому у господії своїй, і було там багато I, побачивши Ісуса, упавши на лицьо, благав митників і інших, що сиділи з ними. 30 Його, кажучи: Господи, коли хочеш, можеш I нарікали письменники їх та Фарисеї на мене очистити. 13 I простягши Він руку, учеників Його, кажучи: На що з митниками приторкнувшись до него, глаголючи: Хочу, та грішниками єсте й пете? 31 I озвавшись очистись. I зараз проказа покинула його. Ісус, рече до них: Не треба здоровому лікаря, 14 I наказав Він Йому нікому не говорити, а недужому. 32 Не прийшов я кликати а, пішовши, покажи себе священикові та праведників, а грішників до покаяння. 33 принеси за очищенне твое, як звелів Мойсей, Вони ж казали до Него: Чого ж ученики на съвідкуваннє їм. 15 Та слово про Него Йоанові постять часто й молять ся, так само розійшлося тим більш, і наскідилось народу й Фарисеїські, Твої ж їдять і п'ють? 34 Він же пребагато слухати й сідлятись у Него від рече до них: Чи зможете синів весільних, недуг своїх. 16 Він же виходив у пустиню поки женихи з ними, заставити постити? 35 та молив ся. 17 I сталось одного дня, що Він Прийдуть же дні, що візьмуть жениха від учив, і сиділи Фарисеї та учителі закону, них, тоді постити муть у ті дні. 36 Сказав що поприходили з усіх сіл Галілейських та же й приповість до них: Що ніхто латки з Юдейських і з Єрусалиму, й сила Господня одежини нової не пришиває до одежини була на сціленнє їх. 18 I ось мужі принесли старої; коли ж нї, то й нову розідре, й старій на постелі чоловіка, що був розслаблений, не личить латка з нового. 37 I ніхто не і шукали, як би внести його та положити наливає вина нового в бурдюки старі; коли ж перед Ним. 19 I, не знайшовши, як би внести нї, порве нове вино бурдюки, й вино витече, його кріз натовп, вилізли на хату, й кріз й бурдюки пропадуть. 38 А вино нове в черепяну стелю спустили його з постеллю в бурдюки нові наливають, то й буде все ціле. середину перед Ісуса. 20 I, бачивши віру їх, 39 Ніхто, пивши старе, не бажає зараз нового; рече Йому: Чоловіче, оставляють ся тобі гріхи каже бо: Старе лучче. твої. 21 I почали міркувати письменники

6 I сталося другої суботи після першої, очі свої на ученики свої, рече: Блаженні вбогі, ійшов Він через засіви, й рвали ученики бо ваше царство Боже. **21** Блаженні голодні Його колоссе, та й їли, потерши в руках. **2** тепер, бо насититесь. Блаженні плачущі Деякі ж з Фарисеїв казали їм: На що робите, тепер, бо съміяти метесь. **22** Блаженні, коли чого не годить ся робити в суботу? **3** I, ненавидіти муть вас люде, й коли проженуть озвавшись до них, рече Ісус: Хиба й того вас, і осоромлять, і викинуть імя ваше, як не читали, що зробив Давид, як зголоднів зло, задля Сина чоловічого. **23** Радуйтесь того він і ті, що були з ним: **4** як, увійшовши дня і веселітесь, ось бо нагорода ваша велика він у дом Божий, хліби показні взяв і їв, і на небі; так бо чинили пророкам батьки їх. дав також тим, що були з ним, котрих не **24** Горе ж вам, багатим! бо прийняли ви утіху годилось їсти, хиба одним священикам? **5** вашу. **25** Горе вам, ситим! бо голодувати мете. I рече їм: Син чоловічий — Він Господь і Горе вам, що съмітесь тепер; бо сумувати суботи. **6** I сталося також другої суботи: мете да плакати мете. **26** Горе вам, коли ввійшов Він у школу та й навчав; а був там добре говорити муть про вас усі люде; так чоловік, що рука в него права була суха. **7** бо робили лжепророкам батьки їх. **27** Тільки Назириали ж Його письменники та Фарисеї, ж глаголю вам, слухаючим: Любіть ворогів чи в суботу сціляти ме, щоб знайти вину на ваших, добре робіть ненавидникам вашим, Него. **8** Він же знав думки їх, і рече чоловіку **28** благословляйте кленучих вас, і моліть ся сухорукому: Устань і стань на середину. Він за обидників ваших. **29** Хто бе тебе у щоку, же, вставши, стояв. **9** Рече ж Ісус до них: підстав і другу; а хто бере твою свиту, й Спитаю вас: Що годить ся по суботам: добре жупанка не борони. **30** Всякому, хто просить робити, чи лихе робити? душу спасати, чи у тебе, дай, і хто бере що твоє, не допевній ся, погубляти? **10** I, споглянувши кругом по **31** I, як хочете, щоб чинили вам люде, так і ви всіх їх, рече чоловікові: Простягни руку чиніть їм. **32** I коли любите тих, хто любить твою. Він же зробив так, і стала рука Його вас, яка вам дяка? бо й грішники тих, хто їх здорована, як і друга. **11** Вони ж сповнились любить, люблять. **33** I коли добро робите тим, лютостю і говорили один до одного, що хто добро робить вам, яка вам дяка? бо й б зробити Ісусові. **12** Стало ж ся тими грішники те саме чинять. **34** I коли позичаете днями, вийшов Він на гору молитись, і був тим, від кого маєте надію одержати, яка вам усю ніч на молитві Богу. **13** А, як настав дяка? бо й грішники грішникам позичають, день, покликав учеників своїх; і, вибравши щоб одержати стільки ж. **35** Ні, любіть ворогів з них дванайцятьох, котрих і апостолами ваших, і добро робіть, і позичайте, нічого від назава: **14** Симона, що назвав Петром, та них не сподіваючись; а буде нагорода ваша Андрея брата Його, Якова та Йоана, Филипа велика, й будете синами Вишнього; бо Він та Вартоломея, **15** Маттея та Тому, Якова благий до невдядчих і лихих. **36** Будьте ж оце Алфеєвого та Симона, на прізвище Зилота, милосерні, як і Отець ваш милосерден. **37** I не **16** Юду Якового та Юду Іскариоцького, що й судіть, то й не будете суджені; не осуджуите, став ся зрадником; **17** і зійшовши з ними, то й не будете осуджені; прощайте, то й буде став на місці рівному, й товариство учеників вам прощено. **38** Давайте, то й вам буде дано; Його, і множество велике людей з усієї Юдеї міру добру, наталовану, й струснуту, й надто і Єрусалиму, й з побережжя Тирського та пересипану давати муть вам на лоно ваше. Сидонського, що поприходили слухати Його Такою бо мірою, якою міряєте, відміряєть ся і сціляти ся від недуг своїх, **18** і мучені від вам. **39** Сказав же приповість їм: Чи може духів нечистих; і сціляли ся. **19** I ввесь народ сліпий сліпого водити? хиба обідва в яму не шукав приторкнувшись до Него: бо сила від впадуть? **40** Нема ученика над учителя свого; Него виходила, і сціляла всіх. **20** I знявши Він звершений же — буде кожен, як учитель

його. **41** Чого ж дивиш ся на порошину в оці поставлений, маючи під собою воїнів; і скажу брата твого, поліна ж у своєму оці не чуєш? съому: Йди, то й іде, а другому: Прийди, **42** I як можеш казати братові твоєму: Братье, то й прийде, а слузі моєму: Роби оце, то дай вийму порошину, що в оці твоїм, сам й зробить. **9** Почувши ж се Ісус, дивувавсь в оці своїм поліна не бачивши? Лицеміре, йому, й, обернувшись до йдучого за собою викинь перше ломаку з ока твого, а тоді народу, рече: Глаголю вам: Навіть в Ізраїлі, бачити меш вийняти порошину з ока брата такої віри не знайшов я. **10** I вернувшись твого. **43** Нема бо дерева доброго, що родить послані у будинок, знайшли недужнього овош пустий; ані дерева пустого, що родить слугу здоровим. **11** I сталося опісля, ійшов овош добрий. **44** Кожне бо дерево по свому Він у город, званий Наїн, і йшло з Ним доволі овошу пізнається ся; не збирають бо з тернини учеників Його, й багато народу. **12** Як же смокви, ані збирають з ожини винограду. наближив ся до городських воріт, аж ось **45** Добрий чоловік з доброго скарбу серця винесено мертвого, сина єдиного в матері свого виносить добре; а лихий чоловік з своєї, вона ж була вдова; й багато народу з лихого скарбу серця свого виносить лихе: бо городу було з нею. **13** I побачивши її Господь, з переповні серця промовляють уста Його. змилосердивсь над нею, і рече їй: Не плач. **46** На що ж мене звете Господи, Господи, й **14** I приступивши, приторкнув ся до мар; ті не робите, що я глаголю? **47** Всякий, хто ж, що несли, з'упинились. I рече: Молодче, приходить до мене, й слухає слова мої, та й тобі глаголю: встань. **15** I сів мерлець, і чинить їх, покажу вам, кому він подобен: **48** почав говорити. I оддав його матері його. подобен він чоловікові, будуючому будинок, **16** Обняв же страх усіх; і прославляли вони що викопав глибоко, й положив підвалину Бога, кажучи: Що пророк великий устав на камені; як же повідь настала, наперла між нами, й навідав Бог людей своїх. **17** I бистрінь на будинок той, та не змогла розійтись слово се по всій Юдеї про Него схитнути його: збудовано бо його на камені. й по всій околиці. **18** I сповістили Йоана **49** Хто ж слухає, та не чинить, подобен ученики його про все те. **19** I покликавши чоловікові, будуючому будинок на землі, без двох учеників своїх Йоан, післав до Ісуса, підвалини, на котрий наперла бистрінь, і кажучи: Ти еси грядущий, чи іншого ждати нам? **20** Прийшовши ж до Него чоловіки, казали: Йоан Хреститель прислав нас до Тебе, кажучи: Ти еси грядущий, чи іншого ждати нам? **21** Того ж часу сіцляв Він многих від недуг і ран, і духів лихих, і многим сліпим давав прозрінне. **22** I озвавшись Ісус, рече їм: Ідіть сповістіть Йоана, що бачили й чули: як сліпі прозирають, криві ходять, прокаженні очищаються, глухі чують, мертві встають, і вбогі благовіствують. **23** I блажен, хто не зблазнить ся мною. **24** Як же пійшли посланці Йоанові, почав глаголати до народу про Йоана: Чого виходили ви дивитись у пустиню? На тростину, що вітер колише? **25** Або чого ж виходили ви дивитись? На чоловіка, в мягку одежду одягненого? Ось ті, що в одежі пишній та роскоші, панують у царських дворах. **26** Або чого виходили

7 Як же скінчив усі глаголи свої в слух людям, увійшов у Капернаум. **2** В одного ж сотника слуга недугуючи мав умирати, котрий був йому дорогий. **3** Почувши ж про Ісуса, післав до Него старших Жидівських, благаючи Його, щоб, прийшовши, спас слугу його. **4** Вони ж, прийшовши до Ісуса, благали Його пильно, говорячи: Що достоен він, щоб йому зробив се: **5** любить бо нарід наш, і школу він збудував нам. **6** Ісус же пійшов з ними. I як вже він недалеко був од будинка, вислав до Него сотник другів, говорячи Йому: Господи, не трудись, бо я недостоен, щоб Ти під стелю мою ввійшов; **7** тим і себе не вважав достойним до Тебе прийти; тільки промов слово, то й одужає слуга мій. **8** Бо й я чоловік під властю

ви дивитись: На пророка? Так, глаголю Симонові: Чи бачиш ти сю жінку? Увійшов я вам, і більш пророка. **27** Се той, про кого в твою господу, — води на ноги мої не дав написано: Ось я посилаю ангела моого перед тобою; ся ж слізми обмила ноги мої, і волоссем лицем Твоїм, що приготувати дорогу Твою голови своєї обтерла. **45** Цілування не дав еси перед Тобою. **28** Глаголю бо вам: Більшого мені; ся ж, відколи ввійшов я, не перестала між нарощеними від жінок пророка над цілувати ноги мої. **46** Оливою голови моєї Йоана Хрестителя нема; найменший же у не намастив еси; ся ж миром намастила царстві Божім більший від него. **29** I ввесь ноги мої. **47** Тим глаголю тобі: Оставляють народ слухаючий, і митники, оправдилися гріхі її многі, бо возлюбила много; кому Бога, хрестившись хрещеннем Йоановим. **30** Рече ж Фарисей ж та законники раду Божу про ж їй: Оставляють ся гріхи твої. **49** I почали ті, них відкинули, не хрестившись від него. **31** що вкупі сиділи, казати в собі: Хто сей, що Рече ж Господь: Кому ж оце уподоблю людей їх гріхі відпускає? **50** Рече ж до жінки: Віра роду сього? й кому подобні вони? **32** Подобні твоя спасла тебе; йди з упокоєм.

вони дітятимо, що сидять на торгу та гукають одно на одного, та й кажуть: Ми сурмили вам, а ви не скакали; ми голосили вам, а ви не плакали. **33** Прийшов бо Йоан Хреститель, що хліба не єсть, ані вина не пе, і кажете: Диявола має. **34** Прийшов Син чоловічий, що єсть і пе, і кажете: Ось чоловік прожора та пяниця, митникам друг і грішникам. **35** I оправдилась премудрість од дітей своїх усіх. **36** Просив же хтось Його з Фарисеїв, щоб ів з ним. I, ввійшовши в господу Фарисееву, сів за столом. **37** I ось жінка у городі, що була грішницею, довідавшись, що сидить за столом у господі Фарисеїві, принісши любастровий збаночок мира, **38** і ставши коло ніг Його ззаду, плачуши, почала обмивати ноги Його слізми, і волоссем голови своєї обтирати; їй цілувала ноги Його, і мастила миром. **39** Бачивши ж Фарисей, що запросяв Його, казав сам у собі, говорячи: Коли б сей був пророк, знав би, хто й яка се жінка, що приторкується ся до Него; бо грішница вона. **40** I озвавшись Ісус, рече до него: Симоне, маю тобі щось сказати. Він же каже: Учителю, скажи. **41** Два довжники були в одного віритеља: один завинив п'ятьсот денариїв, другий же п'ятьдесят. **42** Як же не мали чим oddавати, обом простив він. Хто ж оце з них, скажи, більш його любити ме? **43** Озвався ж Симон і каже: Думаю, що той, кому більш простив він. Він же рече Йому: Право судив еси. **44** I, обернувшись до жінки, рече

8 I сталося опісля, проходив Він городи й села, проповідуючи й благовістуючи царство Боже; а дванадцять з ним, **2** і деякі жінки, що були сцілені од духів лихих і недуг: Марія, на прізвище Магдалина, що з неї сім бісів вийшло, **3** і Йоанна, жінка Хузана, Іродового приставника, й Сусанна, інших багато, що послугували Йому з добра свого. **4** Як же зійшлося багато народу та з усіх городів поприходили до Него, промовивши приповістю: **5** Вийшов сяч сіяти насінне свое; і, як він сіяв, інше впalo край шляху; й попротоптувано його, і птаство небесне пожерло його. **6** А інше впalo на камінь; і посходивши, посохло, бо не мало вогкості. **7** А інше впalo між терниною; і розвивши тернину з ним, поглушила його. **8** А інше впalo на землю добру, і, зійшовши, дало овощ у сотero. Се промовивши, покликнув: Хто має уші слухати, нехай слухає. **9** Питали ж Його ученики Його, кажучи: Що се за приповість оця? **10** Він же рече: Вам дано знати тайни царства Божого, другим же в приповістях, щоб дивлячись не бачили, і слухаючи не розуміли. **11** Єсть ж ся приповість: Насіннє, се слово Боже. **12** Ti, що край шляху, се, що слухають; опісля ж приходить диявол, та й забирає слово з серця їх, щоб віруючи не спасли ся. **13** Що ж на камені, се, що, вислухавши, з радістю приймають слово, та сї кореня не мають; до часу вірють, а під час

спокуси відпадають. **14** Що ж між тернину гнаний од біса в пустиню. **30** Питав же його впало, се, ті, що вислухавши, відходять, і Ісус, глаголючи: Яке тобі ім'я? Він же каже: журбою, та баґацтвом, та роскошами життя **Легіон**; бо бісів багато ввійшло в него. **31** поглушені, не дають овошу. **15** Що ж у добрій **I** благали Його, щоб Він не велів їм ійти в землі, се ті, що, вислухавши слово, в серці **бездодню.** (*Abyssos g12*) **32** Був же там великий широму й доброму держать, і дають овощ у гурт свиней, що пас ся на горі; і благали Його, терпінню. **16** Ніхто ж, засьвітивши съвічку, щоб дозволив їм в них увійти. І дозволив не покрива її посудиною, або під ліжко її ім. **33** Вийшовши ж біси з чоловіка, увійшли ставить; тільки ж на съвічнику ставлять, щоб в свині; і кинув ся гурт із кручі в озеро, входячі бачили съвітло. **17** Нема бо нічого та й потонув. **34** Побачивши ж пастухи, що тайного, що не виявить ся, і нічого втаєного, сталося, повтікали, й, пійшовши, сповістили що не взнається ся і на яв не вийде. **18** Вважайте по городах і по селах. **35** Повиходили ж оце, як слухаєте: хто бо має, даст ся тому; а дивитись, що сталося, і прийшли до Ісуса, і хто не має, і що, здається ся, має, візьметь ся знайшли сидячого чоловіка, що з него біси від него. **19** Прийшла ж тоді до Него мати й вийшли, одягненого й при розумі, в ногах у брати Його, та й не могли зійтись із Ним Ісуса, і злякались. **36** Сповістили ж їх і ті, що за народом. **20** I сповістили Його, кажучи: бачили, як спас ся біснуватий. **37** I благав Мати Твоя та брати Твої стоять надворі: Його ввесь народ околицї Гадаринської хочуть Тебе бачити. **21** Він же, озвавшись, вийти від них, бо страх великий обняв рече до них: Мати моя та брати мої ті, хто їх; Він же, ввійшовши в човен, вернув слово Боже слухає і чинить Його. **22** Стало ся. **38** Благав же Його чоловік, з котрого ся ж одного дня, увійшов Він у човен, і вийшли біси, щоб бути з Ним; відпустив ученики Його; й рече до них: Попливемо на же його Ісус, глаголючи: **39** Вернись до той бік озера. I відчалили. **23** Як же плили, дому твого та розкажи, скільки зробив тобі заснув Він; і найшла буря вітряна на озеро, Господь. I пійшов він по всьому городу, й заливало їх, і були вони в опасності. **24** проповідуочи, скільки зробив йому Ісус. Приступивши ж розбудили Його, кажучи: **40** Стало ся ж, як вернувсь Ісус, прийняв Наставниче, наставниче, погибаємо! Він же Його народ: всі бо дожидали Його. **41** I ось вставши, погрозив вітрові та буянню води; прийшов чоловік, котрому ймя Яір (а сей й з'пинились, і настала тишина. **25** Рече був старшиною над школою), і, припавши ж їм: Де ж віра ваша? Вони ж полякані до ніг Ісусові, благав Його, щоб увійшов у дивувались, кажучи один до одного: Хто господу Його. **42** Бо дочка єдина була в него ж оце сей, що й вітрам повеліває, і воді, літ дванайцяті, і та вмирила. Як же йшов і слухають Його? **26** I перепили в землю Він, народ тиснув ся до Него; **43** і одна жінка, Гадаринську, що по тім боці Галилеї. **27** Як бувши в кровотічі років дванайцять, котра, же вийшов Він на землю, зустрів Його один на лікарів витративши ввесь прожиток, не чоловік з города, що мав біса з давнього могла ні від кого вигоїтись, **44** і, приступивши часу, й одежі не вдягав, і в хаті не пробував, ззаду, приторкнулась до краю одежі Його, тільки по гробах. **28** Побачивши ж Ісуса й зараз перестала кровотіч. **45** I рече і закричавши, припав до Него, і голосом Ісус: Хто приторкнув ся до мене? Як же всі великим промовив: Що мені і Тобі, Ісусе, відпирались, сказав Петр і ті, що з Ним: Сину Бога Вишнього? благаю Тебе, щоб мене Наставниче, народ товпить ся та тиснеть не мучив. **29** Повелів бо духові нечистому ся до Тебе, а Ти кажеш: Хто приторкнувсь вийти з чоловіка: почасту бо скоплював до мене? **46** Ісус же рече: Приторкнув ся його; й заковувано його в заліза та пута, до мене хтось; я бо чув, що сила вийшла з й стережено; й, розбиваючи окови, бував мене. **47** Бачивши ж жінка, що не втайдеть ся,

трясучись приступила й, припавши перед й, кому треба було сцілення, оздоровлював. Ним, з якої причини приторкнулась до Него, 12 День же почав нахилятись; приступивши сповістила Його перед усім народом, і як ж дванайцять, сказали Йому: Відошли народ, одужала зараз. 48 Він же рече їй: Бодрись, щоб, пійшовши кругом по селах та хуторах, дочко: віра твоя спасла тебе; йди з упокоєм. відпочили й роздобули харчі; бо ми тут у 49 Ще Він промовляв, приходить один від пустому місці. 13 Рече ж до них: Дайте ви ім шкільного старшини, кажучи Йому: Вмерла їсти. Вони ж сказали: Нема в нас більш, як дочка твоя; не труди учителя. 50 Ісус же, п'ять хлібів та дві риби; хиба що пійшовши почувши, озвав ся до него, глаголючи: Не купимо для всього народу цього їжі. 14 Було бій ся; тільки віруй, то й спасеть ся. 51 бо до пяти тисяч чоловіка. Рече ж до учеників Увійшовши ж у господу, не пустив увійти своїх: Садовіть їх купами по п'ятьдесятю. 15 нікого, тільки Петра, та Якова, та Йоана, та І зробили так, і посадовили всіх. 16 Узявши батька дитини й матір. 52 Плакали ж усі ї ж п'ять хлібів та дві риби й поглянувши голосили по ній; Він же рече: Не плачте; не на небо, благословив їх, і ламав, і давав вмерла, а спить. 53 І съміялись вони з Него, ученикам класти перед народом. 17 І юлі, і знаючи, що вмерла. 54 Він же, випровадивши наситились усі; і назбирano остальних у них надвір усіх, і взявши за руку її, покликнув, окружин дванайцять кошів. 18 І сталося, як глаголючи: Дівчинко, встань. 55 І вернув ся Він молив ся на самоті, були з Ним ученики; дух її, і встала зараз; і звелів їй дати їсти. 56 І спитав їх, глаголючи: Хто я, каже народ? 19 І дивувались родителі її; Він же заповів ім Вони ж озвавшись сказали: Йоан Хреститель; нікому не казати, що сталося.

9 Сクリックши ж дванайцятьох учеників своїх, дав ім силу й власті над усіма бісами, й недуги сціляти. 2 І післав їх проповідувати царство Боже та оздоровлювати недужих. 3 І рече до них: Нічого не беріть на дорогу, ні палиці, ні торбини, ні хліба, ні срібла, ані по дві одежині майте. 4 І в которую господу прийдете, там пробуйайте й звідтіля виходьте. 5 А хто не прийме вас, виходячи з города того, й порох з ваших ніг обтрується на съвідкуваннے проти них. 6 Вийшовши ж, ходили по селах, благовіствууючи та сціляючи всюди. 7 Почув то Ірод четверовластиник усе, що сталося від Него, та й стуманів: тим що деякі казали, що Йоан устав із мертвих, 8 інші ж, що Ілля явив ся, другі ж, що один з пророків старих воскрес. 9 Ікаже Ірод: Йоана я стяв; хто ж се той, про кого я чую таке? І шукав видіти Його. 10 І вернувшись апостоли, оповідали Йому, що чинили. І взявши їх, пійшов окроме у місце пусте города, званого Витсаїда. 11 Народ же дознавшись, пійшов слідом за Ним; і, прийнявши їх, глаголав ім про царство Боже

другі: Ілля; інші ж: Що один пророк із старих воскрес. 20 Рече ж ім: Ви ж, хто я, кажете? Озвав ся ж Петр і сказав: Христос Божий. 21 Він же, заказавши ім, повелів нікому не казати про се, 22 глаголючи: Що мусить Син чоловічий багато терпіти, й відцуряють ся Його старші, та архиереї, та письменники, і вбить, і в третій день воскресне Він. 23 Рече ж до всіх: Коли хто хоче за мною йти, нехай одречеться себе, й бере хрест свій що-дня, та й іде слідом за мною. 24 Хто бо хоче душу свою спасти, погубить її; хто ж погубить душу свою задля мене, той спасе її. 25 Що бо за користь мати ме чоловік, здобувши съвіт увесь, себе ж погубивши або занапастивши? 26 Хто бо посorомить ся мене й моїх словес, того й Син чоловічий посorомить ся, як прийде в славі своїй, і Отця, і съвітих ангелів. 27 Глаголю ж вам істиною: Єсть деякі між стоячими тут, що не вкусять смерті, аж поки побачять царство Боже. 28 Було ж після словес тих днів з вісім, і взявши Петра, та Йоана, та Якова, зійшов на гору молитись. 29 І, як молив ся Він, вид лиця Його став інший, і одежа Його біла, блискуча. 30 І ось два чоловіки

розвовляли з Ним, котрі були Мойсей та Ілля; **31** вони, явившись у славі, говорили про Йому; бо не ходить услід з нами. **50** І рече смерть Його, яку мав сповнити в Єрусалимі. до него Ісус: Не бороніть, хто бо не проти **32** Петр же й ті, що з Ним, були отягчені сном; нас, той з нами. **51** І сталось, як сповнились пробудивши ся ж, побачили славу Його й дні взяття Його (вгору), утвердживши лиць своє двох чоловіків, стоячих з Ним. **33** І сталось, йти в Єрусалим, **52** і післав посланці перед як розлучались від Него, каже Петр до Ісуса: лицем своїм; і пішовши вони, увійшли в Наставниче, добре нам тут бути: зробимо село Самарянське, щоб приготувати Йому. три намети, один Тобі, й Мойсею один, а **53** І не прийнято Його, бо лиць Його було один Іллій, не знаючи, що каже. **34** Як же він грядуще в Єрусалим. **54** Бачивши ж ученики се говорив, постала хмара, та й отінила їх, і Його Яков та Йоан, казали: Господи, хочеш, полякались, як вони увійшли в хмару. **35** І скажемо, щоб огонь зійшов з неба та й пожер роздав ся голос із хмари, говорячи: Се син їх, як Ілля зробив? **55** Він же обернувшись мій любий; слухайте Його. **36** А як був голос, докорив їм, і рече: Не знаєте, якого ви знайдено Ісуса одного. І мовчали вони, й духа. **56** Син бо чоловічий не прийшов душі нікому не оповідали в ті дні нічого, що людські погубляти, а спасати. І пішшли в бачили. **37** Стало ся ж другого дня, як зійшли інше село. **57** Стало ся ж, як ійшли вони, вони з гори, зустріло Його багато народу. **38** сказав у дорозі хтось до Него: Пійду слідом І ось чоловік з народу покликнув, кажучи: за Тобою, куди б ні пішов, Господи. **58** І Учителю, благаю Тебе, зглянь ся на сина рече Йому Ісус: Лисиці нори мають, і птиці мого; бо він єдиний у мене. **39** І ось дух хапає небесні гнізда; Син же чоловічий не має, де його, і він зараз кричить; і рве його з піною, голови прихилити. **59** Рече ж до другого: і ледві одходить од него, розбивши його. **40** І Йди слідом за мною. Він же каже: Господи, благав я учеників Твоїх, щоб вигнали його, й дозволь мені піти перш поховати батька не здоліли. **41** І озвавшись Ісус, рече: О кодло мого. **60** Рече ж Йому Ісус: Остав мертвим невірне та розвратне! доки буду з вами й ховати своїх мерців, ти ж іди, проповідуй терпіти му вас? Приведи сюди сина твого. царство Боже. **61** Рече ж і другий: Пійду **42** Ще ж ійшов він, а біс ударив ним, та й слідом за Тобою, Господи; перше ж дай мені затряс. Погрозив же Ісус духові нечистому, попрощаєшся із тими, що в дому моїм. **62** і оздоровив хлопця, і отдав його батькові Рече ж до него Ісус: Ніхто, положивши руку його. **43** З'умляли ся ж усі величчєм Божим. свою на рало й позираючи назад, не спосібен Як же всі дивувались усім, що зробив Ісус, до царства Божого.

рече Він до учеників своїх: **44** Повкладуйте в уші ваші слова сї: Син бо чоловічий має бути виданим у руки чоловічі. **45** Вони ж не зрозуміли слова сього, й було воно закрите від них, щоб не постерегли його; а боялися питати Його про слово се. **46** Постала ж думка між ними, хто був більший з них. **47** Ісус же, знаючи думку серця їх, узвівши дитину, поставив її біля себе, **48** і рече їм: Хто прийме сю дитину в ім'я моє, мене приймає; а хто мене прийме, приймає пославшого мене: хто бо найменший між усіма вами, той буде великий. **49** І озвавшись Йоан, каже: Наставниче, ми бачили одного,

10 Після ж сього настановив Господь і других сімдесят, та й післав їх по двоє перед лицем своїм у кожний город і місце, куди мав сам ійти. **2** Рече ж до них: Живо велике, робітника ж мало: просіть же Господа жнива, щоб випровадив робітників на жниво свое. **3** Йдіть; ось я посилаю вас, як ягнят між вовки. **4** Не носіть калитки, ні торбини, ні обувя, і нікого в дорозі не витайте. **5** У котру ж господу ввійдете, перше кажіть: Впокій домові сьому; **6** і коли там буде син упокою, спочине на Йому впокій ваш; коли ж ні, до вас вернеться. **7** У тім же дому зоставайтесь, ївші й пивши, що є в

них: достоєн бо робітник нагороди своєї. Не написано? як читаєш? 27 Він же, озвавшись, ходіть од хати до хати. 8 I в котрий город каже: Люби Господа Бога твого всім серцем увійдете, й приймуть вас, їжте що поставлять твоїм, і всію душою твою, і всію силою перед вами, 9 і сціляйте в ньому недужих, твою, і всію думкою твою, та ближнього і кажіть їм: Наблизилося до вас царство твого, як себе самого. 28 Рече ж йому: Право Боже. 10 У котрий же город прийдете й відказав єси. Се чини, то й жити меш. 29 не приймуть вас, вийшовши на улиці його, Він же, хотівши оправдити себе, каже до скажіть: 11 I порох, що поприлипав до нас із Ісуса: Хто ж май близній? 30 Підхопивши ж города вашого, обтрушуємо вам; тільки ж Ісус, рече: Чоловік один ішов з Єрусалиму се знайте, що наблизилося до вас царство в Єріхон, і попав ся розбійникам, котрі, Боже. 12 Глаголю ж вам, що Содомлянам обдерши його й рани завдавши, пійшли, дня того одрадніш буде, ніж городові тому. зоставивши півмертвого. 31 Случаєм ішов 13 Горе тобі, Хоразине! горе тобі, Витсаїдо! якийся священик дорогою тією, і, побачивши бо коли б у Тирі та Сидоні стались чудеса, його, пройшов мимо. 32 Так само ж і левит, що стали ся в вас, давно б, у веретищі та в лучившись на те місце, приступивши й попелі сидячи, покаялись. 14 Тільки ж Тирові подивившись, пройшов мимо. 33 Самарянин Й Сидонові одрадніш буде на суді, ніж вам. же один, ідути дорогою, прийшов до него 15 I ти, Капернауме, що аж до неба підняв й, побачивши його, милосердував ся, 34 і, ся, аж у пекло провалиш ся. (*Hadēs g86*) 16 Хто приступивши, обвязав рани його, ллючи слухає вас, мене слухає; а хто гордує вами, оливу та вино, й, посадивши його на мною гордує; хто ж мною гордує, гордує свою скотину, привів його в гостинницю, Пославшим мене. 17 I вернулись сімдесят і пильнував його; 35 а назавтра, одходячи, назад з радощами, кажучи: Господи, й біси вийняв два денарій, дав гостинникові, та коряться нам в ім'я Твоє. 18 Рече ж їм: Видів й каже йому: Доглядай його, і що над се я сатану, як блискавку з неба падаючого. видаси, я, вернувшись, oddam тобі. 36 Хто 19 Ось даю вам силу наступати на гадюки ж оце з тих трох здається ся тобі близнім й на скорпиони, й на всю силу ворожу, й тому, що попавсь між розбійники? 37 Він нішо вам не шкодити ме. 20 Тільки ж бо же каже: Хто зробив милость йому. Рече сим не втішайтесь, що духи вам коряться; тоді йому Ісус: Іди й ти чини так. 38 Стало втішайтесь ся ж більш, що імена ваші написані ся ж, як ійшли вони, увійшов Він у одно на небесах. 21 Того часу зрадів духом Ісус, село; жінка ж одна, на ім'я Марта, прийняла і рече: Дякую Тобі, Отче, Господи неба й Його в господу свою. 39 А була в неї сестра, землі, що втійв се від премудрих і розумних, звана Марія, котра, сівши в ногах у Ісуса, а відкрив недоліткам. Так, Отче: бо так воно слухала слово Його. 40 Марта ж зайніялась вподобалось перед Тобою. 22 Усе передане великою послугою; ставши ж каже: Господи, мені від Отця; і ніхто не знає, хто Син, чи байдуже Тобі, що сестра моя одну мене тільки Отець, і хто Отець, тільки Син та кому зоставила послугувати? Скажи ж їй, щоб схоче Син одкрити. 23 I, обернувшись до мені помагала. 41 Озвавши ся ж рече їй Ісус: учеників на самоті, рече: Блаженні очі, котрі Марто, Марто, журиш ся та побиваєш ся бачить, що ви бачите: 24 глаголю бо вам: про многе, 42 одного ж треба. Марія добру Що многі пророки й царі хотіли бачити, що частину вибрала, що не відніметь ся від неї. ви бачите, та й не бачили, й чути, що ви чуєте, та й не чули. 25 I ось, законник один устав, спокушуючи Його й кажучи: Учителю, що робивши, життє вічне насліджу? (*aἰώνιος g166*) 26 Він же рече до него: В законі що

11 I сталось, як Він молив ся на одному місці, і як перестав, сказав один з учеників до Него: Господи, навчи нас молитись, як і Йоан навчив учеників своїх. 2 Рече ж їм: Коли молитесь, кажіть: Отче

наш, що на небесах! Нехай святити ся ім'я в'оружившись, стереже свого двору, то в Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай спокою добро його. 22 Коли ж сильніший буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. 3 над него, прийшовши, подужає його, то всю Хліб наш щоденний дай нам сьогодні. 4 I зброю його бере, що на неї вповав, та й роздає прости нам довги наші, як і ми прощаємо здобич його. 23 Xто не зо мною, той проти кожному довжникові нашому; й не введи мене; і хто не збирає зо мною, розсипає. 24 нас у спокусу, а ізбави нас од лукавого. 5 I Як же нечистий дух вийде з чоловіка, то рече до них: Xто з вас мати ме приятеля, блукає по безвіддя, шукаючи впокою, і, не і прийде до него о півночі, і скаже йому: знайшовши, каже: Вернусь до домівки моєї, Друже, позич мені три хліби, 6 бо приятель звідкіля вийшов. 25 I прийшовши знайде мій прийшов до мене з дороги, й не маю що її виметену й прибрани. 26 Тоді йде та поставити перед ним; 7 а той із середини, бере сім інших духів, зліщих над себе; і, озвавшись, скаже: Не турбуй мене; вже двері ввійшовши, домують там; і буде останнє зачинені, і діти мої зо мною в постелі; не чоловіка того гірше першого. 27 Стало ся ж, можу, вставши, дати тобі: 8 глаголю вам: як промовляв Він се, піднявши одна жінка Хоч і не дасть йому, вставши, що він йому зміж народу голос, каже Йому: Блаженна друг, та задля докучання його, вставши, утроба, що носила Тебе, й соски, що сссав еси. дасть йому, скільки йому треба. 9 I я вам 28 Він же рече: Блаженні ж і ті, що слухають глаголю: Просіть, то й дасть ся вам; шукайте, слово Боже, та й хоронять його. 29 Як же то й знайдете; стукайте, то й одчинить ся народ громадив ся, почав глаголати: Кодло вам. 10 Кожен бо, хто просить, одержує; і се лукаве; воно ознаки шукає, і не дасть ся хто шукає, знаходить; і хто стукає, тому ознака йому, тільки ознака Йони пророка. відчиняють. 11 У когоного ж з вас, батьків, 30 Бо, як Йона був ознакомою Ниневянам, так просити ме син хліба, чи каменя подасть буде Й Син чоловічий кодлу съому: 31 Цариця йому? а як риби, чи замість риби гадюку полуденна встане на суд із чоловіками подасть йому? 12 Або коли просити ме яйця, кодла съого, та й осудить їх: бо прийшла чи подасть йому скорпиона? 13 Коли ж ви, вона з краю землі послухати премудрості лихими бувши, знаєте добре дари давати Соломонової; а ось більший Соломона тут. дітям вашим, як же більш Отець із неба, не 32 Ниневяне встануть на суд із кодлом сим, дасть Духа съятого тим, що просять у Него? та й осудять його; бо покаялись по проповіді 14 I вигнав біса, а той був німий. Стало ся Йониній; а ось більший Йони тут. 33 Ніхто ж, як диявол вийшов, промовив німий; і ж, засьвітивши съічку, на потайному не дивувавсь народ. 15 Деякі ж з них казали: ставить, ні під посудину, а на съічнику, щоб Вельзевулом, князем бісовським, виганяє хто входить, съітло бачив. 34 Съітло тілу біси. 16 Другі ж, спокушуючи Його, ознаки око; коли ж оце око твоє ясне буде, то й все від Него шукали з неба. 17 Він же, знаючи тіло твоє съітле: коли ж лихе буде, то й думки їх, рече їм: Кожне царство, проти тіло твоє темне. 35 Гледи ж оце, щоб съітло, себе розділивши, пустіє; і господа — проти що в тобі, не була темрява. 36 Коли ж тіло господи, падає. 18 Коли ж і сатана проти твоє все съітле, не маючи ніякої частини себе розділити ся, як устоїть царство його? темної, то буде съітле все, як би съічка Bo кажете, що Вельзевулом виганяю біси. сяєвом просвічувала тебе. 37 Як же Він 19 Коли ж я Вельзевулом виганяю біси, то промовляв, просив Його Фарисей один, щоб сини ваши ким виганяють їх? Тим суддями обідав у него; ввійшовши ж, сів за столом. вашими вони будуть. 20 Коли ж пальцем 38 Фарисей же, побачивши, здивував ся, що Божим виганяю біси, то конче пристигло перше не обмив ся перед обідом. 39 Рече ж до вас царство Боже. 21 Коли ж сильний, Господь до него: Тепер ви, Фарисеї, верх чаши

і блюда очищаєте; середина ж ваша повна коморах, проповідувати меть ся на домах. 4 здирства та лукавства. 40 Безумні! хиба, хто Глаголю ж вам, другам моїм: Не лякайтесь зробив верх, і середини не зробив. 41 Тільки тих, що вбивають тіло, а потім не можуть давайте милостиню з того, що є, і ось усе більш нічого заподіяти. 5 Я ж покажу вам, чисте вам буде. 42 Та горе вам, Фарисеї! бо даєте десятину з мяти, рути і всякого зілля, а минаєте суд і любов Божу. Се повинні даете чинити, да й того не залишати. 43 пятеро горобців не продають за два шаги? Горе вам, Фарисеї! бо любите перві сідалища по школах і витання на торгах. 44 Горе 7 Тільки ж і волоссє на голові вашій усе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! полічене. Не лякайте ся ж оце: ви многих бо ви мов гроби, що їх невидко, й люде, горобців дорожчі. 8 Глаголю ж вам: Всякий, ходячи поверх них, не знають. 45 Озвав ся ж хто визнавати ме мене перед людьми, й один з законників, і каже Йому: Учителю, Син чоловічий визнавати ме його перед так говорячи, ти й нас обижаєш. 46 Він же ангелами Божими. 9 Хто ж відречеть ся рече: І вам, законникам, горе! що накладуєте мене перед людьми, того відречусь перед людям тягарі, котрі важко носити, а самі ангелами Божими. 10 І всякий, хто скаже одним пальцем вашим не приторкнетесь слово на Сина чоловічого, простить ся йому; до тягарів. 47 Горе вам! що будуєте гроби хто ж на съятого Духа хулив, не простить пророкам, батьки ж ваші повбивали їх. 48 ся. 11 Коли ж приведуть вас у школи, та до Правдиво ви съвідкуєте, і любі вам учинки урядів, та до властей, не дбайте про те, як або батьків ваших; бо се вони повбивали їх, ви чим боронити метесь, або що казати мете: ж будуєте їм гроби. 49 Тим і премудрість 12 бо съятий Дух учити ме вас тієї години, Божа глаголе: Пішли до них пророків та що треба говорити. 13 Каже ж Йому один апостолів, і інших з них вони вбивати муть з народу: Учителю, скажи братові моєму, та гонити муть, 50 щоб відомстити за кров щоб поділив ся зо мною насліддем. 14 Він усіх пророків, пролиту від основання съвіта, же рече Йому: Чоловіче, хто настановив кодлу съому, 51 від крові Авеля аж до крові мене суддею або ділителем над вами? 15 Захарії, що поліг між жертвінею й храмом. Рече ж до них: Остерегайтесь і бережітесь Так, глаголю вам, відомстить ся кодлу съому. зажерливості; бо не в тім комусь життє його, 52 Горе вам, законники! що ви взяли ключ щоб надто мати з достатків своїх. 16 Сказав розуміння: самі не ввійшли, й тим, що же приповість до них, глаголючи: В одного входять, заборонили. 53 Як же промовляв багатого чоловіка вродила добре земля; 17 Він се до них, стали письменники та Фарисеї і думає він сам собі, говорячи: Що мені велими наступати на Него, й допитуватись робити, що не маю куди звєсти овоці мої? у Него про многі речі, 54 чигаючи на Него 18 І каже: От що зроблю: Розберу клуні мої та й шукаючи вхопити що з уст Його, щоб більші побудую, і звезу туди всі плоди мої і обвинувати Його.

12 Тим часом, як зібралась тьма народу, так що топтало одно одного, почав глаголати ученикам своїм: Перш усього остерегайтесь квасу Фарисейського, чи то лицемірства. 2 Нічого бо нема закритого, що не відкриється ся, ані захованого, що не виявиться ся. 3 Тим, що ви потемки промовили, повидну чути муть; і що на ухо казали ви в

19 I скажу душі моїй: Душа, маєш багацько добра, зложенного на літа многі; спочивай, їж, пий, весели ся. 20 Рече ж Йому Бог: Безумний, сієї ночі душу твою візьмуть у тебе; що ж надбав еси, кому буде? 21 Оттак, хто скарбує для себе, а не в Бога багатіє. 22 Рече ж до учеників своїх: Тим глаголю вам: Не журіть ся душою вашою, що їсті мете, ані тілом, чим з'одягнетесь. 23 Душа більша

їжі, а тіло одежі. 24 Погляньте на круки: що робить так. 44 По правді глаголю вам, що що не сіють і не жнуть; у них ні комори, ні надусім достатком своїм поставити його. клуні, а Бог годує їх; як же більше луччі ви 45 Коли ж слуга той скаже в серці своїм: птаства? 25 Хто ж з вас, жутившись, може Барити ся пан мій прийти, та й зачне бити прибавити до зросту свого один локіт? 26 рабів і рабинь, юти, та пити, та впиватись, Коли ж ви й найменьшого не можете, то 46 приайде пан того слуги дня, котрого не чого про інше журите? 27 Погляньте на сподівається ся, і години, котрої не знає, та й лилії, як вони ростуть: не працюють і не відлучить його, й долю його з невірними прядуть; глаголю ж вам, що Й Соломон у положить. 47 Той же слуга, що знав волю всій славі своїй не з'одягав ся, як одна з сих. пана свого, та й не приготовив ся, ані зробив 28 Коли ж траву, що сьогодні на полі, а завтра по волі його, буде битий много. 48 Хто ж, не буде в піч укинута, Бог так з'одягає; то як знавши, зробив достойне биття, буде битий більше вас, маловіри? 29 I ви не шукайте мало. Від усякого бо, кому дано багато, що вам юти, або що пити, й не несітесь багато вимагати меть ся від него; а кому (високо); 30 того бо всього народа съвіту прибавлено багато, більш спитається ся від шукають; Отець же ваш знає, що треба вам него. 49 Огонь прийшов я кинути на землю; сього. 31 Лучче шукайте царства Божого, а і чого хочу? – тільки щоб запалав уже. 50 се все додасть ся вам. 32 Не лякай ся, мале Хрещеннем же маю хреститись, і як мені стадо: бо вподобалось Отцеві вашому дати важко, доки се скінчить ся! 51 Чи думаете, що вам царство. 33 Продавайте достатки ваші, впокій прийшов я дати на землі? Ні, глаголю і подавайте милостиню; робіть собі сакви, вам, а розділеннє: 52 буде бо від нині пятеро що не ветшають, скарб, що не вбавляється в одній хаті розділених, троє проти двох, ся на небесах, де злодій не приступає, ані і двоє проти трох. 53 Стане батько різно міль не єсть. 34 Де бо скарб ваш, там і серце проти сина, а син проти батька; мати противи више буде. 35 Нехай будуть пояснниці ваши дочки, а дочка противи матери; свекруха противи підперезані, і съвітильники позасвічувані, невістки своєї, і невістка противи свекрухи 36 і ви подобні людям, що дождаються пана своєї. 54 Рече ж і до народу: Як побачите свого, коли вертати меть ся з весілля, щоб, хмару, що виступає від заходу, зараз кажете: як приайде та поступає, зараз одчинити йому. Ливень буде, й буває так. 55 А як вітер 37 Блаженні слуги ті, котрих, прийшовши полуденний віє, кажете, що спека буде, й пан, знайде їх пильнуючих: істинно глаголю буває. 56 Лицеміри, лице землі і неба вмісте вам, що підпережеть ся та й посадовить їх за пізнавати, часу ж сього як не розпізнаєте? 57 стіл, і, приступивши, послугувати ме їм. 38 I Чом же й про себе не судите право? 58 Як коли приайде о другій сторожі, або о третій бо йдеш із противником твоїм перед князя, сторожі приайде, і знайде так, блаженні слуги то вдорозі дбай, щоб збутись його; щоб не ті. 39 Се ж знайте, що, коли б знав господар, потяг тебе до судді, а суддя не передав тебе о котрій годині злодій приайде, пильнував слузі, а слуга не вкинув тебе в темницю. 59 би, й не дав би підкопати господи своєї. 40 Глаголю тобі, не вийдеш звідтіля, доки й Тим і ви будьте готові; бо, котрої години не останнього мідяка не віддаси.

думаете, Син чоловічий приайде. 41 Каже ж Йому Петр: Господи, чи до нас приповість сю глаголеш, чи до всіх? 42 Рече ж Господь: Хто єсть вірний і розумний дворецький, що поставить його пан над челяддю своєю, видавати у пору визначену харч? 43 Блажен слуга той, котрого, пан прийшовши, знайде,

13 Нагодили ся ж деякі того часу, оповідуючи Йому про Галилейців, котрих кров Пилат змішав з жертвами їх. 2 I озвавшись Ісус, рече їм: Чи думаете, що Галилейці сі грішніці від усіх Галилейців були, що так постраждали? з Ні, глаголю вам; тільки ж, коли не покаєтесь, усі так

само погинете. 4 Або ті вісімнайцять, що Єрусалиму. 23 Каже ж один Йому: Господи, впала на них башта в Силоамі та й побила чи тих мало, що спасають ся? Він же рече до їх, думаете, що сї були більші довжники, над них: 24 Силкуйтесь увійти тіснimi ворітми; усіх людей що живуть в Єрусалимі? 5 Ні, бо многі, глаголю вам, шукати муть увійти, глаголю вам; тільки ж, коли не покаєтесь, та й не здолють. 25 І, як устане господар то всі так само погинете. 6 Сказав же та зачинить двері, а ви зачнете, стоячи сю приповість: Смоківницю мав хтось у знадвору, стукати в двері, говорячи: Господи, винограднику своїм посаджену; й прийшов Господи, відчини нам, то озвавшись, скаже овошу шукати на нїй, та й не знайшов. 7 вам: Не знаю вас, звідкіля ви; 26 тоді станете Рече ж до винаря: Ось три роки приходжу, казати: Ми їли перед Тобою й пили, й по шукаючи овошу на смоківниці сїй, та й не улицях наших навчав еси. 27 І скаже: Глаголю знаходжу. Зрубай її: на що й землю займас? вам, що не знаю вас, звідкіля ви: уступіть ся 8 Він же, озвавшись, каже йому: Господи, від мене, всі, що робите неправду. 28 Там зостав її і на се літо, поки прокопаю круг буде плач і скреготаннє зубів, як побачите неї та обложу гноем; 9 чей зродить овощ: Авраама, та Ісаака, та Якова і всіх пророків у коли ж нї, тоді зрубаеш її. 10 Навчав же в царстві Божому, себе ж вигнаних геть. 29 одній школі по суботам. 11 І ось була жінка, І прийдуть од сходу й заходу, і від півночі маючи духа недуги вісімнайцять років, і була й полудня, та й сядуть у царстві Божому: згорблена, й не могла зовсім випростатись. 30 І ось є останні, що будуть перві, й перві, 12 Побачивши ж її Ісус, покликав, і рече їй: що будуть останні. 31 Того дня приступили Жінко, одзволилась еси від недуги твоєї. деякі Фарисеї, кажучи Йому: Зійди звідсіля, 13 І положив на неї руки, й зараз стала бо Ірод хоче Тебе вбити. 32 І рече їм: Ідіть права, й прославляла Бога. 14 Озвав ся та скажіть лисиці тій: Ось виганяю біси, й ж шкільний старшина, досадуючи, що в сцілення роблю сьогодні й завтра, а третього суботу сцілив Ісус, і каже народові: Е шість дня скінчається. 33 Тільки ж мушу сьогодні і днів, в котрі годить ся робити; оттоді ж завтра й дального дня ходити, бо не можна приходить, та й сціляйтесь, а не субітнього пророкові загинуті осторонь Єрусалиму. 34 дня. 15 Відказав тоді йому Господь, і рече: Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків Лицеміри, хиба не кожен з вас у суботу і каменуєш посланих до тебе! скільки раз одвіязує воля свого або осла від ясел, та хотів я зібрати діти твої, як курка своє гніздо веде пойти? 16 Сю ж дочку Авраамову, що під крила, й не схотіли. 35 Оце ж оставляєт вязав сатана, бач, вісімнайцять років, чи не ся вам господа ваша пуста; істино ж глаголю годилось одзволити од вязила сього в день вам: Що не побачите мене, доки прийде час, субітній? 17 І, як се промовив, засоромились що скажете: Благословен грядущий в імя усіх противники Його, а всі люде радувались Господнє.

усім славним, що сталося від Него? 18 Рече ж: Кому подобне царство Боже? й кому уподоблю його? 19 Подобне воно зерну горчицї, що взявши чоловік, кинув у город свій, і виросло воно, й стало дерево велике; й птаство небесне кублилось між гіллем його. 20 І знов рече: Кому уподоблю царство Боже? 21 Подобне воно квасу, що взявши жінка, розчинила у трох мірках борошна, поки вкисне все. 22 І проходив через города й села, навчаючи й верстаючи дорогу до

14 І сталося, як прийшов Він у господу до одного із старших Фарисейських у суботу їсти хліб, були й вони, назираючи Його. 21 ось один чоловік у водянці був перед Ним. 3 І озвавшись Ісус, рече до законників та Фарисеїв, глаголючи: Чи годить ся в суботу сціляти? 4 Вони ж мовчали. І взявші сцілив його, та й відпустив. 5 І, озвавшись до них, рече: В кого з вас осел або віл упаде в колодязь, чи зараз не витягне його субітнього дня? 6 І не змогли вони відказати

Йому знов проти сього. 7 Сказав же до не покоштує моєї вечері. 25 Йшло ж із Ним запрошеных приповість, постерігши, як перші пребагато народу; й обернувшись рече до місця вибирають, глаголючи до них: 8 них: 26 Коли хто приходить до мене, й не Коли запрошений ти від кого на весілле, зненавидить батька свого, й матір, і жінку, й то не сідай на первому місці, щоб часом діти, й братів, і сестер, та ще й свою душу, поважніший тебе не був запрошений від не може учеником моїм бути. 27 І хто не него, 9 і прийшовши той, хто запросив тебе носить хреста свого й не ходить слідом за його, не сказав тобі: Дай сьому місце; а мною, не може бути учеником моїм. 28 тоді доведеться тобі з соромом останнє Хто бо з вас, задумавши башту будувати, місце заняти. 10 Ні, коли ти запрошений, перше сівши не полічить видатку, чи має прийшовши сідай на останньому місці, щоб, на скінченне? 29 щоб часом, як положить як прийде, хто запросив тебе, сказав тобі: він основину, та не спроможеться скінчити, Друже, сідай вище. Тоді буде тобі слава всі, дивлячись, не стали съміятись із него, перед тими, що сидять з тобою. 11 Бо кожен, кажучи: 30 Що сей чоловік почав будувати, хто нести меться вгору, принизиться, хто ж та й не спромігся скінчити. 31 Або який цар, принизується, пійде вгору. 12 Рече ж і тому, ідучи на войну, ударити на другого царя, що запросив його: Коли справляєш обід або сівши перше не порадиться, чи можливо вечерю, не клич приятелів твоїх, ні братів з десятма тисячами устояти проти того, твоїх, ні сусід багатих; щоб часом і вони тебе хто з дванадцятьма тисячами йде на него. не запросили, й не було тобі відплати. 13 Ні, 32 Коли ж ні, то ще як той далеко, посли коли справляєш гостину, запрошуй убогих, піславши, просить примиря. 33 Так оце калік, кривих, сліпих; 14 то будеш блажен, всякий з вас, хто не відчурається від усього бо не мають чим віддати тобі; віддастя ся бо свого достатку, не може моїм учеником тобі у воскресенню праведних. 15 Почувши бути. 34 Добро сіль; коли ж сіль звітре, то ж се один з сидячих з Ним, каже Йому: чим приправити? 35 Ні в землю, ні в гній не Блажен, хто істі ме хліб у царстві Божім. годить ся вона; геть викидають її. Хто має 16 Він же рече Йому: Один чоловік справив уші слухати, нехай слухає.

вечерю велику, та й запросив многих; 17 і післав слугу свого часу вечері сказати запрошеним: Ідіть, бо вже все готове. 18 I почали рядом відпрошуватись усі. Первий сказав Йому: Поле купив я, то мушу піти та подивитись на него. Прошу тебе, вибач мені. 19 А другий сказав: П'ять ярем волів купив я, і йду спробувати їх. Прошу тебе, вибач мені. 20 А знов другий сказав: Я одружився, тому й не можу прийти. 21 I прийшовши слуга той, оповів панові своєму. Тоді прогнівившись господар, рече слузі своєму: Вийди хутко на дороги та на улиці городські, та вбогих, та калік, та кривих, та сліпих поприводи сюди. 22 I рече слуга: Пане, сталося, як звелів еси, та й ще є місце. 23 I рече пан до слуги: Вийди на шляхи та на загороди, та й силуй увійти, щоб повна була господа моя. 24 Глаголю бо вам, що ніхто з чоловіків тих запрошених

15 Приближувалися ж до Него всі митники й грішники, слухати Його. 2 I нарекали Фарисеї та письменники, кажучи: Що сей грішників приймає і єсть із ними. 3 Сказав же до них приповість сю, глаголючи: 4 Которий чоловік з вас, мавши сотню овечок, та загубивши одну з них, не зоставить дев'ятьдесять і дев'ять у степу, та не пійде за загубленою, доки знайде її? 5 A знайшовши, положить на плечі собі, радіючи. 6 I, прийшовши до дому, скликав другів та сусід, кажучи їм: Радуйтесь зо мною, бо я знайшов овочку мою загублену. 7 Глаголю вам, що оттак радість буде на небі над одним грішником каючим ся, більше ніж над дев'ятьдесять і дев'ятьма праведниками, котрим не треба покаяння. 8 Або которая жінка, мавши десять драхім, коли згубить драхму одну, не съвітить съвітла, та не

вимітає хати, та не шукає пильно, доки Ось стільки літ служу тобі, й ніколи заповіді знайде? 9 А знайшовши кличе подруг та твоєї не переступив, та й ніколи мені не сусідок, кажучи: Радуйтесь за мною, бо я дав еси козеняти, щоб з приятелями моїми знайшла драхму, що була згубила. 10 Так, повеселитись; 30 як же син твій сей, проївші глаголю вам, радість буде перед ангелами свій прожиток з блудницями, прийшов, Божими над одним грішником каючим ся. заколов еси йому теля годоване. 31 Він же 11 Рече ж: Один чоловік мав два сини, 12 рече йому: Дитино, ти все за мною еси, і все, і сказав молодший з них батькові: Отче, що мое, твоє; 32 веселити ж ся і радувати ся дай мені частину маєтку, що впадає мені. треба було, що брат твій сей мертвий був, та І розділив їм прожиток. 13 І не по многих днях, зібравши все молодший син, від'їхав у землю далеку, та й пропратив там маєток свій, живучи блудно. 14 Як же проїв усе, настала голоднеча велика в землі тій; і почав він терпіти недостаток. 15 І пішовши пристав до одного з міщан землі тієї; і післав той його на поля свої пасти свині. 16 І бажав він сповнити живіт свій лушпиннем, що їли свині, та й ніхто не давав йому. 17 Опамятившись же, сказав: Скільки наймитів у батька моого надто мають хліба! я ж голодом погибаю. 18 Уставши, пійду до батька моого, і скажу йому: Отче, згрішив я на небо й перед тобою, 19 і вже недостоен зватись сином твоїм; прийми мене як одного з наймитів твоїх. 20 І вставши пішов до батька свого. Ще ж він далеко був, побачив його батько його, і змилосердивсь, і побігши упав на шию йому, і поцілував його. 21 Каже ж йому син: Отче, згрішив я на небо й перед тобою, і вже не достоен зватись сином твоїм. 22 Каже ж батько до слуг своїх: принесть шату найпершу та й одягніть його; й дайте перстень на руку йому, ѿ чботи на ноги; 23 і, привівши теля годоване, заколіть і ївши веселімось: 24 бо сей син мій мертвий був, та й ожив; згинув був, та й знайшов ся. І почали веселитись. 25 Був же син його старший на полі, і, як ідучи зближавсь до господи, почув съпів да танці. 26 І покликавши одного з слуг, питав, що б се було таке. 27 Той же каже йому: Що брат твій прийшов, і заколов батько твій теля годоване, що здорового його прийняв. 28 Розсердив ся ж і не схотів увійти. Оце ж батько його вийшовши просив його. 29 Він же, озвавшись, рече батькові:

16 Промовив же і до учеників своїх:
Один чоловік був багатий, що мав приставника; і обвинувачено сього йому, що розсипає маєток його. 21, покликавши його, каже йому: Що се чую про тебе? Дай мені перелік з твого приставництва, бо не можна вже тобі бути приставником. 3 Каже ж у собі приставник: Що мені робити, що пан мій бере приставництво від мене?
Копати не вмію, просити соромлюсь. 4 Знаю, що зроблю, щоб, як відставлений буде від приставництва, прийняли мене в господи свої. 5 І покликавши кожного з довжників пана свого, каже первому: Скільки ти винен панові моєму? 6 Він же каже: Сто мір оливи. І каже йому: Візьми твою розписку, та сівши хутко, пиши п'ятьдесят. 7 Потім другому каже: Ти ж скільки винен?
Він же каже: Сто мір пшениці. І каже йому: Візьми твою розписку, та напиши вісімдесят. 8 І похвалив пан приставника неправедного, що мудро вчинив; сини бо віку сього мудріші над синів съвітла в роді своїм. (αἰōn g165) 9 І я вам глаголю: Робіть собі приятелів від мамоні неправди, щоб, як будете в недостатках, прийняли вас у вічні оселі. (αἰōnios g166) 10 Вірний у найменшому, і в великому вірний, а в найменшому неправедний, і в великому неправедний. 11 Коли ж оце у неправедній мамоні вірні не будете, то правдиве хто вам звірить?
12 І коли у чужому вірні не були, ваше хто вам дасть? 13 Жаден слуга не може двом панам служити: або одного ненавидіти ме, а другого любити ме; або до одного прихилитися, а другим гордувати ме. Не

можете Богові служити й мамоні. **14** Чули ж слухають, то, коли б хто й з мертвих воскрес, се все ѿ Фарисеї, що були сріблолюбцями, не піймуть віри.

та й насьміхались із Него. **15** I рече їм: Ви оправдуете себе перед людьми, Бог же знає серця ваші, бо що в людей високе, те огіда перед Богом. **16** Закон і пророки до Йоана.

З того ж часу царство Боже благовістується, і кожен силою здобуває його. **17** Легше ж небу та землі перейти, ніж із закону одній титлі пропасті. **18** Всякий, хто розводиться з жінкою своєю, і женить ся з іншою, робить перелюб; і всякий, хто женить ся з розведеню з чоловіком, робить перелюб. **19** Один же чоловік був заможний, і одягавсь у кармазин та висон, і жив щодня пишно.

20 Убогий же один був, на ім'я Лазар, що лежав перед ворітами його ввесь у струпі, **21** і бажав погодуватись окрушинами, що падали з стола багатиревого; тільки ж і собаки приходячи лизали рані його. **22** Стало ся ж, що вмер убогий, і перенесли його ангели на лоно Авраамове; умер же й багатир і поховали його. **23** I в пеклі зняв він очі свої, бувши в муках, і побачив oddaliki Авраама, й Лазаря на лоні його.

(Hadēs g86) **24** I покликнувши він, каже: Отче Аврааме, помилуй мене та пішли Лазаря, нехай умочить конець пальця свого в воду та прохолодить язик мій; бо я мучусь у поломі сьому. **25** Рече ж Авраам: Дитино, спогадай, що прийняв еси добре твоє в життю твоїм, а Лазар так само лихе; тепер же він тут утішається, а ти мучиш ся. **26** Та ще й до того, між нами ѿ вами пропасть велика утвердилась, щоб короті схотіли перейти звідсіля до вас, не здоліти; ані звідтіля до нас не перейшли. **27** Каже ж він: Благаю ж тебе, отче, щоб післав його до дому батька моого: **28** маю бо пять братів; нехай съвідкує їм, щоб і вони не прийшли у се місце муки.

29 Рече йому Авраам: Мають вони Мойсея і пророків; нехай слухають їх. **30** Він же каже: Ні, отче Аврааме; тільки ж, коли б хто з мертвих прийшов до них, покают ся. **31** Рече ж йому: Коли Мойсея і пророків не

17 Рече ж до учеників: Не можна не прийти поблазням; горе ж, через кого приходять! **2** Лучче б йому було, коли б жорно млинове почеплено на шию йому, та й укинуто в море, ніж щоб зблазнив одного з малих сих. **3** Озирайтесь на себе. Коли погрішить проти тебе брат твій, докори йому, й коли покает ся, прости йому. **4** I коли сїм раз на день погрішить проти тебе, й сїм раз на день обернеться до тебе, кажучи: Каюсь; прости йому. **5** I казали апостоли Господеві: Прибав нам віри. **6** Рече ж Господь: Коли б ви мали віру з зерно горчицї, то сказали б шовковині оції: Викоренись і посадись у морю, то послухала б вас. **7** Хто ж з вас, слугу мавши, ратая чи пастуха, як ійде з поля, скаже йому зараз: Прийшовши сїдай їсти? **8** А чи не скаже йому: Наготов мені що вечеряти, та підперезаввшись послугуй мені, поки їсти ми та пити ми, а потім їсти меш і пiti меш ти? **9** Чи дякує тому слузі, що зробив, що звелено йому? **10** Так і ви, коли зробите все, що звелено вам, кажіть: Що слуги ми нікчемні; бо, що повинні зробити, зробили.

11 I сталося, як ійшов Він у Єрусалим, і проходив серединою Самарії та Галилеї, **12** і, як увійшов ув одно село, зустріло Його десять прокажених чоловіків, що стояли oddaliki. **13** I піднесли вони голос, кажучи: Icuse, наставниче, помилуй нас. **14** I побачивши рече їм: Ідіть покажіть себе священикам. I сталося, як пійшли вони, очистились. **15** Один же з них, бачивши, що одужав, вернувшись, голосом великим прославляючи Бога, **16** і, припав лицем до ніг Його, дякуючи Йому; а був він Самарянин. **17** Озвав ся ж Icus і рече: Чи не десять очистились? девять же де? **18** Не знайшлись, щоб вернувшись oddati славу Богу, тільки чужоземець сей? **19** I рече йому: Уставши йди; віра твоя спасла тебе. **20** Як же спитали Його Фарисеї, коли прийде царство Боже, відказав їм, і рече: Не прийде царство Боже з постереганнем, **21** ані казати

муть: Дивись, ось воно; або: Дивись, он, бо неправедний каже! 7 Бог же чи не помстив ся царство Боже у вас усередині. 22 Рече ж до б за вибраних своїх, що голосять до Него день учеників: Прийдуть дні, що бажати метe і ніч, хоч довго терпить про них? 8 Глаголю один з днів Сина чоловічого видіти, та й не вам, що помстить ся за них незабаром. побачите. 23 I казати муть вам: Дивись, ось; Тільки ж Син чоловічий прийшовши, чи або: Дивись, он; не йдіть і не ганяйтесь. 24 Бо, знайде віру на землі? 9 Сказав же й до інших, як близкавиця, близнувши з одного краю під що вповали на себе, що вони праведні, та небом, до другого краю під небом съвітить, гордували другими, приповість сю: 10 Два так буде й Син чоловічий дня свого. 25 Перше чоловіки ввійшли в церкву помолитись: ж мусить Він багато терпіти, й відцурається один Фарисей, а другий митник. 11 Фарисей, Його рід сей. 26 I як сталося за днів Ноя, так ставши, так у собі молив ся: Боже, дякую буде й за днів Сина чоловічого. 27 Іли, пили, Тобі, що я не такий, як інші люди, здирщики, женились, оддавались, аж до дня, як увійшов неправедні, перелюбні, або як оцей митник. Ной у ковчег, і настав потоп, та й вигубив 12 Я пошу два рази на тиждень, даю десятину усіх. 28 Так само, як сталося і за Лота; їли, з усього, що придано. 13 А митник, оддалеки пили, торгували, продавали, насаджували, ставши, не хотів і очей до неба звести, а бив у будували, 29 котрого ж дня вийшов Лот із груди себе, кажучи: Боже, милостивий будь Содома, линуло огнем та сїркою з неба та мені грішному. 14 Глаголю вам: пійшов сей й вигубило всіх. 30 Так же буде й в день, до дому свого оправданий більш, ніж той; бо котрого Син чоловічий відкриється. 31 Того кожен, хто несесть ся вгору, принизить ся; хто дня, хто буде на криші, а надіб'є його в ж принижується, піде вгору. 15 Приносили хаті, нехай не злашти узяти його; хто на ж йому й дітей, щоб до них приторкнувсь; полі, так само нехай не вертається ся назад. бачивши ж ученики, заказували їм. 16 32 Спогадайте Лотову жінку. 33 Коли хто Ісус же, покликавши їх, рече: Пустіть діток шукати ме душу свою спаси, погубить її, приходить до мене й не бороніть їм; таких а хто погубить її, оживить її. 34 Глаголю бо царство Боже. 17 Істинно глаголю вам: вам, тієї ночі буде двоє на однім ліжку; Хто не прийме царства Божого, як дитина, один візьметь ся, а другий зоставить ся. 35 не ввійде в него. 18 I питав Його один Дві молоти муть укупі; одна візьметь ся, а старшина, кажучи: Учителю благий, що друга зоставить ся. 36 Двоє будуть у полі; робивши житте вічне наслідку. (*aiōnios g166*) 19 один візьметь ся, а другий зоставить ся. 37 Рече ж йому Ісус: Чого мене звш благам? I озвавшись кажутъ до Него: Де, Господи? ніхто не благий, тільки один, Бог. 20 Заповіді Він же рече їм: Де тіло, там збирати муть ся знаєш: Не чини перелюбу, Не вбивай, Не орли.

18 Сказав же й приповість їм про те, що треба по всяк час молитись, а не внивати, 2 глаголючи: Один суддя був у якомусь городі, й Бога не бояв ся, і чоловіка не соромив ся. 3 Вдовиця ж була одна у городі тім, і прийшла до него, кажучи: Помстись за мене над противником моїм. 4 I не хотів довго, потім же каже в собі: Хоч і Бога не боюсь, і чоловіка не соромлюсь, 5 то, що докучає мені вдова ся, помщусь за неї, щоб, без перестану ходячи, не докучала мені. 6 Рече ж Господь: Слухайте, що суддя

кради, Не съвідкуй криво, Поважай батька твого й матір твою. 21 Він же каже: Се все хоронив я з малку мого. 22 Почувши ж се Ісус, рече йому: Ще одного тобі недостає: усе, що маєш, продай та й роздай убогим, і мати меш скарб на небі; та й приходить, ійди слідом за мною. 23 Він же, почувши се, став вельми сумний, був бо дуже багатий. 24 Побачивши ж його Ісус, що вельми сумний став, рече: Як тяжко багацтва маючи увійти в царство Боже! 25 Легше бо верблюдові кріз ушко голки пройти, ніж багатому в царство Боже ввійти. 26 Казали ж ті, що чули: То хто

ж може спастись? 27 Він же рече: Неможливе кажучи: Що до грішника чоловіка пійшов у людей — можливе у Бога. 28 Каже ж Петр: гостину. 8 Ставши ж Закхей, каже до Господа: Ось ми покинули все, та й пійшли слідом Ось половину достатку моого, Господи, даю за Тобою. 29 Він же рече їм: Істино, істино вбогим; і коли кого чим обидив, віддаю глаголю вам: Що нема нікого, хто покинув вчетверо. 9 Рече ж до него Ісус: Що сьогодні господу, або родителів, або братів, або жінку, спасенне домові съому сталось, бо й він син або діти задля царства Божого, 30 та й не Авраамів: 10 прийшов бо Син чоловічий, приняв багато більше часу сього, а в віку щоб шукати й спасати погибше. 11 Як же будучому життє вічнє. (*aīōn g165, aīōnios g166*) слухали вони се, додавши сказав приповість: 31 Узвівши ж дванадцятьох, рече до них: бо був Він близько Єрусалиму, й думали Оце Йдемо в Єрусалим, і станеться все, що вони, що зараз має царство Боже явиться. написано через пророків, Синові чоловічому. 12 Рече ж оце: Один чоловік значного роду 32 Буде бо виданий поганам, і насыміхати йшов у землю далеку прийняти собі царство, муться з Него, й зневажати муть Його, й та й вернутись. 13 Покликавши ж десять плювати муть на Него, 33 і бивши убить слуг своїх, дав їм десять мин срібла, та й Його; а третього дня воскресне. 34 А вони сказав до них: Орудуйте, поки прийду. 14 нічого того не зрозуміли; й було слово се Міщане ж його ненавиділи Його, й післи закрите від них, і не розуміли глаголаного. посли слідом за ним, кажучи: Не хочемо 35 Стало ся ж, як наблизяв ся до Єрихона, сього, щоб царював над нами. 15 І сталося, один сліпий сидів при дорозі просячи; 36 як вернув ся він, прийнявши царство, сказавчувши ж, що народ йде мимо, спитав, що б се приклікати собі слуг тих, що дав їм срібло, було. 37 Сказали ж йому, що Ісус Назарянин щоб знати, хто що з'орудував. 16 Прийшов же іде мимо. 38 І покликнув, кажучи: Ісусе, сину перший, кажучи: Пане, мина твоя приробила Давидів, помилуй мене. 39 А ті, що йшли десять мин. 17 І рече йому: Гаразд, добрий попереду, сварили на него, щоб мовчав; він слуго; що у найменшому вірен був еси, то же ще більш кричав: Сину Давидів, помилуй май власті над десятьма городами. 18 І мене. 40 Ставши ж Ісус, звелів його привести приступив другий, кажучи: Пане, мина твоя до себе; як же наблизив ся він, спитав його, зробила пять мин. 19 Рече ж і съому: І ти 41 глаголючи: Що хочеш, щоб зробив тобі? будь над п'ятьма городами. 20 Приступив і Він же каже: Господи, щоб прозрів. 42 А інший, кажучи: Пане, ось мина твоя, которую Ісус рече йому: Прозри: віра твоя спасла я мав сковану в хустці: 21 боявсь бо тебе, тебе. 43 І зараз прозрів, та й пійшов слідом що ти чоловік жорстокий: береш, чого не за Ним, прославляючи Бога; і ввесь народ, клав еси, і жнеш, чого не сіяв. 22 Рече ж побачивши се, оддав хвалу Богові.

19 I вийшовши проходив через Єрихон. 2 I ось чоловік, на ім'я званий Закхей, а був він старший між митниками, й був заможний. 3 I бажав бачити Ісуса, хто Він, та не зміг за народом, бо малого був зросту. 4 I, побігши наперед, виліз на шовковицю, щоб подивитись на Него; бо туди мав проходити. 5 I, як прийшов на те місце, споглянувши Ісус, побачив його, й рече до него: Закхею, злізь боржій додолу; сьогодні бо в дому твоїм треба мені бути. 6 I зліз він боржій, і прийняв Його радіючи. 7 I бачивши всі, нарікали,

йому: З уст твоїх судити му тебе, лукавий слуго. Знав еси, що я чоловік жорстокий: беру, чого не клав, і жну, чого не сіяв; 23 а чом же не дав еси срібла моого у мініяльню? і я, прийшовши, з лихвою виміг би його. 24 І рече стоячим коло него: Візьміть від него мину, а дайте маючому десять мин. 25 (І казали йому: Пане, має десять мин.) 26 Глаголю бо вам: Що всякому маючому дастъ ся, від немаючого ж і, що має, візьметь ся від него. 27 А ворогів моїх тих, що не хочуть, щоб царював над ними, приведіть сюда, та й повбивайте передо мною. 28 I, промовивши

се, пішов далій, ідучи в Єрусалим. **29** поприходили архиєреї та письменники з І сталося, як наблизавсь до Витфагії та старшими, **2** і промовили до Него, кажучи: Витанії, до гори, званої Оливної, післав Скажи нам, якою властю се робиш? або хто з двох з учеників своїх, **30** глаголючи: Ідіть дав Тобі власть сю? **3** Відказуючи ж рече до у село, що перед вами, у котре ввійшовши, них: Спитаю вас і я про одну річ, і скажіть знайдете осля привязане, що на него ніхто мені: **4** Хрещенне Йоанове з неба було, чи від з людей ніколи не сідав. Одвязвавши його, людей? **5** Вони ж міркували в собі говорячи: приведіть. **31** І коли хто вас поспитає: На що Коли скажемо: З неба, казати ме: Чом же не одвязуєте? так скажіть йому: Що Господеві поняли ви віри йому? **6** Коли ж скажемо: Від треба його. **32** Пішовши ж послані, знайшли, людей, то ввесь народ покаменує нас; певен як Він сказав їм. **33** Як же одвяzuвали вони бо він, що Йоан пророк. **7** І відказали, що не осля, казали господарі його до них: На що знають, звідкіля. **8** А Ісус їм рече: То й я не одвяzuєте осля? **34** Вони ж сказали: Господеві скажу вам, якою властю я се роблю. **9** Почав його треба. **35** І привели його до Ісуса; й, же до народу глаголати приповість сю: Один накинувши свою одежду на осля, посадили чоловік насадив виноградник, та й дав його Ісуса. **36** Як же Він їхав, простили одежду виноградарям, та й відіхав на довгий час. свою по дорозі. **37** Коли ж вже наблизив **10** І піslav у пору до виноградарів слугу, ся Він до збочу гори Оливної, почало все щоб з овошу винограднього дали йому; множество учеників радуючись хвалити виноградарі ж, побивши його, відослали Бога голосом великим за всі чудеса, що впорожні. **11** І піslav ще другого слугу; вони ж бачили, **38** говорячи: Благословен грядущий і того, побивши та обезчестивши, відослали цар в ім'я Господнє; впокій на небі, і слава на впорожні. **12** І піslav ще третього; вони ж і вишинах! **39** А деякі з Фарисеїв між народом сього, поранивши, прогнали. **13** Рече ж пан казали до Него: Учителю, закажи ученикам виноградника: Що робити? пішлю сина моого Твоїм. **40** І озвавшись рече їм: Глаголю вам, любого: може, того побачивши, посоромлять що коли сї замовкнуть, камінне кричати ме. ся. **14** Побачивши ж його виноградарі, казали **41** І, як наблизивсь, то, побачивши город, між собою, говорячи: Се наслідник; ходімо заплакав над ним, **42** глаголючи: О, коли б вбемо його, щоб наше було насліддє. **15** І, зрозумів і ти хоч у день сей твій, що для викинувши його за виноградник, убили. Що впокою твого! тепер же воно закрито перед ж робити ме пан виноградника? **16** Прийде очима твоїми. **43** Бо прийдуть дні на тебе, та й вигубить виноградарів сих, і дастъ й обкинутъ вороги твої валами тебе, та й виноградник іншим. Почувши ж, сказали: обляжутъ тебе, й стиснуть тебе звідусюди. Борони Боже! **17** Він же, поглянувши на **44** І з землею зрівняють тебе й діти твої них, рече: Що ж се написано? Камінь, що у тобі; і не заставлять у тобі каменя на відкинули будівничі, сей став ся головою камені; бо не розумів еси часу одвідин твоїх. угла? **18** Всякий, хто впаде на той камінь, **45** І ввійшовши у церкву, почав виганяти розібеть ся, на кого ж він упаде, розітре продаючих і купуючих, **46** глаголючи їм: його. **19** І шукали архиєреї та письменники Писано: Дом мій — дом молитви; ви ж його наложити на Него руки тієї години, та зробили вертепом розбійників. **47** І навчав боялись народу; зрозуміли бо, що до них що-дня в церкві. Архиєреї ж та письменники приповість сю сказав. **20** І, назираючи Його, й значні людські шукали Його вбити. **48** І піslali підглядників, що видавали себе не знайшли, що б зробити Йому; народ бо за праведних, щоб схопити Його на слові ввесь горнувсь до Него, слухаючи.

та віддати старшині та власті ігемоновій.

20 І сталося одного з тих днів, як навчав Він народ у церкві та благовіствував,

21 І питали вони Його, кажучи: Учителю, знаємо, що право говориш, і навчаєш, і не

дивиш ся на лицє, а по правдї на путь перви місця на бенкетах; 47 що жеруть доми Божий наставляєш. 22 Годить ся нам кесареві вдовиць, і для виду довго молять ся. Сі данину давати, чи ні? 23 Постерігши ж їх приймутъ ще тяжкий осуд.

підступ, рече до них: Що мене спокушуєте?

24 Покажіть мені денария. Чиє має обличче і надпись? Озвавши ся ж сказали: Кесареве.

25 Він же рече їм: Оддайте ж оце кесареве кесареві, а Боже Богові. 26 I не могли вони скопити Його на слові перед народом; і, дивуючись одповідю Його, мовчали. 27

Приступивши ж тоді деякі з Садукеїв, котрі перечять, що є воскресенне, питали Його, 28 говорячи: Учителю, Мойсей написав нам: Коли чий брат умре, мавши жінку, ѹ сей бездітний умре, щоб узяв брат його жінку й воскресив насіннє братові своєму. 29 Сім оце братів було; і перший, взявши жінку, умер бездітний. 30 I взяв другий жінку, та ѹ сей умер бездітний. 31 I третій узяв її, та ѹ не зоставили дітей, і повмирали. 32 Опісля ж усіх умерла й жінка. 33 Оце ж у воскресенню кому з них буде жінкою? сім бо мали її за жінку. 34 I відказуючи рече їм Ісус: Сини сьвіту цього женять ся й видають заміж: (aiōn g165) 35 котрі ж удостоють ся дождати віку того ѹ воскресення з мертвих, ті нії женяться ані віддають заміж: (aiōn g165) 36 бо ані

вмерти не можуть, рівні бо ангелам і сини вони Божі, воскресення синами бувши. 37 А що встають мертві, то ѹ Мойсей показав коло купини, як зве Господа Богом Авраама, як Богом Ісаака, як Богом Якова. 38 Бог же не мертвих, а живих, всі бо Йому живуть. 39

Озвавши ся ж деякі з письменників, казали: Учителю, добре глаголав еси. 40 I більш не сьміли питати Його ні про що. 41 Рече ж до них: Як се кажуть, що Христос син Давидів? 42 А сам Давид говорить у книзі псалмі: Рече Господь Господеві моєму: Сиди по правиці в мене, 43 доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг твоїх. 44 Давид оце Господом Його зве: як же Він син Його? 45 Як же слухав увесь народ, рече ученикам своїм: 46 Остерегайтесь письменників, що бажають ходити в шатах, та люблять витання на торгах, та перви сідалища по школах, та

21 Поглянувши ж побачив, як кидали дари свої в скарбону заможні. 2 Побачив же й одну вдовицю вбогу, що кидала туди дві лепти. 3 I рече: Правдиво глаголю вам, що вдовиця вбога ся більш усіх укинула: 4 всі бо ті з достатку свого кидали у дари Божі, ся ж з недостатку свого увесь прожиток свій, що мала, вкинула. 5 I як деякі говорили про церкву, що каміннем красним та посьвятами укращена, рече: 6 Iz сього, що бачите, прийдуть дні, в котрі не зоставить ся камінь на камені, щоб не зруйновано. 7 Питали ж Його, кажучи: Учителю, коли ж се буде? ѹ що за ознака, коли се має стати ся? 8 Він же рече: Гледіть, щоб не були зведені; многі бо прийдуть в імя мое, кажучи: Що се я. А час приближив ся; не йдіть же за ними. 9 Як же почуєте про войны та ворохобні, не полохайтесь; мусить бо перш се статись; тільки ж не зараз конець. 10 Тоді рече їм: Устане народ на народ і царство на царство, 11 і трус великий по місцях, і голоднеча, і помір буде, і страхи, і ознаки з неба великі будуть. 12 Та перш того всього наложать на вас руки свої і гонити муть, видаючи в школи й темниці, і водячи перед царі та ігемони задля імя мого. 13 I станеть ся воно вам на сьвідкуваннє. 14 Постановіть же в серцях ваших наперед, не готовитись відказувати: 15 я бо дам вам уста й премудрість, котрій не здоліють противитись, ані встояти усі противники ваші. 16 Будете ж видавані й від родителів, і братів, і родини, і приятелів: і вбивати муть деяких з вас. 17 I будете ненавиджені від усіх задля імя мого. 18 Та й волосина з голови вашої не загине. 19 У терпінню вашому осянгніть душі ваші. 20 Як же побачите, що обгорнуто тaborами Єрусалим, тоді знайте, що наблизило ся спустіннє його. 21 Тоді, хто в Юдеї, нехай біжать у гори; а хто в середині в йому, нехай виходять; а ті, що по селях, нехай не ввіходять у него. 22 Bo се дні мести, щоб справдилось усе

написане. **23** Горе ж важким і годуючим у пасхове ягня. **8** І післав Петра та Йоана, ті дні! буде бо біда велика на землї, і гнів глаголючи: Йдіть та приготовте нам пасху на народі сьому. **24** І поляжуть від гострого їсти. **9** Вони ж сказали Йому: Де хочеш, меча, й позаймані будуть у полонь до всіх щоб приготовити? **10** Він же рече їм: Ось, як поган; і топтати муть Єрусалим погане, увійдете в город, зустріне вас чоловік, глек доки сповнять ся часи поган. **25** І будуть води несучи. Йдіть слідом за ним у господу, ознаки на сонці, й місяці, й зорях, а на землї куди ввійде. **11** І скажіть господареві дому: переполох народів у заколоті; як зареве море Каже тобі учитель: Де съвітиця, щоб пасху з та філії. **26** І омертвіють люде від страху та учениками моїми їсти? **12** І той вам покаже дожидання того, що прийде на вселенну: гірницю велику застелену; там приготовте. сили бо небесні захитають ся. **27** І тоді **13** Пійшовши ж знайшли, як сказав їм, і побачять Сина чоловічого, йдучого на хмарі приготовили пасху. **14** І, як настала година, з силою і славою великою. **28** Як же значе се сів Він, й дванайцять апостолів з Ним. **15** І діяться, випростуйтесь і підіймайте голови рече до них: Бажаннем забажав я сю пасху ваші; бо наблизилось викупленнє ваше. **29** їсти з вами, перш ніж прийму муки: **16** І сказав приповість їм: Бачте смоківницю глаголю бо вам: Що більш не їсти му її, доки і всякі дерева: **30** Як розпукують ся вже, сповнить ся в царстві Божому. **17** І, взявши бачивши самі розумієте, що вже близько чашу, й оддавши хвалу, рече: Прийміть се літо. **31** Так і ви, коли побачите, як се станеть та поділить собі: **18** глаголю бо вам: Що ся, знайте, що близько царство Боже. **32** не пити му вже від плоду винограднього, Істино глаголю вам: Ще не перейде рід сей, доки царство Боже прийде. **19** І, взявши доки все станеть ся. **33** Небо й земля перейде, хліб, та оддавши хвалу, переломив, і дав слова ж мої не перейдуть. **34** Остерегайте їм, глаголючи: Се есть тіло мое, що за вас ся ж, щоб часом не обтягчились ваші серця даєть ся. Се чиніть на мій спомин. **20** Так прожорством, та пянством, та журбою життя само й чашу після вечері, глаголючи: Ся сього, й щоб несподівано на вас не настиг чаша новий завіт у крові моїй, що за вас день той. **35** Бо, як сітка, впаде на всіх, що пролита буде. **21** Та ось рука зрадника мого живуть на лиці всієї землї. **36** Пильнуйте, зо мною на столі. **22** Син то чоловічий іде, по всяк час молячись, щоб удостоїли ся як постановлено наперед, тільки ж горе втекти від того всього, що має статись, і чоловікові тому, що зрадить Його! **23** І стали станути перед Сином чоловічим. **37** Навчав вони перепитуватись між собою, хто б з же днями в церкві, ночами ж виходячи, них був, що се має зробити. **24** Постало ж пробував на горі, званій Оливною. **38** Усі і змаганнє між ними, хто з них здається ся ж люди сходились рано до Него в церкву бути більшим. **25** Він же рече їм: Царі в поган панують над ними, й ті, що власть над ними мають, добродіями звуть ся. **26** Ви ж не так: тільки ж найбільший між вами нехай буде як найменший, і хто старший – як слуга. **27** Хто бо більший: хто за столом, чи хто послугує? хиба не хто за столом? я ж між вами, як слуга. **28** Ви ж пробували зо мною в спокусах моїх. **29** І я завітую вам, як завітував мені Отець мій, царство, **30** щоб їли й пили за столом моїм у царстві моєму, і сиділи на престолах, судячи дванайцять родів Ізраїлевих. **31** Рече ж Господь: Симоне,

22 Наблизжало ся ж съвіто опрісноків, зване пасха. **2** І шукали архиерей та письменники, як би погубити Його; боялись бо народу. **3** Ввійшов же сатана в Юду, на прізвище Іскариоцького, що був з числа дванайцяти. **4** І пійшовши говорив з архиереями та воєводами, як Його зрадити їм. **5** І зраділи вони, й вмовились Йому срібла дати. **6** І обіцяв ся, і шукав нагоди, щоб видати Його їм потай народу. **7** Прийшов же день опрісноків, як треба було колоти

Симоне, ось сатана жадав собі вас, щоб церковних старших: Як на розбійника ви просівати, як пшеницю; 32 я ж молив ся прийшли з мечами та киями? 33 Як що-дня за тебе, щоб не поменшала віра твоя, і ти був я з вами в церкві, не простягали рук на колись, навернувшись, утверди братів твоїх. мене; та се ваша година й власть темряви. 33 Він же каже Йому: Господи, з Тобою готов 34 Узявши ж Його, повели, й привели Його в я і в темницю, і на смерть іти. 34 Він же рече: двір архиєрейський. Петр же йшов слідом Глаголю тобі, Петре, не запіє сьогодні півень, оддалеки. 35 Як же запалили огонь серед перш ніж тричі відречеш ся, що не знаєш двора та посідали вкупі, сів і Петр серед мене. 35 I рече ім: Як посилаєте вас я без сакви, них. 36 Побачивши ж Його одна служниця, й торбини, й обувя, чи чого недоставало як сидів коло съвітла, й, придивляючись на вам? Вони ж казали: Нічого. 36 Рече тоді ім: него, сказала: I сей з Ним був. 37 Він же одрік А тепер хто має сакву, нехай бере так само ся Його, кажучи: Жінко, не знаю Його. 38 й торбину: а хто не має, нехай продастъ А згодя другий, побачивши його, сказав: I одежу, та купитъ меч. 37 Глаголю бо вам, ти з них еси. Петр же каже: Чоловіче, нї. що ще й се написане мусить справдитись 39 I мало що не через одну годину, інший на мені: I з беззаконними полічено Його: хтось ствердив, кажучи: Справдї і сей з бо все про мене сповняється ся. 38 Вони ж Ним був, бо й Галилеєць він. 40 Каже Петр: сказали: Господи, ось мечів тут два. Він же Чоловіче, не знаю, що кажеш. I зараз, як ще рече ім: Доволі. 39 I вийшовши пійшов по говорив він, запіяв півень. 41 I обернувшись звичаю на гору Олівну; ійшли ж слідом Господь, поглянув на Петра. I згадав Петр за Ним і ученики Його. 40 Прибувши ж на слово Господнє, як глаголав Йому: Що перш місце, рече ім: Моліть ся, щоб не ввійти в ніж півень запіє, відречеш ся мене тричі. 42 I спокусу. 41 А сам віdstупив од них, так як вийшовши геть Петр, заплакав гірко. 43 А кинути камнем, і, приклонивши коліна, чоловіки, що держали Ісуса, насьміхались молив ся, 42 глаголючи: Отче, коли хочеш, із Него, бючи. 44 I, закривши Його, били мимо неси чашу сю від мене: тільки ж не в лиці Його, та й питали Його, кажучи: моя воля, а Твоя нехай буде. 43 Явив ся ж Пророчи, хто вдарив Тебе. 45 I іншого багато, Йому ангел з неба, підкріпляючи Його. 44 хуливши, казали на Него. 46 A як настав день, I, бувши в смертній боротьбі, ще пильніше зібрались старшина людська, та архиєреї молив ся; був же піт Його як каплі крові, і письменники, та й повели Його в раду каплючи на землю. 45 I, вставши від молитви, свою, кажучи: 46 Чи Ти еси Христос? скажи й прийшовши до учеників своїх, знайшов їх нам. Рече ж ім: Коли вам скажу, не піймете сплячих від смутку, 46 і рече ім: Чого спите? віри; 48 коли ж і спитаю вас, не відповісте уставши молітвя ся, щоб не ввішли в спокусу. мені ж не відпустите. 49 Від нині сидіти ме 47 Ще ж Він промовляв, ось народ ізваний Син чоловічий по правиці сили Божої. 50 Юда, один з дванайцяти, йшов поперед них, I сказали всі: То се Ти Син Божий? Він же і приступив до Ісуса, поцілувати Його. 48 до них рече: Ви кажете, що се я. 51 Вони ж Ісус же рече Йому: Юдо, цілуваннем Сина сказали: На що нам ще съвідчення? самі бо чоловічого зраджуєш? 49 Бачивши ж ті, що чули з уст Його.

коло Него, до чого доходить, казали Йому: Господи, чи вдарити нам мечем? 50 I вдарив один хтось із них слугу архиєрейського, та й відтяв Йому ухо праве. 51 I озвавшись Ісус, рече: Оставте аж до сього. I, приторкнувшись до уха Його, сцілив Його. 52 Рече ж Ісус до прийшовших на Него архиєреїв і воєвод, i

23 I вставши все множество їх, повели Його до Пилата. 2 I стали винувати Його, кажучи: Сього знайшли ми, що розвертає народ і забороняє кесареві данину давати, та й каже, що Він Христос-цар. 3 Пилат же спитав Його, кажучи: Чи Ти цар Жидівський? Він же, озвавшись до него, рече: Ти кажеш. 4

Пилат же сказав до архиєреїв і до народу: хрест нести за Ісусом. **27** Ішло ж слідом за Ніякої не знаходжу вини в чоловікові сьому. Ним велике множество народу й жінок, що **5** Вони ж намагали, говорячи: Що бунтує голосили й ридали по Йому. **28** І обернувшись народ, навчаючи по всій Іудеї, почавши від до них Ісус, рече: Дочки Єрусалимські, не Галилеї аж посі. **6** Пилат же, почувши про плачте по мені, а по собі плачте і по дітях Галилею, спитав, чи чоловік не Галилець, **7** ваших. **29** Бо ось прийдуть дні, коли скажуть: і, довідавшись, що Він присуду Іродового, Блаженні неплідні, й утроби, що не родили, післав Його до Ірода, що також був у й соски, що не годували. **30** Тоді стануть Єрусалимі тими днями. **8** Ірод же, побачивши говорити горам: Упадіть на нас, і узгіррям: Ісуса, зрадів вельми; бажав бо здавна бачити Покрийте нас. **31** Бо коли зеленому дереву Його; бо чув багато про Него; й сподівав се роблять, то з сухим що станеться? **32** ся яку ознаку бачити, що від Него станеть Ведено ж і інших двох лиходіїв з Ним ся. **9** Питав же Його словами многими; Він на смерть. **33** І, як прийшли на вроцище же нічого не відказав Йому. **10** Стояли ж Черепове, там розпяли Його й лиходіїв, архиєреї та письменники, завзято винуючи одного по правиці, а одного по лівиці. **34** Його. **11** Зневаживши ж Його Ірод з воїнами Ісус же рече: Отче, відпусти їм; не знають своїми та насьміявшись, одягнувши Його в бо, що роблять. **35** І стояв народ дивлячись, шату ясну, післав Його Пилатові. **12** Стали ж Насьміхали ся ж і старші з ними, кажучи: собі другами Пилат та Ірод того дня: жили Інших спасав; нехай спасе й себе, коли се бо перше, ворогуючи між собою. **13** Пилат Христос, вибраний Божий. **36** Насьміхали же, скликавши архиєреїв та князів і народ, **14** ся ж з Него й воїни, приступаючи й оцет каже до них: Привели ви мені чоловіка сього, подаючи Йому, **37** і кажучи: Коли Ти еси цар яко розвертаючого народ; і ось я, перед вами Жидівський, спаси себе. **38** Була ж і надпись питуючи, ніякої не знайшов в чоловікові над Ним письмом Грецьким та Римським, та сьому вини, якими винуєте Його; **15** та й ні Єрейським: Се цар Жидівський. **39** Один же Ірод; посылав бо Його до него, й ось нічого з повішених лиходіїв хулив Його, кажучи: достойного смерти не знайдено в Ньому. **16** Коли Ти Христос, спаси себе й нас! **40** То, покаравши, відпущу Його. **17** (Треба ж Озвавши ся ж другий, докорив Йому, кажучи: Йому було відпускати їм що-сьвята одного.) І не боїш ся Бога, коли в такому ж осуді еси? **18** Закричали ж вони всі разом, кажучи: **41** Та ми по правдї; по заслузі бо за те, що Візьми сього, відпусти ж нам Вараву, **19** коїли, приймаємо; сей же нічого недоброго котрого, за якусь бучу, що сталась у городі, не зробив. **42** І сказав до Ісуса: Спогадай мене, і за убийство, вкинуто в темницю. **20** Знов Господи, як прийдеш у царство Твоє. **43** І же Пилат покликнув, хотівши відпустити рече Йому Ісус: Істино глаголю тобі: Сьогодні Ісуса. **21** Вони ж кричали: Розпни, розпни зо мною будеш у раю. **44** Було ж се коло Його! **22** Він же втретє каже до них: Яке ж години шестої, і темрява стала по всій бо зло зробив сей? Ніякої вини смерти не землі до години девятої. **45** І померкло сонце, знайшов я в Йому. То покаравши, випущу й роздерлась завіса церковня посередині. **46** Його. **23** Вони ж намагали голосом великим, І покликнувши голосом великим Ісус, рече: просячи, Його розпяти. І перемогли голоси Отче, у Твої руки передаю духа моого! й, се їх та архиєрейські. **24** Пилат же присудив, промовивши, зітхнув духа. **47** Побачивши ж щоб стало по просльбі їх. **25** Відпустив же сотник, що стало, прославив Бога, кажучи: їм за бунт і убийство вкинутого в темницю, Справдї, чоловік сей праведний був. **48** І котрого просили; Ісуса ж видав на їх волю. **26** ввесь народ, що зійшов ся на сю дивовижу, І як повели Його, то, взявши одного Симона побачивши, що стало, бючи себе в груди, Киринея, ідучого з поля, положили на него вертав ся. **49** Стояли ж усі знакомі Його

оддалеки й жінки, що поприходили слідом ж їх були вдержані, щоб не пізнали Його. за Ним із Галилеї, дивлячись на се. 50 I 17 Рече ж до них: Що се за речі, про котрі ось чоловік, на ім'я Йосиф, що був радник, розмовляєте між собою йдучи, та сумуєте? чоловік добрий і праведний, 51 (сей не 18 Озвав ся ж один, на ім'я Клеопа й каже до пристав до ради й діла їх,) з Ариматеї, Него: Хиба Ти один захожий у Єрусалим, і города Жидівського, що також сподівався не знаєш, що стало ся в йому сими днями? царства Божого; 52 сей, прийшовши до 19 I рече їм: Що ж таке? Вони ж сказали Пилата, просив тіла Ісусового. 53 I, знявши Йому: Про Ісуса Назарянина, що був муж Його, обгорнув Його плащеницею, і положив пророк, сильний ділом і словом перед Богом Його у гробі висіченому, де ніколи ніхто і всім народом, 20 як видали Його архиерей не лежав. 54 I був день п'ятниця, а субота та князі наші на суд смертний і розпяли съвітала. 55 Поприходивши ж слідом жінки, Його. 21 Ми ж уповали, що се Він, що має що прийшли з Галилеї, дивились на гріб, і збавити Ізраїля; а до всього того третій се як положене було тіло Його. 56 I вернувшись день іде сьогодні, як се стало ся; 22 тільки ж наготовили пахощів та міра, а в суботу і жінки деякі з наших налякали нас, бувши відпочивали по заповіді.

24 Первого ж дня тижня, вельми рано, прийшли вони на гріб, несучи, що наготовили, пахощі, і другі з ними. 2 Знайшли ж камінь відкочений від гробу. 3 I ввійшовши не знайшли тіла Господа Ісуса. 4 I сталось, як здумілись вони від сього, ось два чоловіки стояли перед ними в шатах ясних. 5 Як же полякались вони й нахилили лице до землі, рекли до них: Чого шукаєте живого між мертвими? 6 Нема Його тут, а встав. Згадайте, як Він промовляв до вас, ще бувши в Галилеї, 7 глаголючи: Що мусить Син чоловічий бути виданим у руки чоловіків грішників, і бути розпятым, і третього дня воскреснути. 8 I згадали слова Його, 9 i, вернувшись од гробу, сповістили про се все одинайцятьох і всіх інших. 10 Була ж Мария Магдалина, та Йоанна, та Мария Яковова, й інші з ними, що оповідали перед апостолами се. 11 I явились перед ними яко видумка слова їх, і не поняли віри їм. 12 Петр же, вставши, побіг до гробу; й нахилившись побачив тільки полотно, що лежало, й пішов, сам у собі дивуючись тим, що сталось. 13 I ось двоє з них ійшло того ж дня на село, зване Емаус, гоней з шістьдесят од Єрусалиму. 14 I розмовляли вони між собою про все те, що стало ся. 15 I сталось, як розмовляли вони та перепитувались, і сам Ісус наблизившись, ійшов з ними. 16 Очі

рано при гробі, 23 i, не знайшовши тіла Його, прийшли оповідуючи, що явлене ангелів бачили, котрі глаголють, що Він живий. 24 I пійшли деякі з наших до гробу, й знайшли так, як і жінки казали; Його ж не бачили. 25 I рече Він до них: о безумні і лініві серцем вірувати всьому, що промовили пророки! 26 Чи не мусів се терпти Христос і ввійти в славу свою? 27 I, почавши від Мойсея і від усіх пророків, виясняв їм у всіх писаннях про Него. 28 I наблизились до села, куди йшли, й Він зробив, ніби хоче йти далі. 29 Вони ж удержували Його, кажучи: Зостань ся з нами; бо вже надвечір, і нахилив ся день. I ввійшов, щоб зостатись із ними. 30 I сталось, як сидів Він за столом з ними, взявши хліб, благословив, і переломивши, подав їм. 31 Їм же відкрились очі, й пізнали вони Його; й став ся Він невидимий їм. 32 I казали вони один до одного: Хиба ж серце наше не горіло в нас, як промовляв до нас у дорозі, і як розкривав нам писання? 33 I, вставши тієї ж години, вернувшись у Єрусалим і знайшли згромаджених одинайцять, і тих, що були з ними, 34 як говорили: Що встав Господь справді і явив ся Симонові. 35 I розповіли вони, що сталось у дорозі, і як пізнали Його в ламанню хліба. 36 Як же се вони говорили, сам Ісус став посеред них, і рече їм: Упокій вам. 37 Вони ж, полякавшись і перестрашившись, думали, що духа бачять.

38 І рече їм: Чого стрівожились? і чого думки встають у серцях ваших? **39** Дивіть ся на руки мої і ноги мої, що се сам я. Дотикайтесь мене й вбачайте; бо дух тіла й костей не має, як бачите, що я маю. **40** І, се глаголючи, показав їм руки й ноги. **41** Ще ж як не поняли вони віри з радощів та дивувались, рече їм: Маєте що їсти тут? **42** Вони ж Йому подали риби печеної частину та медового стільника (крижку). **43** І взявши, їв перед ними. **44** Рече ж їм: Оце ж слова, що глаголав я до вас, ще бувши з вами, що мусить справдити ся все, писане в законі Мойсейовому, й пророках, і писальмах про мене. **45** Тоді розкрив їм розум розуміти писання, **46** і рече їм: Що так написано й так треба було терпіти Христу й воскреснути з мертвих третього дня; **47** і проповідуватись в ім'я Його покаянню і відпущення гріхів між усіма народами, почавши від Єрусалиму. **48** Ви ж съвідки цього. **49** І ось я посилаю обітуванне Отця моого на вас; ви ж сидіть у городі Єрусалимі, поки одягнетесь силою звиш. **50** І вивів їх геть аж до Витанії, і, знявши руки свої, благословив їх. **51** І сталося, як благословляв їх, одступив од них і возніс ся на небо. **52** Вони ж, поклонившись Йому, вернулись у Єрусалим, з радощами великими; **53** і пробували раз у раз у церкві, хвалячи й благословлячи Бога. Амінь.

Від Івана

1 У почині було Слово, ѹ Слово було в Бога, й Бог було Слово. **2** Воно було в почині у Бога. **3** Все Ним стало ся; і без Него не стало ся ніщо, що стало ся. **4** У Йому життє було: й життє було съвітлом людям. **5** І съвітло у темряві съвітить, і темрява Його не обняла. **6** Був чоловік посланий від Бога, ймя йому Йоан. **7** Сей прийшов на съвідкуваннє, щоб съвідкувати про съвітло, щоб усї вірували через него. **8** Не був він съвітло, а щоб съвідкувати про съвітло. **9** Було съвітло водою. **10** На съвітї був, і съвіт і став він над Ним. **11** У свое пославши мене хрестити водою, той мені прийшов, і свої не прийняли Його. **12** Которі глаголав: На кого побачиш, що Дух злине та ж прийняли Його, дав ім власть дітьми Божими стати ся, що вірують в імѧ Його: **13** що не від крові, нї від хотіння тїлесного, нї від хотіння мужеського, а від Бога родили ся. **14** І Слово тїлом стало ся, і пробувало між нами (й бачили ми славу Його, славу, яко єдинородного від Отця), повне благодати і правди. **15** Йоан съвідкує про Него, і покликав, глаголючи: Се той, про кого казав я: За мною грядущий поперед мене буд; бо перш мене був. **16** І з повноти Його ми всї прийняли й благодать за благодать. **17** Бо закон через Мойсея даний був; благодать і правда через Ісуса Христа стала ся. **18** Бога ніхто не бачив ніколи; єдинородний Син, що в лоні Отця, той вияснив. **19** І се съвідченне Йоанове, як післиали Жиди з Єрусалиму й визнав: Що я не Христос. **20** І питали його: Що ж? Ілля еси ти? І рече: Нї. Пророк еси ти? І відказав: Нї. **22** Казали ж Йому: Хто ж еси? щоб нам одповідь дати тим, що післиали нас. Що кажеш про себе? **23** Рече: Я голос покликуючого в пустинї: Випростайте дорогу Господню, як глаголав Ісаїя пророк. **24** А послані були з Фарисеїв. **25** І питали йому: Чого ж хрестиш, вони його, і казали йому: Чого ж хрестиш, з Назарету. **26** Назарету хиба може що добре бути? Каже

Відказав їм Йоан, глаголючи: Я хрещу вас водою; серед вас же стоїть, котрого ви не знаєте: **27** се за мною Грядущий, що поперед мене був; котрому я недостоен розвязати ременя обува Його. **28** Се в Витаварі стало ся, за Йорданом, де Йоан хрестив. **29** Назавтра бачить Йоан, що Ісус ійде до него, і рече: Ось Агнець Божий, що бере на себе гріхи съвіта. **30** Се Той, про кого я казав: За мною гряде муж, що поперед мене був, бо перше съвідкувати про съвітло, щоб усї вірували мене був. **31** І я не знав Його, та, щоб явився Ізраїлеві, для того прийшов я, хрестячи съвітло водою. **32** І съвідкував Йоан, глаголючи: Що бачив я Духа, злинувшого як голуб з неба, що приходить на съвіт. **33** І я не знав Його; та Ним настав, і съвіт Його не пізнав. **34** І бачив я, і съвідкував, що се Син съвітам. **35** І бачив я, і съвідкував, що се Син Божий. **36** І, з учеників Його; **37** І споглянувши на Ісуса з учеників Його; **38** І, споглянувши на Ісуса йдучого, рече: ось Агнець Божий. **39** І чули його два ученики глаголючого, і пішли слідом за Ісусом. **40** І обернувшись Ісус та побачивши їх слідом ідуших, рече їм: Чого шукаєте? Вони ж сказали Йому: Рави (що єсть перекладом: Учителю), де пробуваєш? **41** Рече їм: Ідіть і подивітесь ся. Пійшли вони, та він знаходить первый брата свого Симона, Йоанове, як післиали Жиди з Єрусалиму й каже Йому: Знайшли ми Месию (що есть перекладом: Христос). **42** І привів його до Ісуса. Поглянувши ж на него Ісус, рече: Ти вийти в Галилею, і знаходить Филипа, і рече йому: Йди слідом за мною. **44** Був же Филип із Симоном, син Йони; ти назвеш ся Кифа (що есть перекладом: Петр). **43** Назавтра хотів Ісус вийти в Галилею, і знаходить Филипа, і каже йому: Йди слідом за мною. **45** Знаходить Филип Натанаїла, і каже йому: Про кого писав Мойсей у законі й пророки, знайшли ми, Ісуса, сина Йосифового, що з Назарету. **46** І каже Натанаїл до него: З коли ти не Христос, нї Ілля, нї пророк. **47** Назарету хиба може що добре бути? Каже

йому Филип: Іди та й подивись! **47** Побачив тим, що голуби продавали, рече: Візьміть се Ісус Натанаїла, йдучого до Него, й рече звідсіля; не робіть дому Отця моого домом про него: Ось справді Ізраїлітнянин, що в торговим. **17** Згадали ж ученики Його, що йому підступу нема. **48** Каже Йому Натанаїл: написано: Ревність дому твого з'їла мене. **18** Звідкіля мене знаєш? Озвавсь Ісус і рече Озвались тоді Жиди, й казали Йому: Шо за йому: Перш ніж Филип покликав тебе, як знак покажеш нам, що се робиш? **19** Озвавсь був еси під смоківницею, бачив я тебе. **49** Ісус і рече їм: Зруйнуйте сю церкву, й я за Озвавсь Натанаїл і каже Йому: Рави, Ти еси три дні підніму вам її. **20** Казали тоді Жиди: Син Божий, Ти еси цар Ізраїлів. **50** Озвавсь Сорок і шість років будовано церкву сю, а Ісус і рече йому: Шо сказав тобі: Я бачив Ти в три дні піднімеш її? **21** Він же глаголав тебе під смоківницею, то й віруеш? Більше про церкву тіла свого. **22** Як же встав з цього бачити меш. **51** І рече йому: Істино, мертвих, згадали ученики Його, що Він се істино глаголю вам: Від нині бачити метe глаголав їм; і вірували писанню і слову, що небо відкрите, а ангелів Божих, що сходять глаголав Ісус. **23** Як же був у Єрусалимі у угورу і вниз на Сина чоловічого.

пасху на свята, многі увірували в імя Його,

2 А третього дня було весілле в Кані Галілейській; і була мати Ісусова там; **2** запрошено ж і Ісуса, й учеників Його на весілле. **3** І, як не ставало вина, каже мати Ісусова до Него: Вина не мають. **4** Рече їй Ісус: Шо меній тобі, жено? ще не прийшла година моя. **5** Каже Його мати слугам: Що до Ісуса вночі, і каже Йому: Рави, знаємо, вам скаже, робіть. **6** Стояло ж там шість що від Бога прийшов еси учителем; ніхто бо камяних водників про очищеннє Жидівське, таких ознак не може робити, як Ти робиш, що містили відер по два або по три. **7** коли не буде Бог з ним. **3** Озвавсь Ісус і Рече їм Ісус: Поналивайте водники водою. рече йому: Істино, істино глаголю тобі: Коли І поналивали їх аж по верх. **8** І рече їм: хто не народить ся звиш, не може видіти Черпайте тепер, та й несіть до старости. царства Божого. **4** Каже до Него Никодим: І понесли. **9** Як же покоштував староста Як же може чоловік народитись, старим води, що стала вином (а не знав, звідкіля, бувши? хиба може в утробу матери своєї слуги ж знали, що черпали воду), кличе знов увійти, і родитись? **5** Озвавсь Ісус: жениха староста, **10** і каже Йому: Кожен Істино, істино глаголю тобі: Коли хто не чоловік перш добре вино ставить, а як родить ся од води й Духа, не може ввійти в підоптють, тоді гірше; ти ж додержав добре царство Боже. **6** Роджене від тіла — тіло, а вино аж досі. **11** Сей почин ознак зробив рождене від Духа — дух. **7** Не дивуй ся, що Ісус у Кані Галілейській, і показав славу глаголав тобі: Мусите ви народити ся звиш. свою; і вірували в Него ученики Його. **12** **8** Дух, де хоче, дише, й голос його чуеш, Після цього пійшов у Капернаум, Він і мати та не знаєш, звідкіля виходить, і куди йде; Його, й брати Його, й ученики Його; і там так усякий народжений од Духа. **9** Озвавсь пробували небагато днів. **13** А була близько Никодим і каже Йому: Як може се статись:

пасха у Жидів, і пійшов у Єрусалим Ісус, **10** Відказав Ісус і рече йому: Ти еси учитель **14** і знайшов у церкві продаючих воли, й Ізраїлів, і цього не знаєш? **11** Істино, істино вівці, і голуби, й міньяльників сидячих. **15** глаголю тобі: Що те, що знаємо, говоримо, І, зробивши джгута з мотузків, повиганяв й що бачили, съвідкуємо; а съвідкування усіх із церкви, й вівці й воли, а міньяльникам нашого не приймаєте. **12** Коли про земне порозсипав гроші, і столи поперевертав; **16** а глаголав вам, і не віруєте, — як же, коли

скажу вам про небесне, увіруєте? 13 І ніхто не післав Бог, той слова Божі говорить; бо не зйшов на небо, тільки хто з неба зйшов, Син мірою дає Бог Духа. 35 Отець любить Сина, і чоловічий, що на небі. 14 І, як Мойсей підняв угору гадюку в пустинї, так мусить бути піднятый і Син чоловічий, 15 щоб кожний віруючий в Него не погиб, а мав життє вічне.

(aiōnios g166) 16 Так бо полюбив Бог съвіт, що Сина свого єдинородного дав, щоб кожен, віруючий в Него, не погиб, а мав життє вічне. (aiōnios g166) 17 Бо не післав Бог Сина свого на съвіт, щоб осудив съвіт, а щоб спас ся Ним съвіт. 18 Хто вірує в Него, не осудить ся; хто ж не вірує, уже осуждений; бо не вірував у ймя єдинородного Сина Божого.

19 Сей же есть суд, що съвітло прийшло на съвіт, а полюбили люди темряву більше ніж съвітло; були бо лихі іх учинки. 20 Кожен бо, хто чинить лихе, ненавидить съвітло, й не йде до съвітла, щоб не зганено вчинків його. 21 Хто ж робить правду, йде до съвітла, щоб виявились його вчинки, бо в Бозі роблені. 22 Після цього пійшов Ісус і ученики Його в Юдейську землю; і там пробував з ними, й хрестив. 23 Хрестив же й Йоан у Еноні поблизу Салима, бо води було там багато; й приходили, й хрестилися. 24 Ще бо не вкинуто в темницю Йоана. 25 Постало ж змаганнє в учеників Йоанових з Жидами про очищеннє. 26 І прийшли вони до Йоана, й казали Йому: Рави, той що був з тобою за Йорданом, котрому съвідкував еси, ось сей хрестить і всі йдуть до Него. 27 Озвавсь Йоан і рече: Не може чоловік прийняти нічого, коли не буде дано Йому з неба. 28 Самі ви мені съвідкуете, що я казав: Я не Христос, а що я посланий перед Ним. 29 Хто має заручену, той жених; а друг жениха, стоячи й слухаючи його, радощами радується ся голосу жениха; ся оце радість моя сповнилась. 30 Той мусить рости, я ж маліти. 31 Хто звиш гряде, той над усіма; хто від землї, той від землї, і від землї говорить; хто з неба гряде, той над усіма. 32 І що бачив і чув, про те й съвідкує; і съвідкування Його ніхто не приймає. 33 Хто прийняв съвідкуванне Його, той ствердив, що Бог правдивий. 34 Кого бо

все дав у руки Йому. 36 Хто вірує в Сина, той має вічне життя; а хто не вірує Синові, не бачити ме життя, а гнів Божий пробуває на Йому. (aiōnios g166)

4 Як же взнав Господь, що прочули Фарисеї, що Ісус більш учеників єднає і хрестить, ніж Йоан, 2 (хоч Ісус сам не хрестив, а ученики Його;) 3 то покинув Юдею, та й пійшов знов у Галилею. 4 Треба ж було Йому проходити через Самарію. 5 Приходить оце в город Самарянський, названий Сихар, поблизу хутора, що дав Яков Йосифу, синові своєму. 6 Була ж там криниця Яковова. Оце ж Ісус, утомившись у дорозі, сидів так на криниці; було ж коло шестої години. 7 Приходить жінка з Самарії начерпати води. Рече їй Ісус: Дай мені пити. 8 Ученики бо Його пійшли в город, щоб купити їжі. 9 Каже ж Йому жінка Самарянка: Як се Ти, Жидовин бувши, пити просиш від мене, жінки Самарянки? Бо Жиди не сходять ся з Самарянами. 10 Озвавсь Ісус і рече їй: Коли б знала дар Божий і хто се говорить тобі: Дай мені пити, ти просила б Його, й дав би тобі води живої. 11 Каже Йому жінка: Добродію, і черпака не маєш, і колодязь глибокий; звідкіля ж маєш воду живу? 12 Хиба Ти більший еси отця нашого Якова, що дав нам сей колодязь? і він сам з него пив, і сини його, й скот його. 13 Озвавсь Ісус і рече їй: Всякий, хто пе воду сю забажає знов; 14 хто ж напеть ся води, що я дам Йому, не забажає до віку; а вода, що дам Йому, буде в Йому жерелом води, що тече в життє вічнє. (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Каже до Него жінка: Добродію, дай мені сієї води, щоб не жаждувала, ані ходила сюди черпати. 16 Рече їй Ісус: Іди поклич чоловіка твого, та й приходь сюди. 17 Озвалась жінка і каже: Не маю чоловіка. Рече їй Ісус: Добре сказала еси, що чоловіка не маєш; 18 п'ять бо чоловіків мала, та й тепер котрого маєш, не чоловік тобі; у сьому правду сказала еси. 19 Каже Йому жінка: Добродію, бачу, що

пророк єси Ти. **20** Батьки наші на сїй горі Що вже не задля твого оповідання віруємо; покланялися; а ви кажете, що в Єрусалимі самі бо чули, й знаємо, що се справдї Спас місце, де треба покланяти ся. **21** Рече їй Ісус: съвіту Христос. **43** Через два ж дні вийшов Жінко, вір менї, що прийде час, коли нї на звідтіля та прийшов у Галилею. **44** Сам бо горі сїй, ані в Єрусалимі покланяти метесь Ісус съвідкував, що пророк у своїй отчинї ви Отцєві. **22** Ви кланяєтесь, а чому — не чести не має. **45** Як же прийшов у Галилею, знаєте; ми кланяємось, і чому — знаємо, бо прийняли Його Галилейщї, бачивши все, що спасенне від Жидів. **23** Та прийде час, і вже зробив у Єрусалимі на съвіта: бо й вони єсть, що правдиві поклонники поклонять ходили на съвіта. **46** Прийшов же Ісус ізнов ся Отцєві духом і правдою; Отець бо таких у Кану Галилейську, де зробив воду вином. І шукає покланяючих ся Йому. **24** Дух — Бог, і був один царський, котрого син нездужав хто покланяється ся Йому, духом і правдою у Капернаумі. **47** Сей, почувши, що Ісус мусить покланятись. **25** Каже Йому жінка: прибув із Юдеї в Галилею, прийшов до Него, Знаю, що Месия прийде (званий Христос). й благав Його, щоб пішов та оздоровив Як прийде Він, звістить нам усе. **26** Рече їй сина його, бо мав умерти. **48** Рече ж Ісус Ісус: Се я, що глаголю тобі. **27** I прийшли на до него: Коли ознак та див не побачите, не се ученики Його, й дивувались, що Він із увірюєте. **49** Каже до Него царський: Господи, жінкою розмовляєв; та ніхто не сказав: Чого йди перш, нїж умре дитина моя. **50** Рече тобі треба? або: Про що розмовляєш із нею? Йому Ісус: Іди, син твій живий. І увірував **28** Покинула тоді відро своє жінка, й пішла чоловік слову, що промовив Йому Ісус, і в город, і каже людям: **29** Іайдіть подивіться пішов. **51** Вже ж він ішов, зустріли його на чоловіка, котрий сказав менї все, що я слуги його й звістили, кажучи: Що хлопчик зробила; чи се не Христос? **30** Вийшли ж з твій живий. **52** Спитав же в них про годину, города, й прийшли до Него. **31** Тим часом коли полегшло Йому. І кажуть Йому: Що просили Його ученики: Рави, ѹж. **32** Він же вчора семої години покинула його горячка. рече їм: Я маю ѹжу їсти, котрої ви не знаєте. **53** Зрозумів же батько, що тієї самої години, **33** Казали ж ученики один до одного: Хиба котрої сказав Йому Ісус: Що син твій живий; хто приніс Йому їсти? **34** Рече їм Ісус: Моя і увірував сам і ввесь дім його. **54** Се знов їжа, щоб чинити волю Пославшого мене, й другу ознаку зробив Ісус, прийшовши з Юдеї скінчити Його діло. **35** Хиба ви не кажете: Що в Галилею.

ще чотирі місяці, та й жнива прийдуть? Ось глаголю вам: Здійміть очі ваші, та погляньте на ниви, що вже пополовіли на жнива. **36** I приймає жнець плату, й збирає овощ у життє вічнє, щоб і хто сїє радував ся, і хто жне. (aiōnios g166) **37** Бо у сьому слово правдиве: що інший, хто сїє, а інший, хто жне. **38** Я післав вас жати, коло чого ви не працювали; інші люди працювали, а ви на працю їх увійшли. **39** З города ж того багато увірувало в Него Самарян через слово жінки, съвідкуючої: Що сказав менї все, що зробила. **40** Як же прийшли до Него Самаряне, просили Його зістаться у них; і зіставсь там два дні. **41** I багато більше увірувало за слово Його. **42** А тій жінці казали:

5 Після сього було съвіто Жидівське; і прийшов Ісус у Єрусалим. **2** У Єрусалимі ж коло Овечих воріт є купіль, що зветь ся по єврейські Ветезда, з п'ятьма ходниками. **3** В них лежало велике множество недужих, сліпих, кривих, сухих, що дожидали двіження води. **4** Ангел бо певного часу спускався у купіль і збивав воду: хто ж перший улазив після збивання води, одужував, якою б нї мучив ся болестю. **5** Був же там один чоловік, що трийцять і вісім років був у недузї. **6** Сього побачивши Ісус лежачого, й відаючи, що довгий уже час нездужає, рече Йому: Хочеш одужати? **7** Відповів Йому недужий: Господи, чоловіка не маю, щоб, як зібеться ся вода, вкинув мене в

купіль; як же прийду я, інший поперед мене которі добро робили, в воскресеннє життя, а влазить. **8** Рече Йому Ісус: Устань, візьми которі зло робили, в воскресеннє суду. **30** постіль твою, та й ходи! **9** І зараз одужав Не можу я робити від себе нічого: як чую, чоловік, і взяв постіль свою, та й ходив; суджу; і суд мій праведний; бо не шукаю була ж субота того дня. **10** І казали Жиди волї моєї, а волї пославшого мене Отця. **31** сціленому: Субота; не годить ся тобі брати Коли я съвідкую про себе, съвідченне мое не постелі. **11** Відказав їм: Хто оздоровив мене, правдиве. **32** Інший єсть, хто съвідкує про той меній сказав: Візьми постіль твою, та й мене; і я знаю, що правдиве съвідченне, котре ходи. **12** Питали ж його: Що то за чоловік, про мене съвідкує. **33** Ви посилали до Йоана, що сказав тобі: Візьми постіль твою, та й съвідкував правдї. **34** Я же не від чоловіка ходи? **13** Той же, що одужав, не знов, хто съвідченне приймаю, а глаголю се, щоб ви Він; бо Ісус відійшов геть, як народ був на спаслис. **35** Той був съвітильник горючий місці тому. **14** Отпісля знаходить його Ісус і съвітючий; ви ж хотіли повеселитись на у церкві, і рече Йому: Оце одужав єси; не часину съвітлом його. **36** Я ж маю съвідченне гріши більш, щоб гіршого тобі не стало ся. **15** більше Йоанового: дїла бо, що дав мені Пійшов чоловік, та й сповістив Жидів, що Отець, щоб їх скінчити, ті дїла, що я роблю, се Ісус, що оздоровив його. **16** За се гонили съвідкують про мене, що Отець мене післав. Ісуса Жиди й шукали Його вбити, що се **37** І пославший мене Отець сам съвідкував зробив у суботу. **17** Ісус же відказав їм: Отець про мене. Ані голосу Його не чули ви ніколи, мій і досі робить і я роблю. **18** За се ж ще ані виду Його не бачили; **38** і слова Його не більш шукали Його Жиди вбити, що не то маєте пробуваючого в вас; бо кого післав Він, ламле суботу, а ще й Отцем своїм зве Бога, тому ви не віруєте. **39** Прослідіть писання; рівним себе ставлячи Богу. **19** Озвав ся ж **бо** ви думаете в них житте вічне мати; і Ісус і рече їм: Істино, істинно глаголю вам: **ті** съвідкують про мене. (*aiōnios g166*) **40** Та не Не може Син нічого робити від себе, коли хочете прийти до мене, щоб житте мати. не бачить, що Отець те робить: що бо Той **41** Чести від людей не приймаю. **42** Та я робить, те й Син так само робить. **20** Отець спізнав вас, що любови Божої не маєте в бо любить Сина, і все показує Йому, що сам собі. **43** Я прийшов в імя Отця мого, і не робить; і більші сих покаже Йому дїла, щоб приймаєте мене. Коли інший прийде в ви дивувались. **21** Бо, як Отець воскрешає ім'я своє, того приймете. **44** Як ви можете мертвих і оживлює, так і Син, кого хоче, вірувати, славу один одного приймаючи, оживлює. **22** Бо Отець і не судить нікого, а суд **а** слави, що від одного Бога, не шукаєте? увесь дав Синові, **23** щоб усі шанували Сина, **45** Не думайте, що я обвинувачу вас перед як шанують Отця. Хто не шанує Сина, не Отцем: є хто винуватить вас: Мойсей, що шанує Отця, що післав Його. **24** Істино, істинно на него вповаєте. **46** Коли б ви вірували глаголю вам: Що, хто слухає слово мое і вірує Пославшому мене, має житте вічне, і на суд не прийде, а перейде від смерти в життє.

(*aiōnios g166*) **25** Істино, істинно глаголю вам: Що прийде час, і нині єсть, що мертві почують голос Сина Божого, й почувши оживуть. **26** Бо, як Отець має житте в собі, так дав і Синові житте мати в собі, **27** і власті дав Йому і суд чинити; бо Він Син чоловічий. **28** Не дивуйтесь съому, бо прийде час, що в гробах почують голос Його, **29** і повиходять:

6 Після сього пійшов Ісус на той бік моря Галилейського, Тивериядського. **2** І йшло за Ним багато народу, бо бачили Його ознаки, що робив над недужими. **3** Зійшов же на гору Ісус, і сидів там з учениками своїми. **4** Була ж близько пасха, съято Жидівське. **5** Знявши ж Ісус очі і побачивши, що багато народу йде до Него, рече до

Филипа: Звідкіля купимо хліба, щоб вони тім боці моря, сказали Йому: Рави, коли попоїли? 6 Се ж сказав, вивідуючи його, прибув еси сюда? 26 Відказав їм Ісус і рече: бо сам знов, що має робити. 7 Відказав Істино, істино глаголю вам: Шукаєте мене Йому Філіп: За двісті денарійв хліба не не тому, що бачили ознаки, а що їли хліб, стане їм, щоб кожному з них хоч трохи та й наситились. 27 Трудіть ся не для їжи досталось. 8 Каже Йому один з учеників погибаючої, а для їжи, що зостається ся в вічнє Його, Андрей, брат Симона Петра: 9 Е тут життє, котру Син чоловічий вам дасть; Сього хлопець один, що має п'ять хлібів ячніх та бо Отець ствердив, Бог. (αἰῶνιος g166) 28 Казали дві рибки; тільки що сього на стільки? 10 Рече ж до Него: Що нам робити, щоб чинити ж Ісус: Заставте людей сідати. Була ж трава діла Божі? 29 Відказав Ісус і рече їм: Се велика на тому місці. Посідали ж чоловіки, єсть діло Боже, щоб вірувати в Того, кого числом тисяч з п'ять. 11 Прийнявши ж післав Він. 30 Казали ж Йому: Що ж робиш хліби Ісус, і оддавши хвалу, подав ученикам, Ти за ознаку, щоб виділи ми, та й вірували ученики ж сидячим; так само й риби, скільки Тобі? що чиниш? 31 Батьки наші манну їли в хотіли. 12 Як же наситились, рече ученикам пустині, як писано: Хліб з неба дав їм їсти. своїм: Позбирайте останки окрушин, щоб 32 Рече ж їм Ісус: Істино, істино глаголю не пропало нішо. 13 Зібрали ж і наповнили вам: Не Мойсей дав вам хліб з неба, а Отець дванайцять кошів окрушин із пяти хлібів мій дає вам хліб з неба правдивий. 33 Бо ячніх, що зосталось у тих, що їли. 14 Люде хліб Божий той, що сходить з неба, життє ж, бачивши, яку ознаку зробив Ісус, сказали, дає съвітові. 34 Казали ж до Него: Господи, що се справді пророк, грядущий на съвіт. всякою часу давай нам хліб сей. 35 Рече 15 Як же постеріг Ісус, що хочуть прийти ж їм Ісус: Я хліб життя, хто приходить до та схопити Його, щоб зробити Його царем, мене, не голодувати ме, і хто вірує в мене, то пійшов ізнов на гору сам один. 16 Як не жаждувати ме ніколи. 36 Тільки глаголю же настав вечір, пійшли ученики Його над вам, що й виділи мене, та й не віруєте. 37 море, 17 і, ввійшовши в човен, плили на той Усе, що дає мені Отець, до мене прийде; а бік моря у Капернаум. І вже стемніло, й не хто приходить до мене, не вижену геть. 38 приходив до них Ісус. 18 А море, од великого Бо зійшов я з неба, не щоб чинити волю вітру, що бурхав, піднялось. 19 Одпливши мою, а волю Пославшого мене. 39 Се ж воля ж гоней на двайцять і п'ять або трийцять, пославшого мене Отця, щоб з усього, що дав бачити, що Ісус ходить по морю, і до човна мені, не погубив я нічого, а воскресив його наближується ся, і полякалися. 20 Він же рече останнього дня. 40 Се ж воля пославшого їм: Се я; не лякайтесь. 21 Тоді радо прийняли мене, щоб кожен, хто видить Сина й вірує Його в човен, і зараз човен опинивсь коло в Него, мав життє вічне, і я воскрешу його землі, куди вони прямували. 22 Назавтра останнього дня. (αἰῶνιος g166) 41 Миркали тоді народ, стоячий по тім боці моря, побачивши, Жиди про Него, що сказав: Я хліб, що зійшов що іншого човна не було там, тільки один з небес; 42 і казали: Хиба се не Ісус, син той, у котрий ввійшли ученики Його, й Йосифів, котрого знаємо ми батька й матір? що не ввійшов з учениками своїми Ісус у Як же Він каже: Що з неба зійшов я? 43 човен, а що самі ученики Його відчалили, Озвав ся ж Ісус і рече їм: Не миркайте між 23 інші ж човни поприходили з Тиверияди собою. 44 Ніхто не може прийти до мене, поблизу місця, де їли хліб, як хвалу oddав коли Отець, пославший мене, не притягне Господь; 24 побачивши ж оце люде, що Ісуса його, й я воскрешу його останнього дня. 45 там нема, ані учеників Його, ввійшли і Написано в пророків: I будуть усі навчені від вони в човни, та й прибули в Капернаум, Бога. Тим кожен, хто чув од Отця і навчивсь, шукаючи Ісуса. 25 I, знайшовши Його на приходить до мене. 46 Не то, щоб Отця хто

видів, тільки Той, хто від Бога, Той видів диявол. 71 Говорив же про Юду Симонового Отця. 47 Істино, істино глаголю вам: Хто Іскариота: сей бо мав Його зрадити, один з вірує в мене, має життє вічне. (aiōnios g166) 48 дванайцяти.

Я хліб життя. 49 Батьки ваші їли манну в пустинї, та й повмирали. 50 Се хліб, що з неба сходить, щоб, хто єсть Його, не вмер.

51 Я хліб живий, що з неба зійшов. Коли хто єсть сей хліб, жити ме по вік; а хліб, що я дам, се тіло мое, що я дам за життє съвіту. (aiōn g165) 52 Змагались тоді між собою, говорячи: Як може Він дати нам тіло юсти?

53 Рече ж їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Як не єсте тіла Сина чоловічого й не пете Його крові, не маєте життя в собі. 54 Хто єсть тіло мое і пе мою кров, має життє вічне, і я воскрешу його останнього дня. (aiōnios g166) 55

Тіло мое справді есть їжа, а кров моя справді есть напиток. 56 Хто єсть тіло мое і пе кров мою, в мені пробуває, а я в Йому. 57 Як післав мене живий Отець, і я живу Отцем, так і хто єсть мене, й той жити ме мною. 58 Се хліб, що з неба зійшов. Не як батьки ваши їли манну та й повмирали; хто єсть сей хліб, жити ме по вік. (aiōn g165) 59 Се Він глаголав у школї, навчаючи в Капернаумі. 60 Многі ж слухавши з учеників Його казали: Жорстоке се слово; хто може його слухати? 61 Знаючи ж Ісус сам у собі, що миркають про Него ученики Його, рече їм: Се вас блазнить? 62

Що ж, коли побачите Сина чоловічого, як входить туди, де перше був? 63 Се дух, що оживлює; тіло не годить ся нї на що. Слова, що я глаголю вам, се дух і життє. 64 Тільки ж є такі між вами, що не вірують. Знав бо з почину Ісус, котрі не вірують, і хто зрадить Його. 65 І рече: Тим глаголав вам, що ніхто не може прийти до мене, коли не буде дано Йому від Отця мого. 66 Після сього багато з учеників Його пішли назад, і вже більш з Ним не ходили. 67 Рече ж Ісус дванайцятьом: Чи й ви хочете йти? 68 Відказав тоді Йому Симон Петр: Господи, до кого йти нам? у Тебе слова життя вічного, (aiōnios g166) 69 і ми увірували й взнали, що Ти єси Христос, Син Бога живого. 70 Відказав їм Ісус: Хиба не я вас дванайцятьох вибрav? а один з вас

7 І ходив Ісус після сього по Галилеї; не хотів бо по Юдеї ходити, що шукали Його Жиди вбити. 2 Було ж близько Жидівське съято кучок. 3 Казали ж до Него брати Його: Зайди звідсіля, та я іди в Юдею, щоб і ученики Твої виділи діла Твої, що робиш. 4 Ніхто бо тайно нічого не робить, шукаючи сам знаним бути. Коли таке робиш, то покажи себе съвітові. 5 Но й брати Його не вірували в Него. 6 Рече тоді їм Ісус: Пора моя ще не прийшла; ваша ж пора всякою часу готова. 7 Не може съвіт ненавидіти вас, мене ж ненавидить; бо я съвідкую про него, що діла його лихі. 8 Ви йдіть на се съято; я ще не пійду на те съято, бо пора моя ще не сповнилась. 9 Се сказавши їм, зіставсь у Галилеї. 10 Як же пійшли брати Його, тоді й Він пішов на съято, не явно, а якби потай. 11 Жиди ж шукали Його в съято, й казали: Де Він? 12 І було багато говірки про Него в народі: інші казали, що Він добрий; інші ж казали: Нї, а зводить народ. 13 Та ніхто явно не говорив про Него задля страху перед Жидами. 14 Як же було в половині съята, ввійшов Ісус у церкву, та й навчав. 15 І дивувались Жиди, кажучи: Як Він писання знає, не чившись? 16 Озвав ся до них Ісус і рече: Моя наука не есть моя, а Пославшого мене. 17 Коли хто хоче волю Його чинити, знати ме про науку, чи від Бога вона, чи я від себе глаголю. 18 Хто від себе говорить, слави своєї шукає; хто ж шукає слави Пославшого Його, Той правдивий, і неправди нема в Йому. 19 Хиба не Мойсей дав вам закон? а ніхто з вас не чинить закону. Чого шукаєте мене вбити? 20 Озвавсь народ і каже: Біса маєш; хто шукає вбити Тебе? 21 Відказав Ісус і рече їм: Одно діло зробив я, і всі дивується. 22 Мойсей дав вам обрізаннє (не, що від Мойсея воно, а від батьків); то й у суботу обрізуєте чоловіка. 23 Коли обрізаннє приймає чоловік у суботу, щоб не був зламаний закон Мойсейв, чого на мене ремствуєте, що всього чоловіка

уздоровив у суботу? 24 Не судіть по виду, а Фарисеїв, і казали їм вони: Чом не привели праведний суд судіть. 25 Казали тоді деякі Його? 46 Відказали слуги: Ніколи так не з Єрусалимців: Чи не се Той, що шукають говорив чоловік, як Сей чоловік. 47 Відказали убити Його? 26 I ось явно говорить, і нічого тоді їм Фарисеї: Чи й вас не зведено? 48 Хиба Йому не кажуть. Чи справді не взнали князі, хто з князів увірували у Него, або з Фарисеїв? що Він справді Христос? 27 Тільки ж ми Його 49 А сей народ, що не знає закону, проклятий. знаємо, звідкіля Він; Христос же як прийде, 50 Каже Никодим до них, котрий приходив у ніхто не знати ме, звідкіля Він. 28 Покликне ночі до Него, бувши один з них: 51 Чи закон тоді в церкві Ісус, навчаючи й глаголючи: I наш судить чоловіка, коли не вислухає його мене знаєте, й знаєте, звідкіля я! а від себе не перше й не знає, що робить? 52 Озвались прийшов я, есть же правдивий Пославший вони й казали Йому: Чи й ти з Галилеї еси? мене, котрого ви не знаєте. 29 Я ж знаю Пошукай і подивись, що пророк з Галилеї не Його, бо я від Него; я Той мене післав. 30 встає. 53 I пішов кожен до дому свого.

Шукали тоді, щоб схопити Його, та ніхто не зняв на Него руки, бо ще не прийшла година Його. 31 Многі ж з народу увірували в Него, й казали: Що, як прийде Христос, чи більші сих ознак робити ме, які Сей зробив? 32 Почули Фарисеї, що народ поговорював таке про Него, й післи Фарисеї та архиереї слуги, щоб схопили Його. 33 Рече їм тоді Ісус: Ще малий час я з вами, й пійду до Пославшого мене. 34 Шукати мете мене, та й не знайдете; й де я, ви не зможете прийти. 35 Казали тоді Жиди між собою: Куди Він хоче йти, що ми не знайдемо Його? Чи не між розсипаних Геленян хоче йти та навчати Геленян? 36 Шо се за слово, що каже: Шукати мете мене, та й не знайдете? і: Де я, ви не можете прийти? 37 В останній же великий день съвята став Ісус, та й покликнув, глаголючи: Коли хто жажде, нехай прийде до мене, та й пе. 38 Xто вірує в мене, як рече писанне, ріки води живої з черева його потечуть. 39 Се ж глаголав про Духа, що мають прийняти віруючі в Него; що бо не був (на них) Дух съвятій, бо Ісус ще не прославив ся. 40 Многі ж з народу, почувши се слово, сказали: Се справді пророк, 41 інші казали: Чи з Галилеї ж Христу приходить? 42 Чи не глаголе ж писаннє, що з насіння Давидового й з Витлеєма села, де був Давид, Христос прийде? 43 Тоді повстало розділенне в народі через Него. 44 Деякі ж з них хотіли схопити Його; тільки ж ніхто не зняв на Него рук. 45 Прийшли тоді слуги до архиереїв та

8 Ісус же пішов на гору Оливну. 2 Вранці ж ізнов прийшов у церкву, і всі люди приходили до Него; й сївши навчав їх. 3 Приводять же письменники та Фарисеї до Него жінку, схоплену в перелюбі, і, поставивши її посередині, 4 кажуть Йому: Учителю, сю жінку схоплено в перелюбі, на самому вчинку. 5 В законі ж Мойсей нам звелів таких каменувати; Ти ж що кажеш? 6 Се ж казали, спокушуючи Його, щоб мали чим винувати Його. Ісус же, схилившись до долу, писав пальцем по землі. 7 Як же не переставали питати Його, піднявшись рече до них: Хто з вас без гріха, нехай перший кине камінь на неї. 8 I, знов, схилившись до долу, писав по землі. 9 Вони ж, почувши й докорені совістю, вийшли один за одним, почавши від старших та аж до останніх; і зоставсь один Ісус та жінка, стоячи посередині. 10 Піднявши ся ж Ісус і нікого не бачивши, тільки жінку, рече їй: Жінко, де ж ті винувателі твої? ніхто тебе не осудив? 11 Вона ж каже: Ніхто, Господи. Рече ж їй Ісус: I я тебе не суджу: йди, і більш не гріши. 12 Знов же промовляв їм Ісус, глаголючи: Я съвітло съвіту. Хто йде слідом за мною, не ходити ме в темряві, а мати ме съвітло життя. 13 Казали тоді Йому Фарисеї: Ти про себе съвідкуеш; съвідченне Твоє неправдиве. 14 Озвавсь Ісус і рече їм: Хоч я съвідкую про себе, правдиве съвідченне мое; бо я знаю, звідкіля я прийшов, і куди йду. 15 Ви по тілу судите; я не суджу нікого. 16 Коли ж я суджу, суд мій правдивий; бо я

не один, а я й пославший мене Отець. 17 І в мого, глаголю; а ви, що виділи в отця вашого, законі ж вашому написано, що двох людей робите. 39 Озвались вони й казали Йому: съвідченне правдиве. 18 Я съвідкую про себе, Отець наш Авраам. Рече їм Ісус: Коли б ви й съвідкує про мене пославший мене Отець. діти Авраамові були, діла Авраамові робили 19 Казали тоді Йому: Де Отець Твій? Відказав б. 40 Тепер же шукаєте вбити мене, чоловіка, Ісус: Ні мене не знаєте, ні Отця мого. Коли що вам правду глаголав, котру чув я від б мене знали, й Отця мого знали б. 20 Такі Бога. Сього Авраам не робив. 41 Ви робите слова промовив Ісус у скарбниці, навчаючи діла отця вашого. Казали тоді Йому: Ми не в церкві; і ніхто не хапав Його; бо ще не з перелюбу родились: одного Отця маємо, прийшла година Його. 21 Рече їм тоді знов Бога. 42 Рече ж їм Ісус: Коли б Бог отець Ісус: Я йду, й шукати метe мене, і в гріхах ваш був, любили б ви мене; бо я від Бога ваших повмираєте. Куди ж я йду, ви не вийшов і приходжу, бо не від себе прийшов можетейти. 22 Сказали тоді Жиди: Чи не вбє я, а Він мене післав. 43 Чом бесіди мої не Він себе, що каже: Куди я йду, ви не можете розумієте? Бо не можете слухати слова мого. йти? 23 І рече їм: Ви од нижнього, я од 44 Ви від отця диявола, й хотіння отця вашого вишнього; ви од съвіту сього, я не од съвіту диявола хочете робити. Той був душогубцем сього. 24 Тим я сказав вам, що повмираєте в з почину, й в правдї не встояв; бо нема гріхах ваших: коли бо не увірюєте, що се я, правди в йому. Коли говорить брехню, із повмираєте в гріхах ваших. 25 Казали тоді свого говорить; бо він брехун і отець її. 45 А Йому: Хто Ти еси? І рече їм Ісус: Той, що з що я правду глаголю, не віруєте менї. 46 Хто від почину, як і глаголю вам. 26 Багато маю про з вас докорить менї за гріх? Коли ж правду вас глаголати й судити; тільки ж Пославший глаголю, чому ви не віруєте менї? 47 Хто від мене правдивий; і я, що чув від Него, се Бога, слова Божі слухає. Тому ви не слухаете, глаголю в съвіті. 27 Не розуміли, що про що ви не від Бога. 48 Озвались тоді Жиди, й Отця їм глаголе. 28 Рече ж їм Ісус: Як знесете казали Йому: Чи не добре ми кажемо, що вгору Сина чоловічого, тоді зрозумієте, що Самарянин еси Ти, і біса маєш? 49 Відказав се я, і що від себе не роблю нічого; тільки, Ісус: Я біса не маю, а шаную Отця мого; ви як навчив мене Отець мій, таке глаголю. 29 ж не шануєте мене. 50 Я ж не шукаю моєї Поставивши мене — зо мною; не зоставив слави; есть, хто шукає й судить. 51 Істино, мене одного Отець; бо я роблю всякого істино глаголю вам: Коли хто слово мое часу, що подобається ся Йому. 30 Як се Він хоронити ме, смерти не побачить по вік. промовляв, многі увірували в Него. 31 Рече (αἰσθ 9165) 52 Сказали тоді Йому Жиди: Тепер тоді Ісус до Жидів, що увірували Йому: Коли ми знаємо, що Ти біса маєш. Авраам умер і пробувати метe у слові моєму, справдї ви пророки, а Ти кажеш: Коли хто слово мое ученики мої будете, 32 і зрозумієте правду, хоронити ме, не вкусить смерти по вік. (αἰσθ й правда визволить вас. 33 Відказали Йому: 9165) 53 Хиба Ти більший еси, ніж отець наш Ми наслінне Авраамове, й ні в кого не були в Авраам, що вмер? І пророки повмирали. неволі ніколи. Як же Ти говориш, що вільнї Ким Ти себе робиш? 54 Відказав Ісус: Коли я будете? 34 Відказав їм Ісус: Істино, істино прославляю себе, слава моя ніщо. Есть Отець глаголю вам: Що всякий, хто робить гріх, мій, що прославляє мене, про котрого ви невільник гріха. 35 Невільник же не пробуває кажете, що Він Бог ваш. 55 І не пізнали Його; в дому до віку, Син пробуває до віку. (αἰσθ я ж знаю Його. А коли я скажу, що не знаю 9165) 36 Коли ж Син визволить вас, справдї Його, буду подобний вам ложник. Ні, знаю вільними будете. 37 Знаю, що ви наслінне Його, й слово Його хороню. 56 Авраам, отець Авраамове; та шукаєте вбити мене, бо слово ваш, рад був видіти день мій; та він увидів, і мое не містить ся в вас. 38 Я, що видів увітвів Отця зрадів. 57 Казали тоді Жиди до Него: Не маєш

пятидесяти років ще, і Авраама видів єси? же тепер бачить? 20 Відказали їм родителі 58 Рече їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: його, й казали: Знаємо, що син наш, і що Перш ніж Авраамові бути, я був. 59 Брали сліпим родив ся; 21 як же тепер бачить, тоді камінне, щоб кидати на Него; Ісус же не знаємо; або хто відкрив його очі, ми не сховав ся, і вийшов з церкви, пройшовши знаємо. Він зрист має, його спитайте; сам про себе нехай говорить. 22 Се казали родителі його, бо боялись Жидів; уже бо постановили Жиди, щоб, коли хто Його визнає Христом, того вилучити із школи. 23 Тим родителі його казали: Що зрист має, його питайте.

9 I, йдучи мимо, побачив чоловіка, сліпого зроду. 2 I спитали в Него ученики Його, говорячи: Рави, хто згрішив: він, чи родителі його, що сліпим родив ся. 3 Відказав Ісус: Ні він не згрішив, ні родителі його, тільки щоб явились діла Божі на йому. 4 Мені треба робити діла Пославшого мене, поки дня: прийде ніч; тоді ніхто не зможе робити. 5 Доки я в світі, я съвітло съвітові. 6 Се промовивши, плюнув на землю, і зробив грязиво з сlinи, та й помазав грязивом очі сліпому, 7 і рече йому: Іди, вмий ся в купелі Силоамській (що перекладом: Посланий). Пішов же і вмивсь, та й прийшов видючий. 8 Сусіди ж, що виділи його перше, що був сліпий, казали: Чи се не той, що сидів та просив? 9 Інші казали: Що се той; а другі: Що похожий на него. Він же каже: Що се я. 10 Сказали тоді йому: Як відкрились твої очі? 11 Відказав він, і каже: Чоловік, званий Ісус, зробив грязиво, й помазав мої очі, і рече мені: Іди до Силоамської купелі та вмий ся. Пішовши ж і вмившись, прозрів я. 12 Сказали тоді йому: Де Він? Каже: Не знаю. 13 Приводять його до Фарисеїв, колись сліпого. 14 Була ж субота, як грязиво зробив Ісус, і відкрив його очі. 15 Знов же питали його Фарисеї, як прозрів. Він же казав їм: Грязиво положив на очі мої, а я вмивсь, та й бачу. 16 Казали тоді деякі з Фарисеїв: Сей чоловік не від Бога, бо суботи не хоронить. Інші казали: Як може чоловік грішний такі ознаки робити? І була незгода між ними. 17 Кажуть сліпому знов: Ти що кажеш про Него, що відкрив твої очі? Він же сказав: Що Він пророк. 18 Не увірували ж Жиди про него, що сліпим був і прозрів, аж доки покликали родителів самого прозрівшого. 19 I питали їх, кажучи: Чи се син ваш, про кого ви кажете, що сліпим родив ся? як

24 Покликали тоді вдруге чоловіка, що був сліпим, і сказали йому: Дай славу Богу; ми знаємо, що чоловік сей грішний. 25 Озвався ж той, і сказав: Чи грішний, не знаю; одно знаю, що, сліпим бувши, тепер бачу. 26 Сказали ж йому знов: Що зробив тобі? як одкрив очі твої? 27 Відказав їм: Я сказав вам уже, що ви чули. Чого знов хочете чути? Хиба ви хочете Його учениками бути? 28 Налаяли його тоді, і казали: Ти ученик Його, ми ж Мойсейові ученики. 29 Ми знаємо, що Мойсейові глаголав Бог: Сього ж не знаємо, звідкіля Він. 30 Озвавсь чоловік, і каже їм: Тим воно й дивно, що ви не знаєте, звідкіля Він, а відкрив очі мої. 31 Ми ж знаємо, що грішників Бог не слухає; хто ж побожний та волю Його чинить, того слухає. 32 Од віку не чувано, щоб одкрив хто очі зроду сліпому. (aiōn g165) 33 Коли б Сей не був від Бога, не міг би робити нічого. 34 Озвались і казали йому: У гріхах ти родивсь увесь, і ти навчаєш нас? Та й вигнали його геть. 35 Почув Ісус, що вигнали його геть, і, знайшовши його, сказав йому: Ти віруеш у Сина Божого? 36 Озвався ся той, і сказав: Хто Він, Господи, щоб увірувати я в Него? 37 Рече ж йому Ісус: І видів єси Його, як хто говорить з тобою, се Він. 38 Він же каже: Вірую, Господи, та й поклонивсь Йому. 39 I рече Ісус: На суд я в світ сей прийшов, щоб короті не бачити, почали бачити, я щоб короті бачити, сліпими робились. 40 I почули се деякі з Фарисеїв, що були з Ним, і казали Йому: То як ми сліпі? 41 Рече їм Ісус: Коли б сліпі були, не мали б гріха; тепер же кажете: що бачимо; тим гріх ваш остається ся.

10 Істино, істино глаголю вам: Хто скажи нам явно. **25** Відказав їм Ісус: Я казав не ввіходити дверима в кошару, а вам, та й не віруєте. Діла, що я роблю в ім'я перелазить де инде, той злодій і розбійник. **2** Отця моого, сії съвідкують про мене. **26** Та ви Хто ж увіходить дверима, той пастир вівцям. не віруєте, бо ви не з овець моїх, як я казав **3** Тому воротар одчиняє, і вівці голосу його вам. **27** Вівці мої голосу моого слухають, і я слухають, і свої вівці кличе по імені, і знаю їх, і вони йдуть слідом за мною. **28** І я виводить їх. **4** І як вижене вівці свої, ійде життє вічне даю їм; і не погинуть до віку, поперед них, а вівці йдуть слідом за ним, і не вихопить їх ніхто з рук моїх. (αἰῶν g165, бо знають голос його. **5** За чужим же не αἰῶνις g166) **29** Отець мій, що дав мені, більший підуть, а втікати муть од него, бо не знають усіх, і ніхто не здоліє вихопити їх із рук Отця голосу чужих. **6** Сю приповість сказав їм Ісус, моего. **30** Я і Отець одно. **31** Брали тоді знов вони ж не зрозуміли, що се було, про що каміннє Жиди, щоб каменувати Його. **32** глаголав їм. **7** Тоді знов рече їм Ісус: Істино, Озвавсь до них Ісус: Багато добрих діл явив я істино глаголю вам: Що я двері вівцям. **8** від Отця моого. За котре з тих діл каменуете Всї, скільки прийшло їх перше мене, злодії і мене? **33** Відказали йому Жиди, говорячи: За розбійники; тільки ж не послухали їх вівці. добре діло не каменуємо Тебе, а за хулу, і **9** Я — двері: мною коли хто ввійде, спасеть що Ти, чоловіком бувши, робиш себе Богом. ся, і входити ме, і виходити ме, і знайде **34** Озвавсь до них Ісус: Хиба не написано в пашу. **10** Злодій не приходить, як тільки щоб законі вашому: Я сказав, ви боги? **35** Коли украдти, і вбити, і погубити. Я прийшов, тих назвав богами, до кого слово Боже було, щоб життє мали, і надто мали. **11** Я пастир та й не може поламатись писанне, — **36** то як добрий: пастир добрий душу свою кладе за же про Того, кого Отець освятив і післав у вівці. **12** Наймит же й хто не пастир, що не съвіт, ви кажете: Що хулиш, бо сказав: Я Син його вівці, бачить вовка йдучого, та й кидає Божий? **37** Коли я не роблю діл Отця моого, не вівці, та й утікає; а вовк хапа їх, і розсипає йміть віри мені. **38** Коли ж роблю, а ви мені вівці. **13** Наймит же втікає, бо він наймит, і не віруєте, то ділам віруйте, щоб ви знали не журитися про вівці. **14** Я пастир добрий, і й вірували, що в мені Отець, і я в Йому. **39** знаю моїх, і знають мене мої. **15** Яко ж знає Шукали тоді знов Його схопити, та вхиливсь мене Отець, так і я знаю Отця, і душу мою од рук їх, **40** та й пійшов ізнов на той бік у те кладу за вівці. **16** І інші вівці маю, що не сієї місце, де Йоан перше хрестив, та й пробував кошари; і тих я мушу привести, і голос мій там. **41** І многі приходили до Него, і казали: почують, і буде одно стадо, і один пастир. Що Йоан ніякої ознаки не зробив, усе ж, що **17** За те Отець мене любить, що я кладу душу Йоан казав про цього чоловіка, правда була. мою, щоб знов прийняти її. **18** Ніхто не бере **42** І увірували там многі в Него. її від мене, а я кладу її від себе. Маю власті положити її, і маю власті знов прийняти її. Сю заповідь прийняв я від Отця моого. **19** Постала тоді знов незгода між Жидами за слова сї. **20** Казали ж многі з них: Біса має і божеволіє; чого ви Його слухаєте? **21** Інші казали: Се слова не біснуватого. Хиба біс може сліпим очі відкривати? **22** Були ж поновини в Єрусалимі, і зима була. **23** І ходив Ісус по церкві у Соломоновім ходнику. **24** Обступили тоді Його Жиди, і казали Йому: Доки нас морочити меш? Коли Ти Христос,

11 Був же один, що нездужав, Лазар з села Марії та Марти, сестри її. **2** Була ж се Мария, що намостила Господа миром і обтерла ноги Його волоссем своїм, котрої брат Лазар нездужав. **3** Післали тоді сестри до Него, кажучи: Господи, ось той, що Ти любиш, нездужає. **4** Почувши Ісус, рече: Ся болість не на смерть, а про славу Божу, щоб прославивсь Син Божий через ней. **5** Любив же Ісус Марту, і сестру її, і Лазаря. **6** Як же почув, що нездужає, тоді зоставсь у тому місцї, де був, ще два дні. **7** Після

того ж рече ученикам: Ходім знов у Юдею. **8** як прийшла, де був Ісус, і побачила Його, Кажуть Йому ученики: Рави, тепер шукали то впала в ноги Йому, кажучи до Него: Тебе Жиди каменувати, й знов ійдеш туди! Господи, коли б був еси тут, не вмер би **9** Відказав Ісус: Хиба не дванайцять годин у брат мій. **33** Ісус же, як побачив її, що плаче, дні? Коли хто ходить у день, не спотикається і прийшовших з нею Жидів, що плачуть, ся, бо съвітло съвіта съного бачить. **10** Коли ж засмутився духом, і зворушився, **34** і рече: хто ходить поночі, спотикається, бо нема Де положили Його? Кажуть Йому: Господи, съвітла в йому. **11** Се промовив, і після того йди та подивись. **35** І заплакав Ісус. **36** Казали рече їм: Лазар, друг наш, заснув; та я пійду, тоді Жиди: Ось як Він любив Його! **37** Деякі щоб розбудити Його. **12** Казали тоді ученики ж з них казали: Чи не міг Сей, що відкрив Його: Господи, коли заснув, то й одужає. очі сліпому, зробити, щоб і він не вмер? **13** Говорив же Ісус про смерть Його; вони **38** Тоді Ісус, зітхнувши знов у собі, пішов ж думали, що про спочинок сонний каже. до гробу. Була ж печера, і камінь лежав **14** Тоді ж рече ім Ісус явно: Лазар умер. **15** на ній. **39** Рече Ісус: Зніміть каменя. Каже І я радуюсь задля вас, що не був там, щоб Йому сестра умершого Марта: Господи, уже ви увірували. Та ходімо до него. **16** Рече смердить; чотири бо дні Йому. **40** Рече їй тоді Тома, на прізвище близняк, товаришам Ісус: Чи не казав я тобі, що, коли вірувати ученикам: Ходімо я ми, щоб умерти з Ним. меш, побачиш славу Божу? **41** Зняли тоді **17** Прийшовши тоді Ісус, застав Його, що він каменя, де положено мерця. Ісус же звів очі чотири дні вже у гробі. **18** Була ж Витания вгору, і рече: Отче, дякую Тобі, що почув еси поблизу Єрусалиму, гоней на п'ятьдесят. мене. **42** Я ж знав, що всякого часу мене чуеш, **19** І багато Жидів поприходило до Марти та тільки задля народу, що навколо стоїть, Марії, щоб розважати їх по братові їх. **20** сказав, щоб увірували, що Ти мене післав. Марта ж, як почула, що Ісус прийшов, вибігла **43** І, се промовивши, покликнув голосом назустріч Йому; Марія ж сиділа в хаті. **21** великим: Лазаре, вийди! **44** І вийшов мрець Каже тоді Марта до Ісуса: Господи, коли б з завязаними в полотно ногами й руками, був еси тут, брат мій не вмер би. **22** Тільки ж лиць Його хусткою було завязане. Рече і тепер знаю, що, чого попросиш у Бога, дастъ їм Ісус: Розвяжіть Його й пустіть, нехай іде. Тобі Бог. **23** Рече їй Ісус: Воскресне брат твій. **45** Тоді многі з Жидів, що поприходили до **24** Каже Марта до Него: Я знаю, що воскресне Марії, і виділи, що зробив Ісус, увірували в у воскресенню останнього дня. **25** Рече їй Него. **46** Деякі ж з них пішли до Фарисеїв, та Ісус: Я воскресенне і житте. Хто вірує в мене, й сказали їм, що зробив Ісус. **47** Зібрали тоді коли й умре, жити ме. **26** І всякий, хто живе архиереї та Фарисеї раду, і казали: Що нам **й** вірує в мене, не вмре по вік. Чи віруеш чинити? бо сей чоловік багато робить ознак. съому? (*aiōn g165*) **27** Каже Йому: Так, Господи, **48** Коли оставимо Його так, усі увірують в я увіруала, що Ти еси Христос, Син Божий, Него; й прийдуть Римляне, та й заберуть у грядущий на съвіт. **28** І, се промовивши, нас і місце і нарід. **49** Один же з них, Каяфа, пішла та й покликала Марію, сестру свою, бувши архиереєм року того, каже їм: Ви не нишком, кажучи: Учитель прийшов, і кличе знаєте нічого, **50** і не думаете, що лучче нам, тебе. **29** Вона ж, як почула, встає хутко, і йде щоб один чоловік умер за людей, а не ввесь до Него. **30** Ще ж не прийшов у село Ісус, а народ загинув. **51** Се ж не від себе промовив, був на місці, де зустріла Його Марта. **31** Тоді а, бувши архиереєм того року, пророкував, Жиди, що були з нею в хаті та розважали що має Ісус умерти за людей, **52** і не тільки за її, побачивши Марію, що хутко встала та людей, а щоб і діти Божі розсипані зібрati в вийшла, пішли за нею, кажучи: Що йде одно. **53** З того ж дня нарадились, щоб убити до гробу, щоб плакати там. **32** Марія ж, Його. **54** Ісус же більш не ходив явно по Юдеї,

а пійшов звідтіля в землю близько пустинї, **17** Съвідкував же народ, що був із Ним, як у город званий Єфрем, і там пробував із Лазаря викликав із гробу й воскресив Його з учениками своїми. **55** Була ж близько пасха мертвих. **18** Тим і зустрів Його народ, бо чув, Жидівська; і йшло багато в Єрусалим із сіл що Він зробив сю ознаку. **19** Фарисеї ж казали перед пасхою, щоб очищати себе. **56** Шукали між собою: Бачите, що не вдієте нічого? ось тоді Ісуса, й говорили між собою, стоячи в увесь съвіт за Ним пійшов! **20** Були ж деякі церкви: Як вам здається ся? чи не прийде на Геленяне між тими, що поприходили, щоб съвіто? **57** Дали ж і архиереї і Фарисеї наказ, поклонитись у съвіто. **21** Сї ж приступили щоб, як хто знати ме, де Він, то щоб схопити до Филипа, що був з Витсаїди Галілейської, Його.

12 Тоді Ісус, шестого дня перед пасхою,

прийшов у Витанию, де був Лазар, що був умер, котрого воскресив із мертвих. **2** Зробили тоді Йому вечерю там, і Марта послугувала, Лазар же був один із тих, що сиділи за столом. **3** Мария ж, уявши литру мира народового, правдивого, предорого, намастила ноги Ісусу, та й обтерла волоссем своїм ноги Його; господа ж повна була духу від мира. **4** Каже тоді один з учеників Його, Юда Симонів Іскариоцький, що мав Його зрадити. **5** Чому мира сього не продано за триста денарійв та не роздано вбогим? **6** Сказав же се не того, що про вбогих дбав, а що злодій був, і скриньку мав, і, що вкидано, носив. **7** Рече тоді Ісус: Остав її; на день похорону мого приховала се. **8** Вбогих бо маєте всякого часу з собою, мене ж не всякого часу маєте. **9** Довідалось же багато народу з Жидів, що Він там, і поприходили не задля Ісуса одного, а щоб і Лазаря побачити, котрого воскресив із мертвих. **10** Нарадилися ж архиереї, щоб і Лазаря вбити; **11** бо многі через него приходили від Жидів, та й увірували в Ісуса. **12** Назавтра багато народу, поприходивши на съвіто, почувши, що Ісус ійде в Єрусалим, **13** побрали вітте пальмове, та й вийшли назустріч Йому, покликуючи: Осанна! благословен грядущий в імя Господне, Цар Ізраїлів! **14** Знайшовши ж Ісус осля, сів на него, як написано: **15** Не лякайсь, дочко Сионська! ось твій Цар іде, сидячи на молодому ослі. **16** Сього ж не зрозуміли ученики Його спершу; тільки, як прославивсь Ісус, тоді згадали, що се про Него писано, й що се зробили Йому.

какучи: Добродію, хочемо Ісуса видіти. **22**

Приходить Филип і каже Андреєві, а знов Андрей та Филип кажуть Ісусові. **23** Ісус же відказав їм, говорячи: Прийшла година, щоб прославив ся Син чоловічий. **24** Істино, істино глаголю вам: Коли зерно пшеничне, впавши на землю, не вмре, то одно зостається ся; коли ж умре, то багато овощу приносить.

25 Хто любить душу свою, погубить її; а хто ненавидить душу свою в съвіті сьому, на вічне життє збереже її. (αἰώνιος g166) **26** Коли мені служить хто, нехай іде слідом за мною; іде я, там і слуга мій буде. І коли хто мені служить, пошанує його Отець. **27** Тепер же душа моя стрівожилась, і що мені казати?

Отче, спаси мене від години сієї; тільки ж для сього прийшов я на годину сю. **28** Отче, прослав імя Твоє! Зійшов тоді голос із неба: I прославив, і знов прославлю. **29** Народ же, що стояв і чув, казав, що грім загремів. Інші казали: Ангел Йому говорив.

30 Озвавсь Ісус і рече: Сей голос роздавсь не ради мене, а ради вас. **31** Тепер суд съвіту сьому: тепер князь съвіту сього проженеться геть. **32** I я, як буду піднятій від землї, всіх притягну до себе. **33** Се ж глаголав, означуючи, якою смертью має вмерти. **34**

Озвавсь до Него народ: Ми чули з закону, що Христос пробува по вік; як же Ти кажеш, що треба угورу піднятись Синові чоловічому? Хто се Син чоловічий? (αἰών g165) **35** Рече ж їм Ісус: Ще малий час съвітло з вами. Ходіть, доки съвітло маєте, щоб темрява вас не захопила; а хто ходить у темряві, не знає, куди йде. **36** Доки съвітло маєте, віруйте в съвітло, щоб синами съвітла стали ся. Се промовив Ісус, і пійшовши, заховавсь од них.

37 Хоч стільки ознак зробив перед ними, не увірували в Него, 38 щоб слово Ісаї пророка спрavedилось, котрий промовив: Господи, хто вірував тому, що чув од нас? і рамя Господнє кому відкрилось? 39 Тим не змогли вірувати, що знов глаголе Ісаї: 40 Засліпив мої, та й руки й голову. 10 Рече Йому Ісус: очі їх і закаменив серце їх, щоб не бачили Обмитому не треба, як тільки ноги мити, а очима, нії розуміли серцем, і не обернулись, чистий увесь. I ви чисті, та не всі. 11 Знав і я не сцілив їх. 41 Се промовив Ісаїя, як бо зрадника свого; тим і сказав: Не всі ви видів славу Його й глаголав про Него. 42 чисті. 12 Як же пообмивав ноги їх і взяв Однакож князів многі увірували в Него, одежу свою, сївші знов, рече їм: Чи знаєте, та задля Фарисеїв не визнавали, щоб не що зробив я вам? 13 Ви звете мене Учителем вилучено їх із школи. 43 Люблили бо славу і Господом, і добре кажете, се бо я. 14 Коли чоловічу більш, нїж славу Божу. 44 Ісус же ж я помив вам ноги, Господь і Учитель, то покликнув, і рече: Хто вірує в мене, не в й ви повинні один одному обмивати ноги. мене вірує, а в Пославшого мене. 45 I хто 15 Приклад бо дав вам, і як я зробив вам, і видить мене, видить Пославшого мене. 46 ви робіть. 16 Істино, істино глаголю вам: Не Я съвітлом у съвіт прийшов, щоб усякий, есть слуга більший пана свого, ані посланець хто вірує в мене, в темряві не пробував. 47 I більший пославшого Його. 17 Коли се знаєте, коли хто слухає слова мої, та й не вірує, я не то блаженні ви, коли робити метe сe. 18 Не суджу Його; бо я прийшов, не щоб судити про всіх вас глаголю: я знаю кого вибраv; съвіт, а щоб спастi съвіt. 48 Xто цурається та щоб писаннє спрavedилось: Xто єсть зо мене, й не приймає словес моїх, має собi мною хліб, підняв на мене пяту свою. 19 суддю: слово, що я глаголав, воно судити Від нині глаголю вам, перше нїж стало ся, ме його останнього дня. 49 Bo я не від себе щоб, як станеться, увірували, що се я. 20 глаголав, а пославший мене Отець, Він менi заповідь дав, що промовляти і що глаголати. 50 I я знаю, що Його заповідь життe вічне. Що ж промовляю я, яко ж глаголав менi Отець, так промовляю. (aiōnios g166)

13 Перед съвітом же пасхи, знаючи Ісус, що прийшла Його година, щоб зйтi з съвіту сього до Отця, — любивши своїх, що були в съвітi, до кінця любив їх. 2 I по вечерi, як диявол уже вкинув у сердце Юди Симонового Іскариоцького, щоб Його зрадив, 3 знаючи Ісус, що все дав Йому Отець у руки, й що від Бога вийшов, і до Бога йде, 4 устає зза вечерi і скидає одежду; i, взявши рушник, підперезавсь. 5 Після того налив води в умивальницю, та й почав обмивати ноги ученикам та обтирати рушником, котрим був підперезаний. 6 Приходить же до Симона Петра, й каже Йому той: Господи, Ти обмиваеш ноги мої? 7 Відказав Ісус, і рече Йому: Що я роблю, ти

не знаєш тепер, зрозумієш же опісля. 8 Каже Йому Петр: Не мити меш ніг моїх до віку. Відказав Йому Ісус: Як не обмию тебе, не мати меш частi зо мною. (aiōn g165) 9 Каже Йому Симон Петр: Господи, не тільки ноги мити, а очима, нії розуміли серцем, і не обернулись, чистий увесь. I ви чисті, та не всі. 10 Рече Йому Ісус: очі їх і закаменив серце їх, щоб не бачили Обмитому не треба, як тільки ноги мити, а очима, нії розуміли серцем, і не обернулись, чистий увесь. I ви чисті, та не всі. 11 Знав і я не сцілив їх. 41 Се промовив Ісаїя, як бо зрадника свого; тим і сказав: Не всі ви видів славу Його й глаголав про Нego. 42 чисті. 12 Як же пообмивав ноги їх і взяв Однакож князів многі увірували в Нego, одежу свою, сївші знов, рече їм: Чи знаєте, та задля Фарисеїв не визнавали, щоб не що зробив я вам? 13 Ви звете мене Учителем вилучено їх із школи. 43 Люблили бо славу і Господом, і добре кажете, се бо я. 14 Коли чоловічу більш, нїж славу Божу. 44 Ісус же ж я помив вам ноги, Господь і Учитель, то покликнув, і рече: Хто вірує в мене, не в й ви повинні один одному обмивати ноги. мене вірує, а в Пославшого мене. 45 I хто 15 Приклад бо дав вам, і як я зробив вам, і видить мене, видить Пославшого мене. 46 ви робіть. 16 Істино, істино глаголю вам: Не Я съвітлом у съвіт прийшов, щоб усякий, есть слуга більший пана свого, ані посланець хто вірує в мене, в темряві не пробував. 47 I більший пославшого Його. 17 Коли се знаєте, коли хто слухає слова мої, та й не вірує, я не то блаженні ви, коли робити метe сe. 18 Не суджу Його; бо я прийшов, не щоб судити про всіх вас глаголю: я знаю кого вибраv; съвіт, а щоб спастi съвіt. 48 Xто цурається та щоб писаннє спрavedилось: Xто єсть зо мене, й не приймає словес моїх, має собi мною хліб, підняв на мене пяту свою. 19 суддю: слово, що я глаголав, воно судити Від нині глаголю вам, перше нїж стало ся, ме його останнього дня. 49 Bo я не від себе щоб, як станеться, увірували, що се я. 20 глаголав, а пославший мене Отець, Він менi заповідь дав, що промовляти і що глаголати. 50 I я знаю, що Його заповідь життe вічне. Що ж промовляю я, яко ж глаголав менi Отець, так промовляю. (aiōnios g166)

Істино, істино глаголю вам: Хто приймає, коли я кого пішлю, мене приймає; а хто мене приймає, приймає Пославшого мене. 21 Се промовивши Ісус, зворувши ся духом, і съвідкував і рече: Істино, істино глаголю вам, що один із вас ізрадить мене. 22 Ззирались тодi мiж собою ученики, сумнiваючись, про кого Він говорить. 23 Був же за столом один із учеників Його на лонi Ісусовіm, котрого любив Ісус. 24 Съому кивнув Симон Петр, щоб спитав, хто б се був, про кого говорить. 25 Пригорнувшись той до грудей Ісусових, каже Йому: Господи, хто се? 26 Відказав Ісус: Той, кому я, умочивши кусок, подам. I, вмочивши кусок, дав Юдi Симонову Іскариоцькому. 27 A за куском увійшов тодi в него сатана. Рече ж Йому Ісус: Що робиш, роби швидко. 28 Съого не зрозумiв нiхто, що сидiли за столом, проти чого сказав Йому. 29 Деякi бо думали, — яко ж бо скриньку мав Юда, — що каже Йому Ісус: купи, що треба нам про

съвято; або, щоб що дав убогим. 30 Узявши ж вірує в мене, діла, що я роблю, і він робити він кусок, зараз вийшов; була ж ніч. 31 Як ме: й більше сього робити ме; бо я до Отця же вийшов, рече Ісус: Тепер прославив ся мого Йду. 13 І чого просити мете в ім'я моє, Син чоловічий, й Бог прославив ся в Йому. те зроблю, щоб прославивсь Отець у Синї. 14 32 Коли Бог прославив ся в Йому, то Бог Коли чого просити мете в ім'я моє, я зроблю. прославить і Його в собі, і скоро прославить 15 Коли любите мене, хороніть заповіді мої. Його. 33 Дітки! ще короткий час я з вами. 16 І я вблагаю Отця, і дасть вам іншого Шукати мете мене, і яко ж казав я Жидам: утішителя, щоб пробував з вами по вік, — Що, куди йду я, ви не можете йти, і вам (*aiōn g165*) 17 Духа правди, котрого съвіт не глаголю тепер. 34 Заповідь нову даю вам: щоб може прийняти; бо не видить Його, ані знає любили один одного. Як я любив вас, щоб і Його; ви ж знаете Його, бо з вами пробуває ви любили один одного. 35 По сьому знати і в вас буде. 18 Не заставлю вас сиротами: муть усі, що ви мої ученики, коли любов прийду до вас. 19 Ще трохи, й съвіт мене мати мете один до одного. 36 Рече Йому більш не видіти ме; ви ж будете видіти мене, Симон Петр: Господи, куди йдеш? Відказав бо я живу, й ви жити мете. 20 Того дня Йому Ісус: Куди йду, не можеш тепер за знати мете, що я в Отці моїм, і ви в мені, а мною йти; опісля ж пійдеш за мною. 37 я в вас. 21 Хто має заповіді мої і хоронить Каже Йому Петр: Господи, чому не можу за їх, той любить мене; хто ж любить мене, Тобою йти тепер? Душу мою за Тебе положу. буде люблений від Отця мого, і я любити му 38 Відказав Йому Ісус: Душу твою за мене його, і обявлюсь Йому. 22 Каже Йому Юда, положиш? Істинно, істино глаголю тобі: не не Іскариоцький: Господи, що воно есть, запіє півень, доки мене відречеш ся тричі. що маєш нам обявитись, а не съвітові? 23 Відказав Ісус і рече Йому: Коли хто любить мене, слово мое хоронити ме, і Отець мій любити ме його, і до него прийдемо, і оселю в него зробимо. 24 Хто не любить мене, словес моїх не хоронить; а слово, що ви чуете, не мое, а пославшого мене Отця. 25 Се я глаголав вам, у вас пробуваючи. 26 Утішитель же, Дух съвятий, котрого пішло Отець в ім'я моє, Той научить вас усього, й пригадає вам усе, що я глаголав вам. 27 Упокій оставляю вам, мій упокій даю вам; не, яко ж съвіт дає, я даю вам. Нехай не тривожить ся серце ваше, ані лякається ся. 28 Ви чули, що я глаголав вам: Ійду, й прийду до вас. Коли б любили мене, зраділи б, що я сказав: Ійду до Отця; бо Отець мій більший мене. 29 І оце глаголав вам, перш ніж тому стати ся, щоб, як станеть ся, увірували. 30 Вже більш не говорити му багато з вами, йде бо князь съвіта сього, й у мені не має нічого. 31 Та, щоб знов съвіт, що я люблю Отця, і, яко ж заповідав мені Отець, так чиню. Уставайте, ходімо з відсія.

14 Нехай не тривожить ся серце ваше.

Віруйте в Бога і в мене віруйте. 2 В дому Отця мого осель багато. Коли б ні, сказав би вам: Ійду наготовити місце вам. 3 І, як пійду та наготовлю вам місце, знов прийду й прийму вас до себе, щоб де я, і ви були. 4 А куди я йду, знаєте, й дорогу знаєте. 5 Каже Йому Тома: Господи, не знаємо, куди йдеш; і як можемо дорогу знати? 6 Рече Йому Ісус: Я дорога й правда, й життє: ніхто не приходить до Отця, як тільки мною. 7 Коли б знали мене, ій Отця мого знали б; і від нині знаєте Його, ій виділи Його. 8 Каже Йому Филип: Господи, покажи нам Отця, то й буде з нас. 9 Рече Йому Ісус: Стілький час я з вами, ій не пізнав еси мене, Филип? Хто видів мене, видів Отця; як же ти кажеш: Покажи нам Отця? 10 Хиба не ймеш віри, що я в Отці і Отець у мені? Слови, що я промовляю вам, від себе не промовляю; Отець же, що в мені пробуває, Той робить діла. 11 Віруйте мені, що я в Отці і Отець у мені; коли ж ні, задля діл самих віруйте мені. 12 Істинно, істино глаголю вам: Хто

15 Я правдива виноградина, а Отець мій 21 Та се все робити муть вам задля ім'я моє, виноградар. 2 Кожну вітку в мене, що бо не знають Пославшого мене. 22 Коли б я не родить овощу, відтинає її, а кожну, що не прийшов і не глаголав їм, гріха не мали родить овощ, обчище її, щоб більш овощу б вони; тепер же вимовки не мають вони родила. 3 Вже ви чисті через слово, що я за гріх свій. 23 Хто мене ненавидить, і Отця глаголав вам. 4 Пробувайте в мені, і я в вас. моєго ненавидить. 24 Коли б діл не зробив я в Яко ж вітка не може овощу родити від себе, них, яких ніхто інший не робив, гріха не коли не пробувати ме на виноградині, так мали б; тепер же виділи й зненавиділи мене ані ви, коли в мені не будете пробувати. 5 Я і Отця моє. 25 Та щоб справдилось слово, виноградина, ви вітте. Хто пробуває в мені, написане в законі їх: Що зненавиділи мене а я в йому, той приносить багато овошу; бо дармо. 26 Як же прийде Утішитель, що я без мене не можете робити нічого. 6 Коли пішлилю вам од Отця, Дух правди, що від Отця хто не пробуває в мені, буде викинутий геть, виходить, Той съвідкувати ме про мене. 27 I як вітка, і всхоне, й зберуть їх, та й кинуть в ви ж съвідкувати мете: бо від почину ви зо огонь, і згоряТЬ. 7 Коли пробувати мете в мною.

мені, а слова мої пробувати муть в вас, то, чого схочете, просити мете, і станеть ся. 8 У сьому прославив ся Отець мій, щоб овошу багато давали ви, й були моїми учениками. 9 Яко ж полюбив мене Отець, і я полюбив вас; пробувайте в любові моїй. 10 Коли заповіді моїх хоронити мете, пробувати мете в любові моїй; я хоронив заповіді Отця моє, й пробуваю в любові Його. 11 Се глаголю вам, щоб радощі мої пробували в вас, і щоб радощі ваші сповнились. 12 Се заповідь моя: Щоб любили один одного, як я полюбив вас. 13 Більшої сієї любові ніхто не має, як щоб хто душу свою положив за другів своїх. 14 Ви други мої, коли робити все, що я заповідаю вам. 15 Вже більш вас не зву слугами, бо слуга не знає, що робить пан його; вас же назавв я другами, бо все, що чув я від Отця моє, обявив вам. 16 Не ви мене вибрали, а я вибрал вас, та й настановив вас, щоб ви йшли і овощ приносили, і овощ ваш пробував; щоб чого просити мете в Отця ім'ям моїм, дав вам. 17 Се заповідую вам, щоб любили один одного. 18 Коли съвіт вас ненавидить, знайте, що мене перш вас зненавидів. 19 Коли б із съвіта були, съвіт свое любив би; як же ви не з съвіта, а я вибрал вас із съвіта, тим ненавидить вас съвіт. 20 Згадайте слово, що я сказав вам: Не більший слуга пана свого. Коли мене гонили, і вас гонити муть. Коли мое слово хоронили, і ваше хоронити муть.

16 Се я глаголав вам, щоб ви не поблазнились. 2 Вилучати муть вас із шкіл; ба прийде час, що всякий, хто вбиває вас, думати ме, що службу приносить Богу. 3 I се робити муть вам, бо не знали ні Отця, ні мене. 4 Та се сказав я вам, щоб, як прийде час, згадали про се, що я глаголав вам; бо з вами був. 5 Тепер же йду до Пославшого мене; і ніхто з вас не питає мене: Куди йдеш? 6 Та що се сказав я вам, смуток сповнив ваше серце. 7 Тільки ж я правду глаголю вам: лучче вам, щоб я пійшов; як бо не пійду, Утішитель не прийде до вас; як же пійду, пришлю Його до вас. 8 А Той прийшовши, докорить съвітові за гріх, і за правду, і за суд: 9 за гріх бо не вірують у мене; 10 за правду ж, бо я до Отця моє йду, й більш не побачите мене; 11 за суд, бо князь съвіта сього осуждений. 12 Ще багато маю глаголати вам, та ви не можете носити нині. 13 Як же прийде той Дух правди, то проведе вас до всякої правди; бо глаголати ме не від себе, а все, що чути ме, буде глаголати, й що настане, звістить вам. 14 Той мене прославить: бо з моего прийме і звістить вам. 15 Все, що має Отець, — мое: тим я сказав, що з моего Він прийме, і звістить вам. 16 Трохи, і не будете видіти мене; а знов трохи, і побачите мене; бо я йду до Отця. 17 Казали тоді деякі з учеників Його між собою: Що се, що каже нам: Трохи,

і не будете видіти мене, а знов трохи, і побачите мене, і: **Бо я йду до Отця?** **18** Казали ж: **Що се, що каже: Трохи? Не знаємо, що Він каже.** **19** Знав же Ісус, що хотіли Його спитати, й рече йм: **Про се розпитуєтесь між собою, що я сказав: Трохи, і не будете видіти мене, а знов: трохи, і побачите мене?** **20** я в Тебе, перш ніж съвіту бути. **6** Обявив я Істину, істино глаголю вам: **Що плакати й ім'я Твоє людям, що дав еси мені з съвіта. ридати будете ви, съвіт же веселитись; ви ж Твої були вони, а Ти мені їх дав; і слово Твоє смуткувати мете, та смуток ваш на радощі хоронили вони.** **7** Тепер зрозуміли вони, що, обернеть ся. **21** Жінка як рождає, смуток скільки дав еси мені, все від Тебе. **8** Бо слова, має, бо прийшла година її; скоро ж уродить що дав еси мені, дав я їм; і вони прийняли дитину, вже не памятає муки з радощів, й зрозуміли справді, що від Тебе прийшов що народив ся чоловік на съвіт. **22** I ви оце я, і увірували, що Ти мене післав. **9** Я про тепер смуток маєте; знов же побачу вас, і них молю, не про съвіт молю, а про тих, звеселить ся серце ваше, і радощів ваших що дав еси мені, бо вони Твої. **10** I все мое ніхто не візьме од вас. **23** I того дня в мене Твоє, і Твоє мое, і я прославив ся в них. **11** I не питати мете. Істину, істино глаголю вам: вже більш я не в съвіті, а сі в съвіті, і я до Що чого нії попросите в Отця ім'ям моїм, Тебе йду. Отче съвітій, збережи їх в ім'я дать вам. **24** Досі не просили ви нічого в Твоє, тих, котрих дав еси мені, щоб були ім'я мое. Просіть, то й приймете, щоб радість одно, яко ж ми. **12** Як був я з ними на съвіті, ваша була повна. **25** Оце приповістями я беріг їх в ім'я Твоє; котрих дав еси мені, глаголав вам; та прийде час, що більше вже стеріг я, і ніхто з них не погиб, тільки Син приповістями не глаголати му вам, а явно погибельний, щоб писанне справдилось. **13** про Отця звіщу вам. **26** Того дня просити мете Тепер же до Тебе йду, і се глаголю в съвіті, в ім'я мое, і не глаголю вам, що я просити щоб мали радість мою повну в собі. **14** Я дав му Отця за вас. **27** Сам бо Отець любить їм слово Твоє, і съвіт зненавидів їх, бо вони вас; бо ви мене полюбили, й увірували, що не з съвіта, яко ж я не з съвіта. **15** Не молю, я від Бога вийшов. **28** Я вийшов од Отця, щоб узяв їх із съвіта, а щоб зберіг їх од зла. і прийшов на съвіт. Знов оставляю съвіт і **16** Не з съвіта вони, яко ж я не з съвіта. **17** йду до Отця. **29** Кажуть Йому ученики Його: Освяти їх правдою Твоєю; слово Твоє правда. Оттепер явно глаголеш, і приповісті ніякої **18** Як мене післав еси в съвіт, і я післав їх не кажеш. **30** Тепер знаємо, що знаєш усе, у съвіт. **19** I за них я посьвячу себі, щоб і не треба, щоб хто питав Тебе. По сьому вони були освячені правдою. **20** Не про сих віруємо, що від Бога вийшов еси. **31** Відказав же тільки молю, а також і про тих, що задяля їм Ісус: Тепер віруєте? **32** Ось прийде час, і слова їх увірують у мене, **21** щоб усі одно нині прийшов, щоб ви розсипались кожен у були: яко ж Ти, Отче, в мені і я в Тобі, щоб і свій бік, а мене самого заставили; та я не вони в нас одно були, щоб съвіт увірював, що сам, бо Отець зо мною. **33** Се глаголав я вам, Ти мене післав еси. **22** I славу, що дав еси щоб у мені впокій мали. У съвіті горе мати мені, дав я їм, щоб були одно, яко ж ми одно. мете, тільки ж бодріть ся: я побідив съвіт. **23** Я в них і Ти в мені, щоб були звершені в

17 Се глаголав Ісус, і зняв очі свої на небо, і рече: Отче! прийшла година; прослав Сина Твого, щоб і Син Твій прославив Тебе.

2 Яко ж дав еси Йому властъ над усяким тілом, щоб усім, що дав еси Йому, дав вічне

23 Я в них і Ти в менї, щоб були звершені в одно, і щоб зрозумівесь віт, що Ти мене післав еси і полюбив їх, яко ж мене полюбив еси.
24 Отче, яких дав еси менї, хочу, щоб, де я, і вони були зо мною, щоб виділи славу мою, що дав еси менї; бо полюбив еси мене

перш основання сьвіта. 25 Отче праведний, й Петр, і грів ся. 19 Тоді архиєрей спитав і съвіт Тебе не пізнав, я ж пізнав Тебе, і сї Ісус про учеників Його й про науку Його. 20 пізнали, що Ти мене післав. 26 І я обявив їм Відказав йому Ісус: Я глаголав ясно съвітові; ім'я Твоє, і обявляти му, щоб любов, якою я завсіди учив у школі і в церкві, куди любив еси мене, в них була, а я в них.

18 Се промовивши Ісус, вийшов з учениками своїми за потік Кедрон, де був сад, у котрий ввійшов Він і ученики Його. 2 Знав же й Юда, що зрадив Його, се місце, бо почасту збирались там Ісус і ученики Його. 3 Тоді Юда, взявши роту та архиерейських і Фарисейських слуг, приходить туди з лихтарнями, та факлями, та з зброєю. 4 Знаючи ж Ісус усе, що настигає на Него, вийшов і рече їм: Кого шукаєте? 5 Відказали йому: Ісуса Назорея. Рече їм Ісус: Се я. Стояв же й Юда зрадник Його, з ними. 6 Як же сказав їм: Що се я, відступили вони назад, та й попадали на землю. 7 Знов же спитав їх: Кого шукаєте? Вони ж сказали: Ісуса Назорея. 8 Відказав Ісус: Сказав вам, що се я. Коли ж мене шукаєте, дайте сим відійти. 9 Щоб справдилось слово, що промовив: Що котрих дав еси мені, не згубив я з них нікого. 10 Тоді Симон Петр, маючи меч, вийняв його, і вдарив слугу архиерейського, та й відтяв йому ухо праве. Було ж ім'я слузі Малх. 11 Рече тоді Ісус Петрові: Вкинь меч твій у похву. Чашу, що дав мені Отець, хиба не пити її? 12 Тоді рота, й тисячник, і слуги Жидівські схопили Ісуса, та й звязали Його, 13 і повели Його перш до Анни, був бо тестем Каяфі, що був архиєреєм того року. 14 Був же Каяфа той, що порадив Жидам, що лучче нехай один чоловік умре за людей. 15 Пішов же слідом за Ісусом Симон Петр та ще другий ученик. Той же ученик був знаний архиєреві, і прийшов з Ісусом у двір архиєрейський. 16 Петр же стояв перед дверми знадвору. Вийшов тоді другий ученик, що був знаний архиєреві, і сказав дверниці, і ввела Петра. 17 Каже тоді слуга дверниця Петрові: Чи й ти еси з учеників чоловіка цього? Каже той: Ні. 18 Стояли ж раби й слуги, що розложили огонь; холодно бо було, та й грілись. Стояв з ними

Жиди завсіди сходяться, і потай не глаголав нічого. 21 Чого мене питает? Спитай тих, що слухали, що я глаголав їм; ось вони знають, що я казав. 22 Як же Він се промовив, один із слуг, стоячи тут, ударив у лицце Ісуса, кажучи: Так відказуеш архиєреві? 23 Відказав йому Ісус: Коли недобре сказав я, съвідкуй про недобре; коли добре, за що мене беш? 24 Післав Його Анна звязаного до Каяфи архиєрея. 25 Симон же Петр стояв та грів ся. Кажуть тоді йому: Чи й ти з Його учеників? Він же відрік ся і сказав: Ні. 26 Каже один із слуг архиерейських, свояк того, котрому відтяв Петр ухо: Чи ж не бачив я тебе в саду з Ним? 27 Знов тоді відрік ся Петр, і зараз півень запіяв. 28 Ведуть тоді Ісуса від Каяфи у претор; був же ранок; і не ввійшли вони в претор, щоб не опоганитись та щоб їсти їм пасху. 29 Вийшов тоді Пилат до них, і каже: Яку вину приносите на чоловіка цього? 30 Озвались і казали йому: Коли б Він не був лиходій, не віддавали б ми Його тобі. 31 Каже тоді їм Пилат: Візьміть ви Його й по закону вашому осудіть Його. Сказали тоді йому Жиди: Нам не годить ся вбивати нікого. 32 Щоб Ісусове слово справдилось, що промовив, означуючи, якою смертю має вмерти. 33 Увійшов тоді знов Пилат у претор, і покликав Ісуса, і каже йому: Ти еси цар Жидівський? 34 Відказав йому Ісус: Від себе ти се говориш, чи інші тобі сказали про мене? 35 Озвавсь Пилат: Хиба я Жид? Нарід Твій і архиєреї видали мені Тебе. Що зробив еси? 36 Відказав Ісус: Царство мое не од съвіта цього. Коли б од съвіта цього було царство мое, слуги мої воювали б, щоб не видано мене Жидам; тільки ж царство мое не звідсіля. 37 Рече тоді йому Пилат: Так Ти цар? Відказав Ісус: Ти кажеш, що цар я. Я на се родивсь і на се прийшов у съвіт, щоб съвідкувати правдї. Кожен, хто від правди, слухає мого голосу. 38 Каже йому Пилат: Що

таке правда? І, се сказавши, знов вийшов до Він на вроцище (місце) Черепове, що звєть Жидів, і каже їм: Ніякої вини не знаходжу ся по єврейськи Голгота. **18** Там розпяли я в Йому. **39** Єсть же звичай у вас, щоб Його, а з Ним інших двох, по сей і по той одного вам відпускає я на пасху. Хочете бік, посередині ж Ісуса. **19** Написав же і ж, щоб випустив вам царя Жидівського. **40** надпись Пилат, та й виставив на хресті; було Закричали тоді вони всі знов, кажучи: Не ж написано: Ісус Назорей, Цар Жидівський. Сього, а Вараву. Був же Варава розбійник.

19 Тоді узяв Пилат Ісуса, та й бив Його.

2 А воїни сплівши вінець із тернини, наділи на голову Йому, і в одежу червону одягли Його, з і казали: Радуй ся, царю Жидівському! і били Його в лиці. **4** Вийшов тоді знов Пилат, і каже їм: Ось я виводжу вам Його, щоб знали, що в Йому ніякої вини не знаходжу. **5** Вийшов тоді Ісус у терновім вінці і в червоній одежі. І каже їм Пилат: Ось, чоловік! **6** Як же побачили Його архиереї та слуги, то закричали, кажучи: Розпни, розпни Його! Каже їм Пилат: Візьміть ви Його, та й розпніть; я бо не знаходжу в Йому вини. **7** Відказали йому Жиди: Ми закон маємо, і по закону нашему повинен умерти, бо Він себе Сином Божим зробив. **8** Як же почув Пилат се слово, то ще більше злякав ся, **9** і вийшов у претор знов, і каже Ісусові: Звідкіля еси Ти? Ісус же одповіді не дав Йому. **10** Каже тоді Йому Пилат: До мене не говориш? Не знаєш, що власть маю розпяти Тебе, і власть маю відпустити Тебе? **11** Відказав Ісус: Не мав би еси власті ніякої надо мною, коли б не було тобі дано звиш. Тим, хто видав мене тобі, більший гріх має. **12** З того часу шукав Пилат одпустити Його; Жиди ж кричали, кажучи: Коли Сього відпустиш, не еси друг Кесареві. Всякий, хто царем себе робить, противить ся Кесареві. **13** Пилат же, почувши таке слово, вивів Ісуса, та й сів на судищі, що зване Литостротос, а по єврейськи: Гавата. **14** Була ж п'ятниця перед пасхою, коло години ж шостої. І каже Жидам: Ось, Цар ваш! **15** Вони ж закричали: Візьми, візьми розпни Його! Каже їм Пилат: Царя вашого розпну? Відказали архиереї: Не маємо царя, тільки Кесаря. **16** Тоді ж видав їм Його, щоб розпяли. Узяли ж Ісуса, та й повели. **17** І, несучи хрест свій, вийшов

20 Сю ж надпись многі читали з Жидів; бо поблизу города було місце, де розпято Ісуса; а було написане по єврейськи, по грецьки і по римськи. **21** Казали тоді Пилатові архиереї Жидівські: Не пиши: Цар Жидівський, а що Він казав: Я цар Жидівський. **22** Відказав Пилат: Що написав, написав. **23** Тоді воїни, розпявші Ісуса, взяли одежду Його, і зробили з неї чотири часті, кожному воїнові часті, і хитон; був же хитон не сшиваний, а ввесь од верху тканий. **24** Сказали тоді між собою: Не дерімо його, а киньмо жереб на него, чий буде. Щоб справдилось писаннє, що глаголе: Поділили одежду мою собі, і на мое платте кидали жереб. То воїни се й зробили. **25** Стояла ж коло хреста Ісусового маті Його та сестра матері Його, Марія Клеопова, та Марія Магдалина. **26** Ісус же, побачивши матір і ученика стоячого коло неї, котрого любив, рече до матери своєї: Жено, ось син твій. **27** Опісля рече ученику: От, мати твоя. І з тієї години узяв її ученик до себе. **28** Після цього, знаючи Ісус, що все вже звершилось, щоб справдилось писаннє, рече: Жаждую. **29** Стояла ж посудина повна оцту; вони ж, напоївши губку оцтом і на тростину настремивши, піднесли Йому до уст. **30** Скушавши ж оцту Ісус, рече: Звершилось; і, схиливши голову, віддав духа. **31** Жиди ж, щоб не заставались на хрестах тіла в суботу (був бо великий день тієї суботи), благали Пилата, щоб поперебивали їм гомілки, та й поздіймали. **32** Прийшли тоді воїни, і первому поломили ноги, і другому розпятыому з Ним. **33** До Ісуса ж прийшовши, як побачили Його вже мертвого, не перебили Йому ніг; **34** а один з воїнів проколов Йому списом бік, і зараз вийшла кров і вода. **35** І той, що бачив се, засьвідкував, і правдиве съвідченне його; і знає він,

що говорить правду, щоб ви вірували. **36** Його. **14** І, промовивши се, обернулась назад, Сталось бо се, щоб писаннє справдилось: і видить Ісуса стоячого, та й не знала, що се Кістя Його не буде переломлена. **37** І знову Ісус. **15** Рече їй Ісус: Жено, чого плачеш? кого інше писаннє рече: Дивити муть ся на шукаеш? Вона, думаючи, що се садівник, Того, кого прокололи. **38** Після ж цього каже Йому: Добродію, коли ти винїс Його, благав Пилата Йосиф з Ариматеї (бувши скажи менї, де Його положив, і я Його візьму. учеником Ісусовим, потайним же задля **16** Рече їй Ісус: Маріє. Обернувшись вона, страху Жидівського), щоб зняти тіло Ісусове; каже Йому: Равуні, чи то б сказати: Учителю. я дозволив Пилат. Прийшов тоді і взяв тіло **17** Рече їй Ісус: Не приторкайсь до мене; ще Ісусове. **39** Прийшов же й Никодим, що бо не зійшов до Отця моого, а йди до братів приходив перше до Ісуса вночі, принісши моїх, та скажи їм: Я схожу до Отця моого й змішаної смирни й алоє функтів із сотнью. Отця вашого, я Бога моого й Бога вашого. **40** Взяли тоді тіло Ісусове, і обгорнули **18** Приходить Марія Магдалина, звіщаючи полотном з пахощами, як се звичай у Жидів ученикам, що бачила Господа, як що Він се ховати. **41** Був же на місці, де розпято Його, промовив їй. **19** Як же був вечір дня того, сад, а в саду новий гріб, в котрому ніколи первого на тижні, як двері були замкнені, нікого не положено. **42** Там оце положили де зібрались ученики задля страху перед Ісуса задля пятниці Жидівської; бо поблизу Жидами, прийшов Ісус та я став посередині, був гріб.

20 Первого ж дня тижня приходить Мария

Магдалина вранці, як ще було темно, до гробу, і бачить, що каменя одвалено від гробу. **2** Біжить тоді, і приходить до Симона Петра та другого ученика, котрого любив Ісус, і каже їм: Узято Господа з гробу, і не знаємо, де положено Його. **3** Вийшов тоді Петр і другий ученик, і прийшли до гробу. **4** Бігли ж обидва разом, та другий ученик побіг скоріш Петра, і прийшов перший до гробу. **5** І нахилившись, бачить, що лежить полотно, та не ввійшов. **6** Приходить тоді Симон Петр слідом за ним, і ввійшов у гріб, і видить, що лежить полотно, **7** а хустка, що була на голові Його, не з полотном лежала, а остронь звита, на одному місці. **8** Тоді ж увійшов і другий ученик, що прийшов перший до гробу, і видів, і вірував. **9** Ще бо не знали писання, що має Він з мертвих воскреснути. **10** Пійшли ж тоді ученики знов до себе. **11** Марія ж стояла перед гробом, плачуучи, знадвору; як же плакала, нахилилась у гріб, **12** і видить двох ангелів у білому сидячих, один у головах, а один у ногах, де лежало тіло Ісусове. **13** І кажуть вони їй: Жено, чого плачеш? Каже їм: Бо взято Господа моого, я не знаю, де положено

і рече їм: Упокій вам. **20** І, се промовивши, показав їм свої руки, і бік свій. Зрадили тоді ученики, побачивши Господа. **21** Рече ж їм Ісус ізнов: Упокій вам. Яко ж післав мене Отець, і я посилаю вас. **22** І, се промовивши, дихнув, і рече їм: Прийміть Духа святого. **23** Кому відпустите гріхи, відпустяться ся їм; кому задержите, задержать ся. **24** Тома ж, один з дванайцяти, на прізвище Близняк, не був з ними, як прийшов Ісус. **25** Сказали Йому другі ученики: Ми виділи Господа. Він же сказав їм: Коли не побачу на руках Його рани од гвіздя, і не вложу руки моєї в бік Його, не пійму віри. **26** А по восьми днях знов були в середині ученики Його, і Тома з ними. Приходить Ісус, як двері були замкнені, і став посередині, і рече: Впокій вам. **27** Опісля рече до Томи: Подай палець твій сюди, я подивись на руки мої, і подай руку твою, і вложи в бік мій, та я не будь невірний, а вірний. **28** І озвавшись Тома, каже Йому: Господь мій і Бог мій. **29** Рече Йому Ісус: Шо видів еси мене, Томо, увірував еси; блаженні, що не виділи, та я вірували. **30** Багато ж інших ознак робив Ісус перед учениками своїми, що не написані в книзі сїй. **31** Се ж написано, щоб ви вірували, що

Iсус єсть Христос, Син Божий, і щоб, віруючи, Господи, Ти все знаєш; Ти знаєш, що люблю життє мали в ім'я Його.

21 Після сього явив ся знов Iсус ученикам на морі Тивериядському; явив ся ж так. **2** Були в купі Симон Петр та Тома, на прізвище Близняк, та Натанал із Кані Галилейської, та сини Зеведеєві, та інших учеників Його двоє. **3** Каже їм Симон Петр: Пійду риби ловити. Кажуть вони йому: Пійдемо й ми з тобою. Вийшли та й улізли зараз у човен; та не піймали тієї ночі нічого. **4** Як же настав уже ранок, стояв Iсус на березі; та не знали ученики, що се був Iсус. **5** Рече тоді їм Iсус: Діти, чи маєте що їсти? Відказали Йому: Ні. **6** Він же рече їм: Закиньте невода з правого боку човна, то й знайдете. Закинули ж, і вже не здоліли його витягти задля множества риби. **7** Каже тоді ученик той, котрого любив Iсус, Петрові: Се Господь. Симон же Петр, почувши, що се Господь, підперезавсь (був бо нагий), та й кинувсь у море. **8** Інші ж ученики човником припилили (бо недалеко були від землі, а локот на двісті), тягнучи невода з рибою. **9** Скоро вийшли на землю, бачать розложений жар, а на йому рибу і хліб. **10** Рече їм Iсус: Принесть риби, що вловили тепер. **11** Уліз же Симон Петр, та й витяг невід на землю повен риби великої, сто й п'ятьдесят і три; і хоч стільки її було, не порвав ся невід. **12** Рече їм Iсус: Ідіть обідайте. Ніхто ж не важив ся з учеників спитати Його: Хто Ти єси? знаючи, що се Господь. **13** Приходить тоді Iсус і бере хліб, та й дає їм, і риби так само. **14** Се вже втретє явивсь Iсус ученикам своїм, уставши з мертвих. **15** Як же обідали, рече Iсус Симонові Петру: Симоне Йонин, чи любиш мене більш, ніж сї: Каже Йому: Так, Господи; Ти знаєш, що я люблю Тебе. Рече Йому: Паси ягнята мої. **16** Рече Йому знов у друге: Симоне Йонин, чи любиш мене? Каже Йому: Так, Господи, Ти знаєш, що я люблю Тебе. Рече Йому: Паси вівцї мої. **17** Рече Йому втретє: Симоне Йонин, чи любиш мене? Засмутився Петр, що сказав Йому втретє: Чи любиш мене? й каже Йому:

Господи, Ти все знаєш; Ти знаєш, що люблю Тебе. Рече Йому Iсус: Паси вівцї мої. **18** Істино, істино глаголю тобі: Як був еси молодий, то підперізував ся сам, і ходив еси куди хотів; як же зістаріш ся, то простягнеш руки твої, і інший тебе підпереже, й поведе, куди не схочеш. **19** Се ж промовив, означуючи, якою смертю прославить Бога. І, сказавши се, рече Йому: Йди слідом за мною. **20** І обернувшись Петр, бачить ученика, котрого любив Iсус, слідом ідучого, що й на вечері пригорнувсь до грудей Його, і питав: Господи, хто се, що зрадить Тебе? **21** Сього побачивши Петр, каже Iсусові: Господи, сей же що? **22** Рече Йому Iсус: Коли схочу, щоб він пробував, доки прийду, що тобі до того? ти йди за мною. **23** І пішло слово се між братів, що ученик той не вмре, та не сказав Йому Iсус, що не вмре; а: Коли схочу, щоб він пробував, доки прийду, що тобі до того? **24** Се той ученик, що съвідкує про се, і писав се; і знаємо, що правдиве съвідкуваннє Його. **25** Єсть же й іншого багато, що зробив Iсус, що, коли б писати з'осібна, то думаю, що й сам съвіт не помістив би писаних книг. Амінь.

Дії

1 Перве оповіданнє написав я, Теофіле, про все, що Ісус робив і навчав, 2 аж до дня, котрого возніс ся, заповідавши через Духа съятого апостолам, котрих вибрали; 3 20 Написано ж в книзі Псалм: Нехай оселя перед котрими являв ся Він живий після його спустіє, і нехай ніхто не домує в ній, а муки своєї у многих ознаках; і бачили Його догляд її нехай прийме інший. 21 Треба ж, сорок днів, і глаголав про царство Боже; 4 щоб з мужів, що сходились із нами по всяк і, зібралиши їх, заповів їм, з Ерусалиму не виходити, а дожидатись обітування Отця, що про Него чули від мене. 5 Бо Йоан хрестив водою: ви ж хрестити метесь Духом съятим по немногих сїх днях. 6 Вони ж зійшовши питали Його, кажучи: Господи, чи не під сей час поставиш Ти знов царство Ізраїльське? 7 Рече ж до них: Не вам єсть розуміти час і пору, що Отець положив у своїй владості. 8 А приймете силу, як зійде съятий Дух на вас; і будете мені съвідками в Ерусалимі у всій Юдеї і Самарії, і до краю землї. 9 I, як вони пильно дивились на небо, як Він відходив, аж ось два мужі стали перед ними в білій одежі, 11 котрі й сказали: Мужі Галилейські, чого стоїте, дивлячись на небо? Сей Ісус, узятий од вас на небо, так прийде, як виділи ви Його, сходячого на небо. 12 Тоді вернулись вони в Ерусалим із гори, зійшли на гірницю, де пробували Петр та Яков, та Йоан, та Андрей, Филип та Тома, Вартоломей і Матей, Яков Алхеїв та Симон Зилот, та Юда Яковів. 14 Усі вони пробували однодушно в молитві і благанню — з жінками й Мариєю, матір'ю Ісусовою, і з братами Його. 15 I ставши тими днями Петр посеред учеників, рече (було ж число імен укупі до ста двайцяти): 16 Мужі брати! треба було справдитись писанню сьому, що прорік Дух съятий устами Давидовими про Юду, що став ся проводиром тих, котрі схопили Ісуса. 17 Полічено ж його до нас, і прийняв був долю служення сього. 18 Сей чоловік придбав поле за нагороду неправедну, і, впавши сторч, тріснув надвоє, і вийшло усе нутро його. 19 I відомо стало всім домуючим у Ерусалимі, так що прозвано поле тее власною говіркою їх Акельдама, чи то б сказати: поле крові. 20 Написано ж в книзі Псалм: Нехай оселя його спустіє, і нехай ніхто не домує в ній, а час, як входив і виходив між нами Господь Ісус, 22 почавши від хрещення Йоанового до дня, як Його взято від нас, був один із сїх укупі з нами съвідком воскресення його. 23 I поставили двох: Йосифа, званого Варсавою, котрого звали також Юстом, та Маттія. 24 I молячись, казали: Ти, Господи, що знаєш серця всїх, покажи одного з сих двох, котрого вибраєш еси, 25 принятия долю служення сього й апостольства, від котрого відступив Юда, щоб ійти в своє місце. 26 I кинули жереб про них; і впав жереб на се промовивши, як дивились вони, знявсь Маттія; і прилучено його до дванайцяти угورو, і хмара взяла Його від очей їх. 10 апостолів.

2 А як скінчив ся день п'ятдесятниці, були всі однодушно вкупі. 2 I роздав ся зразу гук із неба, мов би од віючого буйного вітру, й сповнив увесь дім, де вони сиділи. 3 I явились їм поділені язики, ніби огняні, і сів на кожному з них. 4 I Тоді сповнились усі Духом съятим, і почали званої Оливною, що поблизу Ерусалиму розмовляти іншими мовами, як Дух давав на субітній день ходи. 13 I ввійшовши, зійшли на гірницю, де пробували Петр та Яков, та Йоан, та Андрей, Филип та Тома, Вартоломей і Матей, Яков Алхеїв та Симон Зилот, та Юда Яковів. 14 Усі вони пробували однодушно в молитві і благанню — з жінками й Мариєю, матір'ю Ісусовою, і з братами Його. 15 I ставши тими днями Петр посеред учеників, рече (було ж число імен укупі до ста двайцяти): 16 Мужі брати! треба було справдитись писанню сьому, що прорік Дух съятий устами Давидовими про Юду, що став ся проводиром тих, котрі схопили Ісуса. 17 Полічено ж його до нас, і прийняв був долю служення сього. 18 Сей чоловік придбав поле за нагороду неправедну, і, впавши сторч, тріснув надвоє, і вийшло усе нутро його. 19 I відомо стало всім домуючим у Ерусалимі, так що прозвано поле тее власною говіркою їх Акельдама, чи то б сказати: поле крові. 20 Написано ж в книзі Псалм: Нехай оселя його спустіє, і нехай ніхто не домує в ній, а час, як входив і виходив між нами Господь Ісус, 22 почавши від хрещення Йоанового до дня, як Його взято від нас, був один із сїх укупі з нами съвідком воскресення його. 23 I поставили двох: Йосифа, званого Варсавою, котрого звали також Юстом, та Маттія. 24 I молячись, казали: Ти, Господи, що знаєш серця всїх, покажи одного з сих двох, котрого вибраєш еси, 25 принятия долю служення сього й апостольства, від котрого відступив Юда, щоб ійти в своє місце. 26 I кинули жереб про них; і впав жереб на се промовивши, як дивились вони, знявсь Маттія; і прилучено його до дванайцяти угоро, і хмара взяла Його від очей їх. 10 апостолів.

2 А як скінчив ся день п'ятдесятниці, були всі однодушно вкупі. 2 I роздав ся зразу гук із неба, мов би од віючого буйного вітру, й сповнив увесь дім, де вони сиділи. 3 I явились їм поділені язики, ніби огняні, і сів на кожному з них. 4 I Тоді сповнились усі Духом съятим, і почали званої Оливною, що поблизу Ерусалиму розмовляти іншими мовами, як Дух давав на субітній день ходи. 13 I ввійшовши, зійшли на гірницю, де пробували Петр та Яков, та Йоан, та Андрей, Филип та Тома, Вартоломей і Матей, Яков Алхеїв та Симон Зилот, та Юда Яковів. 14 Усі вони пробували однодушно в молитві і благанню — з жінками й Мариєю, матір'ю Ісусовою, і з братами Його. 15 I ставши тими днями Петр посеред учеників, рече (було ж число імен укупі до ста двайцяти): 16 Мужі брати! треба було справдитись писанню сьому, що прорік Дух съятий устами Давидовими про Юду, що став ся проводиром тих, котрі схопили Ісуса. 17 Полічено ж його до нас, і прийняв був долю служення сього. 18 Сей чоловік придбав поле за нагороду неправедну, і, впавши сторч, тріснув надвоє, і вийшло усе нутро його. 19 I відомо стало всім домуючим у Ерусалимі, так що прозвано поле тее власною говіркою їх Акельдама, чи то б сказати: поле крові. 20 Написано ж в книзі Псалм: Нехай оселя його спустіє, і нехай ніхто не домує в ній, а час, як входив і виходив між нами Господь Ісус, 22 почавши від хрещення Йоанового до дня, як Його взято від нас, був один із сїх укупі з нами съвідком воскресення його. 23 I поставили двох: Йосифа, званого Варсавою, котрого звали також Юстом, та Маттія. 24 I молячись, казали: Ти, Господи, що знаєш серця всїх, покажи одного з сих двох, котрого вибраєш еси, 25 принятия долю служення сього й апостольства, від котрого відступив Юда, щоб ійти в своє місце. 26 I кинули жереб про них; і впав жереб на се промовивши, як дивились вони, знявсь Маттія; і прилучено його до дванайцяти угоро, і хмара взяла Його від очей їх. 10 апостолів.

мовами про величче Боже? 12 Здуміли ся ж підійме Христа сидіти на престолі його, усі, і в сумніві казали один до одного: Що 31 предвидівші, глаголав про воскресеніє се має бути? 13 Інші ж, съміючись, казали, Христове, що душа Його не заставлена в що молодим вином повпивались. 14 Ставши пеклі, а тіло не виділо зотління. (*Hadēs* 986) ж Петр з однайцятма, зняв голос свій 32 Сього Ісуса воскресив Бог; Йому всі ми і промовив до них: Люде Юдейські, і всі съвідки. 33 Правицею ж Божою вознівшись жителі Єрусалимські, нехай се відомо вам і обітуванне съятого Духа прийнявши від буде, і вислухайте слово мое. 15 Сі бо не Отця, злив се, що ви тепер бачите і чуете. пяні, як думаете, бо третя година дня. 16 34 Бо Давид не зійшов на небеса; глаголе ж А есть се, що промовив пророк Йоіл: 17 I сам: Рече Господь Господеві моєму: Сиди по буде останнього дня, глаголе Бог, виллю правиці в мене, 35 доки положу ворогів Твоїх я Духа моого на всяке тіло; й пророкувати підніжком ніг Твоїх. 36 Твердо ж нехай знає муть сини ваші і дочки ваши, і молодці ваши ввесь дім Ізраїлів, що Господом і Христом видіння бачити муть, і старшим вашим зробив Його Бог, сього Ісуса, котрого ви сни снити муть ся; 18 і на слуг моїх і на розпляли. 37 Почувши ж се, помякли серцем, служниць моїх виллю в ті дні Духа моого, і казали до Петра та до інших апостолів: й пророкувати муть. 19 I дам чудеса вгорі Що ж робити нам, мужі брати? 38 Петр же на небі, і ознаки внизу на землі: кров і рече до них: Покайтесь, і нехай охрестить ся огонь і димову куряву. 20 Сонце обернеть кожен з вас в ім'я Ісуса Христа на оставленне ся в темряву, і місяць у кров, перш ніж гріхів, і приймете дар съятого Духа. 39 Для прийде день Господень великий і славний. вас бо обітница, і для дітей ваших, і для всіх 21 I буде, що всякий, хто призовати ме ймя далеких, скільки їх покличе Господь Бог ваш. Господне, то спасеть ся. 22 Мужі Ізраїлські, 40 I іншими многими словами съвідкував вислухайте сі слова: Ісуса Назорея, чоловіка, і напоминав, глаголючи: Спасайте себе з від Бога прославленого між вами силою, і сього розворотного кодла. 41 Хто ж залюбки чудесами, і ознаками, які робив через Него прийняв слово його, охрестились; і пристало Бог серед вас, як і самі знаете, 23 Сього, того дня душ тисяч зо три. 42 Пробували ж у призначеної радою і провидіннем Божим науці апостольській, і в общині, і в ламанню виданого, ви, взявши руками беззаконних, хліба, і в молитвах. 43 Був же на кожній душі і пригвоздивши, вбили. 24 Котрого Бог страх, і багато чудес і ознак робилось через воскресив, розвязавши болесті смерти; яко апостолів. 44 I всі віруючі були вкупі, і все ж бо не було можливе вдержаним Йому було в них спільне; 45 і продавали маєтки та бути від неї. 25 Давид бо глаголе про Него: достатки, і ділili їх на всіх, як кому було Мав я Господа перед очима завсіди, бо Він треба. 46 I що-дня пробували одностайно в по правиці в мене, щоб я не захитав ся. 26 церкві, і ламлючи по домах хліб, приймали Тим звеселилось серце мое, і зрадів язик харч в радості і простоті серця, 47 хваличи мій; ще ж і тіло мое оселить ся в надії. 27 Бо не заставиш душі моєї в пеклі, ані даси съятому Твоєму видіти зотління. (*Hadēs* 986)

28 Обявив еси мені дороги життя; сповниш мене радощами перед лицем Твоїм. 29 Мужі брати, дайте говорити явно до вас про праотця Давида, що вмер і поховано його, і гріб його у нас до сього дня. 30 Бувши ж пророком і знатвиши, що клятьбою клявсь Йому Бог, що з плоду поясниці його по тілу

3 Петр та Йоан ійшли вкупі до церкви на молитву о девятій годині. 2 I несено одного чоловіка, що був кривий від утробы матері своєї, котрого кладено що дня перед церковними дверима, званими Гарними, просити милостині в тих, що входили в церкву. 3 Побачивши він Петра та Йоана, що хотіли ввійти в церкву, просив милостині.

4 Споглянувши ж Петр на него з Йоаном, у всьому, що глаголати ме вам. 23 Буде рече: Подивись на нас. 5 Він же дивив ся ж, що всяка душа, котра не слухати ме пильно на них, сподіваючись що від них пророка того, погубить ся з народу. 24 I всі прийняти. 6 Рече ж Петр: Срібла та золота пророки від Самуїла й після сих, скільки їх нема в мене; що ж маю, се тобі даю. В ім'я промовляло, також наперед сповідали про Ісуса Христа Назорея встань і ходи. 7 I, дні сесі. 25 Ви ж сини пророків і завіту, що взявши його за праву руку, звів угору, і положив Бог з отцями нашими, глаголючи зараз його ноги й коліна окрепились, 8 i Авраамові: I в насінні твоїм благословенні підсکочивши, став та ходив, і ввійшов із будуть усі народи землі. 26 Вам найперше, ними в церкву, походжаючи, та скачучи, піднявши Бог Сина свого Ісуса, післав Його та хваличи Бога. 9 I видів його ввесь народ благословити вас, щоб кожен одвернувсь од ходячого й хваличого Бога. 10 A знали його, лукавства свого.

що се той, що для милостині сидів коло Гарних дверей церковних, і сповнили ся страхом і дивом над тим, що сталося йому. 11 Як же держав ся сцілений кривий коло Петра та Йоана, збіг ся до них увесь народ у ходник званий Соломонів, дивуючись. 12 I вбачаючи се Петр, озвав ся до народу: Мужі Ізраїльські, чого ви чудуєте ся сим? або чого так пильно до нас дивитись, мов би своєю силою або побожністю зробили ми, щоб ходив він? 13 Бог Авраамів, та Ісааків, та Яковів, Бог отців наших, прославив Сина свого Ісуса, що ви видали та відреклисъ його перед Пилатом, як судив він відпустити його. 14 Ви ж Святого й Праведного відреклисъ, і просили дарувати вам чоловіка душогубця, 15 а Князя життя убили, котрого Бог воскресив з мертвих; Йому ми съвідки. 16 I через віру в ім'я Його, сього, що бачите й знаєте, окрепило ім'я Його, і віра, що через Него, дала йому се сціленнє перед усіма вами. 17 I тепер, брати, знаю, що через незнаннє зробили ви, як і Князі ваші. 18 Бог же, що наперед звістив устами всіх пророків своїх про муки Христові, сповнив так. 19 Покайте ся ж і наверніть ся, щоб очистились од гріхів ваших, як прийде час покріплення від лиця Господнього, 20 i пішло наперед проповіданого вам Ісуса Христа, 21 котрого мусіло небо прийняти аж до часу новонастання всього, що глаголав Бог устами всіх съвітих своїх пророків од віку. (aiōn g165) 22 Мойсей бо до отців промовив: Що пророка підійме вам Господь Бог ваш із братів ваших, як мене. Сього слухайте

4 Як же вони промовляли до народу, приступили до них священики та старшина церковна та Садукеї, 2 сердячись, що вони навчають народ і проповідують в Ісусі воскресенне з мертвих. 3 I наложили на них руки, і oddали їх під сторожу до ранку, бо вже був вечір. 4 Многі ж з них, що слухали слово, увірували; було ж число людей вірних тисяч з п'ять. 5 I сталося, зібрались уранці князі їх та старші, та письменники в Єрусалимі, 6 та Анна архиерей, та Каяфа, та Йоан, та Александр і скільки було з родини архиерейської, 7 i, поставивши їх посередині, питали: Якою силою, або яким ім'ям, зробили ви се? 8 Тоді Петр, сповнившись Духом съвятим, рече до них: Князі людські та старші Ізраїлеві! 9 коли в нас оце допитують ся про добре діло (эрблене) недужому чоловікові, чим сей спас ся, 10 то нехай знане буде всім вам і всьому народові Ізраїлевому, що в ім'я Ісуса Христа Назорея, котрого ви розпяли, котрого Бог воскресив з мертвих; Ним сей стоять перед вами здоровий. 11 Се камінь, зневажений од вас будівничих, що став ся головою угла; 12 i нема ні в кому другому спасення, бо й нема іншого ім'я під небом, даного людям, щоб ним спасатись нам. 13 Як же побачили вони съмливість Петра та Йоана, і постерегли, що се люди невчені i прості, то дивувались; і пізнали їх, що вони були з Ісусом, 14 i, бачивши чоловіка з ними стоячого сціленого, не мали нічого сказати проти. 15 Звелівши ж їм вийти з

ради, радились між собою, 16 говорячи: іх. 34 Та й в недостатку ніхто між ними не Що нам робити з сими людьми? бо велика був; хто бо був властителем земель або ознака сталає через них усім явна, що домів, ті, продавши, приносили гроші за домують у Єрусалимі, і не можемо відректи. продане, 35 та й клали у ногах у апостолів, і 17 Тільки ж, щоб більш не ширилось між роздавали кожному, як кому треба було. 36 народом, то заказом закажімо їм, щоб більш Так Йосія, названий від апостолів Варнава не говорили в ім'я сеє нікому з людей. 18 (що єсть перекладом: Син одради), левит, І, покликавши їх, заповіли їм зовсім не родом Кипрянин, 37 мавши поле, продав, говорити ані навчати в ім'я Ісусове. 19 Петр та й приніс гроші, та й положив у ногах у же та Йоан, озвавшись до них, рекли: Чи апостолів.

праведно перед Богом слухати вас більш ніж Бога, — судить. 20 Не можна бо нам того, що виділи й що чули, не говорити. 21 Вони ж заказавши, відпустили їх, не знайшовши нічого, за що б їх покарати, задля народу; бо всі прославляли Бога за те, що стало ся. 22 Було бо більш сорока років чоловікові тому, на котрому стала ся ся ознака сцілення. 23 Відпущені ж прийшли до своїх і сповістили, що казали до них архиєреї та старші. 24 Вони ж, вислухавши те, однодушно підняли голос до Бога й промовили: Владико, Ти єси Бог, що створив небо, і землю, і море, і все, що в них; 25 котрий устами Давида, слуги Твого, промовив: Чого збунтувались погане, і люди задумують марні речі? 26 Повставали царі земні, і князі зібрались докупи на Господа й на Христа Його. 27 Бо зібрали ся справді на святого Сина Твого Ісуса, що Його помазав єси, і Ірод, і Понтійський Пилат з поганами й людьми Ізраїльськими, 28 зробити, що Твоя рука і рада Твоя наперед призначили статися. 29 І нині, Господи, споглянь на закази їх, і дай слугам Твоїм з усякою одвагою промовляти слово Твое, 30 і простягай руку Твою на сцілення, і нехай ознаки й чудеса стають ся через ім'я святого Сина Твого Ісуса. 31 А як помолились вони, захитало ся місце, де зібрались, і сповнились усі Духом святих, і промовляли слово Боже з одвагою. 32 Множество ж вірних мали одно серце й одну душу; й ні один, що мав, не казав, що се його, а було в них усе спільне. 33 І з великою силою давали апостоли съвідчення воскресення Господа Ісуса, й ласка велика була на всіх

5 Один же чоловік, на ім'я Ананія, з Сафирою, жінкою своєю, продав маєток, 2 та й приховав з ціні, за довідом жінки своєї, та, принісши якусь частину, положив у ногах у апостолів. 3 Петр же рече: Ананіє, чого сповнив сатана серце твое, щоб обманити святого Духа та приховати з ціні за землю? 4 Хиба, що ти мав, не твоє воно було? й продане, не в твоїй власті було? На що положив єси в твоєму серці діло таке? Ти обманив не людей, а Бога. 5 Почувши ж Ананія слова сї, упав без духу; й обняв страх великий усіх, що чули се. 6 Уставши молодці, взяли його і винісши поховали. 7 І сталося, годин через три після цього ввійшла ж жінка його, не знаючи, що стало ся. 8 Озвав ся ж до неї Петр: Скажи мені, чи за стільки віддали землю? Вона ж каже: Так, за стільки. 9 Петр же рече до неї: Як се, що змовились ви спокусити Духа Господнього? Ось коло дверей ноги тих, що поховали чоловіка твого; то й тебе винесуть. 10 Упала ж зараз у ноги йому, та й зітхнула духа. І ввійшовши молодці, знайшли її мертву, й винісши, поховали коло чоловіка її. 11 І обняв страх великий усю церкву і всіх, що чули про се. 12 Руками ж апостольськими діялись ознаки й чудеса в народі многі (і були однодушні всі в ходнику Соломоновім. 13 З інших же ніхто не важив ся приставати до них, тільки величав їх народ. 14 І прибувало все більш віруючих у Господа, — множество чоловіків і жінок.) 15 Так що виносили на улиці недужих, і клали на постелях та ліжках, щоб як ійти ме Петр, хоч тінь отінила кого з них. 16 Сходилось же множество з

околичних городів у Єрусалим, приносячи маєте робити. **36** Бо перед сими днями встав недужих та мучених від нечистих духів, був Тевда, кажучи, що він хтось такий; до і всі сцілялись. **17** Уставши ж архиерей і него пристало число людей з чотириста; всі, що з ним (тодішня ересь Садукеїська), його вбито, і всі, хто слухав його, розійшлися сповнились завистю, **18** і наложили руки і обернулись у нішо. **37** Після цього встав свої на апостолів, та й посадили їх у був Юда Галилейський під час переписі, і громадську темницю. **19** Ангел же Господень потяг за собою доволі народу. І сей загинув, одчинив уночі двері темничні, і вивівши і всі, хто слухав його, розсипались. **38** А рече: **20** Іайдіть, і ставши промовляйте в тепер кажу вам: Відступіть ся від людей сих церкві до народу всі слова життя цього. **21** і оставте їх; бо коли від людей рада ся або Вислухавши ж ввійшли вранці в церкву, та й діло се, то обернеть ся в нішо; **39** коли ж від навчали. Прийшовши ж архиерей і ті, що з Бога, то не здоліте його знівечити, та щоб ним, скликали раду і всю старшину синів іще й противниками Божими не зробитись Ізраїлевих, і післиали в вязницю привести вам. **40** Послухали ж його, і, покликавши їх. **22** Слуги ж прийшовши, не знайшли їх у апостолів та побивши, заказали їм говорити темниці, і вернувшись, оповіли, **23** говорячи: в ім'я Ісусове, та й відпустили їх. **41** Вони що темницю знайшли ми замкнену з усякою ж пішли веселі з перед ради, що за ім'я осторожністю і сторожів знадвору стоячих Його удостоїлись бути зневаженими. **42** І по перед дверима, та відчинивши, нікого в всякий день не переставали вони і в церкві і середині не знайшли. **24** Почувши ж слова ці по домах навчати й благовіствувати Ісуса священик і старшина церковний та архиєреї, Христа.

сумнівались, що б воно таке було. **25**

Прийшовши ж один, сповістив їх, кажучи: Що ось чоловіки, що ви повкидали в темницю, стоять у церкві і навчають народ. **26** Тоді прийшовши старшина з слугами, привели їх без примусу; боялись бо народу, щоб не покаменував їх. **27** І привівши їх, поставили перед радою; і спитав їх архиєрей, **28** кажучи: Чи не заказом же заказувано вам навчати в ім'я се? І ось сповнили ви Єрусалим науковою вашою, і хочете навести на нас кров Чоловіка того. **29** Озвав ся ж Петр і апостоли, і рекли: Більше треба коритись Богу, ніж людям. **30** Бог отців наших підняв Ісуса, що Його ви вбили, повісивши на дереві. **31** Цього підняв Бог правицею своєю в Князя і Спаса, щоб дати покаянне Ізраїлеві і оставленнє гріхів. **32** І съвідки Його в словах сих ми й Дух съвятій, котрого дав Бог тим, хто корить ся Йому. **33** Вони ж почувши запалали гнівом, і радились, щоб побивати їх. **34** Уставши ж у раді один Фарисей, на ім'я Гамалиїл, учитель закону, поважаний від усього народу, звелів на часину вивести апостолів, **35** і каже своїм: Мужі Ізраїльські, вважайте на людей сих, що

6 У тиї ж дні, як намножилось учеників, було наріканнє Еленян на Єреїв, що у щоденному служенню не дбають про вдовиць їх. **2** Прикладавши ж дванадцять (апостоли) громаду учеників, рекли: Не личить нам, покинувши слово Боже, служити при столах. **3** Виглядіть же, брати, сім мужів із вас доброї слави, повних Духа съвятого та мудрости, котрих поставимо на сю потріб. **4** Ми ж у молитві і в служенню слова пробувати мем. **5** І вподобалось слово всій громаді; і вибрали Стефана, чоловіка, повного віри і Духа съвятого, та Филипа, та Прохора, та Никанора, та Тимона, та Пармена, та Миколая, нововірця з Антиохії, **6** котрих поставили перед апостолами, і помолившись положили вони руки на них. **7** І росло слово Боже, і намножувалось число учеників у Єрусалимі вельми, і велике множество съвящеників покорилось вірі. **8** Стефан же, повний віри і сили, робив чудеса і ознаки великих між народом. **9** Устали ж деякі з школи, званої Либертинців, та Киринейців, та Александрийців і тих, що з Киликії та Азії, перепитуючись із Стефаном.

10 І не здоліли встояти проти премудрости післав отців наших найперш. **13** А другого й духа, яким глаголав. **11** Тоді під'устили разу був пізнаний Йосиф од братів своїх; і вони людей, щоб казали, що чули ми його, став ся знаним Фараонові рід Йосифів. **14** як він промовляв слова хульні на Мойсея Піславши ж Йосиф, приклікав батька свого і Бога. **12** І підбурили народ, і старшину, Якова і всю родину свою, сімдесят і пять й письменників, і напавши схопили його, душ. **15** Прийшов же Яков у Єгипет, і вмер, і привели в раду, **13** і поставили кривих він і отці наші, **16** і перенесено іх у Сіхем, і съвідків, що казали: Сей чоловік не перестає положено в гробі, що купив Авраам ціною слова хульні говорити проти місця цього срібла в синів Ємора Сіхемового. **17** Як же съвідкого і проти закону: **14** чули бо ми, як наближувався час обітування, котрим кляв він казав, що Ісус Назорей зруйнує місце се ся Бог Авраамові, ріс народ і наможувавсь й перемінить, звичай, котрі Мойсей передав у Єгипті, **18** аж поки настав інший цар, нам. **15** І дивлячись пильно на него всі, що що не знов уже Йосифа. **19** Сей, хитрий сиділи в раді, виділи лиць його як-би лиць проти роду нашого, мучив отців наших, ангела.

7 Каже тоді архиєрей: Чи справді се так?

2 Він же рече: Мужі брати й батьки, слухайте: Бог слави явивсь отцеві нашему Авраамові, як був у Мезопотамії, перш ніж оселив ся він у Харані, **3** і рече до него: вийди з землі твоєї, і з родини твоєї, та йди в землю, що я тобі покажу. **4** Тоді вийшовши з землі Халдейської, оселив ся він у Харані, а звідтіля, як умер батько його, переселив його (Бог) у сю землю, де ви тепер живете. **5** І не дав йому насліддя в ній ні на ступінь ноги, а обіцяв дати йому її в державу і насінню його після него, як не було в него дитини. **6** Глаголав же Бог так, що буде насіннє його захожим у землі чужій, і підневолять його, і мучити муть чотириста років. **7** А народ, котрому служити муть, буду я судити, рече Бог; і після того вийдуть вони, та служити муть мені у місці сьому. **8** І дав йому завіт обрізання; і так породив Ісаака, та й обрізав його восьмого дня; а Ісаак породив Якова, а Яков дванайцять патриархів. **9** А патриархи через зависть продали Йосифа в Єгипет; і був з ним Бог, **10** і визволив його з усякого горя його, і дав йому ласку та премудрість перед Фараоном, царем Єгипецьким; і настановив його той правителем над Єгиптом і над усюю господою своєю. **11** Прийшла ж голоднеча на всю землю Єгипецьку та Канаанську, та горе велике; і не знайшли поживи отці наші. **12** Почувши ж Яков, що є пшениця в Єгипті,

33 Рече ж йому Господь: Роззуй обувє який храм збудуєте мені? рече Господь, ніг твоїх, бо місце, на котрому стоїш, — або яке місце відпочинку моє? **50** Хиба не земля сьвята. **34** Дивившись видів я муку моя рука зробила се все? **51** Люде тугоши нарodu моого в Єгипті, і стогнаннє його і необрізані серцем і уshima, ви завсіди чув я, і зійшов визволити його. І тепер Духові съвятому противитесь; як батьки іди, пішли тебе в Єгипет. **35** Сього Мойсея, ваші, так і ви. **52** Кого з пророків не гонили котрого відцурались вони, кажучи: хто тебе батьки ваши? і повбивали тих, що наперед настановив князем та суддею над нами? звіщали про прихід Праведного, котрого сього Бог князем і збавителем післав рукою ви тепер зрадниками й убийцями стались. ангела, що явивсь йому в кущі (корчі). **36** **53** Ви прийняли закон через розпорядки Сей вивів їх, робивши чудеса та ознаки в ангелів, та й не хоронили його. **54** Почувши Єгипті, й на Червоному морі, і в пустині ж се, запалали серцем своїм, і скреготали сорок років. **37** Се той Мойсей, що сказав зубами на него. **55** Він же, будучи повний синам Ізраїлевим: Поставить вам Господь съвятого Духа, споглянувши на небо, побачив Бог ваш пророка з братів ваших, як мене; славу Божу, й Ісуса, стоячого по правиці у Його слухайте. **38** Се той, що був у зборі в Бога, **56** і рече: Ось, виджу небеса відчинені, пустині з ангелом, котрий промовляв до і Сина чоловічого, стоячого по правиці него на горі Синаї, та з отцями нашими, в Бога. **57** Вони ж закричали голосом що прийняв живі слова, щоб дати нам великом, позатуляли уші свої, та й кинулись **39** Котрому не хотіли слухняними бути однодушно на него, **58** і, випровадивши за отці наші, а відопхнули його, і обернулись город, укаменували його; а съвідки поклали серцем у Єгипет, **40** говорячи Ааронові: одежу свою у ногах у молодця, званого Зроби нам богів, котрі б ійшли перед нами; Савлом, **59** і каменували Стефана, молячого бо Мойсей той, що вивів нас із Єгипту, не і глаголючого: Господи Ісусе, прийми дух знаємо, що стало ся з ним. **41** І зробили мій. **60** Приклонивши ж коліна, покликнув телця в дні ті, і приносили посвяти ідолу, голосом великом: Господи, не постав їм і втішались ділами рук своїх. **42** Одвернув сього за гріх. І, се промовивши, уснув.

ся ж Бог і попустив їх кланятись воїнству

небесному, як написано в книзі пророків: Хиба заколене та посьвяти приносили ви мені сорок років у пустині, дому Ізраїлів? **43** Ні, ви підняли намет Молохів і зорю бога вашого Ремфана, боввани, що поробили на поклоненне їм; і переселю я вас дальш Вавилона. **44** Намет съвідчення був у отців наших у пустині, як звелів Той, хто глаголав Мойсейові зробити його по взорцеві, який бачив. **45** Котрий також узявши отці наші винесли з Ісусом у державу поган, що прогнав Бог од лиця отців наших, аж до днів Давидових. **46** Котрий знайшов ласку перед Богом, і просив, щоб знайти намет для Бога Якового. **47** Соломон же збудував йому храм. **48** Тільки ж Вишній не в рукотворних церквах домує, як глаголе пророк: **49** Небо мені престол, а земля підніжок ніг моїх;

8 Савло ж похваляв убийство його. Стало ся ж того дня велике гонення на церкву Єрусалимську і всі порозсипались по землях Юдейських та Самарийських, окрім апостолів. **2** Поховали ж Стефана побожні люде, і счинили великий плач по нему. **3** Савло ж руйнував церкву, входячи в доми та хапаючи і виволікаючи чоловіків і жінок, і передавав у темницю. **4** Которі ж порозсипались, ходили, благовіствуючи слово. **5** I так, Филип, прийшовши в город Самарийський, проповідував їм Христа. **6** I вважав народ на слова Филипові однодушно, слухавши і бачивши ознаки, що він робив. **7** З багатьох бо, що мали духів нечистих, виходили вони, ревучи великом голосом; і многі розслаблені і криві сцілялись. **8** I стались радоші великої в городі тому. **9** Один же чоловік, на ім'я Симон, пробував

перше у городі, і чарував та дивував сього. **30** Приступивши ж Филип, почув його, народ Самарийський, кажучи, що він хтось як читав пророка Ісаїо, і рече: Чи розумієш, великий. **10** На него вважали всі від малого до що читаєш? **31** Він же каже: Як бо можу, коли старого, кажучи: Сей есть велика сила Божа. ніхто не наведе мене? I просив Филипа, щоб, **11** Вважали ж на него через те, що доволі вилізши, сів з ним. **32** Місце ж писання, що часу чарами дивував їх. **12** Як же увірували читав, було се: Як овечку на заріз ведено Филипу, що благовіствував про царство Його; й як ягня перед тим, хто стриже його, Боже й ім'я Ісуса Христа, то хрестилися безголосе, так не відкриває уст своїх. **33** У і чоловіки й жінки. **13** Увірував же і сам приниженню Його суд Його взято; рід же Симон, і, охрестившись, пробував у Филипа; Його хто з'ясує? бо береть ся з землі житте а, видівши ознаки й чудеса велики, дивував Його. **34** Озвав ся ж евнух, і каже до Филипа: ся. **14** Почувши ж апостоли в Єрусалимі, що прошу тебе, про кого пророк глаголе се? про прийняла Самария слово Боже, послали до себе, чи про іншого кого? **35** Відкривши ж них Петра та Йоана, **15** котрі прийшовши, Филип уста свої, і почавши від писання сього, молили ся про них, щоб прийняли Духа благовіствував йому Ісуса. **36** Верстаючи ж съятого. **16** (Ще бо ні на кого з них не дорогу, прибули до води; й каже евнух: Ось зійшов, а тільки охрещені були в ім'я Господа вода; що боронить мені охреститись? **37** Ісуса.) **17** Тоді клали руки на них, і прийняли Рече ж Филип: Коли віруеш усім серцем, то вони съятого Духа. **18** Видівши ж Симон, можна. Озвавши ся ж, каже: Вірую, що Син що положеннем рук апостольських дається ся Божий Ісус Христос. **38** I звелів з'упинити Дух съятый, приніс ім грошей, **19** говорячи: воза; й увійшли обидва в воду, Филип і евнух; Дайте й мені власть таку, щоб, на кого я і охрестив його. **39** Як же вийшли з води, положу руки, прийняв Духа съятого. **20** Дух Господень ухопив Филипа, і не бачив Петр же рече до него: Нехай срібло твоє його більш евнух; і пішов дорогою свою, з тобою буде на погибель, бо дар Божий радуючись. **40** Филип же опинивсь ув Азоті, і думав еси за гроші здобути. **21** Нема для проходячи проповідував по всіх городах, аж тебе частини, ані долі в речі сій, серце бо доки прийшов у Кесарію.

твоє не праве перед Богом. **22** Покай ся ж у ледарстві сьому твоїм, та благай Бога: може відпустить ся тобі думка серця твого. **23** Бо в жовчі гіркости і в увязі неправди виджу тебе. **24** Озвав ся ж Симон та й каже: Моліть ся ви за мене Господу, щоб ніщо не найшло на мене, що ви сказали. **25** Ті ж, що съвідкували, глаголавши слово Господнє, вернулись у Єрусалим, і в многих селах Самарийських благовіствували. **26** Ангел же Господень промовив Филипові, глаголючи: Устань, та йди на полуднє дорогою, що йде з Єрусалиму в Газу; вона пуста. **27** I вставши пішов; і ось чоловік із Єтіопії, евнух, вельможа Кандакії, цариці Єтіопської, що був над усім скарбом її; він приходив поклонитись у Єрусалим; **28** і вертав ся, а сидячи на возі своїм, читав пророка Ісаїю. **29** Рече ж Дух Филипові: Приступи та пристань до воза

9 Савло ж, ще дишуучи грозьбою та вбийством на учеників Господніх, приступив до архиерея, **2** і просив від него листів у Дамаск до школ, щоб, коли кого знайде, що путя того будуть, чоловіків і жінок, звязавши, поприводив у Єрусалим. **3** Ідучи ж був близько Дамаску, аж ось осияло його съвітло з неба, **4** і, впавши на землю, чув голос, глаголючий йому: Савле, Савле, чого мене гониш? **5** Каже ж: Хто еси, Господи? Господь же рече: Я Ісус, котрого ти гониш. Трудно тобі проти рожна прати (утиратись). **6** I затрусишись та стуманівши, каже: Господи, що хочеш, щоб робив я? А Господь до него: Устань, та йди в город; і скажеть ся тобі, що маєш робити. **7** Люде ж, що йшли з ним, стояли з'умівшись, чуючи голос, нікого ж не бачивши. **8** Устав же Савло в землі; як же відтворив очі, нікого

не бачив. І вели його за руку, та й привели Господа, і як він глаголав йому, та як у в Дамаск. **9** І був він три дні невидючим, Дамаску одважно проповідував ім'я Ісусове. і не їв і не пив. **10** Був же один ученик **28** І ввіходив і виходив з ними в Єрусалимі. у Дамаску, на ймя Ананія; і рече йому **29** І одважно проповідував ім'я Господа Ісуса Господь у видінні: Ананіє! Він же каже: Ось й розмовляв і змагав ся з Єленянами; вони я, Господи. **11** Господь же до него: Уставши, ж лагодились убити його. **30** Довідавшись йди на улицю, що зветься Простою, та й же брати, привели його в Кесарію, та пошукай у Юдиній хаті Тарсяніна, на ймя й вислали його в Тарс. **31** Церкви ж по Савла; ось бо він молить ся, **12** І видів (Савло) всій Юдеї і Галилеї і Самарії мали в покій, у видінні чоловіка, на ймя Ананію, що (ніби) будуючись і ходячи в страсі Господнім, а ввійшов і положив руку на него, щоб прозрів. потіхою съятого Духа наможувались. **32** **13** Відказав же Ананія: Господи, я чув од Стало ся ж, як переходив Петр усі, прийшов многих про чоловіка сього, скільки він зла і до съятих, що проживали в Лидді. **33** заподіяв съятим твоїм у Єрусалимі; **14** і Знайшов же там одного чоловіка, на ймя тут має власть од архиєріїв вязати всіх, хто Єнея, що на ліжку лежав вісім років, будучи призыває ім'я Твоє. **15** Рече ж до него Господь: розслабленим. **34** І рече йому Петр: Єнею, Іди, бо сей у мене вибрана посудина, щоб оздоровлює тебе Ісус Христос; устань, та нести ймя моє перед погані, і царів і синів й постели собі. І зараз устав. **35** І бачили Ізраїлевих: **16** я бо покажу йому, скільки його всі, що жили в Лидді та в Сароні, мусить він за ймя моє терпіти. **17** Пійшовши котрі навернулись до Господа. **36** Була ж в Ананія, ввійшов у господу та, положивши на Йоппії одна учениця, на ймя Тавита, що него руки, рече: Савле брате! Господь Ісус, перекладом зветь ся: Сарна. Ся була повна що явивсь тобі в дорозі, котрою йшов еси, добрих учників і милостині, що робила. **37** післав мене, щоб ти прозрів і сповнив ся Стало ся ж, що тими днями занедужавши, Духом съятим. **18** І зараз із очей йому, мов вмерла вона. Обмивши ж її, положили в би луска, спало, і прозрів того часу, та й гірниці. **38** Як же близько була Лідда від вставши, охрестив ся. **19** І прийнявши їжу, Йоппії, то ученики, почувши, що Петр там, покрепив ся. Був же Савло з учениками, що в післали двох чоловіків до него, просячи, щоб Дамаску, днів кілька. **20** І зараз проповідував не загаявсь прийти до них. **39** Устав же Петр, по школах Христа, що се Син Божий. **21** та й пійшов з ними. Як же прийшов, повели Дивувались же усі, хто чув, і казали: Чи се не його в гірницю; і обступили його всі вдовиці, той, що погубляв у Єрусалимі призываючих плачуучи й показуючи одежду й шматте, що се ім'я, та й сюди на те прийшов, щоб, їм посправляла, бувши з ними, Сарна. **40** звязавши їх, вести до архиєреїв? **22** А Савло Випровадивши ж Петр усіх і приклонивши вбивавсь у силу та в силу, й перемагав коліна, молив ся, і, обернувшись до тіла, Жидів, що жили в Дамаску, доводячи, що се рече: Тавито, встань. Вона ж відкрила очі Христос. **23** Як же сповнилось доволі днів, свої і, побачивши Петра, сіла. **41** Подавши змовили ся Жиди, вбити його. **24** Довідав їй руку, підвів її; покликавши ж съятих ся ж Савло про змову їх. А вони стерегли та вдовиць, поставив її перед ними живу. воріт день і ніч, щоб його вбити. **25** Взявши **42** І знане се стало по всій Йоппії, і многі ж його ученики в ночі, спустили через мур увірували в Господа. **43** Стало ся ж, що доволі у коші. **26** Прийшовши ж Савло в Єрусалим, днів пробував він у Йоппії у одного Симона пробував пристати в ученики; та всі боялись кожомяки (гарбаря).

його, не діймаючи віри, що він ученик. **27** Варнава ж, прийнявши його, повів до апостолів, і розповів їм, як він дорогою видів

10 Був же один чоловік у Кесарії, на ім'я Корнелій, сотник із роти, званої Італійською, 2 побожний і богобоязливий

з усім домом своїм; подавав він багато народом Жидівським, був наставлений від милостині народові, і молився всякого часу ангела съяного покликати тебе в господу Богу. 3 Видів же він у видінні ясно коло свою і послухати словес від тебе. 23 девятої години, як ангел Божий ввійшов Закликавши ж їх, угостив. Назавтра ж до него й промовив йому: Корнелию! 4 Він вийшов Петр із ними, і деякі з братів з же, глянувши на него, злякався, і каже: Йоппії пійшли з ним. 24 А другого дня Чого, Господи? Рече ж йому: Молитви твої і увійшли в Кесарію. Корнелий же дожидав милостині твої спогадались перед Богом. 5 їх, скликавши родину свою і близьких Пішли ж тепер у Йоппию людей та приголоси приятелів. 25 Як же сталося, що ввійшов Симона, що прозивається Петром. 6 Він Петр, зустрівши його Корнелий, упав у ноги гостю в одного Симона кожомяки, що хата та й уклонився. 26 Петр же підвів його, його над морем. Сей скаже тобі, що маєш говорячи: Встань; я таки же чоловік. 27 I, робити. 7 Як же пійшов ангел, що глаголав до розмовляючи з ним, увійшов, і знаходить Корнеля, покликавши він двох слуг своїх, многих, що походились. 28 I рече до та побожного воїна з тих, що стерегли його, них: Ви знаєте, що не годиться чоловікові 8 і розказавши їм усе, післав їх у Йоппию. 9 Жидовинові приставати або приходити Назавтра ж, як були в дорозі і наближались до чужоземців; та мені Бог показав, щоб до города, зійшов Петр на кришу помолитись нікого поганином або нечистим чоловіком коло шестої години. 10 Став же голодний не звав. 29 Тим я, не відмовляючись, і забажав їсти; як же готовили, найшло на прийшов покликаний. Питаю ж оце, для него захопленне, 11 і видить небо відчинене, чого покликали мене? 30 I каже Корнелий: і що сходить до него посудина якась, наче Четвертий день тому, як постив я аж до обруса великий, по чотиром кінцям звязаний сієї години, а в девятій годині молився і спускаючись на землю, 12 в котрому були в дому моїм; і ось чоловік став передо всяким чотироногі землі, і звірі, і повзючі, мною в ясній одежі, 31 і рече: Корнелию, і птиці небесні. 13 I роздався голос до вислухана твоя молитва, і милостині твої него: Устань, Петре, заколи, та й іж. 14 згадано перед Богом. 32 Пішли ж в Йоппию Петр же каже: Ні, Господи, ніколи бо не єв та поклич Симона, що зветься Петром. я нічого поганого та нечистого. 15 А голос Він гостює в господі в Симона кожомяки, знов вдруге до него: Що Бог очистив, ти не над морем. Він, прийшовши, глаголати погань. 16 Сталося ж се тричі; і взято знов ме тобі. 33 Зараз оце післав я до тебе, і посудину на небо. 17 Як же сумнівався в добре зробив еси, прийшовши. Нині ж усі собі Петр, що се за видіннє було, що видів, ми перед Богом стоїмо, щоб слухати все, аж ось два чоловіки, послані від Корнеля, що звелено тобі від Бога. 34 Відкривши ж розпитавши про Симонову господу, стали Петр уста, рече: Поправді постерегаю, що коло воріт, 18 і покликнувшись спитали: Чи не на лиці дивиться Бог, 35 а в кожному тут гостює Симон, на прізвище Петр? 19 Коли народі, хто боїться Його, і робить правду, ж думав Петр про видіннє, рече йому Дух: приятен Йому. 36 Слово, що післав синам Ось три чоловіки шукають тебе. 20 Уставши Ізраїлевим, благовіствуючи впокій через ж, зайди та йди з ними, не розбираючи; Ісуса Христа (се Господь усіх); 37 ви знаєте бо я післав їх. 21 Зійшовши ж Петр до слова, що було по всій Іудеї, почавши від чоловіків, посланих до него від Корнеля, Галилеї після хрещення, що проповідував рече: Ось я, кого шукаєте? Що за причина, Йоан, 38 Про Ісуса з Назарета, як помазав для котрої прийшли? 22 Вони ж кажуть: Його Бог Духом съяним і силою, а котрий Корнелий сотник, чоловік праведний, і ходив, роблячи добро та сціляючи всіх богохоязливий, і доброї слави між усім підневолених дияволом, бо Бог був з Ним.

39 І ми съвідки всього, що Він робив і в землї ж zo мною і шість братів, і ввійшли ми в Жидівській, і в Єрусалимі; котрого убили господу до чоловіка; **13** ізвістив нам, як видів й повісили на дереві. **40** Сього воскресив ангела в господі своїй, що став і глаголав Бог третього дня, і дав Йому статись явним йому: Пішли в Йоппию людей, та поклич **41** не всьому народові, а съвідкам наперед Симона, званого Петром. **14** Він глаголати вибраним від Бога, — нам, що їли й пили ме слова до тебе, котрими спасеш ся ти й з Ним по воскресенню Його з мертвих. увесь дім твій. **15** Як же став я говорити, **42** І повелів нам проповідувати народові і найшов Дух съвітний на них, як і на нас у съвідкувати, що Він призначений від Бога почині. **16** Згадав я тоді слово Господнє, суддею живим і мертвим. **43** Про Сього всі як глаголав він: Йоан хрестив водою, а пророки съвідкують, що всякий, хто вірує в ви будете хреститись Духом съвітним. **17** Него, відпущене гріхів прийме через імя Коли ж рівний дар дав ім Бог, як і нам, що Його. **44** Ще, як промовляв Петр слова сї,увірували в Господа Ісуса Христа, то хто найшов Дух съвітний на всіх, хто слухав його. ж я такий, щоб міг заборонити Богові? **18** **45** І здивувались ті, що були від обрізання, Вислухавши се, замовкли, і славили Бога, котрі прийшли з Петром, що й на поган дар говорячи: То й поганам дав Бог покаянне съвітого Духа вилив ся. **46** Чули бо їх, що в життє! **19** Ті ж, що порозисались від розмовляли мовами і величали Бога. Тоді гонення, що сталося на Стефана, пішли аж озвав ся Петр: **47** Чи може хто боронити у Фіникию, Кипр і Антиохію, нікому не води, щоб оцім охреститись, котрі Духа проповідуючи слова, тільки одним Жидам. съвітого прийняли, як і ми? **48** І звелів їм **20** Були ж деякі з них люди з Кипру і Киринії, охреститись в ім'я Господнє. Тоді просили котрі, прийшовши в Антиохію, говорили до його, щоб пробув у них кілька днів.

11 Почули ж апостоли та брати, котрі були

в Юдеї, що й погане прийняли слово Боже. **2** І як прийшов Петр у Єрусалим, змагались із ним ті, що від обрізання, **3** кажучи: Що до людей, обрізання немаючих, ходив еси і єз з ними. **4** Почавши ж Петр, виложив їм рядом, говорячи: **5** Був я в городі, Йоппії, і молячись бачив у захопленню видіннє: посудину якусь, що сходила, наче обрус великий, по чотирох кінцях спусканий з неба; і прийшов аж до мене. **6** Зазирнувши в него і розглянувши, бачив чотироногих землї, і зъвірів, і повзучих, і птиць небесних. **7** І чув я голос, що глаголав до мене: Встань, Петре, заколи та й їж. **8** Я ж сказав: Ні, Господи, бо нішо погане або нечисте ніколи не входило в уста мої. **9** Відказав же мені голос удруге з неба: Що Бог очистив, ти не погань, **10** Се сталося тричі, і знов потягнено було все на небо. **11** І ось зараз три чоловіки прийшли в господу, де я був, послані з Кесарії до мене. **12** Сказав же мені Дух ійти з ними, нічого не розбираючи. Пішли

була рука Господня з ними; і велике число увірувавши, навернулись до Господа. **22** Дійшло ж про них слово до ушер церкви, що в Єрусалимі, і післи Варнаву, щоб пішов аж до Антиохії; **23** котрій прийшовши і видівши ласку Божу, зрадів, і молив усіх, щоб у постановленню серця пробували в Господї. **24** Бо був чоловік добрий, повний Духа съвітого й віри; і прихилилось доволі народу до Господа. **25** Вийшов же Варнава в Тарс шукати Павла, **26** і, знайшовши його, привів його в Антиохію. Стало ся ж, що вони цілий рік збирались у церкві, і навчали багато народу, і ученики в Антиохії стали найперш звати ся Християнами. **27** Тих же днів прийшли з Єрусалиму пророки в Антиохію. **28** Ставши ж один з них, на ім'я Агав, віщував духом, що велика голоднеча має бути по всій вселенній, яка й постала за Клавдія кесаря. **29** З учеників же, скільки хто міг, постановив кожен з них післати на запомогу братам, що жили в Юдеї. **30** Що й

зробили, піславши до старших через руки щоб мовчали, оповів їм, як Господь вивів Варнави та Савла.

12 Під той же час здигнув цар Ірод руки, щоб мучити деяких із церкви.

2 Вбив же Якова, брата Йоанового, мечем, 3 а видівші, що се подобається ся Жидам, постановив скопити й Петра. (Були ж дні опрісноків.) 4 І скопивши його, посадив у темницю, передавши чотиром четверицям воїнів стерегти його, задумавши після пасхи вивести його перед народ. 5 Стережено ж Петра в темниці; церква ж без перестану молилася Богу за него. 6 Як же мав його вивести Ірод, спав тієї ночі Петр між двома воїнами, скований двома залізами; а сторожі перед дверима стерегли темниці. 7 І ось ангел Господень став перед ним, і съвітло засияло в будинку; торкнувшись ж у бік Петра, підвів його, говорячи: Уставай боржай. І поспадали кайдани з рук його. 8 І рече ангел до него: Підпережись та підвяжи постоли твої. Зробив же так. І рече йому: Надінь одежду твою, та йди за мною. 9 І, вийшовши, пішов слідом за ним, і не знав, що се правда, що сталося через ангела; думав же, що видінне бачить.

10 Минувши ж перву сторожу й другу, прийшли до залізних воріт, що вели в город, котрі самі собою відчинились їм; і вийшовши пройшли одну улицю, і зараз відступив ангел від него. 11 І, прийшовши Петр до себе, рече: Тепер знаю справді, що післав Господь ангела свого, і вирвав мене з руки Іродової і від усього дожидання народу Жидівського. 12 І зміркувавши, прийшов до хати Марії, Саламіні, проповідували слово Боже по матері Йоана, званого Марком, де многі школах Жидівських; мали ж і Йоана за зібрались і молились. 13 Як же постукав Петр у синешні двері, вийшла послухати дівчина, знайшли одного чарівника, Жидівського на ім'я Рода; 14 і, пізнавши голос Петра, лжепророка, на ім'я Вар-Ісуса, 7 котрий був з радошів не відчинила дверей, а вбігши, у старості Сергія Павла, чоловіка розумного. сповістила, що Петр стоїть під дверима. 15 Сей, покликавши Варнаву та Савла, бажав Вони ж сказали до неї: Збожеволіла єси. слухати слово Боже. 8 Противив ся ж їм Вона ж таки говорила, що се так. Вони ж Єлима чарівник (так бо перекладається ся казали: Се ангел його. 16 Петр же не перестав ім'я його), шукаючи одвернути старосту стукати; відчинивши ж, увиділи його, та од віри. 9 Савло ж, — (він же) й Павел, й здивувались. 17 Махнувши ж їм рукою, сповнившись святим Духом, і подивившись

його з темницеї. Рече ж: Сповісттє Якова та братів про се. І, вийшовши, пішов у друге місце. 18 Скоро ж настав день, зробивсь немалий переполох між воїнами, що сталося з Петром. 19 Ірод же, пошукавши його, й не знайшовши, судив сторожів, та й звелів покарати їх. І перейшовши з Юдеї в Кисарію, жив (там). 20 Лютував же Ірод на Тирян та на Сидонян. Прийшовши ж однодушно до него, й приєднавши Бласта, царського постельника, просили примирря; бо земля їх живилась од царської. 21 Призначено ж дня Ірод, одігнись у царські шати і сївши на престолі, промовляв до них: 22 Народ же покликував: Голос Бога, а не чоловіка! 23 Зараз же поразив його ангел Господень за те, що не віддав слави Богу; і з'їли його черви, і вмер. 24 Слово ж Боже росло і множилося. 25 Варнава ж та Савло вернулись із Єрусалиму, сповнившись службу, і взявши з собою Йоана, званого Марком.

13 Були ж у церкві, що була в Антиохії, деякі пророки та вчителі: Варнава Симеон, званий Нигером, та Лукий Киринейський, та Манаїл, зрощений з Іродом четверовластником, та Савло. 2 Як же служили Господеві та постили, рече Дух святий: Відлучіть мені Варнаву та Савла на схід, до котрого покликав я їх. 3 Тоді вони, попостивши та помолившись і положивши руки на них, відпустили їх. 4 Вони ж, послані від Духа святого, прийшли у Селевкию, а звідтіля відплили в Кипр. 5 І, бувши в I зміркувавши, прийшов до хати Марії, Саламіні, проповідували слово Боже по школах Жидівських; мали ж і Йоана за зібрались і молились. 13 Як же постукав Петр у синешні двері, вийшла послухати дівчина, знайшли одного чарівника, Жидівського на ім'я Рода; 14 і, пізнавши голос Петра, лжепророка, на ім'я Вар-Ісуса, 7 котрий був з радошів не відчинила дверей, а вбігши, у старості Сергія Павла, чоловіка розумного. сповістила, що Петр стоїть під дверима. 15 Сей, покликавши Варнаву та Савла, бажав Вони ж сказали до неї: Збожеволіла єси. слухати слово Боже. 8 Противив ся ж їм Вона ж таки говорила, що се так. Вони ж Єлима чарівник (так бо перекладається ся казали: Се ангел його. 16 Петр же не перестав ім'я його), шукаючи одвернути старосту стукати; відчинивши ж, увиділи його, та од віри. 9 Савло ж, — (він же) й Павел, й здивувались. 17 Махнувши ж їм рукою, сповнившись святим Духом, і подивившись

на него, 10 сказав: Ой ти, повний усякого і князіїх, не зрозумівши сього і голосів підступу і всякого зла, сину дияволів, вороже пророчих, читаних що-суботи, сповнили їх, всякої правди! чи (ніколи) не перестанеш осудивши Його, 28 і, не знайшовши ніякої розвертати праві дороги Господні? 11 Оце вини смерти, просили Пилата убити Його. ж рука Господня на тебе, й будеш сліпий, 29 Як же скінчилось усе, що про Него писано, і не бачити меш сонця до часу. I зараз знявши з дерева, положили у гробі; 30 Бог обняв його туман і темрява й слоняючись же воскресив Його з мертвих. 31 Многі дні (мацяючи) шукав, хто б його провів за являвся Він тим, що поприходили з Ним руку. 12 Тоді видівши староста, що сталось, з Галилеї в Єрусалим; вони съвідки Його увірували, дивуючись науковою Господньою. 13 перед людьми. 32 А ми вам благовіствуємо Пустивши ся ж із Пафі ті, що круг Павла, обітуваннє, дане отцям, 33 що Його Бог прийшли в Пергію Панфільську; Йоан же, сповнив нам, дітям їх, піднявши Ісуса, як і в відлучившись від них, вернувсь у Єрусалим. другій псальмі написано: Син мій еси Ти; я 14 Вони ж, перейшовши з Пергії, прибули сьогодні родив Тебе. 34 А що воскресив Його в Антиохію Писидийську, і ввійшовши в з мертвих, так, що більш не вернеться на школу субітнього дня, посідали. 15 Як же зотлінне, то так глаголав: дам вам съвятій прочитано з закону та пророків, післала Давидів завіт. 35 Тим і в іншій (псалтьмі) старшина шкільна до них, говорячи: Мужі глаголе: Не даси Съвятому твоєму видіти брати, коли маєте слово утішення до людей, зотління. 36 Давид бо, послуживши своєму то промовте. 16 Вставши ж Павел і повівши родові, Божою волею уснув, і положено його рукою, рече: Мужі Ізраїльські і богобоязливі, до батьків його, і ввидів зотління; 37 Той же, слухайте: 17 Бог народу Ізраїльського вибрав що Його Бог підняв, не видів зотління. 38 отців наших, і підняв угому народ, як був Відоме ж нехай буде вам, мужі брати, що він захожим у землі Єгипецькій, і рамям через Него вам прощеннє гріхів проповідується високим вивів їх з неї. 18 I до сорока літ ся; 39 і від чого не могли ви у законі годував їх у пустині. 19 А зруйнувавши сім Мойсейовим оправдити ся, у Тому всякий народів у землі Канаанській, попаював їм віруючий оправдується ся. 40 Гледіть же, щоб землю їх. 20 А після цього літ з чотириста не прийшло на вас те, що сказано в пророків: й п'ятьдесят давав (ім) суддів до Самуїла 41 Дивіться ся, гордівники, та дивуйтесь, та я пророка. 21 А потім забажали вони царя, і пощезайте, бо діло роблю я в дні ваші, діло, дав їм Бог Саула, сина Кисового, чоловіка котрому не увірили б, коли б хто розказував з роду Беніaminового, на сорок літ. 22 вам. 42 Як же виходили вони з школи, А відсунувши його, підняв їм Давида за просили їх погане, щоб і другої суботи царя, котрому съвідкуючи, рече: Знайшов я говорили слова сї. 43 Як же розійшлась школа, Давида сина Єссеевого, чоловіка по серцю тоді многі з Жидів і побожних нововірців моєму, котрий вчинить усю волю мою. 23 Iz ішли слідом за Павлом та Варнавою, котрі, його ж насіння підняв Бог по обітуванню розмовляючи з ними, напоминали їх, щоб Ізраїлеві Спасителя Ісуса, 24 перед котрого пробували в благодаті Божій. 44 А другої приходом проповідував Йоан хрещенне суботи мало не ввесь город зібраав ся слухати покаяння всьому народові Ізраїловому. 25 слово Боже. 45 Видівши ж Жиди народ, Сповнивши ж Йоан путь свій, рече: Хто я, сповнились завистю, і перечили речам Павла думаете ви? Се не я. А ось іде за мною, та хулили. 46 Озвавшись Павел та Варнава, котрому я недостоен обуве ніг розвязати. 26 сказали съмілово: До вас треба було перше Мужі брати, синове роду Авраамового, і всі промовити слово Боже; коли ж відкинули богобоязливі між вами, вам слово спасення ви його і вважаєте себе за недостойних сього послано. 27 Ti бо, що жили в Єрусалимі, життя вічного, то ось обертаємось до поган.

(aἰῶνιος 9:166) 47 Так бо заповів нам Господь: покликуючи, між народ, 15 і глаголали: Я поставив тебе съвітлом поганам, щоб Мужі, на що се робите? Ми такі ж люди, був ти на спасенне до краю землї. 48 як ви; благовіствуємо вам, щоб від сих Слухаючи ж погане, зраділи, і прославляли дурниць навернулись до Бога живого, що слово Господнє, і увірували, скільки було їх сотворив небо, і землю, і море, і все, що є в призначено до вічного життя. (aἰῶνιος 9:166)

49 Розносило ся ж слово Боже по всій тій поганам ходити дорогами їх. 17 Тільки ж стороні. 50 Жиди ж наустили побожних не оставляв себе без съвідчення, роблячи та поважних жінок і перших у городі, і добро: даючи дощі з неба й пори вроджайні, підняли гоненне на Павла та Варнаву, та та сповняючи ѹжею й радощами серця наші. Й вигнали їх із грязниць своїх. 51 Вони 18 I, се говорячи, ледве впинили народ, щоб ж обтрусили порох од ніг своїх на них, не приносили їм посьвяту. 19 Прийшли ж пійшли в Іконію. 52 Ученики ж сповнились з Антиохії та Іконії Жиди, і наустили радощами та съвятим Духом.

14 Стало ся ж в Іконії, увійшли вони вкupі в Жидівську школу, і промовляли так, що увірвало велике множество і Жидів і Єленян. 2 Невірні ж Жиди підіймали й озлобляли душі поган на братів. 3 Доволі ж часу пробували вони, одважно промовляючи про Господа, що съвідкував словом благодаті своеї, і давав, щоб ознаки та чудеса робились руками їх. 4 Та розділилась громада городська, і одні були з Жидами, а другі з апостолами. 5 Як же підняв ся заколот поган та Жидів з князями їх, щоб зневажати і покаменувати їх, 6 вони довідавшись, повтікали в городи Ликаонські, Листру та Дервию, і в околицю, 7 і там благовіствували. 8 А один чоловік у Листрі сидів нездужавши ногами, кривий бувши від утробы матери своєї, котрий ніколи не ходив. 9 Сей слухав, як Павел говорив; а той подививсь на него і, постерігши, що має віру, щоб одужати, 10 рече голосом великим: Стань просто на ноги твої. I підскочив і ходив.

11 Народ же, видівші, що зробив Павел, підняв голос свій, говорячи по ликаонськи: Боги, уподобившись людям, зійшли до нас. 12 Назвали ж Варнаву Зевесом, а Павла Гермесом; бо він був проводирем слова. 13 Жерець же (ідола) Зевеса, що був перед городом їх, привівши воли з вінками до воріт, хотів зробити посьвят разом з народом. 14 Почувши ж апостоли Варнава та Павел, роздерли одежду свою, і вбігли,

народ, і вкаменувавши Павла, виволікли геть з города, думаючи, що він умер. 20 Як же обступили його ученики, уставши ввійшов у город, а назавтра вийшов з Варнавою в Дервию. 21 I благовіствуваши городу съому, і навчivши многих, вернулись вони в Листру, і Іконію, і Антиохію, 22 укріпляючи душі учеників, благаючи пробувати у вірі, і що многими муками треба нам увійти в царство Боже. 23 Рукоположивши ж їм пресвітерів по церквах і помолившись з постом, передали їх Господеві, в котрого увірували. 24 I, перейшовши Писидію, прийшли в Памфілию. 25 А глаголавши в Пергії слово, прийшли в Аталию, 26 а з відсіля поплили в Антиохію, звідкіля були передані благодаті Божій на діло, котре сповнили. 27 Прибувші ж та зібралиши церкву, оповідали все, що зробив Бог з ними, і як Він відчинив поганам двері віри. 28 Пробували ж там час немалій з учениками.

15 I, поприходивши деякі з Юдеї, навчали братів: що коли не обріжетьесь по звичаю Мойсейовому, не можете спасти ся. 2 Як же почав ся спір і немале змаганнє Павла та Варнави з ними, то постановили, щоб Павел та Варнава і деякі інші з них пійшли до апостолів та старших у Єрусалим ради сього питання. 3 Вони ж, послані від церкви, проходили Фіникию та Самарію, оповідуючи про наверненне поган; і зробили великі радощі всім братам. 4 Прийшовши ж у Єрусалим, прийняті були від церкви і

апостолів і старших, і сповістили про все, що деякі з між нас вийшовши, потрівожили Бога з ними зробив. 5 Устали ж деякі з сресії вас словами і захитали душі ваші, говорячи, Фарисейської, що увірували, кажучи, що щоб обрізувались та хоронили закон, чого треба обрізати їх та наказати, щоб хоронили ми ім не наказували; 25 то зволилось нам, закон Мойсейв. 6 І зібралися апостоли та зібравшим ся однодушно вибраних мужів старші вглянути в сю річ. 7 Як же постало післати до вас з любими нашими Варнавою велике змагання, вставши Петр, рече до них: та Павлом, 26 людьми, що віддавали душі Мужі брати, ви знаєте, що з давніх днів Бог свої за ім'я Господа нашого Ісуса Христа. між нами вибрав мене, щоб через мої уста 27 Післали ми оце Юду та Силу, котрі й погане чули слово благовістя, та й увірували. самі розкажуть про те словом. 28 Зволилось 8 І Бог, що знає серця, съвідкував ім, давши їм бо съвідому Духу та й нам, ніякої тяготи Духа съвідного, як нам, 9 і не розріжлив нічого більш не накладувати вам, oprіч цього між нами й ними, вірою очистивши серця конечного: 29 щоб удержувались від жертвів їх. 10 Тепер же чого спокушуєт Бога, щоб ідолам, та крові, та давленого, та блуду. Від наложив ярмо на шию ученикам, котрого чого оберегаючи себе, добре робити мете. ні батьки наші, ні ми не здоліли носити. Бувайте здорові. 30 Послані ж прийшли 11 Ні віруємо, що благодатю Господа Ісуса в Антиохію і, зібравши громаду, подали Христа спасемось, яко ж і вони. 12 Умовкла посланнє. 31 Прочитавши ж (ті), зраділи ж уся громада, й слухала, як Варнава та від цього потішення. 32 Юда ж та Сила, Павел оповідували про ознаки та чудеса, що будучи самі пророками, многими словами зробив Бог через них між поганами. 13 Як же втішли братів і утверджували. 33 Пробувши вмовкли вони, озвав ся Яков, говорячи: Мужі ж (там якийсь) час, відпущені були з брати, вислухайте мене. 14 Симон оповів, як упокоєм од братів до апостолів. 34 Зволив Бог перше зглянув ся, щоб з поган прийняти же Сила зостатись там. 35 Павел же та людей в ім'я своє. 15 З сим сходяться слова Варнава пробували в Антиохії, навчаючи та пророчі, яко ж писано: 16 Після цього знов благовістуючи слово Господнє з многими верну ся, і збудую намет Давидів, що впав, іншими. 36 По кількох же днях рече Павел і руїни його збудую знов і поставлю його, до Варнави: Вернувшись одвідаємо братів 17 щоб остальні з людей шукали Господа, наших по всіх городах, де проповідували і всі народи, на котрих призвано ім'я мое, ми слово Господнє, як вони мають ся. 37 глаголе Господь, що робить оце все. 18 Звісні Варнава ж раяв узяти з собою Йоана, званого од віку Богові всії діла Його. (αὶον g165) 19 То Марком. 38 Павло ж не удостоїв брати з собою ж суджу, що не треба тим докучати, котрі того, хто одлучивсь од них з Памфілії, і від поган обернулись до Бога; 20 а написати не пійшов з ними на діло. 39 Постала ж їм, нехай удержують ся від ідолських гидот, ріжниця, так, що вони розлучились між та блуду, та давленого, та крові. 21 Мойсей собою; і Варнава, взявши Марка, поплив у бо від стародавніх родів має проповідуючих Кипр, 40 Павел же, вибравши Силу, пійшов, його по городах, і читаний по школах що- переданий благодаті Божій від братів, 41 і суботи. 22 Зволили тоді апостоли і старші проходив Сирію і Кілікію, утверджуючи і вся церква вибраних мужів з між себе церкви.

післати в Антиохію з Павлом та Варнавою:
Юду, названого Варсавою, та Силу, мужів-
проводирів між братами, 23 написавши через
руки їх так: Апостоли та старші і брати —
братам з поган, що в Антиохії, і Сирії і
Кілікії, радуйте ся. 24 Яко ж чули ми, що

16 Прийшов же у Дервию та в Листру; і ось був там один ученик, на ім'я Тимотей, син однієї жінки, вірної Жидівки, батька ж Грека, 2 що мав добру славу між братами у Листрі та Іконії. 3 Сього схотів Павел узяти з собою; і взявши обрізав його задля

Жидів, що були в тих місцях; знали бо всі трівожать город наш, бувши Жидами, 21 і батька його, що був Грек. 4 Як же проходили навчають звичаїв, котрих не годить ся нам городи, передавали їм хоронити устави, приймати, ані робити, бувши Римлянами. постановлені від апостолів та старших, що 22 I встав народ проти них, а воїводи, в Єрусалимі. 5 Церкви ж утверджувались роздерши одежду їх, звеліли бити їх. 23 у вірі, і прибували числом що-дня. 6 Як I завдавши їм багато ран, повкидали в же пройшли Фригию та Галацьку сторону, темницю, звелівши темничнику пильно заборонив їм съятий Дух промовляти слово стерегти їх 24 Котрий прийнявши такий в Азії. 7 Прийшовши ж в Мисию, поривались наказ, повкидав їх у саму середню темницю ійти в Витинію, і не пустив їх Дух. 8 і позабивав ноги їх у колоду. 25 О півночі Перейшовши ж Мисию, прийшли в Трояду. Павел та Сила молившись славили Бога 9 I явилось уночі видіннє Павлу: стояв піснею, і чули їх вязники. 26 Нараз став ся один чоловік Македонець, благаючи його й великий трус, так що аж підвалини в вязниці говорячи: Прийшовши в Македонію, поможи захитались; і повідчнялися зараз усі двері, і нам. 10 Як же видіннє увидів, забажали поспадали кайдани з усіх. 27 Прокинувши ся ми зараз іти в Македонію, зрозумівши, що ж темничник од сну, та побачивши відчинені Господь покликав нас благовістувати їм. 11 двері темницї, вийнявши меч, хотів себе Пустившись тоді з Трояди, приспіли ми в вбити, думаючи, що повтікали вязники. Самотракію, другого ж дня в Неаполь, 12 а 28 Покликнув же голосом великим Павел, звідтіля в Філипи, котрий єсть перший город говорячи: Не роби собі нічого лихого, всі тієї части Македонії, — осада. Пробували ж бо ми тут. 29 Попросивши ж съвітла, вбіг ми в съому городі кілька днів. 13 А субітнього трусячись, і припав до Павла та Сили, 30 дня вийшли геть з города над річку, де бувало а, вивівши їх геть, каже: Добродії, що мені звичайно моленне, і посідавши говорили робити, щоб спастись? 31 Вони ж рекли: до жінок, що походились. 14 I слухала Віруй в Господа Ісуса Христа, то спасеш ся нас одна жінка, на ймя Лидия, купчиха ти і дім твій. 32 I глаголали йому слово кармазином, із города Тиятирського, що Господнє, і всім, що в дому його. 33 I, взявши шанувала Бога; їй же Господь відчинив серце їх тієї ж нічної години, пообмивав рани, та й уважати на глаголане від Павла. 15 Як же охрестив ся сам і всі його зараз. 34 I, повівши охрестилася вона і дім її, благала, говорячи: їх у господу свою, заставив перед ними стіл, Коли ви судили мене, що я вірна Господеві, і веселив ся з усім домом, увірювавши в то, ввійшовши в господу мою, пробуйайте. I Бога. 35 Як же настав день, прислали воїводи присилувала нас. 16 Стало ся ж, як ми ишли паличників, кажучи: Відпусти людей сих. 36 на молитву, зустріла нас одна дівчина, що Звістив же темничник про сї слова Павла, мала духа віщого, і котра заробіток великий що прислали воїводи, щоб відпустити вас; давала панам своїм, ворожачи. 17 Ся, йдучи 37 Павел же рече: Бивши нас прилюдно слідом за Павлом та за нами, покликувала, неосуджених людей римських, повкидали в кажучи: Сі люде — слуги Вишнього Бога, що темницю, а тепер потай нас виганяють? Ні звіщають нам дорогу спасення. 18 Робила ж бо, а нехай самі, прийшовши, виведуть нас. се многі дні. Далі Павел, розсердившись і 38 Звістили ж воїводам паличники слова сї; і обернувшись, рече духові: Повеліваю тобі перелякались, почувши, що вони Римляне. 39 ім'ям Ісуса Христа, вийди з неї. I вийшов I прийшовши благали їх, і вивівши просили, тієї ж години. 19 Видівши ж пани її, що щоб вийшли з города. 40 I, вийшовши вони з пропала надія заробітку їх, скопивши Павла темницї, прийшли до Лидії, і, побачивши та Силу, потягли їх на майдан до князів. 20 I братів, утішили їх, та й пійшли. привівши їх до воївод, казали: Сі люде вельми

17 Перейшовши ж Амфиполь та Аполонию, хоче сей балакайло сказати? інші ж: Здається прийшли в Солунь, де була школа ся, буде проповідником чужих богів, — бо Жидівська. **2** По звичаю ж своєму, ввійшовши благовіствував їм Ісуса та воскресеннє. **19** I, до них Павел, три суботи розмовляв з скопивши його, повели в Ареопаг, говорячи: ними з писання, **3** виказуючи і доводячи, Чи можемо знати, що се ти за нову таку що треба було Христу постраждати і науку проповідуеш? **20** Чуже бо щось вносиш воскреснути з мертвих, і що се Христос в уші наші; то хочемо знати, що воно має Ісус, котрого я звіщаю вам. **4** I деякі з них бути. **21** Усі бо Атінняне і заходжі чужоземці увірували, та й пристали до Павла та Сили, і нї про що інше не дбали, як говорити побожних Єленян велике множество і жінок або слухати що нове. **22** Ставши ж Павел значних немало. **5** Завидуючи невірні Жиди, посередині Ареопага, рече: Мужі Атінняне, і назбиравши гультяй, якихсь поганих по всьому виджу, що ви вельми побожні. **23** людей, і зібралиши купу, збунтували народ, Бо, ходячи та дивлячись на божниці ваші, і напавши на хату Ясонову, шукали їх, знайшов я жертівню, на котрій написано: щоб вивести перед народ. **6** Не знайшовши Невідомому Богу. Кому ж ви, не відаючи, ж їх, поволокли Ясона та кілька братів поклоняєтесь, того я проповідую вам. **24** Бог, до городської старшини, гукаючи: Ті, що що сотворив съвіт і все в йому, сей неба заколотили вселенну, і сюди поприходили; і землї Господь, не в рукотворних храмах **7** Ясон прийняв їх; і всі вони йдуть проти домуе, **25** нї від рук чоловічих служеннє уставів кесаревих, говорячи, що есть іншій приймає, дознаючи нужду в чому; сам бо цар, Ісус. **8** Стрівожили ж вони народ і дає всім житте, і диханнє, і все; **26** і зробив з городську старшину, що чули се. **9** I взявши однієї крові ввесь рід чоловічий, щоб жили поруку у Ясона і в інших, відпустили на всему лиці землї, відграницивши наперед їх. **10** Брати ж зараз уночі вислали Павла призначені часи і границі домування їх, **27** та Силу у Верію. Прибувші вони (туди), щоб шукали Господа, чей намацяють Його та прийшли в Жидівську школу. **11** Сї ж були знайдуть, хоч недалеко (Він) від кожного з благороднїші від тих, що в Солунї; вони нас. **28** Ним бо живемо й двигаємося, і есьмо, прийняли слово з великою охотою, що-дня як і деякі з ваших поетів мовляли: Його бо розбираючи писанне, чи так воно є. **12** Многі й рід ми. **29** Бувши ж оце Божим родом, ж з них увірували, і з Єленських жінок не мусимо думати, що Божество похоже поважніх і з чоловіків не мало. **13** Як же на золото, або на камінь, різьбу, іскуства і довідались ті, що з Солуня Жиди, що і в Верії видумки чоловічої. **30** От же не вважаючи проповідується ся від Павла слово Боже, то на часи незнання, Бог тепер повеліває всім прийшли й сюди, бунтуючи народ. **14** Зараз людям усюди каятись; **31** бо призначив же післали тоді брати Павла, щоб йшов нїби день, в котрій судити ме вселенну правдою над море, а Сила та Тимотей зостались. **15** через Чоловіка, котрого наперед постановив, Ті, що провожали Павла, провели його аж подаючи певноту всім, воскресивши Його з до Атин, і, прийнявши наказ до Сили та мертвих. **32** Чуючи про воскресенне мертвих, Тимотея, щоб як найборжій прийшли до деякі съміялись, інші ж казали: Послухаємо него, пійшли. **16** Як же дожидав їх Павел тебе знов про се. **33** I так Павел пійшов з в Атинах, кипів дух його в йому, бачивши посеред них. **34** Деякі ж люди, приставши до город, oddаний ідолістству. **17** Розмовляв него, увірували, між котрими і Діонісій же в школі з Жидами та з побожними, та Ареопагит, і жінка на ім'я Дамара, і інші з й на торгу що-дня з тими, з ким довело ними.

ся. **18** Деякі ж з філософів Епікуреїв та Стоїків змагали ся з ним; і одні казали: Що **18** Після сього, покинувши Павел Атіни, прийшов у Корінт, **2** I, знайшовши

одного Жидовина, на ймя Авкилу, родом Жидами. 20 Як же просили його, щоб довший Понтиянина, тільки що прибувшого з Італії, і час побув у них, не зволив, 21 а попрощався Прискилу, жінку його (бо Клавдій повелів, з ними, говорячи: Притильмо мушу съято, щоб усі Жиди вийшли з Риму), прийшов що надходить, съяткувати в Єрусалимі; та до них. 3 А, бувши одного з ними ремесла, вернусь знов до вас, коли буде воля Божа. I пробував у них і робив; були бо наметники поплив з Єфесу. 22 А прибувши в Кесарію, по ремеслу. 4 I розмовляв що-суботи вступив (до Єрусалиму), і привітавши школі, і пересъвідчував Жидів і Еленян. церкву, пішов ув Антиохію. 23 I, пробувши 5 Як же прийшов з Македонії Сила та тут час якийсь, вийшов, проходячи рядом Тимотей, був Павел спонукуваний духом, Галацьку сторону та Фригию, і утверджаючи съвідкуючи Жидам про Христа Ісуса. 6 Як всіх учеників. 24 Один же Жидовин, на же противились вони і хулили, струснувши ймя Аполос, родом Александриєць, чоловік він одежу, рече до них: кров ваша на голові вимовний і сильний у писаннях, прийшов ваші; я чистий; від нині між погане йду. 7 у Єфес. 25 Сей був наставлений на путь I, пішовши звідтіля, прийшов у господу Господень, і палаючи духом, промовляв і одного, на ймя Юста, що поклонявся Богу, навчав пильно про Господа, знаючи тільки котрого господа була обіч школи. 8 Крисп про хрещенне Йоанове. 26 I почав одважно же, шкільний старшина, увірував у Господа говорити в школі. Слухаючи ж його Авкила з усім домом своїм, і многі з Коринтян, та Прискила, прийняли його, і виложили почувши, увірували, та й охрестились. 9 йому доладніщ путь Господень. 27 Як же Рече ж Господь у нічному видінню Павлу: захотів він перейти в Ахаю, писали брати Не бійся, тільки говори й не мовчи: 10 ученикам, напоминаючи прийняти його; бо я з тобою, і ніхто не одважить ся тобі а він прибувши, много помагав тим, що нічого лихого заподіяти; бо в мене багато увірували благодаттю; 28 сильно бо обличав людей у сьому городі. 11 I пробував там рік Жидів прилюдно, доводячи писаннями, що і шість місяців, навчаючи між ними слова Ісус есть Христос.

Божого. 12 Як же старостував Галион в Ахай, напали однодушно Жиди на Павла, та й повели його перед суд, 13 говорячи, що він намовляє людей проти закону шанувати Бога. 14 Як же хотів Павел одкрити уста, каже Галион до Жидів: Жидове, коли б (тут була) кривда яка, або лихе діло, вислухав би я вас (до слова). 15 Коли ж (тут) питання про слово, та імена, та про закон ваш, то гледіть самі; суддею бо сього не хочу бути. 16 Та й повиганяв їх із судища. 17 Тоді всі Еленяне, взявші Состена, шкільного старшину, били його перед судищем; та Галионові було про те байдуже. 18 Павел же, пробувши там ще доволі днів, попрощавшись із братами, поплив у Сирію (а з ним Прискила й Авкила), остригши голову в Кінхреях; бо зробив був обітницю. 19 Прибувши ж у Єфес, зоставив тих там, сам же, ввійшовши в школу, розмовляв з

19 Стало ся ж, як був Аполос у Коринтії, пройшовши Павел верхні сторони, прибув у Єфес, і, знайшовши деяких учеників, 2 рече до них: Чи прийняли ви Духа съятого, увірувавши? Вони ж сказали йому: Ба й нечували, чи є Дух съятий. 3 I рече до них: У що ж ви хрестились? Вони ж казали: В Йоанове хрещене. 4 Рече ж Павел: Йоан хрестив хрещенем покаяння, глаголючи людям, щоб у Грядущого за ним вірували, се есть в Христа Ісуса. 5 Почувши ж се, хрестились в ім'я Господа Ісуса. 6 I, як положив на них Павел руки, зійшов Дух съятий на них, і заговорили мовами, і пророкували. 7 Було ж усіх до дванайцяти чоловік. 8 Увійшовши ж у школу, промовляв одважно три місяці, розмовляючи і доводячи про царство Боже. 9 Як же деякі закаменіли, й не слухали, злословлячи путь (Господень) перед народом, відступив од них і відлучив

учеників, та й що-дня розмовляв в школії обернувсь у ніщо, і не пропало величче одного Тирана. **10** Се діялось два роки, так тієї, котрій вся Азія і вселенна покланяється що всі, що проживали в Азії, слухали слово ся. **28** Вислухавши се і сповнившись гнівом, Господа Ісуса, — Жиди й Еленяне. **11** І не закричали, говорячи: Велика Артемида малі чудеса робив Бог руками Павловими, Єфеська! **29** І ввесь город був повені заколоту; **12** так що на недужих вкладали з тіла його і кинулись однодушно до театру, схопивши хустки або рушники, й покидали їх недуги, Гайя та Аристарха, Македонян, подорожніх й злі духи виходили з них. **13** Почали ж товаришів Павлових. **30** Як же хотів Павел деякі з тиняючих ся Жидів-заклинателів увійти між народ, не пустили його ученики, іменувати над маючими духів лукавих ім'я **31** І деякі з Азійської старшини, бувши йому Господа Ісуса, говорячи: Заклинаємо вас приятелями, піславши до него, благали, Ісусом, котрого Павел проповідує. **14** Було ж щоб не йшов до театру. **32** Інші ж що інше якихсь сім синів Скеви Жидовина архієрея, гукали; була бо громада заколочена, і більша що се робили. **15** Та дух лукавий озвавшись, з них (часть) не знала, чого посходились. казав: Ісуса знаю, і Павла знаю; ви ж хто **33** З народу ж вивели Александра, і Жиди такі? **16** І кинувсь на них чоловік, що в йому попихали його наперед. Александр же, був дух лукавий, і, опанувавши їх, подужав махнувши рукою, хотів був оправдуватись їх так, що нагі й зранені повтікали з того перед народом. **34** Як же довідались, що дому. **17** Стало ся ж се відоме всім Жидам і він Жидовин, то всі гукали в один голос Еленянам, що жили в Єфесі; і попав страх годин зо дві: Велика Артемида Єфеська! **35** на всіх їх, і величано ім'я Господа Ісуса. **18** Утихомиривши ж писар народ, каже: Мужі І многі з вірних приходили, і визнавали, і Єфеські, що б то був за чоловік, котрій не виявляли учинки свої. **19** Доволі ж багато знати, що город Єфес шануватель великої з тих, що робили чари, позносивши книги богинї Артемиди і Диопета! **36** А коли нічого свої, попалили перед усіма; і злічено ціну їх, проти сього не можна сказати, то треба і налічено п'ятьдесят тисяч срібняків. **20** Так вам угамуватись і нічого нерозважно не потужно росло слово Господнє і укріплялось. робити. **37** Привели бо ви чоловіків сих, що **21** Як же се сповнилось, постановив Павел у нії съятого не крали, нії богині вашої не дусі, пройшовши через Македонію та Ахая, хулили. **38** Коли ж Димитрій та ремісники йшли в Єрусалим, говорячи, що, побувши що з ним, мають з ким справу, то (на се) судді там, мушу Й Рим побачити. **22** Піславши судять і є старости; нехай позивають один ж у Македонію двох послугуючих йому, одного. **39** А коли чого іншого допевняєтесь, Тимотея та Єрасту, сам пробув (який ся) то у законному зборі розсудить ся. **40** Бо час ув Азії. **23** Стала ся ж часу того що опасуємось, щоб не обвинувачено нас за немала трівога про Господень путь. **24** Один сегоднішню бучу, не маючи жадної причини, бо, на ймя Димитрій, золотар, що робив котрою могли б оправдити се збіговище. **41** срібні храми Артемиди, давав ремесникам I, се промовивши, розпустив громаду. немалий заробіток. **25** Зібралиши їх і інших сього діла робітників, каже: Люде, ви знаєте, що з сього заробітку прожиток наш; **26** та бачите й чуєте, що не то в Єфесі, а мало не по всій Азії сей Павел, пересвідчивши, одвернув багато народу, говорячи, що нема богів рукотворних. **27** І не тільки се ремеслу нашему грозить, прийти в упадок, та щоб і храм великої богинї Артемиди не

20 А, як утихомирилася буча, покликав Павел учеників і попрощавшись, вийшов у дорогу до Македонії. **2** Пройшовши ж ті сторони і напімнувши їх многими словами, прийшов у Грецію. **3** Поживши ж (там) три місяці, як засіли на него Жиди, коли хотів був плисти в Сирію, надумавсь вернутись через Македонію.

4 Товаришували йому в Азії Сосипатр

Вериець і Солуняне Аристарх та Секунд, знаючи, що в йому приключить ся мені. 23 та Гай Дервянин, та Тимотей, і Азияне Тільки що Дух съятий по городам съвідкує Тихик та Трофим. 5 Сї, пішовши попереду, слово, що кайдани мене та муки ждуть. 24 підождали нас у Троядї. 6 Ми ж поплили Та нї про що я не дбаю, й не дорога мені після опрісочних днів із Филип, та й душа моя, аби з радістю скінчiti путь мій і прибули до них за пять днів у Трояду, ту службу, що прийняв я од Господа Ісуса, де пробули сїм день. 7 Первого ж дня в щоб съвідкувати євангелю благодаті Божої. тижнї, як зібрались ученики на ломаннє 25 I тепер ось я знаю, що більш не бачити хлїба, проповідував їм Павел, хоча вийти мете лиця мої ви всї, між котрими ходив назавтра, і продовжив слово до півночи. я, проповідуючи царство Боже. 26 Тим я 8 Було ж съвітла много в гірницї, де ми съвідкую вам сьогоднї, що чистий я від крові зібрали ся. 9 Сидїв же один молодець, на ім'я всїх. 27 Бо я не вхилявсь обявляти вам усяку Євтих, на вікнї, та й обняв його твердий сон; волю Божу. 28 Тим достерегайте себе і все і, як Павел промовляв много, похилившись стадо, в котрому вас Дух съвітний настановив зі сну, упав з третього поверху до долу, єпископами, щоб пасти церкву Божу, котру і підняли його мертвого. 10 Зійшовши ж придбав кровю своєю. 29 Я бо знаю се, що Павел у низ, припав до него, й обнявши після виходу моого прийдуть вовки хижі рече: Не трівожте, душа бо його в йому. між вас, що не пощадять стада. 30 I з вас 11 Зійшовши ж угоро, переломив хлїб, і самих устануть люде, говорячи розворотне, попоївши, бесїдував богато аж до зорі, та щоб потягти учеників за собою. 31 Тим й пішов. 12 Привели ж хлопця живого і пильнуйте, памятаючи, що три роки ніч і втішились немало. 13 Ми ж, прийшовши до день не переставав я із слїзми напоминати корабля, поплили в Асон, хотївши звідтіля кожного. 32 А тепер передаю вас, брати, взяти Павла, так бо звелів, хотївши сам ійти Богові і слову благодаті Його, котрим може пішки. 14 Як же зійшов ся з нами в Асонї, збудувати вас і дати вам наслїддє між усіма уявши його, прибули ми в Митилену. 15 А освяченими. 33 Срібла або золота або одежі, відпливши звідтіля, причалили ми другого — нічого не жадав я. 34 Сами ж знаєте, дня проти Хиоса, на другий же день поплили що потребинам моїм і тим, хто бував зо в Самос, та, побувши в Трогилиї, другого дня мною, служили оцї руки мої. 35 У всьому прийшли в Милет. 16 Надумавсь бо Павел показав я вам, що, так працюючи, треба плисти мимо Єфеса, щоб не гаятись в Азії, помагати малосильним і памятати слова а поспішав, коли можна, щоб йому бути в Господа Ісуса, що Він глаголав: Більше щастє день пятидесятницї в Єрусалимі. 173 Милета давати, нїж приймати. 36 I се промовивши, ж, піславши в Єфес, приклікав старших упав на колїна свої, і моливсь із усіма ними. церковних. 18 Як же прийшли до него, рече 37 Доволі ж було плачу у всїх, і, впавши на їм: Ви знаєте з первого дня, як прийшов шию Павлові, цілували його, 38 смуткуючи я в Азию, яким робом пробував я з вами найбільш про те слово, що промовив, що всякого часу, 19 служачи Господеві з усякою більш не мають лиця його видїти. I провели покорою і многими слїзми і спокусами, які його до корабля.

прилучали ся мені од Жидівського чигання, 20 і що я нї від чого корисного не вхиляв ся, щоб не звістити вам і не навчати вас прилюдно і по домам, 21 съвідкуючи й Жидам і Еленянам покаяннє перед Богом і віру в Господа нашого Ісуса Христа. 22 I ось я, звязаний духом, ійду в Єрусалим, не

21 Як же сталось, що ми поплили, попрощавшись із ними, то просто верстаючи дорогу, прибули ми в Кон, другого ж дня в Родос, а з відтіля в Патару. 2 I, знайшовши корабель, що плив у Финикию, сївши, поплили ми. 3 Зуздрівши Кипр і минувши його лїворуч, поплили ми в Сирию,

та й пристали в Тирі; там бо треба було обрізували дітей своїх, ані додержували кораблю скинути тягар. 4 І, знайшовши звичаїв. 22 Що ж тепер (робити)? Конче учеників, пробули ми там сім день. Вони зійдеться купа; прочують бо, що прийшов Павлові казали Духом не йти в Єрусалим. еси. 23 Зроби ж оце, що тобі скажемо: є в нас 5 А як ми скінчили дні, вийшовши пішши чотири чоловіки таких, що мають на собі ми; а всі провожали нас із жінками й обітницю. 24 Узявши їх, очистись із ними, та дітьми аж за город; і, приклонивши коліна й втратя ся на них, щоб обстригли голови; то на березі, помолились; 6 і, попрощавшись й знати муть усі, що чого дознались про тебе, один з одним, увійшши в корабель, вони се ніщо, та що й ти ходиш у законі, хоронячи ж вернулись до дому. 7 Ми ж, скінчивши його. 25 Що ж до увірувавших поган, ми плаванне від Тира, пристали в Птоломаїді, писали, присудивши, щоб такого нічого вони і, привитавши братів, пробули в них один не додержували, а тільки щоб хоронились день. 8 Назавтра ж, вийшовши ті що з ідолської жертви, та крові, та давленого, та Павлом, прибули в Кесарію; і, ввійшовши блуду. 26 Тоді Павел, узявши тих чоловіків, в господу Филипа благовістника, одного з і очистившись із ними, увійшов назавтра семи, пробували в него. 9 Було ж у него в съвятилище, звіщаючи сповнене днів четверо дочок дівчат, що пророкували. 10 очищення, доки принесеться за кожного Як же пробували там много днів, прийшов з них принос. 27 Як же вже мало сім день з Юдеї один пророк, на ймя Агав. 11 І, скінчиться, Азийські Жиди, побачивши його прийшовши до нас, і взявши пояс Павла, в съвятилищі, збунтували ввесь народ, і звязавши руки свої і ноги, рече: Так глаголе наложили руки на него, 28 гукаючи: Мужі Дух съвятый: Чоловіка, чий се пояс, оттак Ізраїлеві, помагайте! Се чоловік, що проти звяжути у Єрусалимі Жиди, і видадуть у руки народу й закону й місця цього всіх усюди поганам. 12 Як же почули ми се, благали навчає, та що й Елєнян увів у съвятилище, ми й тамешні, щоб не йшов він у Єрусалим. й оголосив съвяте місце се. 29 (Виділи бо 13 Озвав ся ж Павел: Що робите, плачути Трофима Єфесця у городі з ним, про кого руки та рвучи мені серце? я бо не то звязаним думали, що його увів у съвятилище Павел.) 30 бути готов, а й умерти в Єрусалимі за ймя І здвигнувшись увесь город, і постало збіговище Господа Ісуса. 14 Як же він не дав себе народу; і взявши Павла, виволікли з церкви, вговорити, замовкли ми, кажучи: Нехай і зараз зачинили двері. 31 Та, як хотіли буде воля Господня. 15 По тих же днях, вбити його, дойшла вістка до тисячника налагодившись, пустились у Єрусалим. 16 роти, що ввесь Єрусалим збунтував ся. 32 Ішли ж з нами й деякі в учеників із Кесарії, Узявши він зараз воїнів і сотників побіг на і вели одного Мнасона Кипрянина, старого них; вони ж, побачивши тисячника та воїнів, ученика, в кого б нам оселитись. 17 Як перестали бити Павла. 33 Приступивши же прибули в Єрусалим, радо прийняли нас ж тисячник узяв його і звелів закувати в брати. 18 Назавтра прийшов Павел до Якова, два ланцюги, і питав, хто він такий, і що прийшли ж і всі старші. 19 І, привитавши зробив. 34 І деякі кричали одно, а інші їх, розказував про все, що зробив Бог між друге між народом; і, не здолівши довідатись поганами через служенне його. 20 Вони ж, нічого певного за гуком, звелів вести його вислушавши, прославляли Господа, і рекли в замок. 35 Як же дійшов до сходів, то йому: Бачиш, брате, скільки тут тисяч Жидів, прилучилось, що мало не несли його воїни що увірували, а всі вони ревнителі закону. задля натовпу народу. 36 Ішло бо за ним 21 Про тебе ж дознались, що ти навчаєш множество народу з криком: Страти його! 37 відступлення від закону Мойсеяового усіх А, як мали вводити Павла в замок, рече він Жидів між поганами, говорячи, щоб не тисячнику: Чи дозволиш сказати що тобі?

Він же каже: Чи вмієш по грецьки? **38** Чи не волю Його, ю видіти Праведника, ю чути ти еси Єгиптянин, що перед сими днями голос із уст Його. **15** Бо будеш съвідком Йому зробив бунт та вивів у пустиню чотири перед усіма людьми у тому, що ти бачив і тисячі народу розбіщацького? **39** Рече ж чув еси. **16** А тепер чого гаєш ся? уставши Павел: Я чоловік Жидовин Тарсийський, охрестись, та обмий гріхи твої, призвавши славного города Киликій житель; прошу імя Господнє. **17** І сталося, як вернувсь я тебе, дозволь мені промовити до народу. **40** в Єрусалим та моливсь у церкві, то був у Як же дозволив, тоді Павел, ставши на сходах, захопленню, **18** і видів Його, глаголючого мањув рукою до народу, ю як настало велике мені: Поспіши та вийди боржай з Єрусалиму, мовчанне, промовив Жидівською мовою, бо не приймуть съвідчення твого про мене. говорячи:

22 Мужі брати ю батьки, вислухайте тепер мое оправданнє перед вами. **2** Почувши ж, що Жидівською мовою говорив до них, ще більш утихомирились.) **3** І рече: Я справдї чоловік Жидовин, роджений у Тарсї Киликийському, зрощений же у съому городї при ногах Гамалиїла, навчений добре отцівського закону, бувши ревнителем Бога, якож ви всї тепер. **4** Я сей путь гонив до смерти, вяжучи та віддаючи в темницї чоловіків і жінок; **5** яко ж і архиерей засвідкує мені, і вся старшина, від котрих і листи взявиши до братів, ішов я в Дамаск, щоб звязавши привести у Єрусалим тих, що там були, щоб скарано іх. **6** Стало ся ж мені, як ішов я і наблизивсь до Дамаску, о полуднї зразу осияло мене велике съвітло з неба. **7** І впав я на землю, і почув голос, глаголючий мені: Савле, Савле, чого мене гониш? **8** Я ж озвавсь: Хто еси, Господи? І рече до мене: Я Ісус Назорей, котрого ти гониш. **9** Ти ж, що були зо мною, виділи съвітло і полякались; голосу ж не чули, що глаголав мені. **10** Сказав же я: Що робити мені, Господи? Господъ же рече до мене: Уставши йди в Дамаск; а там скажеться тобі про все, що постановлено тобі робити. **11** Як же не бачив я від съєва того съвітла, то ведений за руку від тих, що були зо мною, увійшов я в Дамаск. **12** Ананія ж, чоловік один побожний по закону, доброї слави у всїх тамешнїх Жидів, **13** прийшовши до мене і ставши, рече мені: Савле брате, прозри. **1** Я тієї ж години побачив Його. **14** Він же рече: Бог отців наших вибрал тебе розуміти

19 А я сказав: Господи, вони знають, що я викидав у темницї та бив по школах тих, що вірували в Тебе. **20** І як пролилася кров Стефана, съвідка Твого, я сам стояв і похваляв убийство його,стережучи одежі убийцїв його. **21** І рече до мене: Іди: бо я до погандалеко пішлю тебе. **22** Слухали ж його аж до съого слова, а тепер зняли голос свій, кажучи: Геть із землї такого! не жити йому. **23** Як же кричали вони та кидали одежду, та підкидали порохом на воздух, **24** звелів тисячник вести його в замок, і казав бійкою допитуватись у него, щоб дознатись, чого так гукають на него. **25** Як же розтягнуто (вязано) його реміннем, рече Павел до сотника стоячого: Хиба годить ся вам чоловіка Римлянина, та й несудженого, бити? **26** Почувши ж сотник, приступивши до тисячника, сповістив, говорячи: Дивись, що хочеш робити; чоловік бо сей Римлянин. **27** Прийшовши тисячник промовив до него: Скажи мені, чи Римлянин еси ти? Він же рече: Так. **28** І відказав тисячник: За велику суму здобув я се горожанство. Павел же рече: Я ж і родивсь (у йому). **29** Зараз тоді відступили від него ті, що мали в него допитуватись; і тисячник злякав ся, довідавшись, що се Римлянин, і що він його закував. **30** Назавтра ж, хотівши довідатись певно, за що винуватять його, зняв з него кайдани, і звелів прийти архиереям і всїй радї їх і, вивівши Павла, поставив перед ними.

23 Поглянувши ж Павел пильно на раду рече: Мужі брати, я жив у всїй добрій совіті перед Богом до съого дня. **2** Архиєрей

же Ананія звелів тим, що стояли перед ним, Він же, взявши його, повів до тисячника, бити його в лиці. 3 Тоді рече Павел до й каже: Вязник Павел, покликавши мене, него: Бити ме тебе Бог, стіно побіляна; і просив привести до тебе сього хлопця; маєти сидиш, щоб судити мене по закону, а бо щось сказати тобі. 19 Узвівши ж його проти закону велиш мене бити? 4 Ті ж, за руку тисячник, і відійшовши на самоту, що стояли, сказали: Ти архиерей Божого питав його: Про що ти маєш звістити мені? злорічиш? 5 Рече ж Павел: Не знав я, брати, 20 Він же каже, що Жиди змовились просити що се архиєрей: писано бо: Не казати меш тебе, щоб завтра привів Павла до них у лихого на князя народу твого. 6 Постерігши раду, наче б хотіли лучче розпитатись про ж Павел, що одна части (людей) Садукеїська, него. 21 Ти ж не слухай їх: засідається ся а друга Фарисеїська, покликнув у раді: бо їх на него більш сорока чоловік, що Мужі брати! я Фарисей, син Фарисеїв; за закляли ся не їсти й не пити, доки не вбуть надію воскресення мертвих мене судять. Його; і тепер готові вони, дожидаючи від 7 Як ж се промовив, постала незгода між тебе обіцянки. 22 Тисячник же відпустив Фарисеями та Садукеями; і розділилась хлопця, звелівши нікому не казати, що се громада. 8 Садукеї бо кажуть, що нема виявив еси передо мною. 23 І, покликавши воскресення, ні ангела, ні духа, а Фарисеї двох із сотників, каже: Наготовте дві сотні визнають обох. 9 Постав же крик великий; і, воїнів, щоб ішли в Кесарію, та сімдесят вставши письменники части Фарисеїської, комонників, та дві сотні стрельців на третю змагались, говорячи: Нічого лихого не годину ночі; 24 і скотину наготовити, щоб, знаходимо в чоловікові сему; коли ж дух посадивши Павла, одвели цілого до старости промовив до него або ангел, то не воюймо з Феликса. 25 Написав же й лист такого змісту: Богом. 10 І, як постала буча велика, тисячник, 26 Клавдій Лизия вельможному старості опасуючись, щоб вони не розірвали Павла, Феликсові: радуй ся. 27 Чоловіка сего Жиди звелів воїнам зйті, та, вхопивши його з схопили і мали вбити; я ж, пристигши з посеред них, привести в замок. 11 Другої військом, одняв його, довідавшись, що він ж ночі став перед ним Господъ і рече: Римлянин. 28 Хотівши ж довідатись про Бодрісъ, Павле; як бо ти съвідкував про причину, за що обвинували його, увів його мене в Єрусалимі, так ти маєш і в Римі в раду їх, 29 і знайшов, що обвинували съвідкувати. 12 Як же настав день, зложивши його про питання закону їх, та ніякої вини, змову деякі з Жидів, заклялись, говорячи, достойної смерти або кайданів, нема в що ні їсти муть, ні пити муть, доки не вбуть йому. 30 Як же сказано мені про зраду, Павла. 13 Було ж більш сорока, що сю клятьбу що мала бути од Жидів на чоловіка сього, зробили. 14 Приступивши вони до архиєреїв зараз післав я його до тебе, звелівши і та старших, казали: клятьбою поклялись винувателям його говорити перед тобою, ми нічого не їсти, доки не вбємо Павла. що мають на него. Бувай здоров. 31 Воїни ж, 15 Тепер же ви дайте знати тисячникові й як звелено їм, узвівши Павла, повели в ночі раді, щоб завтра вивів його до вас, ніби в Антипатриду. 32 А назавтра, зоставивши хочете розвідатись пильніше про справу комонників ійти з ним, вернулись у замок. його; ми ж, поки ще він наблизить ся, 33 Вони ж, ввійшовши в Кесарію і оддавши готові будемо вбити його. 16 Прочувши ж лист старості, поставили перед ним і Павла. син сестри Павлової про їх задум на него, 34 Прочитавши ж староста і спітавши, з якої прийшовши і ввійшовши в замок, сказав він країни, та довідавшись, що з Киликії, Павлові. 17 Покликавши ж Павел одного 35 слухати му тебе, каже, як прийдуть з сотників, рече: Одведи хлопця сього до винувателі твої. І звелів стерегти його в тисячника; має бо щось сказати йому. 18 преторії Іродовій.

24 По пяти ж днях прийшов архиєрей що мали проти мене. **20** Або самі оці' нехай

Ананія з старшими і з речником, скажуть, чи знайшли в мені яку неправду, як Тертилом якимся, і озвались вони перед стояв я перед радою, **21** окрім одного голосу старостою проти Павла. **2** Як же покликано сього, котрим покликнув, стоячи між ними, його, почав винувати Тертил, говорячи: що за воскресенне мертвих я суд приймаю Дознаючи через тебе великого впокою і сьогодні од вас. **22** Вислухавши ж се Феликс, всякого добра, що стало ся народові сьому за відослав їх, докладніц довідавшись про путь твоїм дбаннем, **3** завсіди і всюди приймаємо сей, говорячи: Як Лизия тисячник прийде, (се), вельможний Феликсе, з усякою дякою. розберу вашу справу. **23** І звелів сотникові **4** Та, щоб довго тобі не докучати, благаю стерегти Павла, й давати волю, і нікому з вислухати нас у коротці, твою ласкою. Його знакомих не забороняти послугувати **5** Знайшли бо ми, що чоловік сей зараза, або приходити до него. **24** По кількох же й зачинщик бути між усіма Жидами по днях, прибувши Феликс із жінкою своєю вселенній, і ватахок Назорейської ересі, Друзилою, Жидівкою, покликав Павла, і **6** що й церкву зважив ся опоганити; ми слухав його про віру в Христа. **25** Як же його й узяли, й хотіли по нашему закону говорив він про правду і здержаннє, і про судити. **7** Пристигши ж Лизия тисячник, з суд, що має бути, злякавшись Феликс, озвав великом насильством узяв його з наших ся: Тепер годі, іди; мавши час, покличу тебе. рук, **8** звелівши винувателям його йти до **26** До того ж сподівав ся, що й грошей здобуде тебе. Від него можеш сам, як схочеш, про від Павла, щоб випустив його, тим же й все дознатись, за що ми винуємо його. **9** часто прикладаючи його, бесідував з ним. Пристали ж (на се) й Жиди, говорячи, що се **27** Як же скінчилось два роки, перемінив так єсть. **10** Озвав ся Павел, як кивнув йому Феликса Порцій Фест, а Феликс хотячи староста говорити: Знаючи від многих літ угодити Жидам, оставил Павла закованого. тебе суддею народові сьому, тим радніц про себе відповідаю. **11** Ти можеш розвідатись, що не більш, як дванадцять днів, відколи я прийшов поклонитись у Єрусалим. **12** Та й ні в церкві не знайшли мене, щоб я до кого промовляв, або робив усобицю в народі, ні по школах, ні в городі; **13** ані довести мені не можуть, у чому тепер винують мене. **14** Визнаю ж тобі се, що в сьому путю, котрий вони звуть ерессю, служу так отецькому Богу, віруючи всьому, що по закону і що в пророках написане, **15** маючи надію в Бозі, чого й самі оці' сподіваються ся, що має бути воскресенне мертвих праведних і неправедних. **16** На те я й подвізаюсь, щоб мати по всяк час чисту совість перед Богом і людьми. **17** По многих же літах прийшов я зробити милостиню народові моєму та приноси. **18** У сьому знайшли мене очищеного в церкві, — ані з натовпом, ані з бучею, — деякі Жиди з Азії, **19** котрим би треба перед тебе прийти й винувати, коли б

25 Прибувши ж Фест у ту країну, по трох днях пішов у Єрусалим з Кесарії. **2**

I явились перед ним архиєреї та значні з Жидів проти Павла, й благали його, з просячи ласку в него, щоб післав його в Єрусалим, — змовившись, щоб його вбити на дорозі. **4** Фест же відказав, що Павла стережуть у Кесарії, і що він сам незабаром має піти (туди). **5** Которі ж з між вас, каже, згідні в сьому, нехай ідуть зо мною, і коли що є в сьому чоловікові, нехай винують його. **6** I, пробувши у них більш десяти днів, прибув у Кесарію; назавтра ж сївши на судиці, звелів привести Павла. **7** Як же прийшов він, обступили (його) Жиди, що прийшли з Єрусалиму, приносячи на Павла многі і тяжкі вини, котрих не змогли довести. **8** А він відказав, що ні проти закону Жидівського, ні проти церкви, ні проти кесаря нічого не провинив. **9** Фест же, хотівши Жидам угодити, озвавшись, каже Павлові: Хочеш іти в Єрусалим, і там судитись передо мною

в съому? 10 Рече ж Павел: Я стою перед достойного смерти він не зробив, а як і судищем кесаревим; там маю суд приймати. (сам) він покликнув ся до Августа, то й Жидів нічим не скривдив я, як і ти добре присудив я післати його. 26 Про него ж знаеш. 11 Коли я не прав і зробив що достойне нічого докладного писати панові не маю. смерти, не відмовляюсь і вмерти; коли ж Тим привів його перед вас, а особливо перед нема в мені нічого, чим мене сї винують, тебе, царю Агриппо, щоб зробивши розпит, ніхто не може мене їм видати. Покликуюсь мав що написати. 27 Нерозсудливо бо мені до кесаря. 12 Тоді Фест, поговоривши з здається ся післати вязника, а яка вина на радою, відказав: Ти покликуеш ся до кесаря, нему, не означити.

до кесаря й пійдеш. 13 Як же минуло днів кілька, Агриппа цар та Верникія прибули в Кесарію витати Феста. 14 А як пробули тут многі дні, предложив Фест цареві Павлову справу, говорячи: Є (тут) один чоловік, оставленний вязнем од Феликса; 15 про него, як прибув я в Єрусалим, обявили архиерей та старші Жидівські, допевняючись суду на него. 16 Відказав я їм, що се не Римський звичай, видавати кого на смерть перш, ніж обвинувачений мати ме винувателів перед лицем, і дастя ся йому місце оборони від вини. 17 Як же зійшлись вони сюди, я, не роблячи жадної проволоки, сївши другого дня на судищі, звелів привести чоловіка. 18 Обступивши його винувателі, ніякої вини не принесли, про які я думав, 19 були ж між ними деякі змагання про марновірство їх та про якогось Ісуса, що вмер, про котрого казав Павел, що Він живий. 20 Я ж, сумніваючись про се змаганнє, сказав: коли хоче, нехай іде в Єрусалим і там судить ся про се. 21 Як же Павел покликнув ся, щоб його задержано до розсуду Августа, звелів я держати його, доки одішлю до кесаря. 22 Агриппа ж каже до Феста: Хотів би й я чоловіка цього послухати. Він же: Завтра, каже, чути меш його. 23 Назавтра ж, як прийшов Агриппа та Верникія з великою пихою та ввійшли в судову палату з тисячниками та городськими передніми мужами, звелів Фест привести Павла. 24 І каже Фест: Агриппо царю і всі мужі, що сидите з нами, гляньте на цього, про котрого все множество Жидів озвалось до мене в Єрусалимі, гукаючи, що не треба йому жити більш. 25 Я ж, зрозумівши, що нічого

26 Агриппа ж каже до Павла: Дозволяєть ся тобі за себе говорити. Тоді Павел відповів, простягши руку: 2 Про все, в чому винують мене Жиди, царю Агриппо, вважаю себе за щасливого, маючи відповідати сьогодні перед тобою, 3 а й надто, що ти съвідомий всіх звичаїв Жидівських і перепітів. Тим благаю тебе вислухати мене терпливо. 4 Яке ж було життє мое з малку від почину між народом моїм у Єрусалимі, знають усі Жиди, 5 знаючи мене здавна (коли схочуть съвідкувати), що жив я Фарисеем по найдокональнішій ересі нашої віри. 6 А тепер за надію обітування, зробленого отцям нашим од Бога, стою на суді, 7 котрого дванайцять родів наших, без перестану день і ніч служачи, надіють ся дойти. За сю надію, царю Агриппо, винуватять мене Жиди. 8 Що? невірним здається ся вам (се), що Бог воскрешає мертвих? 9 Мені справді й самому здавалось, що проти імені Ісуса Назорея треба багато робити. 10 Що й робив я в Єрусалимі, і многих съвідків замікав у темниці, прийнявши владу од архиерейв, а як убивали їх, давав мій голос. 11 І по всіх школах часто караючи їх, примушував хулити; і превельми лютоючи на них, гонив їх навіть і в чужих городах. 12 І, в сих (мислях) ідучи в Дамаск з властю і наказом од архиерейв, 13 ополудні, царю, в дорозі видів я з неба съвітло над сяєво сонця, осиявше мене й тих, що йшли зо мною. 14 Як же всі ми попадали на землю, почув я голос, що глаголав до мене і промовив Єврейською мовою: Савле, Савле, чого гониш мене? тяжко тобі проти рожна прати (перти). 15 Я ж сказав: Хто еси, Господи? Він же рече: Я, Ісус,

котрого ти гониш. 16 Та встань і стань на інших вязників сотникові, на ймя Юлию, ноги твої; на се бо явивсь я тобі, щоб зробити Августової роти. 21, ввійшовши в корабель тебе слугою і съвідком того, що бачив еси, Адрамицький, маючи плисти попри місця і що обявлю тобі, 17 вириваючи тебе від Азийські, пустились ми з Аристархом людей і від поган, до котрих тепер тебе Македонцем із Солуня, що був з нами. 3 А посилаю, 18 відкрити очі їм, щоб обернулись другого дня пристали в Сидоні. I обходив ся від темряви до съвітла і від влади сатаниної Юлій ласкато з Павлом, і дозволив ходити до Бога, щоб прийняли вони оставленне до другів, щоб дізнати їх піклування. 4 А гріхів і насліддє між съвітими вірою в мене. відчаливши звідтіля, поплили до Кипра; бо 19 Тим, царю Агripпо, не протививсь я вітри були противні. 5 I, перепливши море, небесному видінню, 20 а найперш у Дамаску що проти Киликії та Памфiliї, прибули в і в Єрусалимі і по всій землї Юдейській та Міри Ликийські. 6 А там знайшовши сотник й поганам проповідував, щоб покаялись та корабель Александрийський, що плив в обернувшись до Бога, роблячи діла, достойні Італію, посадив нас на него. 7 Многі ж дні покаяння. 21 За се Жиди, вхопивши мене в помалу пливучи і ледві бувши проти Книда, церкві, хотіли вбити. 22 Дізнавши ж помочи тим що не допускав нас вітер, приплили від Бога, аж до сего дня стою, съвідкуючи ми під Крит проти Салмона, 8 і, ледві малому й великому, нічого іншого не минувши його, прибули на вроцище Гарна говорячи, як що пророки глаголали, що має пристань, від котрого був близько город бути, і Мойсей: 23 що мусить пострадати Ласей. 9 Як же доволі часу минуло й було Христос, а будучи перший з воскресення вже непевне плаванне, тим що вже й піст мертвих, має съвітло проповідувати народові минув, то рапа Павел, 10 кажучи ім: Люде, і поганам. 24 Як же він так відповів, сказав я бачу, що з утратою і з великою шкодою, Фест голосом великим: Дуріеш, Павле; великі не тільки для тягару і для статку, та й для науки до дурощів тебе приводять. 25 Він душ наших буде плаванне. 11 Сотник же рече: Не дурію, велиможний Фесте, а керманичові властителеві корабля довіряв слова правди й розуму глаголю. 26 Знає бо більш, ніж тому, що сказав Павел. 12 Як же про се цар, до котрого і промовляю вільно; пристань не була вигідна на зимуваннє, то певен бо я, що ніщо з сего перед ним не більше їх давали раду пуститись ізвідтіля, втайлось; бо не в закутку се діялось. 27 чи не можна б як, добравшись до Финикиї, Віруеш, царю Агripпо, пророкам? Знаю, що перезимувати в пристані Крицькій, що віруеш. 28 Агripпа ж каже до Павла: О мало лежить між вітром полуденнім і західнім. 13 не вговорив еси мене бути Християнином. Як же повіяв полуценній вітер, то, думаючи, 29 Павел же рече: Бажав би я від Бога, щоб що досягли свого заміру, знявшись поплили чи за малий чи за довгий (час) не тільки мимо Крита. 14 Та незабаром опісля настигти, та й усі, хто чує мене сьогодні, стались на них бурний вітер, званий Євроклидон. такими, як я, окрім оціх кайданів. 30 I, як 15 Як же підхопило корабля і не можна промовив се, устав цар і ігемон і Вереникія було противитись вітрові, то віддалис ми і ті, що сиділи з ними, 31 і, одійшовши на бік, (хвілям) і носило нас. 16 На остров же якийсь розмовляли між собою, говорячи, що нічого набігши, званий Клавда, на силу здоліли смерти достойного не робить чоловік сей. удержати човна, 17 котрий стягнувші, 32 Агripпа ж каже Фестові: Можна було б усякого способу добиралі, підвязуючи випустити сего чоловіка, коли б не покликав корабля; а боячись упасти в сирть (мілке місце), спустили парус, і так нас носило. 18

А що велими буря нами кидала, то назавтра повикидали тягар. 19 А третього дня своїми

27 Як же присуджено, щоб плисти нам в Італію, то передано Павла і деяких

руками надібє корабельне викидали. **20** Як котрого нарадились, коли можна, причалити же ні сонце, ні зорі не являлись многі дні, і кораблем. **40** І, витягши якорі, пустились налягала немала буря, то на останок і вся морем, порозвязувавши завязі деменові і надія віднялася, щоб спасті ся нам. **21** Як піднявши парусок по вітру, прямували до же довго не їли ми, то ставши Павел серед берега. **41** Попавши ж на місце двоєморське, них, рече: Люде, треба було, послухавши загрузили корабля; і перед, застрявиши, був мене, не відчалювати від Криту, (то) і не нерухомий, а зад розбивало силою філь. здобулися би такої втрати і шоди. **22** А тепер **42** Між воїнами ж стала рада, щоб вязників благаю вас, бодріть ся; не буде бо погибелі повбивати, щоб котрій випливши, не ні одній душі з вас, окрім корабля. **23** Явив втік. **43** Сотник же, хотівши спасті Павла, ся бо мені сієї ночі ангел Бога, до котрого заборонив їм що загадали, і звелів, щоб ті, я належу й котрому служу, **24** глаголючи: хто вміє плавати, перші скочили, і вийшли Не бійсь, Павле: ти мусиш стояти перед на землю, **44** а осталінні — хто на дошках, а кесарем, і ось дарував тобі Бог усіх тих, що хто на чому з корабля. І сталося так, що всі плинуть з тобою. **25** Тим бодріть ся, люде спаслись на землю.

(добрі); вірую бо Богу, що так буде, як сказано мені. **26** Мусимо бо до острова якогось пристати. **27** Як же настала чотирнайцята ніч, що носило нас по Адриатицькому морю, коло півночі постремегли корабельники, що близько від них якась земля; **28** і, змірявши глибину, знайшли двайцять сяжнів; трохи ж відпливши і знов змірявши, знайшли сяжнів пятнайцять. **29** І, опасуючись, щоб не набігти на гостре місце, кинули з демена (керми) чотири якорі і дожидали дня. **30** Як же корабельники шукали втікти з корабля, спускаючи човна на море, роблячи вид, ніби хочуть кинути якоря з носу, **31** сказав Павел сотникові й воїнам: Коли сі не зістануться на кораблі, то ви не можете спасті ся. **32** Тоді воїни пообтинали верівки в човна, та й дали йому впасти. **33** Як же почало дніти, благав Павел усіх прийняти їжи, говорячи: Сьогодні чотирнайцятий день ви, ждучи, постите, нічого не ївши. **34** Тим же благаю вас, прийміть їжи; воно бо для вашого спасення; ні в кого бо з вас і волос не впаде з голови. **35** Сказавши ж се і взявши хліб, оддав Богу хвалу перед усіма, і переломивши почав їсти. **36** Тоді повеселішали всі, і вони прийняли їжу. **37** Було ж нас у кораблі всіх двісті сімдесят і шість душ. **38** А наситившись їжею, облегчили корабель, викидаючи пшеницю в море. **39** Як же настав день, не пізнали землі, загледіли ж затоку якусь, що мала беріг, до

28 Спасши ся ж довідались, що острів зветься Меліт. **2** Чужоземці ж показали нам не мале милосердє: розложивши бо багатте, прийняли всіх нас задля дощу, що йшов, і задля холоду. **3** Як же набрав Павел оберемок хворосту і положив на огнище, виїгши від жару гадина, почепилася на руці в него. **4** Побачивши ж чужоземці, що зъвірюка висіла з руки його, говорили між собою: Певно сей чоловік убийця, що спас ся з моря, та суд (богів) не дав йому жити. **5** Він же, струснувши гадюку в огонь, не дізнав ніякого лиха. **6** Вони ж дожидали, що він має опухнути або зараз упаде мертвий; як же довго дожидались і бачили, що ніякого лиха йому не сталося, перемінивші думки, казали, що се Бог. **7** Навкруги ж цього місця були землі першого на острові, на ймя Пубlia. Він, прийнявши нас, три дні поприятельськи гостив. **8** І сталося, що батько Публіїв лежав, боліючи на пропасницю та на живіт. Приступивши до него Павел, помоливсь і, положивши руки на него, сцілив його. **9** Як се стало ся, то й інші на острові, що мали недуги, приходили та й сцілялись. **10** Вони і великою честю пошанували нас, а як ми відпливали, надавали, чого нам треба (було). **11** По трох же місяцях одвезлисъ ми кораблем Александрийським, надписаним Диоскур, що зимував на острові, **12** і приплівши

в Сиракузу, пробули (там) три дні. 13 А виділи очима, і уshima не чули, і серцем не звідтіля відпливши, прибули в Регію, і за розуміли, і не навернулись, щоб я сцілив один день, як настав полуденний вітер, їх. 28 Відоме ж нехай вам буде, що послане прийшли другого дня в Путеоли, 14 де поганам спасенне Боже вони чути муть. 29 І, знайшовши братів, ублагані були від них як промовив сі слова, пійшли Жиди, маючи перебути у них сім день; і так прийшли в велике змагання між собою. 30 Пробував же Рим. 15 Звідтіля, почувши брати про нас, Павел цілих два роки в найнятій хаті своїй, повиходили назустріч нам аж до Апієвого і приймав усіх, хто приходив до него, 31 торгу та Трох Гостинниць. Побачивши проповідуючи царство Боже і навчаючи про їх Павел і подякувавши Богу, набрав ся Господа Ісуса Христа з усією съміливостю, съміlostи. 16 Як же прийшли ми в Рим, без заборони.

сотник передав вязників воїводі; Павлу ж дозволено жити окріме з воїном, що стеріг його. 17 Стало ся ж по трох днях, скликав Павел первих із Жидів, і, як посходились вони, рече до них: Мужі брати, нічого не зробивши противного народові або звичаям отцівським, передан я, яко вязник, у руки Римлянам. 18 Розпитавши вони мене, хотіли випустити, бо ніякої вини смерти не було в мені. 19 Як же противились Жиди, був я змушеній покликатись до кесаря, не яко би мав чим обвинувати нарід мій. 20 Тим же скликав я вас, щоб побачити вас та поговорити, бо за надію Ізраїлеву залізом сим оковано мене. 21 Вони ж промовили до него: Ми ані письма про тебе не одержували з Юдеї, ані прийшовши хто з братів, звістив або сказав про тебе що лихе. 22 Та бажаємо від тебе чути, що ти думаєш; бо про сю ересь відоме нам, що всюди противлять ся їй. 23 Призначивши ж йому день, поприходили до него в оселю многі, і викладував він їм, съвідкуючи про царство Боже, і впевняючи їх про Ісуса й з закону Мойсеевого й з пророків, од ранку до вечера. 24 І деякі увірували в слова його, а інші не увірували. 25 І, будучи в незгоді між собою, розійшлися, як промовив Павел одно слово: що добре промовив съвятий Дух через Ісаю пророка до батьків ваших, 26 глаголючи: Йди до людей сих та скажи: Слухом будете слухати, та й не зрозумієте, і дивлячись будете дивитись, та й не побачите: 27 бо серце съого народу затверділо, й уshima тяжко чують, і очі свої позаплющували, щоб не

До римлян

1 Павел, слуга Ісуса Христа, покликаний апостол, вибраний на благовістуваннє Боже, **2** (котре наперед обіцяв [Бог] через пророків своїх у съвтих писаннях,) **3** з серце їх. **22** Славлячи себе мудрими, про Сина свого (народженого з насіння Давидового по тілу, **4** обявленого Сина Бога на подобину образа тлінного чоловіка, Божого в силі, по Духу съвтости, через воскресенне з мертвих), Ісуса Христа, Господа нашого, **5** (котрим прийняли ми благодать і апостольство на впокоренне вірі між усіма народами ради імені Його, **6** між котрими й ви покликані, Ісус-Христові;)

7 Усім вам, що єсте в Римі, любленим від Бога, покликаним съвтим: благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. **8** Перш усего дяку Богові моєму через Ісуса Христа за всіх вас, що віра ваша проповідується по всему съвту.

9 Съвідок мені Бог, котому служу духом моїм у благовістуванню Сина Його, що без перестану спомни про вас роблю, **10** усе в молитвах моїх молячись, щоб колись довелось мені по волі Божій, прийти до вас. **11** Бажаю бо бачити вас, щоб передати вам даруваннє духовне для утвердження вашого; **12** се ж єсть утішиться укупі з вами спільною вірою вашою і моєю. **13** Не хочу ж тайти од вас, братте, що часто заміряв я прийти до вас (та й досі спиняло мене), щоб який овощ мати й між вами, яко ж і між іншими поганами. **14** Єленянам і чужоземцям, мудрим і нерозумним довжен я. **15** От же, що до мене, готов я й вам, що в Римі, благовістувати. **16** Бо не соромлюсь благовістування Христового, сила бо Божа на спасенне всякому віруючому, Жидовинові перше, а потім і Грекові. **17** Правда бо Божа в йому відкривається ся до віри в віру, яко ж написано: Праведний вірою жив буде. **18** Одкривається ся бо гнів Божий з неба на всяке нечестє і неправду людей, що держать істину в неправдї. **19** Тим, що розумне про Бога, явно в них; Бог бо явив їм. **20** Невидиме бо Його від создання съвту думаннем про

твори робить ся видиме, і вічна Його сила і божество, щоб бути їм без оправдання. (*aīdos g126*) **21** Тим, що знаючи Бога, не яко Бога прославляли або дякували, а осутились думками своїми і оморочилося нерозумне пророків своїх у съвтих писаннях,) **22** Славлячи себе мудрими, про Сина свого (народженого з насіння Давидового по тілу, **23** і обернули славу нетлінного Бога на подобину образа тлінного чоловіка, і птиць і четвероногих і гаду. **24** Тим же й передав їх Бог нечистотї в похотях сердець їх, щоб сквернили тіла свої між самими собою. **25** Вони перемінили істину Божу на лжу і поклонялись і служили тварі більш Творця, котрий благословен на віки. Амінь. (*aīōn g165*) **26** За се передав їх Бог карі безчестя, бо й жінки їх обернули природню подобу на протиприродню; **27** так само й чоловіки, оставивши природне вживаннє женського полу, розгорілись похотю своєю сором роблячи, і заплату, яка подобала заблудові їх, у собі приймаючи. **28** I, яко ж не вподобалось їм мати Бога в розумі, передав їх Бог ледачому уму, робити неподобне, — **29** сповнених усякої неправди, перелюбю, лукавства, зажерливости, злоби, сповнених зависти, убийства, сварнї, піdstупу, лихих звичаїв, **30** осудників, покліпників, богоненавидників, гордувників, хвастунів, пишних, видумщиків лихого, родителям непокірних, **31** нерозумних, ламателів смерти, не тільки самі се роблять, та й похваляють роблячих.

2 Тим без оправдання еси, всякий чоловіче, що судиш; у чому бо судиш другого, себе осуджуєш; те ж бо саме робиш, судячи (другого). **2** Знаємо ж, що суд Божий по істинї на тих, що роблять таке. **3** Чи думаєш же, чоловіче, судячи того, хто таке робить, і роблячи те ж саме, що ти втечеш од суду Божого? **4** Або богацтвом благости Його та вдергливости та довготерпіння погорджуєш? не знаєш, що благость Божа

до покаяння тебе веде? 5 По жорстокості ж твоїй і непокаянному серцю збираєш собі гнів на день гніву і відкриття праведного суду Бога, 6 котрий віддасть кожному по ділам його: 7 тим, що терпливостю доброму ділі шукають слави, та чести, та нетління — житте вічне; (αιώνιος γ166) 8 а котрі сварливі і противляють ся істині, корятися ж неправді, (тим) ярость та гнів. 9 Горе й тіснота на всяку душу чоловіка, що робить лихе, Жидовина перше, та й Грека; 10 слава ж, честь і впокій усякому, хто робить добро, Жидовинові перше, та й Грекові. 11 Нема бо в Бога вважання на лиця. 12 Скільки бо без закону згрішило, (стільки іх) без закону й погине; а скільки в законі згрішило, (стільки іх) законом суд прийме 13 (Не слухателі бо закону праведні перед Богом, а чинителі закону оправдяють ся. 14 Коли бо погане, не маючи закону, по природі законне чинять, то вони, закону не маючи, самі собі закон: 15 вони показують діло законне, написане в серцях іх, як съвідкує совість іх, і між тим думки іх одна другу осуджують, або оправдують); 16 в день, коли судити ме Бог тайни людські, по благовістю моєму, через Ісуса Христа. 17 Ось ти Жидовин звеш ся, і почиваєш на законі, і хвалишся Богом, 18 і розумієш волю (Його), і розпізнаєш (що есть) лучче, навчаючись із закону; 19 і вповаєш на себе, що ти проводир сліпим, съвітло тим, що в темряві, 20 наставник незмислям, учитель малоліткам, мавши образ розуму і істини в законі. 21 Навчаючи ж іншого, себе не навчаєш? проповідуючи не красти, сам крадеш? 22 говорячи, щоб не робили перелюбу, робиш перелюб? гидуючи ідолами, крадеш съяте? 23 ти, що хвалиш ся законом, переступом закону Бога зневажаєш? 24 Ім'я бо Боже через вас хулить ся між поганами, яко ж писано. 25 З обрізання бо є користь, коли чиниш закон; коли ж ти переступник закону, обрізанне твое сталося необрізаннем. 26 Коли ж необрізаний хоронить установи закону, чи необрізанне його за обрізанне

не полічить ся? 27 I осудить необрізанне по природі, котре сповняє закон, тебе, котрий з писаннем і обрізаннем переступник еси закону. 28 Не той бо, хто явно (такий) есть Жидовин, і не те, що явно по тілу, обрізанне, 29 а котрий потай, (той) Жидовин, і обрізанне (есть обрізанне) серця в дусі, (а) не в писанні; йому ж похвала не від людей, а від Бога.

3 Чим же переважає Жидовин? або яка користь з обрізання? 2 Велика на всякий спосіб: найперше бо, що ім були звірені словеса Божі. 3 Що бо, що не увірували деякі? Хиба невірство їх віру Богу оберне в ніщо? 4 Нехай не буде (так). Ні, (нехай буде) Бог правдивий, усякий же чоловік омана, яко ж писано: Щоб оправдив ся Ти в словах Твоїх, і побідив, як судити меш ся. 5 Коли ж неправда наша Богу правду викликає, що скажемо? Хиба неправеден Бог, що посилає кару? (яко чоловік глаголю.) 6 Нехай не буде (так). Як же бо мав би Бог судити съвіт? 7 Коли бо істина Божа через мою оману ще побагатшала на славу Його, чого ж іще й мені, яко грішникові, осужденим бути? 8 А не (так тому бути), як нас хулять, і як говорять деякі, ніби ми кажемо, що нумо робити лихе, щоб прийшло добре? Праведний суд на таких. 9 Що ж? ми луччі? Ніяк (не луччі); попереду бо укорили ми й Жидів і Греків, що вони всі під гріхом, 10 яко ж писано: що нема праведного нікого, 11 нема, хто розумів би, нема, хто шукав би Бога, 12 всі відхилились, вкупні нікчемні стали; нема, хто робив би добро, нема аж до одного. 13 Гріб відчинений горло іх, язиками своїми підводили; отрута гадюча під губами іх; 14 котрих уста клятьби і гіркости повні; 15 скорі ноги іх проливати кров; 16 руїна та злидні на дорогах іх, 17 а дороги мирні не пізнали. 18 Нема страху Божого перед очима іх. 19 Знаємо ж, що скільки закон говорить, тим, що під законом, говорить, щоб усякі уста загородились, і винен був увесь съвіт Богові; 20 тим що ділами закону не оправдить ся всяке тіло

перед Ним; через закон бо познаннє гріха. полічено й тим за праведність, 12 і отцем 21 Тепер же окроме закону правда Божа обрізання не тільки тим, що з обрізання, явилась, съвідкова від закону й пророків; а й тим, хто ходить по слідам віри, яку 22 правда ж Бога через віру Ісус-Христову (мав) у необрізанню отець наш Авраам. 13 усім і на всіх віруючих; нема бо ріжнищ: 23 Не по закону бо (було) обітуваннє Авраамові всі бо згрішили, і лишені слави Божої, 24 або насінню його, що буде він наслідником оправдають ся (ж) дармо благодаттю Його, съвіту, а по праведності віри. 14 Коли бо ті, викупленнєм, що в Христі Ісусі, 25 котрого що з закону, наслідники, то зникне віра, предложив Бог на вблагальну жертву через й обітуваннє обернеть ся в ніщо. 15 Закон віру в кров Його, щоб з'ясувати правду свою бо робить гнів; де бо нема закону, нема й одпущенням прежніх гріхів у довготерпінню переступу. 16 Тим з віри, що по благодаті, Божому, 26 щоб з'ясувати (кажду) правду свою щоб було певне обітуваннє всьому насінню, нинішнього часу, щоб був Він праведний і не тільки тому, що з закону, та й тому, що оправдуючий, хто з віри Ісусової. 27 Де ж з віри Авраама, котрий отець усім нам, 17 величаннє? Виключене. Которим законом? (яко ж писано: що отцем многим народам учників? Ні, а законом віри. 28 Думаємо настановив я тебе,) перед Богом, котрий, оце, що чоловік оправдується ся вірою, без оживляє мертвих і зове те чого нема, так учників по закону. 29 Або Жидам Бог тільки, як те, що є, котрому увірували. 18 Котрий, а й не поганам? Так, і поганам; 30 яко ж бо окрім надії, в надії увірували, що бути йому один Бог, що оправдує обрізанне з віри і отцем многим народам, по реченному: необрізанне вірою. 31 То ми оце руйнуємо Так буде насіннє твоє. 19 І не знемігши закон вірою? Нехай не буде (так). Ні, ми вірою, не вважав тіла свого вже омертвілим, утверджуємо закон.

4 Що ж, скажемо, Авраам, отець наш, знайшов по тілу? 2 Коли бо Авраам з учників оправдив ся, має похвалу, та не перед Богом. 3 Що бо писаннє глаголе? Увірували же Авраам Богові, і полічено се йому за праведність. 4 Оце ж хто робить, нагорода не полічується ся по благодаті, а по довгу. 5 Хто ж не робить, а вірує в Оправдуючого нечестивого, віра його полічується ся за праведність. 6 Яко ж і Давид глаголе про блаженство чоловіка, котрому полічує Бог праведність без учників:

7 **5** Оправдивши ся ж вірою, маємо мир з Блаженні, кому відпущенено беззаконня, і кому Богом через Господа нашого Ісуса Христа, прикрито гріхи. 8 Блажен чоловік, котрому 2 через котрого й приступ одержали вірою в не полічити Господь гріха. 9 Чи блаженство благоダать сю, в котрій стоймо і хвалимось ж се на обрізаннє, чи й на необрізаннє? упованием слави Божої. 3 Не тільки ж (се), а глаголемо бо, що полічено Авраамові віру хвалимось і горем, знаючи, що горе робить за праведність. 10 Як же полічено йому? чи терпінне, 4 терпінне ж досьвід, досьвід же як він в обрізанню був, чи в необрізанню? надію, 5 надія ж не осоромлює, бо любов Не в обрізанню, а в необрізанню. 11 І знак Божа вилилась у серця наші Духом святим, обрізання прийняв, яко печать праведности даним нам. 6 Ще бо Христос, як були (тієї) віри, що в необрізанню, щоб бути йому ми недужими, в свою пору за нечестивих отцем усіх віруючих через необрізаннє, щоб умер. 7 Ледви бо за праведника хто вмре;

хіба за благого може ще хто й одважитись **6** Що ж скажемо? чи зостанемось у грісі, умерти. **8** Являє ж свою любов до нас Бог щоб благодать помножилася? Нехай не (у тому), що як ще були ми грішниками, буде (так). **2** Ми, що померли гріхом, як ще Христос за нас умер. **9** Много ж більше тепер, жити мем в йому? **3** Хиба не знаете, що бувши оправдані кровю Його, спасемось скільки нас у Христа Ісуса охрестилось, у Ним од гніва. **10** Коли бо, ворогами бувши, смерть Його охрестились? **4** Бо погреблиссь примирились ми з Богом смертю Сина ми з Ним через хрещенне у смерть, щоб, як Його, то много більше, примиривши ся, Христос устав із мертвих славою Отця, так спасемось у житті Його. **11** Не тільки ж (се), а і ми в обновленню життя ходили. **5** Коли й хвалимось у Бозі Господем нашим Ісусом бо ми з'єднані (з Ним) подобиєм смерти Христом, через котрого тепер примиренне Його, то й (подобиєм) воскресення будемо, **6** прийняли. **12** Тим же то, як через одного знаючи, що давнього нашого чоловіка з Ним чоловіка гріх у съвіт увійшов, а через гріх розпято, щоб зникло тіло гріховне, щоб не смерть, так і смерть у всіх людей увійшла служити нам більш гріху. **7** Хто бо вмер, той (через того), в кому всі згрішили. **13** Бо визволивсь од гріха. **8** Коли ж ми вмерли з (й) до закону гріх був у съвіті, та гріх не Христом, віруємо, що й жити мем з Ним, полічується ся, коли нема закону. **14** Тільки **9** знаючи, що Христос, уставши з мертвих, ж царювала смерть од Адама аж до Мойсея уже більш не вмре: смерть над Ним більш і над тими, хто не згрішив по подобині не панує. **10** Бо що вмер, за гріх вмер Він переступу Адамового, котрий есть образ раз; а що живе, Богові живе. **11** Так само й будучого. **15** Та не так і дар, як прогрішенне. ви думайте, що ви мертві вже гріху, живі Коли бо через прогрішенне одного многі ж Богові, у Христії Ісусії, Господі нашім. **12** померли, то много більше благодать Божа і Нехай же не царює гріх у смертному вашому дар благодаттю одного чоловіка Ісуса Христа тілі, так щоб коритись йому в похотях його; у многих наддостаткували. **16** I не таке **13** ані oddавайте членів ваших гріху, (яко) даруванне, як (те що сталося) через одного знаряддє неправді, а oddавайте себе Богові, согрішившого; суд бо з однієї (провини яко з мертвих оживших, і члени ваші, (яко) був) на осуд, дар же на оправданнє з знаряддє правди, Богові. **14** Гріх бо над вами многих провин. **17** Бо, коли через провину нехай не панує; не під законом бо ви, а під одного смерть царювала через одного, благодаттю. **15** Що ж? чи будемо грішити, що много більше ті, хто прийняв наддостаток ми не під законом, а під благодаттю? Нехай благодати і дар правди, царювати муть не буде. **16** Хиба не знаете, що кому oddаєте в життю одним Ісусом Христом. **18** Тим себе в слуги на послух, того ви й слуги, кого же оце, як через провину одного на всіх слухаєте: чи то гріха на смерть, чи слухання людей осуд, так і через праведність одного на праведність? **17** Дяка ж Богові, що ви були на всіх людей оправданнє життя. **19** слугами гріха, та послухали від серця тої Яко бо через непокору одного чоловіка науки, якій і піддались. **18** Визволивши ся грішними зробились многі, так і покорою ж од гріха, зробились ви слугами правди. одного праведниками зроблять ся многі. **19** Почоловічі глаголю ради немочи тіла **20** Закон же ввійшов, і намножилось гріха; вашого: як ви oddавали члени ваші в слуги де ж намножилось гріха, там ще більший нечистотії беззаконню на беззаконнє, так наддостаток благодаті, **21** щоб, як гріх тепер oddайте члени ваші в слуги правді на царював у смерть, так і благодать царювала съвітість. **20** Коли бо ви були слугами гріха, через правду у життє вічне Ісусом Христом, вільні (нагі) були від праведності. **21** Який Господом нашим. (aīōnios g166) же тоді мали ви овощ з того, чого тепер соромитеся? конець бо того — смерть. **22**

Тепер же визволившись од гріха і ставши слугами Богу, маєте овощ ваш на освячене, конець же — життє вічне. (αἰῶνιος γ166) 23 Плата бо за гріх смерть, даруваннє ж Боже — життє вічне в Христі Ісусі, Господі нашім. (αἰῶνιος γ166)

7 Хиба не знаєте, браттє (знаючим бо закон глаголю), що закон панує над чоловіком, доки він жив? 2 Бо мужня жона з живим мужем звязана законом; як же вмре муж її, тоді вона відзволена від мужа. 3 Тим же оце, як жив муж, перелюбницею звати меться, коли буде (жінкою) іншому чоловікові; коли ж умре муж її, вільна вона від закону, щоб не бути їй перелюбницею, хоч би була (жінкою) іншому чоловікові. 4 Оце ж, браттє мое, і ви вмерли закону тілом Христовим, щоб бути вам Іншому, що встав із мертвих, щоб принесли ми овощ Богові. 5 Як були бо ми в тілі, страсти гріховні, що були через закон, орудували в членах наших, щоб приносити овощ смерті. 6 Тепер же ми відзволились од закону умершого, котрим були держані, щоб служити нам (Богові) в обновленню духа, а не у ветхості писання. 7 Що ж скажемо? закон гріх? Нехай не буде так. Ні, я й не знав гріха, як тільки через закон, і жадоби не відав би, коли б закон не сказав: Не жадай. 8 Гріх же, взявши через заповідь, підняв у мені всяку жадобу. Без закону бо гріх мертвий. 9 Я ж колись жив окроме закону; як же настала заповідь, гріх ожив, а я вмер. 10 І знайшов я, що заповідь, котра на життє, ся на смерть. 11 Гріх бо, узявши через заповідь, обманув мене, і нею вбив мене. 12 Тим же оце закон съят, і заповідь съята, і праведна і добра. 13 Хиба ж добро принесло мені смерть? Нехай не буде так. Ні, гріх, щоб явив ся гріхом, добрым завдав мені смерть, щоб гріх був без міри грішен через заповідь. 14 Знаємо бо, що закон духовний, я ж тілесний, проданий під гріх. 15 Що бо роблю, не розумію; не що бо хочу, роблю, а що ненавиджу, те роблю. 16 Коли ж, чого не хочу, те роблю, то хвалю закон, що добрий. 17 Тепер же вже не я роблю се, а гріх, що

домує в мені. 18 Знаю бо, що не живе в мені (се есть в тілі моїм), добре; бо хотіннє є в мене, зробити ж що добре, не знаюджу (способу). 19 Бо доброго, що хочу, не роблю, а чого не хочу, лихого, те роблю. 20 Коли ж, чого не хочу, те роблю, то вже не я те роблю, а гріх, що домує в мені. 21 Оце ж знаюджу закон, що, коли хочу робити добре, передо мною лежить лихе. 22 Бо я кохаюсь у законі Божому по нутряному чоловікові, 23 бачу ж іншій закон у членах моїх, що воює проти закону ума моого і підневолює мене законові гріха, що в членах моїх. 24 Окаянний я чоловік! хто мене збавить од тіла смерти сіє? 25 Дякую Богові через Ісуса Христа, Господа нашого. Оце ж умом сам я служу закону Божому, тілом же закону гріховному.

8 Тим же то тепер нема ніякого осуду тим, що в Христі Ісусі не по тілу ходять, а по духу. 2 Закон бо духа життя в Христі Ісусі визволив мене від закону гріха і від смерті. 3 Позаяк закон, ослаблений тілом, був безсилен, то Бог, піславши Сина свого в подобі тіла гріховного і ради гріха, осудив гріх у тілі, 4 щоб оправданне закону сповнилось в нас, котрі не по тілу ходимо, а по духу. 5 Которі бо по тілу, ті думають про тілесне, котрі ж по духу, — про духовне. 6 Думаннє бо тілесне — смерть, а думаннє духовне — життє і впокій. 7 Тим що думаннє тілесне — ворогуваннє проти Бога; законові бо Божому не корить ся, та й не може. 8 Хто бо по тілу, ті Богу вгодити не можуть. 9 Ви ж не по тілу, а в дусі, коли тільки Дух Божий домує в вас. Коли ж хто Духа Христового не має, то сей не Його. 10 Коли ж Христос в вас, тоді тіло мертвє для гріха, дух же живий ради праведности. 11 Коли ж Дух Того, хто воскресив Ісуса з мертвих домує в вас, то Воскресивший Христа із мертвих оживить і смертні тіла ваші Духом своїм, що домує в вас. 12 Тим же то, браттє, ми довжники не тілу, щоб по тілу жити. 13 Коли бо живете по тілу, то помрете; коли ж духом діла тілесні мертвите, будете живі.

14 Котрі бо Духом Божим водять ся, ті сини од любови Христової? чи горе, чи тіснота, Божі. 15 Бо не прийняли ви духа неволі, знов чи гоненне, чи голод, чи нагота, чи біда, чи на боязнь, а прийняли духа всиновлення, меч? 16 Яко ж писано: задля тебе вбивають нимже покликуємо: Авва, Отче! 17 Сей самий нас увесь день, полічено нас як овечок на Дух съвідкує нашому духові, що ми діти заріз. 18 Та у всьому тому ми побіждаємо Божі, 19 коли ж діти, то й наслідники, через Возлюбившого нас. 20 Упевнився наслідники Божі, а спільні наслідники бо я, що ні смерть, ні життя, ні ангели, ні Христові, коли тільки з Ним страждемо, князівства, ні сили, ні теперішнє, ні будуче, щоб з Ним і прославитись. 21 Думаю бо, що 22 ні висота, ні глибина, ні інше яке твориво муки теперішнього часу недостойні слави, не може нас розлучити від любові Божої, що має явитись в нас. 23 Бо дожиданнє що в Христі Ісусі, Господі нашім.

творива дожидає одкриття синів Божих. 24 Суєті бо твориво підневолилось не по волі, а через підневолившого, в надії, 25 що й саме твориво визволить ся з неволі зотління на волю слави дітей Божих. 26 Знаємо бо, що все твориво вкупі стогне і мучить ся аж досі. 27 Не тільки ж (воно), та й ми самі, первоплід духа маючи, й ми самі в собі стогнемо, ждучи всиновлення, избавлення тіла нашого. 28 Надію бо спаслись ми; надія ж видима не есть надія; що бо хто бачить, чого й надіяється? 29 Коли ж надіємось, чого не бачимо, терпіннем ждемо. 30 Так же само й Дух помагає нам в немощах наших; про що бо молитись нам так, як треба, не знаємо, та сам Дух заступається за нас стогнаннem невимовним. 31 Той же, хто вивідує серця, знає, яка думка в Духа; бо по Богу промовляє за съвятих. 32 Знаємо ж, що люблячим Бога, усе допомагає до доброго, котрі по постанові (Його) покликані; 33 бо котрих наперед узняв, тих наперед і призначив бути подобним образу Сина Його, щоб Він був первородним між многими братами. 34 А кого наперед призначив, тих і покликав; а кого приклікав, тих і оправдив, а кого оправдив, тих і прославив. 35 Що ж скажемо на се? Коли Бог за нас, хто на нас? 36 Він, що свого Сина не пощадив, а за всіх нас видав Його, хиба ж з Ним і всього нам не подарує? 37 Хто буде винуватити вибраних Божих? Бог же, той, що оправдує! 38 Хто ж се, що осуджує? (Та ж) Христос умер, ба й воскрес; Він і по правиці в Отця, Він і заступається за нас! 39 Хто нас розлучить

9 Правду кажу в Христі, не обманюю, як съвідкує мені (ї) совість моя Духом съвятим, 2 що великий мені смуток, і безустання болесть серцю моєму. 3 Бо я сам бажав би бути відлученим від Христа за братів моїх, рідних мені по тілу; 4 вони ж Ізраїльтяне, їх усиновлення, і слава, й завіти, й даваннє закону, й судженне, і обітування; 5 їх і отці, з них і Христос по тілу, що над усім Бог, благословенний по віки. Амінь. (αἰών γε 165) 6 Не те ж воно, наче б слово Боже не сповнилось; бо не всі ті, що від Ізраїля, сі Ізраїльтяне, 7 ані всі діти, тим що вони наасінне Авраамове; ні, в Ісаакові (рече) назвуться тобі наасінне. 8 Се есть: не діти тілесні, се діти Божі, а діти обітування полічені в наасінне. 9 Слово бо обітування таке: Пори сієї прийду, і буде Сарі син. 10 Не тільки ж (се); а й Ревека, що почала за одним разом од Ісаака, отця нашого; 11 ще бо не родились, ані зробили нічого доброго або лихого (щоб постанова Божа у вибранню пробувала, не по ділам, а від Того, хто кличе), 12 сказано їй, що більший служити ме меншому, 13 яко ж писано: Якова злюбив я, а Ісава зненавидів. 14 Що ж скажемо? чи вже ж несправедливість у Бога? Нехай не буде. 15 Глаголе бо Мойсейові: Помилую, кого помилую, і змилосерджусь, над ким змилосерджусь. 16 Тим же воно ні від того, хто хоче, ні від того, хто біжить, а від милуючого Бога. 17 Глаголе бо писаннє Й Фараонові: що на се іменно підняв я тебе, щоб показати на тобі силу мою, і щоб звістилось імя мое по всій землї. 18 Тим же то, кого хоче,

милує, а кого хоче, ожорсточує (окаменює). котрий чоловік робити ме се, жити ме
19 Скажеш же мені: Чого ж іще й винуватити? ним. 6 А та, що од віри, праведність, так
хто встояв проти волі Його? 20 Хто ж се говорить: Не кажи в серці твоїм: Хто зійде
ти, чоловіче, що змагаєш ся з Богом? Хиба на небо? (се есть: Христа звести додолу;) 7
скаже зроблене тому, хто зробив його: Нашо або: Хто зійде в безодню? (се есть: Христа
зробив еси мене так? 21 Або не має власти з мертвих угору звести.) (Abyssos g12) 8 А що
ганчар над глиною, щоб з того самого місива ж глаголе (писанне)? Близько тебе слово
зробити одну посудину на честь, а другу на в устах твоїх і в серці твоїм, се есть слово
нечесть? 22 Коли ж, хотячи Бог показати гнів віри, що ми проповідуємо; 9 щоб, коли
свій, і явити силу свою, щадив у великому визнавати меш устами твоїми Господа Ісуса,
довготерпінню посуди гніва, наготовлені і вірувати меш в серці твоїм, що Бог Його
на погибель, 23 і щоб явити багацтво слави піднів з мертвих, ти спас ся. 10 Серцем
своїм на посудах милости, котрих наперед бо віруєтися на праведність, устами ж
наготовив на славу, 24 як і над нами, котрих визнається на спасенне. 11 Глаголе бо
покликав не тільки з Жидів, та й з поган? писанне: Всяк, хто вірує в Него, не осоромить
25 Як і в Осії глаголе: Назву немоїх людей ся. 12 Бо нема ріжниці між Жидовином і
людьми моїми, і неполюблена полюбленою. Греком; Він бо Господь усіх, богатий для
26 I буде на місці, де сказано їм: Не май ви всіх, хто призыває Його. 13 Всяк бо, хто
народ, там назвуть ся синами Бога живого. призове імя Господнє, спасеть ся. 14 Як же
27 Ісаїя ж покликує про Ізраїля: Хоч би було призовати муть Того, в кого не увірували?
число синів Ізраїлевих як пісок морський, як же вірувати муть, про кого не чули, як
останок (тільки) спасеть ся: 28 скінчивши же чути муть без проповідаючого? 15 А
бо слово, поскорить ся в правді; бо скоро як же проповідати муть, коли не будуть
слово зробить Господь на землі. 29 I яко послані? яко ж писано: Що за красні ноги
ж прорік Ісаїя: Коли б Господь Саваот не благовіствуючих впокій, благовіствуючих
зоставив нам насіння, були б ми, як Содома, про добре? 16 Та не всі послухали благовістя.
й уподобились би Гоморі. 30 Що ж скажемо? Ісаїя бо глаголе: Господи, хто увірував голосу
Що погане, котрі не вганяли за праведностю, нашому? 17 Тим же то віра (приходить) через
настигли праведність, праведність, що од слуханнє, слуханнє ж через слово Боже. 18
віри; 31 Ізраїль же, вганяючи за праведностю, Тільки ж глаголю: Хиба вони не чули? Ні,
не настиг закону праведности. 32 Чому? по всій землі бо розійшов ся гомін їх і до
Тому, що (шукали праведности) не од віри, кінців вселенної глаголи їх. 19 I ще питают:
а якби од учників закону; спіткнулись бо Хиба не розумів Ізраїль? Первий Мойсей
на камінь спотикання. 33 Яко ж писано: Ось глаголе: Завдам вам зависти через (тих,
кладу в Сіоні камінь спотикання і камень що) не (єсть мій) нарід, народом безумним
поблазні, а всякий, хто вірує в Него, не завдам жалю вам. 20 Ісаїя ж зосьміливсь і
глаголе: Знайшли мене ті, що не шукали,
обявивсь я тим, що не питали про мене. 21
До Ізраїля ж глаголе: Увесь день простягав я
руки мої до людей непокірних і суперечних.

10 Братте, бажанне мого серця і молитва
(Йде) до Бога за Ізраїлем про спасенне.

2 Съвідкую бо їм, що ревність Божу
мають, та не по розуму. 3 Не розуміючи
бо праведності Божої, і шукаючи свою
праведність поставити, праведності Божій не
корили ся. 4 Кінець бо закону — Христос, на
праведність кожному віруючому. 5 Мойсей
пише про праведність, що від закону: що

11 Глаголю ж оце: Чи вже ж відопхнув
Бог людей своїх? Нехай не буде! Бо й я
Ізраїльтянин, із насіння Авраамового, із роду
Беніаминового. 2 Не відопхнув Бог людей
своїх, котрих перше знав. Хиба не відаєте, що
про Ілю глаголе писанне? як він обертає

ся до Бога проти Ізраїля, глаголючи: 3 нї, то й ти будеш відтятий. 23 І вони ж, Господи, пророки Твої повбивали, і жертвіні як не зостануть ся в невірстві, прищеплять Твої порозкидали; я зоставсь один, і шукають ся; здолє бо Бог знову прищепити їх. 24 души мої. 4 Що ж глаголе йому Божа Коли бо ти відтятий від оливини, дикої відповідь? Зоставив я собі сїм тисяч мужів, по природї, і проти природи прищеплений що не приклонили колїна перед Ваалом. 5 до доброї оливини, то як більш сї, що по Оттак же і в теперішнім часі єсть останок природї прищеплять ся до своєї оливини. по вибору благодаті. 6 Коли ж по благодаті, 25 Не хочу бо, щоб ви не відали тайни сїї, то не по дїлам; ато благодать не була б брати (щоб не були самі в собі мудрими), уже більш благодаттю. Коли ж по дїлам, то що ослїпленнє від часті Ізраїлеві стало ся, більш нема благодатї; ато дїло не було б уже доки сповненнє поган увійде. 26 І так увесь більш дїлом. 7 Що ж? чого шукав Ізраїль, Ізраїль спасеть ся, яко ж писано: Прийде того не осяг, а вибір осяг, інші ж ослїпли, з Сіону Збавитель, і одверне безбожжє від 8 (яко ж писано: Дав їм Бог духа дрімоти; Якова; 27 і се їм од мене завіт, коли зниму очі, щоб не бачили, й уші, щоб не чули) до гріхи їх. 28 По благовістю (вони) вороги днешнього дня. 9 І Давид глаголе: Нехай буде задля вас; по вибранню ж полюблені задля трапеза їх на сੰть і на ловитву, і на поблазнь, отців. 29 Бо в даруваннях і покликанню і на відплату їм. 10 Нехай оморочать ся Бог не каєть ся. 30 Бо, як і ви колись очі їх, щоб не бачили, і хребет їх завсїди противились Богові, тепер же помилувані зігнутий. 11 Глаголю й питаю тепер: Чи вони через непокору сих, 31 так і сੰ тепер спіtkнулись, щоб (на завсїди) упали? Нехай противились, щоб через ваше помилуваннє не буде! їх-то упадком і спасеннє поганам, і їх помилувано. 32 Зачинив бо Бог усіх у щоб завдати їм зависті. 12 Коли ж упадок непокору, щоб усіх помилувати. (eleēsē g1653) 33 їх багацтво съвіту, і відпаденне їх багацтво О, глибино багацтва і премудrosti і розуму поган, скільки ж більше повнота їх? 13 Вам Божого! як не довідомі присуди Його і не бо, поганам, глаголю, на скільки я апостол дослїджені дороги Його! 34 Xто бо зрозумів поганам: Службу мою прославляю, 14 чи не ум Господень? або хто порадником Йому завдам як зависти тїлу моєму, і не спасу був? 35 або хто наперед дав Йому, щоб Він віддав Йому? 36 Bo з Него, і Ним, і в Него все. Ему слава на віки. Амінь. (aiōn g165)

12 То ж благаю вас, братте, щедротами Божими, представляйте тїла ваші (яко) жертву живу, съвіту, угодну Богові; (се) розумне служеннє ваше. 2 I не приладжуйтесь до віку цього, а преображені ума вашого, щоб довідуватись, що воля Божа добра й угодна і звершена. (aiōn g165) 3 Глаголю бо благодаттю, даною менї, кожному між вами, щоб не думав більш про себе, ніж треба думати, а думав тверезо, як Бог кожному уділив міру віри. 4 Bo яко ж в одному тїлі маємо многі члени, усі ж члени мають не одно дїло, 5 так многі ми — однотіло в Христі, по одному ж, один другому члени. 6 Маючи ж дарування по даній

нам благодатії неоднакі: чи то пророцтво данину даєте; слуги бо Божі вони, що раз-
(то й пророкујмо) по мірі віри; 7 чи то у-раз того пильнують. 7 Оддавайте ж усім,
служенне (пильнуймо) в служенню; чи то що треба: кому данину, данину; кому мито,
навчає хто — в ученю; 8 чи то напоминає мито; кому страх, страх; кому честь, честь.
хто — в напоминанню; хто дає, (давай) у 8 Нікому ж нічим не задовжуйтесь, тільки
простотії; хто старшинує, (старшинуй) з любовю один одному; хто бо любить другого,
пильностю; хто милосердует, (милосердуй) з закон сповнив. 9 Бо се: Не роби перелюбу,
радістю. 9 Любов (нехай буде) нелицемірна. Не вбий, Не вкрадь, Не съвідкуй криво, Не
Ненавидячи лихе, прихиляйтесь до доброго. похотствуй, і коли (ε) яка інша заповідь,
10 Братньою любовю (бувайте) один до у сему слові містить ся: Люби ближнього
одного ніжні; честью один одного більшим твого, як сам себе. 10 Любов ближньому зла
робіть; 11 у роботі не лініві; духом горючі, не робіть; тим любов — сповненне закону.
Господеві служачі; 12 в надії веселі; в горю 11 Так (чиніть), знаючи пору, що вже час нам
терпіливі; в молитві непереставаючі, 13 від сна встати; тепер бо близче нас спасенне,
у потребинах съвятих — подільчиві; до ніж як ми увірували. 12 Ніч минула, а день
гостинності охочі. 14 Благословляйте тих, наблизив ся; відложімо ж діла темряви, а
хто гонить вас; благословляйте, а не кленіть. одягнімось у зброю съвітла. 13 Яко в день
15 Радуйте ся з тими, хто радується, і нумо чесно ходити, не в прожорстві та
плачте з тими, хто плаче. 16 Однаково піянстві, не в любодіянні та розпусті, не в
один з одним думайте. Високо про себе не сварні та зависті. 14 Ні, одягніть ся Господом
думайте, а до смиренних нахиляйтесь. Не нашим Ісусом Христом, і не дододжуйте тілу
бувайте мудрі самі в себе. 17 Нікому злом за в похоті.

зло не оддавайте. Дбайте про добре перед
усіма людьми. 18 Коли можна, скільки (се)
од вас, з усіма людьми майте мир. 19 Не
відомщайте за себе, любі, а давайте місце
гніву (Божому), писано бо: Мені відомщенне,
я віддам, глаголе Господь. 20 Оце ж, коли
голодує ворог твій, нагодуй його; коли
жаждує, напій його; се бо роблячи, уголіє
огніня згребеш на голову його. 21 Не давай
ся подужати злу, а подужуй зло добром.

13 Усяка душа властям висшим нехай
корить ся; нема бо власті, коли не
від Бога. Які ж є власті, від Бога вони
настановлені. 2 Тим же, хто противить ся
власті, Божому повелінню противить ся; хто
ж противить ся, ті собі осуд набувають. 3
Князій бо не добрим ділам страх, а лихим.
Хочеш же не боятись власті? Добре роби, то
й мати меш похвалу від неї. 4 Божий бо слуга
він, тобі на добро. Коли ж лихе робиш, бій ся,
бо не дармо меч носить; Божий бо слуга він,
відомститель гніва тому, хто робить лихе.
5 Тим же треба коритись не тільки ради
гніва (кари), та й ради совісти. 6 Того ж то й

14 Знемогаючого ж у вірі приймайте не
на розбіраннє думок. 2 Один вірує,
(що можна) їсти все, а знемогаючий зілле
(нехай) єсть. 3 Хто єсть, нехай тому, хто не
єсть, не докоряє, а хто не єсть, нехай того,
хто єсть, не осуджує; Бог бо його прийняв. 4
Ти хто еси, що судиш чужого слугу? своєму
панові стойти він, або падає. Устоїть же, бо
здоліє Бог поставити його. 5 Інший шанує
(один) день над (другий) день; інший же
судить про всякий день (однаково). Кожен
у своїй мислі нехай буде певен. 6 Хто
вважає на день, Господеві вважає; і хто не
вважає на день, Господеві не вважає. Хто єсть,
Господеві єсть, бо дякує Богу; і хто не єсть,
Господеві не єсть, та й дякує Богу. 7 Ніхто бо
з нас собі не живе, і ніхто собі не вмирає.
8 Бо коли живемо, Господеві живемо; ѹ
коли вмираємо, Господеві вмираємо; то, чи
живемо, чи вмираємо, ми Господні. 9 На се
бо Христос і вмер, і воскрес, і ожив, щоб і
над мертвими, і над живими панувати. 10
Ти ж чого судиш брата твого? або й ти, чого
докоряєш брата твого? Усі бо станемо перед

судищем Христовим. **11** Писано бо: Як живу, яко ж писано: За се визнавати му Тебе між глаголе Господь, що передо мною поклонить поганами й імени Твоєму співати му. **10** І ся всяке коліно, і всякий яzik визнавати ме знов глаголе: Звеселіть ся, погане, з людьми Бога. **12** Тим же кожен з нас за себе перелік Його. **11** І знов: Хваліть Господа, всі погане, дасть Богу. **13** Оце ж більш один одного не і вихваляйте Його всі люде. **12** І знов Ісаїя осуджуимо, а лучче розсуджуйте, як би не глаголе: Буде корінь Єссеїв, Той, що встане, класти спотикання брату, або поблазні. **14** владикувати над поганами; на Него погане Знаю я і впевнивсь у Христі Ісусі, що ніщо вповати муть. **13** Бог же вповання нехай нескверне само собою; тільки, хто думає, сповнить вас усякими радощами й упокоєм що воно скверне, тому й скверне. **15** Коли у вірі, щоб ви збагатились упованнем, силою ж через їжу брат твій сумує, то вже не по Духа съятого. **14** Впевнив ся ж і я сам любови ходиш. Не погубляй їжею твою про вас, браттє мое, що й самі ви повні того, за кого Христос умер. **16** Нехай же не добrosti, повні всякого знання, і зможете ганити ся ваше добре. **17** Бо царство Боже не один одного навчати. **15** Съміліще ж написав їжа і пittе, а правда, і впокій, і радощі в Дусі я вам, браттє мое, трохи, яко нагадуючи вам съятім. **18** Хто бо в съому служить Христу, по благодаті, даній мені від Бога, **16** щоб той любий Богові і шануваний між людьми. бути мені служителем Ісус-Христовим між **19** Тому ж отсе побиваймося за тим, що для поганами, съято проповідуючи благовістє впокою і для збудовання спільнного. **20** Ради Боже, щоб приношенне від поган було їжи не руйнуй дїла Божого. Все чисте, тільки приятне і освящене Духом съятим. **17** Маю лихо чоловікові, що єсть із спотиканнем. оце похвалу через Христа Ісуса в Божих **21** Добре не юсти мясива, ані пити вина, ні речах. **18** Не съмію бо глаголати про таке, (такого), від чого брат твій спотикається чого не вдіяв Христос через мене на послух або блазнить ся, або знемогає. **22** Ти маєш поган, словом і ділом, **19** силою ознак і чудес, віру? май (її) собі перед Богом. Блажен, хто силою Духа Божого; так що я від Єрусалиму не осуджує себе в тому, що похваляє. **23** Хто і кругом аж до Ілирика сповнив благовістє ж сумнить ся, чи юсти, осудить ся, бо (єсть) Христове. **20** Так силкувавсь я благовістити, не по вірі; все ж, що не по вірі, гріх.

15 Мусимо ми, сильні, немочі безсильних носити, а не собі догоджати. **2** Кожен бо з нас близькому нехай догоджає, на добре, до збудування. **3** Бо і Христос не собі годив, а яко ж писано: Зневага зневажаючих Тебе упала на мене. **4** Скільки бо перше написано, нам на науку написано, щоб через терпінне та утішеннє (з) писання мали надію. **5** Бог же терпіння та утішення нехай дасть вам однаково думати між собою по Христу Ісусові, **6** щоб однодушно, одними устами славили Бога й Отця Господа нашого Ісуса Христа. **7** Тим же приймайте один одного, яко ж і Христос прийняв вас у славу Божу. **8** Глаголю ж, що Ісус Христос став ся слугою обрізання ради істини Божої, щоб ствердити обітовання отців, **9** а для поган – з милостії, щоб прославляли Бога,

не де іменував ся Христос, щоб на чужій основині не будувати, **21** а яко ж писано: Кому не звіщено про Него, побачать, і котрі не чули, зрозуміть. **22** Тим же й був я з'упинений не раз, прийти до вас. **23** Тепер же, більш не маючи місця в сих країнах, бажанне ж маючи прийти до вас од многих літ, **24** як пійду в Іспанію, прийду до вас; сподіваюсь бо, проходючи, бачити вас, і що ви мене проведете туди, як перш вами трохи навтішаюсь. **25** Тепер же йду в Єрусалим, служити съятим. **26** Зволили бо Македонці та Ахайці уділити дещо вбогим съятим, що в Єрусалимі. **27** Зволили, та й винні їм. Коли бо в духовному їх спільніками стали погане, то повинні в тілесному послужити й їм. **28** Се ж скінчивши й запечатавши (оддавши) їм овощ сей, пійду через вас в Іспанію. **29** Знаю ж, що прийшовши до вас, в

повнії благословення благовістя Христового словами та благословенням обманюють прийду. **30** Благаю ж вас, братте, Господом серця нелукавих. **19** Бо слухняність ваша нашим Ісусом Христом і любовю Духа, до всіх дійшла; тим я радуюсь вами, хочу помагайте мені молитвами за мене до Бога, ж, щоб були мудрі на добре, а неприступні **31** щоб збавитись мені від непокірних в Йдеї, на лихе. **20** Бог же впокою розітре сатану і щоб служба моя в Єрусалимі приятна була під ногами вашими незабаром. Благодать съятим, **32** щоб з радістю прийшов до вас Господа нашого Ісуса Христа з вами. Амінь. волею Божою, та й покрепив ся з вами. **33** **21** Витає вас Тимотей, помічник мій, та Бог же впокою з усіма вами. Амінь.

16 Поручаю ж вам Фиву, сестру нашу, служительку церкви, що в Кенхреях, **2** щоб прийняли її в Господі, як личить съятим, і помагали їй, в якому ділі вас потрібувати ме; бо вона була заступницею многим, і самому мені. **3** Витайте Прискилу та Аквилу, помічників моїх у Христії Ісусі, **4** (котрі за мою душу шию свою клали, й котрим не тільки я дякую, та і всі церкви поган,) і домашню їх церкву. **5** Витайте Епенета, любого мого, котрый есть первоплід Ахаї для Христа. **6** Витайте Марію, що трудилась багато для нас. **7** Витайте Андроника та Юния, родину мою і товаришів неволі моєї; вони значні між апостолами, і перше мене увірували в Христа. **8** Витайте Амплия, любого мого в Господі. **9** Витайте Урбана, помічника нашого в Христії, і Стахия, любого мені. **10** Витайте Апелеса, вірного в Христії. Витайте Аристовулових. **11** Витайте Іродиона, родину мою. Витайте з Наркисових, котрі в Господі. **12** Витайте Трифену й Трифосу, що трудяться в Господі, витайте Персиду любу, що багато трудилась в Господі. **13** Витайте Руфа, вибраного в Господі, і матір його й мою. **14** Витайте Асинкрита, Флегонта, Єрма, Патрова, Єрмия і інших з ними братів. **15** Витайте Філолога й Юlius, Нерея і сестру його, і Олімпана, і всіх съятих з ними. **16** Витайте один одного цілуваннем съятим. Витаютъ вас церкви Христові. **17** Благаю ж вас, братте, остерегайтесь тих, що роблять незгоду та поблазні проти науки, котрої ви навчились, і вхилияйтесь од них. **18** Бо такі Господеві нашему Ісусу Христу не служять, а своєму череву; і ласкавими

Лукий, та Ясон, та Сосипатр, родина моя. **22**

Витаю вас у Господі я Тертий, що написав посланнє се. **23** Витає вас Гай, гостинник мій і всієї церкви. Витає вас Ераст, доморядник городський, і Кварт брат. **24** Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь. **25** Тому ж, що може вас утвердити по благовістю моєму і проповіданню Ісус-Христовому, по відкриттю тайни від часів вічних умовчаної, — (*aiōnios g166*) **26** тепер же обявленої, і через писання пророчеські, по повелінню вічнього Бога, на послуханнє віри, усім народам звіщеної, — (*aiōnios g166*) **27** единому премудрому Богові, через Ісуса Христа, котрому слава на віки. Амінь. (*aiōn g165*)

1 ДО КОРИНТЯН

1 Павел, покликаний апостол Ісуса Христа, волею Божою, та Состен брат, 2 церкви Божій в Коринті, освяченим в Ісусі покликаним съятим, з усіма, які призывають ім'я Господа нашого Ісуса Христа, на всяку місці, у них і в нас: з благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. 4 Дякую Богу Божому всім, що відповіли на моєму всякого часу за вас про благодать Христії, 5 тим, що у всьому ви збагатились ним у всякім слові і всякім знанні, 6 яко ж съвідченне Христове утверджено в вас, 7 так що ви не маєте недостатку ні в однім даруванні, дожидаючись одкриття Господа нашого Ісуса Христа, 8 котрый і утвірдить вас до кінця, щоб ви були невинуваті в день Господа нашого Ісуса Христа. 9 Вірен бо Бог, через котрого покликані ви в общині Сина Його, Ісуса Христа, Господа нашого. 10 Благаю ж вас, браттє, ім'ям Господа нашого Ісуса Христа, щоб те саме говорили ви всі, і щоб не було між вами розділення, а щоб були з'єднані в одному розумінні і в одній мислі. 11 Звіщено бо мені про вас, браттє мое, від Хлоїних, що між вами єсть незгодини. 12 Кажу ж про те, що кожен з вас говорить: Я Павлів; а я Аполосів; а я Кифин; а я Христів. 13 Хиба поділивсь Христос? хиба Павла розпято за вас? або в ім'я Павлове хрестились ви? 14 Дякую Богові, що я нікого з вас не охрестив, тільки Криспа та Гая, 15 щоб хто не сказав, що в ім'я мое я охрестив. 16 Хрестив же я й Стефанів дім; більш не знаю, чи кого другого хрестив. 17 Не послав бо мене Христос хрестити, а благовістити, не в премудrosti слова, щоб не опустів хрест Христів. 18 Слово бо про хрест погибаючим дуроші, нам же, що спасаємося, сила Божа. 19 Писано бо: Погублю премудрість премудрих, і розум розумних відкину. 20 Де мудрець? де письменник? де дослідженуватель віку цього? Чи не обернув Бог премудрість съвіта цього в дуроші? (aiōn g165) 21 Коли бо у премудрості

Божій не пізнав съвіт Бога премудростю, то зволив Бог дурошами проповіді спасти віруючих. 22 Коли і Жиди ознака допевнюють ся, і Греки премудрості шукають, 23 ми проповідуємо Христа розпятого, Жидам Христі, покликаним съятим, з усіма, поблазнь, Грекам же дуроші, 24 самим які призывають ім'я Господа нашого Ісуса Христа, на всяку місці, у них і в нас: силу й Божу премудрість: 25 тим що з благодать вам і впокій од Бога, Отця немудре Боже мудріще від людей, а неміцне нашого, і Господа Ісуса Христа. 4 Дякую Богу Божому кріпше людей. 26 Спогляньте бо на моєму всякого часу за вас про благодать покликаннє ваше, браттє, що небагато (між Божу, дану вам в Христії Ісусі, 5 тим, що вами) премудрих по тілу, небагато сильних, у всьому ви збагатились ним у всякім небагато благородних; 27 ні, немудре съвіта слові і всякім знанні, 6 яко ж съвідченне вибрали Бог, щоб осоромити премудрих, і Христове утверджено в вас, 7 так що ви вибрали Бог, щоб осоромити безсильне съвіта вибрали Бог, щоб осоромити потужне, 28 і незначне съвіту і погорджене вибрали Бог, і те чого нема, щоб те, що є, в Христії, що став ся нам премудростю від Бога, і нішо обернути, 29 щоб не величалось ніяке тіло перед Ним. 30 З Него ж і ви в Христії Ісусі, що став ся нам премудростю від Бога, і праведностю, і освяченнем, і викупленнем, 31 щоб, яко ж писано: Хто хвалить ся, в Господі хвалив ся.

2 1 я, прийшовши до вас, браттє, прийшов не з високим словом або премудростю, звіщаючи вам съвідченне Боже. 2 Бо я надумавсь, не знати нічого між вами, тільки Ісуса Христа, та й Його розпятого. 3 І був я в вас у слабосиллі, в страсі і в великій трівозі. 4 І слово мое, і проповідь моя не в переважливих словах людської премудрості, а в явленню духа і сили, 5 щоб віра ваша була не в мудрості людській, а в силі Божій. 6 Премудрість же промовляємо між звершеними, та премудрість не віка цього, ані князів віка цього, що зникають, (aiōn g165) 7 а промовляємо премудрість Божу тайну, закриту, которую Бог призначив перш віків на славу нашу, (aiōn g165) 8 котрої ніхто з князів віка цього не пізнав; бо коли б пізнали, то Господа слави не розпяли б. (aiōn g165) 9 Ні, яко ж писано: Чого око не виділо, ні ухо не чуло і що на серце чоловікові не зійшло, те наготовив Бог тим, хто любить Його. 10 Нам же Бог відкрив Духом своїм; бо Дух усього досліджує, навіть і глибокостей Божих. 11

Хто бо з людей знає, що в чоловіку, окрім як через огонь. **16** Хиба не знаєте, що ви храм духа чоловічого, що в ньому? Так і що в Бозі, Божий, і Дух Божий живе в вас? **17** Коли хто ніхто не знає, тільки Дух Божий. **12** Ми ж не зруйнує Божий храм, зруйнує його Бог: бо духа съвіта прийняли, а Духа, що від Бога, храм Божий съвят, котрий есте ви. **18** Нехай щоб знали, що нам дароване від Бога. **13** Се ніхто себе не обманює. Коли хто між вами промовляємо не ученими словами людської **здається** ся мудрим у віку съому, нехай буде премудрости, а навченими Духом съвітим, **дурним**, щоб бути премудрим. (*aiōn g165*) **19** Бо духовні (речи) духовним (словом) подаючи. премудрість съвіта съого — дуроші у Бога, **14** Душевний же чоловік не приймає, що писано бо: Спіймає премудрих в хитрощах єсть Духа Божого; дуроші бо воно йому, їх. **20** I знов: Господь знає думки мудрих, і не може зрозуміти, бо се духовно треба що вони марні. **21** Тим же ніхто нехай не розбрати. **15** Духовний же розбирає все, він хвалить ся в людях; все бо ваше: **22** Чи то же від нікого не розбирається ся. **16** Хто бо Павел, чи Аполос, чи Кифа, чи съвіт, чи зрозумів ум Господень, щоб ясувати його? життє, чи смерть, чи теперішне, чи будуче, Ми ж ум Христів маємо.

— все ваше, **23** ви ж Христові, а Христос Божий.

3 I я, братте, не міг промовляти до вас, яко

до духовних, а яко до тілесних, яко до малолітків у Христії. **2** Молоком поїв вас, а не стравою; ще бо не змогли (знести того), та ще й тепер не можете, ще бо ви тілесні. **4** Так нас нехай вважає чоловік, яко слуг Христових, і доморядників тайн Божих. **2** Ще ж до того від доморядників вимагають, щоб кожного знайдено вірним. **3** Та се **3** Коли бо між вами зависть та сварня, та в мене найменша річ, щоб мене судили незгода, то хиба ж не тілесні ви й хиба не ви або людський суд; ні, я й сам себе не чоловічим робом ходите? **4** Коли бо каже суджу. **4** Бо нічого на себе не знаю, та сим хто: Я Павлів; другий же: Я Аполосів; то хиба я не оправдуюсь; суддя ж мій Бог. **5** Тим ж не тілесні ви? **5** Хто ж Павел і хто Аполос? же ні про що перше часу не судіть, доки Та же ж вони тільки слуги, через котрих ви прийде Господь, котрий висвітить сковане увірували, і як кому дав Господь. **6** Я посадив, в темряві і виявить думки сердець; а тоді Аполос поливав, Бог же зростив. **7** Тим то похвала буде кожному від Бога. **6** Се ж, нішо й той, хто садить, і хто поливає, а хто братте, приложив я до себе та Аполоса задля зрошую — Бог. **8** Хто ж садить і хто поливає, вас, щоб ви з нас навчились не думати більш сі одно, кожний же прийме нагороду свою того, що написано, щоб один перед одним по своїм трудії. **9** Бо ми Божі помічники, ви не несліс гордо проти другого. **7** Хто бо Боже поле, Божка будівля. **10** По благодатї тебе одрізняє? що ж маєш, чого не прийняв Божій, даній мені, яко мудрий будівничий, (од Бога)? а коли прийняв, то чого величаєш положив я основину, інший же буде. Нехай ся, мов би не прийнявши? **8** Ви вже ситі, вже же кожен дивить ся, як він буде. **11** Іншої забагатіли, без нас зацарювали. О, щоб ви бо підвалини ніхто не може положити окрім зацарювали, щоб і ми з вами царювали! **9** Та тієї, що положена, котра есть Ісус Христос. я думаю, що Бог нас, апостолів, яко останніх **12** Коли ж хто буде на сїй підвалинї з поставив, мов на смерть призначених; бо золота, срібла, дорогоого каменя, дерева, сїна, видовищем зробились ми съвітові, і ангелам, очерету, — **13** кожного дїло буде явне; день бо і людям. **10** Ми дурні задля Христа, ви ж (Господень) покаже, тим що в огнї відкриєт мудрі в Христії; ми немічні, ви ж кріпкі; ся, і яка в кожного робота, огонь випробує. ви славні, ми ж безчесні. **11** Ще ж і до сієї **14** Коли робота встоїть, хто вибудував — години й голодуємо й жаждуємо, й наготієм прийме нагороду. **15** Коли робота згорить, і биті в лиці, і тиняємось, **12** і трудимось, понесе шкоду, сам же спасеть ся, тільки так, працюючи своїми руками; нас лають, а ми

благословляємо; нас гонять, ми терпимо; ідолослужитель, або злоріка, або пяниця, 13 нас хулять, ми молимось; мов съмітє або хижак; з таким і не єсти. 12 Чого бо мені съвіту стали ся ми, ометиця всім аж досі. 14 Й тих судити, що осторонь (vas)? Хиба не Не на сором вам се пишу, а яко дітей моїх тих, що в середині, ви судите? 13 Тих же, що любих остерегаю. 15 Бо, коли б ви мали осторонь, Бог судить. То ж вилучте лукавого й тисячі наставників у Христі, та батьків з між себе.

небагато; бо в Христі Ісусі благовіstem я вас появив (зродив). 16 Благаю ж оце вас, будьте послідувателями моїми. 17 Про се післав я до вас Тимотея, мою любу дитину і вірного в Господі, котрий вам нагадає про дороги мої в Христі, яко ж усюди у всякій церкві я навчаю. 18 Мов би не мав я до вас прийти, так розгорділи деякі. 19 Я ж прийду скоро до вас, коли Господь схоче, і розвідаю не слово розгордівших, а силу. 20 Не в слові бо царство Боже, а в силі. 21 Чого хочете? чи з лозиною прийти мені до вас, чи з любовю і духом лагідності?

6 Не вже ж із вас хто съміє, мавши діло з другим, судитись перед неправедними, а не перед съвітими? 2 Хиба не знаєте, що съвіт съвіт судити муть? а коли съвіт судити меть ся од вас, то хиба ви не достойні найменших річей судити? 3 Хиба не знаєте, що ми ангелів судити мем, а не тільки житейські речі? 4 Коли ж маєте судитись про житейські речі, то хоч би упосліджених у церкві беріть за суддів. 5 На сором вам глаголю: Хиба нема між вами й одного мудрого, котрий зміг би розсудити між братами своїми? 6 Ні, брат з братом

5 Звідусюди чути, що між вами перелюб, та такий перелюб, про який і між поганами нечувати, щоб хто жінку батька свого мав. 2 I ви розгорділи, а не лучче б сумувати терпіти? чом лучче не терпіти шкоди? 8 вам, щоб вилучено з між вас такого, що Ні, ви самі кривдите, та обдираєте, та ще й діло се робить? 3 Я ж бо, небувши між братів. 9 Або хиба не знаєте, що неправедні вами тілом, а бувши духом, уже присудив, царства Божого не наслідяте? Не обмануйте яко бувший (між вами), щоб того, хто так себе: ні блудники, ні ідолослужителі, ні робить, 4 в ім'я Господа нашого Ісуса Христа, перелюбники, ні пещені, ні мужколожники, 10 як зберетесь ви і дух мій силою Господа ні злодії, ні зажерливі, ні пяниці, ні злоріки, нашого Ісуса Христа, 5 видали такого сатані ні хижаки царства Божого не наслідяте. 11 А на погибел тіла, щоб дух спас ся в день такими з вас деякі були; та ви обміились, та Господа Ісуса. 6 Не добре величанне ваше. освятились, та оправдились ім'ям Господа Хиба не знаєте, що трохи квасу все місиво Ісуса і Духом Бога нашого. 12 Все мені заквашу. 7 Очищайте ж старий квас, щоб ви можна, та не все користнє; все мені можна, були нове місиво, яко ж ви й є безквасні, бо та нічому не дам орудувати мною. 13 Їжа пасха наша, Христос, заколена за нас. 8 Тим про черево, й черево про їжу; Бог же те же съвіткою не в старому квасі, ані в квасі й те зруйнує. Тіло ж не про перелюб, а злоби та лукавства, а в опрісноках чистоти і про Господа, а Господь про тіло. 14 Бог же правди. 9 Писав я до вас ув одному листі, Господа підняв, то й нас підійме силою щоб ви не мішались із перелюбниками, своєю. 15 Хиба не знаєте, що тіла ваші члени 10 та не в загалі з перелюбниками съвіта Христові? Узвіши ж члени Христові, невже сього, або з зажерливими, або хижаками, або зроблю (іх) членами перелюбниці? Нехай не ідолослужителями; бо мусіли б хиба з съвіта буде! 16 Хиба не знаєте, що, хто пригорнеть сього зійти. 11 Тепер же я писав вам, щоб ся до перелюбниці, той одно (з нею) тіло? не мішались, коли хто, звавшись братом, Будуть бо, рече, вдвох одно тіло. 17 Хто ж буде або перелюбник, або зажерливий, або пригорнеть ся до Господа, той один (з Ним)

дух. 18 Утікайте від перелюбу. Усякий гріх, знаєш, чоловіче, що може жінку спасеш? 17 що робить чоловік, осторонь тіла; хто ж Тільки, як кожному уділив Бог, і як кожного робить перелюб, проти свого тіла грішить. покликав Господь, так нехай й ходить. І се 19 Хиба не знаєте, що тіло ваше храм Духа всім церквам наказую. 18 Чи хто в обрізанню съятого, що (живе) в вас, котрого маєте від покликаний, нехай не притворюється ся. Чи Бога, і ви не свої? 20 Ви бо куплені ціною; в необрізанню хто покликаний, нехай не тим прославляйте Бога в тілі вашому і в дусі обрізується ся. 19 Обрізанне ніщо, і необрізанне ніщо, а хороненне заповідей Божих. 20 Кожний, у якому покликанню покликаний, у тому нехай і зостається ся. 21 Невільником

ти покликаний? не журись; а коли можна й вільним стати ся, радніше (тим) користуй ся. 22 Покликаний бу у Господі невільник, той визволений у Господа. Так само й хто вільним покликаний, той невільник Христів. 23 Ціною ви куплені; не робіть ся невільниками людськими. 24 У чому кожен покликаний, братте, в тому нехай і пробуває перед Богом. 25 Про дів же наказу Господнього не маю, а даю раду, яко помилуваний від Господа, щоб вірним бути. 26 Думаю, що се добре задля теперішньої нужди, щоб чоловіку так бути. 27 Одруживсь еси з жінкою? не шукай розводу. Розвів ся еси з жінкою, не шукай жінки. 28 Як же й ожениш ся, (ще) не згрішив еси; як і віддасть ся діва, не згрішила; та горе по тілу мати муть такі; я ж вас щаджу. 29 Се ж глаголю, братте, що час короткий, і щоб ті, хто має жінку, були наче не мають; 30 і хто плаче, наче не плачує; хто купує, наче не осягаєть; 31 і хто користується сим съвітом, наче не користуються ся; переходить бо образ съвіта цього. 32 Я ж хочу, щоб ви не журились. Нежонатий журить ся про Господнє, як угодити Господеві; 33 жонатий же журить ся про съвітове, як угодити жінці. 34 Єсть (також) ріжниця між жінкою і дівицею: Незамужня журить ся про Господнє, щоб бути съвітою тілом і духом; а замужня журить ся про съвітове, як угодити мужові. 35 Се ж вам на користь вашу глаголю, не щоб вам накинути сіло, а ради чемности і приступу вашого до Господа без озирання. 36 Коли ж хто думає, що соромно для дівицї

його, коли перецьвіте і так мусить бути, не бачив? хиба не мое ви діло в Господі? той, що хоче, нехай робить, не згрішить; 2 Коли іншим я не апостол, то все ж вам; нехай ідуть заміж. 37 Которий стойть твердо ви бо печать апостоловання моє в Господі. в серці, не маючи примусу, та має власті над 3 Оце моя відповідь тим, хто судить мене. своєю волею, і розсудив так у серці своїм, 4 Хиба ми не маємо власті істи і пити? 5 щоб держати дівицю свою, добре робить. 38 Хиба не маємо власті сестру-жінку водити, Тим же хто віddaє заміж, добре робить; а хто як інші апостоли, й брати Господні, і Кифа? не віddaє, лучче робить. 39 Жінка звязана 6 Або один я та Варнава не маємо власті, законом, доки жив чоловік її; як же вмре щоб не робити? 7 Хто воїнствує коли своїми чоловік її, вільна вона йти, за кого схоче, доходами? хто садить виноградник, та й тільки в Господі. 40 Щасливша ж, коли так овошу його не єсть? або хто пасе стадо, та й пробувати ме по моїй раді; думаю ж, що й я молока з стада не єсть? 8 Хиба се я глаголю яко чоловік? чи не говорити сього й закон? 9

8 Що ж до ідолських посъятів, знаємо, що

всі знаннє маємо. Знаннє ж надимає, а любов збудовує. 2 Коли ж хто думає, що він знає що, то ніколи ще нічого не знат, як треба знати. 3 Коли ж хто любить Бога, то сей пізнаний від Него. 4 Що ж до їди посъятів ідолських, знаємо, що ідоли ніщо в сьвіті, і що нема іншого Бога, тільки один. 5 Бо хоч і є так звані боги, чи то на небі, чи то на землі (як многі боги і многі пани); 6 та наш один Бог Отець, від котрого все і ми для Него; і один Господь Ісус Христос, через котрого усе (стало ся), і ми через Него. 7 Ні, не у всіх знаннє; деякі з совістю ідолською аж досі, яко посъяті ідолський їдять; і совість їх, бувши недужою, сквернить ся. 8 Їжа ж нас не поставляє перед Богом; бо ані луччі ми, коли імо, ані гірші, коли не імо. 9 Гледіть же, щоб ніколи ся ваша власті не була спотиканнем (людям) недужим. 10 Бо коли хто побачить тебе, що маючи знаннє, (за столом) сидиш у ідолському храмі, то чи совість його, яко недужого, не збудується, щоб істи посъяти ідолські? 11 І погибне через твоє знаннє недужий брат, за котрого Христос умер. 12 Грішачи ж так проти братів та вражуючи їх недужу совість, ви грішите проти Христа. 13 Тим же, коли їжа блазнить брата моого, не істи му мясива до віку, щоб не блазнити брата моого. (αὶσθε γε 165)

9 Хиба ж я не апостол? хиба ж я не вільний? хиба ж я Ісуса Христа, Господа нашого,

Бо в Мойсейовім законі писано: Не завязуй рота волові, як молотить. Хиба про волів дбає Бог? 10 чи задля нас як раз глаголе? Задля нас бо написано, що в надії мусить ратай орати, і хто молотить, (робить се) з надією, бути спільником свого вповання. 11 Коли ми духовне сяли вам, то чи велика річ, коли ми тілесне ваше жати мем? 12 коли інші бувають спільниками (σίει) власті над вами, то чи не більше ми? Та не користувались ми властю сією, а все терпимо, щоб не з'упинити як небудь благовістя Христового. 13 Чи то ж не знаєте, що хто коло съятого служить, ті з съятого їдять? і хто коло жертівні пильнує, ті від жертівні частину приймають. 14 Так і Господь повелів тим, хто проповідує благовістє, з благовістя жити. 15 Я ж нічим з сього не користувавсь, і не (для того) се написав, щоб так роблено для мене; бо лучче мені вмерти, ніж щоб хто славу мою знівечив. 16 Коли бо благовіствує, нема мені слави, примус бо на мені лежить, і горе мені, коли не благовіствує! 17 Коли бо роблю се охотою, маю нагороду; коли ж проти волі, то роблю службу, звірену мені. 18 За що ж мені нагорода? (за те,) що благовіствуєчи без користі, подаю благовістє Христове, так щоб не надуживати моєї власті в благовістю. 19 Бувши бо вільний від усіх (непідневолений нікому), зробив я себе усім слугою, щоб більш придбати: 20 Я став ся Жидам, як Жидовин, щоб Жидів придбати; тим, що під законом, був я як під законом, щоб тих,

що під законом, придбати; 21 беззаконним Чаша благословення, которую благословляемо, — як беззаконний (не бувши беззаконним хиба не есть общеннє крови Христової? хліб, Богу, а законним Христу), щоб придбати що переломлюємо, хиба не есть общеннє тіла беззаконних; 22 недужим я був недужий, Христового? 17 Бо один хліб, однo тіло ми щоб недужих придбати. Усім був я все, щоб многі; всі бо від одного хліба причащаемось. конче деяких спасти. 23 Се ж роблю задля 18 Погляньте на Ізраїля по тілу; хиба ті, що благовістя, щоб бути спільником у йому. 24 Їдять посьвяти, не спільники жертівнї? 19 Хиба не знаєте, що ті, що на гонах біжать, що ж я кажу? що ідол що-небудь есть? або усі біжать, а один приймає нагороду? Так посьвят ідолський що-небудь есть? 20 Ні, а що біжіть і ви, щоб осягли. 25 Кожен же, хто посьвячує погане, бісам посьвячують, а не бореться, від усього вдержується ся. Ті ж, щоб Богові. Не хочу ж, щоб ви були спільниками тлінний вінець прийняти, а ми нетлінний. бісів. 21 Не можете чашу Господню пити і 26 Оце ж я так біжу, не якби на непевне; чашу бісовську, не можете трапезі Господній подвізаюсь так, не якби повітре (вітер) причащати ся і трапезі бісовській. 22 Чи бючи. 27 А морю тіло мое і підневолюю, щоб, нам же роздражати Господа? хиба ми дужчі іншим проповідуючи, самому іноді не бути Його? 23 Все мені можна, та не все на нікчемним.

10 Не хочу ж, братте, щоб ви не знали, що отці наші всі під хмарою були, і всі через море переходили; 2 і всі в Мойсея хрестилися в хмарі і в морі; 3 і всі ту саму їжу духовну їли; 4 і всі той самий напиток духовний пили; бо пили з духовної скелі, що йшла за ними, скеля ж була Христос. 5 Та многих з них не вподобав Бог, бо поражені були в пустинї. 6 Се ж стало ся нам прикладом, щоб не бажали лихого, яко ж і вони бажали. 7 Ані ідолослужителями не робіть ся, яко ж деякі з них, яко ж писано: Посідали люде їсти й пити і встали грati. 8 Ані робім перелюбу, як деякі з них робили, та й полягло їх за один день двайцять три тисячі. 9 Ані спокушуймо Христа, яко ж деякі з тих спокушували, та й погинули від гадюк. 10 Ані нарекаймо, яко ж деякі з них нарекали, та й погинули від губителя. 11 Усе ж се прикладами стало ся їм, прописано ж на науку нашу, на котрих конець віку прийшов. (αὶδον γι65) 12 Тим же, хто думає стояти, нехай гледить, щоб не впав. 13 Не яка спокуса настигла на вас, тільки чоловіча; вірен же Бог, котрий не допустить, щоб ви були спокушені більш, ніж що здолієте (знести); а зробить із спокусою й вихід, щоб ви здоліли знести. 14 Тим, любі мої, втікайте від ідолського служення. 15 Яко мудрим глаголю; судіть, що я глаголю: 16

24 Ніхто свого нехай не шукає, а кожен (того) що другого. 25 Все, що на торгу продаеть ся, їжте, нічого не сумнячись задля совісти. 26 Бо Господня земля і повня її. 27 Коли ж хто з невірних запрошує вас і схочете пійти, то все поставлене перед вами їжте, нічого не сумнячись задля совісти. 28 Коли ж хто вам скаже: Се ідолський посьвят, тоді не їжте задля того, хто вам сказав, і задля совісти; бо Господня земля і повня її. 29 Про совість же я кажу, не про свою, а про другого; чого бо вільність моя судити мається від совісти другого? 30 Коли ж я благодаттю причащаю ся, на що мені хулу приймати (за те), за що дякую? 31 Оце ж, чи то їсте, чи пєте, чи що інше робите, все на славу Божу робіть. 32 Не будьте спотиканнем нї Жидам, нї Грекам, нї церкві Божій, 33 яко ж і я у всьому всім годжу, не своєї шукаючи користі, а користі многих, щоб спасли ся.

11 Будьте послідувателями моїми, яко ж і я Христів. 2 Хвалю ж вас, братте, що все мое памятаєте і, яко ж я передав вам, перекази держите. 3 Хочу ж, щоб ви знали, що всякому чоловікові голова Христос, голова жінці чоловік, голова ж Христу — Бог. 4 Усякий чоловік, що молить ся або пророкує, покривши голову, осоромлює голову свою. 5 Усяка ж жінка, що молить ся або пророкує,

не покривши голови, осоромлює голову Господню недостойно, винен буде тіла і свою; одно ж бо воно й те саме, якби була їй крові Господньої. **28** Нехай же розгледить обголена. **6** Коли бо не покривається жінка, чоловік себе і так нехай хліб єсть і чашу пе. нехай і стрижеться; коли ж сором жінці **29** Хто бо єсть і пе недостойно, суд собі єсть стригти ся чи голити ся, нехай покривається і пе, нерозсуджаючи про тіло Господнє. **30** ся. **7** Чоловік бо не має покривати голови, Того-то многі між вами недужі та слабі, ї образом і словою Божою бувши, жінка ж заснуло доволі. **31** Бо коли б ми самі себе словою чоловічою. **8** Бо не чоловік од жінки, а розсуджували, то не були б осуджені. **32** жінка від чоловіка. **9** І не сотворено чоловіка Бувши ж осудженими, від Бога караємося, ради жінки, а жінку ради чоловіка. **10** Тим і щоб з съвітом не осудились. **33** Тим же, мусить жінка знак власті мати на голові ради братте моє, зйшовши їсти, один одного ангелів. **11** Однакож ні чоловік без жінки, дожидайте. **34** Коли ж хто голодний, дома ні жінка без чоловіка, в Господі. **12** Бо як нехай єсть, щоб на суд не сходились. Про жінку від чоловіка, так і чоловік через жінку, останьне ж, як прийду, дам порядок.

все ж від Бога. **13** Самі між собою судіть: чи личить жінці непокритій молитись Богу? **14**

Або чи не сама ж природа навчає вас, що коли чоловік має довге волоссє, то сором йому? **15** Жінка ж, коли має довге волоссє, се слава її; бо волоссє замість покриття її дано. **16** Коли ж хто єсть сварливим, то ми такого звичаю не маємо, ні церкви Божі. **17** Се ж завіщаючи, не хвалю, що не налучче, а на гірше збираєтесь. **18** Бо найперш, як сходитесь ви в церкву, чую, що буває розділеннє між вами, й почести вірю. **19** Треба бо й ересям між вами бути, щоб вірні між вами явились. **20** Як же сходитесь до купи, то не на те, щоб Господню вечерю їсти.

21 Кожен бо свою вечерю попереду поїсть, і один голодує, другий же впивається ся. **22**

Хиба бо домів не маєте, щоб їсти й пити? чи церквою Божою гордуете і осоромлюєте неимущих? Що ж вам сказати? чи похвалити вас у съому? Не похвалю. **23** Я бо прийняв од Господа, що й передав вам, що Господь Ісус тієї ночі, котрої був виданий, прийняв хліб, **24** і, хвалу віддавши, переломив, і рече: Прийміть, їхте, се єсть тіло мое, що за вас ламлене; се робіть на мій спомин. **25** Так само й чашу по вечері глаголючи: Ся чаша єсть новий завіт у крові моїй; се робіть, скільки раз пете, на мій спомин. **26** Скільки бо раз їсте хліб сей і чашу сю пете, смерть Господню звіщаєте, доки (Він) прийде. **27** Тим же, хто їсти ме хліб сей і пити ме чашу

12 Про духовне ж, братте, не хочу, щоб ви не знали. **2** Ви знаєте, що як були ви поганами, то до ідолів безголосих воджено вас, мов ведених. **3** Тим кажу вам, що ніхто, Духом Божим глаголючи, не проклинає Ісуса, і ніхто не може назвати Господа Ісуса, як тільки Духом съвятим. **4** Між даруваннями є ріжниця, Дух же той самий. **5** І ріжниця між служеннями, а той самий Господь. **6** І ріжниця між роботами, один же Бог, що робить усе у всіх. **7** Кожному ж дається явлення Духа на користь. **8** Тому бо Духом дається слово премудрості, другому слово знання тим же Духом; **9** іншому ж віра тим же Духом; іншому ж дарування сцілення тим же Духом; **10** іншому ж роблене чудес; іншому ж пророкуваннє; іншому розпізнаваннє духів; іншому ж усікі мови; іншому виклади мов (язиков). **11** Все ж се дійствує один і той же Дух, уділяючи кожному, яко ж хоче. **12** Як бо тіло одно, а членів має багато, всі ж члени одного тіла, хоч багато їх, а одно тіло, так і Христос. **13** Бо одним Духом усі ми в одно тіло хрестились, чи то Жиди, чи Греки, чи невільники, чи вільні, і всі одним Духом напоєні. **14** Бо тіло не єдин член, а многі. **15** Коли скаже нога: я не рука, от же я не від тіла, то хиба через се не єсть від тіла? **16** І коли скаже ухо: я не очко, то ж я не від тіла, то хиба через те не єсть від тіла? **17** Коли б усе тіло (було) око, де ж (був би) слух? Коли б усе слух, де

понюх? 18 Та Бог розложив члени кожного по пророцтва, вони впадуть; чи то мови, вони одному з них в тілі, яко ж скотів. 19 Коли ж замовкнуть; чи то знаннє, воно зникне. 9 би все (було) один член, то де (було б) тіло? Бо від часті знаємо і від часті пророкуємо. 20 Тепер же багато членів, а тіло одно. 21 Не 10 Як же прийде звершене, тоді те, що від може ж око сказати руці: Не треба мені тебе; часті, зникне. 11 Як був я малолітком, то яко або знов голова ногам: Не треба мені вас. 22 малолітком говорив, яко малолітком розумів, Нї, котрі члени тіла здають ся слабшими, яко малолітком думав; як же став чоловіком, ті тим більше потрібні; 23 і котрі здають то покинув дитяче. 12 Бачимо бо тепер через ся нам неповажніщими в тілі, тим більше дзеркало, в загадці, тоді ж лицем до лица; часті додаємо, і менше чесні наші (члени) тепер пізнаю від часті, тоді ж пізнаю, яко ж більшу окрасу приймають. 24 Звичайним і я познаний. 13 Тепер же пробувають віра, бо нашим того не треба. Та Бог зложив надія, любов, сї троє; більша ж із сих любов. тіло, давши більшу честь посліднішому, 25 щоб не було розділення в тілі, а щоб члени однаково один про одного дбали. 26 I коли терпить один член, терплять з ним усі члени; а коли славить ся один член, радують ся з ним усі члени. 27 Ви ж тіло Христове і члени від часті (з особна). 28 I інших поставив Бог у церкві найперш апостолів, вдруге пророків, втрете учителів, потім сили, а там даровання, сцілення, помагання, порядкування, всякі мови. 29 Хиба всі апостоли? хиба всі пророки? хиба всі учителі? хиба всі сили? 30 хиба всі мають дарованнє сцілення? хиба вони всі глаголють мовами? хиба всі викладають? 31 Жадайте ж дарувань лучших, і я покажу вам ще кращу дорогу.

13 Коли мовами людськими глаголю й ангельськими, любови ж не маю, то став ся я як мідь дзвінча і бубен гудячий. 2 в гулі. 8 Бо коли й сурма невиразний голос Коли маю пророцтво і знаю всі тайни і дає, то хто готовити меть ся до бою? 9 Так все знаннє, і коли маю всю віру, так щоб і само й ви, коли подасте мовою незрозуміле гори переставляти, любови ж не маю, то я слово, як зрозуміється говорене? на вітер ніщо. 3 I коли роздам увесь маєток мій, і бо говорити мете. 10 Стільки, як от буває, коли тіло мое передам, щоб його спалено, родів слів на съвіті, і нії одно з них без любови ж не маю, то ніякої користі мені (з голосу. 11 Коли ж не зрозумію значіння слів, того). 4 Любов довго терпить, милосердує; буду тому, хто говорити, чужоземець, і хто любов не завидує; любов не величаеть ся, говорити, чужоземець мені. 12 Так і ви, коли не надимається ся, 5 не осоромлює, не шукає дбаєте про дари духовні, то гледіть, щоб свого, не поривається ся до гніву, не думає збагатіли ними на збудованнє церкви. 13 лихого; 6 не веселить ся неправдою, а Так, хто говорити (чужою) мовою, нехай веселить ся правдою; 7 все покриває, всьому молить ся, щоб міг вияснювати. 14 Коли йме віри, на все вповає, все терпить. 8 бо молюсь (чужою) мовою, дух мій молить Любов ніколи не впадає (гине); чи то ж ся, розумінне ж мое без'овочне. 15 Що ж

14 Дбайте про любов і жадайте духовного, найбільше ж, щоб пророкувати. 2 Бо, хто говорити (чужою) мовою, не людям говорити, а Богу; бо ніхто не чує (слухає) його; а духом він говорити тайне. 3 Хто ж пророкує, людям говорити на збудованнє, і напоминаннє і утішеннє. 4 Хто говорити (чужою) мовою, себе збудовує; а хто пророкує, церкву збудовує. 5 Хочу ж, щоб усі ви говорили мовами, та радніш, щоб пророкували; більший бо хто пророкує, ніж хто говорити мовами, хиба що й вияснює, щоб церква збудованнє прийняла. 6 Тепер же, братте, коли прийду до вас, мовами говорячи, то що вам за користь, коли вам не говорити му або одкриттем, або знаннє, або пророцтвом, або наукою? 7 Ба й бездушне, що дає голос,

чи сопілка, чи гуслі, коли різnotи голосу не дає, як розуміти, що виграється в сопілку або

(робити)? Молити мусь духом, молити мусь корили ся, яко ж закон глаголе. **35** Коли ж же й розуміннем; співати му духом, співати хочутъ чого навчитись, нехай дома в своїхъ му й розуміннем. **16** Бо коли благословити чоловіків питаютъ; сором бо жінкам у церкви меш духом, то як той, хто займе місце говорити. **36** Хиба од вас слово Боже вийшло? невченого, скаже „амінь“ на твоє дякуваннє, або до вас одних досягло? **37** Коли хто думає коли він не знає, що говориш. **17** Ти бо пророком бути або духовним, нехай розуміє, добре дякуеш, тільки ж другий не збудовуєтъ що те що пишу вам, се заповідї Господнї. **38** ся. **18** Дякую Богу моєму, що я більш усіх Коли ж хто не розуміє, нехай не розуміє. **39** вас говорю мовами. **19** Тільки ж у церкви Тим же, братте, бажайте пророкувати, та й лучче мені пять слів промовити розуміннем говорити мовами не бороніть. **40** Усе нехай моїм, щоб і інших навчити, ніж десять поважно та до ладу робить ся.

тисяч слів (чужою) мовою. **20** Братте, не бувайте діти розуміннем; ні, в лихому бувайте малолітниками, у розумінню ж звершеними. **21** В законі писано: Чужими язиками й чужими устами говорити му людям сим, та й так не послухають мене, глаголе Господь. **22** Тим же язики на ознаку не тим, хто вірує, а невірним; пророцтво ж не невірним, а віруючим. **23** Коли оце зійдесть ся вся церква докупи, і всі чужими мовами заговорять, увійдуть же і невчені або невірні, то чи не скажуть, що ви дурієте? **24** Коли ж усі пророкують і ввійде хто невірний або невчений, то від усіх буде докорений і від усіх суджений. **25** I так тайни серця його виявлять ся, і так припавши лицем, поклонити ся Богові, звіщаючи, що справді з вами Бог. **26** Що ж (треба робити), братте? Коли сходитесь, і кожен псальму має, науку має, мову має, одкритте має, виясненне має, — усе на збудованнє нехай буде. **27** Коли хто (чужою) мовою говорити, (говоріть) по двоє, а найбільш по троє, і чергами, а один нехай вияснює. **28** Коли ж нема вияснювателя, то нехай мовчить у церкві; собі ж нехай говорити та Богові. **29** Пророки ж нехай по двоє і по троє говорять, а інші нехай міркують. **30** Коли ж другому, що сидить, одкриється ся (що), перший нехай мовчить. **31** Можете бо всі один за одним пророкувати, щоб усі навчались і всі утішались. **32** I духи пророцькі пророкам корят ся. **33** Не есть бо Бог безладу, а впокою, як по всіх церквах у святих. **34** Жінки ваші в церквах нехай мовчать; бо не дозволено їм говорити, а щоб

15 Звіщаю ж вам, братте, благовістє, що я благовіствував вам, котре й прийняли ви, і в котрому встояли, **2** котрим і спасаетесь, коли памятаєте, яким словом я благовіствував вам, хиба що марно увірували. **3** Бо я передав вам найперш, що й прийняв, що Христос умер за наші гріхи по писанням, **4** і що поховано Його, і що встав третього дня по писанням, **5** і що явив ся Кифі а опісля дванайцятьом. **6** Після того явив ся більш пяти сотень братам разом, з котрих більше живуть і досі, інші ж і впокоїлись. **7** Після того явив ся Якову, а потім усім апостолам. **8** На останок же всіх, мов якому недорідку, явивсь і мені. **9** Я бо останній з апостолів, котрий недостоен зватись апостолом, бо гонив церкву Божу. **10** Благодатю ж Божою я те, що е; і благодать Його до мене була не марна, а більш усіх іх працював я; не я ж, а благодать Божа, що зо мною. **11** Чи то ж я, чи то вони, так проповідуємо, і так ви увірували. **12** Коли ж про Христа проповідується ся, що Він з мертвих устав, то як се деякі між вами кажуть, що нема воскресення мертвих? **13** Коли ж воскресення мертвих нема, то й Христос не воскрес; **14** коли ж Христос не воскрес, то марна проповідь наша, марна ж і віра ваша. **15** I ми являємося кривими съвідками Божими, бо съвідкували про Бога, що воскресив Христа, котрого не воскресив, коли мертві не встають. **16** Бо коли мертві не встають, то й Христос не встав. **17** А коли Христос не встав, то марна віра ваша: ви ще в гріяхах ваших. **18** Тоді й померші

в Христії погибли. **19** Коли тільки в сьому слава зір; зоря бо від зори відрізняється ся життє вповаємо на Христа, то окаянніші славою. **20** Так і воскресеніє мертвих. Сєсть (нешасливійші) ми всіх людей. **21** Тепер же ся у зотлінні, устає у нетліннію. **22** Сєсть ся Христос устав з мертвих; первістком між в безчестю, устає в славі; сєсть ся в немочі, мертвими став ся. **23** Яко ж бо через чоловіка устає в силі. **24** Сєсть ся тіло душевне, устає (прийшла) смерть, так через чоловіка й тіло духовне; єсть тіло душевне і єсть тіло воскресеніє з мертвих. **25** Як бо в Адамі всі духовне. **26** Так і написано: Став ся перший вмирають, так і в Христії всі оживають. **27** чоловік Адам душою живою, а останній Адам Кожен своїм порядком: Первісток Христос, духом животворящим. **28** Тільки перш не а потім Христові у приході Його. **29** Тоді духовне (було), а душевне, духовне ж потім. (приайде) конець, як передасть царство Богу **30** Первісток із землі земний; другий Й Отцеві, як зруйнує всяке старшинування чоловік Господь з неба. **31** Який земний, такі і всяку власті і силу. **32** Мусить бо Він й земні; і який небесний, такі й небесні. **33** І царювати, доки положить усіх ворогів під яко ж носили ми образ земного, так носити ноги Його. **34** Останній ворог зруйнуєть мем і образ небесного. **35** Се ж глаголю, ся — смерть. **36** Усе бо впокорив під ноги братте, що тіло і кров царства Божого Його. Коли ж рече, що все впокорено, то наслідити не може; і зотлінні незотління явно, що окрім Того, хто покорив Йому все. не наслідить. **37** Ось тайну вам глаголю: **38** Коли ж упокорить ся Йому все, тоді і Всі не впокоїмось, всі ж перемінимось. сам Син упокорить ся Тому, хто впокорив **39** У хвилину, у миг ока, за останньою Йому все, щоб Бог був усе в сьому. **40** Ато трубою — бо затрубить, і мертві повстають що робити муть ті, хто хрестить ся ради нетлінними, і ми попреміняємося. **41** Треба мертвих, коли зовсім мертві не встають? бо тлінному сьому одягнутись у нетлінні, і чого ж і хрестять ся ради мертвих? **42** Чого смертному сьому одягнутись у безсмерте. ж і ми небезпечимось всякого часу? **43** Що — **44** Як же тлінне се одягнеть ся в нетлінні дня вмираю; так (по правді нехай буде) і смертне се одягнеть ся в безсмерте, тоді мені ваша похала, що маю в Христії Ісусі, станеть ся написане слово: Пожерта смерть Господії нашому. **45** Коли б я чоловічим робом побідою. **46** Де в тебе, смерте, жоло? де в тебе, боров ся з звірями в Ефесі, то яка мені **47** пекло, побіда? (Hadēs g86) **48** Жоло ж смерти — користь, коли мертві не встають? Ну то їсти гріх, а сила гріха — закон. **49** Богу ж дяка, й пити, бо завтра помрємо. **50** Не обманюйте що дав нам побіду через Господа нашого себе: ледачі бесіди псують добре звичаї. **51** Ісуса Христа. **52** Тим же, братте мое любе, Протверзіть ся праведно та не грішіть; бо бувайте тверді, стійкі, надто збогачуючись у деякі не знають Бога. На сором вам глаголю. ділі Господньому завсіди, знаючи, що праця **53** Та хто-небудь скаже: Як устануть мертві? ваша не марна перед Господем. і в якому тілі прийдуть? **54** Безумний! що ти сїеш, не оживе, коли не вмре. **55** І що сїеш, не тіло будуче сїеш, а голе зерно, як лучить ся, пшеничне, або яке інше. **56** Бог же дає Йому тіло, яке скоче, і кожному насінню своє тіло. **57** Не кожне тіло таке саме тіло; тільки інше тіло в людей, інше тіло в скотини, інше у риб, інше ж у птаства. **58** (Єсть) і тіла небесні й тіла земні, та інша слава небесних, а інша земних. **59** Інша слава сонця, а інша слава місяця, і інша

16 Про милостиню ж для съвятих, як я розпорядив у церквах Галатийських, так і ви робіть. **2** Первого дня в тижні нехай кожен з вас у себе складає, скарбуючи, як Йому ведеть ся, щоб не тоді, як прийду, складку робити. **3** Як же прийду, то котрих ви ухвалите, тих пішли з листами віднести дар ваш у Єрусалим. **4** Коли ж буде достойно, щоб і мені йти, зо мною пійдуть. **5** Прийду ж до вас, як Македонію перейду (Македонію бо проходжу). **6** У вас же може загаюсь, або

ї зазимую, щоб ви провели мене, куди я пійду. **7** Не хочу бо вас тепер переходом бачити; маю ж надію, якийсь час пробути в вас, коли Господь дозволить. **8** Пробуду ж у Єфесі до п'ятидесятниці. **9** Двері бо великі й широкі відчинилися мені, і багато (в мене) противників. **10** Як же прийде Тимотей, гледіть, щоб без страху був у вас; діло бо Господнє робить, яко ж і я. **11** То нехай ніхто ним не гордuse, а випроводіть його з упокоєм, щоб прийшов до мене; жду бо його з братtem. **12** Що ж до Аполоса брата, то вельми просив я його, щоб прийшов до вас з братtem; та зовсім не було волї в него, щоб прийти тепер, прийде ж, як мати ме догідний час. **13** Пильнуйте, стійте в вірі, мужайтесь і утверджуйтесь. **14** Все вам нехай в любові дієть ся. **15** Благаю ж вас, браттє (ви знаєте семю Стефанову, що вона первоплід Ахайський, і що на служеннє съятим oddali себе), **16** щоб і ви корились таким і кожному, хто помагає нам і працює. **17** Зрадїв же я приходом Стефановим і Фортунатовим і Ахайковим; бо недостачу вашу вони сповнили. **18** Заспокоїли бо мій дух й ваш; пізнатавайте ж оце таких. **19** Витаютъ вас церкви Азийські. Витаютъ вас у Господї много Аквила і Прискила з домашньою їх церквою. **20** Витаютъ вас усі брати. Витайте один одного цілуваннем съятим. **21** Витаннє моєю рукою Павловою. **22** Коли хто не любить Господа Ісуса Христа, нехай буде проклят, маран ата! **23** Благодать Господа Ісуса Христа з вами. **24** Любов моя з усіма вами у Христї Ісусї. Амінь.

2 ДО КОРИНТЯН

1 Павел апостол Ісуса Христа, волею Божою, та Тимотей брат, церквам Божим у Коринті з усіма съвятими у всій Ахай: **2** та Сильваном, та Тимотеем, не був „так” Благодать вам і впокій од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа. **3** Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, Отець милосердя і Бог всякої утіхи, **4** що втішає нас у всякому горю нашему, щоб змогли ми утішати тих, що у всякому горю, утішеннем, яким утішаємося самі від Бога. **5** Бо яко ж намножують ся страдання Христові в нас, так Христом намножується ся і утішеннє наше. **6** Чи то ж ми скорбимо, то для вашого втішення і спасення, котре звершується ся терпіннем тих мук, що й ми терпимо; чи то ми втішаємося, то для вашого утішення і спасення. **7** І впованнє наше тверде про вас, знаючи, що як спільнники ви страдання нашого, так і утішення. **8** Бо не хочемо, братте, щоб ви не відали про горе наше, що було нам в Азії, що над міру і над силу тяжко було нам, так що не мали вже надії жити. **9** Та самі в собі присуд смерти мали, щоб не надіяти ся нам на себе, а на Бога, що підіймає мертвих, **10** котрий з такої смерті збавив нас і збавляє, і на котрого вповаємо, що й ще збавляти ме, **11** за підмогою і вашої за нас молитви, щоб за те, що нам даровано стараннem многих, многі за нас і дякували. **12** Се бо хвала наша, съвідченне совісти нашої, що ми в простоті і чистоті Божій, не в мудrosti тілесній, а в благодаті Божій жили на съвіті, більше ж у вас. **13** Не інше бо пишем вам, як або що читаете, або розумієте; маю ж надію, що й до кінця зрозумієте, **14** як і зрозуміли нас від часті, що ми хвала вам, яко ж і ви нам у день Господа нашого Ісуса Христа. **15** І в сій певноті хотів був я прийти до вас перше, щоб і другу благодать мали, **16** а через вас пройти в Македонію, і знов з Македонії прийти до вас, а ви щоб провели мене в Іudeю. **17** Сього бажаючи, хиба я легким розумом що робив? або що задумую, чи по тілу задумую, щоб було в мене то так — так, то, ні — ні. **18** Вірен же Бог, що слово наше до вас не було „так” і „ні”. **19** Бо Син Божий Ісус Христос, вам нами проповідуваний, мною Коринті з усіма съвятими у всій Ахай: **20** та Сильваном, та Тимотеем, не був „так” і „ні”, а було у Йому „так”. **21** Бо скільки обітниць Божих, то (все) в Йому „так” і в Йому „амінь”, на славу Божу через нас. **22** Той же, що утверджує нас із вами у Христа й намастив нас — Бог, **23** Він і запечатав нас, і дав задаток Духа в серцях наших. **24** Я ж съвідком Бога призываю на свою душу, що, щадивши вас, ще не прийшов в Коринт. **25** Не тому, що ми пануємо над вірою вашою; ні, ми помічники вашої радості, бо ви стоїте вірою.

2 Розсудив же я сам із собою се, щоб знов у смутку до вас не прийти. **2** Бо коли я завдаю смутку вам, то хто мене розвеселить, як не той, хто засмучений через мене. **3** І написав вам се, щоб, прийшовши не мав смутку від тих, котрими годилось би мені веселитись, певен будучи про всіх вас, що моя радість для всіх вас. **4** Бо з великого горя, і туги серця написав я вам з многими сълізми, не щоб ви смуткували, а щоб пізнали любов, котрої в мене пребагато до вас. **5** Коли ж хто засмутив, не мене засмутив, а від часті (щоб не отягчив я) і всіх вас. **6** Доволі такому сієї кари від многих. **7** Так що напротив лучче простіть і утіште, щоб надто великий сум не пожер такого. **8** Тим же благаю вас, обявіть любов до него. **9** На те бо й писав я, щоб мати доказ од вас, чи усьому ви слухняні. **10** Кому ж ви прощаєте, тому й я; бо й я, коли що кому простив, то ради вас перед лицем Христа, **11** щоб не подужав нас сатана; бо нам відомі задуми його. **12** Прийшовши ж у Трояду на благовістє Христове, як відчинено мені двері в Господі, **13** не мав я впокою в дусі моїм, не знайшовши Тита, брата моого; а, попрощавшись із ними, вийшов у Македонію. **14** Богу ж дяка, що завсігди дає нам побіду в Христі, і паході знання свого обявляє через нас у всякому місці. **15** Бо ми

пахоці Христові Богу в тих, що спасають ся, образ від слави в славу, яко ж від Господнього і в тих, що погибають: **16** одним ми пахоці Духа.

смерти на смерть, а другим пахоці життя на життє; та кого на се вистачить? **17** Не такі бо ми, як многі, що крамують словом Божим, а щиро, як од Бога, перед Богом, у Христії глаголемо.

4 Тим же то, маючи се служеннє, яко же помилувані, не слабнемо, **2** а відреклись тайного в безчестю, не ходячи в лукавстві, ані хитруючи словом Божим, а явленнем правди поручаючи себе всякій совісті чоловічій перед Богом. **3** Коли ж і закрите благовістє

наше, то у погибаючих есть закрите, **4** в котрих бог віку сього осьлішив думки їх, невірних, щоб не засияло їм съвітло благовістя слави Христа, котрий есть образ Бога. (*aiōn g165*) **5** Бо ми не себе самих

поручати? або треба нам, як іншим, поручальних листів до вас, чи од вас поручальних (листів?). **2** Ви наше посланне, написане в серцях наших, котре знають і читають усі люде. **3** (А й надто) ви явлені, що ви посланнє Христове через служеннє проповідуємо, а Христа Ісуса Господа, себе ж наше, написане не чернилом, а Духом Бога самих слугами вашими Ісуса ради. **6** Бо Бог, живого, не на камяних скрижалях, а на що звелів з темряви засияти, той засвітив у тілесних скрижалях серця. **4** Надію ж таку серцях наших на просвіченнє розуміння маємо через Христа до Бога, **5** бо ми не в слави Божої в лиці Ісус-Христовім. **7** Маємо силї самі від себе що думати, яко із себе; а ж скарб сей у глиняних посудах, щоб сила наша від Бога, **6** котрий і дав нам силу премноожество сили було від Бога, а не від бути слугами нового завіту, не букви, а духа; нас. **8** У всьому горюємо, та не нарікаємо; буква бо вбиває, а дух животворить. **7** Коли трівожимось, та не теряємо надії; **9** гонять ж служеннє смерти, письмом вирізане на нас, та ми не покинуті; повалені ми, та не каміннях, було в славі, так що сини Ізраїлеві погублені; **10** всякого часу мертвість Господа не могли дивитись на лиці Мойсейове Ісуса на тілі носимо, щоб і життє Ісусове задля слави лиця його минуощої, **8** як же в тілі нашему являло ся. **11** Завсіди бо нас не більше служеннє духа буде в славі? **9** живих на смерть видають задля Ісуса, щоб Бо коли служеннє осуду — слава, то геть і життє Ісусове являлось у смертному тілі більше служеннє правдї багатше славою. нашому. **12** Тим же оце смерть в нас орудує, **10** Бо й не прославилось прославлене в тій а життє в вас. **13** Мавши той же дух віри, по мірі, задля переважуючої слави. **11** Коли бо писаному: Я вірував, тим і глаголав, і ми те, що минає, в славі, то багато більше в віруємо, тим і глаголемо, **14** знаючи, що хто славі те, що пробуває. **12** Маючи оце таке підняв Господа Ісуса, і нас через Ісуса підійме впованне, уживаємо велику волю, **13** а не яко і поставить з вами. **15** Все бо задля вас, щоб ж Мойсей, що клав покривало на лиці своє, богата благодать через благодаренне многих щоб сини Ізраїлеві не дивились на конець намножувалась на славу Божу. **16** Тим то минущого. **14** Та осьліпились думки їх: бо не слабнемо; нї, хоч зовнішній наш чоловік аж до сього дня те ж покривало в читанню старого завіту зостається ся невідкрите, котре в Христії зникає. **15** Нї, аж до сього дня, коли читається ся Мойсей, покривало на серці їх лежить. **16** Як же обернуть ся до Господа, здіймається ся покривало. **17** Господь же Дух; де ж Господень Дух, там воля. **18** Ми ж усі відкритим лицем, поглядаючи як у дзеркало, на славу Господню, преобразуємось у той же

17 Бо теперішня легкота горя нашого надто

над міру приготовлює нам вічну вагу слави, (*aiōnios g166*) **18** нам, що не дивимось на видоме,

а на невидоме; що бо видоме, дочасне, що ж невидоме, вічне. (*aiōnios g166*)

5 Знаємо бо, як земний будинок тіла нашого розпадеть ся, ми будівлю від Бога маємо,

будинок нерукотворний, вічний на небесах. **6** Помагаючи ж (Йому), благаємо вас, щоб **(aiōnios g166)** **2** Бо в сьому ми стогнемо, бажаючи **6** Помагаючи ж (Йому), благаємо вас, щоб ви марно благодать Божу не приймали.

одягтись домівкою нашою, що з неба, **3** коли **2** (Бо глаголе: Приятного часу вислухав я б тільки нам, і одягнувшись, нагими не тебе, і в день спасення поміг тобі. Ось тепер явитись. **4** Бо, стогнемо отягчені, будучи в пора приятна, ось тепер день спасення.) тілі сьому, з котрого не хочемо роздягтись, **3** Ніякого ні в чому не даемо спотикання, а одягнувшись, щоб смертне було пожерте щоб не було ганене служеннє, **4** а у всьому життєм. **5** На се сотворив нас Бог, і дав показуючи себе яко слуг Божих: у великому нам задаток Духа. **6** Още ж маймо духа терпінню, в горю, в нуждах, в тіснотах, **5** всякого часу, знаймо, що, домуючи в тілі, ми в ранах, в темницях, в буках, у працях, далеко від Господа: **7** (бо ходимо вірою, а не у недосипаннях, у постах, **6** в чистоті, видіннем.) **8** Маймо ж духа й волїмо лучче в знанню, в довготерпінню, в добрості, в бути далеко від тіла, а домувати у Господа. съятому Дусі, в любові нелицемірній, **7** **9** Тим і силкуємось, чи то будучи дома, чи в словах правди, в силі Божій, із зброею далеко від дому, бути Йому любими. **10** праведности в правій і лівій, **8** славою і Всім бо нам треба явитись перед судищем безчестем, ганьбою і хвалою; яко дуросьвіти, Христовим, щоб прийняв кожен по тому, та правдиві; **9** яко незнані, та познані; що заробив тілом, чи то добре, чи лихе. **11** яко вміраючі, і ось ми живі; яко карані, Знаючи оце страх Господень, пересвідчуємо та не повбивані; **10** яко сумні, а завсіди людей; Богові ж явні ми, і вповаю, що й веселі; яко вбогі, многих же збогачаючі; вашим совістям обявились. **12** Не знов бо яко нічого немаючі, а все держучи. **11** Уста похваляємо себе перед вами, а даемо вам наші відкрились до вас, Коринтяне; серця причину хвалитись нами, щоб мали що наші розпросторились. **12** Не стіснені ви (відказувати) тим, що хвалить ся лицем, а в нас, а тіснитесь в утробах ваших. **13** не серцем. **13** Бо як ми не при собі, то (се) Такою ж нагородою (кажу вам, як дітям) Богові; а як ми тверезимось (здержуємось), розпросторітесь і ви. **14** Не ходіть у жадному (се) вам. **14** Бо любов Христова вимагає від ярмі з невірними; яке бо товаришуваннє нас, судячих так, що, коли один за всіх умер, праведности і беззаконня, і яка спільність тоді всі вмерли; **15** і (що) Він умер за всіх, съвітла з темрявою? **15** Яка ж згода в Христа з щоб живі ніколи більш собі не жили, а Тому, Велиялом? або яка части вірному з невірним? хто за них умер і воскрес. **16** Тим же ми **16** I яка згода церкви Божої з ідолською? від нині нікого не знаємо по тілу; коли ж бо ви церква Бога живого, яко ж рече Бог: і знали по тілу Христа, то тепер більш не вселю ся в них, і ходити му; і буду їм Бог, а знаємо. **17** Тим же, коли хто в Христі, той вони будуть мені люде. **17** Тим же вийдіть із нове сотворінне; старе минуло; ось стало між них, і відлучіть ся, глаголе Господь, і до все нове. **18** Усе ж від Бога, що примирив нечистого не приторкайтесь; і я прийму вас, нас із собою через Ісуса Христа, і дав нам **18** і буду вам за отця, а ви будете мені за синів служеннє примирення, **19** яко ж бо Бог був і дочок, глаголе Господь Вседержитель.

у Христі, примиряючи съвіт із собою, не полічуючи їм провин їх, і положив у нас слово примирення. **20** Замість Христа оце ми послі, і наче Бог благає (vas) через нас; ми просимо вас замість Христа: примиріть ся з Богом. **21** Бо Він Того, хто не знав гріха, за нас гріхом зробив, щоб ми були праведностю Божою в Йому.

7 Мавши оце сї обітування, любі (мої), очищуймо себе від усякої нечистії тіла і духа, звершуючи съятоість у страсі Божому. **2** Зрозумійте нас: ми нікого не скривили, нікого не зопсували, ні з кого не здириали. **3** Не на осуд глаголю; бо попереду сказав я, що в серцях наших ви (такі), щоб умирati з вами і жити. **4** Велика съміlostь моя до

vas, велика похвала мені за вас; сповнив ся я съятим. 5 I не, яко ж ми надіялись, а oddали утіху; надто багатий я радощами у всякому себе перш Господеві, та й нам, волею Божою; горю нашому. 6 Bo, й як прийшли ми в 6 tim то ми вблагали Тита, щоб, яко ж перше Македонію, ніякого впокою не мало тіло почав, так і скінчив у вас благодать сю. 7 наше, у всьому бідуочи: осторонь боротьби, А ви, яко ж у всьому достаткуете вірою, в середині страхови. 8 Ta Бог, що втішає і словом, і знаннем, і всяким дбаннем, і смиренних, утішив нас приходом Титовим, любовю вашою до нас, щоб і в сїй благодаті 7 не тільки ж приходом його, та й утішеннем, достаткували. 9 Не повеліваючи глаголю, котрим утішив ся про вас, оповідуючи ваше а через дбаннє інших хочу допевнитись в бажаннє, ваше риданнє, вашу прихильність ширості вашої любови. 10 Знаєте бо благодать до мене, так що я вельми зрадував ся. 11 Bo Господа нашого Ісуса Христа, що задля вас хоч я й засмутив вас посланнem, не каюсь, з'убожів, бувши багатим, щоб ви убожеством хоч і каяв ся; бачу бо, що те посланнє, хоч і Його збагатились. 12 I в сьому даю раду: се на час, засмутило вас. 13 Тепер я радуюсь, не бо вам на користь, котрі не тільки робити, тому, що ви засмутились були, а тому, що та й хотіти перш почали від торішнього смуткували на покаяннє; засмутились бо ви лїта. 14 Тепер же і кінчіть роботу, щоб яко по Бозі, щоб нї в чому не було вам шкоди ж була охота хотіти, так щоб і скінчили від нас. 15 Bo смуток по Бозі нерозкаяне по спромозі. 16 Bo коли в кого є охота, покаяннє на спасенне робить; смуток же то вона приятна по тому, як хто має, а съвіта цього смерть робить. 17 Ось бо се не по тому, як хто не має. 18 (Нехай) бо саме, що по Бозі смуткували, яке велике не (буде) іншим одрада, а вам горе, а по зробило в вас дбаннє, а (яке) оправданнє, рівноті: 19 в теперешній час ваш достаток а жаль, а страх, а бажаннє, а ревність, яке про їх недостаток, щоб і їх достаток був про (відомщенне)! У всьому показали ви, що ваш недостаток, щоб була рівнота, 20 яко ж чисті в сьому дїлі. 21 A хоч і писав я вам, писано: хто (назирав) багато, не надто мав, то не задля того, хто скривдив, і не задля і хто мало, не мав недостатку. 22 Дякуємо ж того, хто скривдений, а щоб явилось у вас Богові, що дав таке щире дбаннє про вас у дбаннє наше про вас, перед Богом. 23 Того серце Титу. 24 Bo благаннє таки прийняв, ж то втішились ми втішеннем вашим; а й та й, бувши прихильнішим своєю охотою, надто більш зраділи радістю Титовою, що вийшов до вас. 25 Послали ж ми з ним і заспокоїв ся дух його від усіх вас. 26 Bo коли брата, котрого похвала в евангелию по всіх я хваливсь йому чим про вас, то не осоромив церквах. 27 Не тільки ж се; а він і вибраний ся; а, як усе по правдї говорили ми вам, так і від церков товариш наш з цією благодаттю, хвала наша перед Титом правдиво була. 28 що нею служимо на славу самого Господа й Серце ж його ще більш до вас (прихильяється на одраду вашу, 29 остерегаючись того, щоб ся), згадуючи послух усіх вас, з яким страхом — хто не дорікав нам достатком сїм, котрим і трепетом прийняли його. 30 Радуюсь оце, ми служимо, 31 промишляючи про добре що у всьому можу звіритись вам.

8 Даємо ж вам знати, браттє, про благодать

Божу, дану церквам Македонським, 2 що у великому допусті горя надостаток радощів їх, і до глибини убожество їх достаткувало багацтвом щирості їх. 3 Bo вони по силі — се я съвідкую — і над силу доброхітні. 4 З великим благаннem благали нас прийняти дар і товарищуваннne (спільність) в служенню

не тільки перед Богом, та й перед людьми.

22 Послали ж з ними брата нашого, про котрого ми допевнилися, що він у многому дуже пильний, тепер же він ще пильніший, у великій надії на вас. 23 Що до Тита, то він мій товариш і помічник про вас; що до братів наших, вони посланники церков, слава Христова. 24 Покажіть же доказ любови

вашої і хвалення нашого вами перед ними й перед лицем церков.

9 Про служенне ж съятим злишне мені писати вам: 2 бо я знаю охоту вашу, котрою про вас хвались Македонянам, що Ахая приготовилась від торішнього літа, і ваша ревність заохотила многих. 3 Післав же я братів, щоб похвала наша, що єсть про вас, не зробилась марна в съому слuchaї, щоб, яко ж казав я, ви були готові, 4 щоб, як прийдуть зо мною Македонянє та знайдуть вас неготових, ми (щоб не сказати ви) не осоромились, сію съмілостю хвальби. 5 Оце ж надумавсь я, що треба вблагати братте, нехай попереду пійдуть до вас, і заздалегідь наготовлять сей дар ваш, про котрий наперед звіщено, що він готовий, так як дар, а не як здирство. 6 Оце ж: хто сіє скupo, скupo й жати ме; а хто сіє в дарах, в дарах і жати ме. 7 Кожен (давай), яко ж постановляє в серці, не з жалю або з примусу; веселого бо дателя любить Бог. 8 Силен же Бог всякою благодаттю збогатити вас, щоб у всъому всякого часу всякий достаток маючи, збагачувались ви всяким добрим ділом, **9** (яко ж писано: Розсипав, дав убогим; праведність його пробуває по вік. (aiōn g165) 10 Хто ж дає насіннє сіючому, подасть і хліб на їжу, і намножить насіннє ваше і зростить засіви праведности вашої), 11 щоб у всъому збагатились на всякую щирість, котра через нас робить подяку Богу. 12 Бо порядкуванне служення съого не тільки сповняє недостатки съятих, а також достаткує многими подяками Богові. 13 Дознавши служення съого, прославляють вони Бога за покірне визнаванне ваше благовістя Христового, і за щирість общення з ними і з усіма, 14 і молять ся за вас, прихиляючись до вас задля превеликої благодаті Божої в вас. 15 Дяка ж Богові за невимовний дар Його.

10 Сам же я Павел благаю вас лагідностю і тихостю Христовою, а що в вічі смиренний між вами, а, не будучи між вами, съміливий проти вас; 2 благаю ж,

щоб, бувши між вами, не бути съміливим з тією певнотою, якою думаю осьмілиться проти деяких, що думають про нас, ніби миходимо по тілу. 3 Бо ходячи в тілі, не по тілу воюємо: 4 (бо зброя воювання нашого не тілесна, а сильна Богом на зруйнованнє твердинь,) 5 руйнуючи видумки і всяку висоту, що встає проти знання Божого, і займаючи в полонь усякий розум на послух Христу, 6 і будучи на поготові помститись над усяким непослушом, як сповнить ся ваш послух. 7 Хиба ви на лицє дивитеся? Коли хто певен у собі, що він Христів, нехай знов по собі думає так, що, як він Христів, так і ми Христові. 8 Бо коли б я ще більш хвалив ся властю нашою, що дав нам Господь на збудуванне, а не на зруйнуваннє ваше, то не осоромив ся б. 9 (Та) щоб не здаватись, наче б лякав вас посланнями, — 10 бо послання (його) скажуть, важкі і кріпкі, а присутність тіла немочна і слово мизерне, — 11 такий нехай се знає, що які ми словом у посланнях, не бувши (між вами), такі ми й ділом, бувши (між вами). 12 Бо не съмімо прилічувати або рівняти себе до деяких, що самі себе хвалиять; ті, що самі в собі себе міряють і порівнюють самих себе, не розуміють. 13 Ми ж не без міри хвалити мемось, а по мірі мірила, що відмірив нам Бог, (яко) міру, щоб досягти і до вас. 14 Ми бо не так, як би не досягнувши вас, над міру простираємось; бо аж і до вас досягли благовіstem Христовим. 15 Не без міри хвалимось чужою працею, маючи надію, що, як виросте віра ваша, то звеличимось і ми по мірилу нашему надто, 16 щоб і дальше вас благовіствувати, і не хвалитись над тим, що чужим мірилом приготовлене. 17 Хто ж хвалитися, нехай у Господї хвалитися ся. 18 Бо не той певний, хто сам себе хвалить, а кого Господь похваляє.

11 Ой коли б ви трохи потерпіли моє безумство! а таки потерпите мене. 2 Бо я ревную про вас ревностю Божою; я бо заручив вас одному мужові, щоб чистою дівою привести перед Христом. 3 Бою ся ж, щоб, як змій Єву обманяв лукавством

своїм, так не попсувались думки ваші, Ізраїльянє? І я. Вони насіннє Авраамове? І я. (одвернувши) від простоти в Христі. **4** Бо **23** Христові слуги? (безумствуючи глаголю) коли ж хто, прийшовши, іншого Христа я більше: В працях премного, в ранах без проповідує, котрого ми не проповідували, міри, у темницях пребагато, при смерти або духа іншого ви приймаєте, котрого не почасту. **24** Од Жидів п'ять раз по сорок без прийняли, або інше благовістє, котрого не одного прийняв я. **25** Тричі киями бито мене, одержали; то ви були б дуже терпіливі. **5** а один раз каменовано; тричі розбивав ся Думаю бо, що я нічим не зоставсь позаду корабель, ніч і день пробув я в глибині; **26** у передніх апостолів. **6** Хоч бо я й неук словом, дорогах почасту, у бідах (на) воді, у бідах та не rozумом; ні, ми знані у всьому між (од) розбійників, у бідах од земляків, у бідах вами. **7** Або гріх я зробив, себе смиряючи, од поган, у бідах у городі, у бідах у пустині, у щоб ви пійшли вгору, бо даром благовісте бідах на морі, у бідах між лукавими братами; Боже проповідував вам? **8** Од інших церков **27** у праці і в журбі, почасту в недосипанню, брав я, приймаючи плату, на служеннє в голоді і жажді, в постах часто, в холоді й вам; **9** і, прийшовши до вас, та й бувши наготі. **28** Опріч того, що осторонь, налягає на в недостатку, не був я нікому важким; бо мене щоденна журба про всі церкви. **29** Хто недостаток мій сповнили брати мої, що знемогає, щоб і я не знемогав? Хто блазнить прийшли з Македонії; та й у всьому я ся, щоб і я не горів? **30** Коли хвалитись треба, хоронив себе, щоб не бути вам важким, і то хвалити мусь тим, що від немочі моєї. хоронити му. **10** (Як) істина Христова є в мені **31** Бог, Отець Господа нашого Ісуса Христа, (так вірно), що похвала ся не загородить будучи благословен на віки, знає, що я не ся від мене в сторонах Ахайських. **11** Чого обманюю. (*ἀἴσης γιατίς*) **32** У Дамаску царський ж? хиба, що не люблю вас? Бог знає (те). **12** намістник Арета, стеріг город Дамащен, Що ж роблю, те й робити му, щоб відтяти хотівши піймати мене; **33** і віконцем у коші причину тим, що хочуть причини, щоб чим спущено мене по стіні, і втік я з рук його. хвалять ся, (у тому) показались як і ми. **13** Бо такі лжеапостоли, робітники лукаві, прикидаються апостолами Христовими. **14** І не диво: сам бо сатана прикидається ангелом съвітлим. **15** Не велика ж річ, коли і слуги його прикидаються слугами правди. Конець їх буде по ділам їх. **16** Знов глаголю: щоб ніхто не вважав мене за безумного; коли ж ні, хоч яко безумного мене прийміть, щоб хоч трохи мені похвалитись. **17** А що глаголю, не глаголю по Господі, а мов би в безумстві, у сїй певноті похвали. **18** Яко ж бо многі хвалять ся по тілу, то я хвалити мусь. **19** Радо бо терпите безумних, розумними бувши. **20** Терпите бо, як хто підневолює вас, як хто жере (vas), як хто обдирає (vas), як хто величает ся, як хто бе вас у лиці. **21** Робом досади глаголю, так ніби ми знемоглись. Коли ж у чому хто осьмілюється ся (у безумстві глаголю), то я осьмілююсь. **22** Вони Єbreї? І я. Вони

12 Не користь же мені хвалитись, та перейду до видіння і одкриття Господнього. **2** Я знаю чоловіка в Христі перед чотирнайцятьма літами (чи в тілі, не знаю, чи без тіла, не знаю; Бог знає), підхопленого аж до третього неба. **3** І знаю такого чоловіка (чи в тілі, чи без тіла, не знаю; Бог знає), **4** що був підхоплений у рай, і чув він слова невимовні, що не можна чоловікові промовити. **5** Таким хвалити мусь; собою ж не хвалити мусь, а тільки немощами моїми. **6** Коли бо я схочу хвалитись, не буду безумний, бо говорити му правду; та вдержуясь, щоб хто мене не вважав над те, чим бачить мене або чує що від мене; **7** і, щоб превеликими відкриттями надто не величатись мені, дано мені колючку в тіло, ангела сатану, нехай бе мене в лиці, щоб не величав ся. **8** Про него тричі Господа благав я, щоб відступив від мене. **9** Та Він сказав мені:

Доволі з тебе благодаті моєї, сила бо моя згрішили, і до всіх інших, що, як прийду в немощі звершується. Найлюбіше ж оце знов, то не пощаджу: 3 бо ви шукасте в лучче хвалитись мені немощами моїми, мені доказу глаголючого в мені Христа, щоб вселилась у мене сила Христова. 10 котрий до вас не немочний, а потужний Тим любо мені в немочах, докорах, нуждах, в вас. 4 Бо хоч і розпято Його від немощі, гоненнях, тіснотах за Христа; коли бо я та живий Він од сили Божої. Бо хоч і ми немочний, тоді я сильний. 11 Я зробивсь немочні в Йому, та жити memo з Ним од безумним хвальячись; ви мене примусили; сили Божої в вас. 5 Самих себе розбираите, бо треба, щоб я був хвалений од вас; нічим чи ви в вірі; самих себе вивідайте. Чи то бо я негірший од найперших апостолів, ж не знаєте себе самих, що Ісус Христос у хоч я й ніщо. 12 Справді ознаки апостола вас есть? Хиба тільки, що ви недостойні. стались між вами у всякому терпінню, в 6 Сподіваю ся ж, що зрозумієте, що ми не ознаках, чудесах і силах. 13 Що бо есть, чим недостойні. 7 Молю ся ж Богу, щоб ви не вас упосліджено перед іншими церквами? зробили ніякого зла, не щоб ми хвальними хиба тим, що я сам не був вам важким? явилися, а щоб ви добре зробили, а ми Простіть мені сю кривду. 14 Ось утрете готов яко нехвальні були. 8 Нічого бо не можемо я прийти до вас, і не буду важким вам, бо проти правди, а за правду. 9 Радуємось бо, не шукаю вашого, а вас; бо не дітям треба коли ми немочні, ви ж сильні; про се ж і для родителів скарбувати, а родителям для молимо ся на звершенне ваше. 10 Тим то дітей. 15 Мені ж найлюбіш буде втрачуватись й не бувши між вами, пишу, щоб бувши і втрачувати себе за душі ваші; хоч вельми між вами не зробив без'ощадно по власті, вас люблячи, я менше люблений вами. 16 котру дав мені Господь на збудованнє, а Нехай же буде так, що я не отягчив вас; та не на руйнованнє. 11 На останок, братте, може, бувши хитрим, підступом обдираю радуйте ся, звершуйтесь, утішайтесь, те вас? 17 Хиба кого посылав я до вас і через ж саме думайте, мирно живіть, то й Бог него покористувавсь од вас? 18 Ублагав я любови й миру буде з вами. 12 Витайте один Тита, й разом з ним послав брата. Хиба одного цілуваннєм съятим. 13 Витаютъ вас, покористувавсь чим од вас Тит? Чи не тим усі съяті. 14 Благодать Господа Ісуса Христа же духом ходили ми? не тими ж слідами? 19 і любов Божа, і причастє съятого Духа з Хиба думаєте знов, що оправдуємось перед усіма вами. Амінь.

вами? Перед Богом у Христі глаголемо;
усе ж, любі, на ваше збудуваннє. 20 Боюсь
бо, щоб иноді прийшовши, не знайшов вас
не такими, як хочу, і щоб ви не знайшли
мене таким, якого не хочете: щоб иноді
(не було) змагання, зависти, досад, сварок,
пересудів, нашептів, пихи, безладу; 21 щоб,
як прийду знов, не принизив мене Бог
мій між вами, і щоб не оплакував многих,
що перше згрішили, та й не покаялись у
нечистоті, й блуді, й розпусті, що коїли.

13 Се вже втрете йду до вас. При устах
двох съвідків або трох стане кожне
слово. 2 Наперед казав я вам і наперед кажу,
мов би був перед вами вдруге, і тепер, не
бувши між вами, пишу до тих, що перше

До галатів

1 Павел апостол (не від людей і не через чоловіка, а через Ісуса Христа й Бога Отця, що воскресив Його з мертвих), **2** і все браттє, що зо мною, церквам Галацьким:

3 Благодать вам і мир од Бога Отця і від Господа нашого Ісуса Христа, **4** що віддав себе за гріхи наші, щоб збавити нас від цього віку лукавого, по волі Бога й Отця нашого, (αἰῶν g165) **5** котрому слава на віки вічні. Амінь. (αἰῶν g165) **6** Дивуюсь, що так скоро одвернулись від покликавшого вас благодаттю Христовою на друге благовістє. **7** Воно то не друге, та є такі, що вами колотять, і хочуть перевернути благовістє Христове. **8** Та, коли б і ми або ангел з неба проповідував вам більш того, що ми проповідували вам, нехай буде анатема. **9** Як перше рекли ми, так і тепер глаголю: коли хто благовістує вам більш того, що ви прийняли, нехай буде анатема. **10** Бо чи людей я тепер впевняю (шукаю), чи Бога? чи людям шукаю вгодити? **11** Бо коли б я ще людям угождав, то не був би слугою Христовим. **12** Звіщаю ж вам, браттє, що благовістє, благовіщене від мене, не єсть по чоловіку. **13** Ані бо від чоловіка не прийняв я його, ані не навчивсь, а через одкритте Ісуса Христа. **14** Чували бо про життя мое колись у Жидівстві, що без міри гонив я церкву Божу, та руйнував її, **15** і передував я в Жидівстві перед многими ровесниками народу моого, будучи аж надто ревнителем отцівських моїх переказів. **16** Як же зволив Бог, що вибрав мене від утробы матери моєї, і покликав мене благодаттю своєю, **17** відкрити в мені Сина свого, щоб я благовіствуваю Його між поганами, то зараз не радивсь я з тілом і кровю, **18** ані не вийшов у Єрусалим до тих, що були апостолами перш мене, а пішов у Аравию, та й знов вернувсь у Дамаск. **19** Потім через три роки пішов я в Єрусалим, щоб побачитись із Петром, і пробув у нього пятнайцять день. **20** Інших же апостолів я не видів, тільки Якова, брата Господнього.

20 Що ж пишу до вас, ось вам перед Богом, що не обманюю. **21** Потім ходив я в сторони Сирські і Киликийські, **22** був же незнаний лицем церквам Жидівським у Христі, **23** а тільки чували, що гонивший нас колись тепер благовіствує віру, що колись руйнував, **24** і прославляли у мені Бога.

2 Потім, по чотирнайцяти літах, пішов я знов у Єрусалим із Варнавою, взявши з собою й Тита. **2** А пішов я по відкриттю, і предложив їм благовістє, котре проповідую між поганами, тільки на самоті, значнішим, чи не марно я ходжу або ходив. **3** Та й Тит, що був зо мною, не був, яко Грек, примушений обрізатись. **4** А лжебратаам, що крадькома ввійшли, щоб підгледіти волю нашу, що маємо в Христі Ісусі, щоб нас підневолити, **5** ми ані на годину не поступились, корючись, щоб істина благовістя пробувала в вас. **6** Від тих же, що здають ся чим бути (які вони колись були, мені байдуже: Бог не дивить ся на лиці чоловіка); ті (кажу), що здають ся (чим бути), на мене нічого не наложили. **7** Ні, противно, зрозумівши, що звірою мені благовістє необрізання, яко ж Петрові обрізання: **8** (хто бо допоміг Петрові до апостольства обрізання, допоміг і мені між поганами) **9** і, пізнавши благодать, дану мені, Яков, та Кифа, та Йоан, що здавали ся стовпами, дали правиці мені та Варнаві на товаришуваннє, щоб ми (були) для поган, а вони для обрізання; **10** тільки щоб ми вбогих памятали, про що й я дбав, щоб се чинити. **11** Як же прийшов Петр в Антиохію, устав я проти него в вічі, бо заслужив докору. **12** Перше бо нім прийшли деякі від Якова, він їв з поганами; як же прийшли, тайсь і відлучавсь, боячись тих, що були з обрізання. **13** Лицемірили з ним також і інші Жиди, так що й Варнава зведений був лицемірством їх. **14** Та, як побачив я, що вони неправо ходять по євангельській істині, то я сказав Петрові перед усіма: коли ти, бувши Жидовином, живеш попоганськи, а не пожидівськи, то на що примушуєш поган жити пожидівськи? **15** Ми по природі Жиди, а не грішники з

поган; **16** та знаючи, що не оправдується прийшло в Христі Ісусі, щоб обітуваннє чоловік ділами закону, а тільки вірою в Духа прийняли ми через віру. **15** Братте, Христа Ісуса, і ми увірували в Ісуса Христа, по чоловічі глаголю; однак чоловічого щоб оправдитись вірою в Христа, а не ділами закону ствердженої ніхто не відкидає, ані закону; бо не оправдить ся ділами закону додає до него. **16** Авраамові ж виречені ніяке тіло. **17** Коли ж, шукаючи оправдитись обітування і насінню його. Не сказано: I у Христі, і самі явились грішниками, то чи насінням, яко про многі, а яко про одно: I Христос не служитель гріху? Нехай не буде! насінню твоєму, що есть Христос. **17** Оце ж **18** Бо коли я знов будую, що зруйнував, то глаголю, що завіту перше ствердженої від переступником себе представляю. **19** Я бо Бога про Христа, закон, що постав чотириста через закон законові умер, щоб жити Богові. Й трийцять літ потім, не нехтує, так щоб **20** Я розпятий з Христом; живу ж уже не я, обернути в ніщо обітуванне. **18** Бо коли від а живе Христос у мені; а що живу тепер закону наслідде, то вже не від обітування; у тілі, то живу вірою в Сина Божого, що Аврааму ж обітуваннем дарував Бог. **19** Що полюбив мене і видав себе за мене. **21** Не ж тоді закон? Задля переступів додано його, відкидаю благодаті Божої; коли бо через доки прийде насіннє, котрому обітувано; закон праведність, то Христос марно вмер.

3 Ой ви безумні Галати! хто вас очарував, щоб ви не корились правдї, (ви) котрим перед очима наперед був прописаний Христос, розпятий між вами? **2** Про одно се хочу довідатись од вас: Чи ділами закону прийняли ви Духа, чи, слухаючи, проповідю віри? **3** Чи такі ви незмислі, що почавши духом, звершуєте тепер тілом? **4** Марно стільки ви терпіли? Коли б тільки марно! **5** Хто подає вам Духа і робить чудеса між вами, чи ділами закону, чи проповідю віри? **6** Яко ж Авраам вірував у Бога, і полічену йому за праведність. **7** Знайте ж, що хто од віри, ті сини Авраамові. **8** І писанне знаючи наперед, що Бог вірою оправдує поган, благовістило Авраамові: що в тобі благословлять ся всі народи. **9** Тим же хто од віри, ті благословенні із вірним Авраамом. **10** Которі ж од діл закону, ті під клятвою; писано бо: Проклят, хто не встоїть у всьому написаному в книзі закону, щоб робити те. **11** А що ніхто законом не оправдується перед Богом, се явно, бо праведний вірою жив буде. **12** Закон же не од віри, та котрий чоловік робити ме те, жити ме в тому. **13** Христос викупив нас од клятви закону, ставшись за нас клятвою, (писано бо: Проклят всяк, хто висить на дереві,) щоб на поган благословеннє Авраамове

(i був він) уряджений через ангелів рукою посередника. **20** Посередник же не есть (посередник) одного, а Бог один. **21** То хиба закон проти обітувань Божих? Нехай не буде! **22** Бо коли б дано закон, що міг би оживляти, то справдї від закону була б праведність. **23** Ні, зачинило писанне усе під гріхом, щоб обітуванне од віри Ісус-Христової дане було віруючим. **24** Перше ж приходу віри, під законом стережено нас зачинених на віру, що мала відкритись. **25** Тим же закон був нам учителем, (щоб привести нас) до Христа, щоб вірою нам оправдитись. **26** Як же прийшла віра, то вже ми не під учителем. **27** Усі бо ви сини Божі вірою в Ісуса Христа. **28** Скільки бо вас у Христа хрестилось, у Христа одягли ся. **29** Нема Жидовина, ні Грека; нема невільника, ні вільного; нема мужеського полу, ні женського: усі бо ви одно, в Христі Ісусі. **29** Коли ж ви Христові, то ви насіннє Авраамове, і по обітованню наслідники.

4 Глаголю ж: Доки наслідник малоліток, доти не відрізняється ся від слуги, хоч він і пан усього, **2** а есть під опікунами та доморядниками аж до нарoku отця. **3** Так же й ми, як були малолітками, були підневолені первотинами съвіта. **4** Як же прийшла повня часу, послав Бог Сина свого, **5** що родивсь від жени і був під законом,

щоб викупив тих, що під законом, щоб ми нїж у тієї, що має чоловіка. **28** Ми ж, братте, прийняли всиновленне. **6** А що ви сини, то по Ісааку діти обітування. **29** Та, як тоді, хто послав Бога Духа Сина свого в серця ваші, що родивсь по тілу, гонив того, хто по духу, так покликує: Авва, Отче! **7** Тим же вже більш і тепер. **30** Тільки ж бо що глаголе писанне? не невільник еси, а син; коли ж син, то й Вижени невільницю й сина її, не має бо наслідник Божий через Христа. **8** Тільки наслідувати син невільниці з сином вільної. ж тоді, не знаючи Бога, служили ви тим, **31** Оце ж, братте, ми не діти невільниці, а що не по природі були богами. **9** Тепер же, вільної.

знаючи Бога, більше ж будучи познані від Бога, як вертаєтесь до немочних та мізерних первотин, котрим знов наново служити хочете? **10** Ви вважаєте на дні, місяці, пори й літа. **11** Боюсь за вас, що може марно працював коло вас. **12** Будьте, братте, благаю вас, як і я: бо й я (такий), як ви. Нічим ви мене не скривдили. **13** Ви ж знаєте, що я у немощі тіла благовістив вам перше. **14** І не погордували ви спокусою, що була в тілі моїм, ані відопхнули, а як ангела Божого прийняли мене, як Христа Ісуса. **15** Яке ж то було блаженство ваше! Съвідкую бо вам, що коли б можна, ви б тоді, вирвавши очі свої, оддали мені. **16** То чи вже став я ворогом вам, говорячи вам правду? **17** Ревнують про вас не добре, а хочуть відлучити вас, щоб ви про них ревнували. **18** Добре ж ревнувати всякого часу в доброму, тай не тільки, як я приходжу до вас. **19** Діточки мої, (ви,) котрими знов мучусь (перед родинами), доки Христос в'образить ся у вас, **20** хотів би я бути у вас сьогодні і змінити голос мій: бо я в непевності про вас. **21** Скажіть мені, ви, що хочете бути під законом: хиба ви закону не слухаєте? **22** Писано бо, що Авраам мав два сини, одного від невільниці, а одного од вільної. **23** Та що був од невільниці, родивсь по тілу, а що од вільної, по обітниці. **24** Се ж иносказанне; се бо два завіти: один з гори Синай, що родить у неволю, котра есть Агара. **25** Бо Агара, се Синай, гора в Аравії, прикладається ся ж до теперішнього Єрусалиму, і служить з дітьми своїми. **26** А вишній Єрусалим вільний; він мати всім нам. **27** Писано бо: Звеселись, неплідна, що не роджаєш; гукай та покликуй, ти, що не мучилася; бо в одинокої багато дітей, більш

5 У волі ж оце, котрою Христос визволив нас, стійте, і під ярмо неволі знов не піддавайтесь. **2** Ось я Павел глаголю вам, що коли ви обрізуєтесь, Христос вам нічого не поможе. **3** Съвідкую ж знов кожному чоловіку обрізаному, що винен увесь закон чинити. **4** Обернулись ви в нішо (одійшовши) від Христа; (ви,) що оправдуєтесь законом, од благодаті відпали. **5** Ми бо духом од віри надії праведности ждемо. **6** Бо в Христі Ісусі ні обрізанне нічого не може, ні необрізанне, а віра, любовь сильна. **7** Ви бігли добре. Хто заборонив вам коритись правді? **8** Сей перекір не від того (приходить), хто покликав вас. **9** Трошкі квасу все місиво квасить. **10** Покладаюсь на вас у Господі, що не думати мете нічого іншого, а хто колотить вами, понесе свій осуд, хто б він ні був. **11** Я ж, братте, коли ще проповідую обрізанне, то чого ще гонять мене? Тоді обернеться в нішо поблазнь хреста. **12** Ой коли б відсічено тих, що колотять вами! **13** Ви бо, братте, покликані на волю; тільки щоб воля ваша не була причиною (до гріха) тілу; а любовю служіть один одному. **14** Увесь бо закон в одному слові сповняється: Любі близьнього твого, як себе самого. **15** Коли ж ви гризете й заїдаєте один одного, то гледіть, щоб не були пожерті один від одного. **16** Глаголю ж: Духом ходіть, і хотіння тілесного не звершуйте. **17** Бо тіло бажає (того що) проти духа, а дух, (що) проти тіла; се ж одно другому противити ся, щоб не, що хочете, те робили. **18** Коли ж водитесь духом, то ви не під законом. **19** Явні ж діла тілесні; оце вони: перелюб, блуд, нечистота, розпуст, **20** ідолослужжене, чаруванне, ворогуванне, свари, ненависть, гнів, суперечки, незгода,

єресі, **21** зависть, убийство, пянство, бенкети бо я рани Господа Ісуса на тілі моїм ношу. й таке інше. Се наперед глаголю вам, яко ж **18** Благодать Господа нашого Ісуса Христа з і наперед глаголав, що хто таке робить, ті духом вашим, браттє. Амінь.

царства Божого не наслідять. **22** А овощ духа: любов, радощі, мир, довготерпіннє, добрість, милосердє, віра, **23** тихість, вдержливість. На таких нема закону. **24** А которі Христові, ті розпяли тіло з страстями і хотіннem. **25** Коли духом живемо, духом і ходімо. **26** Не буваймо марнославні, один одного роздражнюючи і один одному завидуючи.

6 Браттє, хоч і впаде чоловік у яке прогрішеннє, ви, духовні, направляйте такого духом тихости, доглядаючи себе, щоб і тобі не бути спокушеним. **2** Один одного тягарі носить, і так сповняйте закон Христів. **3** Коли бо хто думає, що він що єсть, бувши нїчим, сам себе обманює. **4** Діло ж своє нехай випробовує кожен, тоді хвалу в собі мати ме, а не в іншому. **5** Кожен бо свій тягар нести ме. **6** Нехай же ділить ся той, хто учить ся слова, з тим, хто навчає всього доброго. **7** Не обмануйте себе: З Бога насьміятись не можна; що бо чоловік сїє, те й жати ме. **8** Бо хто сїє тілу своему, од тіла жати ме зотлінне; а хто сїє духу, од духа пожне життє вічне. (aiōnios g166)
9 Добре ж роблячи, не вниваймо, свого бо часу своє жати мем, не ослабіваючи. **10** Тим же оце, доки час маємо, робімо добро всім, а найбільш товаришам по вірі. **11** Бачите, який великий лист написав я вам своею рукою. **12** Которі хочууть хвалитись по тілу, ті примушують вас обрізуватись, тільки щоб за хрест Христів гонимим їм не бути. **13** Бо і ті, що обрізались, і самі закону не додержують, а хочууть, щоб ви обрізувались, аби в вашому тілі хвалитись. **14** Мене ж не доведи (Боже) хвалитись (чим небудь) тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа, котрим мені съвіт розпято, а я съвітові. **15** У Христі бо Ісусії нї обрізаннє нїчого не може, нї необрізаннє, а нове створіннє. **16** І которі по правилу съому живутъ, мир на них і милость і на Ізраїлі Божому. **17** На останок, нехай ніхто не завдає мені журби;

До ефесян

1 Павел, апостол Ісуса Христа волею Божою, до святих у Єфесі і до вірних у Христі Ісусі: **2** Благодать вам і мир од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа. **3** Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що благословив нас усяким благословеннем духовним на небесах у

20 котру вдіяв у Христі, воскресивши Його з мертвих і посадивши по правиці в себе на небесах, **21** вище всякого начальства, і власті, і сили, і панування, і всякого імені, названого не тільки в сьому віку, та й у будущому, (aiōn g165) **22** і все покорив під ноги Його, й дав Його яко голову над усім у церкві, **23** котра есть тіло Його, повня Того, хто сповняє все у всьому.

Христі, **4** яко ж вибрав нас у Йому перед оснуваннем сьвіта, щоб бути нам святим і непорочним перед Ним у любові, **5** наперед призначивши нас на всиновленне собі через Ісуса Христа, по благоволенню хотіння свого, **6** на похвалу славної благодаті своєї, котрою обдарував нас в своїм Улюбленим, **7** в котрому маємо збавленнє кровю Його й оставленнє гріхів по багацтву благодаті Його, **8** котру намножив нам у всякій премудрості і розумі, **9** обявивши нам тайну волі своєї по благоволенню своєму, котру перше постановив у собі, **10** щоб у порядкуванню сповнення времен зібрати все в Христі, те, що на небесах, і те, що на землі, **11** у тому, в котрому й ми наслідниками зробили ся, бувши наперед призначені по задуму Того, хто чинить усе по раді волі своєї, **12** щоб ми, котрі перше вповали на Христа, були на хвалені слави Його; **13** і в котрому й ви (впевнились), почувши слово правди, благовістє спасення вашого, і в котрого увірувавши, ви запечатані Духом обітування святим, **14** котрий есть задаток насліддя нашого на викуп придбаного, в похвалу слави Його. **15** Того й я,чувши про вашу віру в Господа Ісуса і любов до всіх святих, **16** не перестаю дякувати за вас, зробив з обох одно, і розвалив середню відкриття на познаннє Його, **18** просвічені очі серця вашого, щоб зрозуміли ви, що за впованнє поклику Його, і що за багацтво славного насліддя Його в святих, **19** і що за безмірне величче сили Його в нас, котрі віруємо, по дійству превеликої потуги Його, ворогуваннє на ньому;

2 вас (оживив), що були мертві провинами і гріхами вашими, **2** в котрих колись ходили по віку сьвіта сього, робом князя власті воздушної, духа, що тепер орудує в синах перекору, (aiōn g165) **3** між котрими й ми всі жили колись у хотінню тіла нашого, чинивши волю тіла й думок, і були по природі дітьми гніва, як і інші. **4** Бог же, багатий на милость, по превеликій любові своїй, котрою полюбив нас, **5** і нас, мертвих провинами, оживив укупі з Христом (благодаттю ви спасені), **6** і воскресив з Ним, і дав нам сидіти вкупі на небесних (місцях) у Христі Ісусі, **7** щоб показув у віках грядущих безмірне багацтво благодаті своєї благостю до нас через Ісуса Христа. (aiōn g165) **8** Благодатю бо ви спасені через віру; і се не од вас: се Божий дар; **9** не від діл, щоб ніхто не хвалив ся. **10** Його бо ми твориво, сотворені в Христі Ісусі на добрі діла, котрі наперед призначив Бог, щоб ми в них ходили. **11** Тим же споминайте, що ви (були) колись погане в тілі, звані необрізаннєм від рекомого обрізання у плоті, рукотвореного; **12** що були ви того часу без Христа, відчужені від громади Ізраїлевої і чужі завітові обітування, не маючи надії і ви, що були колись далеко, стали близькі кровю Христовою. **14** Він бо мир наш, що зробив з обох одно, і розвалив середню перегородню стіну; **15** вражду тілом своїм, закон заповідей науково обернув у ніщо, щоб з двох зробити собою одного нового чоловіка, роблячи мир, **16** і примирити з Богом обох ув одному тілі хрестом, убивши ворогуваннє на ньому; **17** і прийшовши

благовістив мир вам, далеким і близьким, й глибина, й висота, 19 і зрозуміти любовь 18 тим що через Його маємо приступ обею в Христову, що перевищує (всякий) розум, одному Дусі до Отця. 19 Тим же оце вже ви щоб сповнились усякою повнею Божою. 20 більш не чужі і захожі, а товариши съятим Тому ж, хто може зробити геть більш над і домашні Божі; 20 збудовані на підвалині усе, чого просимо або думаємо, по силі, апостолів і пророків, а угловий (камінь) сам що дійствує в вас. 21 Тому слава в церкві в Ісус Христос; 21 на котрому вся будівля, Христі Ісусі по всі роди на віки вічні. Амінь, докупи споєна, росте в церкву съяту в (aiōn g165)

Господї. 22 На Ньому й ви збудовуєтесь на оселю Божу Духом.

3 Того ради й я, Павел, вязник Ісус-Христів за вас поган. 2 Коли ви чували про служенне благодаті Божої, даної мені між вами, 3 що одкриттєм обявилась мені тайна (яко ж перше я написав коротко, 4 з того можете, читаючи, зрозуміти розум мій у тайні Христовій), 5 котра в інших родах не обявилась синам чоловічим, яко ж тепер одкрилась съятивим Його апостолам і пророкам Духом, 6 що погане також наслідники, однотілесники і спільники обітування Його в Христі через благовісте, 7 котрому став я служителем по дару благодаті Божої, даної мені по дійству сили Його. 8 Мені, меньшому всіх съятих, дана ся благодать, благовістити між поганами про недосліджене багацтво Христове, 9 і з'ясувати всім, що се за спільність тайни, закритої од віків у Бозі, що створив усе Ісусом Христом, (aiōn g165) 10 щоб обявилась тепер князівствам і силам на небесах через церкву усяка премудрість Божа, 11 по вічному постановленню, котре зробив у Христі Ісусі, Господї нашему, (aiōn g165) 12 в котрому маємо съмливість і приступ у надії через віру Його. 13 Тим же благаю вас не смутитись горем моїм про вас, котре есть слава ваша. 14 Того ж то приклоняю коліна мої перед Отцем Господа нашого Ісула Христа, 15 від котрого всяке отцівство на небесах і на землі зветь ся, 16 щоб дав вам по багацтву слави своєї утвердитись силою через Духа Його у нутряному чоловіку, 17 щоб Христос вселив ся вірою в серця ваші, щоб ви, закоренившись і оснувавшись у любові, 18 могли зрозуміти з усіма съятиими, що таке широта, й довжина,

4 Благаю ж оце вас я, вязник у Господї, ходити достойно поклику, яким вас покликано, 23 усякою смирнотою тихістю, з довготерпливістю, терплячи один одного в любові, 3 стараючись держати единенне духа в мирному союзі. 4 Одно тіло й один дух, яко ж і покликані в одній надії вашого покликання; 5 один Господь, одна віра, одно хрещене, 6 один Бог і Отець усіх, що над усіма й через усіх і в усіх вас. 7 Кожному ж з нас дана благодать по мірі даровання Христового. 8 Тим же глаголе: Зійшовши на висоту, полонив еси полонь, і дав дари людям. 9 (А те [слово] зійшов, що ж воно [значить], коли не те, що перш зійшов у найнищі сторони землі?) 10 Хто зійшов додолу, се Той, що й зійшов вище всіх небес, щоб сповнити все.) 11 I Він настановив інших апостолами, а інших пророками, а інших благовістниками, а інших пастирями та учителями, 12 на звершене съятих, на діло служення, на збудуваннє тіла Христового, 13 доки дійдемо всі до з'єдинення вірі і познання Сина Божого, до чоловіка звершеного, до міри зросту сповнення Христового, 14 щоб більш не бути малолітками, хвилюючись і кидаючись від усякого вітру науки, в омані людській, у лукавстві до підступного заблуду, 15 а ходячи поправді в любові помножаймо все в Того, котрий есть голова, Христос, 16 котрого все тіло зложене і звязано всякою увяззю спромоги по дійству, (яке е) в мірі кожної часті, робить зрост тіла на збудуваннє самого себе в любові. 17 Се ж оце глаголю і съвідкую в Господї, щоб вам більш не ходити, яко ж і інші погане ходять у суєті ума свого, 18 оморочені мислями, відчужені

від життя Божого через невіжество, що есть і правдї,) 10 допевняючись, що есть угодне в них, через окаменінне сердце їх. 19 Вони, Богові. 11 І не приставайте до неплідних зробивши безчувственими, oddали себе дїл тьми, а лучче ж винуйте їх. 12 Шо бо розпусту, щоб робити всяку нечистоту в дїєть ся потай у них, соромно й казати. 13 зажерливости. 20 Ви ж не так познали Христа: Усе ж обвинувачене від съвітла виявляєть 21 коли ж бо чули Його і в Йому навчились, ся; все бо виявлене есть съвітло. 14 Того ж що істина в Ісусі, 22 щоб відложити вам по то глаголе: Устань, сонний, і воскресни з першому життю давнього чоловіка, що тліє в мертвих, то й освітить тебе Христос. 15 похотях лукавих, 23 а обновлятись духом ума Гледіть же, як би вам оглядно ходити, не яко вашого, 24 та й одягнутись у нового чоловіка, немудрі, а яко мудрі, 16 викуплюючи час, бо створеного по Богу в праведності і съвятости дні лихі. 17 Тим-то не бувайте нерозумними, правди. 25 Тим же, відкинуши лож, говоріть а розумійте, що есть Божа воля. 18 І не правду кожен до близнього свого; бо ми впиваєтесь вином, бо в Йому розпуст, а один одному члени. 26 Гнівайтесь та й не сповняйте себе Духом, 19 бесідуючи між грішіть: нехай сонце не зайде у гніві вашому. собою псальмами, та гімнами, та піснями 27 Ані давайте місця дияволу. 28 Хто крав, духовними, съпіваючи та виграючи в серцях більш не крадь, а лучче працюй, роблячи ваших Господеві, 20 дякуючи всякого часу руками своїми добре, щоб мав що подати за все в ім'я Господа нашого Ісуса Христа тому, хто в нужді. 29 Всяке гниле слово Богові і Отцеві, 21 корючись один одному нехай не виходить з уст ваших, а тільки таке, в страху Божім. 22 Жінки, коріть ся своїм що годить ся на збудуванне віри, щоб подало чоловікам, як Господеві, 23 тим що чоловік благодать тим, хто чує. 30 І не засмучуйте голова жінки, як і Христос голова церкви, і Духа съвятого Божого, котрим ви запечатані Він спаситель тїла. 24 А як церква корить в день викупу. 31 Усяка гіркість, і гнів, і ся Христу, так і жінки своїм чоловікам у ярость, і крик, і лайка нехай зникне од вас із всьому. 25 Чоловіки, любіть своїх жінок, як усім лихим. 32 Бувайте ж один до одного і Христос полюбив церкву, і себе видав за добрі, милосерні, прощаючи один одному, неї, 26 щоб освятити її, очистивши купіллю яко ж і Бог у Христі простив вам.

5 Оце ж будьте послідувателями Божими, як любі дїти, 2 і ходіть у любові, яко ж і Христос улюбив нас і oddав себе за нас на жертву і на посьвят Богу, у солодкі пахощі. 3 Блуд же і всяка нечистота або зажерливість нехай і не згадується між вами, як подобає съвятим, 4 ні безсором і дурні слова, або жарти і неподобие; а лучче дякуванне. 5 Се бо знайте, що ні один блудник, або нечистий, або зажерливий, котрій есть ідолослужитель, не має насліддя в царстві Христа і Бога. 6 Нехай ніхто не зводить вас марними словами, бо за се приходить гнів Божий на синів непокірних. 7 Не бувайте ж спільноками їх. 8 Ви бо були колись тъмою, тепер же (ви) съвітло в Господї; ходіть же яко дїти съвітла: 9 (бо

води у слові, 27 щоб поставити її перед собою славною церквою, що не має скази або пороку або чого такого, а щоб була съвята і непорочна. 28 Так мусять чоловіки любити своїх жінок, як свої тїла; хто бо любить свою жінку, себе самого любить. 29 Ніхто бо ще ніколи тїла свого не зненавидів, а годує і гріє його, яко ж і Господь церкву; 30 тим що ми члени тїла Його, від тїла Його і від костей Його. 31 Того-то покине чоловік батька свого і матір, і пригорнеть ся до жінки свої, і будуть удвох одно тіло. 32 Тайна се велика, я ж глаголю що до Христа і до церкви. 33 Тим то і ви по одному кожен свою жінку так нехай любить, як і себе, а жінка нехай боїть ся свого чоловіка.

6 Дїти, слухайте своїх родителів у Господї, се бо по правдї. 2 Поважай батька твого і матір: се перва заповідь із обітуваннем: 3

щоб добре тобі було і був ти довголітєн на 24 Благодать з усіма, хто любить Господа землї. 4 I ви, батьки, не роздразнюйте дітей нашого Ісуса Христа в незотлінню. Амінь.

своїх, а зрошуйте їх у науці і напоминанню Господньому. 5 Слуги, слухайте панів по тілу з страхом і трепетом, у простоті серця вашого, яко ж і Христа, 6 не перед очима тільки служачи, яко чоловікоугодники, а яко слуги Христові, чинячи волю Божу од душі, 7 з охотою служачи, як Господу, а не як людям, 8 знаючи, що кожен, хто зробить що добре, прийме те від Господа, чи то невільник, чи вільний. 9 I ви, пани, робіть те ж саме їм, попускаючи їм грізьбу, знаючи, що й вам самим і їм есть Пан на небесах, і вважання на лиці нема в Него. 10 На останок, братте мое, кріпіть ся в Господі і в потузі сили Його. 11 Одягніть ся у всю зброю Божу, щоб змогли ви стояти проти хитрощів дияволських. 12 Бо наша боротьба не з тілом і кровю, а з князівствами, і з властями і з миродержителями тьми віка сього, з піднебесними духами злоби. (aiōn g165) 13 Того-то прийміть усю зброю Божу, щоб змогли встояти в день лютий і, все зробивши, стояти. 14 Стійте ж оце, підперезавши поясниці ваші правдою і одягнувшись у броню (панцир) праведности, 15 і обувши ноги в готовість благовістування миру, 16 над усе ж узявши щит віри, котрим здолієте всі розпалені стріли лукавого вгасити; 17 і шолом спасення візьміть і меч духовний, котрий есть слово Боже. 18 Всякою молитвою і благаннем молячись всякого часу духом і в сьому пильнуйте в усякому терпінню і благанню за всіх съвятих, 19 і за мене, щоб мені дано слово на відкриваннє уст моїх, щоб съміливо обявляти тайну благовістя; 20 Його ж я й посел у кайданах, щоб у ньому був съміливий, яко же подобає мені глаголати. 21 А щоб і ви знали про мене, що я роблю, усе скаже вам Тихик, любий брат і вірний слуга в Господі, 22 котрого я й послав до вас, щоб ви знали про наши справи, і щоб він утішив серця ваші. 23 Мир браттю і любов з вірою від Бога Отця і Господа Ісуса Христа.

До филип'ян

1 Павел та Тимотей, слуги Ісуса Христа, до всіх съвятих у Христі Ісусі, що в Филипах, з епископами і дияконами: **2** Благодать вам і мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. **3** Дякоу Богу моєму при всякому спомині про вас, **4** (завсіди в кожній молитві моїй за всіх вас з радощами молячись,) **5** за товаришуванне ваше в благовісті від первого дня й досі, **6** впевнившись про те, що розпочав у вас добре діло, звершувати ме аж до дня Ісуса Христа. **7** Яко ж праведно єсть мені се думати про всіх вас, тим що маю вас у серці і у вязниці моїй і в обороні і ю про се молюсь, щоб любов ваша ще більш чутті, **10** щоб допевнитись вам, що лучче, і щоб були чисті і непорушені в день Христа, **11** сповнені овощами праведности через Ісуса Христа на славу й хвалу Божу. **12** Хочу ж, щоб ви, братте, зрозуміли, що те, що сталоось мені, більш на користь благовістя вийшло, **13** так що кайдани мої в Христі обявились у всьому судищі і по всіх інших (місцях), **14** і більше братів у Господі, упевнившись кайданами моїми, ще більш осмілілись без страху глаголати слово. **15** Деякі з зависти та перекору, а інші з доброї волі проповідують Христа. **16** Інші з перекору проповідують Христа, не щиро, думаючи завдати горя кайданам моїм, **17** а другі з любови, знаючи, що я за оборону благовістя (в кайданах) лежу. **18** Що ж бо? тільки все таки, чи для виду, чи по правді, Христос проповідується; і я сим радуюсь і радувати мусь. **19** Знаю бо, що се обернеть ся на моє спасення вашою молитвою і поміччю Духа Ісус-Христового, **20** по дожиданню і надії моїй, що ні в чому не осоромлюсь, а з усією съміливостю, як завсіди, так і тепер звеличити ся Христос у тілі моїм, чи то життєм, чи то смертю. **21** Бо житте мені Христос, а смерть надбаннє.

22 Коли ж жити мені тілом, се мені овощ діла, то що й вибрести, не знаю. **23** Тісно бо мені від обох, маючи бажаннє розвязатись (із тілом), та з Христом бути; багато бо воно лучче. **24** А щоб пробувати в тілі, се нужніць ради вас. **25** І певно знаю, що зістанусь (у Христі) і пробувати му з усіма вами на вашу користь і радість віри, **26** щоб ваша похвала многої достаткувала в Христі Ісусі, як прийду знов до вас. **27** Тільки достойно благовістя Христового живіть, щоб, чи я прийду та побачу вас, чи то й не буду між вами, почув про вас, що стоїте в одному дусі, і однією душою боретесь за віру евангельську, **28** і не жахаючись ні в чому від противників; се утвердженю благовістя, вас усіх, спільніків їм явний знак погибелі, а вам спасення, і моїх благодаті. **29** Бог бо мені съвідок, як я воно від Бога. **30** Бо вам дано, що до Христа, люблю усіх вас по милості Ісус-Христовій. **31** Не тільки в Него вірувати, та задля Него й страждати, **32** маючи ту ж боротьбу, яку в мені виділи, і тепер чуєте про мене.

2 Коли ж оце (ε) утішеннє в Христі, або яка одрада любови, коли (ε) яка спільність духа, коли (ε) яка милость і милосерде, **2** то сповніть мою радість, щоб однаково думали, одну любов маючи, один дух і один розум. **3** Нічого (не роблячи) перекором або з марної слави; а смирним розумом один одного вважаючи більшим себе. **4** Не про своє кожен, а також про другого (справи) кожен дбайте. **5** Так бо нехай думається у вас, як і в Христі Ісусі, **6** котрий, бувши в образі Божому, не вважав хижакством бути рівним Богу; **7** тільки ж умалив себе, прийнявши вид слуги, бувши в подобії чоловічому, **8** і здававшись видом, яко чоловік, принизив себе, бувши слухняним аж до смерті, смерти ж хрестної. **9** Тим же і Бог Його високо возніс, і дав Йому імя, більше всякого імені, **10** щоб в ім'я Ісусове приклонилось усяке коліно, що на небі, і на землі, і під землею, **11** і щоб усякий язык визнавав, що Господь Ісус Христос у славу Бога Отця. **12** Тим же, любі мої, яко ж завсіди слухали ви мене, не тільки як се за моого побиту між вами, а й тепер ще більш за моїм непобитом, із страхом і трепетом про своє спасенне дбайте. **13**

Бог бо се робить у вас, щоб і хотіти (вам) я маю також надію в тілі. Коли хто інший і робити по (Його) вподобі. **14** Усе робіть думає надіятись у тілі, то я тим більш, — **5** без нарекання і розбирання, **15** щоб ви були обрізаний восьмого дня, з роду Ізраїлевого, безвинними і чистими, дітьми Божими з коліна Беняминового, Євреїн з Євреїв, непорочними серед лукавого і розворотного по закону Фарисей, **6** по ревности гонив я роду, що між ними ви сияєте як сьвітила в церкву, по праведности законній непорочен. съвіті, **16** держачи (перед ними) слово життя, **7** Та що було мені надбаннем, те вважав я за на похвалу мені в день Христів, що не дурно втрату ради Христа. **8** Так оце я все вважаю за ходив я, ані дурно працював. **17** Та хоч і втрату ради вищого розуміння Христа Ісуса, приносять мене в жертву і служенне віри Господа моого, ради котрого я все втеряв, і вашої, я (тим) радуюсь і веселюсь із усіма вважаю все за съмітте, аби придбати Христа, вами. **18** Тим же самим і ви радуйтесь і **9** та й явитись у Ньому, не маючи моєї веселіття ся зо мною. **19** Уповаю ж в Господі праведности, що від закону, а (маючи) ту, що Ісусі незабаром послати до вас Тимотея, вірою Христовою (здобувається), праведність щоб і мені радіти душою, довідавшись про від Бога у вірі, **10** щоб розуміти Його, і вас. **20** Нікого бо не маю рівного (йому) силу воскресення Його, і спільність мук душою, щоб (так) щиро дбав про вас. **21** Усі бо Його, приподоблюючись смерти Його, **11** аби свого шукають, а не Ісус-Христового. **22** Ви тільки достигнути до воскресення мертвих. ж досьвід Його знаєте; тим, що як батькові **12** Не тим, щоб уже я достиг, або вже був дитина, так він служив зо мною в благовісті. звершений; гоню ж, чи не достигну того, за **23** Сього ж оце надіюсь послати зараз, скоро що і Христос Ісус достиг мене. **13** Братте, я тільки довідаюсь, як воно буде зо мною. про себе не думаю, що я вже достиг; одно **24** Маю ж надію в Господі, що й сам скоро ж (роблю), забуваючи вже те що позаду, і прийду. **25** Вважав же я потрібним послати сягаючи по те, що спереду, **14** біжу до мети до вас Єпафродита, брата й товариша моого по нагороду вишнього поклику Божого в в праці і боротьбі, а вашого посла й слугу Христі Ісусі. **15** Скільки оце (нас) звершених, в потребі моїй. **26** Яко ж бо жадав (бачити) се думаймо, і коли що інакше думаете, то й всіх вас і тужив тим, що ви чули, що він се Бог вам одкриє. **16** Тільки ж (те), до чого нездужав. **27** Бо й нездужав мало що не до ми достигли, (есть) одним правилом жити смерти, та Бог помилував його; не його ж і те саме думати. **17** Приподоблюйтесь до тільки, та й мене, щоб не було мені смутку мене, братте, і вважайте, хто так ходить, на смуток. **28** Оце ж скоріщ послав я його, яко ж маєте за взір нас. **18** (Многі бо ходять, щоб ви, побачивши його знов, зраділи, та про котрих не раз говорив я вам, тепер й я менше мав смутку. **29** Прийміть же же й плачути говорю, про ворогів хреста оце його в Господі з усякими радощами, і Христового, **19** котрим кінець — погибель, таких держіть у повазі, **30** тим що він за діло котрим Бог черево, а слава в соромі їх, Христове був близько смерти, не дбаючи котрі про земне думають.) **20** Наше бо життє про своє життє, аби сповнити недостаток есть на небесах, звідкіля ждемо і Спасителя, служення вашого мені.

Господа нашого Ісуса Христа, **21** котрый
переобразить тіло смирення нашого, щоб
було подобне тілу слави Його, по дійству,
котрим зможе і покорити собі все.

3 На останок, братте мое, радуйтесь у Господі. Те ж саме писати вам мені не противно, для вас же певно. **2** Остерегайтесь собак, остерегайтесь лихих робітників, остерегайтесь відрізання. **3** Ми бо обрізанне, котрі духом Богу служимо, і хвалимось в любі. **2** Благаю Єводио, благаю і Синтихию, Ісусі Христі, а не в тілі надіємось, **4** хоч і щоб однаково думали в Господі. **3** Благаю

й тебе, щирий товаришу, помагай їм, що 23 Благодать Господа нашого Ісуса Христа з працювали в благовіствуванню зо мною, усіма вами. Амінь.

і з Климентом, і з іншими помічниками моїми, котрих імення в книзі життя. 4 Радуйте ся завсіди в Господі, і знов кажу: радуйте ся. 5 Тихість вашу нехай зрозуміють усі люде. Господь близько. 6 Не журіть ся нічим, а у всьому молитвою і благаннєм з подякою нехай обявляють ся прошення ваші перед Богом. 7 І мир Божий, що вище всякого розуму, нехай хоронить серця ваші і мислі ваші в Христі Ісусі. 8 На останок, браттє, що правдиве, що чесне, що праведне, що чисте, що любе, що хвалебне, коли (є в чому) яка чеснота й коли (є) яка похвала, про се помишляйте. 9 Чого ви і навчились, і прийняли, ічували, і видали в мені, те чиніть, то Бог миру буде з вами. 10 Зрадів же я в Господі велими, що вже раз згадали дбати про мене; ви ж бо й дбали, та не мали догідного часу. 11 Не задля недостатку глаголю; я бо навчивсь, що маю, тим і вдовольнятись. 12 Умію і смирити ся, умію й достаткувати; усюди й у всьому навчивсь і насищати ся, іголодувати, і достаткувати й недостаток терпіти. 13 Все здолю в Христі, що мене покрепляє. 14 Одначе добре ви зробили, що приймаєте участь у моєму горю. 15 Знаєте ж і ви, Филип'яне, що в почині благовіствування, як вийшов я з Македонії, ні одна церква не пристала до мене що до давання й приймання, тільки ви одні. 16 Бо в Солунь раз і вдруге прислали ви на мою потріб. 17 Не то щоб я шукав дару, а шукаю овощу, що намножується на користь вашу. 18 Прийняв же я все і достатку. Сповнився, прийнявши від Єпафродита послане од вас, солодкі паході, жертву приятну, угодну Богу. 19 Бог же мій нехай сповнить усяку потріб вашу, по багацтву своєму в славі, в Христі Ісусі. 20 Богу ж і Отцеві нашему слава на віки вічні. Амінь. (авін g165) 21 Витайте всякого съятого в Христі Ісусі. Витають вас брати, що зо мною. 22 Витають вас усі съяті, а найбільш котрі з кесаревого дому.

ДО КОЛОССЯН

1 Павел, апостол Ісус-Христа волею Божою, та Тимотей брат, **2** до святих і вірних братів у Христі, що в Колосах: Благодать вам і мир од Бога, Отця нашого, і Господа Ісула Христа. **3** Дякуємо Богу Й Отцеві Господі нашого Ісула Христа, молячись всякого часу за вас, **4** почувши про віру вашу в Христі твориву піднебесному, котому став я Ісус і любов, що маєте до всіх святих, **5** Павел служителем. **6** Тепер радуюсь задля надії, що зложена для вас на небесах, у страданнях моїх за вас, і доповняю про яку ви чували перше в слові правди благовістування, **7** що прийшло до вас, яко ж і до всього світа, і дає овощ, яко ж і в вас, від того дня, як ви почули і зрозуміли благодать Божу в правді, **8** яко ж і навчились од Епафра, любого нашого товариша слуги, котрий есть вірний служитель Христів, за вас, **9** котрий і явив нам вашу любов у дусі. **10** Того-то й ми, від того дня, як почули, не перестаємо за вас молитись і просити, щоб ви сповнились розуміннем волі Його у всякій премудrosti і розумі духовному, **11** щоб ходити вам достойно перед Господом у всякому догоджуванню, і у всякому доброму ділі приносячи овощ і ростучи в розумінню Бога, **12** кріпشاючи усякою силою по потузі слави Його на всякє видержуваннє і довготерпінне з радощами, **13** дякуючи Отцеві, котрий зробив нас достойними спільноти в насліддю святих у світлі, **14** в котрому маємо викуп кровю Його і прощене гріхів. **15** Котрий есть образ невидомого Бога, перворідень усякого творива. **16** Бо Ним сотворене все, що на небесах і що на землі, видиме й невидиме, чи престоли, чи панства, чи князівства, чи власті, — все Ним і для Него сотворене. **17** Він есть перш усього, і все в Ньому стоить. **18** I Він голова тілу і церкви, Він початок, перворідень з мертвих, щоб у всьому Йому передувати. **19** Бо зволив (Отець), щоб у Ньому вселилась уся повня, **20** і щоб через Него поєднати все з собою, примиривши кровю хреста Його, через Него,

чи то земне, чи то небесне. **21** I вас, що були колись відчуженими і ворогували думкою у лукавих ділах, тепер же примирив **22** у тілі плоти Його смертю, щоб поставити вас святыми й непорочними й неповинними перед собою, **23** коли оце пробуваєте в вірі основані і тверді, і неподвижимі в упованні благовістя, котре чули проповідуване усьому

недостаток горювання Христового у тілі моїм (смертному) за тіло Його, котре єсть церква, **25** котрої став я слугою по доморядництву Божому, даному мені про вас, щоб сповнити слово Боже, **26** тайну закриту од віків і од родів, тепер же явлену святым Його, (*aiōn g165*) **27** котрим Бог зволив обявити, яке багацтво слави тайни сієї між поганами, котре есть Христос в вас, надія слави, **28** котрого ми проповідуємо, наставляючи кожного чоловіка всякої премудрості, щоб нам представити кожного чоловіка звершеного в Христі Ісусі. **29** У чому й працюю, воюючи силою Його, що орудує в мені потужно.

2 Хочу оце, щоб ви знали, яку велику боротьбу маю за вас і за Лаодичан і за тих, що не бачили обличчя мого в тілі, **3** щоб утішились серця їх, з'єднавшись у любові і на всякє багацтво повної певності розуму на познаннє тайни Бога і Отця і Христа, **4** в котрому всі скарби премудрості і розуму заховані. **5** Се ж глаголю, щоб хто не обманув вас у суперечках; **6** бо хоч я тілом і oddaleki, та духом з вами, радуючись і дивлячись на ваш порядок і утвердженне віри вашої в Христа. **7** Оце ж, як прийняли ви Христа Ісуса Господа, так і ходіть у Ньому, **8** вкоренившись і збудувавшись у Ньому і впевнившись вірою, так як навчились, достаткови в ній з дякуваннем. **9** Гледіть, щоб хто не пожакував вас філософиею і марним підступом, по переказу людському, по первотинам світу, а не по Христу. **10** Бо в Ньому живе вся повня Божества тілесно.

ви сповнені в Ньому: бо Він голова всякому проти одного, скинувши з себе давнього князівству і власті. 11 В котрому ви й обрізані чловіка з ділами його, 10 і одягнувшись обрізанем нерукотворним, скинувши тіло у нового, що обновляється в розумі по гріхів тілесних в обрізанні Христовому, 12 образу Того, хто створив його, 11 де нема погрібшись із Ним хрещенем, і в котрому і Грека, ні Жидовина, обрізання і необрізання, встали вірою в силу Бога, котрий воскресив чужоземця і Скита, невільника й вільного, Його з мертвих. 13 I вас, що були мертві а все й у всьому Христос. 12 Одягніться в провинах і в необрізанню тіла вашого, ж оце, яко вибрані Божі, съяті і любі, в оживив з Ним, простили вам усі провини, милость милосердя, добрість, смирність, 14 знищивши рукописанне nauкою, що була тихість і довготерпіннє, 13 терплячи один проти нас, і взяв Його з середини, прибивши одного й прощаючи собі, коли хто на кого на хресті, 15 (i) роздягши князівства і власті, має жаль; яко ж і Христос простили вам, вивів на дивовижу съміливо, побідивши їх так і ви. 14 Над усім же сим любов, котра на йому. 16 Нехай же оце ніхто не судить вас єсть союз звершення, 15 і мир Божий нехай за їжку або за напиток, або поглядом съят, править в серцях ваших, до котрого вас або нового місяця, або суботи. 17 Се тінь того, і покликано в одному тілі, та й будьте що настане, тіло ж — Христове. 18 Ніхто ж вдячні. 16 Слово Христове нехай вселяється ся нехай не обманює вас, будучи самовільним в вас, багате на всяку премудрість, навчаючи у покорі і службі ангельській і вдаючись і наставляючи самих себе псальмами та у те, чого не бачив, марно надимаючись гимнами, та піснями духовними, у благодаті умом тіла свого, 19 а не держачись Голови, съпіваючи в серцю вашому Господеві. 17 I від корого все тіло, суставами і повязями все, що ні робите словом або ділом, усе в ім'я запоможене і звязане, росте зростом Божим. Господа Ісуса, дякуючи Богу й Отцеві через 20 Коли ж оце ви вмерли з Христом для Него. 18 Жінки, коріться своїм чоловікам, первотин съвіта, то чого мов би ще живі яко ж подобає в Господі. 19 Чоловіки, любіть в съвіті, про закон суперечитесь 21 (не жінок і не бувайте гіркими до них. 20 Діти, займай, ані вкуси, ані доторкуй ся), 22 слухайте родителів у всьому, се бо угодно що все на погибель через надужиток по Господеві. 21 Батьки, не роздражнюйте дітей заповідям і наукам людським? 23 Воно має ваших, щоб не винвали. 22 Слуги, слухайте у вид премудрости в самовільній службі і всьому панів по тілу, не перед очима тільки покорі і непощаді тіла, (a) не у шанобі до служачі, яко чоловіковгодники, а в простоті ситости тіла.

3 Коли ж оце воскресли ви з Христом, то гірнього шукайте, де Христос сидить по правиці в Бога. 2 Про гірне думайте, (a) не про земне. 3 Умерли бо ви, і житте ваше поховане з Христом у Бозі. 4 Коли ж Христос, житте ваше, явить ся, тоді і ви з Ним явитеся 4 Панове, оддавайте слугам правду і у славі. 5 Оце ж умертвіть члени ваші, що на землі: блуд, нечистоту, страсть, похоть лиху, зажерливість, котра есть ідолослуженнє, 6 за 7 між котрими і ви колись ходили, як жили тайну Христову, за которую я і в кайданах, 4 між ними. 8 Тепер же покиньте й ви те все: щоб явив я її, як подобає мені глаголати. 5 У гнів, ярость, злобу, лайку, соромні слова премудрості ходіть перед тими, що остронь, од уст ваших. 9 Не кривіть словом один викупляючи час. 6 Слово ваше нехай буде

завсіди ласкаве, приправлене сіллю, щоб знали ви, як кожному відказувати. 7 Що діється ся зо мною, про все скаже вам Тихик, любий брат і вірний служитель і слуга-товариш у Господї, 8 котрого післав я до вас на те, щоб довідавсь, що з вами діється ся, і утішив серця ваші, 9 з Онисимом, вірним і любим братом нашим, котрий з між вас: все вони скажуть вам, що тут (діється ся). 10 Витає вас Аристарх, товариш мій у неволі, та Марко, сестринець Варнави (про нього маєте наказ: як прийде до вас, прийміть його), 11 та Ісус, на прізвище Юст, котрі з обрізання. Сੋ одні помічники мої в царство Боже, котрі були мені втіхою. 12 Витає вас Єпафрас, що з вас, слуга Христа; всякого часу подвізається ся за вас у молитвах, щоб ви стояли звершенні і сповнені у всякий волі Божій. 13 Съвідкую бо за нього, що має велику ревність про вас і про Лаодичан і Ерополян. 14 Витає вас Лука, любий лікарь, та Дамас. 15 Витайте братів, що в Лаодикиї, і Нимфана, і домашню церкву його. 16 І як прочитаетесь ся се посланне між вами, постараитесь, щоб і в Лаодикийській церкві прочитане було, а написане з Лаодикиї щоб і ви прочитали. 17 Та скажіть Архипові: Гледи служення, що прийняв еси в Господї, щоб довершив його. 18 Витаннє моєю рукою, Павловою. Згадуйте про мої кайдани. Благодать з усіма вами. Амінь.

1 ДО СОЛУНЯН

1 Павел, та Сильван, та Тимотей до церков Солунських у Бозі Отці і Господі Ісус Христі: Благодать вам і мир од Бога Отця і Господа Ісуса Христа. **2** Дякуємо Богові всякого часу за всіх вас, роблячи спомин про вас у молитвах наших, **3** без перестану згадуючи ваше діло віри, і працю любови, і терпінне уповання на Господа нашого Ісуса Христа перед Богом і Отцем нашим, **5** бо благовістє наше не було до вас у слові 5 Bo благовістє наше не було до вас у слові достойно перед Богом, що покликав вас у тільки, а і в силі, і в Дусі святому, і в великій певноті, яко ж і знаєте, які ми були між вами задля вас. **6** I vi стали послідувателями нашими і Господніми, прийнявши слово в великому горю з радощами Духа святого, **7** так що ви стали ся взором усім віруючим у так що не треба нам що й казати. **9** Вони бо самі про нас звіщають, який вхід мали **10** і ждати Сина Його з небес, котрого (було) не від лукавства, ані від нечистоти, **11** а яко ж ми вибрані від Бога, щоб повірити нам благовістє, так ми й глаголемо, не як ті, що людям догоджують, а Богу, що розвідує серця наши. **5** Ніколи бо не було в нас лестивого слова до вас, яко ж знаєте, ані думки зажерливої: Бог съвідок. **6** Не шукали ми ні від людей слави, ні од вас, ні од інших, можучи в повазі бути, яко Христові апостоли.

тихі серед вас. Як мамка гріє діток своїх, **8** оттак, бажаючи вас, мали ми щиру волю, передати вам не тілько благовістє Боже, та ще й свої душі, тим що ви були нам любі. **9** Згадайте бо, братте, труд наш і працю: ніч бо і день роблячи, щоб нікого з вас не отяготити, проповідували ми вам благовістє Боже. **10** Ви съвідки і Бог, як преподобно, і згадуючи ваше діло віри, і працю любови, праведно, і непорочно ми обертались між і розважали, і съвідкували; **12** щоб ви ходили вами віруючими, **11** яко ж знаєте, що ми кожного з вас, як батько діток своїх, утішали знаючи, братте Богові любе, вибранне ваше. **13** Того ж то й дякуємо Богові без перестану, що ви, прийнявши слово проповіді Божої від нас, прийняли не свою царство і славу. **14** Ви так що ви стали ся взором усім віруючим у Божим, що в Юдеї в Христі Ісусі, тим що й ви слово Господнє не тілько в Македонії і Ахаї. **8** Од вас бо промчало ся пострадали від своїх земляків, як і вони від та й у всяке місце віра ваша в Бога пройшла, **9** Вони пророків, і нас вигнали, й Богу не вгодили, **10** і ждати Сина Його з небес, котрого **15** що вбили й Господа Ісуса і своїх Жидів, **16** що забороняють нам глаголати поганам, щоб спасли ся, щоб ідолів, служити Богу живому і правдивому, **17** Ми ж, братте, воскресив з мертвих, Ісуса, збавляючого нас **18** Тим же бажаннем бачити лице ваше. **19** Яка бо **2** Самі бо знаєте, братте, про вхід наш між вас, що не марно він став ся; **2** ні, пострадавши перед тим і дознавши зневаги, як знаєте, в Філипах, зосмілились ми в Бозі нашему глаголати до вас благовістє Боже з великою боротьбою. **3** Утішеннє бо наше (було) не від лукавства, ані від нечистоти, **4** а яко ж ми вибрані від Бога, щоб повірити нам благовістє, так ми й глаголемо, не як ті, що людям догоджують, а Богу, що розвідує серця наши. **5** Ніколи бо не було в нас лестивого слова до вас, яко ж знаєте, ані думки зажерливої: Бог съвідок. **6** Не шукали ми ні від людей слави, ні од вас, ні од інших, можучи в повазі бути, яко Христові апостоли. **7** Ні, ми були

зостати ся самим в Атинах, **2** і послали ми Тимотея, брата нашого, й слугу Божого, й помічника нашого в благовістю Христовому, утвердити вас і втішити вас у вірі вашій, **3** щоб ні один не хитавсь у горю сьому; **4** самі бо знаєте, що нас на се поставлено. **4** Бо коли і в вас були ми, наперед казали вам, що маємо горювати, яко ж і сталося, і знаєте. **5** Того ж то й я, більш не стерпівши,

послав довідатись про віру вашу, щоб не своє, та робити своїми руками, яко ж ми спокусив вас спокусник, і не марний буде заповідали вам, 12 щоб ви чесно ходили труд наш. 6 Тепер же, як прийшов Тимотей проти тих, що осторонь (vas), і не знали до нас од вас, та благовістив нам про віру нужди ні в чому. 13 Не хочу ж, братте, щоб вашу і любов, і що маєте спомин про нас ви не відали про тих, що впокоїлись, щоб не добрий завсіди, бажаючи нас видіти, яко скорбіли ви, як інші, що не мають надії. 14 Бо ж і ми вас, 7 тим то втішились ми, братте, коли віруємо, що Христос умер і воскрес, так вами у всякому горю, і нужді нашій, вашою Бог і тих, що поснули в Ісусі, приведе з Ним. вірою: 8 бо ми тепер живі, коли ви стоїте 15 Се бо вам глаголемо словом Господнім, в Господі. 9 Яку ж бо дяку Богу можемо що ми, котрі зостанемось живими до oddati за вас, за всю радість, якою радуємося приходу Господнього, не попередимо тих, що задля вас перед Богом нашим, 10 ніч і день впокоїлись. 16 Сам бо Господь з повеліннем, ревно молячись, щоб видіти лице ваше і з голосом архангельським і з трубою Божою доповнити недостаток віри вашої? 11 Сам же зійде з неба, і мертві в Христі воскреснуть Бог і Отець наш і Господь наш Ісус Христос найперше; 17 потім ми, котрі зостанемось нехай направить путь наш до вас. 12 Вас живі, вкупі з ними будемо підхоплені в же нехай Господь намножить і збагатить хмараах назустріч Господеві на воздух, і любовю один до одного й до всіх, яко ж так завсіди з Господем будемо. 18 Тим же і ми до вас, 13 щоб утвердити серця ваші втішайте один одного словами сими.

непорочні в святості перед Богом, Отцем нашим у прихід Господа нашого Ісуса Христа з усіма святыми Його.

4 Дальше ж благаємо вас, братте, і напоминаємо в Господі Ісусі, яко ж прийняли від нас, як подобає вам ходити й угождати Богові, так щоб більш (у тому) достаткували. 2 Бо знаєте, які заповіді дали ми вам Господом Ісусом. 3 Така бо воля Божа, освяченне ваше, щоб ви вдержувались од блуду, 4 щоб кожен з вас знат, як держати посудину свою у святості і честі, 5 не в страсті похотній, яко ж і погане, що не знають Бога; 6 щоб ніхто не переступав ні в якому ділі і не обманював брата свого: тим що Господь відомститель за все те, яко ж ми й перше казали вам і съвідкували. 7 Не покликав бо нас Бог на нечистоту, а на святість. 8 Тим же, хто відкидає, відкидає не чоловіка, а Бога, що дав нам і Духа свого святого. 9 Що ж до братньої любові, то не треба писати вам, самі бо ви навчені від Бога любити один одного. 10 І справді ви так чините всім братам по всій Македонії. Благаємо ж вас, братте, достаткувати ще більш, 11 і щоб пильно дбали (про те, щоб) бути тихими, та чинити

5 Про часи ж і пори, братте, не треба вам писати. 2 Бо самі ви добре знаєте, що день Господень, як злодій у ночі, так прийде. 3

Бо, як говорити мутъ: „Упокій і безпечність“, тоді несподівано настигне на них погибель, як муки на маючу в утробі, і не втічуть вони. 4 Ви ж, братте, не в темряві, щоб той день як злодій, захопив вас. 5 Усі ви сини съвітла і сини дня; ми не (сини) ночі або тьми. 6 Тим же оце не спімо, як інші, а пильнуимо і будьмо тверезі. 7 Ті бо, що сплять, у ночі сплять, і що впивають ся, у ночі впивають ся. 8 Ми ж, (сини) дня, тверезімо ся, одягнувшись у броню віри та любові і (надівиши) шолом надії на спасенне. 9 Бо не призначив нас Бог на гнів, а на одержаннє спасення, через Господа нашого Ісуса Христа, 10 що вмер за нас, щоб, чи то пильнуємо, чи то спимо, укупі з Ним жили. 11 Того ж то втішайте один одного і збудовуйте один одного, яко ж і робите. 12 Благаємо ж вас, братте, знайте тих, котрі працюють між вами, і старшинують над вами в Господі, і навчають вас, 13 і поважайте їх вельми високо в любові за діло їх. Живіть мирно між собою. 14 Благаємо ж вас, братте, урозумлюйте непорядних, утішайте

малодушних, піддержуйте немочних, довго терпіть усім. **15** Гледіть, щоб ніхто не оддавав злом за зло, а завсіди про добре дбайте і один для одного і для всіх. **16** Всякого часу радуйтесь. **17** Без перестану молітесь. **18** За все дякуйте: така бо воля Божа в Христі Ісусі про вас. **19** Духа не вгашуйте. **20** Пророцтвами не гордуйте. **21** Всього досліджуйте; доброго держітесь. **22** Од усякого виду лихого вдержуйтесь. **23** Сам же Бог упокою нехай освятить вас зовсім, і ввесь ваш дух, і душа, і тіло нехай збережеться непорочно у прихід Господа нашого Ісуса Христа. **24** Вірен, Хто покликав вас, Він і зробить (се). **25** Браттє, моліте ся за нас. **26** Витайте все браттє цілуваннем съвятим. **27** Заклинаю вас Господом, прочитати посланнє се перед усім браттєм. **28** Благодать Господа нашого Ісуса Христа з вами. Амінь.

2 ДО СОЛУНЯН

1 Павел, та Силуан, та Тимотей церкви Солунській у Бозі, Отці нашому, і Господі Ісусі Христі: **2** Благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. **3** Дякувати мусимо Богу завсіди за вас, братте, убе духом уст своїх, і знищить явленнем яко ж воно й достойно, бо вельми росте приходу свого. **4** Котрого (беззаконника) віра ваша, і множиться любов кожного з усіх вас один до одного; **5** так що ми самі хвалимось вами по церквах Божих за терпіннє ваше і віру у всіх гоненнях ваших і в горю, що приймаєте, **6** в доказ праведного суду Божого, щоб удостоїтись вам царства Божого, ради котрого й страждаєте. **7** Бо праведно в Бога, віддати горе тим, що завдають вам горя, **8** а вам горюючим, одраду з нами в одкриттю Господа Ісуса з неба з ангелами сили, **9** в огні поломяному даючи відомщенне тим, що не знають Бога і не коряться благовістю Господа нашого Ісуса Христа. **10** Вони приймуть муку, погибелль вічну від лиця Господнього і від слави потуги Його, (αιῶνιος g166) **11** як прийде прославити ся у святих своїх і дивним бути у всіх віруючих (бо вірувано съвідкуванню нашему між вами) в той день. **12** Того й молимо ся всякого часу за вас, щоб сподобив вас поклику Бог наш, і сповнив усяке благоволенне благости і діло віри в силі, **13** щоб прославилось ім'я Господа нашого Ісуса Христа в вас, а ви в Ньому, по благодаті Бога нашого і Господа Ісуса Христа.

2 Благаємо ж вас, братте, ради приходу Господа нашого Ісуса Христа і ради нашого збору до Него, **2** не скоро хитайтесь умом, і не трівожтесь нї духовм, нї словом, нї посланнем нашим, що нїби настає день Христів. **3** Нехай нїхто вас не зводить нїяким робом; бо коли не прийде відступленнє перше, і не відкриється ся чоловік беззаконня, син погиблї, **4** що противить ся і несеть ся вище всякого званого Бога або шановища, так що засяде як Бог у храмі Божому, показуючи себе, що він есть Бог. **5** Хиба не памятаєте,

що живучи ще в вас, я се вам казав? **6** і тепер знаєте, що не дає йому відкритись часу свого. **7** Бо тайна беззаконня вже орудує, тільки той, хто вдержує тепер, (удержувати ме) доки візьметь ся з середини. **8** I тоді відкриється ся беззаконник, котрого Господь Дякувати мусимо Богу завсіди за вас, братте, убе духом уст своїх, і знищить явленнем яко ж воно й достойно, бо вельми росте приходу свого. **9** Котрого (беззаконника) віра ваша, і множиться любов кожного з усіх вас один до одного; **10** так що ми самі хвалимось вами по церквах Божих за терпіннє ваше і віру у всіх гоненнях ваших і в горю, що приймаєте, **11** в доказ праведного суду Божого, щоб удостоїтись вам царства Божого, ради котрого й страждаєте. **12** І за се пішло їм Бог щоб спасти ся їм. **13** I за се пішло їм Бог орудуванне підступу, щоб вони вірували брехнї, **14** щоб прийняли суд усї, хто не вірував правдї, а кохавсь у неправдї. **15** Нам же треба дякувати Богові завсіди за вас, братте полюблене від Господа, що вибрав вас Бог від початку на спасенне освяченем духа й у вірі правди, **16** до чого покликав вас благовістем нашим, щоб здобути ся слави Господа нашого Ісуса Христа. **17** Тим же, братте, стійте і держіть перекази, яких навчились чи словом, чи посланнем нашим. **18** Сам же Господь наш Ісус Христос, і Бог і Отець наш, що полюбив нас і дає нам утіху вічну і добру надію в благодатї, (αιῶνιος g166) **19** нехай утішить серця ваші, і утвердить вас у всякому слові і ділі доброму.

3 На останок, молітесь, братте, за нас, щоб слово Господнє ширилось та славилось, яко ж і в вас, **2** і щоб нам визволитись од безпутних і лукавих людей; бо не у всіх віра. **3** Вірен же Господь, котрий утвердить вас і обереже від лукавого. **4** Уповаемо ж у Господї про вас, що що ми вам повеліваємо, ви робите і робити мете. **5** Господь же нехай направить серця ваші у любов Божу і в терпінне Христове. **6** Повеліваємо ж вам, братте, ім'ям Господа нашого Ісуса Христа, відлучатись від усякого брата, що ходить непорядно і не по переказу, який прийняв од нас. **7** Самі бо знаєте, як вам треба подобити ся нам; бо не робили ми безладдя між вами, **8** ані їли дармо хлїб у кого; а в трудї і журбї, ніч і день роблячи діло, щоб

не отягчити нікого з вас: **9** не тим що не маємо власти, а щоб себе за взір дати вам, щоб уподобити ся нам. **10** Бо, як були ми в вас, то так завітували вам, що хто не хоче робити дїла, нехай і не єсть. **11** Чуємо бо, що деякі непорядно ходять між вами, нічого не роблять, а метушать ся. **12** Таким-то повеліваємо і напоминаємо Господом нашим Ісусом Христом, щоб мовчки роблячи, свій хліб їли. **13** Ви ж, братте, не втомлюйтесь, роблячи добре. **14** Коли ж хто не послухає слова нашого посланнем, такого назначить і не мішайтесь із ним, щоб йому був сором. **15** Та не за ворога вважайте його, а навчайте, яко брата. **16** Сам же Господь миру нехай дасть вам мир завсіди всіма способами. Господь із усіма вами. **17** Витаннє моєю рукою Павловою, котре єсть знак у всякому посланню; так пишу: **18** Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь.

1 Тимофію

1 Павел, апостол Ісуса Христа, по по велінню Бога, Спаса нашого, і Господа Ісуса Христа, надії нашої, **2** Тимотею, правдивому сину в вірі: Благодать, милость, мир од Бога, Отця

нашого, і Христа Ісуса, Господа нашого. **3** Яко ж ублагав я тебе пробувати в Єфесі, ідучи в Македонію, щоб завітував деяким не інше вчити, **4** ані вважати на видумки та не скінчені родоводи, котрі більш роблять змагання, ніж Божого будування в вірі. **5** Конець же завітування есть любов з широго серця та совісти благої і віри не лицемірної, **6** у котрих деякі погрішивши, вдались у пусті слова, **7** хотячи бути законоучителями, не розуміючи, ні що говорять, ні об чому впевнюють. **8** Знаємо ж, що закон добрий, коли хто його законно творить, **9** знаючи се, що не про праведника закон положений, а про беззаконних та непокірних, нечестивих та грішних, неправедних та скверних, про убийць батька й матери, про душогубців, **10** про блудників, мужоложників, про людокрадів, брехунів, про тих, що криво присягають, і коли що іншого здоровій науці противитися, **11** по славному благовістю блаженного Бога, котре мені звірено. **12** І дякую Тому, хто окріпляє мене, Христу Ісусу, Господу нашему, що за вірного мене вважав, поставивши мене на службу, **13** мене, що був колись хулителем і гонителем і знущателем, та помилувано мене; бо, невідаючи, робив я в невірстві. **14** Намножила ся ж благодать Господа нашого вірою і любовю, що в Христі Ісусі. **15** Вірне се слово і всякого прийняття достойне, що Христос Ісус прийшов у мир грішників спасти, між котрими я перший. **16** Та ради сього й помилувано мене, щоб на мені первому показав Ісус Христос усе довготерпінне, на приклад тим, що мають вірувати в Него на життє вічне. (*αἰῶνις γ166*) **17** Цареві ж вічному нетлінному, невидимому, єдиному премудрому Богу честь і слава на віки вічні. Амінь. (*αἰῶνις γ165*) **18** Се ж завітуванне передаю тобі, сину Тимотею, по пророцтвах,

що були перше про тебе, щоб воював ти в них доброю війною, **19** маючи віру і добру совість, котру деякі відкинувши, од віри відпали. **20** Між ними ж Іменей та Александр, котрих я передав сатані, щоб навчились не хулити.

2 Тим я молю перш усього творити благання, молитви, дякування за всіх людей, **2** за царів і за всіх, що мають властять, щоб тихим і спокійним життєм нам жити у всякому благочесті і чистоті. **3** Се бо добре і приятно перед Спасителем нашим Богом, **4** котрий хоче, щоб усі люди спасли ся і до розуміння правди прийшли. **5** Один бо Бог і один посередник між Богом і людьми, чоловік Ісус Христос, **6** що дав себе на викуп за всіх: съвідкуваннє временами своїми. **7** На се ж поставлено мене проповідником і апостолом (глаголю правду в Христі, а не неправду) учителем поган у вірі і правді. **8** Оце ж хочу, щоб молились чоловіки на всякому місці, здіймаючи вгору преподобні руки, без гніва і змагання. **9** Так само жінки, чисто вбираючись, із соромом та з чистотою, щоб украшували себе, не запліттаннєм, не золотом або перлами, або шатами предорогими, **10** а (як подобає жінкам, що пристали на благочестє) ділами добрими. **11** Жінка мовчки нехай вчиться усякої покори. **12** Жінці ж учити не велю, ані орудувати чоловіком, а бути в мовчанні. **13** Адама бо перше створено, опісля ж Еву; **14** і Адама не зведено; жінка ж, як зведено її, була в переступі. **15** Спасеть ся ж ради рождення дітей, коли пробувати ме в вірі та любові і в съвятості з чистотою.

3 Вірне слово: коли хто епископства хоче, доброго діла бажає. **2** Треба ж епископу бути непорочним, однієї жінки чоловіком, тверезим, ціломудрим, чесним, гостинним, навчаючим, **3** не пьяницею, не до бійки, не до здирства, а тихим, несварливим, не сріблолюбцем, **4** своїм домом щоб добре правив, дітей держав у слухняності з усякою повагою; **5** (Коли бо хто своїм домом не вміє

правити, то як йому про церкву Божу дбати?) 11 Звіщай се і навчай. 12 Ніхто ж нехай 6 не новохрищеним, щоб розгордившись не молодостю твоєю не гордус; а будь взором впав у суд дияволський. 7 Треба ж йому для вірних, у слові, у життю, у любові, у дусі, і съвідкуваннے добре мати від остронніх, у чистоті. 13 Доки прийду, пильнуй читання, щоб не впав у ганьбу та в тенета дияволські. утішення, науки. 14 Не занедбай твого 8 Дияконам так само (треба бути) чесним, не дарування, котре дано тобі пророцтвом, з двоязичним, щоб не вживали багато вина, положеннем рук съященства. 15 Про се не здирствовали, 9 мали тайну віри в чистій дбай, в съому пробувай, щоб успіх твій явен совіті. 10 І про таких же (треба) перше був у всіх. 16 Пильнуй себе і науки; пробувай впевнитись, а потім нехай служять, бувши у съому; се бо роблячи, і сам спасеш ся і ті, непорочними. 11 Жінкам (іх) так само (треба що слухають тебе).

бути) чесним, не до осуди, тверезим, вірним у всьому. 12 Диякони щоб бували однієї жінки чоловіками, дітьми добре правлячи і своїми домами. 13 Бо хто добре дияконував, степень собі добрий здобуває і велику одвагу у вірі, що в Христі Ісусі. 14 Се пишу тобі, уповаючи прийти до тебе скоро; 15 коли ж загаєшся, щоб ти знати, як треба в дому Божому жити, котрий єсть церква Бога живого, стопін і утвердженне правди. 16 І справді велика се тайна благочестя: Бог явив ся в тілі, оправдивсь у Дусі, показав ся ангелам, проповідано Його між поганами, увірували в Його по съвіту, возніс ся в славі.

4 Дух же явно глаголе, що в останні часи віри, і гірший од невірного. 9 Удовицю ж відступлять декотрі од віри, слухаючи вибирати не менше літ шестидесяти, таку духів лестивих і наук бісових, 2 в лицемірстві щоб була одному мужу жінкою, 10 в ділах брехливих, запеклих у совіті своїй, 3 що добрих съвідчена, чи дітей згодувала, чи боронята женитись (і велять вдергуватись) людей сторонніх приймала, чи съятим ноги од їжи, що Бог створив на іду з подякою вмивала, чи бідолашним помагала, чи до вірним і познавшим правду. 4 Бо всяке всякого діла доброго щира була. 11 Молодих створінне Боже добре і ніщо не гидке, коли же вдовиць не приймай; бо, розбуяввшись з подякою приймаємо; 5 осъвячується ся проти Христа, схочуть заміж; 12 маючи осуд, бо словом Божим і молитвою. 6 Се все що першої віри відцурались. 13 Ще ж без нагадуючи браттю, будеш добрий служитель діла звикають ходити по домах; не тілько Ісуса Христа, годований словами віри і ж без діла, та й довгоязикі і пронозливі, доброю науковою, котрій послідував еси. 7 говорять, чого не годить ся. 14 Тим хочу, Скверних же і бабських байок цурай ся, а щоб молоді вдовиці йшли заміж, дітей привчай себе до благочестя. 8 Тілесна бо рожали, домом правили і ніякої причини вправа мало корисна, а благочестє корисне не давали противному до поговору. 15 Вже на все, маючи обітницю життя нинішнього і бо деякі звернули слідом за сатаною. 16 будучого. 9 Вірне слово і всякого приняття Коли який вірний або вірна має вдовиці, достойне. 10 На се бо і трудимось і ганять нехай їм помагає, і нехай не буде тягару для нас, що вповали на Бога живого, котрий єсть церкви, щоб правдивим удовицям помагати. Спаситель усіх людей, а найбільш вірних. 17 Которі ж пресвітери пильнують добре,

нехай удостоять ся двійної чести, найбільше ся за правдою, благочестем, вірою, любовю, ж ті, що трудяться в слові і науці. **18** терпіннем, тихостю. **12** Борись доброю Глаголе бо писаннє: Вола молотячого не боротьбою віри, держись вічного життя, заоброчуй; і: Достоїн робітник нагороди до котрого й покликано тебе, й визнав еси своєї. **19** На пресвітера обвинувачення добре визнаннє перед многими съвідками. не приймай, хиба при двох або трьох (*aiōnios g166*) **13** Заповідаю тобі перед Богом, що съвідках. **20** Которі ж згрішать, обличай перед оживлює все, і Христом Ісусом, що съвідкував усіма, щоб і інші страх мали. **21** Заклинаю при Понтийському Пилаті добре визнаннє: перед Богом, і Господом Ісус-Христом, і **14** додержати сю заповідь чистою, без докору, вибраними ангелами, щоб се хоронив без до явлення Господа нашого Ісуса Христа, **15** пересуду, нічого не роблячи по привичці котре свого часу явить блаженний і єдиний (пристрасті). **22** Рук скоро не клади ні на сильний Цар над царями і Пан над панами; кого, ані приставай до чужих гріхів; себе **16** один, що має бессмертє, і живе в съвітлі чистим держи. **23** Вже не пий води, а потроху неприступному, котрого не бачив ніхто з вина приймай, ради жолудка твого і частих людей, ані бачити не може; Йому ж честь і твоїх недугів. **24** В інших людей гріхи явні, держава вічна. Амінь. (*aiōnios g166*) **17** Багатим у попереджують на суд, а за іншими йдуть нинішнім віці заказуй не високомудровати, слідом. **25** Так само й добрі діла наперед ані вповати на богоцтво непевне, а на явні, тай що інше, утаїтись не може.

6 Которі слуги під ярмом, нехай уважають панів своїх достойними всякої чести, щоб ім'я Боже не хулилось і наука. **2** Хто ж має вірних панів, ті нехай не гордують ними, бо вони брати; а ще більш нехай служать, що вони вірні і любі, приймаючи благодать. Сього навчай і наказуй. **3** Коли ж хто інше вчить і не приступає до здорових словес Господа нашого Ісуса Христа і до науки побожної, **4** той розгордив ся, нічого не знаючи, а нездужаючи змаганнями та суперечкою, від чого буває зависть, сварка, поговори, лукаві думки, **5** пусті розмови людей попсованого розуму, що втеряли правду і думають, що благочестє — надбаннє. Відступай від таких. **6** Велике ж (таки) надбаннє благочестє з самодовольством. **7** Нічого бо не внесли ми у съвіт, то й ясно, що нічого не можемо винести. **8** Маючи ж їжу й одежду, сим довольні будемо. **9** Которі ж хочуть забагатіти, впадають у напасть й тенета і в хотіння многі нерозумні і шкодливі, що топлять людей у безодню і погибел. **10** Корень бо всього лихого сріблолюбство; котрого інші бажаючи, заблудили од віри, і себе прибили многими муками. **11** Ти ж, чоловіче Божий, від сього втікай; побивай

2 Тимофію

1 Павел, апостол Ісуса Христа волею Божою, по обітниці життя, що в Христі Ісусі, **2** Тимотею, любому синові: Благодать, милость, мир од Бога Отця, і Христа Ісуса, Господа нашого. **3** Дякую Богу, котрому служу від прародителів чистою совістю, що без перестанку згадую тебе в молитвах моїх ніч і день, **4** бажаючи видіти тебе, памятаючи слези твої, щоб сповнитись радощами, **5** згадуючи нелицемірну віру твою, яка вселилась перше в бабу твою Лоїду і в матір твою Євнику; певен же я, що і в тебе. **6** З цієї ж причини нагадую тобі, щоб ти під'огрівав дар Божий, що маєш у собі через положення рук моїх. **7** Бо дав нам Бог не духа страху, а (духа) сили і любові і здорового розуму. **8** Оце ж не сором ся съвідчення Господа нашого, ані мене, вязника Його, а страждай з благовістем Христовим по силі Бога, **9** що спас нас і покликав покликом съвятим, не по ділам нашим, а по своїй постанові благодаті, даній нам у Христі Ісусі перше часів вічних, (αἰῶνιος g166) **10** тепер же обявленій через явленнє Спасителя нашого Ісуса Христа, що зруйнував смерть і осияв житте і нетлінне благовіstem, **11** для котрого поставлений я проповідником і апостолом і учителем поган. **12** З цієї ж причини я й се терплю; тілько ж не соромлюсь, знаю бо, в кого увірував, і певен, що силен Він переказ мій склонити до того дня. **13** Май приклад здорових словес, котрі від мене чув еси, у вірі і любові, що в Христі Ісусі. **14** Добре завіщаннє склонити Духом съвятим, що живе в нас. **15** Ти знаєш се, що одвернулися од мене всі, що в Азії; а між ними Фигел і Гермоген. **16** Нехай же дасть милость Господь Онисифоровому дому, бо він часто мене впокоював, і кайданів моїх не соромив ся; **17** а бувши в Римі, дуже пильно шукав мене, та й знайшов. **18** Нехай дасть йому Господь знайти милость Господню в той день. А

2 Ти ж, сину мій, кріпшай у благодаті, що в Христі Ісусі, **2** і, що чув еси від мене перед многими съвідками, те передай вірним людям, котрі способні будуть і інших навчати. **3** Ти ж терпи лихо, яко добрий воїн Ісуса Христа. **4** Ніхто ж, воїном бувши, не мішається ся в справи життя (сього), щоб угодити тому, хто вибрав його воїном. **5** Хоч же хто й бореть ся, не заслужить вінця, коли не законно бороти меть ся. **6** Трудящому ратаєві перш подобає овощу скочтувати. **7** Зрозумій, що глаголю; а Господь нехай дасть тобі розум у всьому. **8** Поминай Господа Ісуса Христа, що встав із мертвих, з насіння Давидового, по благовістю моєму, **9** в Йому ж терплю лихо аж до кайдан, як лиходій, та слова Божого не скувати. **10** Тим усе терплю ради выбраних, щоб і вони осягли спасенне, що в Христі Ісусі з вічньою славою. (αἰῶνιος g166) **11** Вірне слово: коли бо ми з Ним умерли, то з Ним і жити мем. **12** Коли терпимо, з Ним і царювати мем; коли відчураємо, і Він відчурається ся нас. **13** Коли не віруємо, Він вірним пробуває, відректись бо себе не може. **14** Про се нагадуй, съвідкуючи перед Господом не перечитись; ні на що воно не потрібне, (тілько) на руїну тих, що слухають. **15** Старай ся поставити себе вірним перед Богом, робітником без докору, право правлючим слово правди. **16** Від скверного марнословия oddalay sя; більше бо та більш як гангрена (рак), мати ме жир. З таких (такі) розводять безбожність, **17** і слово їх, як Гименей і Филит, **18** котрі проти правди согрішили, говорячи, що воскресенне вже було, і перевертають деяких віру. **19** Твердо ж основина Божа стоїть, маючи печать таку: Познав Господь своїх, і: Нехай відступить од неправди всяк, хто іменує ім'я Христове. **20** У великому ж дому не тілько посуд золотий та срібний, а й дерев'яний і глиняний; і інші на честь, а інші на нечесть. **21** Оце ж, коли хто очистить себе від сього, буде посудиною на честь, освяченою і потрібною владиці, скілько услугував мені в Єфесі, ти лучче на всяке діло добре наготовленою. **22** Від знаєш.

похотовей молодечих утікай; побивай ся ж за

правдою, вірою, любовю, миром з тими, що Божий чоловік, до всякого доброго діла призывають Господа чистим серцем. 23 Від готовий.

дурного ж і невченого змагання вхилияй ся, знаючи, що воно родить сварки. 24 Слуга ж Господень не повинен сваритись, а бути тихим до всіх, навчаючим, незлобним, 25 щоб нагідно навчав противних, чи не дастъ їм Бог покаяння на зрозуміннے правди, 26 і виплутають ся з дияволських тенет, що живими вловлені від нього у його волю.

3 Се ж відай, що в послідні дні настанутъ времена люти. 2 Будуть бо люди слух одвернуть, а до байок прихильять ся.

самолюбцї, сріблолюбцї, пишні, горді, 5 Ти ж тверезись у всьому, терпи лихо, хулигів, родителям непокірні, невдячні, роби діло благовісника, службу твою знаюю безбожні, 3 нелюбовні, непримирливі, вчини. 6 Мене бо вже на жертву наготовлено, осудливі, невдержливі, люті, вороги добра, і час мого відходу настав. 7 Боротьбою 4 зрадники, напастники, гордувники, що доброю я боров ся, дорогу скінчив, віри більш люблять розкоші, ніж Бога, 5 мають додержав. 8 На останок готовить ся мені образ благочестя, сили ж його відкурались. 9 Вінець правди, котрий оддасть мені Господь I ти від таких одвертай ся. 6 Bo з таких того дня, праведний суддя, і не тільки мені, ті, що вазять у домі і полонять жінщин, та і всім, хто полюбив явленнє Його. 9 отягчених гріхами, що водять ся всякими похотьми, 7 що завсіди вчять ся, та й ніколи до зрозуміння правди прийти не можуть. 8 Як Янній та Ямврій противились Мойсею, так само й сі противлять ся правдї, люди попсованого розуму, нетямущі в вірі. 9 Та не поступлять вони далі; безумство бо їх явлене буде всім, як і тих було. 10 Ти ж в Троянді в Карпа, ідучи, принеси, і книги, послідував еси моїй науцї, життю, постанові, особливо ж кожані. 11 Александер котляр вірі, довготерпінню, любові, терпінню, 11 наробив мені багато лиха; нехай оддасть гоненню, стражданням, які лучились мені в йому Господь по ділам його, 15 котрого ти антиохій, в Іконій, в Листрі; котрі гонення я переніс, і від усіх ізбавив мене Господь. 12 I нашим. 16 У перше мое одвітуваннє нікого не всі ж, хто хоче благочестиво жити в Христі Ісусі, гонені будуть. 13 Лукаві ж люди та чарівники дійдуть до гіршого, зводячи та даючи себе зводити. 14 Ти ж пробувай у тому, чого навчено тебе, і що звірено тобі, відаючи, від кого навчівсь еси, 15 і що з малку съвяте писаннє знаєш, котре може тебе вмудрити на спасенне вірою в Христа Ісуса. 16 Всяке писаннє богохувновенне і корисне до науки, до докору, до направи, до наказу по правдї, 17 щоб звершений був в Милеті недужного. 21 Старайсь до зими прийти. Витають тебе Еввул, і Пуд, і Лин, і

4 Оце ж съвідкую перед Богом і Господом нашим Ісусом Христом, що має судити живих і мертвих в явленні Його і царстві Його: 2 проповідуй слово, настоюй в час і не в час, докоряй, погрожуй, благай з усіким довготерпіннем і наукою. 3 Буде бо час, що здорової науки не послухають, а по своїх похотях виберуть собі учителів, ласкані (од них) слухом, 4 і від правди

Старај ся скоро прийти до мене. 10 Димас бо мене покинув, полюбивши нинішній вік, та й пішов у Солунь; Крискент в Галатию, Тит в Далматію; (αὶον g165) 11 Лука один зо

мною. Марка взявши приведи з собою, він бо мені потрібен на служенне. 12 Тихика ж послав я в Ефес. 13 Плащ, що зоставив я

йому Господь по ділам його, 15 котрого ти антиохій, в Іконій, в Листрі; котрі гонення я переніс, і від усіх ізбавив мене Господь. 12 I нашим. 16 У перше мое одвітуваннє нікого не всі ж, хто хоче благочестиво жити в Христі Ісусі, гонені будуть. 13 Лукаві ж люди та чарівники дійдуть до гіршого, зводячи та даючи себе зводити. 14 Ти ж пробувай у

мене знане було, і щоб почули всі погане; і збавивсь я з пащи левиної. 18 I визволить мене Господь від усікого діла лукавого, і спасе про царство своє небесне; Йому ж

слава по віки вічні. Амінь. (αὶον g165) 19 Витай Прискилу і Аквилу і Онисифорів дім. 20 Ераст зоставсь у Коринті, а Трофима зоставив я

в Милеті недужного. 21 Старайсь до зими прийти. Витають тебе Еввул, і Пуд, і Лин, і

Клавдия, і все браттє. 22 Господь Ісус Христос
із духом твоїм. Благодать з вами. Амінь.

До Тита

1 Павел, слуга Божий, апостол же Ісуса Христа, по вірі вибраних Божих і зрозумінню правди, що по благочестю, **2** в надії вічного життя, котре обітував Бог, що не обманює, перед вічними часами, (*aiōnios g166*) **3** явив же часу свого слово своє проповіданнem, котре мені поручено по повелінню Спасителя нашого, Бога: **4** напоминай знати міру. **7** У всьому ж сам себе Титу, правдивому синові по спільній вірі: подаючи за взір добрих діл, у наукі щільсть, Благодать, милость, мир од Бога Отця і поважність, **8** слово здорове, недокорене, Господа Ісуса Христа, Спаса нашого. **5** На щоб осоромив ся противник, не маючи те зоставив я тебе в Криті, щоб остатальне довів до ладу і настановив по всіх городах панам щоб корились, у всьому догоджали, не пресвiterів, як я тобі повелів. **6** Коли відказуючи, **10** не крали, а показували всяку хто непорочен, однієї жінки муж, має добру віру, щоб науку Спасителя нашого, вірних дітей, недокорених за розврат, Бога, украшували у всьому. **11** Явилаась бо або непокірних. **7** Треба бо епископу без благодать Божа спасительна всім людям, **12** пороку бути, яко Божому доморядникові, навчаючи нас, щоб відцтуравшись нечестя щоб не собі годив, не був гнівливий, не і мирських похотей, розумно і праведно і пяніця, не сварливий, не жадний поганого благочестно жили ми в нинішньому віці, (*aiōn g165*) **13** ждучи блаженного вповання і надбання, **8** а був гостинний, любив добре, (у явлення слави великого Бога і Спаса нашого всьому) мірний, праведний, преподобний, вірних дітей, **14** котрій оддав себе самого за вдержливий, **9** щоб державсь вірного слова по наукі, щоб умів і напоминати здоровою нас, щоб ізбавити нас од усякого беззаконня наукою і докоряти противних. **10** Багато і очистити собі людей вибраних, ревнителів бо непокірних, марномовців і обманщиків, добрих діл. **15** Се говори, напоминай, і найбільше ж котрі з обрізання, **11** їм треба докоряй з усяким повеліннем. Нехай ніхто роти позатуляти; вони всі домі розвертають, тобою не гордую.

навчаючи чого не треба, ради скверного надбання. **12** Сказав же один о них, власний їх пророк: Крityне завсіди брехуни, люті зъвіри, черева лїни. **13** Вірне се съвідченне. **3** сіє ж то причини докоряй їх нещадно, щоб здорові були в вірі, **14** не вважаючи на жидівські байки, нї на заповіді людей, що одвертають ся од правди. **15** Все чисте чистим; опоганеним же та невірним нїшо не чисте, а опоганив ся і розум їх і совість. **16** Визнають, що знають Бога, а ділами одрікають ся від Него, бувши гидкими і непокірними і до всякого діла доброго неспосібними.

2 Ти ж говори, що личить здоровій наукі: **2** старики щоб були тверезі, чесні, мірні, **7** щоб оправдившись благодатю

здорові вірою, любовю, терпіннем; з старі жінки так само щоб убирались як годить ся съвятим, (були) не осудливі, не підневолені великому пянству і навчали добра, **4** щоб доводили до розуму молодших, любити чоловіків, жалувати дітей, **5** щоб були мірними, чистими, господарними, добрими, корились своїм чоловікам, щоб слово Боже не зневажалось. **6** Молодіж так само щоб напоминай знати міру. **7** У всьому ж сам себе Титу, правдивому синові по спільній вірі: подаючи за взір добрих діл, у наукі щільсть, щоб осоромив ся противник, не маючи нїчого казати про нас докірно. **9** Слуги своїм панам щоб корились, у всьому догоджали, не відказуючи, **10** не крали, а показували всяку хто непорочен, однієї жінки муж, має добру віру, щоб науку Спасителя нашого, вірних дітей, недокорених за розврат, Бога, украшували у всьому. **11** Явилаась бо або непокірних. **7** Треба бо епископу без благодать Божа спасительна всім людям, **12** навчаючи нас, щоб відцтуравшись нечестя і мирських похотей, розумно і праведно і благочестно жили ми в нинішньому віці, (*aiōn g165*) **13** ждучи блаженного вповання і явлення слави великого Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, **14** котрій оддав себе самого за нас, щоб ізбавити нас од усякого беззаконня і очистити собі людей вибраних, ревнителів похотям та всяким розкошам, живучи в злобі та зависті, гидкими бувши та ненавидячи один одного. **4** Як же явилаась благодать і чоловіколюбие Спаса нашого Бога, **5** не з діл праведних, що ми робили, а по своїй милости спас нас купеллю новорождення і обновлення Духа съвятого, **6** котрого вилив на нас щедро через Ісуса Христа, Спасителя

2 Ти ж говори, що личить здоровій наукі: **2** старики щоб були тверезі, чесні, мірні, **7** щоб оправдившись благодатю

життя вічного. (αἰδοῖος §166) 8 Вірне слово, і хочу, щоб про се ти впевняв, щоб короті увірували в Бога, старались пильнувати добрих діл. Добре воно і користне людям. 9 Дурного ж змагання, та родоводів, та спорів, та сварок про закон цурай ся, бо вони не на користь і марні. 10 Єретика чоловіка після первого і другого напомину, покинь, 11 знаючи, що такий розвертаеться і грішить, осудивши сам себе. 12 Як пришлю Артема до тебе або Тихика, постараєсь прити до мене в Никополь: там бо надумавсь я зазимувати. 13 Зину законника та Аполоса старанно випровадъ, щоб ні в чому не мали недостатку. 14 Нехай і наші вчаться пильнувати добрих діл для конечних потріб, щоб не були без овошу. 15 Витають тебе усі, що зо мною. Витай тих, хто любить нас у вірі. Благодать з усіма вами. Амінь.

До Филимона

в Христі Ісусі, 24 Марко, Аристарх, Димас,
Лука, помічники мої. 25 Благодать Господа
нашого Ісуса Христа з духом вашим. Амінь.

1 Павел, вязник Ісуса Христа, та Тимотей брат, Филимонові, нашому любому і помічникові, 2 та любій Апфії, та Архипові, товаришові воїну нашому і домашній твоїй церкві: 3 Благодать вам і мир од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа. 4 Дякую Богу моєму всякого часу, згадуючи тебе в молитвах моїх, 5 чуючи про любов твою та віру, що маєш до Господа Ісуса і до всіх съятих, 6 щоб спільність віри твоїї була дійственна в розумінню всякого добра, яке в вас є через Христа Ісуса. 7 Велику бо маємо радість і утіху з любови твоєї, бо серця съятих дізнали одради через тебе, брате. 8 Тим, хоч велику съмливость маю в Христії, наказувати тобі, що треба, 9 та ради любови лучче благаю, бувши таким, як Павел, старець, тепер же і вязник Ісуса Христа; 10 благаю тебе про моого сина, котрого я породив у кайданах моїх, Онисима, 11 колись тобі непотрібного, тепер же тобі й мені вельми потрібного, котрого я послав, 12 ти ж його, чи то серце мое, прийми. 13 Хотів був я при собі держати його, щоб замість тебе служив мені в кайданах благовістя; 14 та без твоєї волі не хотів я нічого зробити, щоб не мов по неволі добро твоє було, а по волі. 15 Бо може тому розлучивсь на час, щоб на віки прийняв еси його, (*aiōnios ḡ166*) 16 вже не яко слугу, авище слуги, яко брата любого, найбільше мені, скілько ж більше тобі, і по тілу, і в Господі. 17 Коли ж маєш мене за спільника, прийми його, як мене. 18 Коли ж чим обидив тебе, або (чим) винуватий, на мені те полічи. 19 Я, Павел, написав рукою моєю: я oddам, щоб не казати тобі, що і сам себе мені завинуватив. 20 Так, брате, нехай маю потіху з тебе в Господі; звесели серце мое в Господі. 21 Надіявшись на слухняність твою, написав я тобі, знаючи, що і більш, ніж говорю, зробиш. 22 Разом же наготов мені і господу; надіюсь бо, що молитвами вашими буду дарований вам. 23 Витають тебе Єпафрас, товариш, неволі моєї

До євреїв

1 Почасту і всяково промовляючи здавна Бог до батьків через пророків, **2** в останній сій дні глаголав до нас через Сина, котрого настановив наслідником усього, котрим і вики створив. (αἰῶν για 165) **3** Сей, будучи сяєвом слави і образом особи Його, і двигаючи все словом сили своєї, зробивши собою очищенне гріхів наших, осівсь по правиці величчя на вишинах, **4** Стільки лучший будучи від ангелів, скільки славніше над їх наслідував ім'я. **5** Кому бо рече коли з ангелів: Син мій еси Ти, я сьогодні родив Тебе? **i** знов: Я буду Йому Отцем, а Він буде мені Сином? **6** Коли ж знов уводить Перворідня у вселенну, глаголе: І нехай поклоняться Йому всі ангели Божі. **7** І до ангелів же глаголе: Що творить духи ангелами своїми, а поломе огня слугами своїми. **8** Про Сина ж: Престол Твій, Боже, по вік вічний, палиця правоти — палиця царювання Твого. (αἰῶν για 165) **9** Полюбив еси правду, і зненавидів беззаконне; за се помазав тебе, Боже, Бог твій елеєм радости більш спільніків Твоїх. **10** І (знов): У почині Ти, Господи, землю оснував еси, і небеса — діло рук Твоїх. **11** Вони зникнуть, Ти ж пробуваєш, і всі, як шати зветшають, **12** і як одежину згорнеш їх, рабству. **13** Кому ж із ангелів не скінчать ся. **14** Чи не всі ж вони служебні духи, посилаємі на спасенне про тих, що хочуть наслідувати спасенне?

5 Не ангелам бо покорив вселенну грядущу, про котру глаголемо; **6** засьвідкував же хтось десь, глаголючи: Що таке чоловік, що памятаєш його, або син чоловічий, що одвідуеш його? **7** Умалив еси його малим чим од ангелів; славою і честю вінчав еси його, і поставив еси його над ділами рук Твоїх; **8** все покорив еси під ноги його. А впокоривши йому все, нічого не заставив невпокореним йому. Тепер же ще не бачимо, щоб усе було йому впокорене, **9** а бачимо Ісуса, малим чим умаленого від ангелів, за муку смерти увінчаного славою й честю, щоб благодаттю Божою за всіх пожив смерти. **10** Подобало бо Тому, про кого все і ким усе, що привів многих синів у славу, починателя спасення їх страданнями звершити. **11** Бо й хто осъячує і хто осъячується, від Одного всі; з цієї то причини не соромить ся братами звати їх, **12** глаголючи: Звіщу ім'я Твое браттю моєму, посеред церкви сълівати му хвалу Тобі. **13** І знов: Надіяти мусь на Него. І знов: Ось я і діти, що дав мені Бог. **14** Коли ж діти стали ся спільніками тіла і крові, і Він так само спільніком їх, щоб смертью знищити того, що має державу смерти, се єсть диявола, **15** і визволити тих, що з страху смерти через усе життє підневолені були на служеннє про тих, що хочуть наслідувати тим, що спокушують ся, помогти.

3 Тим же, браттє съяте, поклику небесного спільніки, вважайте на Посланника і що чували, щоб иноді не відпасти. **2** Съвятителя визнання нашого, на Христа Бо коли промовлене ангелам слово було Ісуса. **2** Вірен Він Тому, хто настановив Його, певне, і всякий переступ і непослух прийняв як і Мойсей у всьому домі Його: **3** більшої бо праведну відплату, **3** то як нам утекти, що слави Сей над Мойсея сподобив ся, скільки недбали про таке велике спасенне? котре, більшу честь має, ніж будинок, той, хто почавши проповідувати ся через Господа, від збудував його. **4** Всякий бо будинок буде тих що чули, нам стверджене, **4** як съвідкував хтось, а хто все збудував, се Бог. **5** І Мойсей Бог ознаками і чудесами, і всякими силами, же вірен у всьому домі Його, яко слуга, на і роздаваннє Духа съятого, по своїй волі. съвідченне тому, що мало глаголатись; **6**

Христос же, яко Син, в домі Його, котрого за непослух; 7 то знов означає якийсь день, дім ми, коли свободу і похвалу надії аж „сьогодні” глаголючи в Давиді, по стільких до кінця твердо держати мем. 7 Тим же літах, яко ж було сказано: „Сьогодні, як (яко ж глаголе Дух съвятый): Сьогодні, як почуєте голос Його, не закаменяйте сердцеі голос мій почуєте, 8 не закаменяйте сердець ваших.“ 8 Бо коли б Ісус тих упокоїв, не ваших, як в прогніванню, в день спокуси в говорив би про інший день після того. 9 Оце пустинї, 9 де спокушували мене батьки ваші, ж оставлено ще суботованне людям божим. досьвідчались про мене, й виділи діла мої 10 Хто бо ввійшов у відпочинок Його, той сорок років. 10 За се прогнівивсь я на рід той відпочив от діл своїх, яко ж од своїх Бог. 11 і сказав: Завсіди заблуджують серцем, і не Стараймо ся ж увійти в той відпочинок, щоб пізнали вони доріг моїх; 11 так що поклявсь хто не впав тим же робом у недовірство. 12 я в гніві моїм: Чи (коли) ввійдуть вони в Живе бо слово Боже і дійственне, і гостріше відпочинок мій. 12 Остерегайтесь, братте, всякого обоюдного меча, і проходить аж щоб не було в кого з вас серце лукаве і до розділення душі і духа, членів і мозків, невірне, та не відступило від Бога живого. і розсуджує помишення і думки серця. 13 А вговорюйте один одного щодня, доки 13 I нема творива невідомого перед Ним; сьогодні зоветь ся, щоб не став котрій усе ж наге і явне перед очима Його, про з вас запеклим через підступ гріха. 14 кого наше слово. 14 Маючи ж Архиєрея Бо ми стали ся спільніками Христовими, великого, що пройшов небеса, Ісуса Сина коли тільки початок істнування до кінця Божого, держімось визнання. 15 Не маємо твердо додержимо. 15 Коли (нам) глаголеть бо архиєрея, що не міг би боліти серцем ся: „Сьогодні, коли почуєте голос Його, у немощах наших, а такого, що дізnav не закаменяйте сердець ваших, як у усякої спокуси по подобию, окрім гріха. прогніванню.“ 16 Деякі бо, чувши, прогнівали 16 Приступаймо ж з одвагою до престола (Бога), тільки ж не всі, що вийшли з Єгипту благодаті, щоб прийняти милость і знайти з Мойсейом. 17 На кого ж Він гнівив ся сорок благодать на поміч зачасу.

років? Чи не на тих, що грішили, котрих кості полягли в пустинї? 18 Кому ж Він кляв ся, що не ввійдуть у впокій Його, коли не неслухняним? 19 I бачимо, що не змогли ввійти за невірство.

5 Всякий бо архиєрей, із людей узятий, для людей поставляється на служеннє у тому, що Боже, щоб приносив дари і жертви за гріхи, 2 котрій би міг боліти серцем за нетямущих і заблуджених, бо й сам

4 Біймо ся ж оце, щоб, коли зостається ся обложений немощею; 3 і ради того мусить, обітниця ввійти в покій Його, не явив як за людей, так за себе приносити за гріхи. ся хто з вас опізнившись. 2 Бо й нам 4 I ніхто сам по собі не приймає чести, а благовіствовано, як і тим, тільки не було хто покликаний од Бога, яко ж і Аарон. 5 користне їм слово проповіді, не зіднавшись Так і Христос не сам себе прославив бути з вірою тих, що слухали Його. 3 Входимо архиєреєм, а Той, хто глаголав до Нього: бо відпочинок ми, щоувірували, яко ж „Син мій еси Ти, я сьогодні породив Тебе.“ 6 рече: „Так що покляв ся я в гніві моїм, що Яко ж і инде глаголе: „Ти еси священик по не ввійдуть в відпочинок мій,“ хоч діла від вік по чину Мелхиседековому.“ (aiōn g165) 7 настання съвіту скінчені. 4 Рече бо десь про Котрій за днів тіла свого приносив молитви семий день так: „І відпочив Бог дня семого і благання до Того, хто міг спасти Його від від усіх діл своїх.“ 5 I в сьому (місці) знов: смерти, з великим голосіннем і слізми, і „Чи коли ввійдуть у відпочинок мій.“ 6 Коли почуто Його за страх (Його перед Богом). 8 ж оставляється ся, щоб деякі ввійшли в него, а Хоч і Син Він був, тільки ж навчивсь послуху котрим перше благовіствовано, не ввійшли через те, що терпів, 9 і, звершившись, ставсь

усім, що слухають Його, причиною спасення тебе.“ 15 I так, бувши довготерплив, одержав вічного, (aiōnios g166) 10 і названий від Бога обітницею. 16 Люде бо більшим кленуть ся, архиереєм по чину Мелхиседековому. 11 і всякої суперечки між ними конець на Про котрого маємо велике слово, та важко ствердженнє, — клятьба. 17 У тому ж, хотівши його висловити; тому що ви немочні стали Бог більше показати наслідникам обітниці слухом: 12 Bo коли вам годилось би бути незмінність ради своєї, посередникував учителями задля (часу), знов треба, щоб клятьбою, 18 щоб двома речами незмінними вас учену первих початків словес Божих, і (в котрих не можна обманити Богу) мали стались такими, котрим треба молока, а не кріпке втішеннє ми, що прибігаємо (до кріпкої пищи). 13 Usякий бо, що вживає (саме) Нього) приняти надію, що лежить перед молоко, (що) несьвідомий у слові правди, нами, 19 котру маємо, яко якор душі, тверду бо він малоліток. 14 Звершеним же тверда і певну, і входить вона у саму середину за пища, маючим чувства вправлені довгою завісою, 20 куди предтеча про нас увійшов науковою до розсуджування добра і зла.

Iсус, по чину Мелхиседековому, ставшись
Архиереєм по вік. (aiōn g165)

6 Тим же, зоставивши початки Христового

слова, ідімо до звершення, не кладучи знов основин покаяння од мертвих діл і віри в Бога, 2 науки хрещення, і положення рук, і воскресення мертвих, і суду вічного. (aiōnios g166)

3 I се зробимо, коли Бог з усього відділив Авраам (перше ж оце дозволить. 4 Неможливе бо тих, що раз уже

звершилися, і вкусили дара небесного, і стали причастниками Духа съятого, 5 без матери, без родоводу, ні почину днів, і вкусили доброго слова Божого і сили

ні конця життя не маючи, уподоблений же грядущого віка, (aiōn g165) 6 та й відпали, знов Сину Божому, пробуває священиком вічно. обновляти покаяннем, удруге розпинаючих

4 Дивіте ся ж, який великий той, кому і у собі Сина Божого та зневажаючих Його. десятину дав Авраам патріарх із вираного. 7 Земля бо, що пе падаючий часто на

5 Тай ті із синів Левіїних, що приймають неї дощ, і родить билину, потрібну тим, същенство, мають заповідь брати десятину

хто її садить, приймає благословенне від з народу по закону, се есть із браття свого, Бога; 8 а котра приносить терни та бодяки, хоч і з чересел Авраамових вийшло воно. 6 непотрібна і близька прокляття, котрої

Той же, хто не виводить роду свого від них, кінець на спаленне. 9 Ми ж надіємось по вас, узяв десятину з Авраама, і маючого обітницю

люблі, луччого і близчого до спасення, хоч і благословив.

7 Без usякого ж перечення говоримо так. 10 Не есть бо Бог неправеден, менше від більшого благословляється ся. 8 I

щоб забути діло ваше і труд любови, що тут беруть десятини люде, що мрут, а там

показали ви в ім'я Його, послугувавши і — той, про кого съвідчить ся, що він живе.

послугуючи съятим. 11 Бажаємо ж, щоб

9 I, щоб так сказати, через Авраама взята кожен з вас являв таке саме стараннє про

10 десятина і з Левія, що бере десятини. 11 тверду надію аж до кінця, 12 щоб не були ви

Ще бо в череслах отецьких був, як зустрів

лініви, а послідователі тих, що наслідують його Мелхиседек.

11 Коли ж звершене обітниці вірою і довготерпіннем. 12 Обітуючи було через Левійське същенство (бо під

бо Аврааму Бог, яко ж бо нікого не мав ним люде озаконені стались), то яка ж

більшого, щоб клястись, кляв ся собою, іще потреба іншому встати същеникові

14 глаголючи: „Істинно благословляючи по чину Мелхиседековому, а не по чину

благословлю тебе, і намножуючи намножу Аароновому звати ся? 12 Коли бо переміняєть

ся священство, мусить конче і переміна є священики, що приносять по закону дари, закону бути. 13 Про Кого бо се говорить 5 котрі служать образу і тіні небесного, яко ся, з іншого коліна був, з котрого ніхто ж глаголано Мойсейові, як хотів зробити не приступав до жертвінї. 14 Явно бо, що з скиню. „Гледи бо”, рече, „зроби все по коліна Юдового вийшов Господь наш, а про взору, показаному тобі на горі.” 6 Тепер се коліно Мойсей об священстві нічого не же (Христос) лучче знарядив служеннє, сказав. 15 І більше ще явно, що по подобию на скілько Він посередник луччого завіту, Мелхиседековому встає інший священик, котрий на лучших обітницях узаконив ся. 16 котрий не по закону заповіді тілесної 7 Бо коли б перший той був без пороку, не постав, а по силі життя незотлінного. 17 шукалось би місця другому. 8 Докоряючи бо Свідкує бо: „Що Ти єси священик по вік по їх глаголе: „Ось ідуть дні, глаголе Господь, чину Мелхиседековому.” (aiōn g165) 18 Стало ся і зроблю з домом Ізраїлевим і з домом ж знищеннє попередньої заповіді за її неміць Юдовим завіт новий, 9 не по завіту, що і невживточність. 19 Нічого бо не звершив зробив я з отцями вашими, того дня, як закон, а приведене лучче впованне, котрим узяв я їх за руку, щоб вивести їх із землі наближуємося до Бога. 20 І на скілько воно Египецької: бо вони не пробували в завіті не без клятви, 21 (ті бо священики без моїм, і я занедбав їх, глаголе Господь. 10 Тим клятви ставали, а Сей з клятвою через Того, хто глаголав до Него: „Кляв ся Господь, і не розкяяв ся: Ти єси священик по вік, в думку їх, і на серцях їх напишу їх, і буду їм по чину Мелхиседековому”) (aiōn g165) 22 Бог, а вони будуть мені народ. 11 І не вчити на стілько луччого завіту став ся порукою ме кожен біжнього свого, і кожен брата Ісус. 23 І більш їх було священиками, бо смерть боронила їм пробувати; 24 сей же, через те, що пробуває по вік, непереходяче має священство. (aiōn g165) 25 Тим же і їх, і гріхів їх і беззаконий їх не згадувати спасти може до кінця приходящих через му більше.” 13 А що глаголе: „новий”, Нього до Бога, будучи вічно жив, щоб то обветшив первого; що ж обветшало і посередникувати за них. 26 Такого бо нам зстарілось, те близьке зотління.

подобало (мати) Архиерея, преподобного, безвинного, непорочного, відлученого від грішників і вищого небес, 27 котрий не має по всій дні нужди, як архиерей, перше за свої гріхи жертві приносити, а потім за людські: се бо зробив заразом, себе принісши. 28 Закон бо людей поставляє архиереями, маючих немочі, слово ж клятви, що послі закону, Сина на віки звершеного. (aiōn g165)

8 Голова ж сказаного: Такого маємо ним херувими слави, отінюючі ублагальню. Архиерея, що сів по правиці престола Про се не слід нині говорити порізно. 6 Як величчя на небесах, 2 служителя святині і же се так устроено, то в перву скиню завіси скині істинної, котру поставив Господь, а не входили священики, правлячи служби; чоловік. 3 Всякий бо архиерей поставляє 7 у другу ж раз у рік сам архиерей, не ся, щоб приносити дари і жертві; тим треба без крові, котру приносить за себе і за Йому що мати, щоб принести. 4 Бо коли б людські провини. 8 Сим ясне Дух святий, Він був на землі, не був би священиком, (де) що дорога у святиню ще не явилась, доки

перва скиня стоїть. 9 Котра єсть образ сьвіту) а нині раз у конці віків явив ся на часу настоящого, в котрому приносять ся і знівеченне гріха жертвою своєю. (aiōn g165) 27 І дари і жертви, що не можуть звершити по совісті того, хто служить, 10 а були тілько в їжах і напитках, та у всяких обливаннях і установах тіла, накинуті аж до часу направи.

11 Христос же, прийшовши яко Архиерей грядущих благ, із більшою і звершеною скинею, нерукотвореною, се єсть не такого будування, 12 ані з кровю козлиною, ні телячою, а своєю кровю, увійшов раз у съятиню, знайшовши вічне відкуплення. (aiōnios g166)

13 Бо коли кров волова та козина і попіл з яловиці, окроплюючи осквернених, освячує на тілесну чистоту; 14 то скілько більше кров Христа, що Духом вічним приніс себе непорочного Богу, очистить совість вашу від мертвих діл, щоб служити Богу живому? (aiōnios g166) 15 І задля того Він посередник нового завіту, щоб, як станеться смерть, на одкупленні переступів, що (були) у первому завіті, прийняли покликані обітницю вічного насліддя. (aiōnios g166) 16 Де бо есть завіт, там мусить прийти й смерть завітувочого. 17 Завіт бо після мертвих має силу: яко ж бо нічого не стоїть, доки жив завітувочий. 18 Тим же й перший не був освячений без крові. 19 Як вирік бо Мойсей всяку заповідь по закону всім людям, то взявши крові телячої та козлиної з водою та червоної вовни та гисопу, покропив і саму книгу і ввесь народ, 20 глаголючи: „Се кров завіту, котрий завітував вам Бог.“ 21 І скиню і ввесь посуд служебний кровю так само покропив. 22 А мало не все кровю очищається ся по закону, і без пролиття крові не буває оставлення (гріхів). 23 Оце ж треба було, щоб образи небесного сим очищались, саме ж небесне лучими жертвами, ніж сі. 24 Не в рукотворену бо съятиню ввійшов Христос, зроблену взором правдивої, а в саме небо, щоб нині являтись лицю Божому за нас, 25 ані щоб много раз приносити себе, яко ж архиерей входить у съятиню по всі роки з чужою кровю; 26 (а то б треба було Йому много раз страдати від настання

як призначено людям раз умерти, а потім суд, 28 так і Христос, один раз принесений,

щоб понести гріхи многих, удруге без гріха

явить ся ждучим Його на спасенне.

10 Маючи бо закон тінь будучих благ, а не самий образ річей, щороку тими самими жертвами, які приносять без перестану, ніколи не може звершити приступаючих. 2 Ато б перестали приносити їх, не мавши вже ті, хто служить, ніякої совісти за гріхи, раз очистившись. 3 А в них що року (робить ся) спомни гріхів. 4 Не можна бо, щоб кров волова та козлина знімала гріхи. 5 Тим же, входячи у съйт, глаголе: „Жертви і приносу не схотів еси, тіль ж наготовив Мені еси. 6 Огняні жертви і (жертви) за гріх не вподобав еси. 7 Тоді я сказав: Ось, ійду (у почині книги написано про мене) вчинити волю Твою, Боже.“ 8 Сказавши вище: „Що жертва і принос і огняні жертви і (жертви) за гріхи не схотів еси, ані вподобав еси,“ котрі по закону приносять ся, 9 потім рече: „Ось, ійду вчинити волю Твою, Боже.“ Зносить перве, щоб друге поставити. 10 По сїй-то волі освячені ми одним приносом тіла Ісус-Христового. 11 І всякий же съященик стоїть що-дня служачи і много раз ті ж самі жертви приносячи, котрі ніколи не можуть зняти гріхів. 12 Він же, принісши одну жертву за гріхи, сїв на завісі по правиці Бога, 13 дожидаючи далій, доки положяться вороги Його підніжком ніг Його. 14 Одним бо приносом звершив на віки освячуємих. 15 Съвідкує ж нам і Дух съятий; по реченому бо перше: 16 „Се завіт, що завітувати му з ними після тих днів“, глаголе Господь: „Давши закони мої в серця їх, і в думках їх напишу їх, 17 і гріхів їх і беззаконий їх не споминати му вже.“ 18 А де відпущене гріхів, там нема вже приносу за гріхи. 19 Оце ж, братте, маючи свободу входити у съятину кровю Ісусовою, 20 дорогою новою і живою, котру обновив нам Він завісою, се єсть тілом своїм,

21 і Єрея великого над домом Божим, **22** постало. (aiōn 165) **4** Вірою приніс Авель лучу приступаймо з щирим серцем в повноті жертву Богу ніж Каїн, через котру съвідчено віри, окропивши серця від совісти лукавої, (йому), що він праведний, як съвідкував і обмивши тіло водою чистою; **23** держімо про дари його Бог; нею він, і вмерши, ще непохібне визнаннє надії (вірен бो Той, говорить. **5** Вірою Єнох перенесен, щоб не хто обіцяв) **24** і назираймо один одного, бачити смерти, і „не знайдено його; бо заохочуючи до любови і добрих діл, **25** переніс його Бог“: перед перенесеннем бо не покидаючи громади своєї, як у деяких його съвідчено, „що угодив Богу.“ **6** Без є звичай, а один одного піддержути, і віри ж не можна угодити; вірувати мусить стілько більше, скілько більше бачите, що бо, хто приходить до Бога, що Він єсть, і наближується ся день. **26** Бо коли ми самохітъ хто Його шукає, тих нагороджує. **7** Вірою, грішими, прийнявши розум правди, то вже звістку прийнявши Ной про те, чого ніколи не зостається ся жертви за гріхи, **27** а якесь не видано, в страсі (Божому) збудовав ковчег страшне сподіваннє суду і огняний гнів, що на спасені дому свого; котрим осудив съвіт, має пожерти противників. **28** Хто відцурав і став ся наслідником праведності, по вірі. **8** ся закону Мойсейового, при двох або трьох Вірою, покликаний Авраам, послухав, щоб съвідках, смерть йому без милосердя: **29** вийти на те місце, котре мав прийняти в Скільки ж, думаете, гіршої муки заслужить, насліддє, і вийшов, не знаючи, куди йде. хто Сина Божого потоптав і кров завіту, **30** Вірою оселивсь у землі обітуваній, яко котрою освятив ся, вважав за звичайну, і чужій, живучи в наметах, з Ісааком і Яковом, Духа благодати зневажив? **31** Знаємо Того, спільними наслідниками того ж обітування. хто промовив: „Мені відомщенне, я віддам, **10** Дожидав бо города, що має основини, глаголе Господь“; і знов: „Господь судити ме котрого будівничий і творець Бог. **11** Вірою людей своїх.“ **32** Страшно впали в руки Бога і сама Сарра прийняла силу на зачатте живого. **33** Згадайте ж перші дні, в котрі ви, насіння і мимо пори віку вродила, тим що просувівшись, перенесли велику боротьбу вірним уважала Того, хто обітував. **12** Тим же терпіння, **34** то на зневагу і знущаннє і від одного, та ще помертвілого, народилось виставлювані, то буваючи спільніками тих, множество, як зорі небесні і як піску край що так жили. **35** Не чужениці і заходжі на землі. **14** Бо котрі таке кидайте ж съміливости вашої, котра має говорити, виявляють, що отчини шукають. **15** нагороду велику. **36** Терпінне бо вам треба I справдї, коли б ту памятали, з якої вийшли, мати, щоб, волю Божу вчинивши, прийняли мали б вони нагоду вернутись. **16** Нині обітуванне. **37** Вже бо незабаром ось, ось ж лучої бажають, се есть небесної; тим і Грядущий прийде, і не загаєть ся. **38** „А не соромить ся їх Бог, називати ся Богом праведний з віри жив буде,“ і: „Коли хто їх: наготовив бо їм город. **17** Вірою привів малодушен, не вподобає душа моя його.“ Авраам, спокушуваний, Ісаака (на жертву); **39** Ми ж не малодушні (собі) на погибел, а единородного приніс, прийнявши обітницю, віруючи на спасені душі.

11 Віра ж есть підстава того, на що вповаємо, доказ (певність) річей невидимих. **2** Через неї бо були съвідчені старі. **3** Вірою розуміємо, що віки сталися словом Божим, щоб з невидимого видиме

18 про котрого було глаголано: „Що в Ісааку назвуть ся тобі насіннє,“ **19** подумавши, що і з мертвих силен Бог воскресити; тим і прийняв його в образі (воскресення). **20** Вірою в грядуще благословив Ісаак Якова та Ісава. **21** Вірою Яков, умираючи, благословив

кожного сина Йосифого і „склонивсь на верх щось про нас провидів, щоб не без нас осягли жезла свого". 22 Вірою Йосиф, умираючи, про звершене.

виход синів Ізраїлевих згадав, а про костії свої заповів. 23 Вірою Мойсей, народившись, хований був три місяці від батьків своїх, коли виділи вони, що дитина гарна, і не злякались повеління царського. 24 Вірою Мойсей, бувши великим, відрік ся звати ся сином дочки Фараонової, 25 а лучше зволив страдати з людьми Божими, ніж дізванати дочасної розкоші гріха, 26 більшим багацтвом над Єгипецькі скарби вважаючи наругу Христову; озиравсь бо на нагороду. 27 Вірою покинув Єгипет, не боячись гніва царевого; устояв бо, яко такий, що Невидомого видить. 28 Вірою зробив пасху і пролитте крові, щоб губитель первороджених не займав їх. 29 Вірою перейшли вони Червоне море, як по суходолу; що спробувавши Єгиптяне, потопились. 30 Вірою стіни Ерихонські попадали, після семидневних обходин. 31 Вірою Раава блудниця не згинула з невірними, прийнявши підглядників з миром. 32 І що мені ще казати? не стане бо мені часу оповідати про Гедеона, та Варака, та Самсона, та Єстая, та про Давида і Самуїла, та про пророків, 33 котрі вірою побивали царства, робили правду, одержували обітування, загорджували пащі левам, 34 гасили силу огняну, втікали від гострого меча, робились потужними від немочі, бували міцні в бою, обертали в ростіч полки чужоземців; 35 жінки приймали мертвих своїх з воскресення; інші ж побиті бували, не прийнявши збавлення, щоб лучше воскресенне одержати; 36 другі ж наруги та ран дізнали, та ще й кайдан і темниці; 37 каміннем побиті бували, розплюювані, допитувані, смертю від меча вмирали, тинялися в овечих та козиних шкурах, бідуючи, горюючи, мучені, 38 (котрих не був достоєн съйт), по пустинях скитались та по горах та по вертепах і проваллях земних; 39 І всі ці, одержавши съвідченне вірою, не прийняли обітування, 40 тим що Бог лучше

12 Тим же оце й ми, маючи кругом нас таку тьму съвідків, відложивши всяку гордість і гріх, що путав нас, з терпіннем біжім на боротьбу, що перед нами, 2 дивлячись на Ісуса, починателя і звершителя віри, котрий замість радости, яка була перед Ним, витерпів хрест, не дбаючи про сором, і сів по правиці престола Божого. 3 Подумайте бо про Того, хто витерпів од грішників такий перекір проти себе, щоб не винивали, ослабши в душах ваших. 4 Ще ви аж до крові не стояли, борючись проти гріха, 5 і забули напомин, що до вас, як до синів, глаголе: „Сину мій, не гордуй караннем Господнім, ані слабни, докоренний від Нього; 6 кого бо любить Господь, карає; і бе всякого сина, котрого приймає." 7 Коли караннє терпите, Бог до вас такий, як до синів: чи есть бо такий син, котрого не карає батько? 8 Коли ж ви пробуваєте без карання, котрого спільніками стались усі, то ви неправого ложа діти, а не сини. 9 Ще ж, мали ми батьків, тіла нашого карателів, та й поважали їх; то чи не геть більше коритись нам Отцю духів, і жити мемо? 10 Ті бо на мало днів, як самі знали, карали нас; а Сей на користь (нашу), щоб ми були спільніками съвяності Його. 11 Усяка ж кара на той час не здається радощами, а смутком; опісля ж дає овощ впокою тим, що нею навчені правди. 12 Тим же „зомлілі руки і зомлілі коліна випростайте", 13 і „стежки праві робіте ногами вашими", щоб не звернуло кульгаве з дороги, а лучче сцілилось. 14 Дбайте про впокій з усіма і про съвятість, без чого ніхто не побачить Бога, 15 наглядаючи, щоб хто не відпав од благодаті Божої, щоб який гіркий корінь, угору виросши, не зашкодив вам, і тим не опоганились многі; 16 щоб не був хто блудник, або необачний, як Ісав, що за одну страву оддав первородство своє. 17 Знаєте бо, що і опісля, як схотів наслідувати благословенне, відкинуто Його; місце бо покаяння не знайшов, хоч і з слізми

шукав його. **18** Не приступили бо ви до благодаттю покріпляти серця, а не їжами, гори, до котрої доторкаємо і до палаючого з котрих не мали користі ті, що пішли за огню, і хмари, і темряви і бурі, **19** і до ними. **10** Маємо жертівню, з котрої не мають трубного гуку, і голосу мови, котрий хто права єсти, хто служить скині. **11** Которих бо чув, то благали, щоб до них не мовилося животних кров уносить в съятиню архиерей слово: **20** (бо не видержали наказу: „Хоч і за гріхи, тих мясо палить ся осторонь стану. зъвір доторкнеть ся до гори, буде каміннем **12** Тим і Ісус, щоб освятити людей своєю побитий, або стрілою пробитий.“) **21** І, таке кровю, осторонь воріт пострадав. **13** Тим страшне було видінне, що Мойсей сказав: же оце вийдімо до Нього осторонь стану, „Я в страсі і трепеті.“) **22** А приступили ви дізнаючи наруги Його. **14** Не маємо бо тут до Сионської гори і до города Бога живого, сталого города, а того, що буде, шукаємо. Ерусалима небесного, і до тьми ангелів, **23** до **15** Тим оце через Нього приносьмо жертву громади і церкви первородних, на небесах хвалення без перестанку Богу, се есть „овощ написаних, і до суддї всіх, Бога, і до духів уст“, що визнають імя Його. **16** Благотворення праведників звершених, **24** і до Посередника ж і подільчivости не забувайте; такими завіта нового, Ісуса, і крові кроплення, що бо жертвами вельми догоджують Богу. **17** промовляє лучче, ніж Авелева. **25** Гледіть, Слухайте наставників ваших і коріть ся (їм); щоб не відректись глаголющого. Коли бо вони бо пильнують душ ваших, яко мають вони не втекли, одрікшиесь пророкувавшого перелік oddati; щоб з радістю се робили, а на землі, то геть більше ми, одрікшиесь не зітхаючи; не користь бо вам се. **18** Моліте небесного, **26** котрого голос тоді захитав ся за нас: уповаемо бо, що добру совість землею, нині ж обітував, глаголючи: „Ще раз маємо, у всьому хотячи добре жити. **19** потрясу не тілько землею, та й небом.“ **27** Се Найбільше ж благаю се чинити, щоб скоро ж: „ще раз“ показує переміну потрясеного, вернено мене вам. **20** Бог же впокою, що яко створеного, щоб пробувало нерухоме. підняв з мертвих великого Пастиря вівцям **28** Тим же царство нерухоме приймаючи, маємо благодать, котрою треба нам служити до вподоби Богу з шанобою і страхом. **29** Бо наш Бог — огонь пожирающий.

13 Братня любов нехай пробуває. **2**

Гостинности не забувайте, через се бо інші, не відаючи, вгостили ангелів. **3** Памятайте вязників, мов би з ними ви увязнені, бідолашних, самі бувши в тілі. **4** Чесна женитва у всіх і ложе непорочне; блудників же і перелюбників судити ме Бог. **5** Не сріблолюбиві обичаєм, довольні тим, що есть. Сам бо рече: „Не оставлю тебе, ані покину тебе.“ **6** Так що съміло можемо сказати: „Господь моя поміч; не бояти мусь: що вдіє мені чоловік?“ **7** Поминайте наставників ваших, що глаголали вам слово Боже; і позираючи на конець їх життя, послідуйте вірі їх. **8** Ісус Христос учора і сьогодні, той же самий і на віки. (aiōn g165) **9** У всякі чужі науки не вдавайтесь. Добре бо

ЯКОВА

1 Яков, слуга Божий і Господа Ісуса Христа, дванадцять родам, що розсіяні: Витайте.

2 Усяку радість майте, браттє моє, коли впадаєте в різні спокуси, з знаючи, що доказ вашої віри робить терпіннє; 4 терпіннє ж нехай має звершене діло, щоб ви були звершені і повні, нії в чому не маючи недостатку. 5 Коли ж у кого з вас недостає премудрости, нехай просить у Бога, котрий дає всім щедро та й не осоромлює, то й дасть ся йому. 6 Нехай же просить вірою, нічого не сумнячись; хто бо сумнить ся, той подобен філії морській, котру вітер жене та й розбиває. 7 Нехай бо не думає такий чоловік, що прийме що від Бога. 8 Чоловік двоєдушний не статечний у всіх дорогах своїх. 9 Нехай же хвалитися брат смиренний висотою своєю, 10 а багатий смиреннем своїм; бо він, як травяний цвіт, перейде. 11 Зійшло бо сонце із спекою, і висушило траву, і цвіт її опав, і краса лица її зникла; так і багатий в дорогах своїх зівяне. 12 Блажен чоловік, що витерпить спокусу; тим що, будучи вірний, прийме вінець життя, що обіцяв Бог тим, що люблять Його. 13 Ніхто ж у спокусі нехай не каже: Що Бог мене спокушує; Бог бо не спокушується лихим, і не спокушує сам нікого. 14 Кожен же спокушується ся, надившися і лестившися похottю своєю. 15 Потім похоть, зачавши, роджає гріх, гріх же зроблений роджає смерть. 16 Не заблуджуйтесь, браттє моє любе. 17 Усяке добре даяннє і всякий звершений дар з висоти сходить, од Отця сьвітла, в котрого нема переміни ані тіни зміни. 18 Схотів бо, то й породив нас словом правди, щоб бути нам якимсь почином творива Його. 19 Тим же, браттє моє любе, нехай буде всякий чоловік скорий на слуханнє, і нескорий на слова, нескорий на гнів. 20 Гнів бо чоловіка правди Божої не чинить. 21 Задля того відкинувши всяку погані і останок зла, прийміть у лагідності посаджене слово, що може спасті душі ваши.

22 Будьте ж чинителями слова, а не тілько слухателями, обманюючи себе самих. **23** Бо, коли хто слухатель слова, а не чинитель, той подобен чоловікові, що дивить ся на природне лицо своє в зеркалі. **24** Подививсь бо на себе, та й одійшов, та зараз і забув, який він був. **25** Хто ж дивить ся в звершений закон свободи, та й пробуває в ньому, той не слухатель забуваючий, а чинитель діла; такий буде щасливий у діланні своїм. **26** Коли хто думає, що він вірен між вами, не уздаючи язика свого, а обманюючи серце своє, у того марна віра. **27** Ото бо віра чиста і неопоганена перед Богом і Отцем, щоб одвідувати сиріт і вдовиць у горю їх, і держати себе неопоганеним од сьвіта.

2 Браттє моє, не на лиця вважаючи, майте віру Господа нашого Ісуса Христа прославленого. 2 Коли бо ввійшов у громаду вашу чоловік з золотим перснем, в одежі осяйній, ввійшов же й вбогий в мізерній одежі, з і ви споглянете на того, що носить осяйну одежду, і скажете йому: Ти сїдай отут гарно, а вбогому скажете: Ти стань отам, або сїдай отут на підніжку моїм, 4 то чи не пересуджуєте між собою і не станеться суддями з ледачими думками? 5 Слухайте, браттє моє любе: хиба не вбогих сьвіту сього вибрали Бог на багатих вірою і наслідників царства, котре обіцяв тим, хто любить Його? 6 Ви ж зневажили вбогого. Хиба не багаті підневолюють вас, і не вони тягнуть вас на судища? 7 Хиба не вони зневажають добре імя, яким вас названо? 8 Коли ж оце звершуєте закон царський по писанню: „Люби близнього свого, як себе самого”, добре чините; 9 коли ж на лиця дивитесь, то гріх робите, докорені законом, як переступники. 10 Кожний бо, хто увесь закон заховає, та згрішить в одному, станеться у всьому виноватий. 11 Хто бо сказав: „Не чини перелюбу,” Той сказав і: „Не вбивай.” Коли ж не зробиш перелюбу, а вбеш, став ся еси переступником закону. 12 Так говоріте і так творіте, яко такі, що законом свободним судити метесь. 13 Суд бо без милосердя

тому, хто не зробив милости, і вихваляється ніхто з людей не може вгамувати; без упину милосердє суду (понад суд). **14** Яка користь, бо (се) зло, повне отрути смертоносної. **9** Ним браттє мое, коли хто каже, що віру має, та благословляємо Бога і Отця, і ним кленем діл не має? чи може віра спасти його? **15** людей, що постали по подобию Божому. Коли ж брат або сестра нагі будуть і жадні **10** Із тих же уст виходить благословенне щоденnoї страви, **16** а з вас хто скаже їм: і проклін. Не подобає, браттє мое любе, Ідіть з миром, грійтесь і годуйтесь, а не съому так бути. **11** Хиба криниця з одного дасть їм потрібного для тіла; яка (з того) джерела випускає солодкє і гірке? **12** Хиба користь? **17** Так само й віра, коли діл не має, може, браттє мое, смоківниця маслини мертвa сама по собі. **18** Ну, скаже хто: Ти родити, або виноградина смокви? Так само віру маєш, а я діла маю. Покажи мені віру ні одна криниця не дає солоної і солодкої твою з діл твоїх, а я тобі докажу з діл моїх води. **13** Хто мудрий та розумний між вами, віру мою. **19** Ти віруеш, що Бог один; добре нехай покаже з доброго життя діла свої в робиш: і біси вірють, та й тримтять. **20** Чи лагідности і премудrosti. **14** Коли ж гірку хочеш же зрозуміти, чоловіче марний, що зависть маєте та сварку в серці вашому, то віра без діл мертвa? **21** Авраам, отець наш, не величайтесь і не кривіть на правду. **15** хиба не з діл оправдив ся, піднявши Ісаака, Не сходить ся премудрость звише, а земна сина свого, на жертвник? **22** Чи бачиш, (вона), душевна, бісовська. **16** Де бо зависть що віра допомагала ділам його, і ділами та сварка, там безладдє і всяке лихе діло. звершилась віра? **23** І сповнилось писанне, **17** А та премудрость, що звише, найперше що глаголе: „Увірував же Авраам Богові й чиста, потім мирна, лагідна, покірлива, полічено йому (те) за праведність, і другом повна милости і добрих овочів, безсторонна Божим наречено його.“ **24** Чи бачите ж оце, і нелицемірна. **18** Овощ же праведности с'єТЬ що з діл оправдуеть ся чоловік, а не з однієї ся в упокої тим, хто творить упокій.

віри? **25** Так само і Раава блудниця хиба не з діл оправдилась, прийнявши посланців і вивівши їх іншою дорогою? **26** Яко бо тіло без духа мертве, так і віра без діл мертвa.

3 Не бувайте многi учительями, браттє мое, сваритесь і воюете, та й не маєте, тим що не знаючи, що більший осуд приймемо. **2** просите. **3** Просите, та й не приймаєте, тому Багато бо грішимо всi. Коли хто в слові не що погано просите, щоб обернути на розкоші грішить, се звершений чоловік, сильний ваші. **4** Перелюбники і перелюбницi! хиба обуздати і все тiло. **3** Ось бо і коням узди не знаєте, що любов съвіта сього — вражда в роти вкладаємо, щоб слухали нас, і все проти Бога? Оце ж, хто хоче бути приятелем тiло їх повертаємо. **4** Ось і кораблi, хоч якi съвіту, той стається ся ворогом Бога. **5** Або величезнi, і страшенними вітрами носять думаете, що марно писанне глаголе: „До ся, обертають ся малим стерном, куди воля зависти пре Дух, що вселив ся в нас?“ **6** стерника хоче. **5** Так само й язик — малий Більшу ж дає благодать; тим же і глаголе: член, а вельми хвалить ся. Ось малий огонь, „Господь гордим противить ся, смиренним а якi великi речi палити! **6** И язик огонь, же дає благодать.“ **7** Коріте ся ж оце Богу, съвіт неправди; так, язик стоїть між членами противте ся ж дияволовi, то й утiче од вас. **8** нашими, сквернячи все тiло, і палючи круг Приближуйтесь до Бога, то й приближить ся природи, а запалюючись од гееннi. (**Geenna** до вас; очисттi руки, грiшники, і направте g1067) **7** Всяка бо природа, зъвірей і птиць, серця (вашi), двоєдушники. **9** Страдайте, гадiв і морських (зъвірів) вгамовується і сумуйте та плачте; съміх ваш у плач нехай вгамовано природою чоловікою; **8** язика ж обернеть ся, і радiсть у горе. **10** Смирітесь

перед Господом, то й підійме вас. **11** Не нї, нї, щоб не впали ви в осуд. **13** Хто між осуджує один одного, братте; хто бо вами тяжко страдає? нехай молить ся; хто осуджує брата та судить брата свого, осуджує радіє? нехай съліває. **14** Чи хто нездужає між закон і судить закон; коли ж закон судиш, то вами, нехай призове пресвітерів церкви, і ти не чинитель закону, а суддя. **12** Один есть нехай молять ся над ним, помазавши його Законодавець, що може спасти і погубити; олівою в ім'я Господне; **15** і молитва віри ти ж хто еси, що судиш другого? **13** А нутре ж спасе болящого, і підійме його Господь; а ви, що говорите: Сьогодні або завтра пайдемо коли гріхи вчинив, відпустять ся йому. **16** в той і той город, і пробудемо там рік, та Визнавайте один одному гріхи, і молітві ся торгувати мем та дбати мем, **14** (ви, що не один за одного, щоб сцілітись вам. Много знаєте, що буде завтрішнього. Яке бо життє бо може молитва праведного ревна. **17** Ілля ваше? та же ж воно пара, що на малий час був чоловік подобний нам страстями, а явить ся, а потім щезає.) **15** Замість щоб помоливсь молитвою, щоб не було дощу, говорити вам: Коли Господь зволить та живі то й не було дощу на землі три роки і будемо, то зробимо се або те. **16** Нині ж шість місяців. **18** А знов помолив ся, то хвалитесь у гордощах ваших. Усяка така й дало небо дощ, і земля зростила овощ хвала лиха. **17** Оце ж хто знає, як чинити свій. **19** Братте, коли хто з вас заблудить добро, та й не чинить, тому гріх.

від правди, і наверне хто його, **20** нехай знає, що навернувшись грішника від блудної дороги його спасе душу від смерти і покріє множество гріхів.

5 А нутре ж ви, багаті, плачте ридаючи над злиднями вашими, що надходять. **2**

Багатство ваше згнило, і шати ваші міль поїла. **3** Золото ваше та срібло поржавіло, і ржава їх на съвідчені проти вас буде, і з'їсть тіло ваше, як огонь. **4** Ось, плата робітників, що порали ниви ваші, задержана од вас, голосить; і голосінне женців до ушей Господа Саваота дійшло. **5** Розкошували ви на землі та буяли; повгодовували серця ваші, мов на день заколення. **6** Осудили ви, убили праведного; він не противив ся вам. **7** Терпіть же оце, братте мое, аж до приходу Господнього. Ось, ратай жде доброго овощу з землі, дожидаючись терпіливо його, доки прийме дощ ранній і пізній. **8** Терпіть же й ви, утвердіте серця ваші, бо прихід Господень наближується. **9** Не зітхайте один на одного, братте, щоб вас не осуджено: ось, суддя перед дверима стоїть. **10** За взір тяжкої муки і довгого терпіння прийміть, братте мое, пророків, що глаголали імям Господнім. **11** Ось, ми звemo блаженними, хто терпів. Про терпіннє Йовове чули ви, і кончину Господню виділи; бо Господь вельми милосерний і благий. **12** Перше ж усього, братте мое, не кленітесь нї небом, нї землею, нї іншою якою клятьбою; а нехай буде в вас: так, так,

1 Петра

1 Петр, апостол Ісуса Христа, вибраним захожанам розсіяння по Понту, Галатії, Кападокії, Азії і Витинії, 2 по провидінню Бога Отця, через освячене Духа, на послуханнє і кропленнє крові Ісус-Христової: Благодать вам і мир нехай намножить ся. 3 Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що, по великій своїй милости, знов породив нас на впованнє живе воскресеннем Ісус-Христовим із мертвих, 4 до насліддя нетлінного і непорочного, що не зовяне, сховане на небесах про вас, 5 котрі силою Божою стережені пробуваєте через віру, на спасенне, готове явитись останнього часу. 6 Сим радуйте ся, мало нині (коли треба), смуткуючи у всяких напастях, 7 щоб випробувана віра ваша, геть дорожча золота пропадущого, хоч і огнем випробуваного, знайшлася на похвалу і честь і славу в одкриттю Ісус-Христовому. 8 Котрого не бачивши любите, і на котрого нині не дивлячись, а віруючи, радуетесь радістю невимовною і преславною, 9 приймаючи конець віри вашої, спасенне душам. 10 Про се ж то спасенне розвідували і допитувались пророки, що про вашу благодать пророкували, 11 дознаючись, якого або котрого часу являв у них Дух Христов, поперед съвідкуючи про Христові страсті і про славу, що після них; 12 котрим відкрито, що не самим собі, а нам служили вони (тим), що нині звістили вам ті, котрі благовіствували вам Духом съвятим, посланим із неба, (i) на що бажають ангели дивитись. 13 Тим то, підперезавши поясницї думок ваших, будьте тверезі, і звершено вповайте на благодать, що приносить ся вам в одкриттю Ісуса Христа. 14 Яко діти слухняні, не водячи себе по давнім хотінням вашим, що в незнанню, 15 а, яко Покликавший вас съвятий, і ви самі съвяты у всьому життю будьте: 16 бо написано: „Будьте съвяті, бо я съвят.“ 17 І коли Отцем зовете Того, що, не вважаючи на лицے,

судить кожного по ділу, то зо страхом провожайте час вашого домування, 18 знаючи, що не тлінним сріблом або золотом викупились од марного життя вашого, від отців переданого, 19 но дорогоцінною кровю Христа, як непорочного і чистого агнця, 20 призначеною перш настання съвіта, обявленого в останні часи задля вас, 21 що через Його віруєте в Бога, котрій воскресив Його з мертвих і дав Йому славу, щоб віра ваша і надія була на Бога. 22 Душі ваші очистивши, в послусі правди Духом, на братню любов нeliцемірну, із чистого серця любіте один одного щиро, 23 як народжені не з тлінного сім'я, а з нетлінного, через слово Бога живого і пробуваючого по вік. (aiōn g165) 24 Бо „всяке тіло, як трава, і всяка слава чоловіча, як цвіт на траві: Зісохла трава і цвіт її упав; 25 а слово Господнє пробуває по вік.“ Се ж слово — благовіствоване між вами. (aiōn g165)

2 Тим то, відложивши всяку злобу, і всякий підступ і лицемірство і зависть і всяку осуду, 2 яко ж новорожденні діти будьте жадні словесного чистого молока, щоб у ньому вирошли на спасенне; 3 коли покушали, що благий Господь. 4 Приступаючи до Него, до каменя живого, від людей відкинутого, від Бога ж вибраного, дорогоого, 5 і самі, яко живе каміннє, будьте дім духовний, съвященство съвяте, щоб приношено духовні жертви любоприємні Богу через Ісуса Христа. 6 Тим то й стойть в писанню: „Ось, кладу в Сионі угольний, камінь, вибраний, дорогий; і віруючий в Него не осоромить ся.“ 7 Оце ж вам віруючим, — дорогий, неслухняним же „камінь, що відкинули будівничі, та став ся у голову угла, — камінь спотикання і скеля поблазні“; 8 і спотикають ся, не слухаючи слова, на що вони й полишені. 9 Ви ж — рід вибраний, царське съвященство, нарід съвятий, люде прибрані, щоб звіщали чесноти Покликавшого вас із темряви у дивне своє съвітло; 10 ви, колись і не народ, а тепер народ Божий; непомилувані, а тепер

помилувані. **11** Любі, молю, як чужосторонців на Бога, украшали себе, корячись своїм і прохожих, ухилятись від тілесного хотіння, чоловікам; **6** як Сарра слухала Авраама, котре воює проти душі, **12** і вести добре паном його зовути, котрої ви стали дітьми, житте своє між поганами, щоб, у чому добре роблячи і не лякаючи ся ніякого судять вас яко лиходіїв, наглядаючи добре страху. **7** Чоловіки також, домуйте разом з діла (ваші), славили Бога в день одвідання. ними по розумі, яко більше слабосильній **13** Тим то коріть ся всякому чоловічому посудині жіночій віддаючи честь, яко і начальству ради Господа: чи то цареві, яко спільні наслідники благодаті життя, щоб значному, **14** чи то начальникам, яко від не з'упинялись молитви ваші. **8** Наконець него посланим на одмщенне лиходіям, а же, будьте усі одної думки, милосердуючі, на хвалу добротворцям. **15** Така бо воля братолюбні, сердечні, привітливі; **9** не Божа, щоб ви, роблячи добро, затикали уста віддаючи зло за зло, або докір за докір; а невіжи безрозумних людей, **16** яко свободні, насупроти благословляйте, знаючи, що на те а не яко ті, що мають свободу за покриттє ви покликані, щоб благословенне наслідили. злоби, а яко слуги Божі. **17** Усіх шануйте; **10** „Хто бо хоче житте любити, і видіти браттівство любите; Бога лякайтесь; царя дні добрі, нехай вдергить язик свій від честті. **18** Слуги, з усяким страхом корітесь злого, й уста свої, щоб не говорити зради; панам, не тільки добрим і лагідним, а також **11** нехай ухиляється від злого, і робить лукавим. **19** Се бо угодно перед Богом, коли добре; нехай шукає впокою, і побивається хто ради совісти Божої переносить смуток, за ним. **12** Бо очі Господні на праведних, і страждаючи не по правді. **20** Яка бо похвала, уші Його на молення їх; лице ж Господнє коли, согрішаючи й биті в лиці, терпите? проти тих, що зле роблять.“ **13** І хто ж Тільки коли добре робите, і, страждаючи такий, що заподіяв би вам лихо, коли будете терпите, то се угодно перед Богом. **21** На наслідниками доброго? **14** Тільки ж, коли се бо ви покликані, бо і Христос страждав б і страждали задля правди, блаженні ви; за вас, оставляючи вам приклад, щоб ви страху ж їх не бійтесь, ані трівожитесь; **15** йшли слідом за Його стопами; **22** котрий а Господа Бога съятті у серцях ваших. не зробив гріха, ані не знайдено підступу Бувайте завсіди готові дати одвіт всякому, в устах Його; **23** котрий, злословлений, що домагається ся від вас слова про вашу не злословив, і страждаючи, не грозив, а надію, з лагідностю і страхом; **16** маючи передав Судячому праведно; **24** котрий гріхи совість добру, щоб, у чому судять вас, яко наші сам підніс на тілі своїм на дереві, лиходіїв, осоромились ті, що докоряють щоб ми, для гріхів умерши, правдою жили; добре житте ваше в Христі. **17** Лучче бо, коли котрого „ранами сцілились“. **25** Були бо ви, воля Божа, пострадати за добре діла, аніж як вівці блукаючі; тільки ж вернулись нині за діла лихі; **18** тому що й Христос, щоби до Пастиря і Владики душ ваших.

привести нас до Бога, один раз пострадав за гріхи наші, Праведник за неправедних, що був умертвений по тілу, но ожив духом, **19** в котрому і тим духам, що в темниці, прийшовши, проповідував, **20** колисьто неслухняним, як того часу дождало (їх) довготерпнє Боже, за днів Ноя, як строїв ся ковчег, в котрий мало, то есть, вісім душ, спасло ся од води; **21** чого образ хрещенне (не відложение тілесної нечистоти, а совісти доброї обітниця перед Богом), що і нас тепер

3 Також і жінки, корітесь своїм чоловікам, щоб і ті, що не корять ся слову, життєм жінок без слова були з'єднані, **2** дивлячись на чисте житте ваше у страху (Божому). **3** Ваша окраса нехай не буде зовнішне заплітаннє волосся і убираннє в золото, або з'одяганнє в одежу; **4** а потайний серця чоловік, у нетлінню лагідного і тихого духа, що перед Богом многоцінне. **5** Так бо колись і съяті жінки, що вповали

спасає через воскресенне Ісуса Христа, 22 тих, що не коряться благовістю Божому? котрий єсть по правиці в Бога, зійшовши на 18 і коли „праведник тільки що спасеться, небо, котрому покорились ангели і власті і то безбожник і грішник де явить ся?” 19 сили.

4 Тим же то, коли Христос страждав за нас тілом, то й ви тією самою думкою оружитеся; хто бо страждав тілом, перестав грішти,

2 щоб уже не по хотінню чоловічому, а по волі Божій, жити остатильний час у тілі. 3

Доволі бо з нас минувшого часу життя, що чинили волю поган, ходячи в розпусті,

пристрастях, пиянстві, бенкетах, напитках і мерзьких ідолослужженнях. 4 Чим і дивуються

ся, що ви не біжете разом з ними на розлив розпусти, хулячи; 5 котрі дадуть одвіт Тому,

що готов судити живих і мертвих. 6 На се бо і мертвим проповідувано благовістє, щоб

приняли суд по чоловіку тілом, і жили по Бозі духом. 7 Усьому ж конець наближив

ся. Будьте ж оце мудрі і тверезі до молитов. 8 Перш усього ж майте один до одного

шири любов, бо любов покриває множество гріхів. 9 Будьте гостинні один для одного

без дорікання. 10 Кожний, яко ж приняв дар, так ним нехай служить один одному, як добре доморядники всякої благодаті Божої.

11 Коли хто говорить, то нехай говорить як слова Божі; коли хто служить, нехай же служить по силі, котру подає Бог; щоб у всьому прославлявся Бог через Ісуса Христа, котрому слава і держава по вічні віки. Амінь. (aiōn g165) 12 Любі, не чудуйтесь

розпаленнем, що буває вам на спокусу, наче б вам що дивного довелося; 13 а радуйтесь, яко ж маєте участь в страданнях Христових,

щоб і в одкриттю слави Його радувалися і веселились. 14 Коли докоряють вас за ім'я Христове, — ви блаженні; Дух бо слави й Бога почиває на вас; ними він хулиться,

вами ж прославляється. 15 Тільки ж ніхто з вас нехай не постраждає яко душегубець, або злодій, або лиходій, або як бунтівник;

16 коли ж яко Християнин, то нехай не соромиться, а прославляє Бога за сю участь.

17 Бо пора початись судові від дому Божого; коли ж найперш од нас, то який конець

Тим то й страждаючи по волі Божій, як вірному Творцеві, нехай передають душі свої, роблячи добре.

5 Старших між вами молю, яко товариш-

старший і съвідок страдання Христового, і спільник слави, що має відкритись: 2

пасітє стадо Боже, що у вас, доглядаючи не по неволі, ані для поганої користі, а з

доброго серця; 3 ані пануйте над народом, а взором будьте стада; 4 і як явиться

Пастир-Начальник, приймете невянучий слави вінець. 5 Саме так, молодші, коріть

ся старшим; усі ж, один одному корячись, смирностю підпережійтися; бо „Бог гордим

противиться, смирним же дає благодать.”

6 Смиріться ж під сильну руку Божу, щоб підніс вас угору свого часу; 7 всяку журбу

вашу скинувши на Него, бо Він старається про вас. 8 Тверезійтися, пильнуйте, бо

противник ваш, диявол, як лев рикаючий, ходить, шукаючи кого пожерти; 9 проти

него вставайте тверді вірою, знаючи, що такі страждання доводяться і братівству

вашому в съвіті. 10 Бог же всякої благодаті, покликавши нас до вічної своєї слави в

Христі Ісусі, коли трохи пострадаєте, Він нехай звершить вас, утвердить, укріпити і оснуете (непорушно). (aiōnios g166) 11 Йому

слава і держава по вічні віки. Амінь. (aiōn g165) 12 Через Сильвана, вірного вам брата,

як думаю, коротко написав, наповідаючи і съвідкуючи, що се правдива благодать Божа, в котрій стоїте. 13 Витаєте вас вибрана з вами

(церков) в Вавилоні, і Марк, син мій. 14 Витайте один одного у цілуванню любові.

Впокій вам усім, що в Христі Ісусі. Амінь.

2 Петра

1 Симон Петр, слуга і апостол Ісуса Христа, тим, що з нами однаку дорогу віру приняли по правді Бога нашого і Спаса Ісуса Христа: 2 благодать вам і впокій нехай умножить ся в познанню Бога й Icusa, Господа нашого. 3 Яко ж усе до силу Його, через познанне Покликавшого нас словою і чеснотою (милостю), 4 чим найбільші і дорогі обітниці даровані нам, щоб через них були ви спільноками Божої природи, ухиляючись від тлінного хотіння, що в съвіті, 5 то доложіть до съого усе ваше стараннє, і подайте у вірі вашій чесноту, а в чесноті розум, 6 а в розумі вдержаннє, а у вдержанню терпіннє, а в терпінню побожність, 7 а в побожності братню любов, а в братній любові любов (для всіх). 8 Коли бо се буде у вас і умножить ся, то не оставить вас лінівими, ані безплодними в познанні Господа нашого Ісуса Христа. 9 У кого бо нема съого, той сліпий і коротко видючий, що забув на очищеннє давних своїх гріхів. 10 Тим то, брати, старайтесь більше утвердити ваше покликаннє і вираннє; се бо роблячи, ніколи не спотикнетесь. 11 Так бо щедро дозволить ся вам вхід у вічне царство Господа нашого і Спаса Ісуса Христа. (aiōnios g166) 12

Тим і не занехую завсіди пригадувати вам сї речи, хоч ви й знаєте, і утверждени у сїй правдї. 13 Видить ся ж мені право, доки я у сїй оселї, розбуджувати вас у наповіданню; 14 знаючи, що скоро оставлю оселю мою, яко ж і Господь наш Ісус Христос обявив мені. 15 Старати му ся ж, щоб ви і всиди, по моєму розстанню, робили спомин сїх речей. 16 Не за байками бо, хитро придуманими, йдучи, обявили ми вам силу і прихід Господа нашого Ісуса Христа, а бувши самовидцями величчя Його. 17 Бо Він приняв від Бога Отця честь і славу, коли зійшов до Него од величної слави такий голос: „Се Син мій любий, що я вподобав Його.“ 18 I сей голос чули ми, як сходив з неба, бувши з

Ним на горі съвітій. 19 Ще ж маємо певніще слово пророче, і ви добре робите, вважаючи на него, як на съвітильника, що съвітить в темному місцї, аж день засияє, і денница зійде в серцях ваших; 20 се найперш знаючи, що жадне книжне пророцтво не діється ся своїм розвязаннem. 21 Bo ніколи із волі Духа съятого розбуджувані, промовляли съвіті люде Божі.

2 Були ж і лжепророки між людьми, як і між вами будуть лжеучителї, котрі введуть ересі погибелі, і відцтуравши викупившого їх Владики, приведуть на себе скору погибель. 2 I многі підуть за їх погибллю, котрі дорогу правди хулити муть; 3 і в зажерливості придуманими словами вас підходити муть, для котрих суд з давнього часу не гаїть ся, і погибіль їх не дрімає. 4 Bo коли Бог ангелів, що згрішили, не пощадив, а кинув їх в окови пекольної темряви, і передав, щоб хоронено їх на суд; (Tartarоg 5020) 5 і коли первого съвіта не пощадив, а самовосьмого Ноя, проповідника правди, охоронив, повідь на съвіт нечестивих допустившi; 6 і коли городи Содому й Гоморру засудив на руїну, обернувшись в попіл, і поставивши, яко приклад для будучих безбожників, 7 а ізбавив праведного Лота, омерзенного розпустним життєм безбожників; 8 (живучи бо між ними праведник той, дивлячись і слухаючи про беззаконні дїла, день в день мучив праведну душу;) 9 то й знає Господь побожних з покуси вибавляти, неправедних же хоронити про судний день на муки, — 10 найбільше ж тих, що ходять в слїд за тілом в нечистому хотінню, і зневажають начальство; що съміливі, самолюбні, не лякають ся хулити власті, 11 хоч ангели, кріпостю і силою більшими бувши, не приносять проти них перед Господа докоряючого суду. 12 Сї ж, як безсловесні зъвірі, природні, що родяться на лови і забиттє, хулять, чого не розуміють, і в зотлінню своїм загинуть, 13 i нагороду неправди приймуть. Солодкими

вважають вони дочасні розкоші; вони — зберегають ся про день суду й погибелі самий сором і беззаконне, розкошують в безбожних людей. **8** Тільки ж одно се нехай обманьство своїм, їдаючи з вами; **14** очі мають не буде перед вами тайнє, любі, що один повні прелюбодіяння і неперестаючого день у Господа, як тисяча літ, а тисяча гріха, надять душі неутверджені; серце літ, як один день. **9** Не гайть ся Господь з в них навчене до зажерливости, се — обітницею, як се декотрі за гайку вважають; а діти прокляття; **15** котрі, опустивши довготерпить вам, не хотячи, щоб хто погиб, праву дорогу, заблудили, йдучи дорогою а щоб усі до покаяння прийшли. **10** Прийде ж Валаама, сина Восорового, що полюбив день Господень, як злодій в ночі; тоді небеса неправедну нагороду, **16** тільки ж мав з шумом перейдуть, первотини ж, розпечени кару за своє беззаконне, бо підяремник розтоплять ся, і земля і діла на ній погорять. німий, проговоривши чоловічим голосом, **11** Коли ж се все зруйнується ся, то якими слід остановив нерозум пророка. **17** Се жерела вам бути в съятому життю і побожності, безводні, хмари, хуртовиною гонимі, котрим **12** дожидаючи й бажаючи скорого приходу чорна темрява на віки захована. **18** Божого дня, котрого небеса, палаючи, Промовляючи бо великими і марними рунуть, і первотини, горючи, розтоплять ся? словами, принаджують хотіннем тіла та **13** Нових же небес і землі нової по обітницї розпустою тих, що ледво утікли від дожидаємося, в котрих правда домує. **14** живучих в блуді, **19** обіцяючи їм волю, Тим то, любі, сього дожидаючи, старайтесь самі бувши слуги зотління; хто бо ким нескверними і чистими явиться перед Ним подужаний, того він і невольник. **20** Коли бо, в упокою, **15** а довготерпінне Господа нашого утікши від нечистоти съвіта через пізнаннє за спасенне вважайте; яко ж і любий наш Господа і Спаса Ісуса Христа, однакож, брат Павел по даній йому премудрості писав знов замотавши, бувають подужані, то вам, **16** яко ж і в усіх листах, говорячи в них останнє їх — гірше первого. **21** Лучче би про сї речі; в котрих дещо тяжко зрозуміти, їм було не пізнати дороги правди, як, що неуки і неутверджені перекручують, як і пізнавши, одвернувшись від переданої їм інші писання, на свою власну погибель. **17** съвітої заповіді. **22** Довело ся ж їм по Ви ж, любі, знаючи вперед, бережіть ся, щоб правдивій приповісті: „Пес вертається ся до

і вас не зведено блудом безбожників, і не своєї блювотини“, а „свиня, скупавши, відпали від свого утverdження; **18** а ростіть в благодаті і знанню Господа нашого і Спаса Ісуса Христа. Йому слава і тепер і по день віка. Амінь. (aiōn g165)

3 Се вже, любі, друге пишу вам посланнє, в котрих, наповідаючи, збуджаю чисту думку вашу, **2** щоб згадали слова, проречені від съвітих пророків, і заповідь від нас, яко апостолів Господа і Спаса, **3** се найперш знаючи, що прийдуть в останній дні ругателі, ходящі по своєму хотінню, **4** і скажуть: Де обітниця приходу Його? від коли бо батьки умирають, усе так само пробуває від почину створіння. **5** Не знають бо ті, що так хочуть, що небеса були з давнього часу, і земля із води, і в воді постала словом Божим, **6** длячого й тогдашній съвіт водою затоплений, погиб; **7** нинішні ж небеса і земля тим самим словом заховані, і на огонь

1 Івана

1 Що було від почину, про що ми чули, що бачили очима нашими, і на що дивилися, і чого руки наші дотикалися, про Слово життя, — 2 (бо життє явилось, і ми бачили, і съвідкуємо, і звіщаєм вам життє вічне, що було в Отця, а явилось нам;) (aīōnios g166) 3 що ми бачили і чули, звіщаєм вам, щоб і ви мали спільність з нами; а спільність наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом. 4 I се пишемо вам, щоб радість ваша була повна. 5 I се обітниця, которую ми чули від Нього, і звіщаємо вам, бо Бог съвітло, і ніякої у Нього темряви. 6 Коли говоримо, що спільність маємо з Ним, а в темряві ходимо, то не говоримо по правді і не творимо правди; 7 коли ж у съвітлі ходимо, яко ж Він сам у съвітлі, то маємо спільність один з одним, і кров Ісуса Христа, Сина Його, очищає нас од усякого гріха. 8 Коли говоримо, що гріха не маємо, то самі себе обманюємо, і нема правди в нас. 9 Коли визнаєм гріхи наші, то Він вірний і праведний, щоб простили нам гріхи, і очистив нас од всякої неправди. 10 Коли кажемо, що ми не згрішили, то й слова Його нема в нас.

2 Діточки мої, се пишу вам, щоб не згрішили; а коли хто згрішив, заступника маємо перед Отцем, Ісуса Христа праведника. 2 А Він вблаганнє за гріхи наші; не за наші ж тільки, а також цілого съвіта. 3 А по тому знаємо, що ми пізнали Його, коли заповіді Його хоронимо. 4 Хто говорить: Я пізнав Його, а заповідей Його не хоронить, той ложник, і в тому нема правди; 5 хто ж хоронить слово Його, істино у тому любов Божа звершена. По тому знаємо, що ми в Ньому. 6 Хто говорить, що в Ньому пробуває, повинен, яко ж Той ходив, і він так ходити. 7 Бррати, не заповідь нову пишу вам, а заповідь стару, которую маєте з почину; заповідь стара, се слово, которое ви чули з почину. 8 Знов заповідь нову пишу вам, що есть правдиве і в Ньому і в вас: що темрява переходить, а съвітло правдиве вже съвітить. 9 Xто

говорить, що він в съвітлі, а ненавидить брата свого, той в темряві аж досі. 10 Xто любить брата свого, в съвітлі пробуває, і поблазні у ньому нема; 11 хто ж ненавидить брата свого, той в темряві, і в темряві ходить, і не знає де йде, бо темрява осліпила очі його. 12 Пишу вам, діточки, що оставляють ся вам гріхи задля імені Його. 13 Пишу вам, батьки, що ви пізнали Того, котрий (єсть) від почину. Пишу вам, молодята, що ви подужали лукавого. Пишу вам, діти, що ви пізнали Отця. 14 Писав я вам, батьки, що ви пізнали Того, що від почину. Писав я вам, молодята, що ви сильні, і слово Боже у вас пробуває, і що подужали лукавого. 15 Не любіте ж съвіта, ані того, що в съвіті. Коли говоримо по правді і не творимо правди; 7 хто любить съвіт, нема любови Отцівської у ньому; 16 все бо, що в съвіті, — хотінне тіла і хотінне очей, і гордощі съвітові, — не з Отця а зо съвіта. 17 I съвіт перейде, і хотінне його; 18 Dіти, остання година настала; і яко ж чули ви, що антихрист прийде, а тепер многі антихристи постали, то й звідтіля знаємо, що остання година. 19 Зміж нас вийшли, тільки не були зміж нас; бо коли б були зміж нас, то остали б з нами; тільки ж відступили вони, щоб явилося, що не всі наші. 20 I ви помазанне маєте від Святого, і знаєте все. 21 Не писав я вам, наче б ви не знали правди, а що знаєте її, і що всяка брехня не від правди. 22 Xто ложник, як не той, хто відрікається, що Ісус не Христос? Сей антихрист, хто відрікається Отця і Сина. 23 Всякий, хто відрікається Сина, той і Отця не має. 24 Ви ж, що чули від почину, те нехай в вас пробуває; коли в вас пробувати ме, що ви від почину чули, то й ви будете пробувати у Сині і в Отці. 25 A се обітниця, которую обіцяв нам, — життє вічне. (aīōnios g166) 26 Се писав я вам про тих, що підманюють вас. 27 Та помазанне, которое ви приняли від Нього, в вас пробуває, і не потрібуете, щоб хто учив вас; а як те саме помазанне навчає вас про все, і воно правдиве й не брехня, то яко ж воно навчало вас, пробувайте в

тому. **28** Так, діточки, пробуйте в Ньому, в потребі, та й зчинить серце своє перед щоб, коли явить ся, була у нас одвага, і не ним, то як любов Божа пробуває у ньому? **18** осоромились перед Ним при Його приході. Діточки мої, не любім словом, ані язиком, а **29** Коли знаєте, що Він праведний, то знайте, ділом і правдою. **19** І по съому пізнаємо, що що всякий, хто робить правду, від Нього ми від правди, і перед Ним втихомирюєм родив ся.

3 Глядіть, яку любов дав нам Отець, щоб ми діти Божі звались. Тим то не знає нас съвіт, що не пізнав Його. **2** Любі, ми тепер діти Божі; та ще не явилось, що ми будемо; знаємо ж, що, коли явить ся, подібні Йому будемо, бо побачимо Його, яко ж єсть. **3** І всякий, що має сю надію на Нього, очищує себе, яко і Він чистий. **4** Кожен, хто робить гріх, робить також беззаконне, і гріх єсть беззаконне. **5** Знаєте ж, що Він явив ся, щоб гріхи наші взяти, і що гріха нема у Ньому. **6** Кожен, хто у Ньому пробуває, не грішить; кожен, хто грішить, не бачив Його, ні пізнав Його. **7** Діточки, нехай ніхто вас не обманює: хто робить правду, той праведний, яко ж Він праведний, **8** хто робить гріх, той від диявола, бо від почину диявол грішить. На се явив ся Син Божий, щоб зруйновати діла диявола. **9** Кожен, хто родив ся з Бога, гріха не робить, бо наспінне Його в ньому пробуває; і не може грішити, бо він з Бога родив ся. **10** По съому явні діти Божі, і діти дияволські. Кожен, хто не робить правди, не від Бога, так само й хто не любить брата свого. **11** Се бо віщаннє, котре ви чули від почину, щоб ми любили один одного, **12** не яко ж Каїн, що від лихого був, і забив брата свого; та й за що забив його? тому, що діла його лихі були, а (діла) брата його праведні. **13** Не дивуйтесь, брати мої, коли ненавидите вас съвіт. **14** Ми знаєм, що перейшли від смерті у життє, бо любимо братів; хто не любить брата, пробуває в смертї. **15** Кожен, хто ненавидить брата свого, той чоловікогубець; а ви знаєте, що жоден чоловікогубець не має життя вічного, в ньому пробуваючого. (αἰσθίος γ166) **16** У съому пізнали ми любов, що Він за нас душу свою положив; і ми повинні за братів душі класти. **17** Хто ж має прожиток у съвіті, і видить брата свого, що

ми від правди, і перед Ним втихомирюєм серця наші; **20** бо коли винує нас серце, (то о скільки більше Бог); бо більший Бог, ніж серце наше, і знає все. **21** Любі, коли серце наше не винує нас, одвагу маєм перед Богом, **22** і, коли що просимо, приймаємо від Нього, бо хоронимо заповід Його, і угодне перед Ним робимо. **23** А се заповід Його, щоб вірували в імя Сина Його Ісуса Христа, і любили один одного, яко ж і дав заповід нам. **24** І, хто хоронить заповід Його, у тому Він пробуває, а той в Ньому. І по съому пізнаємо, що пробуває в нас, — по Духові, котрого дав нам.

4 Любі, не всякому духові віруйте, а дос্যвідчайте духів, чи від Бога вони; бо многі лжепророки вийшли у съвіт. **2** По съому пізнавайте духа Божого: всякий дух, котрій визнає Ісуса Христа, що прийшов у тілі, є від Бога. **3** І всякий дух, котрій не визнає Ісуса Христа, що прийшов у тілі, не є від Бога; се дух антихристів, про котрого чували, що прийде, і тепер вже есть у съвіті. **4** Ви од Бога, діточки, і подужали їх; більший бо Той, хто в вас, ніж той, хто в съвіті. **5** Вони від съвіта, тим то від съвіта говорять, і съвіт слухає їх. **6** Ми від Бога; хто знає Бога, слухає нас; хто не від Бога, не слухає нас; із съого пізнаємо духа правди, і духа мани. **7** Любі, любім один одного; бо любов від Бога, і кожен, хто любить, від Бога родив ся, і знає Бога; **8** хто не любить, не пізнав Бога, бо Бог любов. **9** У съому явилася любов Божа в нас, що Бог Сина свого єдинородного у съвіт післав, щоб ми жили через Него. **10** У съому любов, не що ми любили Бога, а що Він любив нас, і післав Сина свого на вблаганнє за гріхи наші. **11** Любі, коли так Бог полюбив нас, то й ми повинні один одного любити. **12** Бога ніколи ніхто не бачив; коли ж любимо один одного, то Бог у нас пробуває, і любов Його звершена в нас.

13 По съому пізнаємо, що в Ньому пробуваєм, (aiōnios g166) 12 Хто має Сина, має життє; хто а Він у нас, що від Духа свого дав нам. 14 А не має Сина Божого, життє не має. 13 Се ми виділи й съвідкуємо, що Отець післав написав я вам, віруючим в імя Сина Божого, Сина, Спасителя съвіта. 15 Коли хто визнає, щоб ви знали, що маєте життє вічне, і щоб що Ісус Син Божий, то в ньому пробуває вірували в імя Сина Божого. (aiōnios g166) 14 Бог, а він у Бозі. 16 Ми пізнали також, та й I се одвага, котру маємо до Него, що, коли увірували в любов, котру має Бог до нас. чого просимо по волї Його, Він слухає нас; Бог є любов, і хто пробуває в любові, в Бозі 15 і коли знаємо, що Він слухає нас, чого б пробуває, а Бог в ньому. 17 У съому звершена ми не просили, то знаємо, що одержуємо любов у нас, щоб мати одвагу на день суду, прошення від Него. 16 Коли хто бачить брата бо який Він, такі й ми у съвіті съому. 18 свого, що грішить гріхом не на смерть, нехай Страху нема в любові, а звершена любов молить ся, і (Бог) дасть йому життє, тим що геть виганяє страха, бо страх має муку, і хто грішить не на смерть. Єсть гріх на смерть; не лякається ся, той не звершений в любові. 19 за сей кажу, щоб молив ся. 17 Всяка неправда Ми любимо Його, бо Він перший любив нас. гріх, та есть гріх не на смерть. 18 Знаємо, що 20 Коли хто каже: Що люблю Бога, а брата кожний, хто родив ся від Бога, не грішить; свого ненавидить, той ложник; бо хто не тільки рождений від Бога, хоронить себе, а любить брата, котрого бачить, Бога, котрого лихий не дотикається ся його. 19 Знаємо, що не бачить, як може любити? 21 I заповідь ми від Бога, і ввесь съвіт у лихому лежить. 20 сю маємо від Него, щоб, хто любить Бога, Знаємо ж, що Син Божий прийшов, і дав нам любив і брата свого.

5 Кожен, хто вірує, що Ісус є Христос, розум, щоб пізнавали Бога правдивого; і ми той від Бога родив ся; і кожен, хто любить в правдивому, в Сині Його Ісусі Христі. (aiōnios Родившого, любить і рожденого від Нього. 2 g166) 21 Сей правдивий Бог, і життє вічне.

По съому пізнаємо, що любимо дітей Божих, Діточки, хороніть себе від ідолів. Амінь.

коли Бога любимо, і заповіді Його хоронимо.
3 Се бо любов Божа, щоб ми хоронили заповіді Його; а заповіді Його не тяжкі. **4** Все бо рождене від Бога съвіт побіждає; і ся побіда, побідивша съвіт, віра наша. **5** Хто се, що побіждає съвіт, як не той, хто вірує, що Ісус Син Божий? **6** Се Той, що прийшов з водою і кровю, Ісус Христос; та й не з водою тільки, а з водою і кровю; а Дух съвідкує, бо Дух є правда. **7** Бо три їх, що съвідкують на небі: Отець, Слово і съвітий Дух; і сї три — одно. **8** I троє їх, що съвідкують на землї: дух і вода і кров; і сї троє — одно. **9** Коли съвідченне людей приймаємо, то съвідченне Боже більше, бо се съвідченне Боже, котрим съвідчив про Сина свого. **10** Хто вірує в Сина Божого, має съвідченне в собі; хто не вірує Богу, ложником зробив Його, бо не увірував у съвідченне, котрим съвідкував Бог про Сина свого. **11** А се съвідченне есть, що життє вічне дав нам Бог, а се життє у Сині Його.

2 Івана

1 Старець – вибраній пані і дітям її, котрих я істинно люблю (і не я тільки, а також усі, що пізнали правду), **2** задля правди, що пробуває в нас, і з нами буде по вік: (*αἰὸν γι165*) **3** Нехай буде з вами благодать, милостів, впокій від Бога Отця, і від Господа Ісуса Христа, Сина Отцівського, в правді і любові. **4** Вельми я зрадував ся, що знайшов дітей твоїх, ходячих в правді, яко ж заповідь прийняли ми від Отця. **5** І тепер прошу тебе, пані, не яко нову заповідь пишу тобі, а котру мали ми від почину, щоб любили один одного. **6** І се любов, щоб ми ходили по заповідям Його. Се заповідь, яко ж ви чули від почину, щоб у ній ходили. **7** Бо многі зводителі увійшли у сьвіт, котрі не визнають Ісуса Христа, що прийшов у тілі; а такий зводитель і антихрист. **8** Глядіть на себе, щоб не згубити нам, що заробили, а щоб нагороду повну прийняли. **9** Кожен, хто переступає, а не пробуває в науці Христовій, не має Бога; хто пробуває в науці Христовій, сей має і Отця і Сина. **10** Коли хто приходить до вас, і сієї науки не приносить, не приймайте його у хату, і не витайте його; **11** хто бо його витає, бере участь в ділах його лихих. **12** Маючи много відомостей, не схочів на папері і чернилом, а надіюсь прийти до вас, і устами з вами говорити, щоб благодать ваша була повна. **13** Витаютъ тебе діти сестри твоєї вибраної. Амінь.

3 Івана

1 Старець — Гайові любому, котрого люблю істину. **2** Любий, молю ся, щоб у всьому добре тобі вело ся, і ти здоров був, яко ж добре ведеть ся душі твоїй. **3** Вельми бо зрадів я, коли прийшли брати, і съвідкували про твою правду, яко ж ти в правді ходиш. **4** Більшої радості над сю не маю, щоб чути, що діти мої в правді ходять. **5** Любий, ти вірно робиш, коли що робиш для братів і для посторонніх, **6** котрі съвідкували про твою любов перед церквою; добре ти зробиш, одпровадивши їх достойно перед Богом. **7** Вони бо ради імені Його вийшли, нічого не прийнявши від поган; **8** тим то мусимо приймати таких, щоб бути помічниками правді. **9** Писав я церкві; тільки Диотреф, що побивається за старшуваннем, не приймає нас. **10** Тим, коли прийду, згадаю про його діла, що робить, докоряючи нас лихими словами; і не доволен тим, ні сам не приймає братів, і боронить тим, що хочуть, і з церкви виганяє. **11** Любий, не повертай за лихим, а за добрым. Хто добре робить, (той) від Бога, хто ж лихе робить, (той) не бачив Бога. **12** Про Димитрия съвідковано од усіх, і від самої правди; і ми також съвідкуємо, а знаете, що съвідченне наше правдиве. **13** Багацько мав я писати, тільки не хочу чернилом та пером тобі писати; **14** надію ся ж незабаром бачити тебе, то й устно поговоримо. Впокій тобі. Витають тебе други. Витай другів по імені.

Юда

1 Юда, слуга Ісуса Христа, брат же Яковів, — покликаним, од Бога Отця освяченним, а Ісусом Христом охороненим: **2** милость вам і впокій і любов нехай умножить ся. **3** Любі, стараючись з усією пильностю писати вам про спільне спасення, вважав я за конечне написати вам, вговорюючи, щоб боролись за віру, съятим раз передану. **4** Повлазили бо деякі люди, давно призначенні на сей суд, безбожні, що благодать Бога нашого обертають на розпусту, і самого Владики Бога і Господа нашого Ісуса Христа одрікають ся. **5** Приганути ж хочу вам, котрі загально се знаєте, що Господь, хоч спас нарід із землі Єгипецької, то опісля погубив тих, що не вірували. **6** І ангелів, що не склонили свого начальства, оставивших свої оселі, про суд великого дня вічніми оковами під темрявою склонив. (aidios g126) **7** Як Содома і Гоморра, і городи кругом них, що, подібно їм, жили в перелюбі і ходили в слід за іншим тілом, принявши кару вічного огня, виставлені яко приклад; (aidios g166) **8** так і сї сновиди опоганюють тіло, начальством же гордують, а на власті хулять. **9** Михаїл же Архангел, коли, змагаючись з дияволом, говорив про Мойсейове тіло, не поважив ся піднести проти нього суду докоряючого, а сказав: Нехай Господь загрозить тобі: **10** Сї ж, чого не розуміють, хулять; що ж по природі, як безсловесні звірі, розуміють, у съому поганять себе. **11** Горе їм, бо пійшли вони дорогою Каїна, попались в обману нагороди Валаама, і погибли в бунті як Корей. **12** Се погань (на вечерах) милостинї вашої, що живлять ся з вами без страху, і пасуть ся; хмари безводні, од вітрів ношені; дерева осінні, безовочні, двічі умерші, викорінені; **13** люті філії морські, що пінять ся своїм соромом, блукаючі звізди, котрим чорна темрява на віки хоронить ся. (aiōn g165) **14** Пророкував же про сих і семий від Адама, Енох, глаголючи: „Ось, ійде Господь із тисячами съятих своїх, **15** зробити суд над

усіма, і докорити між ними усіх безбожних, за всі діла безбожності їх, що безбожно накоїли, і за всі жорстокості, що говорили проти Нього грішники безбожні.“ **16** Се миркачі, докорителі, що ходять по хотінню своєму; і уста їх говорять гордо, і поважають лиця задля користі. **17** Ви ж, любі, згадуйте слова, прореченні від апостолів Господа нашого Ісуса Христа; **18** бо вони казали вам, що останнього часу будуть ругателі, що ходять по хотінню свого безбожя. **19** Се ті, що відлучаються (від єдності віри,) тілесні, що не мають Духа. **20** Ви ж, любі, найсьвятішою вашою вірою будуйте ся, і в Духові съятому молітві ся, **21** і себе в любові Божій хороніть, дожидаючи милости Господа нашого Ісуса Христа до життя вічного. (aiōnios g166) **22** Також інших милуйте, розсуджуючи; **23** інших же страхом спасайте, вихоплюючи з огня, ненавидячи ще й одежду, од тіла опоганену. **24** Тому ж, що може вас оберегати без спотикання, і поставити перед славою своєю непорочних в радості, **25** единому премудрому Богу, Спасителю нашему, слава і величче, держава і власті, тепер і по всі віки. Амінь. (aiōn g165)

Об'явлення

1 Одкриттє Ісуса Христа, котре дав Йому Бог, показати слугам своїм, що має скоро бути, і показав, піславши через ангела свого, слузі своєму Йоанові, 2 котрий засвідкував про слово Боже, і съвідченне Ісуса Христа, і що видів. 3 Блаженний, хто читає, і хто слухає слова пророцтва, і хоронить, що написано в ньому; бо час близький. 4 Йоан семи церквам, що в Азії: благодать вам і впокій від Того, що єсть, що був, і що прийде, і від семи духів, що перед престолом Його; 5 і від Ісуса Христа, котрий съвідок вірний, первородень із мертвих, і князь царів земних; Йому, милуючому нас, і обмившому нас від гріхів наших в крові своїй, 6 (і зробив тому нас царями і съвящениками Богу і Отцеві своєму,) слава і держава по вічні віки. Амінь. (aiōn g165) 7 Ось, ійде з хмарами, і побачить Його всяке око, і ті, що Його прокололи; і заголосять перед Ним усі роди землі. Так, амінь. 8 Я Альфа і Омега, почин і конець, глаголе Господь, що єсть, і що був, і що прийде, Вседержитель. 9 Я Йоан, і брат вам, і спільник у горю і в царстві і в терпінню Ісуса Христа, був на острові, званім Патмос, за слово Боже, і за съвідкуваннє Ісуса Христа. 10 Я був в дусі в день Господень, і чув ізза себе великий голос, наче труби, що глаголав: 11 Я Альфа і Омега, Первий і Останній; і що бачиш, напиши в книгу; і пішли церквам, що в Азії: в Ефез, і в Смирну, і в Пергам, і в Тиятир, і в Сарди, і в Філадельфию, і в Лаодикию. 12 I обернув ся я, щоб побачити, чий се голос, що глаголав до мене; а обернувшись, побачив я сім съвічників золотих; 13 і посеред семи съвічників подібного Сину чоловічому, з'одягненого в довгу одежду, і підперезаного по грудех золотим поясом. 14 Голова ж Його і волоссе білі, як вовна біла, як сніг; а очі Його як поломінь огняна; 15 а ноги Його подібні до міді, наче в печі розпаленої; а голос Його, як шум многих вод; 16 а мав Він у правій руці своїй сім звізд; а з уст Його виходив меч обоюдний, гострий; а очі

Його, як сонце, що съвітить у силі своїй. 17 I коли побачив Його, впав я до ніг Його як мертвий; і поклав Він праву свою руку на мене, глаголючи мені: Не бій ся, я Первій і Останній, і живий; 18 і був я мертвий, і ось живу по вічні віки; амінь. I маю ключі пекла і смерти. (aiōn g165, Hadēs g86) 19 Напиши, що бачив еси, і що єсть, і що має бути після цього; 20 тайна семи звізд, котрі бачив еси у правиці моїй, і сім съвічників золотих (така): сім звізд, се ангели семи церков; а сім съвічників, се сім церков.

2 Ангелові Єфеської церкви напиши: Се глаголе Той, що держить сім звізд у правиці своїй, що ходить посеред семи съвічників золотих: 2 Знаю діла твої, і труд твій, і терпилівість твою, і що не можеш терпіти лихих, і досьвідчив тих, що зовуть себе апостолами, та ними не є, я знайшов їх ложниками, 3 і терпів еси, і маєш терпилівість, і задля імені мого трудив ся еси, і не знemіг ся. 4 Тільки ж маю проти тебе, що ти любов твою первую оставив. 5 Згадай же, з відкіля випав еси, і покай ся і перві діла роби; а то прийду до тебе скоро, і двигну съвічник твій з місця його, коли не покаєш ся. 6 Тільки ж се (добре) маєш, що ненавидиш діла Николаїтів, котрі й я ненавиджу. 7 Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам: Хто побідить, тому дам поживати від дерева життя, що по середині раю Божого. 8 I ангелові церкви Смирнейської напиши: Се глаголе Первий і Останній, що був мертвий і ожив: 9 Знаю діла твої, і горе і убожество (багатий же еси), і хулу тих, що зовуть себе Жидами, та ними не є, а зборище сатани: 10 Нічого не бій ся, що маєш терпіти. Ось, диявол вкидати ме декотрих із вас у темницю, щоб спокусити вас; і мати мете горе десять день. Будь вірний аж до смерті, і дам тобі вінець життя. 11 Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. Хто побідить, не мати ме кривди від другої смерті. 12 I ангелові церкви, що в Пергамі, напиши: Се глаголе Той, що має меч обоюдний, гострий: 13 Знаю

діла твої, і що ти домуєш, де престол сатани, а мертвий еси. **2** Будь чуйний, і утврджуй і держи ім'я мое, і не відрікся віри моєї в тій іншій, що має вмерти, бо не знайшов я, щоб дні, коли Антипа, съвідок мій вірний, убитий діла твої були скінчені перед Богом. **3** Тим то у вас, де домує сатана. **14** Тільки ж маю дещо згадай, як приняв і чув еси, і хорони, і покай проти тебе, бо маєш там таких, що держать ся, коли ж не чувати меш, прийду на тебе, ся науки Валаама, котрий навчив Валака як злодій, і не знати меш, якого часу прийду ввести позазнань перед синами Ізраїлевими, на тебе. **4** Та маєш не багато імен в Сардах, щоб їли ідолські жертви і жили в перелюбі. що не опоганили одеж своїх; вони ходити **15** Також маєш і таких, що держать ся науки муть зо мною у білих, бо достойні. **5** Хто Николаїтів, що я ненавиджу. **16** Покай ся; ато побідить, то з'одягнеть ся в білу одіж, і не прийду до тебе скоро, і воювати му з ними витру ім'я його з книги життя, і визнаю ім'я мечом уст моїх. **17** Хто має ухо, нехай слухає, його перед Отцем моїм, і перед ангелами що Дух глаголе церквам. Хто побідить, тому Його. **6** Хто має ухо, нехай слухає, що Дух дам поживати від манни закритої, і дам глаголе церквам. **7** І ангелові церкви, що в йому камінь біль, а на камені нове ім'я Філадельфії, напиши: Се глаголе Святий, написане, котрого ніхто не знає, тільки, Правдивий, що має ключ Давидів, котрий хто приняв. **18** І ангелові церкви в Тиятирі відчиняє, і ніхто не зачинить, і зачиняє, і напиши: Се глаголе Син Божий, що має очі ніхто не відчинить: **8** Знаю твої діла; ось свої, як поломінь огняна, і ноги Його подобні дав я перед тобою незачинені двері, і ніхто міді: **19** Знаю твої діла і любов і служеннє, і не може зачинити їх; ти малу маєш силу, віру, і терпливість твою, і діла твої, і що а схоронив мое слово, і не відрікся імени останніх більше, як первих. **20** Тільки маю мого. **9** Ось, я дам, що деякі із зборища дещо проти тебе, бо даєш жінці Єзавелі, сатаниного, котрі зовуть себе Жидами, та що зове себе пророкинею, учити і зводити ними не є, а брешуть; ось я зроблю, щоб моїх слуг, жити в перелюбі і їсти ідолські вони прийшли, і поклонились перед ногами жертви. **21** Я дав їй часу, щоб покаялась в твоїми, і пізнали, що я полюбив тебе. **10** Яко перелюбі своїм, та не покаялась. **22** Се я ж хоронив еси слово терпливости моєї, то кидаю її на постіль, і перелюбників з нею я тебе схороню від години спокуси, що у велике горе, коли не покають ся в ділах має прийти на цілу вселенну, спокусити своїх. **23** І діти її убю смертю; і пізнають усі домуючих на землі. **11** Ось, ійду скоро; держи, церкви, що я досліджу внутро і серця; і що маєш, щоб ніхто не взяв вінця твого. **12** дам вам кожному по ділам вашим. **24** Вам Хто побідить, зроблю його стовпом в храмі же глаголю, і іншим, що в Тиятирі, съкільки Бога мого, і вже не вийде геть; і напишу на їх не мають сієї науки, і котрі не пізнали ньому ім'я Бога мого, і йм'я города Бога мого, глибині сатаниної, як кажуть, що не кину нового Єрусалиму, сходящого з неба від Бога на вас іншого тягару; **25** тільки, що маєте, мого, і йм'я мое нове. **13** Хто має ухо, нехай держіть, аж поки прийду. **26** І хто побідить, і слухає, що Дух глаголе церквам. **14** І ангелові хто хоронить аж до кінця діла мої, тому дам церкви Лаодикийської напиши: Се глаголе власть над поганами; **27** і пасти ме їх жезлом Амінь, съвідок вірний і правдивий, почин залізним; як посуди глиняні покрушать ся; створіння Божого: **15** Знаю твої діла, що ти ніяк се я приняв від Отця мого; **28** і дам йому зимний ні гарячий; о, коли б ти був зимний ранню зору. **29** Хто має ухо, нехай слухає, або гарячий! **16** Тим то, яко ж літний еси, і ніяк що Дух глаголе церквам.

3 І ангелові церкви в Сардах напиши: Се глаголе Той, що має сім духів Божих, і сім звізд. Знаю твої діла, що маєш ім'я, що живеш,

17 Бо кажеш: Я багатий, і збагатів, і нічого не потрібую; а не знаєш, що ти бідолашний, і мізерний, і вбогий, і сліпий і голий. **18**

Раджу тобі купити в мене золото, огнем
перечищене, щоб збагатився; і білу одіж, говорячи: (aiōn g165) 11 Достоєн еси, Господи,
щоб з'одягнувся, і не було видно сорому приняти славу і честь і силу; Ти бо створив
наготи твоєї; і мастью від очей намости очі еси усе, і волею Твоєю (усе) есть, і створено.
твої, щоб бачив. 19 Я, кого люблю, докоряю
і караю; будь же ревний і покайся. 20 Ось,
стою під дверми і стукаю; коли хто почує
мій голос, і відчинить двері, то ввійду до
нього, і вечеряті му з ним, а він зо мною.
21 Хто побідить, дам йому сісти за мною
на престолі моїм, яко ж і я побідив, і сів з
Отцем моїм на престолі Його. 22 Хто має
ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

4 Після цього поглянув я, і ось, двері відчинені на небі, і перший голос, що я до неї. 5 I один із старців каже мені: Не чув, якби (від) труби говорячої зо мною, плач; ось, побідив лев, що з роду Юдиного, сказав: зайди сюди, і покажу тобі, що має корінь Давидів, щоб розгорнути книгу, і бути після цього. 2 I зараз був я в дусі; розломити сім печатії. 6 I поглянув я, і і ось, престол стояв в небі, а на престолі ось, по середині між престолом і чотирма Сидячими; 3 а Сидячий був подібний видом до животними, і по середині старців, стойть каменя яспісового і сардинового; і веселка Ягнятко, наче заколене, і мало сім рогів, і кругом престола, подібна видом як смаргад. сім очей, а се сім духів Божих, що послані 4 А кругом престола двайцять і чотири по цілій землі. 7 I прийшов, і взяв книгу з престолів; а на престолах бачив я двайцять і правиці Сидячого на престолі. 8 I коли взяв чотири старців сидячих, з'одягнених у білі книгу, то чотири животні і двайцять чотири одяжі; а на головах своїх мали золоті вінці. старці впали перед Агнцем, маючи кожний 5 A з того престола виходять блискавки, кобзу і чащу золоту, повну паxoщів, що були громи і голоси; і сім съвічників огняних молитви съвятих. 9 I съпівають пісню нову, горяте перед престолом, а се сім духів глаголючи: Достоєн еси приняти книгу, і Божих: 6 A перед престолом море шклянне, отворити печатії, бо Ти був заколений, подібне до христалії. А в середині престола, і і відкупив еси нас Богу кровю своею, з кругом престола четверо животних, повні усякого роду, і язика, і народу і поган, 10 очей зпереду і ззаду. 7 A перше животне і зробив еси нас Богу нашему царями і подобне до лева, а друге животне подобне священиками; і царювати мем на землі. до теляти, а трете животне мало лице, як 11 I я бачив і чув голос ангелів многих чоловік, а четверте животне подобне до кругом престола і животних, і старців; і було летячого орла. 8 A четверо животних мали, число їх тьма тьмами і тисячі тисячами, кожне з осібна, по шість крил в округ, а 12 глаголючи голосом великим: Достоєн в середині повно очей; і не мають вони Агнець, заколений, приняти силу й багацтво, впокою день і ніч, говорячи: Съвят, съвят, й премудрость, і кріпость, і честь і славу. 13 I съвят Господь Бог вседержитель, що був, і всяке створінне, що в небі, і на землі, і під землею, і що на морю, і все, що в них, чув я, що говорило: Сидячому на престолі і Агнцеві благословенне, і честь, і слава і держава по вічні віки. (aiōn g165) 14 А четверо животних сказали: Амінь, а двайцять чотири старці

упали, і поклонились Живучому по вічні землі, і вельможі, і багаті, і тисячники, і вікі.

6 I я бачив, що отворив Агнець одну з печатій і чув, як одно з животних сказало, наче громовим голосом: Прийди і подиви ся. **2** I я поглянув, і ось, кінь білий, а, що сидів на ньому, мав лук; і дано йому вінець, і вийшов яко побідник, щоб побіжджати.

3 I коли отворив другу печать, чув я друге животне, що сказало: Прийди, і подиви ся. **4** I я поглянув, і ось кінь рижий; а, що сидів на

йому, тому дано взяти впокій із землі, і щоб один одного вбивали; і дано йому великий меч. **5** I коли отворив третю печать, чув я третє животне, що сказало: Прийди і подиви ся. I я поглянув, аж ось кінь карий, а, що землі і на морю, глаголючи:

3 Не робіть сидів на ньому, мав вагу в руці своїй. **6** I шкоди землі ні морю, ні деревині, доки не почув я голос зпосеред четвертого животного, що сказав: Міра пшениці за денар, і три міри ячменю за денар; і оліви і вина не марнуй.

4 I я чув число попечатаних, сто сорок і чотири тисяч попечатаних із усіх родів синів **7** I коли отворив четверту печать, чув я Ізраїлевих: **5** З роду Юдиного дванайцять голос четвертого животного, що сказало: тисяч попечатаних; з роду Рубенового

Прийди і подиви ся. **8** I я поглянув, і ось, кінь блідий, а, що сидів верх него, ім'я йому смерть, а пекло слідом за ним; і дана йому властиві біти на четвертій частині землі мечем, і голodom, і смертю, і звірми земнimi. (*Hadēs g86*) **9** I коли отворив п'яту

печать, бачив я під жертівною душі убитих за слово Боже, і за съвідченне, котре мали; і попечатаних; **8** з роду Симеонового дванайцять тисяч покликнули голосом великим, говорячи: **10** дванайцять тисяч попечатаних; з роду Доки, Владико съвітний і правдивий, не будеш Іссахарового дванайцять тисяч попечатаних;

судити і мстити за кров нашу над тими, з роду Завулонового дванайцять тисяч що домують на землі? **11** I дано кожному попечатаних; з роду Йосифового дванайцять одіж білу, і сказано їм, щоб впокоїлись тисяч попечатаних; з роду Беняминового ще малий час, доки не доповнить (числа) дванайцять тисяч попечатаних. **9** Після

слуги-товариші їх, і брати їх, що мають съого поглянув я, і ось, пребагато людей, бути вбиті, як і вони. **12** I поглянув я, котрих ніхто не міг перелічити, з кожного коли отворив шесту печать; і ось, трясеннє народу, і роду, і людей, і яzikів, стойть велике стало ся, і сонце стало чорне, як перед престолом і перед Агнцем, з'одягнені веретаолосінна, а місяць став, як кров, в одежі білі, а пальмові вітки в руках

13 а зорі небесні попадали на землю, як їх. **10** I покликували великим голосом, смоківниця, од великого вітру трясена, говорячи: Спасенне Богу нашему, сидичому скидає свої недостиглі смокви. **14** А небо на престолі, і Агнцеві. **11** I всі ангели зникло, як лист звинутий, і всяка гора і стояли кругом престола і старців і чотирьох виспа двигнулись із місць своїх; **15** і царі животних, і впали перед престолом на лиця

свої, і поклонились Богу, 12 говорячи: Амінь; благословенне, і слава, і премудрость, і подяка, і честь, і сила і кріпость Богу нашему по вічні віки. Амінь. (aіðn g165) 13 I сказав один із старців, говорючи мені: Хто се, що з'одягнені в білі одяжі, і звідкіля прийшли? 14 I я сказав: Добродію, ти знаєш; і рече мені: се, що прийшли з великого горя, і вимили вони одяжі свої, і вибілили одяжі свої кровю Агнця. 15 Тим то вони перед престолом Бога, і служять Йому день і ніч в храмі Його; і Сидячий на престолі оселить ся в них. 16 Вже не будуть голодні, ані жадні, ані падати ме на них сонце, ані жадна спека; 17 Агнець бо, що на середині престола, пасти ме їх, і водити ме їх до живих жерел вод; і Бог отре всяку слезину з очей їх.

часть місяця і третя части звізд, щоб третя части їх затмилась, і день щоб третю части не съвітив, так само й ніч. 13 I бачив я, і чув, як один ангел летів серед неба, і говорив великим голосом: Горе, горе, горе домуючим на землі від остальних голосів труби трьох ангелів, що мають трубити!

9 I п'ятий ангел затрубив, і я бачив звізд, що впала з неба на землю, і дано їй ключ від бездонного колодязя, (Abyssos g12) 2 і відчинив він бездонний колодязь; і знісся дим з колодязя, наче дим великої печі, і затмилось сонце, і повітре від диму з колодязя. (Abyssos g12) 3 А з диму вийшла сарана на землю, і дана їй властъ, яко ж мають властъ скорпиони земні. 4 I сказано їм, щоб не шкодили траві земній, ані жодній

8 I коли отворив сему печать, стало мовчаннє на небі, близько пів години. 2 I людям, що не мають печаті Божої на чолах я бачив сім ангелів, що стояли перед Богом, своїх. 5 I дано їм, щоб не вбивали їх, а щоб і дано їм сім труб. 3 I приступив інший мучили п'ять місяців; а мука від них, як ангел, і став перед жертівнею, маючи золоту кадильницю; і дано йому багато пахощів, що положив з молитвами усіх святих на жертівню золоту, що перед престолом. 4 I ме смерть від них. 7 A порода сарани наче то зняв ся дим пахощів з молитвами святих, конї, приготовлені до війни, а на головах їх від руки ангела, перед Богом, 5 i взяв ангел наче вінці подобаючі на золото, а лиця їх як кадильницю, і наповнив її огнем із жертівнї, лиця людські. 8 I мали волоссе, як волоссе і кинув на землю; і постали голosi, і громи, жіноче; а зуби їх, наче левині, 9 i мали і блискавки і трясенне. 6 I сім ангелів, що броні (панцири), наче броні залишні; а шум мали сім труб, готовились, щоб трубити. 7 I перший ангел затрубив, і постав град і зелена згоріла. 8 I другий ангел затрубив, і вогонь, змішані з кровю; і спало на землю. 9 I третя часть деревини згоріла, і вся трава зелена згоріла. 8 I другий ангел затрубив, і наче велику гору, огнем розпалену, кинуло в море. I третя часть моря стала кровю. 9 I погибла третя части створіння в морю, що мала життє, і третя части човнів знищена. 10 I третій ангел затрубив, і впала з неба велика звізд, і стала третя части вод наче полин, і многі люде померли од води, бо рікою Євфратом. 15 I розвязано чотирьох гірка була. 12 I четвертий ангел затрубив, і ангелів, що були приготовані на годину, і поражена стала третя части сонця, і третя день, і місяць, і рік, щоб убили третю части

11 I мають над собою царя, ангела безоднї; ім'я йому по єврейськи Авадон, а по грецьки має ім'я Аполион (Губитель). (Abyssos g12) 12

Горе одно перейшло; ось, настигають ще два після сього. 13 I шостий ангел затрубив, і я почув один голос з чотирьох рогів золотої

звізд палаюча, як смолоскип, а впала на жертівнї, що перед Богом, 14 що глаголав

третю части рік і на жерела вод. 11 A ім'я шостому ангелу, котрий мав трубу: Розвяжи

звізди Полин, і стала третя части вод наче чотирьох ангелів, що звязані над великою полин, і многі люде померли од води, бо рікою Євфратом. 15 I розвязано чотирьох

людей. 16 А число войська кінного двістї ангела, і з'їв її; і була вона в устах моїх, як тисяч тисячей; і чув я число їх. 17 І так бачив мед солодка; і коли з'їв її, то стало гірко в я коні у видінню, а ті, що сиділи на них, животі моїм. 18 І рече мені: Мусиш ти знов мали броні огняні і гияцінтові і сірчані, а пророкувати про люде, і народи, і язики, і голови коней, як голови левів, а з ротів їх царі многі.

виходить огонь, і дим, і сірка. 18 А від тих трьох убита третя частина людей, від огня, і від диму, і від сірки, виходячої з ротів їх. 19 Сила бо їх в роті (і в хвостах їх); хвости бо їх подобні зміям, маючи голови, котрими шкодять. 20 А остатальні люде, що не повбивані тими поразами, ані покаялись у ділах рук своїх, щоб не покланятись бісам, і ідолам золотим, і срібним, і мідяним, і камінним, і деревяним, котрі ані бачити не можуть, ані чути, ані ходити. 21 І не каялись в убийствах своїх, ані в чарах своїх, ані в блудодіяннях своїх, ані в крадіжках своїх.

10 І бачив я іншого ангела сильного, сходячого з неба, з'одягненого в хмару, а дуга над головою, а лице його, наче сонце, а ноги його, наче стовпи огняні; 2 і мав він в руці своїй книжку розгорнуту, і поставив він ногу свою праву на море, а ліву на землю, 3 і покликнув великим голосом, наче лев рикає. І коли покликнув, тоді сім громів промовили своїми голосами. 4 І коли промовили сім громів своїми голосами, хотів я писати; і почув я голос з неба, що глаголав мені: Запечатай, що промовили сім громів, і не пиши сього. 5 І ангел, котрого я бачив, що стоїть на морі і на землі, зняв руку свою до неба, 6 і покляв ся Живучим по вічні віки, котрий створив небо, і що в ньому, та землю, і що на ній, та море, і що в ньому: Що вже не буде часу; (*αἰῶν g165*) 7 тільки в дні голосу сего ангела коли буде трубити, скінчиться і тайна Божа, як благовістив слугам своїм пророкам. 8 І голос, що я чув його з неба, знов розмовляв зо мною, і глаголав: Іди, візьми книжку розгорнуту з руки ангела, що стоїть на морю, і на землі. 9 І я пішов до ангела, кажучи йому: Дай мені книгу. І рече він мені: Возьми і з'їж її; і буде вона гірка в животі твоїм, а в устах твоїх буде солодка, як мед. 10 І приняв я книжку з руки

11 І дано мені тростину, подібну до жезла; і стояв ангел глаголючи: Встань, і змір храм Божий, і жертівню, і тих, що покланяються у ньому. 2 А двір, що навперед храма, викинь геть, і не мір його, бо він даний поганам; і топтати муть город съятий, місяців сорок і два. 3 І дам двом моїм съвідкам, і пророкувати муть днів тисячу двістї шістьдесят, з'одягнені у веретища. 4 Се дві оливині, і два съвічники, що перед Богом землі стоять. 5 А коли хто схоче з'обідити їх, то огонь вийде з уст їх, і пожере ворогів їх; і коли хто схоче з'обідити їх, то (ї) він мусить так бути вбитий. 6 Сі мають власті зачинити небо, щоб не йшов дощ за днів їх пророкування, і мають власті над водами, обернути їх у кров, і вдарити на землю всякою поразою, скільки раз схочуть.

7 А коли скінчать съвідкуваннє своє, то звір, вийшовши з безодні, заведе з ними війну, і побідить їх, і повбиває їх. (*Abyssos g12*) 8 А трупи їх будуть на улицях великого города, що зоветься духовно Содома й Єгипет, де і Господь, наш розпятий. 9 І бачити муть (многі) з людей, і родів, і яzikів, і народів трупи їх три і пів дня, і не дозволятъ до гробів положити трупів їх. 10 І радувати муть ся над ними ті, що домують на землі, і веселити муть ся; і дари посилати муть один одному; бо сі два пророки мучили домуючих на землі. 11 А після трьох і пів дня дух життя від Бога зійшов на них, і вони встали на ноги свої, а великий страх напав тих, що виділи їх. 12 І почули голос великий з неба, що глаголав їм: Зайдіть сюди. І зйшли на небо в хмарі, і дивились на них вороги їх. 13 І постало тієї години велике трясенне і десята частина города впала, і забило у трясенню сім тисяч імен людських; а другі полякались, і дали славу Богу небесному. 14 Горе друге перейшло; ось, горе трете настигає хутко.

15 I затрубив семий ангел, і постали велики¹ голоси на небі, глаголючи: царства сьвіта стали (царствами) Господа нашого Його Христа, і царювати ме по вічні віки. ([a165](#)) **16** А двайцять і чотири старці, що перед Богом сиділи на престолах своїх, впали на великий гнів; знає бо, що короткий йому лиця свої, і поклонились Богу, **17** глаголючи: час. **18** I коли увидів змій, що скинуто його Дякуємо Тобі, Господи і Боже вседержителю, на землю, погнав за жінкою, що породила що еси, і був, і прийдеш, що приняв еси хлопяtko. **19** I орла, щоб летіла в пустиню на своє місце, де розгнівились погане, і настиг гнів твій, і б живилась пору, і пори, і половину пори, пора мертвим суд приняти, і дати нагороду (далеко) від зазору вужа. **20** I пустив змій за слугам твоїм пророкам, і съятим, і боячим жінкою з рота свою воду, наче ріку, щоб її ся імені Твого, і малим, і великим, і знищити в ріці втопити. **21** А земля помогла жінці; тих, що нищять землю. **22** I відчинив ся храм і отворила земля уста свої, і випила ріку, Божий в небі, і видно було ковчег завіту як роту пустив змій з рота свого. **23** I розлютив Його в храмі Його; і постали близкавки, і ся змій на жінку, і пійшов провадити війну гуркіt і громи, і трясенне, і великий град. **24** I з іншими насіння її, що хоронять заповіді Божі, і мають съідченне Ісуса Христа.

12 I явилась велика ознака на небі, — жінка з'одягнена в сонце, а місяць під ногами її, а на голові її вінець з дванадцять звізд. **13** I бувши важкою, кричала в болещах, і мучилася породом. **14** I явилась друга ознака на небі; і ось, змій великий, червоний як огонь, у котрого голов сім і десять рогів, а на головах його сім корон. **15** A хвіст його тягнув третю частину зір із неба, і кинув їх на землю. I став змій перед жінкою, що мала родити, щоб, коли вродить, пожерти дитину її. **16** I породила сина, хлопяtko, що має пасти всі народи жезлом залізним; і взято дитяtko її до Бога і до престола Його. **17** A жінка втікла у пустиню, де має місце, приготоване від Бога, щоб там кормили її днів тисячу двісті шістьдесят. **18** I постала війна на небі. Михаїl і ангели його воювали проти змія, і змій воював і ангели Його, **19** і не здоліли; ані місця вже не знайдено по них на небі. **20** I скинутий змій великий, вуж вікодавній, званий дияволом і сатаною, що зводить цілу вселенну, скинутий на землю, і ангели його з ним скинуті. **21** I чув я голос великий, що говорив в небі: Тепер настало спасенне і сила і царство Бога нашого, і власті Христа Його; бо скинуто винувателя братів наших, що винував їх перед Богом нашим день і ніч. **22**

I став я на піску морському, і бачив звіра, що виходив з моря, в котрого сім голов і десять рогів; а на рогах його десять корон, а на головах його імена богохульні. **23** A звір, котрого я бачив, був подібний до рися, а ноги його як у ведмедя, а рот його як рот у лева. I дав йому змій силу свою, і престол свій, і велику власті. **24** I бачив я одну з голов його, наче на смерть вбиту, і смертня рана її вилічена, і дивувала ся ціла земля, (ідучи) в слід за звіром. **25** I поклонились змієvi, що дав власті звірові; і поклонились звірові, говорячи: хто подібний звірові? хто може воювати з ним? **26** I дано йому уста, говорити велике й хулу; й дана йому власті провадити війну сорок і два місяці. **27** I відчинив він уста свої на хулу проти Бога, щоб хулити імя Його, і оселю Його, і тих, що домують в небі. **28** I дано йому провадити війну з съятими, і побідити їх; і дана йому власті над всяким родом, і язиком, і народом. **29** I поклоняться йому всі, що домують на землі, котрих імена не написані в книзі життя Агнця, заколеного від основання съвіта. **30** Коли хто має ухо, нехай слухає. **31** Коли хто веде в полон, то пійде (сам) в полон; коли хто мечем

вбиває, то мусить сам бути вбитий мечем. **всякому народові, і родові, і язикові, і людові,** Осьде терпиливість і віра съятих. **11** I бачив (**αῑπος γ166**) **7** глаголючи голосом великим: я іншого зъвіра, що виходив із землї, а Бійтє ся Бога, і дайтє славу Йому, прийшла мав він два роги, подобні як у ягњати, а бо година суду Його; і покланяйтесь Тому, говорив як змій. **12** I всію властю первого що створив небо і землю і море і жерела зъвіра орудує він перед ним; і наставляє вод. **8** I другий ангел ішов слідом (за ними), землю і домуючих на нїй, щоб покланялись глаголючи: Упав, упав Вавилон, великий первому зъвірові, в котрого сцілена смертна город, що пристрастним вином блудодіяння рана його. **13** I робить велики ознаки, такового напоїв всі народа. **9** I третій ангел що вогонь зводить з неба на землю перед ішов слідом за ними, глаголючи голосом людьми. **14** I підманює домуючих на землї великий: Коли хто покланяється перед через ознаки, що дано Йому робити їх перед зъвіром і образом його, і приймає пятно на зъвіром, говорячи домуючим на землї, щоб чоло своє, або на руку свою, **10** той пити ме робили образ зъвіра, що має рану від меча, і також од вина гніва Божого, немішаного, ожив. **15** I дано Йому вложить духа образові наточеного в чашу гніва Його; і буде мучений зъвіра, нехай би також говорив образ зъвіра, в огні і сірці перед съятивими ангелами і робив, щоб, хто не поклонить ся перед і перед Агнцем. **11** A дим їх муки буде образом зъвіра, був убитий. **16** I зробить зноситься по вічні віки; і не мають впокою він, щоб усім малим, і великим, і багатим, і вбогим, і вольним, і невольним дано пятно на правій руці їх, або на чолі їх. **17** I щоб день і ніч ті, що покланяють ся зъвірові і образові його, і коли хто приймає пятно імені його. (**αῑπον γ165**) **12** Ось терпиливість ніхто не міг куповати або продавати, як съятих; ось ті, що хоронять заповіді Божі тільки, хто має пятно або імя зъвіра, або і віру Ісуса. **13** I чув я голос з неба, що число імені його. **18** Ось де премудрость. глаголав мені: напиши: Блаженні мертві, що Хто має розум, нехай вилічить число зъвіра; в Господеві вмирають від нині. Так глаголе се бо число чоловіче; і число його шістьсот Дух, щоб впокоїлись від трудів своїх; діла ж шістьдесят і шість.

14 I поглянув я, і ось, Агнець стойть на горі Сіон, а з ним сто сорок чотири тисяч, у котрих ім'я Отця Його написано на чолі їх. **2** I чув я голос із неба, наче голос многих вод, і наче голос великого грому; і чув я голос кобзарів, що грали на кобзах своїх. **3** I съпівають, як би нову пісню, перед престолом, і перед чотирма животними і старцями. I ніхто не зміг навчитись пісні, тільки сто сорок чотири тисячі, що викуплені від землї. **4** Се що не опоганилися з жінками, вони бо чисті. Се що йдуть слідом за Агнцем, де б Він не ішов. Се що викуплені від людей, первістки Богу і Агнцеві. **5** I в устах їх не знайшов ся підступ; вони бо непорочні перед престолом Божим. **6** I бачив я іншого ангела, що летів серед неба, а в нього Євангелия вічна, що мав її благовіствувати домуючим на землї, і

біла хмора, а на хмарі сидів подібний Синові чоловічому, а на голові Його вінець золотий, а в руці Його гострий серп. **15** Ще інший ангел вийшов з храму і покликнув голосом великим до сидячого на хмарі: Пішли серпа твого, і жни; бо прийшла для тебе година жати, достигло бо жниво землї. **16** I скинув сидячий на хмарі серп свій на землю, і земля була пожата. **17** I вийшов інший ангел із храму, що в небі, а мав і він гострий серп. **18** I вийшов інший ангел із жертвін, в котрого власті над огнем, і покликнув покликом великим на того, що мав гострий серп, глаголючи: Пішли твій гострий серп і збрай грозна з виноградини земної, вже бо достпіли грозна її. **19** I кинув ангел серп свій на землю, і зібрав виноград земний, і кинув у велику винотоку гніва Божого. **20** I товчено остронь города в винотоці, і вийшла кров

з винотоки аж по узди кінські на тисячу вилив чашу свою на сонце; і дано йому шістьсот стадий.

15 I бачив я іншу ознаку на небі, велику і чудну; сім ангелів, а в них сім останніх пораз, котрими скінчився гнів Божий. 2 I бачив я наче шклянне море, змішане з огнем і тих, що побідили зъвіра, і образ його, як стояли на шклянному морі, маючи кобзи Божі. 3 I съпівають пісню Мойсея, слуги Божого, і пісню Агнця, глаголючи: Великі і чудні діла Твої, Господи Боже Вседержителю; праведні і правдиві дороги Твої, Царю съвятих. 4 Хто не убоїтъ сѧ Тебе, Господи, і не прославитъ імени Твого? Ти бо один съвятий, бо всі народи прийдуть і поклонять сѧ перед Тобою; бо Твої суди обявiliсь. 5 I після цього поглянув я, і ось, відчинив сѧ храм скін'є съвідчення на небі; 6 і вийшло сім ангелів, у котрих сім пораз, з храму, з'одягнені в чисту осяйну ллянку одежду, і підперезані по грудех золотими поясами. 7 I одно з чотирьох животних дало семи ангелам сім золотих чащ, повних гніва Бога живучого по вічні віки. (aiōn g165) 8 I наповнив сѧ храм димом слави Бога, і сили Його; і ніхто не міг увійти в храм, доки не скінчилося сім пораз семи ангелів.

вилил чашу свою на сонце; і дано йому пекти людей огнем. 9 I пекла людей велика спека, і вони хулили ім'я Бога, що має властивість над тими поразами, та не надумались дати Йому славу. (questioned) 10 А п'ятий ангел вилив чашу свою на престол зъвіра, і стало царство його темне. I кусали язики свої від болю; 11 і хулили Бога небесного задля болещів своїх, і задля боляків своїх, а не покаялись від діл своїх. 12 А шостий ангел вилив чашу свою на велику ріку Євфрат; і висохла вода його, щоб готова була дорога царям, що зі сходу сонця. 13 I бачив я із рота змія, і з рота зъвіра, і з рота лжепророка три нечисті духи, подобні до жаб. 14 Се бо духи бісовські, що роблять ознаки, що виходять на царів землі і цілої вселеної, зібрати іх на війну в день той великий Бога Вседержителя. 15 Ось іду, як злодій; блаженний, хто чуває, і хоронить одежду свою, щоб не ходити йому голим, і щоб не бачили сорому його. 16 I зібрав їх в одно місце, що зоветься по єврейськи Армагедон. 17 А семий ангел вилив чашу свою на повітрі; і вийшов великий голос з храму небесного, від престола, глаголючи: Стало ся. 18 I постали голоси, і громи, і блискавки, і трясення постало велике, якого не було, від коли люде на землі постали; таке

16 I почув я з храму великий голос, що глаголав семи ангелам: Ідіть і вилийте чаші гніва Божого на землю. 2 I пійшов і про Вавилон великий згадано перед Богом, перший, і вилив чашу свою на землю; і дати йому чашу вина лютости гніва Його. 20 обкинуло людей злим і лютим боляком, і всякий острів зник, і не знайдено гори, тих що мали пятно зъвіра, і покланялись 21 I град великий, як сотнар, упав з неба на образові його. 3 A другий ангел вилив чашу людей; і хулили люди Бога задля градової свою на море; і стала кров наче у мерця, і порази, бо пораза граду вельми була велика. всяка душа жива вмерла в морі. 4 I третій ангел вилив чашу свою на ріki і жерела водні; і стала кров. 5 I чув я ангела вод, що глаголав: Праведний Ти, Господи, котрый еси, і був, і съвятий, що таке судив еси; 6 кров бо съвятих і пророків пролили вони, тим і кров дав еси їм пити; вони бо достойні. 7 I чув я іншого, що з жертівні глаголав: Так, Господи, Боже Вседержителю, праведні і праведні суди Твої. 8 A четвертий ангел

I прийшов один із семи ангелів, що мали сім чащ, і говорив зо мною, глаголючи мені: Ходи, я покажу тобі суд будніці великої, що сидить над многими водами; 2 з котрою блудили царі земні, і впивались вином блудодіяння її, ті, що домують на землі. 3 I повів мене духом у пустиню. I я бачив жінку, що сиділа на зъвірі кармазиновому, повному імен хули, в котрого сім голов і десять рогів. 4 A

жінка з'одягнена в багряницю і кармазин, упав Вавилон, велика (блудниця), і став і озолочена золотом, і дорогим каміннем, домівкою бісам і сховиском всякому і перлами, а в ней золота чаша в руці її, духові нечистому, і сховиском всякої птиці повна гидоти і нечистоти блудодіяння її, 5 нечистій і огидній. 3 Bo пристрасним вином а на чолі її ім'я написане: Тайна: Вавилон блудодіяння свого напоїла всі народи, і великий, мати блудницям і гидотам землі. цари земні блудили з нею, і купці земні з 6 I бачив я, що жінка пьяна від крові съвятих, превеликої розкоші її збагатіли. 4 I чув я і від крові съвідків Ісусових; і я дивувався, інший голос з неба, що глаголав: Вийди з неї, бачивши її, дивом великим. 7 I рече мені народе мій, щоб не мати вам спілки в гріхах ангел: Длячого дивуєшся? Я тобі скажу її, і щоб не приняти вам пораз її. 5 Дійшли бо тайну жінки, і зъвіра, що носить її, у котрого гріхи її аж до неба, і згадав Бог про неправди сім голов і десять рогів: 8 Зъвір, котрого бачив, був, і вже нема його, і має він вийти з безодні, та й іти в погибель; і будуть чудуватись домуючі на землі, (котрих імена не записані в книзі життя від основання съвіта,) бачивши зъвіра, що був, і нема його, хоч і есть. (Abyssos g12) 9 Ось розум, в котрого і я не вдова, і смутку не побачу. 8 Тим мудрість. Сім голов се сім гір, де жінка то прийдуть одного дня порази її: смерть сидить на них, і царів сім; 10 пять упало, а і смуток і голод; і буде огнем спалена; один есть, а інший ще не прийшов; і коли сильний бо Господь Бог, що судить її. 9 I прийде, то не довго має він бути. 11 А зъвір, заплачути і заголосять по ній цари земні, що з котрий був, і (котрого) нема, — він восьмий, нею блудили й розкошували, коли побачять та з сімох, і в погибель іде. 12 А десять рогів, дим пожару її, 10 oddaleki стоячи задля що бачив їх, се десять царів, котрі ще не страху перед мукою її, говорячи: Горе, горе приняли царства, тільки приймуть владу (тобі), великий городе, Вавилоне, городе як царі, однієї години з зъвіром. 13 Ті мають кріпкий, одної бо години настиг суд твій! 11 одну думку і силу, і власть свою зъвірові I купці земні заплачути, і засумують по ній; передадуть. 14 Ті воювати муть з Агнцем, і товару бо їх ніхто вже не купить, 12 товару: Агнець побідить їх, бо Він Пан панів і Цар золота, і срібла, і каміння дорогоного, і перел, і царів, а ті, що з Ним, покликані і вибрані виссону, і багряниці, і шовку, і кармазину, і вірні. 15 I рече мені: Води, що ти бачив, всякого дерева пахучого, і всякого посуду де блудница сидить, се люде, і громади, з кости слонової, і всякого посуду з дерева і народи і язики. 16 А десять рогів, що ти дорогоого, і з міді, і з желіза, і з мрамора; бачив на зъвірові, ті зненавидять блудницю, 13 і цинамону, і пахощів, і мира, і ладану, і спустошать її, і обнажать, і тіло її з'їдять, і вина, і оливи, і муки, і пшениці, і скоту, і спалять її в огні. 17 Бог бо дав у серця їх, щоб овець, і коней, і возів, і тел, і душ людських, чинили волю Його, і чинили однодушно, і 14 I овоці, бажання душі твоєї, відійшли від дали царство своє зъвірові, доки не сповнять тебе, і все, що тучне і съвітле, відійшло від ся слова Божі. 18 А жінка, котру ти бачив, се тебе, і вже більш не знайдеш того. 15 Купці город великий, що має царство над царями сього всего, котрі збогатіли з неї, oddaleki земними.

18 А після сього бачив я ангела, що сходив з неба, що мав велику властивість; а земля освітилась від слави його. 2 I покликнув сильно голосом великим, глаголючи: Упав,

та перлах. 17 Одної бо години спустошенні 7 Радуймо ся і веселімо ся, і даймо славу таке багатство. І всякий керманич, і ввесь Йому; прийшло бо весілле Агнця, і жена народ, що в кораблях, і корабельники і всі, Його приготувала себе. 8 І дано їй, щоб що на морі орудують, стояли oddалеки, 18 з'одягла ся у виссон чистий і съвітлий; і покликували, дивлячись на дим пожару виссон бо оправданнє съвятих. 9 І рече Його, і казали: котирої подібний городу менї: напиши: Блаженні, хто покликаний великому? 19 І посипали попелом голови на вечерю весілля Агнцевого. І рече менї: свої, і кликали плачучи, та сумуючи, й сі слова Божі правдиві. 10 І впав я до ніг казали: Горе, горе (тобі), городе великий, в Його, поклонитись Йому; і рече менї: Ні, котрому забогатіли всі, що мають кораблі глянь, я слуга-товариш твій і батьків твоїх, на морі, багатством твоїм; одної бо години що мають съвідченнє Ісусове. Богу кланяй спустошений! 20 Веселись над ним, небо і ся; съвідченнє бо Ісусове — дух пророцтва. съвяті апостоли і пророки; Бог бо суд ваш 11 І бачив я відчинене небо, і ось, кінь білий, судив над нею. 21 І підняв один сильний а що сидів на ньому, Того зовуть Вірним і ангел каменя, наче млинового, великого, і Правдивим, а судить Він і воює по правдї. 12 кинув у море, глаголючи: З таким розгоном Очі ж у Нього, як огняна поломінь, а на голові буде кинутий Вавилон, великий город, і вже Його многою корон; а мав Він ім'я написане, більш його не знайдуть. 22 І голосу кобзарів, котрого ніхто не знав, як тільки Він сам. і съпіваків, і сопільників, і трубачів вже не 13 А з'одягнений Він в одежду, закрашену буде більш чути у тобі, і вже жoden іскусник кровю, а ймя Його зоветь ся: Слово Боже. від жодного іскуства не знайдеть ся у тебе, 14 А війська, що на небі, йшли слідом за й голосу млинового каменя не буде вже Ним на білих конях, з'одягнені у виссон чути у тебе, 23 і съвітло съвічника вже не білий і чистий. 15 А з уст Його виходить засвітить у тебе, й голосу жениха й невісти меч гострий, щоб ним побити поган; а сам не буде вже чути у тебе; твої бо купці були Він пасти ме їх жезлом желізним; і сам вельможі земні, і твоїми чарами зведені всі товче винотоку вина лютости і гніва Бога народи. 24 І в ньому знайдена кров пророків Вседержителя. 16 А на одежі в Нього, і на і съвятих, і всіх вбитих на землі.

19 А після сього чув я наче громікий голос великого народу в небі, що казав: Алилуя! Спасенне і слава і честь і сила Господеві Богу нашему; 2 правдиві бо і праведні суди Його, що осудив велику блудницю, котра псувала землю блудодіяннєм своїм; і помстив кров слуг своїх од руки її. 3 І сказали удруге: Алилуя! а дим її сходить на вічні вікі. (aiōn g165) 4 І впали двайцять і чотири старці, і чотири животні, і поклонились Богу, сидячому на престолі, глаголючи: Амінь! Алилуя! 5 А з престола вийшов голос і глаголав: Хваліте Бога нашого, всі слуги Його, і бояці ся Його, і малі і великі. 6 І чув я наче голос народу великого, і наче голос многих вод, і наче голос сильних громів, що казали: Алилуя! обняв бо царство Господь Бог Вседержитель.

17 І бачив я звіра, і царі земні, і війська іх зібрани, щоб воювати війну з сидячим на коні, і з військом Його. 18 І скоплено звіра, а з ним лжепророка, що робив ознаки перед ним, котрими зводив тих, що приняли пятно звіра, і що покланялись образові його. Живцем вкинуто обох в озеро огняне, палаюче сіркою. (Limnē Pyr g3041 g4442) 19 І другі побиті мечем сидячого на коні, що виходив

з уст Його; і все птаство насилилось тілами їх.

20 **I** бачив я ангела, що сходив з неба, і мав ключ від безоднї, і ланцюг великий

в руці своїй. (*Abyssos g12*) **2** I схопив змія, вужа вікодавнього, що то диявол і сатана, і звязав його на тисячу років; **3** і вкинув його у безодню, і зачинив його і запечатав над ним, щоб не зводив більше народи, доки не скінчиться ся тисяч років; а після сього має бути розвязаний на короткий час. (*Abyssos g12*)

4 I бачив я престоли, і посідали на них, і дано їм суд; також (бачив я) душі тих, що постинано їх задля съвідчення Ісусового, і задля слова Божого, і що не покланялись зъвірові ані образові його, і не приняли пятна на чоло свое і на руку свою; і жили і царювали з Христом тисяч років. **5** А останні мертві не ожили, доки не скінчиться ся тисяча років. Се перве воскресенне. **6** Блаженний і съвятий, хто має часть у первому воскресенню; над сими друга смерть не має власти, а будуть съвящениками Божими і Христовими, і царювати муть з Ним тисячу років. **7** I коли скінчиться ся тисяча років, буде вигнаний сатана з темницї своєї, **8** і вийде зводити народи на чотирьох краях съвіта, Гога і Магога, і збирати їх на війну, котрих число як пісок морський. **9** I вийшли на ширину землї, і обступили табор съвятих, і город любий; і зійшов огонь від Бога з неба, і пожер їх. **10** А диявола, що зводив їх, вкинуто в озеро огняне і сірchanе, де зъвір і лжепророк; і будуть мучитись день і ніч по вічні вікі. (*aiōn g165, Limnē Purg 3041 g4442*)

11 I бачив я престол великий білий, і Сидячого на ньому, від котрого лица утікла земля і небо, і місця не знайдено їм. **12** Також бачив я мертвих, малих і великих, що стояли перед Богом, і розгорнуто книги; ще іншу книгу розгорнуто, то єсть життя; і суджено мертвих з того, що написано в книгах, по ділам їх. **13** I дало море мертвих, що в ньому, і смерть і пекло дали мертвих, що в них; і суджено їх, кожного по ділам їх. (*Hadēs g86*) **14** А смерть і пекло вкинуто в озеро огняне. Се

друга смерть. (*Hadēs g86, Limnē Purg 3041 g4442*) **15** А коли кого не знайдено написаного в книзї життя, то вкинуто його в огняне пекло. (*Limnē Purg 3041 g4442*)

21 I бачив я нове небо і нову землю; перве

бо небо і перва земля перейшла, а моря вже більше не було. **2** А я Йоан бачив город той съвятий, новий Єрусалим, що сходив від Бога з неба, приготований, як невіста укращена чоловікові своєму. **3** I чув я голос великий з неба, що глаголав: Ось, оселя Божа з людьми, і домувати ме з ними; а вони будуть Його люде, і сам Бог буде з ними, Бог їх. **4** I обітре Бог усяку слезу з очей їх; і смерти більш не буде; ані смутку, ані крику, ані труду не буде вже; перве бо минуло. **5** I рече Сидячий на престолі: Ось, усе нове роблю. I рече мені: Напиши; сї бо

слова правдиві і вірні. **6** I рече мені: Стало ся! Я Альфа і Омега, почин і koneць. Я дам жадному з жерела води життя дармо. **7** Xто побідить, наслідить усе, і я буду йому Бог, а він буде мені син. **8** А боязким, і невірним, і огидним, і душегубцям, і блудникам, і чарівникам, і ідолським служителям, і всім ложникам часть їх в озері, палаючому огнем і сіркою, що єсть смерть друга. (*Limnē Purg 3041 g4442*)

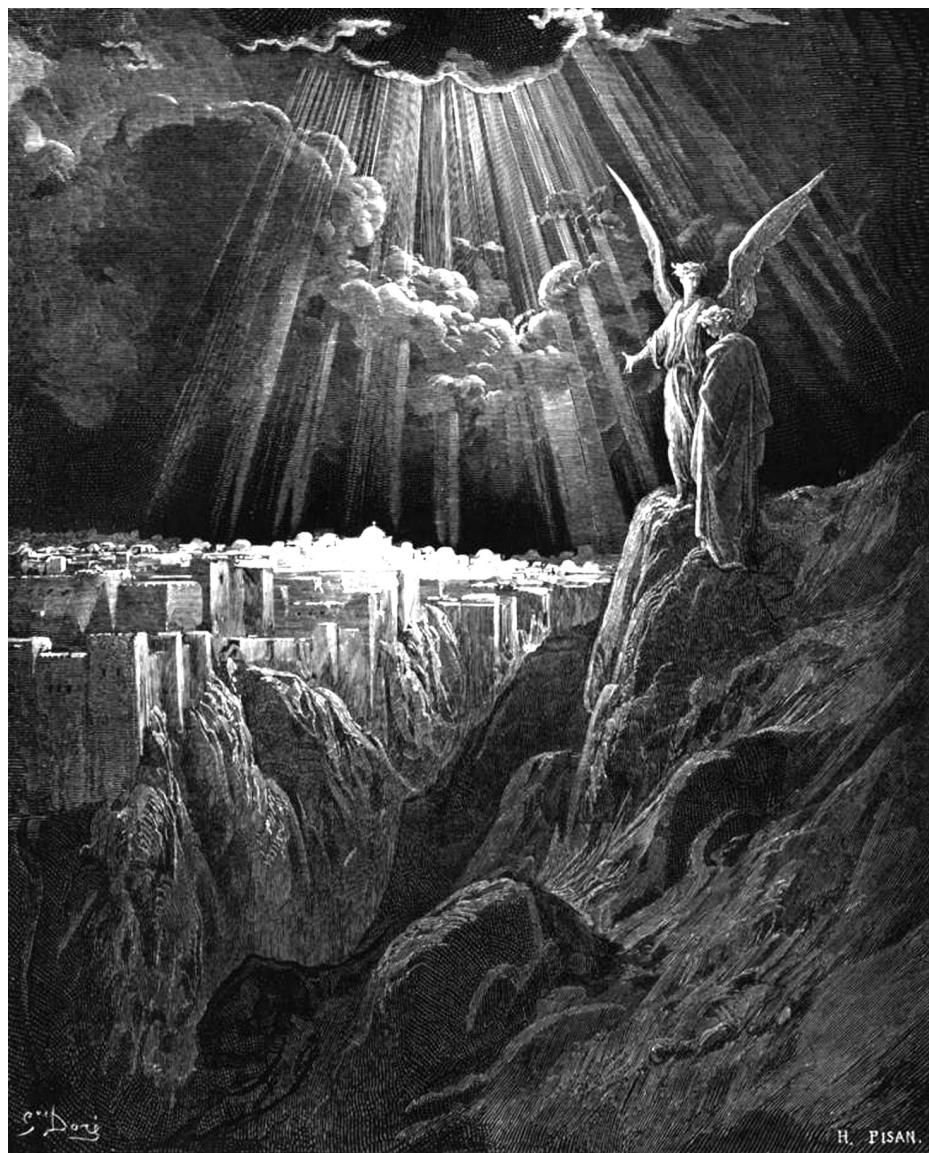
9 I приступив до мене один із семи ангелів, що мають сім чащ, повні семи пораз останніх, і говорив зо мною, глаголючи: Ходи, покажу тобі невісту, жену Агнця. **10** I поніс мене духом на гору велику, і високу, і показав мені город великий, съвятий Єрусалим, що сходив з неба від Бога, **11** і мав славу Божу; а съвітло Його подібне до найдорощого каменя, наче до каменя яспісового, як хрішталь блискучого, **12** а мав він мур великий і високий, мав дванайцять воріт, а на воротах дванайцять ангелів, та й імена написані, котрі були дванайцять роди синів Ізраїлевих. **13** Від сходу троє воріт, від півночі троє воріт, від півдня троє воріт, від заходу троє воріт. **14** А мур города мав дванайцять підвалин, а на них імена дванайцяти апостолів Агнця. **15** А той, хто говорив зо мною, мав золоту тростицу,

щоб змірити город і ворота його, і мур його. слова вірні і правдиві; і Господь, Бог съвятих
16 А город той четверокутний, а довжина пророків, післав ангела свого, показати
його стілька, скілька ширина. I змірив город слугам своїм, що має незабаром бути. 7
тростиною на дванайцять тисяч стадий; Ось прийду незабаром. Блаженний, хто
довжина, і ширина і вишина його однакі. хоронить слова пророцтва книги сієї. **8** А я
17 I змірив мур його на сто сорок чотири Йоан, що бачив се і чув; і коли чув я, і бачив,
локот міри чоловічої, котра була ангельська упав я поклонитись перед ногами ангела,
(міра). **18** А була будівля муру його ясписова, що мені се показував. **9** I каже мені: нї,
а город — золото чисте, подібне до чистого глянь, я бо слуга-товариш твій, і братів твоїх
шкла. **19** А підвалини муру городського пророків, і тих, що хоронять слова книги
всяким дорогим каміннем украшені. Перва сієї: Богу поклони ся. **10** I глаголе мені: Не
підвала яспис, друга сафир, третя печатай слів пророцтва книги сієї; час бо
халькідон, четверта смарагд, **20** пята близько. **11** Хто з'обіжає, нехай ще з'обіжає, і
сардоних, шеста сард, сема хризоліт, восьма хто поганий, нехай ще опоганюється ся; і хто
бериль, девята топаз, десята хризопрас, праведний, нехай ще оправдується ся, і хто
одинайцята гиякінт, дванайцята аметист. съвятий, нехай ще осъвячується ся. **12** I ось, я
21 А дванайцять воріть то дванайцять перел. прийду хутко, і заплата моя зо мною, щоб
А кожні ворота з однієї перли. А вулиця віддати кожному, яко ж буде діло його. **13**
города — то золото чисте, як скло просяйне. Я Альфа і Омега, почин і конець, Первий і
22 А храму не бачив я в ньому; бо Господь Останній. **14** Блаженні, що творять заповіді
Бог Вседержитель — його храм, і Агнець. **23** І його, щоб мали власті до дерева життя,
не потрібусе город той сонця, ані місяця, щоб і увійшли ворітми в город. **15** А на дворі
съвітили в ньому, бо слава Божа осъвітила будуть пси, і чарівники, і перелюбники, і
його, а съвітильник його — Агнець. **24** А душегубці, і ідолські служителі, і кожен, хто
народи, що будуть спасені, ходити муть у любить і робить лож. **16** Я Ісус післав ангела
съвітлі його; а царі земні принесуть славу мою, съвідкувати вам усе по церквах. Я —
і честь свою до нього. **25** А ворота його не корінь і рід Давидів, зоря ясна і рання. **17** А
будуть зачинятись днями; ночі бо не буде Дух і невіста глаголють: Прийди! і хто чує,
там. **26** I принесуть славу і честь народів нехай каже: Прийди! Хто жадний, нехай
до него. **27** I не ввійде до него нішо погане, прийде, а хто хоче, нехай приймає воду
ані хто робить гидоту та лож, тільки ті, що життя дармо. **18** Съвідкою ж також кожному,
написані в книзі життя Агнцевій.

хто слухає словес пророцтва книги сієї: коли
хто доловить до сього, доловить йому Бог і
пораз, що написані в книзі сії. **19** Коли ж
хто уйме від словес книги пророцтва сього,
уйме Бог чисть його з книги життя, і з города
съвітого, та й з того, що написано в книзі
сії. **20** Сей, що про се съвідкує, глаголе: Так,
прийду хутко! Амінь. О, прийди, Господи
Ісусе! **21** Благодать Господа нашого Ісуса
Христа з усіма вами. Амінь.

22 I показав мені чисту ріку води життя,
ясну як христаль, що виходила з
престола Божого і Агнцевого. **2** А посеред
улиці його, та й по сей і по той бік ріки —
дерево життя, що родить овощі дванайцять
(раз), і що місяця свій овощ дає, а листє з
дерева на сціленнє поган. **3** I вже більш не
буде жодного проклону; а престол Бога і
Агнца буде в ньому, і слуги Його служити
муть Йому. **4** I побачяте лицє Його, а імя
Його на чолах їх. **5** I ночі не буде там; і
не потрібувати муть съвічника і съвітла
сонця, бо Господь Бог осъвічує їх; і царювати
муть по вічні віки. (aiōn g165) **6** I рече мені: Сі

А я Йоан бачив город той съяний, новий Єрусалим, що сходив від Бога з неба,
приготований, як невіста украшена чоловікою своєму. І чув я голос великий з неба,
що глаголав: Ось, оселя Божа з людьми, і домувати ме з ними;
а вони будуть Його люде, і сам Бог буде з ними, Бог їх.

Об'явлення 21:2-3

Керівництво для Читачів

Український at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Глосарій

Український at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Глосарій +

AionianBible.org/Bibles/Ukrainian---Ukrainian-Freedom-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Від Луки 8:31
До римлян 10:7
Об'явлення 9:1
Об'явлення 9:2
Об'явлення 9:11
Об'явлення 11:7
Об'явлення 17:8
Об'явлення 20:1
Об'явлення 20:3

Дії 3:21
Дії 15:18
До римлян 1:25
До римлян 9:5
До римлян 11:36
До римлян 12:2
До римлян 16:27
1 до коринтян 1:20
1 до коринтян 2:6
1 до коринтян 2:7
1 до коринтян 2:8
1 до коринтян 3:18
1 до коринтян 8:13
1 до коринтян 10:11
2 до коринтян 4:4
2 до коринтян 9:9
2 до коринтян 11:31
До галатів 1:4
До галатів 1:5
До ефесян 1:21
До ефесян 2:2
До ефесян 2:7
До ефесян 3:9
До ефесян 3:11
До ефесян 3:21
До ефесян 6:12
До філіпп'ян 4:20
До колоссян 1:26
1 Тимофію 1:17
1 Тимофію 6:17
2 Тимофію 4:10
2 Тимофію 4:18
До Тита 2:12
До євреїв 1:2
До євреїв 1:8
До євреїв 5:6
До євреїв 6:5
До євреїв 6:20
До євреїв 7:17
До євреїв 7:21
До євреїв 7:24
До євреїв 7:28
До євреїв 9:26
До євреїв 11:3
До євреїв 13:8
До євреїв 13:21
1 Петра 1:25
1 Петра 4:11
1 Петра 5:11
2 Петра 3:18
1 Івана 2:17
2 Івана 1:2
Юда 1:13
Юда 1:25
Об'явлення 1:6
Об'явлення 1:18
Об'явлення 4:9
Об'явлення 4:10
Об'явлення 5:13
Об'явлення 7:12
Об'явлення 10:6
Об'явлення 11:15
Об'явлення 14:11
Об'явлення 15:7
Об'явлення 19:3
Об'явлення 20:10
Об'явлення 22:5

aïdos

До римлян 1:20
Юда 1:6

1 до коринтян 3:18
1 до коринтян 8:13
1 до коринтян 10:11
2 до коринтян 4:4
2 до коринтян 9:9
2 до коринтян 11:31
До галатів 1:4
До галатів 1:5
До ефесян 1:21
До ефесян 2:2
До ефесян 2:7
До ефесян 3:9
До ефесян 3:11
До ефесян 3:21
До ефесян 6:12
До філіпп'ян 4:20
До колоссян 1:26
1 Тимофію 1:17
1 Тимофію 6:17
2 Тимофію 4:10
2 Тимофію 4:18
До Тита 2:12
До євреїв 1:2
До євреїв 1:8
До євреїв 5:6
До євреїв 6:5
До євреїв 6:20
До євреїв 7:17
До євреїв 7:21
До євреїв 7:24
До євреїв 7:28
До євреїв 9:26
До євреїв 11:3
До євреїв 13:8
До євреїв 13:21
1 Петра 1:25
1 Петра 4:11
1 Петра 5:11
2 Петра 3:18
1 Івана 2:17
2 Івана 1:2
Юда 1:13
Юда 1:25
Об'явлення 1:6
Об'явлення 1:18
Об'явлення 4:9
Об'явлення 4:10
Об'явлення 5:13
Об'явлення 7:12
Об'явлення 10:6
Об'явлення 11:15
Об'явлення 14:11
Об'явлення 15:7
Об'явлення 19:3
Об'явлення 20:10
Об'явлення 22:5

aiōn

Від Матвія 12:32
Від Матвія 13:22
Від Матвія 13:39
Від Матвія 13:40
Від Матвія 13:49
Від Матвія 21:19
Від Матвія 24:3
Від Матвія 28:20
Від Марка 3:29
Від Марка 4:19
Від Марка 10:30
Від Марка 11:14
Від Луки 1:33
Від Луки 1:55
Від Луки 1:70
Від Луки 16:8
Від Луки 18:30
Від Луки 20:34
Від Луки 20:35
Від Івана 4:14
Від Івана 6:51
Від Івана 6:58
Від Івана 8:35
Від Івана 8:51
Від Івана 8:52
Від Івана 9:32
Від Івана 10:28
Від Івана 11:26
Від Івана 12:34
Від Івана 13:8
Від Івана 14:16

aiōnios

Від Матвія 18:8
Від Матвія 19:16
Від Матвія 19:29
Від Матвія 25:41
Від Матвія 25:46
Від Марка 3:29
Від Марка 10:17
Від Марка 10:30
Від Луки 10:25
Від Луки 16:9
Від Луки 18:18
Від Луки 18:30
Від Івана 3:15
Від Івана 3:16
Від Івана 3:36
Від Івана 4:14
Від Івана 4:36
Від Івана 5:24
Від Івана 5:39
Від Івана 6:27
Від Івана 6:40
Від Івана 6:47
Від Івана 6:54
Від Івана 6:68

Від Івана 10:28
Від Івана 12:25
Від Івана 12:50
Від Івана 17:2
Від Івана 17:3
Дії 13:46
Дії 13:48
До римлян 2:7
До римлян 5:21
До римлян 6:22
До римлян 6:23
До римлян 16:25
До римлян 16:26
2 до коринтян 4:17
2 до коринтян 4:18
2 до коринтян 5:1
До галатів 6:8
2 до колуняня 1:9
2 до колуняня 2:16
1 Тимофію 1:16
1 Тимофію 6:12
1 Тимофію 6:16
2 Тимофію 1:9
2 Тимофію 2:10
До Тита 1:2
До Тита 3:7
До Филимона 1:15
До єvreїв 5:9
До єvreїв 6:2
До єvreїв 9:12
До єvreїв 9:14
До єvreїв 9:15
До єvreїв 13:20
1 Петра 5:10
2 Петра 1:11
1 Івана 1:2
1 Івана 2:25
1 Івана 3:15
1 Івана 5:11
1 Івана 5:13
1 Івана 5:20
Юда 1:7
Юда 1:21
Об'явлення 14:6

eleēsē

До римлян 11:32

Geenna

Від Матвія 5:22
Від Матвія 5:29
Від Матвія 5:30
Від Матвія 10:28
Від Матвія 18:9
Від Матвія 23:15
Від Матвія 23:33
Від Марка 9:43

Від Марка 9:45
Від Марка 9:47
Від Луки 12:5
Якова 3:6
Hadēs
Від Матвія 11:23
Від Матвія 16:18
Від Луки 10:15
Від Луки 16:23
Дії 2:27
Дії 2:31
1 до коринтян 15:55
Об'явлення 1:18
Об'явлення 6:8
Об'явлення 20:13
Об'явлення 20:14

Limnē Pyr

Об'явлення 19:20
Об'явлення 20:10
Об'явлення 20:14
Об'явлення 20:15
Об'явлення 21:8

Sheol

Буття 37:35
Буття 42:38
Буття 44:29
Буття 44:31
Числа 16:30
Числа 16:33
Повторення Закону 32:22
1 Самуїлова 2:6
2 Самуїлова 22:6
1 царів 2:6
1 царів 2:9
Йов 7:9
Йов 11:8
Йов 14:13
Йов 17:13
Йов 17:16
Йов 21:13
Йов 24:19
Йов 26:6
Псалми 6:5
Псалми 9:17
Псалми 16:10
Псалми 18:5
Псалми 30:3
Псалми 31:17
Псалми 49:14
Псалми 49:15
Псалми 55:15
Псалми 86:13
Псалми 88:3
Псалми 89:48

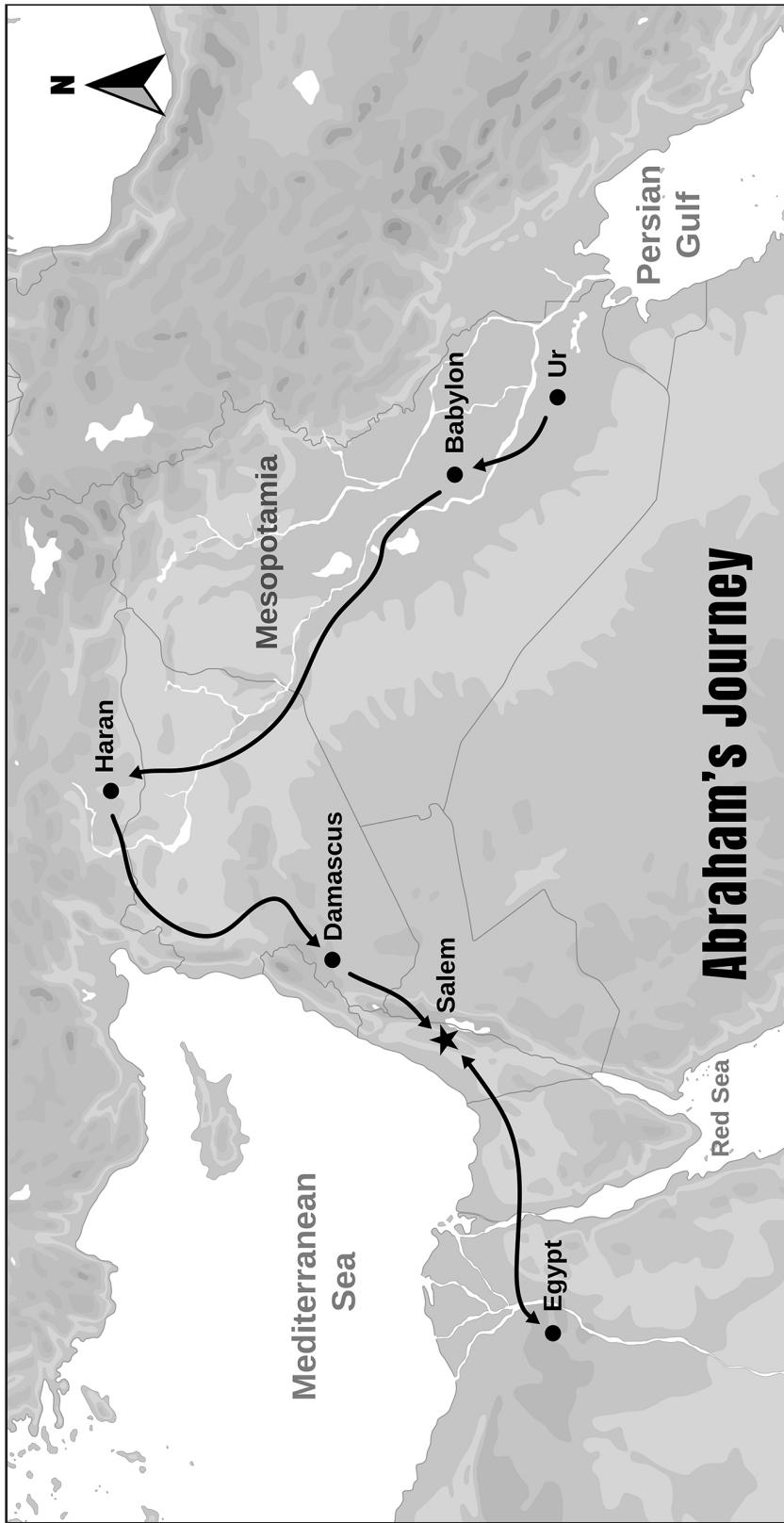
Псалми 116:3
Псалми 139:8
Псалми 141:7
Приповісті 1:12
Приповісті 5:5
Приповісті 7:27
Приповісті 9:18
Приповісті 15:11
Приповісті 15:24
Приповісті 23:14
Приповісті 27:20
Приповісті 30:16
Екклезіаст 9:10
Пісня над піснями 8:6
Іса 5:14
Іса 7:11
Іса 14:9
Іса 14:11
Іса 14:15
Іса 28:15
Іса 28:18
Іса 38:10
Іса 38:18
Іса 57:9
Єзекійль 31:15
Єзекійль 31:16
Єзекійль 31:17
Єзекійль 32:21
Єзекійль 32:27
Осія 13:14
Амос 9:2
Йона 2:2
Авакум 2:5

Tartaroō

2 Петра 2:4

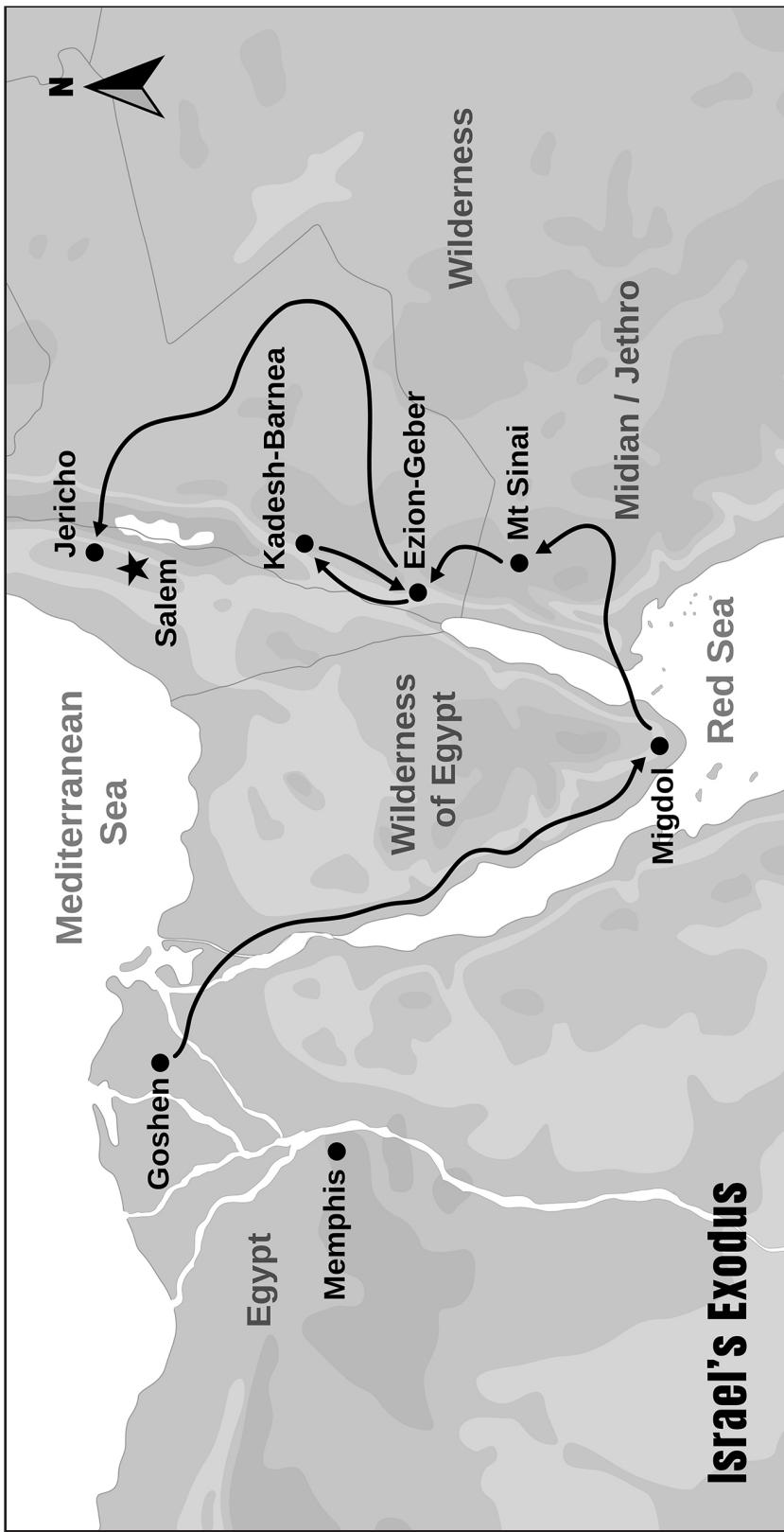
Questioned

Буття 31:40
Буття 36:2
Повторення Закону 8:15
Псалми 73:21
Приповісті 2:18
Об'явлення 16:9

Abraham's Journey

Вірто, покликаний Авраам, послухав, щоб вийти на те місце, котре має призначити в насамідіє, і вийшов, не знаючи, куди йде. - До евреїв 11:8

І сталоось, як одпустив фараон люде, що не побігли їх Бог по дорозі до землі філістимської, хоч вона їй близька; бо рече Бог: ато жалувати муть люде, побачивши їх, та їй вернуться в Єгипет. - Вихід 13:17

Mediterranean Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★
Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Decapolis

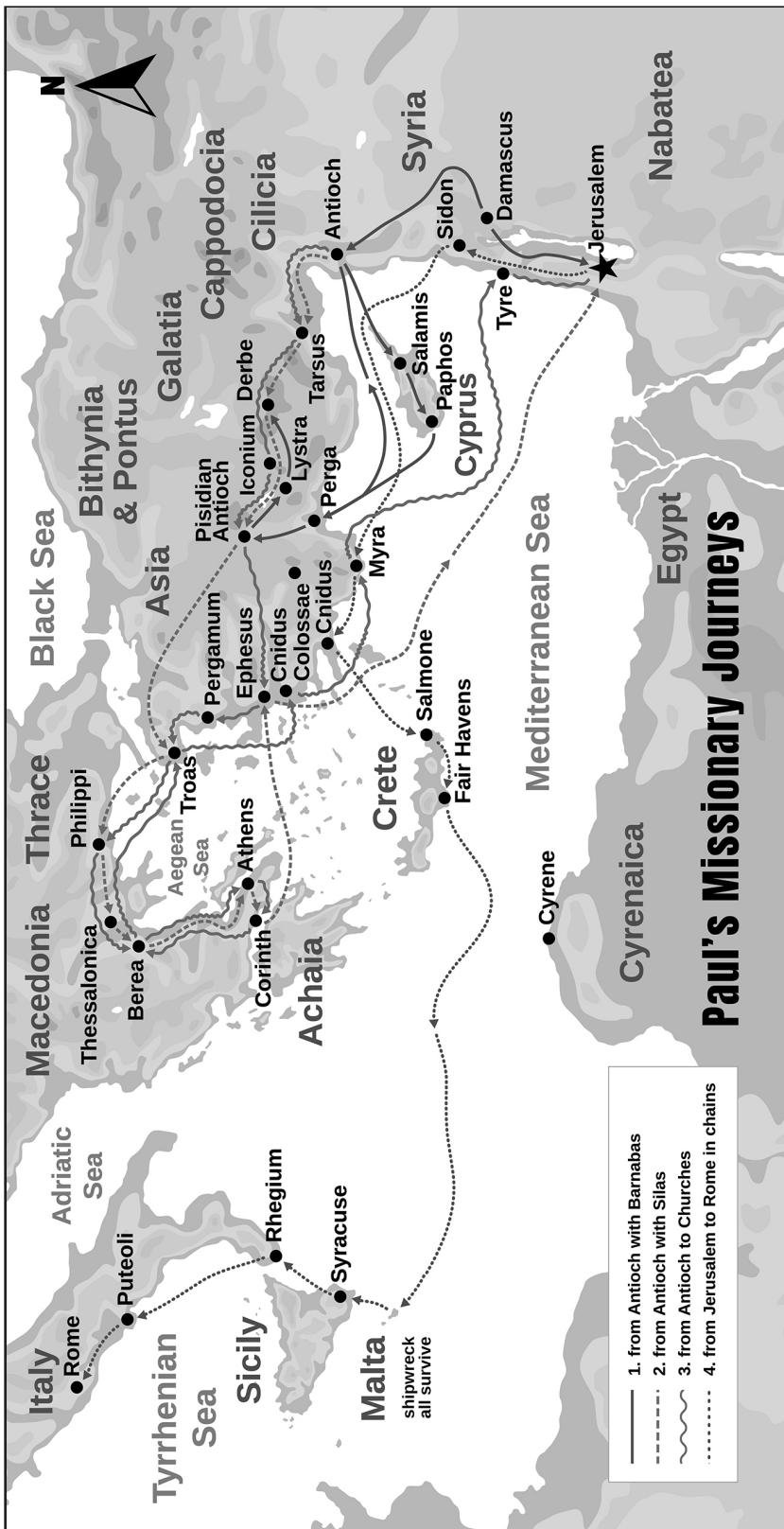
Peraea

Jericho

Jesus' Journeys

Бо Й Син чоловічий не присів, щоб слухано йому, а слухати й дати душу свою викуп за множих. - Від Марка 10:45

Paul's Missionary Journeys

Павла, слуга Ісуса Христа, покликаний апостолом, вибраний на благовістуваннє Боже, - До римлян 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Revelation 20:13 Thalaasa				
				Revelation 19:20 Lake of Fire				
				Revelation 20:2 Abyss				

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Доля

Український at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Іїдіть же начати всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, ѹ святого Духа, - Від Матвія 28:19

